This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

B 1,086,452

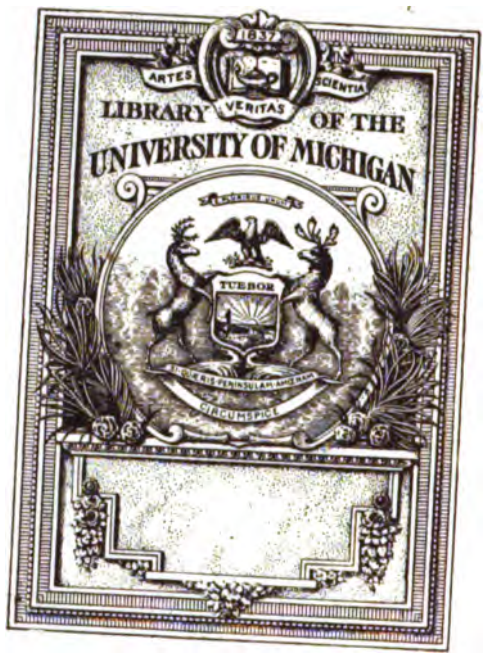
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

DJ
3
.H67

RESOLUTIËN

VAN DE

VROEDSCHAP VAN UTRECHT

BETREFFENDE

DE ACADEMIE.

VERVOLG OVER 1693—1812,

UITGEGEVEN DOOR

LUCIE MIEDEMA.

WERKEN VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP,
GEVESTIGD TE UTRECHT.

NIEUWE SERIE N°. 52*.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
1900.

149.2
MAR 17 1919

RESOLUTIËN

VAN DE

VROEDSCHAP VAN UTRECHT

BETREFFENDE

DE ACADEMIE.

VERVOLG OVER 1693—1812.

UITGEGEVEN DOOR

LUCIE MIEDEMA.

WERKEN VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP,
GEVESTIGD TE UTRECHT.

NIEUWE SERIE N°. 52*.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
1900.

EEN WOORD VOORAF

Dit boek is het in 1888 *toegezegde vervolg op de „Resolutiën, genomen bij de Vroedschap van Utrecht betreffende de Illustre School en de Akademie in hare stad van de jaren* 1632—1693," *in dat jaar door* Dr. J. A. Wijnne *uitgegeven in de Werken van het Historisch Genootschap (Nieuwe Serie N°.* 52). *Nu aan wijlen Dr. Wijnne zelf de gelegenheid heeft ontbroken, dat vervolg te geven, heeft het Bestuur van het Historisch Genootschap mij verzocht dit te doen en deze taak werd door mij gaarne aanvaard. Voor bijzonderheden, de wijze van uitgaaf betreffende, zie men mijne Voorrede.*

LUCIE MIEDEMA.

367029

INLEIDING.

I. De kapittelscholen.

Zooals overbekend is, was in de Middeleeuwen Utrecht voor ons land het centrum van intellectueel en geestelijk leven. Daarom wekt het verwondering, dat niet voor 1636 deze stad eene Academie ontving en dat niet zij, maar Leiden de oudste Hoogeschool in ons land bezit. Begrijpelijk zou dit worden, zoo we konden aantoonen, dat Utrecht in eene andere inrichting van onderwijs een equivalent bezat, waardoor de stichting eener Universiteit niet zóó wenschelijk en noodzakelijk scheen, als anders wel het geval zou zijn geweest. Dit te bewijzen heeft van Asch van Wijck [1]) beproefd, maar in zijn ijver om te vinden wat hij wenschte, ruimde hij aan de kapittelscholen een veel te gewichtige plaats in en stelde haar leerplan voor als veel meer omvattend, dan het bij nader onderzoek blijkt te zijn geweest.

Wat waren dan die kapittelscholen? Het waren scholen, aan de vijf kapittelkerken te Utrecht verbonden. De oudste is die van Sint Maarten of den Dom.

---

1) H. M. A. J. van Asch van Wijck, *Instellingen van Hooger Onderwijs in Utrecht voor den jare* 1636 p. 6 sqq.

Vóór de 14e eeuw hooren we daarvan weinig, niet veel meer dan dit: dat ze werd gesticht door Willebrord; dat abt Gregorius en bisschop Balderik hare belangen ernstig ter harte namen; en dat ze onder hare meest beroemde leerlingen telde den zendeling Ludger en den in onze geschiedenis welbekenden Aartsbisschop Bruno van Keulen [1]). De eerste eenigszins uitvoeriger mededeelingen vinden we in het tractaat van Mr. Hugo Wstinc van het jaar 1342 [2]). Deze verhaalt het volgende.

Het bestuur der school berustte bij een scolasticus, die benoemd werd door den Bisschop en wel, volgens een statuut van Dirk van der Are [3]), uit de leden van het kapittel [4]). Deze scolasticus benoemde [5]) een rector scolarium en voorzag de leerlingen van een antiphonarium en graduale [6]). Hij had het recht, te beslissen over het al of niet opnemen der scholieren en deed onderzoek naar hun kennis, leeftijd en gedrag [7]). Wanneer de tijd daartoe gekomen was, droeg hij diegenen hunner, die tot kanunnik werden opgeleid, voor ter emancipatie. Ook moest hij nu en dan optreden,

---

1) Moll, *Kerkgeschiedenis* passim.

2) *Het Rechtsboek van den Dom van Utrecht* door Mr. Hugo Wstinc, uitgegeven door Mr. S. Muller Fz. 's Gravenhage 1895. (Inleiding XIII—XVII.)

3) Dirk van der Are was bisschop van Utrecht van 1196—1211. Het bedoelde statuut is afgeschreven achter een der afschriften van den *Talmud van den Dom*, berustend in het Rijks-archief te Utrecht.

4) Wstinc, titel V c. 18 en titel XX c. 1.

5) Wstinc, titel XX c. 2.

6) Verzamelingen van antiphonae en gradualia, katholieke kerkzangen.

7) Zie het verhaal van het proces over het recht van examineeren, in 1488 gevoerd tegen den scolasticus Joannes van Reness, in het Rijks-archief te Utrecht, afdeeling Dom.

om de schooltucht te handhaven en uitspraak doen bij geschillen over hét bewaren van de sleutels der school. Dit laatste was opgedragen aan de canonici scolares [1]), nog niet geëmancipeerde jongelieden, die bestemd waren later lid uit te maken van het kapittel en die reeds eene prebende ontvingen, maar een kleinere dan de kanunniken. Meestal lieten zij het bewaren der sleutels, evenals zekere diensten, door hen in de kerk te bewijzen, aan den rector scolarium over, tegen betaling van eene vastgestelde som.

Onmiddellijk onder den scolasticus stond de rector scolarium, die, zooals reeds gezegd is, door hem werd benoemd. Intusschen was voor deze benoeming, zou ze wettig zijn, de bekrachtiging noodig van deken en kapittel; dat dit voorschrift geen ijdele vorm was, bleek wel den 7en October 1495. Toen werd de door den scolasticus aanbevolen rector slechts voor een halfjaar toegelaten onder voorbehoud dat, zoo hij ongeschikt bleek voor zijn ambt, het kapittel hem daarna mocht afzetten en door een meer bekwaam persoon vervangen. De scolasticus bezoldigde den rector. Het salaris, dat oudtijds [2]) 12 gouden schilden bedroeg, werd 7 October 1495 verlaagd tot 12 Rijnsche goudguldens [3]), maar 20 Augustus 1504 tot de oude som teruggebracht.

---

1) Wstinc, titel XXIII. De aanstaande kanunnik werd eerst als scolaris beneficiatus in de kapittelschool opgenomen, werd dan canonicus scolaris en eindelijk, nooit voor zijn 14e en meestal voor zijn 20e jaar, door de emancipatio geschikt verklaard om bij voorkomende vacature kanunnik te worden. (Moll, *Kerkgeschiedenis*, II, 1, 284, 289, 290).

2) *Resolutiën des kapittels ten Dom te Utrecht*, 20 Augustus 1504; in het Rijks-archief aldaar.

3) *Resolutiën des kapittels ten Dom te Utrecht*, l. c.

Tot de plichten van den rector scolarium [1]) behoorde allereerst het geven van onderricht, dat hij aan een deel der knapen, de scolares mendicantes, gratis, aan de anderen tegen betaling verstrekte. De leerstof omvatte de grammatica, logica en musica [2]). De onderstelling van Van Asch van Wijck [3]), Ekker [4]) en Paris [5]), dat ook de scolasticus zelf onderricht gaf en dan waarschijnlijk in het Quadrivium [6]), dunkt mij zeer gewaagd. In het boek van Wstinc titel XX „de officio scolastici", waar de functiën van den scolasticus als cantor, als schrijver voor het kapittel en met betrekking tot de school worden opgesomd, wordt met geen enkel woord gewag gemaakt van door hem te geven onderwijs. Al weegt een argumentum e silentio niet altijd zwaar, hier schijnt mij toch het zwijgen veelzeggend.

In elk geval meen ik te moeten aannemen, dat omstreeks 1570 zoowel de omvang als het gehalte van het onderwijs aan de kapittelscholen verre achterstond bij dat aan de inmiddels opgerichte Hieronymusschool, In eene memorie uit dien tijd, door de leeraren der Hieronymusschool bij het stedelijk bestuur ingediend.

---

1) Wstinc, titel XXXV.

2) Wstinc, titel XX c. 2 en titel XXXV.

3) *Instellingen van Hooger Onderwijs in Utrecht voor den jare* 1636 p. 30.

4) Dr. A. Ekker, *De Hieronymusschool te Utrecht.* I p. 4.

5) G. Paris, *De Kathedraalscholen te York, Utrecht en Munster*, in den *Kalender voor de Protestanten in Nederland* van W. Moll, VI 1861 p. 59—75.

6) Het hooger onderwijs bestond in de middeleeuwen uit het Trivium: Grammatica, Rhetorica, Dialectica en het Quadrivium: Geometria, Musica, Arithmetica, Astronomia of Mechanica, samen de zeven vrije kunsten. Zie Ducange, *Glossarium infimae Latinitatis.*

houdende verzoek tot sluiting van alle private Latijnsche scholen [1]), leest men het volgende: „Maer opdat den godtlicken dyenst gheen letsell en soude vernemen doer dese grote schole [2]) voersch., zoe is eertijts by ons voerouders gheordineert ende in ghewoente ghehouden, dat men den kinderen beneden den XII jaeren out zijnde (om haer sang ende choer manyeren te leeren ende alsoe goet gerijff van choralen ende servienten totten dijenst Goodts te mogen hebben) continueeren soude in de collegijën [3]) ofte parochiën ende van daer stueren naer der groeter schole van sint Hieronymus om aldaer, den rijken om loon ende den armen om Goodts wille, vorder in den Latijnsche tale gheleert te moeghen werden." In die dagen dus dienden de kapittelscholen tot niet veel meer dan het africhten van koorknapen.

Hoezeer trouwens het onderwijs dikwijls ondergeschikt werd gemaakt aan kerk- en eeredienst, ja in hoofdzaak beperkt bleef tot opleiding voor den kerkzang heeft reeds Mr. S. Muller Fz. duidelijk doen uitkomen in den Gids van Juli 1892 in het artikel „Eene middeleeuwsche kerspelkerk." De schrijver ontleent daar aan de instructie van den Rector der Latijnsche school te Groningen uit het jaar 1567 de openhartige verklaring, dat „de schoele pryncipael om het koer gefundeert ende gestychtiget is." Hetzelfde blijkt uit het verslag eener visitatie [4]), in 1593

---

1) Zie het origineel in het Middeleeuwsch archief der gemeente Utrecht, N°. 547. Daar wordt gezegd, dat te Utrecht tien Latijnsche scholen zijn: vijf kapittel-, vier parochiescholen en de Hieronymusschool.

2) D. i. de Hieronymusschool.

3) D. i. de kapittelen.

4) *Visitatie der kerken ten platten lande in het Sticht van Utrecht*

woonden ten getale van zestien samen in het choralenhuis, waarover Wstinc eene zeer merkwaardige ordinacio geeft [1]) uit het jaar 1342.

Daaruit blijkt, dat voor de stoffelijke en geestelijke belangen van het huis en zijn bewoners in de eerste plaats de curator [2]) zorgde; deze werd om de vijf jaar door de kanunniken uit hun midden gekozen. Op zijne beurt benoemde hij uit de inwonende kanunniken een geschikt paedagoog of rector choralium [3]) wanneer althans de rector scolarium, die daarvoor de aangewezen persoon was, dat ambt weigerde of door den curator daartoe ongeschikt werd geacht. Moest de magister choralium of scolarium in het koor zijn, dan zorgde hij een plaatsvervanger te hebben in de school [4]).

De chorales, die moesten zijn van goede reputatie, zingende „puerili voce" en wel onderricht in het zingen en lezen in het koor, werden gekozen door den rector, maar het recht van aanneming of wegzending berustte bij den curator. Onder toezicht van den rector genoten ze eens per dag een gemeenschappelijken maaltijd. Daarbij werd aard en hoeveelheid van het voedsel bepaald door den curator, die ook een fatsoenlijke getrouwde vrouw of een ander persoon aanwees om hen te bedienen.

---

1) Wstinc, V 35

2) De curator beheerde ook de bezittingen van het choralenhuis. In het Protocol van het voorgevallene in de kapittelvergaderingen ten Dom, gehouden door den notaris G. Beyer (1509—1518) is te vinden eene acte van 1521 October 4, waarin sprake is van eene testamentaire beschikking van Henrick van Moudwijck ten gunste van het choralenhuis.

3) In de *Resolutien des kapittels ten Dom* 3 April 1573 heet deze magister choralium, evenals in het hierna te bespreken stuk van 1468.

4) *Res. des kap. ten Dom* 3 April 1573.

Op de feestdagen mochten de choralen twee uit hun midden afvaardigen, om te gaan bedelen bij prelaten en kanunniken. Wat zoo werd opgehaald, besteedden zij voor de gemeenschappelijke maaltijden [1]). Weigerde een hunner met zijne makkers samen te wonen, dan verbeurde hij zijn loon als choraal [2]).

De rector choralium zorgde, dat het huis werd gesloten bij het eerste luiden der klok „rumstrate", 's morgens even geopend voor den dienst der matutinae, en daarna op nieuw gesloten tot het schooltijd was.

Wat Wstinc vermeldt, wordt in hoofdzaak bevestigd door een „Ordinacio facta per capitulum [3]) circa regimen scole anno MccccLxviii", maar op eenige punten is deze uitvoeriger dan hij. Daarin wordt voorgeschreven, dat de door den scolasticus voor te dragen rector scolarium moet zijn Magister in artibus. Behalve een antiphonarium en graduale moet de scolaster nu aan de choralen ook bezorgen een liber lectionum et prophetiarum [4]). Het onderricht van den rector omvat zang, litteratuur en goede zeden. Hij mag bij de intitulatie van scolaarkanunniken niet meer geld in ontvangst nemen, dan in het Liber Camere is voorgeschreven. Ook is het hem verboden, iets te vragen

---

1) „Ad mensam communem."

2) In de kerspelkerk van St. Jacob bedroeg dat loon jaarlijks voor elk „derdalf scelling an gelt ende een soppe mit een grote kanne biers." Zie v. Riemsdijk, Bijlage B, p. 259.

3) D. i. het Domkapittel. De minuut van deze Ordinacio is te vinden in het Rijks-archief te Utrecht, afdeeling Dom.

4) Dit voorschrift en dat hetwelk bepaalt, dat de rector scolarium Magister moet zijn, doen sterk denken aan de statuten van het concilie van Trente. Misschien zijn ze gevolg van soortgelijke neigingen op het concilie van Bazel en de daarop gevolgde werkzaamheid van Nicolaas van Cues in Duitschland en Nederland.

of te accepteeren voor het aannemen van choralen of dienaren der scholieren, voor hun presentatie tot den geestelijken stand of hunne verheffing tot acolieth. Hij heeft geen deel aan de opbrengsten van den catechismus [1]), van de tempora ordinandorum [2]) en van de verjaardagen; ook niet aan het geld van den episcopus choralium [3]) of aan hetgeen deze geeft in plaats van een prandium [4]); aan hetgeen gegeven wordt bij de toelating van nieuwe kanunniken en vicarissen; aan het geld van de dies rogacionum [5]), noch ook aan eenige geldelijke voordeelen van choralen en dienaren der scholieren. Alleen mag hij van den episcopus choralium, die op St. Nicolaas wordt benoemd, een gulden vragen en van de drie koningen, „in Carnisprivio" [6]) door hanengevecht gekozen, 24 stuivers.

In geen geval mocht de rector den choralen toe-

---

1) Zoo heet bij de Katholieken wat de Protestanten catechisatie noemen.

2) De wijding van subdiaken, diaken en priester mocht alleen op bepaalde dagen plaats hebben. Zie Moll, *Kerkgeschiedenis*, II III p. 365.

3) Bij het St. Nicolaasfeest verkoos de rector scolarium een leerling, die uitmuntte door vlijt en goed gedrag, tot Bisschop der knapen. Op eenige feestdagen nu ruimden de volwassenen hunne plaats in de kerk in voor dezen „episcopus puerorum" met zijn jonge gezellen, opdat zij de acten der liturgie tijdig zouden leeren kennen en waarnemen. Zie Moll, *Kerkgeschiedenis*, II II 276, 279, II III 217, 248.

4) Ontbijt.

5) Dies rogacionum zijn de kruisdagen of vastendagen op Maandag, Dinsdag en Woensdag vóór Hemelsvaartsdag. Zie Moll, *Kerkgeschiedenis*, II III 254.

6) „Carnisprivium" verklaart Ducange als „tempus quo carnibus privari et ab iis abstinere incipiunt fideles ante jejunia Quadragesimae", dus het begin der Vasten nà den Vastenavond, die bij hem Carniscapium heet. Hoe de verkiezing der koningen door hanengevecht plaats had, wordt niet nader verklaard.

staan, bezoekers lastig te vallen door bedelen. Zelf mocht hij van geen scolaar of choraal eenig geld aannemen buiten zijn gewoon salaris, te betalen door scolasticus en magister choralium. Voor „minualia en nucliaria" [1]) en andere toevallige voordeeltjes mag hij van elk der jongens niet meer dan 6 doyts ontvangen [2]). Wie niet betaalt mag hij niet anders straffen, dan door hem zijn speeltijd te ontnemen. Bij de komst van een nieuw choraal zorgt hij, dat er geen afzetterij plaats heeft, maar de nieuweling mag elk der anderen een cromstert geven en aan de moeder [3]) van het huis twee cromsterten voor den sleutel, dien zij hem toewijst.

De leiding van choralen en scholaren in het koor is opgedragen aan den rector, die hen onderwijst en ondervraagt bij de godsdienstoefeningen en dagelijksche getijden en daarvoor deel heeft aan de presentiegelden der chorisocii.

Tegen zekere feesten gaan de jongens onder geleide van den rector naar buiten om groen en bloemen te verzamelen en wandelen 's avonds met hem zingend terug naar de school. De rector woont en slaapt in het choralenhuis; hij zorgt dat de choralen 's avonds op een behoorlijken tijd thuis komen en dat ze door hem en de moeder goed worden geregeerd en bediend. Ook ziet hij toe, dat de plaggen, voor hun gebruik

---

1) Wat *minualia* beteekent, geeft Ducange niet op; *nucliarium* is notenhof.

2) Hierbij staat in margine: „.... pro denariis portan[di]s singulis regibus, per pugnam gallorum creatis, pro vice qualibet VI doyts, qui denarii dictis regibus et nulli alteri loco illorum XXIIII stuferorum, ipsi rectori per dictos reges solvendorum, cedere debent." Dus met de 6 doyts, door elken knaap betaald, voldeden de reges de aan den rector verschuldigde 24 stuivers.

3) „Matrona."

bestemd, alleen te hunnen behoeve worden verbrand; voorts dat geen vrouw in het choralenhuis wordt toegelaten, opdat de knapen geen kwaad zullen leeren, noch van hunne studie worden afgeleid.

Wil een choraal de stad verlaten of den een of ander eenige diensten bewijzen op die uren, waarop in de kerk dienst is of waarop hij op school behoort te zijn, dan is behalve de toestemming van den rector scolarium ook die van den deken en den magister choralium noodig. Om te spelen mag de rector geen choraal of scolaar meer dan eens per week vergunnen de school te verlaten, tenzij in die week een beroemde feestdag valt.

Naast de Domschool kende Wstinc te Utrecht nog vier kapittelscholen [1]), zooals ook te verwachten was na het voorschrift, dat uitging van de Synode te Aken in 816, dat bij elk kapittel eene school moest worden opgericht; en het bevel, in 1215 door paus Innocentius III gegeven, dat elke kerk van beteekenis eene school moest bezitten. Ekker [2]) onderstelt, dat de school van Sint Salvator dateert uit de 9e, de drie andere uit het midden der 11e eeuw. Omstreeks 1580 bestonden daarenboven nog vier parochiescholen.

Den 7en Februari 1586 werden bij Vroedschapsresolutie alle kerkelijke scholen opgeheven [3]), behalve voor zoover de nieuw te benoemen Rector der Hieronymusschool haar voortbestaan wilde gedoogen. Blijkbaar liet deze de parochiescholen in stand blijven; want Gerobulus [4]) verhaalt, dat zij in zijn tijd alle vier be-

---

1) Wstinc, CX.

2) *De Hieronymusschool te Utrecht.* I p. 4.

3) *Kronijk van het Historisch Genootschap*, 1865 p. 560.

4) *Waerachtig verhael van den staet der gereformeerde kercke* enz. 1608. p. 41.

stonden en dat er behalve onderricht in lezen en schrijven ook godsdienstonderwijs werd gegeven. Uit haar hebben zich later onze parochiescholen ontwikkeld. Daarnaast moeten nog enkele particuliere lagere scholen zijn blijven bestaan of later zijn ontstaan: in 1613 toch werd aan Pieter Gysbertz toegestaan, zonder eenige mededinging aan de lieden in en buiten de Weerd lezen, schrijven en rekenen te leeren [1]).

Het opzicht over deze niet-Latijnsche scholen was opgedragen aan Kerkeraad en predikanten [2]); in ot kort voor 1613 werd gearresteerd eene „Christelijke kerkenordeninge op de schoolen" [3]) en besloten dat voor 1 Mei van dat jaar alle bijscholen binnen Utrecht zouden worden hervormd in den — Calvinistischen — geest van die verordening of anders gesloten [4]).

Naar het schijnt, was men bij dat sluiten wat al te radicaal te werk gegaan en ontstond er gebrek aan scholen. In 1624 toch werd in den Kerkeraad te Utrecht voorgesteld, aan de kapittels te verzoeken, weer kostelooze scholen op te richten, maar vruchteloos. Een Katholieke meisjesschool in een der Begijnhuizen, waar veertig interne leerlingen handwerken, zang, Fransch en muziek leerden, achtte de Kerkeraad erger

---

1) Dodt, *Archief*, IV 365.

2) Dodt, *Archief*, IV 357, 365.

3) Met deze weinig logische uitdrukking moet bedoeld zijn: een verordening op de scholen, waarbij dier verhouding tot de Kerk of het daarin te geven onderwijs in de Kerkleer wordt geregeld; of die artikelen uit eene Kerkenordening, die op de scholen betrekking hebben.

4) Zie echter in de papieren over het Collegium Paulinum, berustend in het Rijks-archief in Utrecht, een advies van Wttenbogaert, aanradende gematigdheid tegenover Katholieke onderwijzers.

dan niets [1]). Later beproefde men van stadswege Zondagscholen op te richten, waar iedereen tenminste de eerste beginselen van lezen en schrijven kon leeren [1]).

II. Eerste poging tot oprichting van eene Universiteit te utrecht in 1470. Inrichting eener middeleeuwsche hoogeschool.

Zooals ieder inziet, kan men in de kapittelscholen waarlijk niets vinden, dat zou opwegen tegen het bezit eener Academie, of ook maar aan eenigszins hooge eischen op het gebied van onderwijs kon beantwoorden. De Utrechtenaars voelden hunne armoede op dit punt en deden reeds in het laatst der 15e eeuw eene poging tot het verkrijgen eener Academie.

In des Raads Dagelijksch Boek, bevattende de besluiten van den Raad der stad Utrecht, leest men op St. Geertruydendag 1470: „Jacob van Amerongen, Werner Braem van den nywen Raide, Gherit van Rijn Gerits ende Macharijs van Benthem van den ouden Raide zijn ghescict uut den Raide out ende nijwe om te besien ende te spreken mitten ghenen die daertoe dienen, dat men alhijr eene Universiteit brengen mochte."

Zonder eenigen omhaal, als iets volkomen gewoons, staat daar het zwaarwichtig besluit; zóó beknopt, dat een niet al te opmerkzaam lezer het licht over het hoofd zou zien. En wat de eigenaardigheid verhoogt: nooh voor, nooh na dien dag, vindt men ook maar met een enkel woord van dat plan melding gemaakt. Of het werkelijk zoo spontaan is opgekomen en terstond bij de geboorte verstikt, dan wel of de afwezigheid

---

1) A. Buchelius, *Observationes ecclesiasticae sub presbyterato suo* 622—1626. p. 20.

van verdere berichten op rekening van den notulenschrijver is te stellen, wie zal het zeggen? Alleen zal men wel mogen aannemen, dat het mislukken van het voornemen gedeeltelijk is te wijten aan den strijd [1]), die juist in 1470 tusschen de stad en haar Bisschop, David van Bourgondië, werd gevoerd.

Nog andere vragen komen bij ons op naar aanleiding van het genoemde Raadsbesluit: hoe placht in de middeleeuwen eene Universiteit te ontstaan? — hoe was zulk eene Universiteit ingericht? — was er te Utrecht vóór 1470 iets aanwezig, dat kon dienen als fundament voor eene dergelijke stichting?

Denifle [2]), die tal van gedrukte en ongedrukte oorkonden uit de Bibliotheken en Archieven van Parijs en uit het Vaticaansch Archief aan zijn werk ten grondslag legt, toont aan, dat, zoo al oorspronkelijk misschien alleen de Paus eene Universiteit kon stichten, toch reeds in de 13e eeuw Hoogescholen met Pauselijke stichtingsoorkonden andere naast zich hadden, welke door een wereldlijk vorst, bijna zonder uitzondering keizer of koning, waren gesticht. Toch was de eerste soort talrijker en ook bij de laatste kon het recht tot

---

1) Zie over dezen strijd: Burman, *Jaarboeken*, III p 9 sqq.

2) Eene zeer uitvoerige en heldere beschrijving van het ontstaan en de ontwikkeling van het Universiteitswezen vóór 1400 geeft Denifle, *Die Universitäten des Mittelalters* (Berlin 1885), van welk werk echter nog slechts één deel is verschenen. Een kort overzicht over den eindtoestand, zooals die moet zijn geweest lang vóór 1470, geven G. H., *Ueber deutsche hohe Schulen im Mittelalter* (Salzburg 1885) en Friedrich Zarncke, *Die deutschen Universitäten im Mittelalter* (Leipzig 1857). Het laatste werkje bevat onder meer een zeer merkwaardig *Manuale scholarium* uit het laatst der 15e eeuw: een reeks samenspraken tusschen twee studenten in de Artes (letteren) uit Heidelberg, en een *Libellus formularis Lipcensis* van 1495.

onderwijzen, de licentia docendi [1]), slechts worden verleend door den Paus [2]) of den door dezen aangewezen cancellarius, meestal een in de buurt der Universiteit wonende hooge geestelijke. Vóór 1400 dus berustte het recht tot het oprichten eener Universiteit uitsluitend bij den hoogsten kerkvorst en zéér aanzienlijke wereldlijke vorsten. Dat mag nu eenigszins zich hebben gewijzigd in de niet meer door Denifle behandelde 15e eeuw, maar in elk geval blijft het een stout waagstuk van den Utrechtschen Raad, om in dezen het initiatief te nemen, te meer daar het zeer pover was gesteld met het voorhanden materiaal.

De inrichting eener middeleeuwsche Universiteit was kort samengevat deze [3]). Aan het hoofd stond sinds de 14e eeuw de Rector. De door hem bestuurde gemeenschap was verdeeld: naar de afkomst der leden in nationes onder procuratores; naar de studievakken, waarop zij zich toelegden, in vier faculteiten: Theologie, Jura, Artes en Medicina. Elke faculteit werd bestuurd door een deken en bestond uit 1° doctores of magistri, 2° baccalaurei of archischolares en 3° supposita. Wanneer de doctoren als docenten optraden — en allen waren na hunne promotie voor eenigen tijd daartoe verplicht — dan heetten zij magistri of actu regentes. De niet-doceerende doctoren waren dikwijls uitgesloten van de privilegia der Universiteit.

---

1) Misschien heette naar deze licentia docendi de docent aan de Universiteit, voordat hij den doctorstitel verkreeg, licentiatus.

2) Hinschius, *Das Kirchenrecht der Katholiken und Protestanten in Deutschland* IV p. 651 zegt, dat de licentia werd verleend door Paus of Keizer of door den cancellarius als vertegenwoordiger van een van die beiden.

3) Zarncke en G. H., die echter bijna nergens bronnen opgeeft, passim.

In het doceeren werden de magistri bijgestaan door een staf van licenciaten en baccalaurei. De eersten behoorden geheel en al tot het onderwijzend personeel; het baccalaureaat, de laagste der wetenschappelijke graden, verschafte hem die ze verkreeg eene middenpositie tusschen leeraar en leerling. Dezen graad kon een eenigszins vlug student in de Artes in drie semesters bemachtigen.

Zoowel het onzijdige geslacht als de eigenlijke beteekenis van het woord supposita (het ondergeschikte), waarmede de leerlingen aan de Universiteit werden aangeduid, wijst er op, dat zij daarin eene veel minder belangrijke rol speelden, dan de studenten aan eene tegenwoordige Academie. Toch wil ik bij hen nog even stilstaan.

Uit gebrek aan geschikte inrichtingen van voorbereidend onderwijs werd de leerling dikwijls reeds zeer jong naar de Universiteit gezonden. Bij zijne aankomst wendde hij zich tot den magister, bij wien hij wenschte te wonen. Allen namelijk, behalve zij, die door den Rector zelf met zijn eigen signet daarvan werden vrijgesteld, moesten wonen in locis approbatis, dat is in de collegiën of bursen. Volgens G. H. bestond tusschen deze beiden oorspronkelijk het volgende verschil: collegia waren instellingen van liefdadigheid, door meer of minder hooggeplaatste geestelijke of wereldlijke personen gesticht. Daarin werd eerst alleen aan behoeftige leeraars, later ook aan leerlingen, gratis kost en inwoning verschaft en aan de laatsten ook gratis onderricht. Het onderwijs werd soms ook buiten de collegia gegeven. Bursae daarentegen zouden zijn geweest een soort pensions, ondernomen door magistri en hoofdzakelijk bestemd voor meer gegoede leerlingen, al werden armen niet geweerd. Hier werd zoowel voor onderricht als voor kost en inwoning betaald.

Nadat de magister allereerst had gezorgd voor de [illegible] van zijn nieuw pleegkind [illegible] aan zijne aanstaande [illegible] de [illegible] van den magister. Dezen erkenden hem [illegible] als een der [illegible] die eindigde met eene [illegible], waarvan het *Manuale* bij Zarncke [1]) eene [illegible] voorstelling geeft.

De bewoners van eene [illegible] of een collegium leefden volgens statuta, die zij zelf maakten, gedurig wijzigden en aanvulden en bij wier vaststelling de Theologen naar het schijnt grooten invloed hadden. Een der eerste verplichtingen was altijd Latijn te spreken. Bij overtreding der statuten beliep men vrij hooge boeten, tenminste een der sprekers in het *Manuale* klaagt, dat hij in eene week tien gulden heeft verbeurd, een bedrag dat zeker niet geringe verwoesting moest aanrichten in de financiën van een toenmalig student. Geld leenen van elkander was in de 15e eeuw gewoon. Allen droegen een voorgeschreven kleeding en genoten minstens tweemaal daags een gemeenschappelijken maaltijd, 's morgens een prandium, waarbij kalfsvleesch of wildbraad werd gebruikt en waarschijnlijk bier gedronken, en tegen den avond [2]) een collatio. Men werd voor den maaltijd bijeengeroepen door een bel en nadat er gebeden was, at elk de hem toege-

---

1) Zie boven p. XIV noot 2. Uit Buchelius journaal blijkt, dat te Douay, waar hij student was, het groenen nog in het laatst der 16e eeuw onbekend was, en dat hij het beschouwde als een speciaal-Duitsch gebruik.

2) *Manuale* c. VI wordt gezegd „jam noctescit . . . . . meatum attingamus", terwijl blijkens het „multifarius color florum eminet" de schrijver zich voorstelt, dat het gesprek in den zomer of in de [illegible] gevoerd wordt.

deelde portie. Daar er wel wordt gesproken van baccalaurei, voor wie de beste stukken bestemd waren, maar niet van medeaanzittende licentiaten en magistri, onderstel ik dat dezen afzonderlijk aten. Buiten de les- en etensuren schijnen de jongelieden de vrije beschikking over hun tijd te hebben gehad. Het *Manuale* spreekt tenminste van wandelingen, van het bezoeken van zwaardspelen (hastiludia) en het kijken naar een goochelaar op de markt. Het aanbrengen van elkanders tekortkomingen werd volgens G. H. van hoogerhand aangemoedigd en ook enkele uitdrukkingen in het *Manuale* zinspelen daarop, ofschoon men daaruit tevens kan opmaken, dat het onder de studenten zelf reeds toen voor onridderlijk gold [1]). De toon, waarop men elkander op zijne gebreken opmerkzaam maakte, was meer dan vrijmoedig; maar daar staat tegenover, dat men onder vrienden ook vrijwillig zijn boeken en kleeren tot elkanders beschikking stelde. Onbemiddelde studenten voorzagen soms gedeeltelijk in hun onderhoud door bedelen of door zich als bedienden te verhuren bij een magister.

Om het baccalaureaatsexamen in de Artes te kunnen doen, moest men hebben bijgewoond negen lectiones: over *tractatus Petri Hispani*, *Priscianus brevior*, *vetus ars*, *libri priorum*, — *posteriorum*, — *elenchorum*, — *physicorum*, — *de anima* en *sphaera materialis*, en zes exercitia: over *vetus ars*, *libri parvorum logicalium*, *sophistriae vel parvorum logicalium loco sophistriae*, *novae logicae*, *physicorum et de anima*, die bij tripartitie verdeeld waren over drie semesters. Lectiones waren voorlezingen, ten behoeve der scholieren gehouden; exercitia een soort disputen, door magistri en baccalaurei gevoerd en door de studenten tot hun oefening

1) C. VIII, IX.

bijgewoond. De exercitia hadden plaats 's morgens voor het prandium of 's avonds. Al het behandelde werd gerepeteerd bij de resumptiones van den magister, bij wien men inwoonde en die ook toezicht moest houden op het dagelijksch werk en gedrag der aan hem toevertrouwde knapen. Soms woonde men ook de resumptiones bij van andere magistri en meermalen kwam het voor, dat een student uitsluitend daar zijne wijsheid vergaderde; dit leidde noodzakelijk tot meineed, omdat men, alvorens tot het baccalaureaatsexamen te worden toegelaten, moest zweren, de vereischte lessen te hebben bijgewoond. Het Manuale beweert, dat alle baccalaurei meineedig waren!

Het examen voor het baccalaureaat, dat vier maal per jaar op de Quatertempertijden [1]) kon worden afgelegd, werd volgens G. H. afgenomen door vier doctoren, die de faculteit daartoe aanwees, onder voorzitterschap van den deken; den graad verleende op hunne aanbeveling de geheele faculteit.

Voor het licenciaat kon men zich jaarlijks maar éénS aanmelden en wel dadelijk bij het begin van het jaar. Dit examen, met veel meer plechtigheden gepaard dan het vorige, werd na vooraf verzochte toestemming van den cancellarius en nadat de examinandus een eed had afgelegd, door alle doctoren der faculteit, volgens eene vooraf opgemaakte lijst van vragen, afgenomen. De faculteit besliste over de bekwaamheid, de kanselier persoonlijk verleende de licentia docendi, welke, eens door de faculteit bekrachtigd, geldig was voor geheel Europa. De nieuwe

---

1) Quatertempertijden noemt men de vasten op Woensdag, Vrijdag en Zaterdag van de eerste week van Maart, de tweede van Juni, de derde van September en de vierde van December. Zie Moll,

licenciaat betaalde nu een vaste som aan elken doctor, aan den pedel en aan de faculteit in haar geheel; het tarief verschilde naar de faculteiten. In kleeding onderscheidde hij zich van de doctores, doordat hij wel de cappa (mantel met lange mouwen) maar niet de barret mocht dragen. Doceeren mocht hij alleen in tegenwoordigheid van een magister.

Van het licenciaat tot den doctorsgraad was maar ééne schrede: de plechtige promotie. Daarbij was de geheele faculteit tegenwoordig, zelfs de scholieren. Onder allerlei plechtigheden werd op aanbeveling van den cancellarius, na eene redevoering van den promovendus, de graad hem namens de faculteit door zijn promotor verleend. Evenals bij het licenciaat volgde ook hier de betaling der taxen en een feestmaal, in dit geval Prandium Aristotelis genaamd.

Over zaken van studie en leer besliste voor elke faculteit de deken met de door hem bijeengeroepen faculteitsvergadering (congregatio) van doctoren; over tucht en dagelijksch beheer de Rector, die door den titel Magnificus en eene afzonderlijke kleeding van allen onderscheiden werd. Den Rector kozen hier de doctoren, daar de studenten, elders de procuratores. Viel de keus op een student — wat zeer zelden voorkwam — dan werd hem een doctor als vice-Rector terzijde gesteld. Het Rectoraat, dat meestal een half jaar duurde, werd zéér slecht bezoldigd, zoodat velen liever de op een weigering gestelde boete wilden betalen, dan het ambt met al de daaraan verbonden kosten op zich nemen.

De meeste Universiteiten hadden een eigen rechtspraak, uitgeoefend door den Rector met zijn raadslieden en bijzitters.

Men ziet het: er werd heel wat vereischt voor de oprichting eener Hoogeschool en het moet ons veeleer

verwonderen, dat de Raad van Utrecht het in 1470 waagde daaraan te denken, dan dat hij het voornemen niet ten uitvoer bracht.

III. De Hieronymusschool van 1474—1575.

Door gebrek aan het benoodigde materiaal was in 1470 het plan tot stichting eener Academie te Utrecht mislukt, maar kort na 1474 werd daar eene gewichtige schrede gedaan in het belang van het onderwijs door de oprichting van de Hieronymusschool, later genoemd „die groote schole" of het gymnasium. De vergunning tot het oprichten dezer school werd door Domdeken en kapittel met den Domscholaster [1]) verleend aan een paar leden van de Broederschap des Gemeenen Levens, welke ook naar hare beschermheiligen die der Hieronymus- of Gregoriusbroeders heette. Deze broeders waren door de bewoners van het Fraterhuis te Delft naar Utrecht gezonden, nadat aan het Delftsche huis bij testament een huis en erf was vermaakt „ten nutte van het vestigen der nieuwe stichting van priesters en klerken in Utrecht." Dit huis stond aan den „Regenboog", die nu Kromme Nieuwe Gracht heet. Na vier jaar kochten de broeders voor het hun tegelijk gelegateerde geld twee kamers

---

1) Zie Dodt v. Flensburg, *Gesch. arch.* VII p. 391. Dit is in overeenstemming met Wstinc, *Het Rechtsboek van den Dom CX:* „De consuetudine antiqua abrogata non licet in villis ruralibus et eciam intra civitatem Trajectensem preterquam in scolis quinque ecclesiarum collegiatarum alicui docere artes liberales vel alias scientias ecclesiasticas, nisi de licencia et consensu scolastici Trajectensis ecclesie infra limites archidyaconatus prepositi nostri et nisi talis fuerit per eundem scolasticum examinatus et sufficiens inventus". Hinschius, *Das Kirchenrecht der Katholiken und Protestanten*, IV p. 576 schrijft den Domscholaster in elke bisschopsstad [illegible] toezag over het onderwijs toe.

naast hun voordeur, om die als schoollokalen te blijven gebruiken, waarvoor zij ze reeds vroeger hadden gehuurd. Deze twee kamers waren het begin van de zoo beroemd geworden Hieronymusschool.

In 1493 kochten de broeders weer huizen aan en in 1496 kwam bij den Raad der stad een verzoek van hen in, om „eenige huse aen hem te mogen slaen" [1]), hetgeen werd toegestaan. In 1523 en 1532 werden de gebouwen opnieuw uitgebreid en gerestaureerd. De kapel der broeders, die aan hun woonhuis grensde, werd op 22 Mei 1477 gewijd en moet in 1507 zijn verbouwd of van nieuwe altaren voorzien, waarop eene nieuwe wijding volgde. Na allerlei lotswisselingen werd deze kapel of kerk sinds 1808 gebruikt als kerkgebouw der Remonstrantsche gemeente. In 1885 [2]) is ze gesloopt en werd op dezelfde plaats eene nieuwe Remonstrantsche kerk gesticht. De schoolgebouwen zelf zijn in het begin der 19e eeuw, nadat het gymnasium was verplaatst naar de Minnebroederstraat, vervangen door de woningen, die men nu ziet aan het Hieronymusplein [3]).

Van de kapittelen te Utrecht kregen de Hieronymusbroeders onderscheiden kerkelijke voorrechten, waarvoor zij verplicht waren tot een jaarlijksche uitkeering in geld. Evenals elders leefden ook hier de Broeders des Gemeenen Levens in gemeenschap van goederen en

---

1) *Des Raads Dagelijksch Boek* 12 Juli 1493, Donredages na Meydach 1496.

2) Den 5 Juli 1885 werd de laatste godsdienstoefening gehouden in de oude kerk, 19 Sept. 1886 is de nieuwe ingewijd (volgens mondelinge mededeeling van een toenmalig lid van den Kerkeraad).

3) *Utrechtsche volksalmanak* 1843 p. 124 en 1846 p. 1—15 door L. E. Bosch.

behalve met het Fraterhuis te Delft, waaruit zij waren voortgekomen, bleven zij ook in verband met die te Deventer en Zwolle. Het hoofd der Broederschap te Utrecht heette pater of rector. Bekend is dat in 1529 Peter van Lit [1]) pater was, in 1553 Otte van Beeck [2]) en in 1560 Johan van Huls [3]). De bezittingen werden geadministreerd door een procurator [4]).

De geschiedenis van het ontstaan en de eerste lotgevallen der Hieronymusschool, hoe belangwekkend op zichzelf, zijn door Dr. A. Ekker [5]) te zorgvuldig bewerkt met opgave en gedeeltelijk zelfs met mededeeling der bronnen, dan dat het noodig zou zijn, daarover hier breed uit te weiden. Het zal voldoende zijn, na te gaan, in hoeverre de school vóór hare secularisatie in 1578 te vergelijken was met eene Hoogeschool, m. a. w. hoe ze bestuurd werd, wat men er leerde en of met haar andere inrichtingen ten behoeve harer leerlingen waren verbonden, welke deden denken aan de bursae en collegia bij eene Akademie.

Van het bestuur der school voor 1565 is weinig bekend. In eene oorkonde van 1507 [6]) wordt door

---

1) Zie *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool*, in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974*.

2) Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 388.

3) Zie Rekening van den eersten kameraar 1560, aangehaald bij: Liefland, *Utrechts oudheid*, p. 97.

4) Zie de acte, afgedrukt bij Ekker, I p. 54 en een afschrift van een andere van 1546 in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* in de Bibliotheek der stad Utrecht. N°. 2974*. In de laatste komt Peter Glabbeeck voor als procurator.

5) Dr. A. Ekker, *De Hieronymusschool te Utrecht* in het programma van het gymnasium 1863—'64 en 1864—'65. Zie voor het voorgaande p. 2 — 18, 38—39.

6) Matthaeus, *Fundationes et fata ecclesiarum*, p. 366, vermeld bij Ekker I p. 18.

de geestelijkheid een aflaat van 80 dagen beloofd aan „qui scholas Hieronymi causa informationis tam morum quam scientiae obtinendae visitaverint, aut e scholaribus hic versantibus qui suis magistris humiliter obedierint aut suam correctionem patienter acceperint, aut qui suos consodales de quibuscumque malis perpetratis ex mera charitate, vel intentione emendandi, coram Rectore accusaverint." Daaruit blijkt, dat toen een rector aan het hoofd der school stond, die eenige leeraars of magistri naast zich had. Of deze rector dezelfde persoon was als de rector of pater van het convent, is niet met zekerheid te zeggen, maar het is niet waarschijnlijk. Overigens valt over de Hieronymusstichting voor 1565 niets nieuws mede te deelen, behalve eenige plaatsen uit de kameraarsrekeningen van Utrecht, waar gesproken wordt van geld, aan de kinderen der school gegeven voor het zingen op St. Maartensavond en aan de klerken van Hieronymus voor het spelen van een batement op Maria-Magdalenendach [1]). Dr. Ekker schrijft de schaarschheid van berichten over de school daaraan toe, dat de werkzaamheid der broeders aanvankelijk buiten hunne muren weinig de aandacht trok, doordat zij in hun eigen gebouw zelf onderwijs gaven [2]). Dit laatste was werkelijk het geval. Henricus Bomelius (gest. 1542) en Arnold van Tricht, een tijdgenoot van Macropedius (c. 1550), beiden door Ekker vermeld als leeraren aan de Hieronymusschool, waren tegelijk Hieronymusbroeders [3]).

---

1) Zie ook Liefland, *Utrechts Oudheid* p. 97. Een aantal van de gezongen liederen en gespeelde batementen zijn aanwezig in de Gemeente-bibliotheek van Utrecht.

2) Delprat, *Over de Broederschap van Geert Groote*, p. 196, 197.

3) Zie *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool*, in

In 1565 echter werd dit echter anders. Bij eene acte van 23 Januari 1565 [1]) werd door het convent van Hieronymus aan drie personen voor den tijd van twaalf jaar, ingaande Paschen 1565, verhuurd: „de gehele huysinge des schoele van Sint Hieronimus, doctrine ende administratie van dien mette plaetse achter aen de voers. schoele staende". De huurders verbinden zich, jaarlijks 250 Karolusgulden te betalen en de conventualen drie maanden vooraf in kennis te stellen met en te raadplegen over de boeken, die zij willen gebruiken. Uit de bepaling, dat bij heropening der school na tijdelijke sluiting wegens ziekte of oorlog zij „tsallarijs tgeen van den schoelieren terzelver tyt residerende coemen zal" zullen deelen met de conventualen, blijkt, dat in 1565 inwonende leerlingen schoolgeld betaalden. Als woning voor de broeders werd gereserveerd het huis Sonnenberch, „staende voer aen de schoele".

Hiermede was dus feitelijk de Hieronymusschool overgegaan in handen der huurders: Memmius van Herenthals, Lauwerman en Hastreus. Was voor 1577 geen nieuw contract gesloten, dan keerden alle rechten terug tot de verhuurders. Ook moest na negen jaar, dus in 1574, het contract opnieuw worden gesloten voor de drie overige jaren. Te voorzien was, dat de broeders bij niet-vernieuwing van het contract in 1574 of 1577 nieuwe huurders zouden zoeken. Het was toch niet waarschijnlijk, dat zij, na het onderricht jarenlang uit de handen te hebben gegeven, daarna zouden kunnen beschikken over bekwame onderwijzers. Maar in 1574 of 1575 verkochten de broeders al hun

---

de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974 *, waar als bronnen worden opgegeven Burman en Valerius Andreas, *Bibl. Belgica.*
[illegible]gedrukt bij: Dodt, *Gesch. Arch.* VII p. 389.

rechten op de school aan de Commissarissen tot oprichting van een Seminarie [1]). Lauwerman was al in 1573 gestorven [2]).

Van denzelfden tijd ongeveer als dat huurcontract moet zijn een stuk in het Middel-eeuwsch archief der gemeente Utrecht, waarin met klem van redenen wordt betoogd, hoogst waarschijnlijk door Lauwerman en de zijnen [3]), dat het in het algemeen belang noodzakelijk is, de private Latijnsche scholen te verbieden. De stellers willen wel de kapittel- en parochiescholen niet ontvolken, omdat daardoor de kerkdienst schade zou lijden, maar daarnaast moet alleen de Hieronymusschool bestaan. Het was dan ook oude zede, dat allen na hun twaalfde jaar daar schoolgingen en „onser aller Ed. heere daertsbisscop" had nog „lestmael in provinciali synodo by edicte ghepubliceert" [4]), dat na

---

1) Zie beneden.

2) Volgens Ekker, *De Hieronymusschool*, p. 33.

3) L. c. N° 547. Ik schrijf dit stuk aan hen toe op de volgende drie gronden: 1°. dat het blijkens den inhoud is ontstaan terwijl het Catholicisme nog overheerschend was te Utrecht, dus stellig voor 1580; 2°. dat er gesproken wordt van een besluit van den Aartsbisschop en wel in provinciale synodo gepubliceerd, en de eenige bekende provinciaalsynoden van den eersten Aartsbisschop (1561—1580) waren die van 1562, 1565 en 1570; het stuk is dus van na 1562; 3°. dat er geklaagd wordt, dat de leeraren een jaarlijksche pensie van *f* 250 moeten opbrengen, wat het geval was met Lauwerman c. s. (zie het contract met de Hieronymusbroeders). Ook hun opvolgers betaalden renten, maar vooreerst was het bedrag daarvan hooger, ten tweede betaalden niet de leeraars het, maar de administrateur der Commissarissen tot het Seminarie.

4) Er is niets van dien aard te vinden in het verhaal der bekende synode van 1565 onder Aartsbisschop Schenck (zie *Kerk. Hist. en Oudh.* I p. 363—375) en evenmin in de statuten van 1562 en 1570. (Zie in het Archief van de Oudbissch. Clerezy, bewaard

hun achtste jaar de jongens alleen Latijn mochten leeren in de kapittel- en parochiescholen of in die van St. Hieronymus. Dat kon elders ook niet behoorlijk geschieden, in scholen waar geen distinctie van klassen noch van meesters was. Maar zij zouden wel wenschen, dat behalve omtrent den leeftijd ook omtrent den stand der jongelieden eene bepaling werd gemaakt, aangezien de Hieronymusschool „meer was ghefundeert opte qualité van de jonghers dan opte ouderdom van dyen". Zij rekenen het de particuliere scholen dan ook als een afzonderlijke grief aan, dat zelfs rijke leerlingen daarheen trekken.

Een derde stuk draagt het opschrift: „Institutio scholae Ultrajectinae in eam formam redacta, quam proximo Paschate hujus anni 1565 fortunante Christo auspicabimur. Schola haec distributa erit in classes octo" [1]). Het stuk bevat een leerplan, denkelijk na de

---

in het Rijks-archief te Utrecht: *Afschriften van de Utrechtsche synodaalstatuten van* 1562, 1566, 1570).

1) Zie *Utrechtsch Placaatboek* III p. 498. Ook afgedrukt in Ekker, *De Hieronymusschool*. Deze Institutio is dus 23 jaar ouder dan de Friesche schoolwetten, waarvan D. M. Francken onderstelt, dat ze de oudst bekende Leges Scholarum zijn: „*Trivialium scholarum urbibus Leovardiana, Doccumana, Bolsvardiana, Snecana, Harlingana, Franekerana, instituendarum ratio*..... 1588". Deze is afgedrukt in het programma van het gymnasium te Leeuwarden van 1855 met eene voorafspraak van D. M. Francken. Een exemplaar van dat programma is o. a. te vinden in het archief te Harlingen. — Dat stuk bevat eene provinciale regeling, zooals in Holland ook is gemaakt in 1625 voor al de gymnasien „in 't belang van de eenvormigheid der Academische studiën." Voor Utrecht vond ik niets van dien aard, ofschoon al vóór 1574 ook te Amersfoort een gymnasium bestond. (Zie *De Katholiek* Juli tot Augustus 1898). Maar in de provincie Utrecht was toen ook geen Academie die bij [illegible]migheid van onderwijs belang had.

sluiting van het zooeven besproken contract door de huurders opgemaakt. Op al de weekdagen was het onderwijs gelijk. Op Zon- en feestdagen behandelde men eenigszins andere stof. De lessen werden gegeven 's morgens om 7 uur, van 9 tot half elf, om 1 uur en om 4 uur.

Het onderwijs omvatte:

voor de VIIIe (de laagste) klasse: verklaring van *Orationes Dominicae*, *Salutationes Angelicae*, *Symboli apostoli*, *Athanasii*, *Decalogi;* vlot, duidelijk, met inachtneming der interpunctie lezen van Latijn; dicteeren van Latijnsche zinnen door den leeraar; verbuiging van veel voorkomende Latijnsche woorden; op Zon- en feestdagen werd voor deze klasse een gemakkelijke preek gehouden uit Erasmus, Vives of een ander Katholiek; („*ex Erasmo* [1]), *Vive*, *aut alio quodam Catholico*");

voor klasse VII: mondelinge verklaring van de *Eerste beginselen der Latijnsche taal* van Cornelius Valerius; vertalen van zinnetjes uit Terentius en Cicero; leeren van de meest voorkomende woorden uit een woordenlijstje van Crocus, Murmellius of een ander; op Zon- en feestdagen preeken;

voor klasse VI: *Praeceptiones Etymologicae seu potius Analogicae* van Cornelius Valerius, waarbij geslacht en genitivus der nomina en praeterita en supina der verba voortdurend werden herhaald; voorlezen door den leeraar van een comoedie van Terentius; lezen en schrijven van Grieksche letters en verbuiging van gemakkelijke Grieksche woorden; eens per week dic-

---

1) Erasmus' *Colloquia* waren anders aan de Utrechtsche scholen verboden bij synodaalstatuut van Aartsbisschop Schenk van Tautenburch van 1562. Zie Archief der Oudbissch Clerezy. *Afschriften van de Utrechtsche Synodaalstatuten* van 1562, 1565, 1570.

teert de leeraar een brief, dien de leerlingen in het Latijn overbrengen, waarna die eerst door den leerling, vervolgens door den leeraar wordt nagezien; op Zon- en feestdagen behandeling van het Evangelie in het Latijn;

voor klasse V: Cornelius Valerius *Syntaxis;* voorlezing van brieven van Cicero en een stuk van Terentius; *Rudimanta Graecanica* (!) van Macropedius; tweemaal per week in 't Latijn overbrengen van een in het Hollandsch gedicteerden brief; op Zon- en feestdagen voorlezing van Ludov. Vives; *Introductio ad veram sapientiam;*

voor klasse IV: *Prosodia* van Cornelius Valerius; *Grieksche grammatica* van Jacobus Ceporinus; Virgilii *Aeneis* of Ovidius *Methamorphosis;* later *Schemata* Petri Mosellani; voorlezing door den leeraar van Johannis Rivii *Epitome de verborum copia;* eens per week moesten de leerlingen een tweemaal voorgelezen stuk proza of poëzie met hun eigen woorden in het Latijn weergeven; op Zon- en feestdagen verklaring van het Evangelie in het Grieksch;

voor klasse III: *Dialectica* Cornelii Valerii; lezen van gemakkelijke redevoeringen van Cicero, later door de leerlingen met hun eigen woorden weer te geven; voorlezen van eenige voorschriften voor welsprekendheid en van het een en ander uit Plutarchus of Isocrates, door de leerlingen schriftelijk over te brengen in het Latijn; eens per week het maken van een Latijnsch opstel over een gegeven onderwerp, (behandeld volgens de kunst van Rhetorica en Dialectica), waaraan altijd een vers werd toegevoegd; op Zon- en feestdagen verklaring van Joannes Chrysostomos': *Het bidden tot God* in het Grieksch;

voor klasse II: *Partitiones oratoriae* Ciceronis, Homeri Ilias of Odyssea, *Officia* Ciceronis, *Politica* Aristotelis

of *Oeconomica* Xenophontis; eens per week een schriftelijke voordracht, thuis te maken; overbrengen van een gedicteerden Latijnschen brief in het Grieksch; voordrachten houden in eene gemeenschappelijke les met klasse I; op Zon- en feestdagen voorlezen uit Chrysostomos of Basilius Magnus.

voor klasse I: *Partitiones oratoriae* en *Officia* Ciceronis; voordrachten houden samen met klasse II; *Sphaera* Procli, bevattende de eerste beginselen der Mathesis en Sebastiani Foxii *Physica;* op Zon- en feestdagen verklaring van een dialoog van Plato.

Verder konden de leerlingen van klasse I, voor zoover zij dat verlangden, buiten de schooluren onderricht krijgen in de eerste beginselen van het Hebreeuwsch, de Jurisprudentie en de Medische wetenschap [1]).

Om dus nog eens alles kort samen te vatten: in klassen VIII tot II leerde men uitsluitend Latijn en Grieksch, waarbij, behalve eenige der tegenwoordig op de gymnasia gebruikte klassieken, ook kerkelijke schrijvers werden gelezen en bestudeerd; groote zorg werd besteed aan het verkrijgen van vaardigheid in het vloeiend schrijven en spreken der oude talen. In klasse I kwamen Mathesis en Physica daarbij. Vat men nu Geometria en Arithmetica samen onder den naam Mathesis, verklaart men Musica als de muzenkunst bij uitnemendheid, de poëzie, en denkt men aan de nauwe verwantschap tusschen Mechanica en Physica, dan ziet men dat in de schooluren de zeven Artes liberales (Trivium: Grammatica, Rhetorica, Dialectica, met

---

1) Men vergelijke hiermee de Deventersche schoolwetten van het jaar 1564, uitgegeven door Mr. J. I. van Doorninck in de *Overijss Bijdr.* VI p. 198 sqq en verwerkt door Dr. J. de Hullu, *Bescheiden betreffende de Hervorming in Overijssel* p. 99 en volgende.

Quadrivium: Geometria, Musica, Arithemetica, Mechanica) werden onderwezen. En naast deze verplichte lessen in de facultas Artium bestond gelegenheid tot een begin althans van studiën voor de drie andere faculteiten. Dubbel te waardeeren is het voornemen, om lessen te geven in het Hebreeuwsch, wanneer men in aanmerking neemt, dat dit leerplan dateert van 1565, nauwelijks een halve eeuw na den zwaren strijd, door Reuchlin gestreden voor de invoering dier taal als leervak aan de Academies.

De naam „triviale schole", waarmee onze inrichting altijd officieel wordt genoemd, zegt dus veel te weinig en die, door professor Blok gegeven aan hare zusters te Alkmaar, Deventer en Groningen, zou, in het begin der 17e eeuw vooral, ook op haar niet kwalijk hebben gepast: Universiteit in miniatuur [1]).

IV. Paushuize.

Behalve de geheel universitaire leerstof, in het vorige hoofdstuk besproken, kreeg mettertijd de Hieronymusschool nog eene andere kenmerkende eigenaardigheid met de Hoogescholen van dien tijd gemeen: een aantal harer leerlingen werd geherbergd in *collegia*. Er bestaat een gerucht, dat reeds Paus Adrianus VI aan zijne vaderstad een college had willen schenken, te plaatsen in Paushuize, maar wat daarvan waar is, is niet gemakkelijk vast te stellen.

Buchelius [2]) geeft het oudste bericht hierover. Hij spreekt van een Pauselijk paleis te Utrecht (Paushuize), door Adrianus VI gebouwd, en naar men zegt

1) Zie ook Moll, *Kerkgeschiedenis* I, II, 254—260, II, II, 255—256 de school van Johannes Cele te Zwolle.

Rheno-Trajectinae p. 35.

door hem bestemd tot eene publieke school. Van der Monde [1]) bespreekt de zaak ook en put zijn berichten uit J. Nypoort's *Oratio in Illustri Gymnasio Ultrajectensi inauguralis* van 1634, die ze vermeldt als eene overlevering, waarvan hij zelf niet weet of ze gegrond is [2]). Professor Drakenborch, die voor het houden zijner oratie voor het eerste eeuwfeest der Academie te Utrecht in 1736 de zaak blijkbaar ernstig heeft onderzocht, kon het niet verder brengen dan tot „losse geruchten" [3]). Van Asch van Wijck [4]) en Liefland [5]) vermelden het on-dit zonder opgave van bronnen.

Van Paus Adriaan zelf vond ik maar twee uitingen over Paushuize: in een brief aan Johannes Dedelius [6]) en in zijn testament. Uit den brief blijkt, dat tijdens het schrijven daarvan (16 Juli 1517) Adrianus voornemens was, het toen in aanbouw zijnde huis zelf te gaan bewonen. Dit neemt echter de mogelijkheid niet weg, dat hij er misschien na zijn dood de bedoelde bestemming aan heeft willen geven, te minder, omdat deze Paus het te Leuven door hem gebouwde en bewoonde huis bij testament bestemde tot een collegium Theologicum. Intusschen heeft hij dat niet bij uitersten wil bepaald.

In de Bibliotheek der stad Utrecht is nl. aanwezig een afschrift van het testament van Adrianus VI [7]),

---

1) *Tijdschrift voor geschiedenis, oudheden en statistiek van Utrecht*, 1e jaargang 1835 p. 152.

2) „Verene an falso narretur", (l. c. p. 2).

3) Drakenborch, *Oratio Panegyrica* (Praefatio).

4) *Instellingen van Hooger Onderwijs te Utrecht voor den jare* 1636, p. 6.

5) *Utrechts Oudheid*, p. 28.

6) Gedrukt bij C. Burman, *Hadrianus VI* p. 445 en gedeeltelijk bij Drakenborch, *Oratio Panegyrica* (Praefatio.)

7) Bibliotheek der stad Utrecht N°. 1471. Deze copie is getee-

gedateerd 8 September 1523, dus geen drie weken voor zijn sterven (24 September). Daarin draagt hij den executeur-testamentair, kardinaal Willem van Enckevoert, op, over het door hem pas gebouwde huis (hierbij staat in margine „Domus Papalis") te beschikken, zóó als dat hem het meest wenschelijk schijnt in het belang van de ziel des erflaters. Dit was in dien tijd de gewone formule, waarmede de testateur te kennen gaf, dat het bedoelde klaustrale huis moest worden verkocht en de opbrengst besteed voor zielmissen.

In eene oorkonde van 1 Juni 1524, waarvan eveneens eene copie [1]) berust in de Bibliotheek der stad Utrecht, wordt een testament van paus Adriaan geciteerd, waarbij in eenigszins afwijkende termen dezelfde beschikking wordt getroffen.

Bij eene derde oorkonde, van 20 Juni 1524, waarvan ook eene met het origineel gecollationneerde copie is te vinden in de Bibliotheek der stad Utrecht [2]), benoemt Adriaans executeur-testamentair eenige procuratores, aan wie hij opdraagt, Paushuize op te eischen van het kapittel van St. Pieter en alle andere „occupatores et detentores", om het aan den meestbiedende te verkoopen.

Steunende op deze bronnen, kan ik in de beweringen omtrent des Pausen plannen tot bevordering van het

---

kend door den notaris Johannes de Amerongen, die ze gelijkluidend verklaart met die van Petrus Verbeeck de Geldrop, geestelijke uit Luik. Het aangehaalde testament is geteekend door Theodricus Hesius clericus Leodiensis.

1) Bibliotheek der stad Utrecht N°. 1471. De copie is geteekend ...nes v. Amerongen, die verklaart, dat ze is gecollationt origineel, door Clemens VII gericht aan Wilhelmus ...um Johannis et Pauli presbyteri cardinalis.

...eek der stad Utrecht N°. 1471.

hooger onderwijs te Utrecht door het vestigen eener stichting in Paushuize niets anders zien dan een weinig gegrond gerucht. Eenigszins waarschijnlijk wordt het bestaan van dergelijke plannen bij den Paus gemaakt door de grootte van het gebouw en door de sterke gehechtheid van den Paus aan zijne geboorteplaats, — een gehechtheid, die hij zoo onomwonden uitspreekt in den reeds besproken brief aan Dedelius [1]) van 1517 en later in nog krachtiger termen in een schrijven van 15 Februari 1522 aan Floris Oem [2]) ter beantwoording van diens gelukwensch na Adriaans verheffing tot paus. Hebben zulke plannen werkelijk bestaan, dan heeft misschien Cornelius Aurelius ervan geweten en daarop gedoeld in zijne toespraak aan de Utrechtenaren [3]), waarin hij eenigszins geheimzinnig zinspeelt op zeer groote weldaden en gunsten, die de stad van paus Adriaan kon verwachten. Maar tot eene uitvoering is het stellig niet gekomen.

V. Het Willebrordshuis (tot 1593).

Wat ook waar zij van de plannen van paus Adriaan, in werkelijkheid zijn met de Hieronymusschool in

---

1) „Etiamsi summus pontifex essem, domum aedificare vellem et in Trajecto residere."

2) „Mallem longe, substracta et papali et cardinali et episcopali dignitate, in prepositura mea Trajectensi Deo servire". (Afschrift bij Lapp van Waveren, *Afschriften van verschillende brieven, voornamelijk betreffende Adriaan VI en zijne betrekking tot Utrecht*. Bibliotheek der stad Utrecht N°. 1470).

3) C. Burmannus, *Hadrianus VI* p. 251 sqq. De bedoelde zin luidt: „Plurima quoque sunt (me judice) quae ab eo expectare poteris beneficia et gratiae; sed reverentius arbitror fuerit, ea tuis cognitionibus integra illibataque reservari quam carptim breviterque omnia a me perstringi".

vroeger en later tijd drie inrichtingen verbonden geweest, waarin een deel harer kweekelingen werd gehuisvest. Eén daarvan was het Collegium Willebrordi, ook, al in 1552, Fraterhuis genoemd of Armefraterhuis. Daarvan is, ondanks de veel en velerlei bescheiden, berustend in het Gemeente-archief te Utrecht, de ouderdom niet nauwkeurig vast te stellen [1]). Het oudste stuk, waarin het college vermeld wordt, berust in het Archief der Parochiekerken van Utrecht; daarin wordt gezegd, dat in 1521 bij het Domus Willebrordi eene kapel werd gebouwd [2]). Wellicht had, eer men daartoe overging, de inrichting reeds verscheiden jaren bestaan en in een rapport, dat in het jaar 1799 door de toenmalige regenten blijkbaar met groote zorg is opgesteld met behulp der in het huis gevonden papieren, wordt dan ook gezegd, dat ze al voor 1490 bestond [3]).

Meer zekerheid dan omtrent den tijd van haar ontstaan hebben we over de plaats van het college. Tot 1551

---

1) Ekker, *De Hieronymusschool*, zich beroepend op Delprat, *De broederschap van Geert Groote* p. 138, en ook v. d. Es, *Het 4e eeuwfeest van het stedelijk gymnasium te Utrecht*, noemen als stichtingsdatum 7 November 1531. Dit moet eene vergissing zijn, want in een testament van 1525 en in dat van Evert v. d. Hair van 1526, beide berustend in het Archief van st. Willebrord, wordt het college reeds genoemd. Ook in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* (Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974*) vindt men een afschrift van eene schenking, aan het Willebrordshuis gemaakt door Dirck Thomasz. in 1523, en op dezelfde plaats wordt vermeld een gift van Peter Ruysch aan die stichting van 1529 Dinsd. na den heyl. Jansdach. Hoogstwaarschijnlijk hebben we te doen met een schrijf- of drukfout voor 7 November 1551, van welken dag eene ordonnantie voor het toen totaal gereorganiseerde beter huis verplaatste college dateert.

er Buurkerk N°. 190a.

oek van st. Willebrord, 22 Juni 1799.

is het gebleven waar het in 1526 al was: achter den Bisschopsstal „retro Cellitas sive fratres Alexianos" [1]); in dat jaar werd het verplaatst naar de huizinge „Laet die werelt die werelt sijn" achter St. Pieter bij den stadswal [2]). Later, vóór 1575, zijn de jongens overgebracht naar een meer geschikt huis [3]). In 1571 had het Domkapittel aan het college een huis bij Lepelenburch [4]) verkocht en waarschijnlijk heeft het tusschen 1571 en '75 zich daar gevestigd. In elk geval woonden de pupillen ten tijde van Buchelius (dus c. 1600) in een huis op de Kamp [5]). Ook is in de pa-

---

1) Zie het testament van Evert v. d. Hair van 1526 in het Archief van sint Willebrord, berustend in het Gemeente-archief te Utrecht. In *Aanteekeningen en extracten betreffende de geschiedenis van het Bisdom Utrecht* van heer Wouter Brock en anderen (Academische Bibliotheek te Utrecht, handschrift N°. 1249) heet de oudste plaats „collegium..... retro Cellitas sive fratres Alexianos... longe a schola Hieronimi." In 1561 is dit huis door Jan de Roy met toestemming der regeerders van het Willebrordshuis verkocht. (Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 388).

2) Zie ordonnantie van 1551 en Dodt, *Gesch. Archief*, V 320. Wouter Brock: „translatum.... in domum Laet die werelt die werelt sijn.... idque anno 1551 VII Novembris." In den bundel *Fortificatiewerken der stad* 1553—1556 (in het Gemeente-archief N°. 331) staat „wallinge aldair beginnende over den Hont-toirn.... tot opt singel, responderende opte straete bij sunte Willebuerts huysinge ende die Cellebruederss." „Tnyen bollwerck.... voir Wintsens steech omtrent sinte Jeronimus.... mitte wallinge aldair beginnende opte walle, responderende opte straet voir sinte Willeboertshuysinge.... tot opt Singel, responderende recht over tusschen Lepelenborch ende Scalckwycksstege."

3) In 1575 is „Laet die werelt die werelt syn" verkocht. (Archief van st. Willebrord).

4) Groot en klein Lepelenburch stonden in de Campstraet. Zie *Extracten uit de registers van transporten en plechten* 1553 XX Juli.

5) Wouter Brock: „postea translatum est in.... locum opte

pieren van het Willebrordshuis in de 18e eeuw sprake van het dichtmetselen van een uitgang naar de Kamp. En nog in deze eeuw heette het huis in de Brigittenstraat hoek Nieuwe Kamp Singelzijde (nu A 11) bij overlevering het Fraterhuis. Hier zal dus het college ruim twee eeuwen zijn gehuisvest tot de opheffing in 1799.

Voor 1551 was het met het college treurig gesteld en wat de kweekelingen betreft, die „zyn meer onderhouden gheweest totter bedelarie dan totter scholen ofte om geleert te worden ofte wat goeds te hooren", zegt de ordonnantie van dat jaar. Dezelfde personen echter, die dit vrij harde oordeel uitspraken over den bestaanden toestand, brachten daarin ook verbetering. Zij constitueerden zich als eene broederschap of gilde met het bepaalde doel, bekwame geestelijken op te leiden, die in staat zouden zijn de ketters te bestrijden en te weerleggen. Als punt van uitgang namen ze daarbij het Collegium Willebrordi, waarvan ze echter niets overnamen dan de jaarlijksche inkomsten, het huisraad, den naam en de titels. Nadat een ruimer, beter huis was gekocht in eene meer gelegen buurt, was een der eerste zorgen het opstellen eener ordonnantie [1]). Daarbij werd het volgende vastgesteld.

Camp". A. van Buchell teekent daarbij aan: „hebben de husinghe tegens de Camp over gecocht....". (Academische bibliotheek te Utrecht. Handschr. 1249.)

1) Zie de ordonnantie van 1551 in de Bibliotheek der stad Utrecht, N°. 2982*: een gedrukt exemplaar met aanteekeningen van Jan de Roy in margine. Deze aanteekeningen zijn waarschijnlijk van 1580, daar bij het opsommen van De Roy's dienstjaren voor op het titelblad 1580 het laatste is en hij toch in 1587 nog was. (Zie een stuk van dat jaar in het archief van). Hij is overleden in 1593, zooals blijkt uit het van het Domus Willebrordi, waar de quaestie wordt

De broederschap werd aangevuld met een onbepaald aantal geestelijke en wereldlijke heeren, die daartoe werden uitgenoodigd door de eerste aanleggers. Zij moest jaarlijks op St. Willebrord 's morgens om 8 uur in de Hieronymuskerk eene mis bijwonen, waarbij elk lid minstens *f* 3 offerde voor de armen, en verder dienzelfden dag zich vereenigen aan een gemeenschappelijken maaltijd.

Het eigenlijk opperbestuur berustte bij vier overhoofden of oversten: Domdeken, Domscholaster, Schout en eerste Burgemeester der stad; een hunner werd gecommitteerd om de minder belangrijke zaken alleen af te doen. In 1573 wordt de Domdeken genoemd „thooft der voierscr. collegie."

Onmiddellijk onder deze oversten stonden twee „procuratores ende regierders" of „huysmeesters" gekozen uit de broederschap; dezen beheerden de financiën; benoemden een „meyster" en zetten hem zoo noodig af, stelden een rentmeester aan, visiteerden tweemaal per jaar het huis met den inboedel, vooral ook de aanwezige boeken, huurden met den ontvanger de dienstboden, konden jongens aannemen of wegzenden en in overleg met de broederschap hun aantal vaststellen. Het was volstrekt verboden, eenig eigendom van het college te verkoopen en te vervreemden zonder de meest dringende noodzakelijkheid [1]). Van af-

---

behandeld van het al of niet aannemen eener door hem gestichte beurs. Copieën der ordonnantie vindt men in het Archief van sint Willebrord.

1) Toch werd 23 Juli 1575 een huis en hofstede, gelegen in den Regenboog en toebehoorende aan de Willebrordskinderen, door den rentmeester verkocht met goedkeuring van het bestuur van het Willebrordshuis. (Zie de acte in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974*).

geloste renten moest de hoofdsom terstond opnieuw worden belegd.

In het huis werd geplaatst een bezoldigd meyster of schoolmeyster, die moest toezien op het gedrag en de vorderingen der onder hem gestelde knapen. Des morgens voor zij naar school gingen mocht hij het gebouw niet verlaten en hij moest daarin aanwezig zijn bij hun terugkeer; hij nam deel aan hunne drie dagelijksche maaltijden, gaf hun zelf eens of tweemaal per dag les, moest hen naar mis en sermoen vergezellen, tot bij het college weer een eigen kapel zou zijn opgericht, en had het recht om, met advies van regeerders en procuratores, zoowel dienstboden als jongens te verwijderen.

De rentmeester, ook „uutmaender" of ontvanger genoemd, inde de gelden voor het college, welke hij terstond afdroeg aan „den meyster van den huyse" [1]). Hij maakte een register van ontvangsten op en legde tweemaal per jaar in het publiek rekening en verantwoording af aan regeerders en oversten. Ook schijnt aan hem de zorg te zijn opgedragen voor het maken en bijhouden van den inventaris van het huisraad en den verderen inboedel en van een register der brieven en papieren van het college. Dat register is tenminste aangelegd door den rentmeester Jan de Roy [2]).

Als fraters of jonghers werden in de eerste plaats aangenomen diegenen van de in de oude Willebrordsstichting gevonden knapen, welke bij een examen, gehouden in tegenwoordigheid der regeerders en huis-

---

1) Denkelijk een der huismeesters, bij wie immers het financiëel beheer berustte. Het is vreemd, dat er gesproken wordt van *den* meyster.

2) Zie de Roy's aanteekeningen bij de ordonnantie van 1551 en het register zelf in het Archief van Sint Willebrord.

meesters, daartoe geschikt bleken. Waren dit er minder dan twaalf, dan zouden ze worden aangevuld uit het college van St. Hieronymus [1]). Daartoe zou men die leerlingen der Hieronymusschool, die goeden aanleg hadden, maar wier ouders geen wetenschappelijke opleiding konden bekostigen, examineeren en de meest begaafden en verst gevorderden onder hen uitkiezen. Geboren Utrechtenaren gingen voor boven anderen. Hadden twee gelijke aanspraken, dan zou men loten. Op dezelfde wijze zouden ook later opengevallen plaatsen worden vervuld. Men besloot te beginnen met twaalf jongens, het oude getal der Willebrordskinderen, en zoo mogelijk later meer op te nemen. Wie eens was toegelaten, mocht blijven tot hij in klasse II der Hieronymusschool zat, mits hij elk jaar overging. Regel was [2]), dat de jongens bij hunne opneming in klasse VI zaten. Ieder zonder uitzondering moest zich onderwerpen aan de algemeene voorschriften; allen moesten in de kloosters brood halen, allen in de voorgeschreven kleeding Zondags naar de Jans-, Donderdags naar de Buurkerk gaan. Bij ernstige vergrijpen werden zij gestraft ter gelegenheid van het huisbezoek der procurateurs op Paschen en St. Victor (10 October).

Bij hunne komst in het college moesten ze medebrengen: de noodige bovenkleeren, boeken, linnen lijfgoed benevens twee beddelakens en, volgens de aanteekeningen van Jan de Roy, vier pond kaarsen, om daarbij 's avonds te studeeren. Over hunne kleeren moesten zij een mantel dragen, waarvan vorm en kleur werd bepaald door regeerders en procurateurs. Twee

---

1) Waarschijnlijk het hierna te behandelen Domus Pauperum.

2) Zie de aanteekeningen van Jan de Roy naast de ordonnantie van 1551.

van hen, die zich ten einde toe behoorlijk hadden gedragen en te Utrecht geboren waren, konden later geplaatst worden in het college van paus Adriaan te Leuven [1]), en twee aan de Universiteit te Pisa, terwijl men zou trachten, meer dergelijke plaatsen te krijgen, vooral te Leuven.

Regeerders [2]), procuratores, rentmeesters en schoolmeester moesten den eed doen op deze ordonnantie. Zij werd kort daarop bekrachtigd door den Raad, die tevens verlof gaf, tweemaal per jaar eene collecte te houden langs de huizen.

Met éene zaak was het treurig gesteld: de inkomsten. Deze bepaalden zich in het begin tot *f* 13 rente, overgenomen van het oude college, verder de opbrengst van het offer in de Hieronymuskerk op St. Willebrord en de halfjaarlijksche collecten. Men moest dus voorloopig in het onderhoud der jongens blijven voorzien door bedelen en wel buiten de stad; maar terwijl de Willebrordianen vroeger zelf daarop uitgingen [3]), besloot men nu een man daarvoor te huren. Lang was dit echter niet meer noodig, daar tal van testamentaire beschikkingen de jaarlijksche inkomsten steeds deden aangroeien, zoodat reeds in 1570 uit overgespaard geld losrenten konden worden aangekocht.

Aan vele dezer schenkingen was verbonden de fun-

---

1) Paus Adriaan had te Leuven een Theologisch college gesticht in een huis, dat hij had laten bouwen en zelf bewoond had. (Zie een afschrift van zijn testament in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 1471).

2) Hier moeten daarmede bedoeld zijn de vier oversten, ofschoon de naam elders voorkomt voor procuratores.

3) Bij deze bedeltochten werd het Latijnsche bedellied gezongen, waarvan men een gedrukt exemplaar vindt in het Gemeentearchief te Utrecht.

datie eener beurs [1]) dat wil zeggen: de erflater (fundateur) bedong voor de door hem daartoe aangewezen personen en hunne opvolgers of erfgenamen (collateurs) het recht, om een knaap aan te wijzen ter opneming in het huis. Soms was daarbij bepaald, dat de aangewezen knaap moest behooren tot de familie van den fundateur, of burger zijn van de een of andere plaats. Reeds toen Jan de Roy zijne aanteekeningen maakte bij de instructie van 1551, dus waarschijnlijk al vóór 1580 [2]), bedroeg het aantal dier beurzen elf, zoodat er al heel weinig plaatsen te vergeven waren door het bestuur zelf, zelfs als het in 1551 genomen besluit, om mettertijd meer dan twaalf jongens op te nemen, uitgevoerd is. Een enkele maal werden ook jongens als commensalen opgenomen tegen betaling van een behoorlijk kostgeld [3]).

Bij testament van 25 Mei 1555 vermaakte Elisabeth, gravin van Culenborch [4]), zekere som aan den Armenpot te Culenborch en stelde het bestuur daarvan voor de keus: die gelden dienstbaar te maken aan de opvoeding van een paar knapen uit de gemeente, of

---

1) Het woord *burse*, door Zarncke en G. H. (zie boven in hoofdstuk II) altijd gebruikt voor de gemeenschappelijke woonplaats van een magister met zijne socii en baccalaurei aan de Academie, schijnt bij de overneming in onze taal met den vorm, die „beurse", „burse", „borse" en „boerse" wordt, ook in beteekenis te zijn gewijzigd. Men vindt het in de door mij gebruikte stukken altijd voor: de plaats van één kweekeling in het college, of het fonds, waaruit diens opleiding bekostigd wordt. Tegenwoordig, nu aan onze gymnasia en Universiteiten nog altijd uit „beurzen" wordt gestudeerd, heeft het woord uitsluitend die laatste beteekenis. In de 18e eeuw heeten alle Willebrordiani bursanten of collegisten.

2) Zie boven p. XXXVIII noot 1.

3) Zie *Resolutieboek* van het Domus Willebrordi.

4) Zie haar testament in het Archief van st. Willebrord.

tot bevordering der huwelijksplannen van Culenborgsche jongedochters. Zij, blijkbaar goed onderwijs voor hun jongens van meer belang achtend dan het huwelijk voor hun meisjes, zonden bursanten naar St. Willebrord. In 1704 echter werd, na vrij wat getwist met de provisores, zoowel de betaling als het zenden der knapen gestaakt [1]). Of het geld daarna is besteed voor het andere doeleinde?

Testamentaire beschikkingen, strijdig met de regelen van het huis, werden eenvoudig verloochend. Den bursant van Persoels, die op grond eener werkelijk in het testament van den fundateur [2]) voorkomende bepaling verzocht, te worden vrijgesteld van het bedelen langs de huizen, werd dit geweigerd om de consequentiën [3]).

De hoop, dat men meer plaatsen aan Academies zou verkrijgen, werd vervuld. Helias van Zyl [4]) stichtte in 1563 eene beurs in collegio Juristarum, Gerrit Anthonisz. in 1573 nog twee [5]), en Emerentiana van Muyden [6]) in 1582 eene, allen te Leuven.

In 1631 werd besloten, dat voortaan de leerlingen elke groote vacantie bij hun ouders of vrienden moesten doorbrengen, en ook dat elke beurs tot *f* 80 's jaars moest worden verhoogd [7]). Het laatste besluit

---

1) Zie Archief van st. Willebrord.

2) Zie Archief van st. Willebrord.

3) *Resolutieboek* van het Domus Willebrordi.

4) Zie extract uit zijn testament in Archief van st. Willebrord.

5) Blijkens een proces, gevoerd voor het Hof van Utrecht in 1595, zijn deze twee beurzen later verplaatst naar Leiden. (Zie Archief van st. Willebrord).

6) Zie haar testament en verdere papieren in Archief van st. Willebrord. Zie ook *des Raads Dagelijksch Boek* 20 Mei 1588.

7) *Resolutieboek* van het Domus Willebrordi.

werd gehandhaafd, ondanks het verzet van sommige collateurs b.v. die van Culenborch [1]) en Schoonhoven [2]).

Ruim dertig jaar na de reorganisatie van 1551 begonnen stads- en kerkbestuur zich met het college te bemoeien [3]), gedeeltelijk misschien om de treurige gesteldheid, die het in 1577 wegens geldgebrek noodzakelijk had gemaakt eenige jongens te doen vertrekken [4]), maar vrij zeker ook om den Katholieken invloed te weren [5]). Het eerste voorstel tot inmenging is te vinden in een door de kerk van Utrecht geconcipieerd reformatieplan voor het Fraterhuis, den 20^{en} September 1586 ingediend bij den Raad der stad [6]). Kort daarvoor, den laatsten Juli van dat jaar, was volgens Buchelius [7]) het Collegium Willebrordianum ontbonden (dissolutum), Johannes Godefridus Avezaet verwijderd en Gisbertus Amerongius in diens plaats aangesteld als regent, maar op veel voordeeliger voorwaarden dan zijn voorganger en zonder den last van

---

1) Archief van st. Willebrord.

2) *Resolutieboek.*

3) Ekker zegt in *De Hieronymusschool te Utrecht* p. 37, dat ongeveer tegelijk met de Hieronymusschool (23 September 1578) ook Collegium Willebrordi en Domus Pauperum aan de stad zijn getrokken, maar in de Vroedschapsnotulen van dat en volgende jaren vond ik geen dergelijk besluit. Evenmin vond ik eenig bewijs voor de door v. d. Es, *Het vierde eeuwfeest*, en Delprat, *De Broederschap van Geert Groote*, art. 17 noot 21, beweerde versmelting der fondsen van Collegium Willebrordi en Hieronymusschool. Waarschijnlijk dacht hij aan de vereeniging van Domus Willebrordi en Domus Pauperum, ook Hieronymuscollege genoemd, in 1593; maar daarbij bleven juist de fondsen gescheiden.

4) Archief van st. Willebrord.

5) Men bedenke, dat in 1586 Leycester heerschte te Utrecht en met hem de Ultra-Calvinisten.

6) Archief van st. Willebrord.

7) *Descriptio* p. 87.

te moeten onderwijzen [1]). Naar aanleiding van het ingediende reformatieplan committeerde nu de Raad een lid van den magistraat en een der kerkedienaars, om opzicht te oefenen over dit college, „dewyle het een saecke es der schoelen ende alsoe der kercken geheel annex." Het waren burgemeester Ruysch en de predikant Wernerus Helmichius. De collatie, die voor het grootste deel in Katholieke handen was, werd voorloopig gelaten zooals ze was, op voorwaarde dat geen nieuweling zou worden aangenomen buiten weten der opzieners. Men zou de ouders der knapen laten beloven, dat ze hunne kinderen den vastgestelden tijd in het college zouden laten; henzelf, dat ze zich wilden wijden aan den dienst van Kerk of Staat. De rentmeester werd in zijne betrekking gehandhaafd. Ook in 1587 fungeert Ds. Helmichius met schout en burgemeester als gecommitteerde tot den opzichte des Collegiums Willebrordi [2]).

Gijsbert van Amerongen werd in 1590 als regent van het Fraterhuis afgezet door den Raad [3]), die naar aanleiding daarvan 5 Januari 1590 besloot tot het oprichten eener broederschap, die met de superintendenten het Willebrords- en het Pauperhuis [4]) beiden zou besturen en administreeren. Dit geschiedde, en 15 Januari 1593 [5]) werd een reglement of „erectie", voor

---

1) Zie *Kronijk van het Hist. Gen.* 1865 p. 563.

2) Archief van st. Willebrord. In ditzelfde stuk komt Jan de Roy nog als rentmeester voor (zie boven p. XXXVIII noot 1).

3) *Extract uutte Resolutiën van den Raide der stadt Utrecht* in het Archief van st. Willebrord en *Raads Dagelijksch Boek* 5 Januari 1590.

4) Eene stichting van denzelfden aard als het Willebrordshuis, die in het volgende hoofdstuk behandeld zal worden.

5) Buchelius, die in zijn *Descriptio* p. 31 zegt, dat de Pauperes en de collegisti D. Willebrordi vereenigd zijn „post annum 1600", vergist zich dus.

deze nieuwe broederschap door den Raad bekrachtigd met de belofte, dat men haar voor haar refectiemaaltijd hetzelfde geschenk zou geven als aan de broeders van de Melaten en het Dolhuis [1]). Deze erectie kwam in hoofdzaak hierop neer [2]).

Het opperbestuur zou voortaan berusten bij drie Superintendenten: Domdeken, Schout en Burgemeester der stad Utrecht. Dezen oefenden zeker toezicht uit, benoemden elk jaar eene commissie uit de broeders voor het nazien der rekeningen, en werden, wanneer er ernstige zaken te verhandelen waren, opgeroepen voor eene gecombineerde vergadering met de regenten of broeders. Eene bevoorrechte plaats bekleedde onder hen de Domdeken, die als eerste superintendent voorat inzage kreeg van de rekeningen.

Onder hen stonden twee huismeesters, aan wie uitsluitend de zorg voor de financiën was opgedragen. De eerste huismeester administreerde de goederen van het Domus Willebrordi met een bezoldigd rentmeester of uutmaender, die het geld voor hem inde; de tweede die van het Pauperhuis, zonder rentmeester. Elk jaar trad de eerste huismeester af en werd opgevolgd door den tweeden, in wiens plaats de broeders een ander kozen.

Het dagelijksch beheer, de benoeming van den schoolmeester (ook „regens", „subregens" en „oeconomus" genoemd) en van den rentmeester, de collatie: dat alles was aan de huismeesters ontnomen en overgegaan op de geheele broederschap, die werd opgeroepen door

---

1) Blijkens de rekeningen in het Archief van st. Willebrord bestond die jaarlijksche vereering in *f* 26 voor wijn.

2) Zie voor het volgende de *Erectie* op perkament in het Archief van st. Willebrord; verder de rekeningen en het *Resolutieboek* passim.

den eersten huismeester [1]). Verscheen deze zelf niet op de door hem uitgeschreven vergadering, dan verbeurde hij een vaatje oesters. Regenten, die niet opkwamen, betaalden boete. Het aantal van deze regenten of broeders werd weldra voor goed op vijftien vastgesteld. Bij overlijden van een hunner droeg de eerste huismeester een opvolger voor aan de broederschap. De schoolmeester of subregens werd, eerst slechts in enkele gevallen, later geregeld, toegelaten tot de vergaderingen der broeders, van welke hij na dat laatste besluit de notulen hield.

Deze subregens [2]) of rector placht in den beginne te zijn „een jonckman wesende van de gereformeerde religie", die vrije tafel in het huis genoot benevens een „redelijke belooning" om te kunnen voorzien in zijne kleeding en verdere behoeften. Hij moest daarvoor dagelijks met de jongens hunne lessen repeteeren, kleine vergrijpen bestraffen, de meer ernstige onderwerpen aan het oordeel der broederschap, de knapen oefenen in gebed en godzaligheid, hen des Zondags vergezellen naar de kerk en bij hun terugkeer hen ondervragen over het gehoorde. In later tijd waren er herhaaldelijk getrouwde huismeesters, die dan voor hunne kinderen zekere som als kostgeld aan het huis betaalden. Evenals vóór 1593, bleven de knapen uit beide inrichtingen leerlingen der Hieronymusschool.

Maar eer we verder gaan met de behandeling van het Willebrordshuis, willen we zien, wat het Domus Pauperum, dat daarmee nu onder één bestuur was gekomen, eigenlijk was [3]).

---

1) Zie *Resolutieboek* van st. Willebrord.

2) Zie Gerobulus, *Waarachtich verhaal van den Staat der gereformeerde kerke*, 1603 p. 38.

3) Aan het Domus Willebrordi herinnert zeer sterk de Bursa

VI. Domus Pauperum.

Evenals in het Willebrordshuis werden ook in het Domus Pauperum behoeftige leerlingen der Hieronymusschool gehuisvest. Ook van deze stichting is de ouderdom onbekend. Het eerst vond ik ze vermeld in eene acte van 1545 [1]), die handelt over de overdracht van eenige rentebrieven door de executeurstestamentair van Elizabeth Hillebrandt ten behoeve der „arme cleĕcquen die in Domo Pauperum onderhouden worden."

Wat betreft de plaats van het Domus Pauperum, dit moet gevestigd zijn geweest in de gebouwen der Hieronymusbroeders en wel sinds 1545 of langer in een bepaald daarvoor ingericht huis [2]). In 1550 werd een der gebouwen van de Hieronymusbroeders geheel voor de Pauperes verbouwd [3]). Ofschoon ik het niet

---

Cusana te Deventer, gesticht door Nicolaas van Cues ten behoeve van leerlingen der kapittelschool aldaar. (Zie Dr. J. de Hullu, *Bescheiden betreffende de hervorming in Overijssel* p. 94.) Ook doet aan een soortgelijke inrichting denken het schoolreglement, door P. S. Allan in de *Historical Review* van October 1895 (vol. X N°. 40 p. 738 sqq.) uitgegeven en door professor Fruin in de Octobervergadering 1896 der Maatschappij van Letterkunde besproken. Het is trouwens niet onwaarschijnlijk, dat dit reglement betrekking heeft op de Bursa Cusana, want het is gevonden tusschen stukken, die kwamen van de pers van Albert Paffraet te Deventer en de boeten zijn uitgedrukt in Nederlandsche munten.

1) Zie Archief van st. Willebrord.

2) De boven aangehaalde uitdrukking uit het testament van Elizabeth Hillebrandt bewijst, dat er al in 1545 een bepaald Domus Pauperum was.

3) Zie Buchelius, *Descriptio Urbis Rheno-Trajectinae* p. 31 „.... a Monasterio Jeronymitarum ex cujus aedificiis.... Ex iisdem quoque aedificiis Domus Pauperum, in qua pauperes qui studiis invigilarent habitarent, confecta, his versibus notata: Hieronymianum

onomstootelijk kan bewijzen, ben ik vrij zeker overtuigd, dat het Domus Pauperum niet anders was dan het armenhuis der Hieronymusbroeders. Waarschijnlijk hebben dezen al spoedig na hunne komst te Utrecht de minder gegoede leerlingen hunner school bij zich in huis genomen [1]). In elk geval moet in vroeger en later tijd het Pauperhuis in het allernauwste verband hebben gestaan met de Hieronymusstichting. Dit blijkt uit het volgende. In tegenstelling met de Willebrordskinderen, die toch ook arme leerlingen der school waren, noemt de door Buchelius vermelde inscriptie de Pauperes alleen „Hieronymiani pauperes scholastici". In de ordonnantie van 1551 voor het Willebrordshuis komen voor een „collegie van Sinte Hyeronimus tUtrecht" [2]) en „sinte Hyeronimus bruederş" [3]), welke beide namen onge-

---

pauperum scholasticorum collegium, exstructum mense Julio A°. 1550. Hii.... nunc iisdem in aedibus habitant." (Buchelius' boekje was reeds 1592 in wording (zie pag. 44 „hoc anno 92") en is op sommige punten bijgewerkt tot minstens 1612.) Dat de Pauperes in 1586 woonden in de Hieronymusgebouwen, blijkt uit het Raadsbesluit van 5 December van dat jaar, waarbij eene commissie wordt benoemd voor de administratie en het bewind van het „Domus Pauperum in Sint Hieronymusschole." (Zie *Des Raads Dagelijksch Boek* in het Gemeente-archief te Utrecht).

1) Zoo bestonden ook te Deventer naast het Heer Floris- of Rijke Fraterhuis, waar de Broeders des Gemeenen Levens zelf woonden onder hun pater of rector, drie filiaalstichtingen: in het Arme- of Nieuwe-Fraterhuis, in het Hieronymushuis, en in het Jufferenhuis, waarin arme klerken door hen werden opgenomen en verpleegd. Sinds c. 1430 woonden daar ook jongens, die nog de school bezochten. Met het onderwijs zelf bemoeiden de broeders daar zich bijna niet. (Zie Dr. J. de Hullu, *Bescheiden betreffende de hervorming in Overijsel*, p. 80.)

2) *Ordonnantie* p. 14.

3) Ibid p. 15.

twijfeld betrekking hebben op de Pauperes [1]). In een stuk van 1553 [2]) wordt gesproken over een legaat, in 1545 gemaakt aan „sesthien schamele clercken, die alsnu by den pater ende rectoir van Sinte Jeronimus in Domo Pauperum, staende omtrent tconvent van sinte Jeronimus, onderhouden zyn." Omstreeks 1574 worden weer *f* 50 's jaars vermaakt aan „de Pauperes in 't gemeen Pauperhuis van St. Hieronimus". In een memorie van tusschen 1565—1575 [3]), waarin de wenschelijkheid wordt aangetoond van de opheffing van private Latijnsche scholen, zeggen de stellers, dat aan de Hieronymusschool gratis onderricht wordt gegeven aan de kinderen uit het Willebrordshuis en aan „de armen van St. Hieronymus." Ook in eene memorie tot verbetering der Hieronymusschool, in 1586 bij den Raad der stad ingediend, worden eenige maatregelen aanbevolen ten behoeve van het Pauperhuis, als was dit een onafscheidelijk deel der school. Vrij zeker hebben dus de Hieronymusbroeders aan deze Pauperes huisvesting, kost en onderwijs om niet verleend tegen het bewijzen van eenige diensten, waarop ik nog terugkom. Zoo zou ook de uitdrukking „onderhouden by den pater ende rectoir van St. Hieronymus" verklaard zijn.

Inkomsten hadden de Pauperes aanvankelijk niet. Evenals de Willebrordianen leefden zij in het begin nagenoeg geheel van bedelarij. In 1550 [4]) werd door

---

1) In het *Resolutieboek* van het Domus Willebrordi wordt op 22 Juni 1799 het Pauperhuis genoemd de stichting van Sint Hieronymus.

2) Charter in het Archief van de Armen noodhulp te Utrecht, afgedrukt Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 387.

3) Middeleeuwsch archief der Gemeente Utrecht N°. 547.

4) Archief van st. Willebrord, en Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974 *.

de landvoogdes Maria octrooi verleend tot het houden eener loterij voor de arme klerken in de Hieronymus-school. In 1558 werd consent gegeven tot het houden eener collecte in de stad te hunnen behoeve. Maar, ook evenals het Domus Willebrordi, ontving het Pauperhuis na 1550 onderscheiden schenkingen bij testament. In 1595 heeft zelfs een erflater de fundatie, die het eerste weigerde aan te nemen, overgebracht op het Pauperhuis, waar nu twee knapen werden onderhouden voor het geld, dat niet toereikend was geacht voor één Willebrordskind [1]). Verder ontving het huis jaarlijks het clavigersgeld. De Pauperes moesten namelijk clavigers-diensten verrichten in de Hieronymusschool; deze bestonden in het openen en sluiten der school en in het schoonmaken daarvan op Zaterdag [1]). Hoe hoog in dezen tijd het bedrag was van het door den Rector voor die diensten betaalde clavigers-geld is onbekend. In 1586 scheen het een oogenblik, alsof de inkomsten der Pauperes aanmerkelijk zouden worden verhoogd: er werd namelijk voorgesteld [2]), het schoolgeld der Hieronymusschool te hunnen bate te besteden, maar de Raad keurde dat af.

Omtrent de inrichting van het Pauperhuis vóór 1593 heb ik alleen het volgende kunnen vinden. In 1553 treft men aan twee regenten van de „schamele clercken", nl. Georgius Macropedius rector, en Otte van Beeck, priester en pater van het Hieronymusconvent [3]). In 1586 benoemde de Vroedschap eene

---

1) Archief van st. Willebrord.

2) In een later te behandelen voorstel tot hervorming der Hieronymusschool.

3) Zie Charter in het Archief van de Armen noodhulp te Utrecht afgedrukt Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 387 en Ekker, *De Hieronymusschool*, I p. 43.

commissie, die administratie en bewind moest voeren over het Pauperhuis en daarvan jaarlijks rekening en verantwoording afleggen [1]).

In 1593 werd het Pauperhuis, zooals al vroeger is gezegd, onder eenzelfde broederschap gesteld met het Collegium Willebrordi. De acht à negen jongens — zooals wij zagen waren er in 1553 zestien — die vroeger maar een weinig onderstand genoten en voor de rest het noodige moesten bijeenbedelen langs de huizen, werden daarna geheel gevoed, gehuisvest en onderhouden [2]). Van toen af weten we ook, dat een regent waakte voor de belangen der knapen. Voor 1599 ontving hij daarvoor jaarlijks *f* 35, maar in dat jaar bood Luntius, de Rector der Hieronymusschool, aan, om zonder tractement het Pauperhuis te regeeren, mits de stad de van ouds gewone bezoldiging betaalde aan de kas der inrichting. De stad dong echter blijkbaar 10 gulden af, want daarna vinden we in de rekeningen van den eersten stadskameraar [3]) jaarlijks vermeld *f* 25.—, niet *f* 35.—, voor het Fraterhuis. Deze *f* 25.— moeten betaald zijn tot 1799 [4]).

In 1607 werd de band tusschen Willebrordiani en Pauperes nog nauwer aangehaald, doordat toen de laatsten (maar vier in getal, doch aan te vullen tot acht) werden getransporteerd naar het Willebrordscollege [5]). Als kostgeld voor de Pauperes betaalde

---

1) *Raads Dagelijksch Boek* 5 Dec. 1586.

2) Johannes Gerobulus, *Waerachtich verhael*, p. 38.

3) Gedeeltelijk afgedrukt bij Dodt, *Gesch. Arch.*, IV 76—102.

4) In het voorstel van 1799 om de Willebrordsstichting op te heffen en daarmede tevens een einde te maken aan het bestaan der Pauperes, wordt ten minste uitdrukkelijk gezegd, dat dan de stad die *f* 25 niet meer zou hebben te betalen.

5) Zie beneden in hoofdstuk IX.

hun huismeester [1]) jaarlijks *f* 400 aan het Willebrordshuis.

Den 22sten Juni 1607 besloot de Vroedschap verder, dat de stad het gebouw van het Pauperhuis zou annexeeren aan de Hieronymusschool waaraan het grensde, tegen betaling van *f* 50 huur per jaar aan den huismeester der Pauperes. Aan de Pauperes zou jaarlijks van stadswege *f* 50 worden geschonken uit de opbrengst der collecte voor de bedelaars. Voorts zou de Vroedschap, daar men niet alleen jongens uit de stad, maar ook eenigen van het platteland dacht op te nemen, de Provinciale Staten vragen om een jaarlijksch subsidie [2]). Maar dit alles zou alleen plaats hebben op voorwaarde, dat de jongens nu niet meer zelf langs de huizen zouden bedelen [3]).

Na 1607 vallen de lotgevallen der Pauperes geheel samen met die der Willebrordianen en hooren we hen alleen nog afzonderlijk noemen, als in tijd van geldnood hun huismeester dien van het Collegium Willebrordi bijspringt.

VII. Bijscholen. De Hieronymusschool in handen van de Commissarissen tot het Seminarie en van de vier kapittelen. (1571–c. 1586.)

Behalve in de Hieronymusschool ontving men te Utrecht natuurlijk in de eerste plaats onderricht in

---

1) Zie de verklaring van dit ambt p. XXXIX. Bij den huismeester berustte o. a. het financieel beheer.

2) Dodt, *Gesch. Arch.*, IV 344. De Staten hebben aan dit verzoek voldaan en bepaald, dat de Pauperes jaarlijks drie à vier mud weit zouden ontvangen van den rentmeester der abdij van St. Paulus.

3) Archief van st. Willebrord.

de boven reeds besproken kapittel- en parochiescholen. Blijkens eene kroniek van Utrecht van 1576—1591 [1]) bestonden daarnaast omstreeks 1580 ook enkele particuliere scholen, waarvan de leerlingen alfabetariën heetten, maar waarvan mij verder niets bekend is.

Een nieuwe mededinging had de Hieronymusschool bedreigd, toen in 1559 zekere Lauwerman een particuliere triviale school poogde op te richten. Over die volgens hen ongeoorloofde poging beklaagden zich bij het Domkapittel de Domscholaster en de fiscaal benevens de „pater en rector van het Domus Pauperum van St. Hieronymus". (Men zou geneigd zijn, uit die uitdrukking op te maken, dat de school der St. Hieronymusbroeders destijds alleen door de arme klerken van het Domus Pauperum bezocht werd.) Het kapittel, het recht van zijn scholaster handhavende [2]), beval aan Lauwerman, zijne school te sluiten op straffe van excommunicatie en eene boete van 100 Karolusguldens. Lauwerman echter, gesteund door burgemeester en schepenen der stad, beriep zich van dit vonnis op het Hof van Utrecht. De Domscholaster beloofde nu, zich te willen onderwerpen aan een mandement penaal, mits hij acte ontving, dat hij getracht had, Cornelis Lauwerman te doen verbieden, school te houden voordat hij geëxamineerd was [3]). Eene uitspraak van het Hof in deze zaak heb ik niet gevonden [4]); hoogstwaarschijnlijk is ze in der minne geschikt: reeds vroeger is vermeld, dat Lauwerman in 1565 met twee anderen

---

1) Zie *Kronijk van het Historisch Genootschap* 1865 p. 560.

2) Zie boven p. XXII noot.

3) Zie de hierop betrekking hebbende stukken in het Middeleeuwsch archief der Gemeente Utrecht N°. 200.

4) In de crimineele sententiën van het Hof van Utrecht, berustend in het Rijks-archief, staat hiervan niets.

de school der Hieronymusbroeders voor twaalf jaar gehuurd heeft.

Evenals de hervormden, maar vroeger nog dan dezen, hebben ook de contrareformatoren zich de zaak van het onderwijs te Utrecht aangetrokken. De eerste vrucht dier inmenging moet zijn geweest de stichting van een Jezuitenschool, wier bestaan mij bekend is uit een paar posten in de kameraarsrekeningen [1]). Daarin vond ik, dat in het jaar 1566—1567 den Medicus Balthasar Bleyenborch *f* 20 werd betaald als tegemoetkoming voor de boekjes, *Catechismi* genaamd, waaruit men in de Jesusschool gratis zou onderwijzen aan de arme kinderen. In 1567—1568 ontving zekere Agneta *f* 8 voor het schoonmaken der banken in de Jesus-schole, en in 1574—1575 de priester Cornelis Wely *f* 20 tot aankoop van boekjes voor de arme jonge kinderen, die in het Cleyn Seminarium, anders genoemd Jezusschole, kosteloos onderwijs ontvingen. In 1569 spreekt Viglius over dit instituut der Jezuiten in een brief [2]) aan den Dom-thesaurier van Utrecht, wien hij raadt deze stichting te begunstigen. Den 27[en] Februari 1584 bestond deze school nog, daar op dien dag bij Raadsbesluit den tweeden kameraar wordt geordonneerd „geen uuytreyckinge meer te doen tot het Jesuytsche schole" [3]). Verder wordt er niets meer van vernomen.

Eene verdere werking der contrareformatie hebben wij te zien in de pogingen, welke zijn aangewend om

---

1) Aangehaald door Dodt v. Flensburg in *v. d. Mondes Tijdschrift voor geschiedenis, oudheden en statistiek van Utrecht*, 7e jaargang, 1841 en Liefland, *Utrechts Oudheid*, p. 89.

2) Zie Dodt v. Flensburg in *v. d. Monde's Tijdschrift voor geschiedenis, oudheden en statistiek van Utrecht*, 7e jaargang, 1841 en Dodt, *Geschiedkundig archief*, *I* p. 316.

3) *Des Raads Dagelijksch Boek* in dato.

overeenkomstig de voorschriften van het Concilie van Trente te Utrecht een Seminarium op te richten. Het Concilie schrijft op dat punt het volgende voor [1]). In elke kerk zal eenig onderricht in de Theologie worden gegeven en de kerken, die daarvoor te klein zijn, zullen toch minstens een magister hebben, gekozen door den Bisschop in overleg met het kapittel, die aan de klerken en andere arme leerlingen [2]) om niet de Latijnsche grammatica zal leeren, opdat ze later zelf de studie der Heilige Schrift kunnen ter hand nemen. De lezing der Schrift moet ook worden ingevoerd op alle gymnasiën. Verder beveelt het concilie [3]), dat alle kathedraal- en metropolitaankerken, naar gelang van hun vermogen en de grootte der diocese, zeker aantal jongens uit haar stad of provincie zullen onderhouden en opvoeden. Dit moet geschieden in een daartoe bestemd college bij die kerken of op een andere daarvoor geschikte plaats, door den Bisschop aan te wijzen. Alles moet daar geregeld worden volgens de voorschriften der Kerk. In dit college moeten worden opgenomen jongens, die minstens 12 jaar oud zijn, geboren uit een wettig huwelijk en die behoorlijk kunnen lezen en schrijven [4]); terwijl hun aanleg en neiging hoop moet geven, dat zij zich voorgoed aan den Kerkdienst zullen wijden. Bij voorkeur moeten kinderen der armen worden gekozen; die der rijkeren behoeven wel niet te worden geweerd, maar zij moeten op eigen kosten worden on-

---

1) *Besluiten van het Concilie*, sessio 5 caput 1.

2) „Clericos aliosque scholares pauperes."

3) *Besluiten van het Concilie*, sess. 23 cap. 18.

4) De eischen van bekwaamheid, aan de toekomstige Seminaristen gesteld, zijn dus niet hooger dan die men vroeger noodig achtte voor de choralen (zie boven p. VIII).

derhouden en voornemens zijn, God en de Kerk te dienen. De Bisschop zal die knapen naar hun aantal, leeftijd en vorderingen verdeelen in zooveel klassen als hem goeddunkt; gedeeltelijk zal hij hen gebruiken voor den dienst der kerk, wanneer hij dat geschikt acht, gedeeltelijk ze in het college laten voor hun verdere opleiding. Hij neemt nieuwe jongens aan in de plaats der vertrokkenen, zoodat dit college voortdurend een Seminarium van dienaren Gods zal zijn. Om de leerlingen te beter te gewennen aan de kerkelijke tucht, zullen ze terstond tonsuur en geestelijk kleed dragen. In het Seminarie zal worden geleerd: grammatica, zang, computus ecclesiasticus [1]) en andere kunsten; het lezen van de Heilige Schrift, van geestelijke boeken, van de homiliën der Heiligen en van boeken over het toedienen der Heilige Sacramenten, vooral wat behoort tot het afnemen van de biecht en tot de kerkelijke gebruiken en plechtigheden. De Bisschop moet zorgen, dat de leerlingen elken dag ter mis, elke maand ter biecht gaan en dat zij dienst doen in de verschillende kerken der stad. Bij al deze zorgen wordt de Bisschop terzijde gestaan door twee der oudste kanunniken, van het Domkapittel, door hemzelf gekozen. Zij moeten het Seminarie geregeld bezoeken, de noodige straffen uitdeelen en ongezeggelijke leerlingen doen vertrekken.

De kosten moeten worden gedekt allereerst uit de gelden, die in sommige kerken reeds bestemd zijn voor het onderhoud van knapen (d. i. dus het choralengeld), „quae eo ipso huic Seminario sub eadem episcopi cura applicata censeantur". Voor wat verder noodig is, wordt een belasting opgelegd, door den Bisschop met

[1]) Berekening van den datum volgens den Heiligenka-

vier Commissarissen, nl. twee kanunniken (één door hem en één door het kapittel gekozen) en twee uit den clerus der stad (van wie weer één wordt gekozen door den Bisschop, één door de geestelijkheid.) In deze belasting zullen betalen de Bisschoppelijke mensa, het Domkapittel, alle kerkelijke waardigheden, prebenden, portiones, abdijen, prioraten van alle (ook reguliere) orden, hospitalen en beneficia, de fabricae der kerken, alle colleges en kloosters en alle tienden, waaruit kerkelijke subsidies worden betaald; uitgezonderd zijn alleen de bedelorden en die colleges, waar kerkdienaars worden opgeleid. Elk jaar moet verantwoording van de inkomsten van het Seminarie worden gedaan aan den Bisschop en zijn vier Commissarissen.

Docenten zullen zij zijn, die scholasterieën krijgen en allen wier ambt verder het geven van onderricht en het houden van voorlezingen met zich brengt[1]). In verband met dit voorschrift wordt bepaald, dat voortaan scholasterieën alleen mogen worden gegeven aan Doctoren, Magistri of Licentiaten in theologie of kanoniek recht. Toonen de aangewezen personen zich niet bereid tot het geven van onderwijs, dan moeten de Aartsbisschop, de Bisschop, primaten en de andere ordinarii der plaats hen daartoe dwingen, desnoods door een deel hunner inkomsten te doen inhouden. Ieder hunner mag zich desverkiezende laten vervangen door een persoon van zijn eigen keus. Zij, die door den Bisschop onwaardig worden verklaard, moeten zich echter doen vervangen; laten ze het na, dan wijst de Bisschop zelf hun plaats-

---

1) „.... Statuit sancta synodus ut episcopi, archiepiscopi, primates et alii locorum ordinarii, scholasterias obtinentes et alios, quibus est lectionis vel doctrinae munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos ..... cogant et compellant."

vervanger aan. Wat onderwezen moet worden, bepaalt de Bisschop. Ontstaan er bij de oprichting van het Seminarie moeilijkheden, b.v. over het opbrengen der gelden, dan moeten die worden opgelost door den Bisschop met de vier Commissarissen of door een Provinciale Synode.

Wat men in Utrecht trachtte te doen, was vrijwel in overeenstemming met deze voorschriften. Alleen liet de Aartsbisschop aan zijn Commissarissen veel meer over, dan volgens de besluiten van het Concilie tot hun werkkring behoorde. Nadat in 1567 (?) [1]) aanmerking gemaakt was, dat nog nergens in het Aartsbisdom Utrecht Seminaria werden opgericht, besloten den 19^en^ Maart 1568 [2]) de vijf kapittelen van Utrecht een schrijven te richten tot den Aartsbisschop, met verzoek eenige personen te deputeeren, die met hen zouden stellen een ontwerp voor het oprichten van een Seminarie volgens de besluiten van het Concilie van Trente. Daarna schijnt de zaak voor een paar maanden van de baan te zijn geschoven door zeer ernstige geschillen [3]) tusschen Aartsbisschop en kapittelen over financiëele quaestiën, óok naar aanleiding van besluiten van het Concilie van Trente. Maar den 22^en^ Juni werd door de kapittelen gehoorzaamheid beloofd aan al de voorschriften van dat Concilie [4])

---

1) Zie in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster: *Articulen die wij bevinden nyet geobserveert te werden contrarie den Concilium van Trente ende bevelen van de Majesteyt.*

2) Zie *Resolutiën des Capittels ten Dom* 1567—1574 in het Rijksarchief te Utrecht; en *Stukken betreffende de receptie van het Concilie van Trente te Utrecht* in het Archief der Oudbisschoppelijke clerezy N°. 13.

3) *Resolutiën des Capittels ten Dom* op 20 Mei, 22 Mei, 23 Mei, 3 Juni 1568

4) Zie in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster: *Brieven aan Aartsbisschop Schenck en minuten van hem*, 1567—'68.

„sine exceptione aut contradictione quacunque", en reeds den volgenden dag deed de Aartsbisschop hun een reeks voorstellen over de maatregelen, die het eerst naar aanleiding dier voorschriften moesten worden genomen. Ook de oprichting van het Seminarie kwam daarbij ter sprake; de Aartsbisschop wilde die zaak met de vijf kapittelen overleggen en daarvoor in zijne plaats substitueeren zijn officiaal Florentius Heremale, kanunnik van st. Salvator, en Johannes van den Berch, kanunnik van den Dom; maar zóó, dat voor belangrijke maatregelen zijne uitdrukkelijke toestemming moest worden gevraagd. Bij nader inzien echter gaf hij den 3en Juli dezelfde opdracht niet aan deze twee personen, maar aan zijn vicaris Willem Taets van Amerongen, deken van st. Salvator, alleen [1]). Den 4en Juli 1568 benoemde de Aartsbisschop volgens de besluiten van het Concilie naast dien plaatsvervanger twee Gecommitteerden en wel den Domthesaurier Joannes Bruhesen en den abt van sint Paulus, Gerrit van der Nyekerck [2]). Den 8en van dezelfde maand wezen ook de vijf kapittelen

---

1) Zie in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster *Brieven aan Aartsbisschop Schenck en minuten van hem* 1567—'68. Naar het schijnt was de keus niet bijzonder gelukkig, want in een brief van den Aartsbisschop aan zijn vicaris van 20 Juli 1568 beklaagt de eerste zich over de onverschilligheid, waarmee de vicaris zijn schrijven over deze en andere ernstige zaken onbeantwoord laat. In 1576 daarentegen is Van Amerongen een getrouw comparant op de vergaderingen van de Commissarissen tot het Seminarie en de hun toegevoegde Gedeputeerden, welke vergaderingen dikwijls in zijn huis worden gehouden. (Zie in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster: *Brieven aan den vicaris Taets van Amerongen* en *Minuten van stukken, ingekomen bij Commissarissen voor de oprichting van het Seminarie en het beheer der Hieronymusschool.* 1575—1583.)

2) Zie lijst van abten van Sint Paulus in *Kerk. Hist. en Oudh.* II, p. 88

twee Commissarissen aan: Joannes van Hogeland, deken van sint Marie, voor de kapittelen, en Jasper van Meresteyn, kommandeur van het Duitsche huis, voor den secundairen clerus. Den 23en Maart 1569 werd de laatste vervangen door den prior van het Regulierenklooster. Nog voor 1571 kwam opnieuw verandering in de personen der Commissarissen. Door den Aartsbisschop werd namelijk als vertegenwoordiger van den secundairen clerus in dit college, en dus als opvolger voor Van der Nyekerck, aangewezen Jochem van Oprode, tijdens zijne benoeming pastoor der Buurkerk. Deze werd echter den 7en September 1571 [1]) wijbisschop van Hebron. Hij meende dus niet langer te kunnen optreden voor den secundairen clerus, en verzocht om die reden den Aartsbisschop, hem van die taak te ontheffen. Op dat verzoek werd echter jarenlang niet geantwoord.

Toen de vier Commissarissen dus waren benoemd en naar het scheen de zaak voortgang kon hebben, ontstond op nieuw geschil tusschen den Aartsbisschop en de kapittelen en wel ditmaal over de oprichting van het Seminarie zelf. Johannes Bruhesen, gedeputeerde van den Aartsbisschop voor het Seminarie, vroeg Viglius om raad; deze gaf dien in den reeds vermelden brief van 1569 [2]). Naar het schijnt wilde de eene partij het bestaande Jezuiteninstituut uitbreiden en het daarbij laten; de andere, zich houdend aan de voorschriften van het Concilie, wilde een geheel nieuw Seminarie oprichten. Viglius nu oordeelde, dat men het eene moest doen en het andere niet nalaten. De kapittelkerken toch, schreef hij, waren rijk genoeg om beide inrichtingen te bekostigen; ook

---

1) Zie *Resolutiën des Capittels ten Dom t Utrecht* in dato.

2) Zie boven p. LVI.

was het billijk, dat de kapittelen zeker gezag oefenden, en dat zouden zij eerder verkrijgen over een door hen nieuw op te richten Seminarie, dan over het instituut der Jezuiten [1]).

Omstreeks Mei 1571 [2]) deden de Commissarissen tot het Seminarie, door den Aartsbisschop benoemd, een gewichtigen stap. Zij kochten namelijk de Hieronymusschool van de Hieronymusbroeders, die „haer religie, discipline ende habyt" hadden verlaten [3]). Volgens de Commissarissen ging met de rechten der broeders op het huis Sonnenberch [4]) ook op hen over de vergunning tot het houden eener groote school. Hunne bedoeling was niet, de Hieronymusschool als opleidingsschool te behouden en daarnaast een Seminarie te stichten — wat ook niet waarschijnlijk was bij de uiterst geringe mate van kennis, die volgens de besluiten van het Concilie [5]) de leerlingen van het

---

1) De *Resolutiën des Capittels ten Dom* melden niets van dit geschil, evenmin als die van Oudemunster en st. Pieter, alle-aanwezig in het Rijks-archief te Utrecht.

2) Dat de transactie toen heeft plaats gehad blijkt uit kladnotulen in *Minuten van stukken, ingekomen bij Commissarissen voor de oprichting van het Seminarie en het beheer der Hieronymusschool* 1575—1583 (Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster), waar men op 5 Mei 1576 leest: „Scholae olim per sodales seu fratres sancti Hieronymi Trajecti et nunc per Reverendissimi ac amplissimi domini Archyepiscopi Trajectensis in Seminarium erigendum Commissarios ab annis quinque plus minus rectae ac gubernatae."

3) Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 391.

4) „Sonnenberch" heet in het contract met Lauwerman c. s. van 1565 niet de school, maar de daarachter gelegen woning der conventualen. Mogelijk werd de naam later voor beide aan elkaar grenzende gebouwen gebruikt. Bij de overdracht der papieren van het Hieronymushuis aan den secretaris der stad in 1593 wordt vermeld een bundel papieren over „Sonnenberch dat nu tschoel is".

5) Zie boven p. LVII.

Seminarie bij hunne komst behoefden te bezitten — maar in de Hieronymusgebouwen zelf een Seminarie op te richten. Dit blijkt uit een brief van de Commissarissen aan Aartsbisschop Schenck, waarin zij zeggen, dat ze de school „emerint animo et intentione ibi Seminarium erigendi" [1]). Dat het echter met die plannen nooit verder is gekomen dan tot een vromen wensch en dat zelfs de Hieronymusschool gedurende het beheer der Commissarissen ternauwernood heeft beantwoord aan de eischen, die men mocht stellen aan eene gewone „groote schoole", zooals ze vóór dien tijd was geweest, zal uit het vervolg voldoende blijken.

Na den aankoop der Hieronymusschool door de Commissarissen hooren we niets meer over het Seminarie vóór 1574. Gedeeltelijk is dit zeker toe te schrijven aan de oneenigheid der Utrechtsche geestelijken, maar voor een groot deel toch ook aan de uiterst ongunstige tijdsomstandigheden. In 1568 was de oorlog met Spanje uitgebroken en dat de stad Utrecht van het begin af daaronder leed, blijkt wel hieruit, dat al in 1569 de jonge Arnoldus Buchelius met zijne ouders vandaar naar Gorcum is verhuisd wegens het gewelddadig optreden der Spanjaarden [2]). Den 8^{en} November 1571 en opnieuw den 27^{en} Juni 1572 werd aan de leden der kapittelen verlof gegeven, de stad te verlaten, als zij door de soldaten werden gemolesteerd, en van die vergunning is overvloedig gebruik gemaakt [3]). Rijker zijn de kanunniken daar zeker niet op

---

1) Zie den brief in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster in *Minuten van stukken, ingekomen bij Commissarissen voor de oprichting van het Seminarie en het beheer der Hieronymusschool.* 1575—1583.

2) Zie Buchelius' journaal in dato.

3) *Resolutien des Capittels ten Dom* passim.

geworden en zoowel hun offervaardigheid voor een nieuw op te richten Seminarie als hun lust om de oprichting daarvan te bevorderen moet daaronder hebben geleden. Met het choralengeld, dat door het Concilie in de eerste plaats was aangewezen tot dekking der kosten, was het in deze jaren allerdroevigst gesteld. Den 22^{en} Augustus 1572 besloot men uit armoede, de arme „choraelkens" niet eens hun jaarlijkschen tabbaard te geven. Den 4^{en} Maart 1573 volgde een voorstel, om het salaris van den magister choralium te verlagen en het te betalen uit het biergeld, omdat de pachters van de goederen der choralen meest woonden in Holland, dat in handen van rebellen was.

Maar in 1574 werd de zaak van het Seminarie weer opgevat en wel door particulieren: eenige Hollanders richtten een schrijven [1]) aan den nuntius Gropper te Keulen, met verzoek, dat hij zijn invloed zou doen gelden, om te bewerken, dat in Hollands voornaamste steden Jezuitencolleges werden opgericht. Te Utrecht wilden zij dan dat een Seminarie zou worden gesticht, eveneens te besturen door de Societas Jesu. Hun doel daarmede was, de jeugd op te leiden in den Katholieken godsdienst en het volk terug te voeren tot gehoorzaamheid aan God en Koning. Zij wezen er op, dat na het eindigen der heerschende troebelen er gebrek zou zijn aan goede kerkdienaren, daar velen door de Geuzen waren verdreven en anderen van verdriet gestorven, zoodat toen reeds veel gemeenten zonder herders waren. Ook was te voorzien, dat bij strenge zuivering der kerk en verwijdering van wie in leer of wandel te kort schoten, dit aantal nog aanmerkelijk zou slinken.

1) Uitgegeven door Dr. G. Brom in het *Archief van het Aartsbisdom Utrecht*, XXII p. 415.

Aan de Academie te Leuven waren de Theologen zeer schaarsch, zoodat men vandaar geen voldoenden toevoer kon verwachten. Al die ellende kwam volgens de schrijvers daaruit voort, dat geen gevolg was gegeven aan de voorschriften van het Trentsch Concilie voor het oprichten van een Seminarie. Intusschen lieten ze recht wedervaren aan de pogingen, die te Utrecht reeds in die richting waren gedaan. Zij meldden, dat daar de plaats voor het op te richten Seminarie al was vastgesteld [1]); dat er zelfs bepalingen waren gemaakt omtrent de middelen tot onderhoud daarvan; maar dat alles was afgestuit op een twist over de vraag, wie de inrichting zou besturen. Sommigen wilden dat opdragen aan de Societas Jesu, anderen scheen dit minder wenschelijk. Daardoor was de zaak slepende gebleven en de schrijvers drukten in sterke termen [2]) hun vrees uit, dat ze niet hervat zou worden, tenzij na een ernstige aansporing van Paus en Koning aan den Aartsbisschop, om zoodra mogelijk dit noodzakelijk werk te bevorderen en de patres Societatis, i. e. de Jezuiten, aan het hoofd te stellen [3]). Zij achtten het ook van groot belang, dat de Paus den Koning zou wijzen op het groote nut, dat tot herstel van het Katholiek geloof zou voortvloeien uit de oprichting van Jezuitencolleges in de voornaamste Hollandsche steden.

---

1) Dit moet betrekking hebben op het koopen van de Hieronymusschool door de Commissarissen van den Aartsbisschop tot het Seminarie in 1571.

2) „Nec restat spes aliqua erectionis Seminarii in eadem metropoli hoc rerum statu, somnum suum tam alte dormientibus quibus hoc incumbit."

3) Zie over het ontstaan en den aard van Jezuitenscholen Hinschius, *Kirchenrecht in Deutschland*, Deel IV.

Den 10en September 1574 schreef Gropper [1]) in dien geest naar Rome. Opdat wezenlijk goede kerkdienaars zouden worden gevormd, ried hij zelf bovendien aan, strenge examinatoren te benoemen, opdat die mochten onderzoeken, of de toekomstige pastoors wel werkelijk geschikt waren voor hun ambt.

Ongetwijfeld een uitvloeisel dier beide brieven was een derde [2]), van Paus Gregorius XIII aan Aartsbisschop Frederik Schenck van Tautenburg, geschreven den 4en December 1574. Daarin verwijst de Paus den Aartsbisschop naar de besluiten, door het Concilie van Trente genomen: dat in de diocesen Seminaria zouden worden opgericht ter opleiding van bekwame dienaren van Gods kerk, die door hun ware, Katholieke leer en door reinheid van zeden de ketterij zouden bedwingen. Hij betuigt er zijn leedwezen over, dat de uitvoering dier uitnemende besluiten in veel plaatsen zoozeer wordt vertraagd. Maar in tegenstelling met Gropper en met de Hollanders, die dezen tot schrijven hadden aangespoord, spreekt de Paus met geen enkel woord over gezag of zelfs maar invloed der Jezuiten met betrekking tot zulk een Seminarie. Wel maant hij den Aartsbisschop aan, in dezen zijn plicht te doen en vooral in zijne metropolis Utrecht spoedig een Seminarie te doen tot stand komen. Hij eindigt met te zeggen, dat hij elke verdere aansporing volstrekt overbodig acht en elken dag het bericht verwacht, dat alles reeds in orde is. Heel gegrond was dat vertrouwen niet, in aanmerking genomen de lauwheid, die de Aartsbisschop verder in deze zaak

---

1) Een résumé van zijn brief is uitgegeven door Dr. G. Brom in *Archief van het Aartsbisdom Utrecht*, XXII p. 418.

2) Uitgegeven door Dr. G. Brom in *Archief van het Aartsbisdom Utrecht*, XXII p. 421.

betoonde. Het duurde nog meer dan een jaar, voor de organisatie der school werd ter hand genomen.

Verreweg het belangrijkst voor de Hieronymusschool gedurende de jaren, dat zij in handen was van de Commissarissen tot het Seminarie was de tijd van Mei 1575 tot September 1576; en wel op vier punten, die ik achtereenvolgens zal behandelen: de veranderingen in het bestuur der school, de pogingen tot reorganisatie van de Hieronymusschool, de strijd met Domkapittel en Vroedschap, en de maatregelen tot opheffing van particuliere scholen [1]).

De eerste verandering in het bestuur kwam voort uit de boven besproken aanvrage om ontslag van Jochem van Oprode. Nog steeds had de Aartsbisschop daarop niet geantwoord. Oprode beschouwde zich als ontslagen, de andere Commissarissen en de Gedeputeerden van de vier kerken [2]) zagen het anders in en lieten hem toch oproepen voor hunne gemeenschappelijke vergaderingen. Oprode, die te ziek was om die vergaderingen bij te wonen, subrogeerde nu den 21^{en} Mei 1575 zelf een plaatsvervanger, namelijk den toenmaligen pastoor der Buurkerk, Everardus N. [3]) Deze zou de plaats van Oprode innemen, totdat de Aartsbisschop diens ontslag had toegestaan of geweigerd.

---

1) Waar in het vervolg van dit hoofdstuk geen bron wordt opgegeven, is mijn stof ontleend aan de *Minuten van stukken, ingekomen bij Commissarissen van het Seminarie en het beheer der Hieronymusschool* 1575—1583 (Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster) en vooral aan de daarin voorkomende kladnotulen van de vergaderingen der Commissarissen en Gedeputeerden.

2) Zie voor de benoeming dezer Gedeputeerden het vervolg van dit hoofdstuk; zij heeten ook wel Commissarissen tot de school.

3) Zie de minuut der acte van subrogatie in het Rijks-archief in Utrecht, archief van Oudmunster in *Minuten van stukken* enz.

Maar nog bleef de Aartsbisschop zwijgen. Nadat nu Oprode zelf was gestorven, schreef Willem van Amerongen den Aartsbisschop over deze zaak en over de vraag of van Amerongen's eigen commissie nog voortduurde [1]). Hij kreeg slechts een ontwijkend antwoord. Daarop besloten den 17en Juli 1576 Commissarissen en Gedeputeerden om gezamenlijk een verzoekschrift aan den Aartsbisschop te richten over die vragen. Deze supplicatie werd den 18en opgesteld [2]) en ondanks het protest van den deken van St. Jan werd besloten, die ook te verzenden. In 1576 ontmoeten wij pastoor Everardus geregeld in de vergaderingen der Commissarissen en Gedeputeerden.

Den 6en Mei 1576 werd in de vergadering der Commissarissen tot het Seminarie een voor het beheer der Hieronymusschool zeer gewichtig besluit van vier kapittelen — uitgezonderd was de Dom — medegedeeld [3]), en wel: dat uit deze kapittels aan de Commissarissen zouden worden toegevoegd Gedeputeerden tot het bevorderen van de belangen der door die Commissarissen gekochte Hieronymusschool [4]). Deze Gedeputeerden moesten met de Commissarissen tot het Seminarie overleg plegen over het al of niet geven van ontslag aan den Rector, over het benoemen van leeraren op

---

1) Willem van Amerongen, deken van St. Salvator of Oudmunster was, zooals wij boven (p. LXI) zagen, in 1568 door den Aartsbisschop niet als Commissaris benoemd, maar gesubstitueerd om als zijn vicaris hemzelf in deze zaak te vertegenwoordigen.

2) Zie de minuut in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster, *Minuten van stukken* etc.

3) Zie voor al het volgende de bovenvermelde kladnotulen.

4) Ook in 1575 moet al een dergelijke commissie hebben bestaan, daar Oprode zich 21 Mei 1575 beklaagt, dat de Commissarissen en de Gedeputeerden der vier kerken hem laten convoceeren voor hunne vergaderingen (zie boven p. LXVIII)).

een behoorlijk tractement en over de vraag, wie dat tractement zou betalen. De verkiezing der Gedeputeerden geschiedde voor elk kapittel door zijn deken. De dekens maakten ook zelf deel uit van het college. Voor St. Salvator werden den 7^en^ Mei benoemd de kanunniken Jacob Cunretorff en Folcardus a Montzima, voor St. Marie Joannes a Drolshagen en Bartholomeus Gozeus, den volgenden dag voor St. Jan N. Rumelaer en Esch. Het kapittel van St. Pieter, welks deken niet in de stad was, wachtte tot den 19^en^ Mei en benoemde toen maar één persoon: Joannes Bogaert, die ook reeds vroeger uit persoonlijke belangstelling steeds aan de beraadslagingen had deelgenomen. De gecombineerde vergaderingen van Commissarissen en Gedeputeerden hadden plaats ten huize van den deken van St. Salvator of van dien van St. Marie. De notulen werden gehouden door notaris Bouckaert. Als cursor fungeerde zekere Jacobus van Brucum. —

De eerste taak van het aldus gewijzigd en uitgebreid bestuur moest zijn een reorganisatie der Hieronymusschool, die meer dan noodzakelijk was. Want in 1575 moet de school allerdroevigst verloopen zijn geweest. In Januari van dat jaar beklaagde zich de Rector Crom bij den Aartsbisschop, dat hij zonder eenige hulp alleen les moest geven in de drie hoogste klassen en dat er niemand was, die hem daarvoor salaris uitkeerde. Hij vroeg om eenige verlichting van dien te zwaren last. Die schijnt niet te zijn gegeven, want in November 1575 werd in Croms plaats een andere Rector benoemd, namelijk Theodoricus Cornelius Bergius [1]).

In het begin van 1576 werd het eerder erger dan

---

1) Zie Buchelius' journaal op Januari en November 1575 en zijn *Descriptio* p. 71. Buchelius was in die jaren leerling der Hieronymusschool. Delprat, *De Broederschap van Geert Groote* art. 17

beter. Met Paschen waren drie leeraren vertrokken, vóór den tijd waarop zij daartoe recht hadden. Een hunner was zekere Mr. Sydrach [1]). De Rector Bergius bleef alleen over. Hieruit laat het zich gemakkelijk verklaren, dat de school in 1576 tijdelijk gesloten is geweest, of tenminste de Paasch-vacantie in dat jaar tot Juni is gerekt. Dezen tijd maakte zich het bestuur ten nutte voor het nemen van allerlei noodzakelijke maatregelen.

De beraadslagingen over het al of niet behouden van den Rector moeten te zijnen nadeele zijn uitgevallen, want den 22^{en} Mei 1576 werd over het Rectoraat onderhandeld met Herman Zoete. Deze onderhandelingen liepen op niets uit en Haestrecht [2]) werd Rector. Uit het feit, dat deze doceerde in klasse IV en niet, zooals de Rector placht te doen, in klasse I en II, zou men geneigd zijn op te maken, dat hij is benoemd bij gebrek aan beter, te meer, omdat hem later werd gezegd, dat men aan zijn verzoek, om in de hoogere klassen te mogen doceeren, niet terstond kon voldoen.

---

stelt Bergius veel vroeger, maar reeds in *De Hieronymusschool*, I p. 23 vermoedt Dr. Ekker, dat deze zich vergist. Ekker zelf stelt echter (in zijn *Mededeelingen over T. C. Berg* in het programma van het stedelijk gymnasium te Utrecht van Juli 1877) Bergs Rectoraat nog iets te vroeg en laat het te lang duren, nl. van 1573—1575. Zooals mij gebleken is, was Berg alleen Rector van November 1575 tot kort na Paschen 1576.

1) Zie een brief van Crommius van 24 Mei 1576 in het Rijksarchief te Utrecht, archief van Oudmunster l. c. en de reeds aangehaalde kladnotulen op 18 Juli 1576.

2) Misschien Hubertus Hastraeus? Deze had in 1565 met Lauwerman en Hemmius van Herenthals de school voor 12 jaar gepacht (zie boven p. XXVI). Lauwerman was in 1573 gestorven. (Zie Ekker, *De Hieronymusschool*, p. 30).

In Mei 1576 beproefden de Commissarissen den in November 1575 afgetreden Rector, Hieronymus Johannes Crom, opnieuw aan de school te verbinden, nu niet als Rector, maar als leeraar in klasse III of IV. Crom was niet bereid, daar onvoorwaardelijk op in te gaan, zooals blijkt uit zijn verhaal van hetgeen daarover voorviel, gedateerd 24 Mei 1576. Vooreerst maakte hij bezwaar, zich aan de Commissarissen te verbinden, zoolang dezen in strijd leefden met Domkapittel en -scholaster. Liever wachtte hij met definitief antwoord, totdat het geschil beslecht was. Ook was Crom min of meer kieskeurig op het punt van collega's. Toen ter tijd doceerde alleen de Rector [1]). Nu beval Crom den prefect van het Collegium Willebrordianum en nog een ander aan, om met hem benoemd te worden in plaats van de drie leeraars, die voor Paschen van dat jaar vertrokken waren: „verhoopende dat duer sulcke middel.... oock wij lectores (welck seer dienlick is tot deeser saack) vrundelick accoort ende correspondentie mit den anderen soude moogen hebben." Den 30en Mei echter nam Crom toch de benoeming aan voor klasse III, ofschoon noch de strijd met het Domkapittel geeindigd, noch de door hem aanbevolen personen benoemd waren. Als salaris zou Crom ontvangen *f* 65, maar daarvoor moest hij ook zorgen, dat zijn „hypodidascalus" Jacob Westerhoven op zijne kosten en verantwoording les zou geven in klasse VII. Zoo mogelijk zou na een half jaar dit salaris worden verhoogd. Denzelfden dag werd magister Cornelius aangenomen voor klasse VI op een tractement van *f* 20. Den 3en Juni werd de betrekking van leeraar in klasse V aangeboden aan Aert van Eyck tegen *f* 24, wat

1) Zie boven p. LXXI

deze den 7en accepteerde. Den 6en Juni werd besloten dat de Rector Haestrecht voor zijn onderricht in klasse IV *f* 50 zou ontvangen, terwijl den 7en Juni voor klasse VIII werd aangesteld Aemilius Busonis met een inkomen van *f* 18. Al deze benoemingen geschiedden voor een half jaar.

Nadat aldus een voldoend aantal leeraren was benoemd, zou het mogelijk zijn het onderwijs te hervatten. Den 3en Juni werd dan ook „gheordonneert bij mijn heeren die ghedeputeerden dat men die lessen resumeren ende continueren sal ende tot dien eynde sal men publicatie doen mit billetten aen de kercken etc."

In dezen zelfden tijd werd ook het financieel beheer van school en Seminarie geregeld. Den 30en Mei 1576 werd besloten, het convent van St. Hieronymus te verhuren. Huurders werden den 20en Juli de mater en conventualen van het Bethlehemsconvent. Den 29en Mei was in eene vergadering van den deken van St. Marie en de kanunniken Esch en Montzima met Dirk van Gouda [1]) verslag gedaan van den staat der goederen van St. Hieronymus. Den 3en Juni werden weer enkele personen gecommitteerd, om met Dirk van Gouda te beraadslagen over ontvangst en uitgaaf voor het Seminarie. Van Gouda stelde den 6en voor, Jan van Tilburch aan te stellen als administrateur of procurator. Dit voorstel werd den 7en Juni aangenomen. Van Tilburch nam dien dag op zich: de goederen van het Hieronymusconvent te beheeren, zooveel mogelijk voordeel te trekken uit huizen, kamers en landen, en behoorlijk rekening en verantwoording te

1) In welke qualiteit deze zich mengde in de zaken van school en Seminarie heb ik niet kunnen vinden. Ik vermoed, dat hij Procurator der goederen van St. Hieronymus is geweest.

doen. Als superintendenten, tot wie de procurator zich bij voorkomende moeielijkheden kon wenden, werden aangewezen de deken van St Jan en Montzima. Bij zeer ernstige zaken zouden echter de Commissarissen tot het Seminarie en Gedeputeerden tot de Hieronymusschool tezamen beslissen.

Naar het schijnt werden de loopende geldzaken afgedaan door den Rector; tenminste Haestrecht legde verantwoording af voor den tijd van Paschen tot Juni 1576, zijn voorganger Dirrick van Berghen voor de beide halfjaren van Paschen tot St. Victor 1575 en van St. Victor tot Paschen 1576 [1]). —

Terwijl aldus de bestuurders der school trachtten op allerlei gebied orde op hare zaken te stellen, traden twee gevaarlijke vijanden tegen hen op, namelijk het Domkapittel en de stedelijke overheid. De strijd met het Domkapittel liep over de vraag, of op de Commissarissen van den Aartsbisschop tot het Seminarie bij het koopen der gebouwen van de Hieronymusbroeders tevens was overgegaan het recht dier broeders tot het houden eener groote school. Wij weten [2]), dat te Utrecht niemand onderwijs mocht geven zonder vergunning van den scholaster van den Dom. Nu had de scholaster zulk verlof indertijd verleend aan de Hieronymusbroeders, en de Commissarissen oordeelden, dat het met de school van dezen op hen was overgegaan. Ten overvloede heeft vóór 15 April 1575 het Domkapittel zelf met deken en scholaster ten opzichte van de Hieronymusschool een resolutie genomen, die gunstig was voor de Commis-

1) Zooals wij weten, was Bergius eerst in November 1576 Rector geworden, zoodat het eerste dezer halfjaren eigenlijk verantwoord had moeten worden door zijn voorganger, Hieronymus Crom.

2) Zie boven p. XXII.

sarissen tot het Seminarie [1]). Maar wat gebeurt? Nog vóór de bedoelde resolutie in werking is getreden, komt bij het kapittel een voorstel in van den Raad der stad, waarvan het aannemen, naar de Domheeren meenen, voor hen voordeeliger kan zijn, dan de handhaving dier resolutie. De Raad wil namelijk de primaire school te Utrecht, wier „exercitium et administratio" volgens commissie van Domdeken, scholaster en kapittel placht te berusten bij de Hieronymusbroeders, op verschillend gebied hervormen en de tractementen van den Rector en de overige leeraren op stadskosten verhoogen. Den 15^{en} April 1575 nu worden de Domdeken, de scholaster en de kanunnik Joannes van Wee door het Domkapittel gecommitteerd om deze voorstellen nader te onderzoeken en daarover rapport uit te brengen aan het kapittel; daarna zal dit een besluit nemen met inachtneming van het algemeen welzijn, van hetgeen noodig is voor behoorlijk onderricht voor de jeugd en met behoud van recht en autoriteit van Domkerk en scholaster; dit alles wordt bepaald, „anteriorem suam super hoc eodem negotio, quam in favorem Commissariorum erigendi Seminarii paulo ante sub certis conditionibus conceperant, resolutionem tantisper suspendentes". Opdat de gang van het onderwijs niet zal lijden, bevelen zij, dat degenen, die voor de afgeloopen Paaschvacantie belast waren met beheer en onderricht aan die school, hun ambt voorloopig zullen blijven waarnemen, tot deze moeilijkheden zijn opgelost. Maar het spreekt wel vanzelf, dat de school tòch leed onder

---

1) Dit blijkt uit de *Resolutiën des Capittels ten Dom* berustend in het Rijks-archief te Utrecht op 15 April 1575. De bedoelde resolutie ten gunste der Commissarissen is niet in de notulen opgenomen.

een dergelijken onzekeren toestand, te meer daar ze, zooals wij zagen, in het begin van dat jaar al vrijwel verloopen was.

Naar aanleiding ongetwijfeld van de besproken resolutie van 15 April 1575 is conflict ontstaan tusschen de Commissarissen tot het Seminarie en het Domkapittel; den 13^{en} April 1576 kwam dit laatste voor den dag met een ernstig protest, ook namens zijn scholaster, tegen het recht van schoolhouden, dat de Commissarissen zich aanmatigden. Zij motiveerden dat protest met deze redeneering: dat de door hen indertijd verleende vergunning tot het geven van onderwijs alleen gold voor de Hieronymusbroeders persoonlijk, die ze aan geen ander konden overdragen [1]). Bovendien hadden de broeders, aan wie dit recht verleend was „ten respecte van hare religie, als mitsdien beter mogende vaceren ende meerder gequalificeert wesende tot d'exercitie ende administratie van de voors. schole", door het verlaten van hun „religie, discipline ende habyt" zelven hun aanspraken verbeurd, die dus waren teruggekeerd tot de gevers.

Den 4^{en} Mei 1576 werden de vier kapittels door den deken van St. Salvator opgeroepen voor eene vergadering over dit geschil, dat dien dag in het Domkapittel zou worden behandeld [2]). Op die vergadering der kapittelen, die den 5^{en} Mei plaats had, werd het genoemde protest der Domheeren voorgelezen en besproken. Wegens verdeeldheid der meeningen echter kon men niet tot een besluit komen. Ook werd voorgelezen een tegenprotest, dat men namens de

---

1) Zie het protest bij Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p 391.

2) Vreemd genoeg is in de *Resolutiën des Capittels ten Dom te Utrecht* niets over dezen strijd te vinden.

Commissarissen en de vier kerken naar den Dom wilde zenden. Dat juist in deze vergadering werd medegedeeld, dat de vier kerken personen wilden deputeeren, om met de Commissarissen van den Aartsbisschop de belangen der Hieronymusschool te behartigen, doet onderstellen, dat dit besluit is genomen naar aanleiding van den strijd met den Dom. Het tegenprotest van Commissarissen en vier kerken werd den 6^{en} Mei, nadat de bezwaren van den deken van St. Jan daartegen waren opgeheven, door notaris Bouckaert geinsinueerd aan den Domdeken, den Domscholaster en de kanunniken Joannes van Wede en Joannes Apelius. Twee dagen later benoemden Commissarissen en Gedeputeerden eene commissie van vier personen uit hun midden, om tot eene schikking te komen met den Dom. Den dag daarop al deelden dezen mede, dat de Domdeken hun had gezegd, dat hij en zijn kapittel geenszins het belang der school in den weg wilden staan. Zij wilden dat integendeel bevorderen, maar daarbij vasthouden aan hunne rechten en preëminentiën. Terstond werd nu aan Heermale [1]) opgedragen, om aan het Domkapittel inzage te vragen van het contract, indertijd gesloten tusschen Domkapittel en Hieronymusbroeders, opdat men zou weten, wat dan wel die preëminentiën waren.

---

1) Heermale komt niet voor onder de door de vier kapittels benoemde Gedeputeerden (zie boven p. LXX). Misschien heeft de Aartsbisschop, zooals hij al in Juni 1568 voornemens was geweest, (zie boven p. LXII) hem aangewezen als zijn helper in deze zaak naast Willem van Amerongen. (Zie het besluit van het Concilie te Trente, dat voorschreef, daarvoor twee der oudste kanunniken te nemen). Misschien ook was hij als Commissaris tot het Seminarie in de plaats gekomen van Joannes Bruhesen, dien ik in 1576 in het geheel niet aantref.

Den 17en Mei 1576 protesteerde het Domkapittel tegen de besluiten, op 8 [1]) en 9 Mei genomen door Commissarissen en Gedeputeerden. Den 18en werd dit nieuwe protest in de vergadering van Commissarissen en Gedeputeerden voorgelezen. De heeren van den Dom betoogden daarin, dat het protest, hun kort te voren toegezonden namens de vier kapittels, was uitgegaan van slechts enkele leden dier kapittels persoonlijk; daarom wilden zij dat protest niet beantwoorden, eer het was geteekend door de nuntii van de Commissarissen en van de vier kerken. Nu verzochten de Gedeputeerden van St. Jan, wier deken zooals wij weten al dadelijk geaarzeld had toe te stemmen in de verzending van het protest, dit stuk, eer het opnieuw werd verzonden, aan hun kapittel te mogen voorlezen, omdat zij maar beperkte volmacht hadden. Den 19en Mei verklaarden zij namens het kapittel van St. Jan, in geen geval te kort te willen doen aan de preëminentie van den Dom en zich te zullen verzetten tegen de verzending van het protest van 6 Mei, ingeval het Domkapittel zich bereid toonde, aan de Commissarissen van den Aartsbisschop tot het Seminarie dezelfde rechten toe te kennen in de Hieronymusschool als vroeger aan de Hieronymusbroeders. Bij een onderzoek van den inventaris van het Hieronymuscollege op den 21en Mei werd niets gevonden van een contract tusschen Domkapittel en Hieronymusbroeders.

Den 24en Mei 1576 mengde zich het Provinciaal Hof in den strijd tusschen Domkapittel en Commissarissen door de benoeming van twee zijner leden,

---

1) Foutief voor 6 Mei? Zie op de vorige p. de indiening van zeker protest op dien dag.

Willem van Diemen en Pauwels van den Burch, als bemiddelaars in die quaestie [1]). Den 25^{en} Mei had Van Diemen een onderhoud met den deken van St. Marie; den 27^{en} verschenen beide twistende partijen in Van Diemens huis voor hem en Van den Burch en den 28^{en} had weer eene bijeenkoms van hen allen plaats in het kapittelhuis van den Dom. In presentie der beide Gedeputeerden van het Provinciaal Hof besloten nu Commissarissen en Gedeputeerden eene declaratie te laten opmaken over de preëminentie van den Dom. Deze declaratie is den 31^{en} Mei 's morgens vroeg aan den Domdeken gebracht en luidde aldus [2]): „Die ghedeputeerden van ons Eerw. vader in Goeden den Eertsbisschop van Uytrecht midtsgaeders die vier Goodtshuysen ende tweeden clergie, verclaeren dat zij noyt van meeninghe en syn gheweest noch alsnoch en zijn, die preëminentie ofte gherechticheyt van den Domscholaster ofte zijn capittel, dewelcke sy konnen nae rechten bewysen ghehadt te hebben in der groete schoele van Sint Heronimus voor der translatie van derselffder schoel mit syn toebehooren then faveur van de ghedeputeerden van 't Seminarium, in eenigher manieren the prejudicieren; maer syn thevreeden deselffden Domscholaster mittet capittel van den Dom deselffde gherechticheyt voors. the laeten volghen, die sy konnen sufficientelyck

---

1) Zie de kladnotulen en een brief van Hieronymus Crom van 24 Mei 1576, beide in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster: *Minuten van stukken, ingekomen bij Commissarissen voor de oprichting van het Seminarie en het beheer der Hieronymusschool* 1575—1583. Van den Burch heet ook wel Van den Berch of Van den Barch.

2) Zij is te vinden in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster l. c.

doceren, voor de voors. translatiën, doen die fratres 't regiment van der schoelen noch hadden, ghebruyckt ende ghehadt the hebben. Actum den 30en May by den Ghedeputeerden van de vier Goodtshuysen van de schoelen ende Seminarium 1576." Verder verklaarden de stellers der declaratie zich bereid, in geval nog eenig verschil van gevoelen over deze zaak mocht blijven bestaan tusschen hen en het Domkapittel, zich te onderwerpen aan eene beslissing van den Aartsbisschop.

Blijkbaar was het Domkapittel met deze concessies niet tevreden, want nog den 20en Augustus 1576 duurde de strijd voort. De commissie van Commissarissen en Gedeputeerden voor dit geschil bracht op dien dag rapport uit over hetgeen zij gedaan had. Zij had apostilles gemaakt bij eene door het Domkapittel ingediende lijst van artikelen over de preëminentie van den Dom in de Hieronymusschool en zou nu daarover nader vergaderen met de heeren van den Dom. Na afloop zou zij opnieuw rapport uitbrengen, opdat daarna de Commissarissen verdere maatregelen zouden kunnen nemen. Den 6en September besloten Commissarissen en Gedeputeerden, den strijd nu in elk geval ten einde te brengen. Sommigen wilden dat schriftelijk doen, anderen mondeling. Daar mijn rijkste bron voor deze quaestie, de kladnotulen der vergaderingen van Commissarissen tot het Seminarie en Gedeputeerden tot de school, eindigt met 19 October 1576, kan ik niet zeggen, of en met welken uitslag er nog verdere onderhandelingen zijn gevoerd over dit twistpunt.

De strijd met de Vroedschap moet zijn voortgekomen uit het verlangen van deze, om gezag uit te oefenen in de Hieronymusschool. Reeds in November 1574 had de Vroedschap beproefd, invloed te krijgen op

die school. [1]) Aanvankelijk schijnt zij het echter te hebben gelaten bij eenige voorstellen aan het Domkapittel in 1575 [2]) en, als we Buchelius mogen gelooven, een opeisching van de school van den Aartsbisschop in 1576 [3]). Toch beklaagden zich de Commissarissen en Gedeputeerden, in een brief aan den Aartsbisschop van 18 Juli 1576, over de nadeelige gevolgen voor de school van hun strijd met den Magistraat. —

Behalve met Domkapittel en Vroedschap hadden de bestuurders der school te kampen met een derden vijand: de concurrentie. Tegen dezen verzetten zij zich met hand en tand, daarbij gesteund door den Aartsbisschop, het Provinciaal Hof en zelfs later door den Koning.

Den 31[en] Mei 1575 beval de officiaal der Aartsbisschoppelijke curie te Utrecht aan zijn ondergeschikten, om, desverzocht door den procurator van zijn fiscaal of door den procurator van den Domscholaster, voor het Aartsbisschoppelijk consistorie te dagvaarden Jo-

---

1) *Des Raads Dagelijksch boek* 1574 Nov. 22: „De Raet heeft geapprobeert ende belieft taccord bij den Gecommitteerden des Raets gemaickt mit mr. Dirck van der Goude, als dactie hebbende van den pater ende conventualen van sint Jeronimusconvent so veel tregiment ende de gerechticheyt van derselver schole angaet, van doceren ende de gerechticheden dairtoe staende tontfangen ende diergelijcke". Van de benoeming dezer commissie is in *Des Raads Dagelijksch Boek* niets te vinden. Zie over Dirck van der Goude boven p. LXXIII noot 1. Het is vreemd, dat nog in 1574 onderhandeld wordt met de Hieronymusbroeders, die toch in 1571 hunne rechten op de school hadden verkocht.

2) Zie boven p. LXXV.

3) Buchelius, *Descriptio*, p. 31: „De Magistraet heeft de schole eerst van den bisschop anno 1576 en van den capittulen afgevordert en tot synen lasten genomen."

hannes Bueckelaer, Hieronymus van Asperen, Henricus Hagenau in de Lynmerct, Anthonius „apud pontem sanctae Gertrudis", Petrus rector van Schoenhoven en Johannes Gerardi de Gouda, wonende bij het kasteel Vreeburg. Dezen hadden, in strijd met het Synodaal statuut [1]) en met het privilege van den Domscholaster, zonder eenige vergunning het gewaagd, scholen op te richten en in hunne huizen aan de jeugd privaat-onderwijs te geven in de beginselen van het Latijn [2]).

Nog een jaar later was deze zaak niet afgedaan. Den 6^en^ Juni 1576 werd door Commissarissen en Gedeputeerden aan Cunretorff opgedragen, om met Pauwels van den Berch, lid van het Provinciaal Hof, te spreken over het verbieden van de „cleyne scholen". Stellig heeft hij bij deze bespreking weinig succes gehad, want 12 Juli volgde het besluit: „Item nopende die prohibitie van den particulieren scholen alsoe die van den Hove Provinciael hemluyden difficyl laten vinden hebben mijn heeren ghedecreteert dat men supplicatie then hoghen Hove overschicken zal." Hiermede moet bedoeld zijn niet meer of minder dan een beroep op den landsheer, koning Filips II. Zooals we straks zullen zien, heeft deze, getrouw aan zijne gewoonte van „marcher à pieds de plomb", den in 1576 aan hem hierover geschreven brief eerst in 1578

---

1) Ongetwijfeld hetzelfde, waarop Lauwerman c. s. zich beroepen, zie boven p. XXVII, noot 3.

2) Zie het stuk in het archief der Oud-Roomsche clerezij 123, in het Rijks-archief te Utrecht In dorso van dit stuk staat vermeld, dat het bevel op 30 Juni 1575 is beteekend aan Hieronymus van Asperen, die beloofd heeft, te zullen verschijnen. Een afschrift, gedateerd 30 Juni 1575, is te vinden in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974 *.

beantwoord. Intusschen hadden de bestuurders der school zich tot het Aartsbisschoppelijk Hof gewend om steun in deze zaak. Maar hierbij waren zij al even weinig voorspoedig. Met de vier godshuizen — uitgezonderd was natuurlijk de Dom — richtten de Gedeputeerden tot het Seminarie, zooals ze hier heeten, een verzoek tot het Hof [1]), om het houden van particuliere scholen te verbieden. Den 28[en] Juli 1576 werd daarop afwijzend beschikt [2]) met de vermaning, dat de Commissarissen met de vijf kapittelen behoorlijk orde zouden stellen op de Hieronymusschool, eer ze iets dergelijks vroegen. Zij moesten een voldoend aantal leeraren aanstellen voor den tijd van zes jaar op een billijk salaris, uit te betalen door een daarvoor aan te wijzen wereldlijk persoon. Dit antwoord was wel eenigszins hard voor de suppl*anten, want zooals wij gezien hebben hadden ze in Mei en Juni 1576 al leeraren aangesteld voor al de klassen behalve I en II, al was het dan ook maar voor zes maanden en op een uiterst matig salaris.

Den 21[en] Februari 1578 kwam er eindelijk antwoord van koning Philips. Zijne Majesteit richtte een schrijven aan Paulus van den Berch, Raad in den Hove Provinciaal, dat moest dienen ter beantwoording van het door den Koning ontvangen request van de Commissarissen der Hieronymusschool: Willem Taets van Amerongen deken van st. Salvator, Willem Vuesels deken van st. Pieter, Evert Thomasz pastoor in de

---

1) d. i. het Aartsbisschoppelijk Hof. In de rekening van den administrateur der Hieronymusschool (Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 66) komt voor „pro mandato impetrato in curia Trajectensi ad prohibitionem scholarum particulariorum" en curia Trajectensis heet altijd het Bisschoppelijk Hof.

2) Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 392.

Buurkerk en Johan Buylingius prior van het Regulierenklooster. In dat request was uiteengezet, dat sinds menschenheugenis alleen de stellers en hunne voorgangers [1]) als „administrateurs ende recteurs" van de Hieronymusschool met de vijf kapittel- en de vier parochiescholen, het recht hadden, te Utrecht Latijn te doceeren; dat zij, zooals hun recht was, verbod hadden uitgevaardigd tegen mededinging op dit gebied, en tegen weerspannigen van den Hove Provinciaal hadden gekregen provisie van maintenue; dat echter ondanks dat zekere „Anthonis .... wonende by Tollesteech" [2]) en „Henrick .... in de Lynmerck" toch privaatonderwijs in het Latijn gaven in hunne huizen, waarom zij den Koning verzochten dat te beletten. De Koning beveelt nu aan Van den Berch, die zaak te onderzoeken voor het Provinciaal Hof en, zoo het recht der impetranten en de schuld der anderen blijkt, dezen te straffen [3]). In de eerste rekening over de Hieronymusschool, die door de Commissarissen is onderteekend [4]), komt onder de uitgaven voor: „Pro duabus executionibus factis in dominum Henricum et magistrum Anthonium, 6 st." Zijn dit de bovenbedoelde Henricus Hagenau en Anthonius, dan zijn zij vervolgd op verzoek van de Commissaris-

1) d. w. z. de Hieronymusbroeders, van wie zij het schoolgebouw hadden gekocht.

2) De Geertebrug ligt dicht bij de Tolsteegpoort en deze Anthonis is dus stellig dezelfde, die in het stuk van 1575 wordt aangeduid als „Anthonius apud pontem sanctae Gertrudis".

3) Zie afschrift van den brief des Konings in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974* en het origineel in het archief der Oud-Bisschoppelijke clerezy N°. 124.

4) De rekening loopt van 10 Oct. 1577 tot 10 Oct. 1578. Zij is afgedrukt bij Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 66 sqq.

sen, die immers den deurwaarder betaalden. Hieronymus van Asperen verschijnt reeds in diezelfde rekening der Hieronymusschool als leeraar aldaar. —

Men ziet het, hoe ijverig ook de Commissarissen en Gedeputeerden zich betoonden — zij vergaderden een tijdlang nagenoeg elken dag — zij hadden te worstelen met bezwaren, die onoverkomelijk bleken. Zij wendden zich dan ook den 18^{en} Juli 1576 tot den Aartsbisschop met een waarlijk wanhopigen brief [1]). Zij brachten onder zijn aandacht, dat zij, Commissarissen, tot deze zaak gecommitteerd door Aartsbisschop en vijf kapittels, op gezag en met toestemming van den Aartsbisschop en de kerk of derzelver Gedeputeerden, vóór ruim vijf jaar de school der Hieronymusbroeders met al haar ap- en dependentiën hadden gekocht, met het doel daar een Seminarie op te richten. Zij hadden, zoo gingen zij voort, die school sinds dien tijd door hun Rectoren beheerd, maar stuitten daarbij op de volgende bezwaren: 1° dat de particuliere scholen niet waren afgeschaft, zonder hetwelk toch deze algemeene school tot groot nadeel van het Seminarie moest te gronde gaan; 2° dat de Aartsbisschop geen opvolger had benoemd voor den overleden bisschop van Hebron [2]); 3° dat er twijfel bestond, of de commissie, door den Aartsbisschop gegeven

---

1) Zie de minuut in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster. De brief is zonder dagteekening, maar uit den inhoud blijkt, in verband met de kladnotulen, dat hij is geschreven 18 Juli 1576. Uit den titel dien de Commissarissen zichzelf hier geven „Commissarii Seminarii in vim sacrocancti Consilii Tridentini erecti" moet men wel opmaken, dat zij den wensch voor de daad aanzagen en de armoedige resten van de Hieronymusschool wilden laten doorgaan voor een voltooid Seminarie!

2) Joachim van Oprode, (zie boven p. LXVIII).

aan den deken van St Salvator, nog voortduurde, hetgeen verergerd was, doordat de Aartsbisschop op een schrijven van genoemden deken ontwijkend had geantwoord; 4° de geschillen met het Domkapittel en met den burgerlijken magistraat. Het geschil met den Dom onderwierpen de schrijvers geheel aan de beslissing van den Aartsbisschop en zij verklaarden zich opnieuw bereid, toe te geven aan alle aanspraken van Domdeken en scholaster, waarvan bewezen kon worden, dat die geldig waren vóór de overdracht der school. Wat de Vroedschap betrof, daarmee wilden zij niets te maken hebben, daar ze nu zoo min als ooit van plan waren, de school in handen van leeken te stellen. Zij verzochten den Aartsbisschop dringend, hen allen of eenigen hunner tot zich toe te laten en anders toch eenig schriftelijk antwoord te zenden, opdat zij mochten weten, wat hun te doen stond in deze zaak, waaraan ze nu meer dan vijf jaar lang veel moeite en kosten hadden besteed en waarvan ze „mallent esse exonerati quam onerati."

Den 17^{en} Augustus 1576 was de Rector Haestrecht opnieuw aangenomen voor den tijd tot Paschen 1577, nadat de onderhandelingen met een opvolger, dien men voor hem op het oog had te Culenborch, waren afgesprongen. Ook Crom, Eyckius, magister Cornelius en Aemilius Busonis werden opnieuw aangenomen. De drie laatsten kregen eenige verhooging van tractement, Crom kreeg wel *f* 15 minder, maar behoefde nu ook niet meer den leeraar van klasse VII te bezoldigen. Eickius was blijkbaar slecht voldaan over de voorwaarden van zijn benoeming, want achter de mededeeling dat hij zou blijven doceeren staat „vix acceptavit tamen." Westerhovius, de vroegere leeraar van klasse VII, schijnt in het halfjaar tusschen 10 October 1576 en Paschen 1577 niet aan de school ver-

bonden te zijn geweest, daar Aemilius Busonis, vroeger leeraar in VIII, nu optreedt in VII. Aan de leeraren werd verhooging van tractement beloofd, voor het geval dat eindelijk de lang gekoesterde wensch tot opheffing der bijscholen werd vervuld.

Na al wat gezegd is over de groote bezwaren, waarmede de Hieronymusschool in deze jaren had te worstelen, kan het ons niet zeer verbazen, dat met Paschen 1577 de Commissarissen zich genoodzaakt zagen de school tijdelijk te sluiten [1]). In dien tusschentijd stelden de Commissarissen en Gedeputeerden opnieuw een dringend schrijven op aan den Aartsbisschop. Zij meldden, dat ze door den critieken stand der zaken van Staat waren belemmerd, ja gansch verhinderd, iets voor de school te doen en dat zij ze zelfs hadden moeten sluiten. Ter voorkoming nu van grooter kwaad voor de leerlingen verzochten zij, te worden toegelaten tot den Aartsbisschop, om over deze zaak te beraadslagen. Weigerde hij dit hun persoonlijk, dan verzochten ze, dat hij toch Commissarissen voor het Seminarie mocht afvaardigen, die wettig waren gekozen door hemzelven met den primairen en secundairen clerus, met terugroeping van hen, wier wettigheid onzeker en twijfelachtig was. [2])

De Aartsbisschop zal echter, al had hij gewild, juist in dien tijd niet veel hebben kunnen uitrichten, daar

---

1) Wij hebben boven gezien, dat in datzelfde jaar ook het Willebrordshuis uit armoede eenige jongens weg moest zenden.

2) De laatste uitdrukking zal wel slaan op de Gedeputeerden, die benoemd waren door vier kapittels, buiten den Aartsbisschop en het Domkapittel om. Ook is het mogelijk dat de quaesties over het voortduren der commissie van Willem van Amerongen en het benoemen van een opvolger voor den bisschop van Hebron nog steeds onopgelost waren.

in September 1577 ernstig onderhandeld werd over de satisfactie en over den intocht van den Prins van Oranje. De satisfactie werd gesloten den 9en October, juist een dag voor de heropening der school. Het spreekt van zelf, dat dit de levenskansen van een Katholiek onderwijs-instituut sterk verminderde.

Den 10en October 1577 werd dus de school heropend en wel met een eenigszins gewijzigd leeraarspersoneel [1]). Crom is verdwenen, Arnold Eickius bevorderd tot klasse III, Aemilius Busonis tot IV, voor klasse V treedt nu op Joannes van Avezaet, in VI is nog steeds Cornelius Judoci, terwijl Jacobus Westerhovius opnieuw verschijnt en klasse VII en VIII voor zijne rekening neemt. Ook het beheer der goederen werd nu eenigszins anders geregeld. Den 8en November 1577 werden de kostbaarheden van St. Hieronymus door den op 7 Juni 1576 benoemden procurator Jan van Tilburch uitgeleverd aan de Commissarissen. Na October 1577 treedt altijd een der Gedeputeerden tot de Hieronymusschool op als administrateur, die volgens de voorschriften van het Trentsch Concilie, jaarlijks rekening en verantwoording aflegt aan de vier Commissarissen [2]). (In den benoemingsbrief van den Rector Sarcerius, 1578, wordt deze administrateur „rentmeester" genoemd [3])). De eerste administrateur, wiens verantwoording maar behoefde te loopen van October 1577 tot 1578, nam daarin tevens oudere posten op. Uit zijn opgaven blijkt, dat er in 1577 zoowel externe als interne leerlingen waren en dat de laatsten — vrij zeker de oude Pauperes

---

1) Zie Dodt, *Gesch. Arch*, IV p. 66 sqq.

2) Zie eenige rekeningen bij Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 65 sqq.

3) Zie minuut der benoeming in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster l. c.

Hieronymiani — niet betaalden. Voor de overigen bedroeg het schoolgeld 38 stuivers per hoofd, maar sommige ouders weigerden zooveel te betalen, omdat het hun niet van het begin af was gezegd. Daaruit maak ik op, dat dit bedrag was vastgesteld na de overname der school door de Commissarissen tot het Seminarie. Het schoolgeld werd door de leerlingen aan hun leeraren betaald; dezen droegen het af aan den administrateur en ontvingen dan van hem hun vast salaris.

Een van de eerste zorgen der Commissarissen na de hervatting der lessen in October 1577 is ook geweest het benoemen van een nieuwen Rector, want in de eerste rekening vinden wij een post „Solvit nuntio qui profectus est Noviomagium pro Rectore acquirendo 38 stuferos" [1]). Deze nieuwe Rector moet zijn geweest Petrus Verreyken, die in 1578, toen Sarcerius benoemd werd, nog eenig salaris als Rector had te vorderen.

Ondanks al de pogingen tot een eenigszins behoorlijke regeling was en bleef de toestand der school onder de Commissarissen vrij ellendig. Met de financiën moet het ook nog na October 1577 allertreurigst gesteld zijn geweest. Hoe treurig wel, blijkt uit een brief van notaris Bouckaert, die kort daarna geschreven moet zijn. Deze vraagt eenige vergoeding „si non justam et omnino condignam, saltem racionalem" voor de vele diensten, door hem aan Commissarissen en adjuncten [2]) bewezen tusschen Paschen 1576 en Paschen 1577. Hij heeft hen gediend als notaris, looper en bode tegelijk. Maar hij is zoo overtuigd, dat de heeren hem geen gereede penningen zullen

---

1) Dodt IV, *Gesch. Arch.*, p. 66.

2) De Gedeputeerden tot de school heeten ook wel „Commissariis Seminarii adjuncti."

geven om de eenvoudige reden, dat zij die niet hebben, dat hij al bij voorbaat zegt, die niet te zullen vragen; hij verzoekt maar, dat zij de hem toegedachte som in margine van zijn brief zullen noteeren en dat hij die zal mogen afhouden van hetgeen hij den Rector moet betalen als schoolgeld voor zijn zoons. Maar zelfs aan dit bescheiden verzoek schijnt niet te zijn voldaan: de margo bleef blank [1]). In de rekening beginnende met October 1577 vond ik verder bewijzen, dat onderscheiden zilveren kostbaarheden, behoorend aan het Hieronymushuis, zijn verpand, een enkele al dadelijk verkocht. Aan het eind der rekening wordt vermeld, dat men ze allen heeft verkocht, uit vrees dat de Staten ze zich zouden toeëigenen voor eigen gebruik. Weldra bleek, dat voor deze vrees gegronde reden bestond, want nog in 1578 werd van de geestelijkheid „ende alle geestelycke huysen ende plaetsen" op last van de Staten en den Prins van Oranje geeischt, dat ze hun goud en zilver zouden inleveren om dat te doen dienen tot dekking van de oorlogskosten [2]). De opbrengst van het schoolgeld bedroeg in het jaar 1577—1578 maar *f* 148—7½ stuivers. Daarbij hadden de Commissarissen verplichtingen op zich genomen tegenover den pater en de broeders van St. Hieronymus [3]), die hun de gebouwen hadden verkocht tegen een lijfrente voor elk hunner, en dezen stonden op vervulling dier verplichtingen. Toen men nalatig bleef den pater Cornelis Henrici te beta-

---

1) Zie den brief in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudemunster l. c.

2) Zie *Kronijk van het Historisch Genootschap* 1865 p. 536.

3) Naar het schijnt had daartegenover de pater op zich genomen, het schoolgeld voor de Commissarissen te blijven invorderen, tot dezen daaromtrent een andere regeling hadden getroffen. De ad-

len, liet deze den tuin der school en de naastliggende panden bij decreet verkoopen, zoodat de administrateur wel gedwongen was hem 9 September 1577 *f* 34 te betalen, waarop de verkoop werd gestuit. Ook komt in de rekening van den eersten administrateur een post voor, betaald aan den advocaat, die was opgetreden in dit proces tusschen de Commissarissen en hunne pensionarissen. In de rekening van 1578 is ook nog sprake van verkoop van huisraad, die zeker niet uit weelde is geschied. Onder de inkomsten is namelijk vermeld de opbrengst van 82½ pond tinnen schotels, 50 pond tinnen kannen en een kleine en een groote kookpan [1]). In den loop van het jaar 1578 werd besloten, de boomen uit den boomgaard van St. Hieronymus te verkoopen en na hun verwijdering het land van den boomgaard te verhuren. Datzelfde jaar vergunde de Aartsbisschop aan de Commissarissen „overmits desen benauden tydt en andere redenen ons moverende" twee morgen land te Covelswade te beleenen voor *f* 200 [2]). Den 10en April 1579 werd besloten, alweer „overmits die grote benautheit", dat elk der vijf kerken bij wijze van leening zooveel zou opbrengen als bedroeg ¼ der pensie, die de Aartsbisschop placht te ontvangen van die vijf kerken; men hoopte, dat de Aartsbisschop er in toe zou stemmen, dat dit hem zou worden gekort op die pensie. De leden der kapittelen toch hadden

---

ministrateur verantwoordt „Primo die XXVIII Decembris anni LXXVII recepit a d. Cornelio Henrici, ratione trimestris, id quod a diversis, presertim extraneis, receperat, 11 fl. 12 st."

1) Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 65.

2) Dit geld moest dienen, om Cornelius Henrici en zijne medepensionarissen te betalen.

al zoo veel opgebracht en uit de kapittelgoederen en uit hun persoonlijk eigendom.

Allengs echter werd het iets beter met de financiën der school. Het schoolgeld, dat in 1578 al veel meer bedroeg dan in het vorige jaar, bleef daarna sterk toenemen. Ook werd nu de bepaling van het Concilie van Trente uitgevoerd, dat de kapittelen zekere opbrengsten moesten afstaan tot oprichting van Seminaria, en dit geld werd voor de Hieronymusschool gebruikt. In de rekening van 1577—1578 komt nog niets van dien aard voor, maar al in het volgende jaar vond ik twee leeningen, de eerste van de vijf kapittelen, de tweede van alle behalve den Dom. In de latere rekeningen verschijnen vaste contributies van de kapittelen [1]) en ook van den secundairen clerus. Bovendien betaalden nog veel kanunniken afzonderlijke bijdragen: alles dus overeenkomstig de voorschriften van het Concilie. Ook wisten in 1580 de Commissarissen zich te ontdoen van den lastigsten hunner schuldeischers, doordat zij van Jan Andries Crap *f* 300 leenden, en Cornelius Henrici, toen „priester der kerken van Oudemunster", daarmee afkochten. Crap ontving daarvoor een losrente van *f* 18—15 st. [2]).

Maar al werd de geldelijke positie wat beter, de algemeene ellende bleef voortduren. Juist toen de geldnood der Commissarissen wat minder nijpend werd, vatte de Vroedschap hare oude plannen ten opzichte

1) In 1582—'83 ontbreekt weer de Dom. Zie de rekening in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudemunster l. c. en bij Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 70, die echter vergat de bijdrage van St Marie te vermelden.

2) Zie de schuldbekentenis in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster, l. c.

der Hieronymusschool weer op en ditmaal scheen zij ernst van de zaak te willen maken. Zij werd het moede, dat haar burgerij door het getwist van geestelijke heeren van goed onderwijs verstoken zou blijven en 23 September 1578 nam zij het volgende besluit:

„Angezien het quaet regiment dat een wyle tyts gehouden es in de schole van Sint Hieronimus tot achterdeel van de gemeente deser stadt, soe is bij den Rade geresolveert, dat men die schole tot behouff van de stadt anslaen sall ende voerts vuytsien ende vernemen na goede ende bequame Rectoir ende meesters dairby de jonge kynderen well gedient, ende de voirs. schole wederom in zyn oude fleur ende ere gebrocht mach worden op alsulcke ordonnantie als tanderen tijden dairvan geconcipieert es ende men noch vorder concipiëren sal moghen" [1]).

Om haar gezag te toonen benoemde de Vroedschap daarna bij resolutie van 17 Februari 1579, een commissie tot onderzoek der rekening „van hem die hem onderwonden hebben de goederen van 't Hieronijmushuis." Na afloop van dat onderzoek werd den 24^{en} Februari de verkoop van den grooten ketel, in het vorige jaar geschied, goedgekeurd en dus 't arrest daarop gedaan nu opgeheven; maar tevens werd bepaald, dat voortaan van die goederen niets verkocht mocht worden buiten den Raad om. Den 5^{en} October 1579 beschikte de Raad over de kerk van het St. Hieronymushuis, door aan de Gedeputeerden tot de Geünieerde Provinciën toe te staan, die te gebruiken als ammunitiehuis. Maar verder liet hij voorloopig alles zijn gewonen gang gaan. De Commissarissen toch namen onafhankelijk van haar nog een reeks van maatregelen na den 23^{en} September 1578. Zoo werd

1) Zie *des Raads Dagelijksch Boek* in dato.

vier dagen na de resolutie waarbij in beginsel werd besloten tot annexatie, den 27en September 1578, nog een nieuwe Rector, nl. de bekende Reinerus Sarcerius benoemd, door de Commissarissen van 't Seminarium ende van tgrote schole van St. Hieronymus. Dat dezen zich echter niet volkomen gerust gevoelden op het blijvend bezit der school, blijkt wel uit deze zinsnede in zijn benoeming [1]): „Ende oft ghebuerde (twelck God verhueden wille) dat het regiment van tvoers. schole den heeren Commissariën ende den ecclesiën duer tbeloep van desen verdrietlicken tijdt benomen wierde inder voughen dat zij dvoergaende haarlieder beloeften niet en conden voltrecken", waaraan met een andere hand is toegevoegd, „ofte datmen hem Mr. Reineer voirss. met eeniger andere leere wilde beswaren als dus lange inder deeser voirn. schole van outs gebruyckt is geweest" enz. Voor dat geval gaven ze Sarcerius voor „verdient mer affgeweldicht loon zijns arbeyts" zekerheid op het huis en convent van St. Hieronymus. Hij werd benoemd voor den tijd van zes jaar, zooals het Aartsbisschoppelijk Hof in 1576 had voorgeschreven. Als woning werden hem eenige kamers in het Hieronymushuis aangewezen. Hij was verplicht het school- en hoogtijdsdagengeld af te vorderen van de ouders der leerlingen en dat te verantwoorden aan de Commissarissen. Boven zijn salaris van *f* 260, dat hij in vier termijnen zou ontvangen bij den rentmeester der goederen van St. Hieronymus, genoot hij eenige emolumenten als: intitulatiegeld van nieuwe leerlingen, examengeld, dat opnieuw moest worden ingevoerd, en het geld voor de carmina Martiniana. Hij had behoorlijk „imperium ende bevel", over leerlingen en

1) Zie de minuut in het Rijks-archief van Utrecht, archief van Oudmunster, l. c.

leeraren, maar was zelf ondergeschikt aan de Commissarissen en hun adjuncten. Hierbij staat in margine met een andere hand, dat hij de leeraars „uut billicke redenen met mijn E. heeren gecommuniceert" mocht vermanen, aanstellen of afzetten.

Aan twee andere personen, die zich tegelijkertijd voor het Rectoraat hadden aangemeld, maar niet benoemd waren, nl. Joannes Sarcerius [1]) en Mathias Judocus Zasbout, werd tot vergoeding een geschenk in geld gegeven door den Raad [2]).

Als collega's van Sarcerius vinden wij in September 1578 in hoofdzaak terug de op 10 October 1577 benoemde leeraren. Alleen Aemilius Bussonis was afgezet en Arnold Eyck moest van klasse III weer terugkeeren tot IV. Waarschijnlijk gaf deze verlaging aanleiding tot onaangenaamheden, want bij de vermelding dier benoeming is genoteerd „et omnis antiqua querela mortua". De salarissen van Cornelius Judoci en Jacobus Westerhovius werden op 30 April 1579, toen al de genoemde leeraren opnieuw werden aangenomen, met een paar gulden verhoogd.

Van 1578 hebben wij ook een leerplan [3]) voor de klassen III tot VII, dat naast veel overeenkomst met dat van 1565 toch ook veel verschilpunten toont, vooral wat betreft de leerboeken. Het luidt aldus.

Voor klasse III: *Dialectica* van Grutius, *Rhetorica*

---

1) Mogelijk de zoon van Reinerus, die na diens dood in 1597 werd aangesteld om in zijne plaats de Instituten te onderwijzen? (Zie Dodt, *Gesch Arch*, IV p. 87.)

2) Zie *Des Raads Dagelijksch Boek* 1578 Oct. 27 en de *Kameraarsrekening* aangehaald bij Ekker I p. 67.

3) Dit leerplan vond ik tusschen de papieren van de Commissarissen (Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster l. c.) en het is dus zeker op hun last opgesteld.

van Valerius, Chrysostomus *De orando Deo* in het Grieksch, Plutarchus *De educatione liberorum* en *Officia* van Cicero.

Voor IV *Prosodia* van Macropedius, Vergilius *In primo emendo* (?), Ceporinus op werkdagen en het Evangelie in het Grieksch op feestdagen.

Voor V *Syntaxis* van Macropedius, *Institutiones* van denzelfde in het Grieksch, Terentius' *Andria*, *Epistolae* van Cicero, uitgezocht door Simon Verropeus.

Voor VI *Institutiones* van Macropedius, Erasmus *De civilitate morum*, *Fabelen* van Esopus en Zondags het Evangelie in het Latijn.

Voor VII *Rudimenta Grammatices* van Macropedius, *Colloquia Erasmi selecta*, Petrus Apherdianus *De formulis loquendi Latine et Grecanice.* Verder het Evangelie „hora prima".

In klasse III, IV en V moest op feestdagen een toespraak worden gehouden over het Evangelie, in VI, VII en VIII de Catechismus van Petrus Canisius worden voorgelezen.

In 1580 werd de uitoefening van den Katholieken eeredienst te Utrecht verboden. En toch, hoe ongeloofelijk het mij voorkomt, schijnt men aan de Katholieken voorloopig hunnen invloed op de Hieronymusschool te hebben gelaten, misschien slechts oogluikend en onder toezicht van den Raad. Dit komt trouwens overeen met een door Buchelius op het begin van 1580 vermeld besluit „de scolae reformatione in aliud tempus dilatum"[1]). Zoo hadden in 1580 de „Commissarissen van 't Seminarium ende van tgrote schole van Sint Hieronymus" de goederen van het Hieronymushuis nog in handen, want in dit jaar op 13 Januari verhuurden ze in die qualiteit vier morgen land op

1) Zie Buchelius' journaal in dato.

Covelswade, behoorende aan de school van Sint Hieronymus. Het contract is namens de Commissarissen geteekend door notaris Bouckaert [1]). Den 10^{en} April 1583 verhuurden weer de Commissarissen datzelfde land. Den 13^{en} Februari 1581 gaven ook de Commissarissen en Gedeputeerden eene procuratie betreffende eene leening, indertijd aangegaan door de Hieronymusbroeders. Deze procuratie is geteekend door den deken Amerongen, door den Prior van het Regulierenklooster, door van den Burch deken van St. Marie, en door Ess.

Van Remigii d. i. 1 October 1582—1583 wordt verder de rekening over de Hieronymusschool gevoerd door den deken van het kapittel van St. Marie, dat lang een bolwerk van het Katholicisme is geweest; van 1583—1584 door Folcardus van Montsima kanunnik van St. Salvator; van 1584—1585 door Arnold Esch kanunnik van St. Jan. Degenen aan wie de rekening en verantwoording gedaan wordt, heeten nog steeds Commissarii en onder hen treffen we aan Wilgerus van Moerendael aan wien, blijkens een aanteekening onder de minuut van den benoemingsbrief van den Rector Sarcerius, het administrateurschap den 27^{en} September 1579 was opgedragen door de Commissarissen tot het Seminarie.

Den 13^{en} November 1581 had de Raad eene commissie benoemd om een reformatieplan voor de Hieronymusschool te concipiëeren, dat dan wel in Calvinistischen geest zou zijn geweest, maar het duurde nog vijf jaren, eer er iets kwam van eene dergelijke hervorming. —

Te onbegrijpelijker is dit alles, omdat al sinds 1580

---

1) Zie het contract in het Rijks-archief te Utrecht, archief van Oudmunster, *Minuten van stukken enz.* De datum is doorgehaald en veranderd in 1 October.

met de Staten Provinciaal onderhandelingen werden gevoerd over de oprichting van een Seminarie te Utrecht ter opleiding van Gereformeerde kerkdienaren [1]). De gelden voor dat Seminarie moesten worden gevonden uit wat de kapittelen plachten te besteden voor hun choralen, een bron van inkomsten dus, die ook het Trentsch Concilie aanwees voor het Katholieke Seminarie. En of het nu juist het choralengeld was weet ik niet, maar vast staat, dat tot in 1585 van de vijf kapittelen vier contribueerden voor de Hieronymusschool [2]).

Wat hiervan zij, den 7^{en} Februari 1586 werd door de Vroedschap besloten, de Hieronymusschool te hervormen in Calvinistischen geest en al haar leeraren te ontslaan. Dit is geschied. Wel richtten de kapittelen een smeekschrift tot Leycester om hun school terug te mogen hebben, maar dit werd door hem eenvoudig in handen gesteld van de stedelijke overheid, tegen wie het was gericht. Daarop ging A. van den Burch, griffier van het Provinciaal Hof, met een tweede smeekschrift zelf naar den secretaris van Leycester, maar ook dit was vruchteloos [3]). Den 1^{en} Januari 1588 werd aan Wilgerus van Moerendael, kanunnik van Sint Pieter, bevolen, al de papieren en geschriften van het Hieronymusconvent af te leveren aan een ambtenaar der stad [4]). Nog wist men dit bevel gedurende eenige jaren te ontduiken, maar den 28^{en}

---

1) Zie beneden onder Seminarium Paulinum.

2) Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 65 sqq.

3) Zie *Kerkelijke Historiën en Oudheden*, II p. 181, waar dit bericht is overgenomen uit de papieren van van den Burch zelf. Zie ook *Des Raads Dagelijksch Boek* 1586, April 11.

4) Zie Gemeente-archief te Utrecht: *Minuten van akten van den raad* 1580—1590.

December 1592 werd het in scherper vorm herhaald. Op poene van gijzeling werd aan de dekens der vijf kapittelen en aan wie verder de administratie hadden gehad van het Hieronymus-convent bevolen, alwat op dat convent betrekking had binnen acht dagen na insinuatie uit te leveren aan den secretaris der stad [1]). Toen werden eindelijk door Folkart van Monzema alle stukken betreffende het Hieronymushuis afgegeven in handen van den stadssecretaris Van der Voort, die den 24^en^ Maart 1593 een bewijs van ontvangst teekende [2]). Maar aan die uitlevering ging vooraf een nadrukkelijk protest van de dekens van Oudmunster, St. Pieter en St. Marie en van Arnold Esch, kanunnik van St. Jan — het is alweer alleen het Domkapittel dat niet vertegenwoordigd is — waarbij zij verklaren, dat zij uit nooddwang gehoorzamen, maar „hebben daervan daeromme wel willen expresselyck protesteren ende protesteren by desen, denckende niettemin tot conservatie van de gerechticheyden, die vyf collegiën by deuchtelycken titule op ende aen deselve goederen ende die regieringe van de schoole van St. Jeronimus competerende, door 't overleveren van desen brieven te blyven in haer geheel, sonder die eenichsins hiermede te willen prejudiceren, van alle twelcke voors. versochten de voorn. comparanten ende protestanten hiervan acte, die haer gegost is" [3]).

De bezittingen van het Hieronymus-convent schij-

---

1) Zie *Des Raads Dagelijksch Boek* in dato

2) Zie Inventaris van het Rijks-archief te Utrecht: Oud Roomsche Clerezy N°. 128.

3) Zie afschrift van het protest bij acte van notaris C. Rodius in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* in de Bibliotheek der stad Utrecht No. 2974', waarbij ook een inventaris is van de aan den secretaris uitgeleverde stukken.

nen echter al vroeger aan de stad te zijn uitgeleverd dan zijne papieren. Den 12^en^ Februari 1588 had de Raad besloten, deze aan zich te trekken en den 14^en^ April 1589 moest dit besluit worden herhaald. Maar den 16^en^ Juni van datzelfde jaar reeds moeten de goederen van St. Hieronymus in handen van den Raad zijn geweest; want op dien dag besloot de Raad tot verkoop van het stuk land te Covelswade, dat behoord had tot die goederen en den 12^en^ Augustus 1589 beloofde hij, te voldoen aan de op die bezittingen rustende verplichting om pensioen uit te keeren aan een der vroegere Hieronymusbroeders [1]).

Met dit alles namen de pogingen tot oprichting van een Katholiek Seminarie te Utrecht een droevig einde. Dat het nooit verder is gekomen dan tot mislukte pogingen, zal nu wel volkomen duidelijk zijn.

Ongeveer een jaar na de overdracht der papieren van de Hieronymusschool, waarmede de laatste band tusschen haar en de Commissarissen tot het Seminarie was verbroken, kwam van Protestantsche zijde het Seminarium Paulinum tot stand, waarover later zal worden gesproken.

VIII. De Hieronymusschool na 1586.

Zooals we zagen was den 7^en^ Februari 1586 besloten, de Hieronymusschool te hervormen in Calvinistischen geest [2]) en al haar leeraren te ontslaan. De school werd tijdelijk gesloten en den 12^en^ April 1586 [3]) begon de nieuwe orde van zaken. Sommige der oude leeraren waren wel opnieuw aangenomen, maar ande-

---

1) Zie *Des Raads Dagelijksch Boek* in dato.

2) *Kronijk van het Historisch Genootschap* 1865 p. 560 en *Des Raads Dagelijksch Boek* 7 Maart 1586.

3) *Utr. Placc Boek* III, 1586 April 11.

ren, waaronder de Rector R. Sarcerius, werden door nieuwe vervangen. Dienzelfden 7en Februari werden ook alle kerkelijke en particuliere scholen opgeheven, voorzoover niet de aanstaande Rector haar voortbestaan zou veroorloven, zoodat voortaan de Hieronymusschool het monopolie had van het onderwijs in het Latijn te Utrecht. Toch had ze, blijkens Vroedschapsbesluiten van later datum [1]), nog wel eens den sterken arm der regeering noodig tot handhaving harer rechten, totdat den 18en Juni 1604 eindelijk werd geordonneerd, dat ouders of voogden, die hunne kinderen of pupillen op particuliere scholen Latijn lieten leeren, toch den Rector der Hieronymusschool evenveel schoolgeld moesten betalen, als die van zijn eigen leerlingen [2]). Den 11en April 1586 werd ook aan de leeraars zelf van de Hieronymusschool verboden, thuis privaatles te geven in het Latijn.

Den 15en October 1586 werd bij den Raad eene memorie ingediend [3]), welke aandrong op verdere maatregelen in het belang van het onderwijs, vooral op het

---

1) *Des Raads Dagelijksch Boek* 1586 Juni 20, Oct. 12, 1595 Febr. 3. Zie ook in *Notulen der Provinciale Staten van* 3 *December* 1589 *tot* 20 *Augustus* 1679 (in het Rijks-archief te Utrecht) een merkwaardigen brief van Wttenbogaert van 16 April 1613 over een hem ter beoordeeling gezonden concept-reglement voor de bijscholen te Utrecht en het belang van de invoering daarvan voor de Hieronymusschool. Deze brief staat niet in de *Brieven* etc. van Wttenbogaert in de Werken van het Historisch Genootschap. Zie verder *Utr. Placc. Boek* III, 1586 April 11, geciteerd bij Ekker, *De Hieronymusschool*, I p. 68.

2) Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 335 en Liefland, *Utrechts oudheid*, p. 99.

3) Vermoedelijk door den Kerkeraad, die ook in 1586 een soortgelijk stuk inzond ten behoeve van het Willebrordscollege. (Zie boven p. XLV.)

benoemen eener commissie van twee leden uit den Raad tot toezicht op het onderwijs, op sluiting van alle particuliere Latijnsche, Hollandsche en Fransche scholen behalve de parochiescholen, op het vaststellen eener instructie voor de overblijvende onderwijzers, welke deze moesten gaan hooren bij opzieners en Rector, en ook op regeling der betaling van het schoolgeld op de Hieronymusschool, dat de stellers dezer memorie wilden besteden ten behoeve van het Domus Pauperum. Den 20en November 1587 besloot de Raad, jaarlijks eene commissie van toezicht op de Hieronymus- en andere scholen te benoemen, bestaande uit twee leden van den Magistraat en twee van den Kerkeraad [1]).

Uit hetzelfde stuk [2]) blijkt, dat de meeste leeraren aan de Hieronymusschool in het gebouw zelf woonden. Den 27en April 1586 echter werd door den Raad besloten, om te zien naar een ander huis voor den Rector, terwijl ook uit de *Kameraarsrekening* der volgende jaren blijkt, dat enkele leeraren buiten de school woonden, maar dan vergoeding kregen voor de huishuur. Bij resolutie van den 2en Augustus 1586 werden de tractementen der leeraren door den Raad geregeld en sinds dat jaar werden zij betaald door den eersten kameraar, aan wien de Rector ook het schoolgeld afdroeg [3]). Den 12en Februari 1588 besloot de Vroedschap, dat voortaan de directiekamer Rector en leeraren aan de Hieronymusschool zou bezoldigen en daarvoor de inkomsten van het Hieronymusconvent genieten.

---

1) Zie *Des Raads Dagelijksch Boek* in dato.

2) Te vinden in het Archief van St. Willebrord in het Gemeentearchief te Utrecht.

3) Zie de *Kameraarsrekening*, afgedrukt Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 74 sqq

Veel genoegen beleefde naar het schijnt de Vroedschap niet van hare benoemingen in 1586; tenminste na twee jaar al werd het geheele leeraarspersoneel vernieuwd [1]) behalve dat van klasse IV en VI. Ook de Rector Arcerius kreeg zijn ontslag en zijn voorganger R. Sarcerius werd in zijn vorig ambt hersteld [2]). De Raad maakte van deze veranderingen gebruik, om de tractementen der leeraren aanzienlijk te verlagen en kwam in 1590 slechts gedeeltelijk daarop terug. In 1594 werden alweer in alle klassen behalve die van den Rector (I en II) nieuwe docenten aangesteld. Ook in het jaar 1607 had een dergelijke cassatie van alle leeraren plaats [3]).

Het schoolgeld was in 1595 verhoogd tot *f* 3 [4]).

Over de inrichting der school in de eerste jaren na hare secularisatie heb ik niets gevonden, maar voor het jaar 1603 vertelt Gerobulus [5]) daarvan een en ander. Daaruit blijkt, dat toen onderwijs werd gegeven door een Rector met zes leeraren, aangesteld en bezoldigd door den Raad der stad. Zij stonden onder toezicht van twee scholarchen, goed ontwikkelde lieden, lidmaten der Gereformeerde Kerk. De leerlingen waren verdeeld over zeven (vroeger waren er acht) klassen, elk in een afzonderlijk lokaal onder een eigen leeraar.

Het onderwijs bepaalde zich in hoofdzaak tot het leeren van Grieksch en Latijn, door het lezen van verschillende auteurs en door stijloefeningen. In de

---

1) Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 79.

2) Zie *Des Raads Dagelijksch Boek* 5 April 1589, gedrukt bij Ekker, *De Hieronymusschool*, I p. 69.

3) Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 344.

4) *Des Raads Dagelijksch Boek* 3 Febr. 1595.

5) *Waerachtich verhael van den staet der gereformeerde kercke* door Joh. Gerobulus 1603, p. 36.

hoogste klasse legden de leerlingen zich ook toe op het declameeren, terwijl men in elke klasse wekelijks zich oefende in het disputeeren; de leerlingen werden geplaatst naar gelang van de meerdere of mindere vaardigheid bij die oefeningen getoond. Voor het overgaan naar eene volgende klasse werd tweemaal per jaar examen afgenomen.

Het straffen werd in den regel overgelaten aan den Rector, die te dien einde op geregelde tijden in elk lokaal verscheen; maar in dringende gevallen kon ieder docent tegenover zijn eigen leerlingen handelend optreden.

Op bepaalde dagen verklaarde de Rector in de kapel, aan de groote school annex, den Catechismus, zooals die was aangenomen in de Nederduitsch Gereformeerde Kerk. Het bijwonen dier Catechetische lessen was verplicht voor hen, die in de drie colleges, n. l. het Domus Willebrordi, het Domus Pauperum en het later te behandelen Seminarium Paulinum, werden onderhouden. Ook de overige leerlingen der drie hoogste klassen mochten daaraan deelnemen, voorzoover zij bestemd waren tot den dienst der Kerk. Bij deze Catechetische lessen werden de bovenbesproken declamatiën gehouden. Zondags las en verklaarde de Rector een stuk uit de Evangeliën naar den Griekschen tekst, dat toepassend op het dagelijksch leven.

De oude gewoonte, dat Rector en leerlingen jaarlijks eene tooneelvoorstelling gaven en daarvoor van de stad een geschenk ontvingen, bestond nog in dezen tijd [1]).

---

1) Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, III 207, IV 330, 331. In 1562 waren deze voorstellingen, evenals de boeken van Melanchton en Erasmus, door den Aartsbisschop verboden (zie *Synodaalstatuten* in Archief der oud-bissch. clerezy in het Rijks-archief te Utrecht). Toch hadden ze ook plaats in de jaren 1575 en 1576 toen de school in

Hoe de inrichting in de 17e en 18e eeuw langzamerhand is gewijzigd, blijkt vooral uit de instructies voor Rector en lectoren, grootendeels bij Dodt en Ekker afgedrukt [1]) Maar deze bronnen, bovendien bijna alle vallend buiten het tijdvak vóór de stichting der Academie, zijn door Dr. Ekker zoo uitstekend verwerkt, dat ik niet zal trachten, zijn arbeid hier te verbeteren. De voornaamste veranderingen vóór 1636 zijn: de aanstelling van een afzonderlijk schrijfmeester in 1608 [2]) en misschien de invoering der enkele en dubbele „leercamer" d. w. z. een cursus, die elk leeraar voor de achterblijvers onder zijne leerlingen placht te openen gedurende de laatste weken voor het examen. In welk jaar deze gewoonte opkwam, is onbekend. Het eerst, maar niet bepaald als iets nieuws, vond ik ze vermeld in de instructie voor de lectores van 1640 [3]).

De bepaling, in 1565 gemaakt, dat aan de leerlingen der Hieronymusschool gelegenheid moest worden gegeven, zich buiten de schooluren eenigszins te bekwamen in een of ander Academisch studievak, bleef geen doode letter. Sedert Mei 1595 onderwees de Rector Sarcerius de Instituten, waarvoor hij buiten zijn salaris als Rector jaarlijks *f* 100 ontving. Deze voorlezingen hadden plaats in de Hieronymuskerk, die, na reeds als tuighuis in gebruik te zijn genomen, in 1593 en 1594 met dit doel is schoongemaakt en gerestau-

---

handen was van de gedeeltelijk door den Aartsbisschop zelf benoemde Commissarissen tot het Seminarie.

1) Dodt, *Gesch. Arch.*, IV en VII.

2) Ook te Leeuwarden had men in 1638 een afzonderlijk schrijfmeester, zie *Programma van het gymnasium te Leeuwarden* 1855, appendix p. 16 aant. 15. Dit programma is o. a. te vinden in het Gemeente-archief te Harlingen.

3) Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 372.

reerd [1]). Na Sarcerius' dood in 1597 gaf zijn zoon Johannes dat Juridisch onderwijs tot 1601. Den 10^{en} November 1595 opende Johannes Luntius met eene redevoering „*De Cathecheseos Antiquitate et Progressu*" eene reeks lezingen over den Catechismus, die ook in de Hieronymuskerk werden gehouden [2]). Den volgenden dag hield Henricus Wiltius eene oratie ter verdediging van Sallustius tegen Asinius Pollio „et alios ejus obtrectatores"; hij beloofde voortaan Dinsdags, Woensdags en Donderdags de geschiedenis van Catilina's samenzwering te zullen verklaren, maar het is onzeker, of hij dit deed uit eigen beweging of „Aulica concertatione" [3]). Den 29^{en} October 1596 [3]) werd bij Raadsbesluit Wilhelmus Wirtsius aangenomen om in klasse II Logica, Physica en Sphaera te doceeren en, zoo hem dat werd gevraagd, ook Theologie op een salaris van *f* 300. Den 10^{en} Augustus 1607 werd hij van deze werkzaamheden ontheven [4]). Den 18^{en} Juni 1621 werd doctor Stratenus aangesteld als lector Anatomiae. In de maanden Juli tot September gaf hij wekelijks twee lessen, waarbij de chirurgijnsleerlingen tegenwoordig moesten zijn en waarvoor de Jeruzalemskerk in orde werd gebracht [3]). Van het in 1565 aangekondigde onderwijs in het Hebreeuwsch alleen vond ik nergens een spoor, dus zal dat wel achterwege zijn gebleven.

Uit het voorgaande blijkt, dat in dezen tijd de Hieronymusschool reeds gelijk stond met wat elders Illustre school werd genoemd volgens de beschrijving

---

1) Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 85. Buchelius, *Descriptio*, p. 108.

2) Buchelius, *Descriptio urbis Rheno-Trajectinae*, p. 109, 110.

3) Zie *Vroedschapsnotulen* en een uittreksel daaruit van professor Drakenborgh in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2985.

4) Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 345, 349.

daarvan gegeven door professor P. L. Muller [1]): „Men stelde slechts eenige professoren aan voor het geven van lessen in de Rechtsgeleerde, Philosophische, Philologische en Historische wetenschap, deels ter verdere voorbereiding voor de Universiteit, deels ten behoeve der burgerij, welke op die wijze een gedeelte der voordeelen deelachtig werd, in wier bezit anders alleen degenen, die aan een Universiteit geweest waren, zich konden verheugen." Alleen gaf men hier aan de leeraren nog niet den naam professor en aan de school nog niet dien van Illustre, maar bewaarde beide titels voor de nieuwe, in 1634 ontstane inrichting van onderwijs. Daarentegen heetten al in een Vroedschapsresolutie van den 18^{en} Maart 1602 [2]) de leerlingen der Hieronymusschool „studenten" en in het reglement voor de oprichting van het Seminarium Paulinum van 1593 [3]) worden de daar te plaatsen knapen, die ook leerlingen der Hieronymusschool moesten zijn, herhaaldelijk aldus genoemd.

IX. Het Willebrordshuis na 1593.

Ook ten opzichte van Domus Willebrordi en Pauperhuis deed de reformatorische invloed zich krachtig gelden. Zooals wij gezien hebben waren deze beide inrichtingen in 1593 onder één bestuur vereenigd. Zes jaar later, den 6^{en} Maart 1599, benoemde de Raad eene commissie om onderzoek te doen naar in beide huizen voorkomende ongeregeldheden en naar de daar gehouden leeringen. [4]) Den 26^{en} Maart 1599 werd

---

1) P. L. Muller, *Onze Gouden Eeuw*, III p. 351.

2) Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 331.

3) Zie beneden in het hoofdstuk over het Seminarium Paulinum.

4) *Des Raads Dagelijksch Boek* in dato.

zoowel voor de regenten en meesters als voor de „studenten en clercken" in het Collegium Willebrordi en Domus Pauperum door den Raad eene instructie [1]) uitgevaardigd, welke behalve de bepaling, dat in het Domus Pauperum niemand mocht worden toegelaten buiten weten van den Rector, uitsluitend betrekking had op de opleiding der kinderen in de Gereformeerde religie. In de vergadering der regenten is er ernstig over beraadslaagd, of men niet zou remonstreeren tegen deze instructie [2]), daar men beurzen had aangenomen op de uitdrukkelijke voorwaarde, dat niemand in zijn geloof zou worden gedwongen. Bij schending dier voorwaarde zou men zich verplicht zien, de zoo ontvangen fondsen terug te betalen. Waarlijk, in theorie een zeldzaam billijke erkenning van de rechten der Katholieke erflaters en van hun collateurs. Jammer genoeg is in de practijk het zuivere standpunt niet gehandhaafd: men heeft geen protest ingediend bij den Raad, men heeft ook niet de gestorte fondsen gerestitueerd aan de rechthebbenden, maar men is ouders en kinderen gaan aansporen tot trouw bezoek der Gereformeerde Kerk, onder bedreiging, dat er anders scherp zou worden gelet op elke overtreding der huisordonnantie, op het leeren der jongens en op hun geregeld opklimmen in de school. Nu waren de ouders arm en afhankelijk en kenden zeker ook al wel de onvolmaaktheid van schooljongens; en van den anderen kant drukten de regenten een oog toe. Het eenige wat ons verder aan de zaak herinnert is het besluit der broederschap van den 3[en] Februari 1600, waarbij een bursant van De Roy wordt opgenomen

---

1) Gedrukt bij Ekker: *De Hieronymusschool*, p. 39, 40. Copieën in het Archief van st. Willebrord.

2) Zie *Resolutieboek* van het Domus Willebrordi.

onder voorloopige belofte, dat hij in de religie niet zal worden gedrongen. De Raad ging inmiddels voort het Domus Willebrordi in Calvinistischen geest in te richten en besloot den 3en December 1615, dat tot broeders, officianten en moeders zouden worden benoemd lieden van de Gereformeerde religie. Deze benoemingen zouden geschieden door den Raad onder goedkeuring van de superintendanten: schout en Burgemeester.

Intusschen was, zooals wij boven zagen, de vereeniging tusschen Domus Willebrordi en Pauperhuis nog inniger geworden. In 1607 was besloten, de Pauperes, toen vier in getal, te transporteeren naar het Domus Willebrordi, waar zij huisvesting zouden genieten en deelnemen aan de bursantentafel; zij behielden den naam Pauperes en bleven verplicht tot de oude diensten [1]). Het kostgeld, door den huismeester der Pauperes voor hun onderhoud betaald, werd van *f* 400 eerst tot *f* 450, in 1628 wegens den duren tijd tot *f* 500 verhoogd [2]). Meermalen schonk de huismeester der Pauperes bij onvoorziene groote uitgaven van dien der Willebrordianen dezen eene buitengewoon subsidie; zoo gaf hij hem in 1632 een renteloos voorschot van *f* 200 tegen belofte, dat het zoodra mogelijk zou worden terugbetaald. Hoewel echter menige rekening van het Willebrordshuis in de volgende jaren sluit met een batig saldo van meer dan *f* 200, merkte ik niets van terugbetaling.

Twintig jaar nadat de Pauperes in het Willebrordshuis waren geplaatst, in 1627, werd het aantal van zijne vaste bewoners opnieuw met acht vermeerderd,

---

1) Zie het accoord in het Archief van st. Willebrord. Met deze diensten moet bedoeld zijn het reeds behandelde clavigerschap in de Hieronymusschool.

2) Archief van st. Willebrord.

doordat volgens een reeds 22 April 1619 gemaakt accoord [1]) de alumni der Staten van Utrecht, wonende bij den Regens Seminarii Paulini, werden overgebracht naar het Collegium Willebrordi. Bij dit accoord tusschen de Gecommitteerden tot het comptoir der abdij van St. Paulus en haar rentmeester op autorisatie der Staten aan de eene, en de broeders en den huismeester van het Collegium Willebrordi aan de andere zijde, was bepaald: dat de Paulijnen, hoogstens zestien in getal, in alles met de fratres zouden worden gelijkgesteld, behalve dat zij niet zelf visch en roggebrood behoefden te halen en dat zij beter voedsel ontvingen, wittebrood enzv. Uit het *Resolutieboek* van St. Willebrord [2]) blijkt, dat ze ook afzonderlijk aten aan de Paulinentafel. Voor elk der Paulijnen — en er waren er geregeld acht — werd jaarlijks *f* 100 betaald; daarvoor kregen de Staten het recht, dat uit elk hunner drie leden een door de regenten van het Willebrordshuis gekozen persoon de vergaderingen dier regenten mocht bijwonen. Verder schonken de Staten *f* 100 voor het aanschaffen van benoodigd huisraad en gaven last, de mobilia der alumnen, nog berustend onder den Regens Seminarii, over te brengen; latere uitgaven voor vernieuwing en aanvulling van huisraad bleven voor rekening van het huis. Dit accoord, in 1632 eenigszins gewijzigd, bleef van kracht tot den 7^{en} Mei 1697, toen de Staten na eenig heen en weer geschrijf besloten, hunne alumnen te laten uitsterven en de betaling te staken, zoodra de twee toenmalige Paulijnen de school hadden afgeloopen [4]). Na 1680 hadden de Paulijnen gedeeltelijk buiten het college gewoond.

1) Archief van st. Willebrord.

2) Op 1633 en 1634.

3) Zie beneden onder Seminarium Paulinum.

4) *Resolutieboek* van st. Willebrord.

In 1640 [1]) en 1650 [2]) werden nieuwe instructies opgesteld voor den regens of oeconomus van het Willebrordshuis, zich aansluitend bij de oude inrichting sinds 1593.

Een belangrijke verandering kwam tot stand tengevolge van den oorlog van 1672. In dat jaar namelijk hadden de regenten, uit gebrek aan de noodige geldmiddelen, zich genoodzaakt gezien het college te sluiten. De meeste jongens werden naar hun ouders of voogden gezonden en die, welke geen tehuis hadden, tegen een gering kostgeld uitbesteed. Eerst in 1680 werd de inrichting op geheel anderen voet heropend.

De subregens, met wien bij zijne benoeming een accoord werd gesloten [3]), zou voortaan de zaak drijven op eigen risico: zelf zijne huishouding bekostigen en dienstbodenhuur betalen, en eenvoudig zestien door de regenten aangewezen knapen in den kost nemen voor *f* 1500. Na 1683 werden maar twaalf jongens meer geplaatst voor *f* 1080.

Na 1680 is het college gestadig achteruitgegaan. De landerijen, deels in beter jaren aangekocht, deels tot waarborg strekkend voor gelegateerde renten, werden nu en dan door overstrooming bedorven; verschillende schuldenaars staakten de betalingen; het huis verviel en had zware reparaties noodig, jaar op jaar; alle levensbehoeften stegen in prijs en — nieuwe schenkingen ontving men niet. Het kan niemand verwonderen, dat in deze omstandigheden het aantal kostjongens en daarmee de jaarlijksche uitkeering aan den oeconomus steeds minder werd.

Nog steeds bewezen de in het Willebrordshuis

---

1) Dodt, *Gesch. Arch.*, VII p. 376 sqq.

2) *Resolutieboek* f. 60v—65.

3) Archief van st. Willebrord.

wonende Pauperes clavigersdiensten in de Hieronymusschool [1]) en werd door den Rector jaarlijks zekere som daarvoor betaald. Dit clavigers-geld, waarvan het bedrag vroeger schijnt te hebben afgehangen van de opbrengst van het schoolgeld of minerval, werd den 24en November 1684 vastgesteld op *f* 230 [2]); het moest door den Rector Surendonck en diens opvolgers worden uitbetaald aan het Domus Willebrordi. De Rector Reitz richtte zich in 1728 vruchteloos tot de Vroedschap met een request om van die uitkeering te worden ontslagen [3]). Zij verviel eerst met de opheffing van het college in 1800 [4]).

Behalve dat zij als van ouds de school moesten openen, sluiten en schoonmaken, moesten de clavigers in dezen tijd ook de prijzen, door leerlingen der Hieronymusschool behaald, aan dier huizen bezorgen. Daarvoor en voor de felicitatie bij die gelegenheid kregen zij dan fooien. Over de verdeeling daarvan ontstond nu en dan heftige twist, waarom in Juli 1746 besloten werd, dat de clavigers al het ontvangene aan den Rector moesten geven, die het dan op billijke wijze onder hen vijven

---

1) Zie boven onder Pauperhuis.

2) (Archief van st. Willebrord). Als belooning voor de genoemde clavigersdiensten was de som van *f* 230 wel zeer hoog en dit doet mij denken, dat juist is wat gezegd wordt in het rapport, in 1799 uitgebracht aan het Intermediair gemeentebestuur door de regenten van het Willebrordshuis, waarin de Pauperes sinds 1607 woonden: dat nl. die som werd betaald niet voor de clavigersdiensten alleen, maar ook als afkoopsom voor het recht van het Willebrordshuis tot het geven van publiek onderricht. Intusschen moet dat recht dan hebben behoord niet aan het Willebrords-, maar aan het Pauperhuis als overblijfsel van de stichting der Hieronymusbroeders. (Zie boven p. LXIII en LXXVI).

3) Zie Ekker, *De Hieronymusschool*, II p. 31.

4) *Resolutieboek* van sint Willebrord, slot.

zou verdeelen [1]). Herhaaldelijk werden de clavigers misbruikt tot diensten, waartoe ze niet verplicht waren: het aanmaken van de kachels, het wegvegen van de asch, het doen van particuliere boodschappen voor de leeraren en zelfs, op bevel van den Rector, gedurende de schooluren tot het opzoeken der absente leerlingen!

Intusschen werden gedurig nieuwe instructies opgemaakt. Ik vond er van 1729, 1750 en 1789. Die van 1750 [2]) bevat enkele nieuwe bepalingen: de jongens moesten elk kwartaal aan hun leeraar in de Hieronymusschool een attest vragen omtrent hun gedrag en vorderingen en dat inleveren bij den huismeester, die het aan de regenten moest vertoonen; voor het overgaan naar eene hoogere klasse op school was toestemming der huismeesters noodig. Het „prijzegeld", gegeven door de ouders en vrienden van hen, die met praemiën overgingen, moest nu worden gegeven aan den subregens; deze verdeelde de helft onder de collegisten naar verhouding van hun gedrag in het afgeloopen jaar en besteedde de andere helft in overleg met den huismeester tot den aankoop van boeken voor het college.

In de laatste helft der 18de eeuw vindt men nu en dan in het *Resolutieboek* vermeld, dat bij den jaarlijkschen maaltijd der regenten een paar jongens eene Latijnsche toespraak hebben gehouden, om, vóór het verlaten van het college, de regenten te danken voor de genoten weldaden. De overigen reciteerden daarbij in koor verzen.

---

1) Zie in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974 *, een aanteekening van Dodt van Flensburg uit de *Acta gymnasii Hieronymiani*.

2) *Resolutieboek* van st. Willebrord.

Intusschen bleef de toestand langzamerhand achteruitgaan, tot het jaar 1787, dat een heillooze verwarring bracht. De subregens 't Hoen ontvluchtte huis en stad zonder orde te stellen op de zaken. Alles was in de war: resolutieboek noch huislinnen was te vinden; quitanciën en manuaal der financiën waren zoek en toen de vrouw van 't Hoen in de stad terugkwam, klaagde zij, dat ze ook haar eigen linnen en verdere bezittingen niet kon vinden, daar alles door elkander in de regentenkamer gepakt en deze verzegeld was. Langzamerhand kwam alles terecht; de voortvluchtige subregens werd afgezet en een nieuwe aangesteld. Maar de inrichting scheen geen levensvatbaarheid meer te hebben.

Onderscheiden middelen werden beproefd om den ijver der knapen te prikkelen: in 1790 besloot men, eene bibliotheek van Nederlandsche boeken, vooral over Vaderlandsche Geschiedenis, aan het college te verbinden, waartoe elke regent *f* 3 bijdroeg. In 1791 werd een jaarlijksch examen ingesteld, af te nemen door eene commissie uit de regenten; daarbij ging men echter meer goedhartig dan oordeelkundig te werk, door meermalen eenvoudig aan alle leerlingen — het waren er ook nog maar vier — een prijs te geven; in 1793 zelfs aan zekeren Lutterveld, die toch het volgende jaar wegens geringen ijver en totale ongeschiktheid voor de studie moest vertrekken, na vier jaar in de laagste klasse der Hieronymusschool te hebben gezeten. In 1793 werden de eischen tot toelating verscherpt, in de hoop, dat men dan knappe jongens zou krijgen. Maar geen dier maatregelen kon het toenemend verval tegenhouden.

En zoo kwam het einde. Bij missive [1]) van het

1) *Resolutieboek* van het Domus Willebrordi f. 157.

Intermediair Gemeentebestuur werden in 1798 alle regenten en verdere functionarissen van het Willebrordshuis ontslagen en negen nieuwe regenten benoemd. De oudste van hen zou praeses en eerste huismeester zijn, de volgende vice-praeses en tweede huismeester. De subregens, tevens rentmeester — eene zeer gewone combinatie in de 18e eeuw — behield voorloopig zijne betrekking. De instructie [1]) der nieuwe regenten schreef hun onder meer voor, binnen veertien dagen aan het Intermediair Bestuur rapport uit te brengen over hunne bevindingen. Dat rapport, in Juni 1799 ingediend [2]), kon niet gunstig luiden en het werd dan ook den 6en Juli 1799 gevolgd door een voorstel [3]) der regenten, om de inrichting op te heffen. Uit de beschikbare fondsen zou men dan voortaan aan de ouders van vijf jongens jaarlijks *f* 50 kunnen geven, benevens de noodige boeken en verdere schoolbehoeften. Van die som moest aan de Hieronymusschool het gewone schoolgeld worden betaald, zoodat de jongens niet meer, als gratis onderricht ontvangende, bij hunne makkers behoefden achter te staan. Dit voorstel is, met eenige wijziging, aangenomen en den 28en October 1799 werd in dien geest een reglement voor het „fraterhuis" opgemaakt [4]). Bij deze gelegenheid werden ook de fondsen van het Domus Pauperum, die tot dien tijd toe afzonderlijk waren beheerd, versmolten met die van het Collegium Willebrordi. Het huis werd verkocht [5]) en den 5en Mei 1800 werden de regenten, na voor

---

1) Ibidem. f. 157v—158.

2) Ibidem. f. 165—171v.

3) Ibidem. 173—175.

4) Zie een gedrukt exemplaar in de *Vroedschapsnotulen* van 1799 tegenover f. 197.

5) *Resolutieboek* f. 178v.

hunne diensten te zijn bedankt, door drie bestuurders vervangen [1]).

X. Het Seminarium Paulinum.

Nog voor het einde der 16e eeuw ontstond naast Willebrords- en Pauperhuis een derde college. Ondanks den weidschen titel „Seminarium Paulinum" verschilde dit slechts op twee punten van belang van de beide andere: daarin namelijk dat de kweekelingen van staatswege werden onderhouden in plaats van door particulieren, en dat ook voor hun aller academische studiën werd gezorgd.

Het plan tot oprichting van dit Seminarie werd — in aansluiting misschien aan de mislukte pogingen, van Katholieke zijde tusschen 1568 en 1580 aangewend — al in 1580 geopperd. In dat jaar werd namelijk overeenkomstig artikel 13 der Unie van Utrecht de uitoefening der Roomsche religie verboden. Over de bezittingen der kloosters en andere katholieke stichtingen oefenden de Staten eerst zeker toezicht uit ter voorkoming van verduistering, later namen ze die grootendeels onder eigen beheer [2]). Dit geschiedde echter niet zonder ernstig geschil met de stad Utrecht, die dat beheer zelf wilde uitoefenen over de in haar gebied liggende goederen en dat ook voor een deel daarvan doorzette. Ofschoon nu de Staten in de 17e eeuw met klem opkwamen tegen de bewering der Theologen,

---

1) Ibidem. f. 179. Zie verder in het archief van st. Willebrord *„Rapport van den rentmeester F. C. Knoll over den oorsprong en den staat van het Collegium Willebrordi in* 1820", dat echter voor oudere tijden niet overal juist is.

2) Zie Verloren van Themaat: *Geschiedenis der vicarieën* enz. p. 115; ten onrechte wordt door V. v. T. de zaak zóó voorgesteld, alsof de Staten de kerkelijke goederen annexeerden.

dat de Gereformeerde Kerk erfgename was der Katholieke [1]) en dat de Staten dus verplicht waren, de geseculariseerde goederen te besteden „ad pios usus [2]), toch volgden ze vrijwillig van het begin af die richting.

Het plan, om uit een deel der opbrengsten van die kerkelijke goederen een Seminarie op te richten, vond ik het eerst vermeld in eene *Memorie om te stellen ordre op de geestelickheyt ende hare goederen* [3]), door Verloren van Themaat gesteld vóór 6 Juni 1580. Daarin wordt bij punt IV voorgesteld, „dat men .... oprechten zall alhier binnen Utrecht ende andere cleyne steden een Seminarium, daer zeeker getall van jongens onderhouden zullen werden, die men in toecommenden tijden die vicariën zall moegen confereren, ende dat men

---

1) Ibidem. p. 137. De kerk handhaafde dat standpunt nog in 1796, zooals blijkt uit een request van de drie classes der provincie Utrecht, ter handhaving van de Staatskerk tegenover den opkomenden eisch van gelijkstelling aller godsdienstige gezindten. Dit request is opgenomen in de *Vroedschapsnotulen* op 1 Juni 1796 en bevat o.a. de volgende zinsneden: „.... de tractementen als anders, die schynbaar uit de nationaale cas, maar inderdaad uyt maar een gedeelte van veel meer waardig zynde kerkengoederen, het eygendom der gezuyverde christelijke gemeente binnen deeze provintie, worden betaald, als welke goederen de regering wel heeft onder zig geslagen en nog voorhanden of grootendeels ten nutte van het land gebruykt zyn, maar altyd onder dien last en bezwaar, dat daaruyt de tractementen en onkosten, des questie, zyn betaald.

Deeze zyn dus geen geschenk, geen contributie van de natie aan de Gereformeerde Kerken, maar een schuld, een deugdelijke schuld van de natie aan die kerken, waartoe dezelve volkomen is verbonden en zig even zo min ontrekken mag, als aan zo veele duyzende door de natie genegotiëerd of andere betalingen, waartoe zy zig by contract verbonden heeft."

2) d. i. in het belang van school, kerk en armenzorg.

3) Verloren p. 497. Een copie van Musschenbroek van 1804 in het Rijks-archief te Utrecht.

vooreerst hiertoe zall appliceren die incommen ende costen, die de vijff Godtshuysen plegen te leggen aen de choralen van haerluyder kercke," een voorstel, waarop de Staten hun fiat gaven. De oprichting van dit Seminarie zou bepaaldelijk ten doel hebben: opleiding van geestelijken voor de Staatskerk. Uitvoeriger wordt dit voornemen besproken in een ander stuk van hetzelfde jaar [1]). Daarin wordt voorgeschreven, $^2/_3$ van de opbrengsten der vicarieën [2]) met jus patronatus in de provincie Utrecht te besteden tot opleiding van Gereformeerde geestelijken, waartoe de collateurs der vicarieën aan de Gedeputeerde Staten geschikte personen van minstens zeven jaar oud mochten voordragen. Wie

---

1) *Instructie voor de gedeputeerden van de Staeten van den Lande van Utrecht die gecommitteert zyn om te besoingeren, ordre te stellen ende toesicht te nemen op de cloosteren ende conventen, zoo van mans als vrouwen, in den lande van Utrecht geleghen, mitsgaeders op haere goeden....*" Verloren, p. 503 sqq. In manuscript in het Rijks-archief te Utrecht. Vermeld in Buchelius' *Journaal* op December 1580.

2) In de meeste Katholieke kerken waren vicarieën gefundeerd d. w. z. een erflater maakte eene stichting, uit wier opbrengst in zekere kerk altijd een geestelijke moest worden bezoldigd, alleen om zielmissen te lezen voor den testateur. De eerste vicaris werd gewoonlijk benoemd door den fundateur zelf, de lateren door in het testament aangewezen collateurs. Dezen benoemden nu in den regel familieleden of beschermelingen, die zich volstrekt niet altijd uitsluitend bezig hielden met het lezen dier zielmissen. Meermalen zelfs werd door de kapittelen aan de vicarissen in hunne kerken vergunning verleend, elders te gaan studeeren. Zie *Resolutiën des Capittels ten Dom tUtrecht*, waar blijkt, dat vicarissen, na den eed der studenten te hebben afgelegd, de Academie bezochten te Bologna (Bernardus de Harlem 1501), Keulen (Theodricus Ryck 1512) of Parijs (Walter van IJsendoren 1515). Zij moesten dan jaarlijks het bewijs leveren, dat ze nog student waren, mochten niet zonder verlof van het kapittel van Universiteit veranderen, behalve in geval van pest en oorlog en moesten zelfs dan van de verhuizing terstond kennis geven.

zulk een beneficie genoot, moest elk jaar aan de Gedeputeerde Staten opgeven, waar, sinds hoe lang en in welke faculteit hij studeerde. Verzuimden de collateurs een jaar lang, eene opengevallen plaats te bezetten, dan mochten de Gedeputeerde Staten die vervullen.

Aan de vijf kapittelen werd opgave gevraagd van wat zij plachten te koste te leggen aan hunne choralen, opdat uit die gelden de oprichting van een Seminarie mocht worden bestreden; in dat Seminarie zouden eerst worden geplaatst vijf en twintig knapen, gekozen uit de choralen voorzoover die voor studie geschikt bleken, en aangevuld met kinderen van burgers der stad Utrecht of van andere steden en dorpen in de provincie. Den 13^{en} November 1581 [1]) werd eene commissie benoemd uit den Raad der stad Utrecht om de vijf kapittelen aan te zeggen, dat nu voortgang moest worden gemaakt met de zaak van het Seminarie; aan dezelfde commissie werd bij hetzelfde besluit opgedragen, een concept te maken voor hervorming der Hieronymusschool, waar zooals wij boven zagen, die kapittelen nog sterken invloed hadden en waarvan zij een Katholiek Seminarie hadden willen maken. Daarna schijnt deze zaak eenige jaren te hebben gerust.

In 1586, op 5 en 7 October, werd opnieuw besloten, een Seminarie op te richten, voorloopig voor vier en twintig leerlingen; later zou het aantal op acht en veertig worden gebracht volgens contract met de vijf kapittelen [2]). In dit Seminarie zouden ook diegenen worden toegelaten, die vicarieën genoten jure patronatus, mits hunne ouders of voogden bijpasten, indien het hun toekomende deel der vicarie-gelden de kosten van hun onderhoud niet dekte.

---

1) Zie *Der Raads Dagelijksch Boek* in dato.

2) Verloren, p. 525.

Nog duurde het eenige jaren eer de inrichting tot stand kwam.

Den 17^en^ April 1593 [1]) werd bij resolutie van den Raad van Utrecht goedgekeurd het concept-advies der Staten over de ingediende memoriën betreffende de goederen van St. Paulus en het plan om uit de opbrengsten dier abdij een Seminarie te stichten. Ongetwijfeld in aansluiting aan dat advies werd den 28^en^ Juni 1593 door de Staten gearresteerd eene „*Instructie opt employ van de abdije van st. Pauls en de goederen tot dieselve behorende*" [2]). De inhoud van dat stuk was in hoofdzaak deze: de Staten van Utrecht vreesden, dat er gebrek zou komen aan goede predikanten, omdat door de tijdsomstandigheden weinig ouders de opleiding van hunne zonen voor dat ambt konden bekostigen. Om in dat gebrek te voorzien besloten zij, de geheele opbrengst van de goederen der St. Paulusabdij te gebruiken, om jongelieden in de Theologie te laten studeeren en gedurende hun studietijd te onderhouden. Zij zouden een bekwaam persoon, lid der Gereformeerde Kerk, aanstellen om deze jongelieden godsdienstig en catechetisch en aan de verst gevorderden ook eenig theologisch onderwijs te geven. Deze moest dan de kweekelingen naar en van de Kerk geleiden en thuis komende de gehoorde preek met hen bespreken. Hij moest hun huisvesting, spijs en drank verschaffen tegen een vooraf bepaalde geldelijke vergoeding, die hem per kwartaal betaald zou worden uit de goederen der St. Paulusabdij door den rent-

---

1) *Des Raads Dagelijksch Boek* in dato.

2) Afschrift in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* in de Bibliotheek der stad Utrecht N° 2974.* Op dat afschrift heeft Dodt v. Flensburg geschreven (als opgave van den bron?) *Stat. register.*

meester dier abdij. Kon men voor dit alles niet één persoon krijgen, dan zou men de betrekking splitsen: een persoon zou in dat geval worden benoemd om de jongens in de kost te hebben, met hen naar de Kerk te gaan, bij hun thuiskomst uit de Hieronymusschool het daar geleerde met hen te repeteeren en hen te helpen bij hunne oefeningen in het schrijven van Grieksch en Latijn; en een ander om de jonge studenten te onderwijzen in Heilige Schrift en Catechismus op bepaalde uren; die uren moesten zoo geregeld worden, dat ook al de andere leerlingen der Hieronymusschool aan de lessen konden deelnemen, indien hunne ouders dat wenschten. Deze beide personen zouden van den Gereformeerden Godsdienst moeten zijn en een vaste bezoldiging ontvangen. Elken morgen en avond zou de meester de jongens moeten bijeenroepen in een bepaald vertrek voor het gemeenschappelijk gebed, en wel des avonds om negen, des morgens in den zomer om vijf uur. Het Seminarie zou worden gevestigd in een deel der St. Paulusabdij, dat daartoe aangewezen zou worden door den administrateur der abdij. Geen jongens zouden worden opgenomen dan na goedkeuring van hunne ouders of voogden. Alleen zij zouden in aanmerking komen, wier ouders niet in staat waren zelf hunne studie te bekostigen. De opneming zou geschieden na voorafgaand examen en zoo noodig na raadpleging van Rector en leeraren der Hieronymusschool en anderen. De jongens moesten bij de opneming twaalf jaar oud zijn, geregeld overgegaan zijn in de Hieronymusschool en daar minstens tot de vijfde klasse gevorderd zijn. Wie ongeschikt zouden blijken voor de studie of zich misdroegen, zouden naar huis worden gezonden. Wanneer de jongelieden hunne voorbereidende studie te Utrecht voltooid hadden, zouden zij in staat worden gesteld elders

verder in de Theologie te studeeren. Waren hunne studiën geheel volbracht, dan zouden de Staten en de stad recht hebben op hunne diensten als predikant tegen een behoorlijk tractement, en alleen met consent van dezen zouden ze een beroep buiten de provincie mogen aannemen. Voor de uitvoering van dit alles gaven de Staten volledige volmacht aan den Domdeken, aan Adriaen van Suylen deken van Sint Jan, aan Nicolaes van Suylen van Draekenburch heer van der Sevender en aan Dierck Canter [1]), eersten burgemeester der stad Utrecht.

Gerobulus [2]) vermeldt, dat het Seminarium Paulinum, aldus genoemd naar de abdij waar het gevestigd was, tot stand is gekomen in 1594 [3]) en dat in zijn tijd aan haar hoofd stond een bezoldigd rector, wiens tractement werd vastgesteld bij accoord met de Staten en betaald door den rentmeester der abdij.

Langzamerhand werden de zaken van het Seminarie in allerlei opzichten geregeld. Eerst werd aan de predikanten J. Gerobulus en H. Caesarius verzocht, onderzoek te doen naar den toestand. Dezen maakten van de gelegenheid gebruik om onderscheiden voorstellen te doen ten behoeve van het godsdienstonderwijs, waarvoor zij zelf hunne diensten aanboden. Het

---

1) Hs. Ganter.

2) J. Gerobulus, *Waerachtig verhael*, p. 40.

3) Dat het Seminarie in of zeer kort voor 1594 is in orde gebracht, wordt ook waarschijnlijk door een besluit van 21 Dec. 1594, waarbij door de Staten aan den rector Seminarii wordt opgedragen, om in overleg met den rentmeester der st. Paulusabdij te zorgen voor lakens en sloopen voor de bedsteden in het Seminarie. (Zie in het Rijks-archief te Utrecht *Requesten om te worden toegelaten tot het Collegium Paulinum of als alumnen der Staten aan de Leidsche Hoogeschool*, *Inv. v. d. resol. der St. v. Utr. N°.* 78**.)

ongedateerd schrijven, waarbij zij dit doen [1]), moet vallen tusschen de jaren 1590—1606 [2]) en moet zijn van vóór 1595 of na 1598. In die jaren toch gaf Johannes Luntius, sinds 1595 lector tertianorum, later Rector aan de Hieronymusschool, in de St. Paulus-abdij Catechetisch onderwijs voor de leerlingen der Hieronymusschool. Hij bekleedde die betrekking nog den 31^en^ Maart 1598 [3]), maar den 21^en^ Maart 1599 niet meer [4]). Was nu het stuk uit de jaren 1595—1598 dan zou toch bij een bespreking juist van het godsdienstonderwijs in de St. Paulusabdij ongetwijfeld over zijn onderricht zijn gesproken. Van ongeveer denzelfden tijd (1595—1607) moeten zijn twee gelijk-

---

1) Het origineel berust in het Rijks-archief te Utrecht: *Resolutiën der Staten van Utrecht van* 3 *December* 1589—20 *Augustus* 1679.

2) Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, IV p. 81, 92, waar uit de *Cameraarsrekening* blijkt, dat alleen in die jaren Gerobulus en Caesarius beiden predikant waren te Utrecht.

3) Zie zijn verzoekschrift aan de Staten van dien datum, afgedrukt bij Ekker: *De Hieronymusschool* I, p. 76, waar hij vraagt, dat onderwijs voortaan te mogen geven in de kapel van sint Gregorius in de Hieronymuskerk.

4) Op dien datum richtte de Academische Senaat van Leiden een schrijven aan de Staten, waarbij de professoren zeiden dat zij, gehoord hebbende dat de Staten zochten naar iemand, die godsdienstonderwijs zou kunnen geven in de St. Paulusabdij, daarvoor wilden aanbevelen Carolus Gallus, professor Theologiae te Leiden. Zie den brief in *Stukken en aanteekeningen over de Hieronymusschool* in de Bibliotheek der stad Utrecht N°. 2974*. Dat het voornemen bestond, ook verder dat onderwijs in het Seminarium Paulinum te geven, blijkt uit de instructie voor Collegium Willebrordi en Domus Pauperum van den 26^en^ Maart 1699, afgedrukt bij Ekker, *De Hieronymusschool*, p. 40. Waarschijnlijk heeft Luntius, die in 1598 Rector was geworden, er later in toegestemd dit onderwijs te hervatten en is hem toen de kapel van St. Gregorius daarvoor afgestaan. (Zie Gerobulus, *Waerachtig verhael*, aangehaald op p. CII en CIII).

luidende copieën, voorstellende verbeteringen in het Seminarie op allerlei gebied; een dier copieën draagt in margine aanteekeningen [1]) omtrent de besluiten der Staten daarover [2]).

Deze voorstellen komen in hoofdzaak hierop neer: dat men goede reglementen (leges) voor het Seminarie zou vaststellen en doen onderhouden, dat althans met de jongeren de lessen voor de school zouden worden gerepeteerd, dat een commissie uit de Staten met den Rector wekelijks zou controleeren, of in de voor studie bestemde uren werkelijk werd gestudeerd, dat er op zou worden toegezien, dat de knapen niet te veel op straat zwierven, dat ze geregeld in den Bijbel lezen en in den Dom ter kerk zouden gaan en dat men een vaste bepaling zou maken omtrent het aantal der alumnen.

Het zal wel niet al te gewaagd zijn, aan te nemen, dat al deze stukken vóór 1598 zijn ingeleverd en dat de op 25 Juli 1598 vastgestelde leges daaraan geheel of gedeeltelijk haar ontstaan te danken hebben. Die leges, welke ik toevallig vond tusschen resolutiën der Staten in het Rijks-archief te Utrecht [3]), bevatten de volgende voorschriften:

Een der verst gevorderde alumnen moet als censor

---

1) In deze aanteekeningen wordt Luntius aangewezen om met de leerlingen van klasse II en III hunne lessen te repeteeren en Luntius is van 1595—1607 aan de Hieronymusschool verbonden geweest. Zie Dodt, *Gesch. Arch.*, IV. Daarom stel ik die copieën tusschen 1595 en 1607.

2) Zie in het Rijks-Archief te Utrecht: *Requesten om te worden toegelaten tot het Collegium Paulinum enz.*, *Inv. v. d. resol. der St. v. Utr. N°.* 78**.

3) Zie in het Rijks-archief te Utrecht *Requesten om te worden toegelaten tot het Collegium Paulinum enz.*, *Inv. v d. resol. der St. v. Utr. N°.* 78**. Deze leges zijn door mij uitgegeven in het *Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht*, deel XXVI.

toezien op de handhaving der leges; het censorschap duurt telkens een week.

De censor wekt allen, des winters vóór 6, des zomers vóór 5 uur.

Op dat uur luidt de censor de etensbel.

De censor verricht het morgengebed.

Allen nemen deel aan het gebed, lichaam en geest daarnaar voegende.

Na het gebed leeren allen in de eetkamer hunne lessen, elk voor zich of twee aan twee.

Allen gaan op behoorlijken tijd naar de Hieronymusschool, zonder ergens stil te staan.

Na schooltijd gaan de alumnen dadelijk naar huis en mogen niemand mee naar binnen nemen.

Ze mogen niet ongekleed en ongewasschen in de eetzaal verschijnen om te ontbijten; na het ontbijt maken ze hun bed op.

De uren na het ontbijt worden gebruikt voor lessen en repetities.

De alumnen moeten altijd Latijn spreken.

Op straat moeten ze uitwijken voor voorbijgangers.

Voor magistraten, predikanten, ouders, onderwijzers, lieden van aanzien, oudere personen en getrouwde vrouwen moeten zij eerbiedig het hoofd ontblooten.

Omgang met wie zich niet toeleggen op studie en vroomheid worde vermeden.

De alumnen zorgen twee aan twee beurtelings voor de tafel en voor het schoonmaken der gemeenschappelijke kamer op Woensdag en Zaterdag.

De twee, die dat doen, moeten ook om beurten aan het ontbijt en onder het eten een deel uit den Bijbel voorlezen, waarop allen oplettend moeten acht geven. (Dit is nagelaten uit gebrek aan Bijbels.)

Zondags tuschen zeven en acht uur wordt hun in de eetzaal de Catechismus verklaard.

Om een uur moeten zij de daar behandelde vragen uit het hoofd opzeggen. (Dit en het voorgaande artikel zijn sinds Luntius' tijd veranderd.)

Op Zon- en bij Staten-besluit voorgeschreven feestdagen moeten ze om halfnegen naar de Kerk gaan om de preek te hooren.

Na kerktijd moeten zij, aan wie dit wordt gevraagd, een these of antithese uit de gehoorde preek opzeggen.

In hun eigen kamers moeten ze geen verhaaltjes lezen, maar zich bezig houden met hun lessen, met overpeinzingen, met het maken van opstellen of met nuttig schrijfwerk.

Zij mogen niet in elkanders kamers komen, dan om meergevorderden te raadplegen over de lessen.

Zonder verlof van den praeceptor mag niemand iets, dat hij verloren heeft, zoeken in een anders kamer.

Niemand mag ongeroepen in de keuken komen.

Allen moeten zich onthouden van vloeken, schelden, diefstal, mishandeling, onbetamelijke grappen, onbehoorlijke gebaren, schandelijke woorden en daden, kaartspel en andere onbetamelijke handelingen en zaken.

In hun vrijen tijd en op de speeldagen gaan ze eerst in de eetzaal een half uur zich oefenen in het zingen van psalmen en eerst daarna spelen.

Zonder verlof mogen zij het Seminarium niet verlaten.

Klachten moeten zij richten tot den praeceptor, niet tot hunne ouders en anderen.

Des winters gaan allen om acht uur naar de eetzaal om gebeden te hooren; na het gebed gaan de kleinen naar bed, de grooteren blijven tot negen uur studeeren, waarna ook zij naar bed gaan en voorzichtig de kaarsen uitblazen.

Wie misdreven hebben worden, met vermelding van

hun misdrijf, op eene lijst opgeteekend door den censor, die des Zaterdagmiddags om vijf uur deze lijst geeft aan den praeceptor.

Overtreders worden naar verdienste gestraft.

Men ziet, dat niets werd bepaald omtrent het repeteeren van de lessen voor de school, ofschoon in margine der voorstellen namens de Staten was aangeteekend, dat Luntius dit moest doen met de leerlingen van klasse II en III, een ander met die van IV en V. Later moet deze gewoonte toch zijn ingevoerd, want in 1620 verzocht de regens Seminarii Paulini bij de overbrenging der alumnen naar het Willebrordshuis, die functie te mogen blijven bekleeden, „nademaal uwer E.E. wit ende ogenmerck is (gelyck oock in alle wel-gestelde collegiën d'usantie is) niet alleen dat dAlumnen na behoren wel getracteerd worden, maar oock in literis, bonis artibus ende Catechesi wel geinstitueert ende de lessen van dien naarstich gerepeteert worden." [1])

In 1619 namelijk was besloten, het Seminarie op te heffen en de knapen over te brengen naar het Collegium Willebrordi. Over het accoord, met de regenten van dat huis in 1619 gesloten, over de overbrenging zelf in 1627 en over de verdere lotgevallen der Paulijnen tot hunne uitsterving in 1697 is hierboven reeds gesproken.

XI. De alumnen van de Staten en de Stad.

Zooals boven gezegd is was het doel, door de Staten beoogd bij de stichting van het Seminarium Paulinum,

---

1) Zie in het Rijks-archief te Utrecht *Requesten om te worden toegelaten tot het Collegium Paulinum enz.*, *Inv. v. d resol. der St. v. Utr. N°.* 78**.

de opleiding van jongelieden tot Gereformeerde geestelijken. De bedoeling zal wel zijn geweest, het Seminarie zoo in te richten, dat het ongeveer gelijk stond met de Theologische faculteit aan eene Hoogeschool, zoodat de geheele opleiding tot predikant daar kon plaats hebben. Misschien ook hebben de Staten gerekend met de mogelijkheid, dat weldra te Utrecht eene Hoogeschool zou kunnen tot stand komen [1]), waar dan hunne alumnen, na de Hieronymusschool te hebben afgeloopen, verder konden worden gevormd. Doch zooals wij gezien hebben werd het Seminarie nooit iets meer dan een verblijf voor de aanstaande predikanten gedurende den tijd, dat zij leerlingen waren der Hieronymusschool; en ook eene Academie ontstond te Utrecht eerst veel later. Voorloopig waren dus de Staten genoodzaakt, voor de Academische studiën hunner alumnen eene gelegenheid te zoeken buiten Utrecht. Sinds 1589 deden zij dan ook de onder hun beheer gekomen inkomsten van vroegere Katholieke geestelijke goederen strekken tot opleiding van aanstaande geestelijken buiten hunne provincie. Na 1594 werden deze Academische alumnen der Staten gekozen uit de bevolking van het Seminarium Paulinum. Sommigen hunner studeerden te Franeker [2]), maar de groote meerderheid te Leiden.

In 1602 was er ernstig sprake van geweest, dat de Staten van Utrecht hunne alumnen te Leiden zouden vereenigen in een college. Dit blijkt uit twee brieven van professor Paulus Merula, toen Rector Magnificus

---

1) Zie over de pogingen, in 1580 en later daartoe aangewend, hierachter hoofdstuk XII.

2) *Requesten om te worden toegelaten tot het Collegium Paulinum enz., Inv. v. d. resol. der St. v. Utr. N°.* 78**, in het Rijks-archief te Utrecht.

der Leidsche Academie, aan Johannes Luntius, Rector der Hieronymusschool te Utrecht. Den 5en Mei 1602 schrijft hij dezen [1]): „De collegio in hac Academia nostra ab Ordinibus vestris instituendo, pressius attentiusque cogitatum a me, a D. Francisco Junio, D. Everardo Vorstio, aliisque magnis viris: et utinam consilium illud ita vobis adrideret ut nobis. Res tota brevi confinietur: venales hic prostant duobus civitatis locis Aedes amplissimae, quarum alterae sane essent futurae vestro instituto commodissimae. Quidquid est, celeri seriaque deliberatione est dignum." En den 11en Juli [2]): „Collegio ab Ultrajectinis Ordinibus in hac Academia nostra erigendo tam bona fideliaque a te jacta jam esse apud eos, quorum id in manu, fundamenta summopere gaudeo. Sic perge; non dubito quin, quos movere cepisti, tandem aliquando sis permoturus inque tuam sententiam pertracturus. Ego totum negocium communicabo cum D. Francisco Junio, Gomaro, Vorstio, aliis: rogaturus ut, si quid habent vel opis vel consilii aedificio, quod coeptum, ad fastigium emoliendo, benigni volentesque conferant. Res sane ipsa omnium bonorum favorem meretur et benivolentiam. Si quid nactus ero, aperiam, quum ad te venio." Maar deze plannen zijn op niets uitgeloopen.

De alumnen stonden te Leiden onder toezicht van een ephorus of inspector alumnorum Ultrajectensium;

---

1) Origineel in het Rijks-archief te Utrecht, archief der Oudbisschoppelijke clerezy. Inv. N°. 293: *Stukken betreffende de familie Merula.* 2. *Verzameling brieven van en aan professor Paulus Merula*, c. 1590.

2) Origineel in het Rijks-archief te Utrecht, archief der oudbisschoppelijke clerezy. Inv. N°. 293: *Stukken betreffende de familie Merula.* 2. *Verzameling brieven van en aan professor Paulus Merula*, c. 1590.

en dat deze betrekking geen sinecure was, blijkt uit de drukke briefwisseling [1]), door den Leidschen predikant Festus Hommius [2]) in die qualiteit met de Gedeputeerden gevoerd in de jaren 1621—1623. Fraai was de toestand toen niet: aan niet minder dan vijf alumnen moest in dien korten tijd het subsidie worden onttrokken wegens verregaand wangedrag, en over onderscheiden anderen werd voortdurend ernstig geklaagd. Zij woonden nog steeds niet bijeen, maar verspreid door de stad bij particulieren, wat het toezicht zeer verzwaarde voor Hommius. Hij drong er dan ook in 1623 sterk op aan, dat de Staten van Utrecht op het voorbeeld van die van Holland en West-Friesland [3]) hunne alumnen in een college zouden vereenigen, waarover, zooals wij zooeven zagen, reeds in 1602 was gecorrespondeerd.

Het aantal van de Academische alumnen der Staten schijnt aanvankelijk onbepaald te zijn geweest; het nam echter toe op eene wijze die niet geëvenredigd was aan de beschikbare gelden. In 1632 waren er al 47. Den 14^{en} Augustus van dat jaar werd evenwel daaraan paal en perk gesteld door het besluit, dat de Staten niet meer dan 18 alumnen tegelijk zouden

---

1) *Requesten om te worden toegelaten tot het Collegium Paulinum enz.*, *Inv. v. d. resol. d. St. v. Utr. N°.* 78**, in het Rijks-archief te Utrecht.

2) Zie over hem: Dr. P. J. Wijminga, *Festus Hommius*, vooral het laatste gedeelte van Hoofdstuk IV.

3) Ik vond één geval van plaatsing van een Utrechtsch alumnus in dat college, gewoonlijk het „Statencollege" genoemd. — Voor 1619 was het met de tucht aldaar allertreurigst gesteld, maar nadat den 22^{en} October van dat jaar Festus Hommius regent was geworden van het Statencollege, heeft die inrichting zeer gebloeid. Zie Schotel, *De Academie te Leiden*, p. 26 sqq. en Wijminga, *Festus* ..., p. 379, 380.

onderhouden. Tegelijkertijd werd besloten, dat deze alumnen gedurende hun studietijd een jaarlijksch subsidie zouden genieten van *f* 200, te betalen uit de inkomsten der abdij van St. Paulus. Elk der drie leden van de Staten zou er zes benoemen. Buiten deze achttien zouden nog twee jongelieden „ter recommandatie ende nominatie van den Magistraet van Bommel" een gelijk subsidie genieten overeenkomstig een speciaal accoord, gemaakt ten opzichte van de goederen der abdij te Bommel en Tielerwaard. Bij een nieuw accoord zou aan het Willebrordshuis schadevergoeding worden aangeboden voor het nadeel, dat het vervallen van de oude overeenkomst daaraan mocht berokkenen [1]).

De Staten, die de studie der Paulijnen bekostigden, hadden, als hunne opvoeding voltooid was, ook recht op hunne diensten. Voor de Utrechtsche classis moest het proponentsexamen worden afgelegd; de toelating door eene andere werd ongeldig geacht. Geen alumnus mocht eene betrekking aannemen zonder voorafgaand verlof der Staten; soms werd deze vergunning alleen verleend op voorwaarde, dat de suppliant ter beschikking der Staten zou blijven, zoo dezen hem wilden gebruiken in de school of elders. Gedurende hun studietijd moesten allen jaarlijks vóór de groote vacantie voor de Staten een soort van examen afleggen met propositiën en oratiën [2]).

---

1) Matthaeus, *Fundationes Ecclesiarum*, p. 208 en *Aantekeningen en afschriften, vervaardigd door of voor J. de Craen van Haeften, adjunct-secretaris der Staten* 1615—1665, in het Rijks-archief te Utrecht.

2) Zie brieven van Hommius in het Rijks-Archief te Utrecht in: *Requesten om te worden toegelaten tot het Collegium Paulinum enz., Inv. v. d. resol der St. v. Utr. N°.* 78**.

Zooals te voorzien was, kwam na de oprichting der Illustre School te Utrecht [1]) een groote verandering in het alumnenwezen: den 8en Juli 1634 [2]) werd besloten, dat de kweekelingen der Staten niet langer te Leiden, maar te Utrecht hunne studiën zouden voortzetten. Den 26en October 1636 werd bepaald, dat eene commissie van drie „inspectores ende aephori," predikanten te Utrecht, zouden toezien op gedrag en vorderingen der alumnen, voor een tractement van *f* 100 per jaar, te betalen uit de goederen der St. Paulusabdij. Het jaarlijksch examen werd voortaan niet meer afgelegd voor de Staten, maar voor de Ephoren, in tegenwoordigheid van een professor Theologiae. Regel bleef, dat allen werden opgeleid tot predikanten voor de Nederduitsch Gereformeerde of ook voor de Waalsche kerk. In het belang der laatste stonden de Staten soms aan eenigen hunner alumnen toe, buitenslands te studeeren, b.v. te Genève of Heidelberg. Nog in 1649 werd het voorstel, dat men ook niet-theologische alumnen een proeve van bekwaamheid zou doen afleggen voor de Ephoren en een hunner Hoogleeraren, door de Staten beantwoord met de opmerking: dat eene beslissing in dezen overbodig was, daar de Staten alleen Theologen wilden aannemen als alumnen. Aan dit beginsel hebben zij zich echter niet gehouden, want men ontmoet nu en dan een Statenresolutie, waarbij aan een alumnus op zijn verzoek wordt toegestaan, te studeeren in een andere faculteit, en in 1663 wordt zelfs een Jurist als zoodanig vrijgesteld van de jaarlijksche comparitie voor de Ephoren. Men vindt dan ook op de lijst der

---

1) Zie beneden hoofdstuk XIII.

2) Zie hierachter p. 18.

alumnen van 1622—1655 [1]) achter menigen naam de aanduiding: advocaat, deurwaarder, gemeentesecretaris, notaris, procureur; zelfs treft men daarop een burgemeester der stad Utrecht en een doctor Medicinae aan.

Evenals de Staten harer provincie zond ook de stad Utrecht alumnen uit om in de Theologie te studeeren en wel naar Genève. Den 4^en^ Mei 1580 werd aan twee burgerskinderen, door de predikanten daartoe aanbevolen, *f* 150 per jaar toegezegd, om in de Theologie te studeeren, op voorwaarde dat zij na afloop der studie in dienst van de stad zouden treden. De Raad zou van Zijne Excellentie en van de Generale Staten verlof trachten te verkrijgen, om voor deze studenten een deel der vijf prebenden te mogen gebruiken, die bij het Aartsbisdom hadden behoord, maar daaraan ontnomen waren [2]). Den 14^en^ October 1583 riep de Raad deze alumnen der stad uit Genève terug en trok hunne pensie in; den 9^en^ Maart 1584 werd de terugroeping herhaald en 3 Augustus van dat jaar werd in de Raadsvergadering medegedeeld, dat de alumnen waren teruggekeerd en onder dankbetuiging hunne diensten hadden aangeboden. In 1589 wilde de stad opnieuw alumnen uitzenden; den 28^en^ April van dat jaar werd schepen Floris van Wede door den Raad gecommitteerd, „om . . . oock eenige subsidie te vynden tot goede jonge studenten, borgers kynderen synde, die heur studie begeeren te continueren." Naar het schijnt waren de goederen van het Regulierenklooster bestemd om de studie dier alumnen te bekostigen, want den 25^en^ Februari 1594 besloot de Raad, uit die goederen jaarlijks *f* 75 te

---

1) *Aanteekeningen en afschriften vervaardigd door of voor J. de Craen van Haeften* enz. in het Rijks-archief te Utrecht.

2) *Des Raads Dagelijksch Boek* in dato.

gebruiken om zekeren knaap voor predikant te doen opleiden [1]). Maar verder blijkt van stads-alumnen niets.

XII. Nieuwe plannen tot oprichting eener hoogeschool in de provincie Utrecht.

Zooals wij zagen, begonnen in 1580 de besprekingen over de oprichting van een Seminarie te Utrecht en het feit, dat juist de Benedictijner-abdij van St. Paulus voor dit doel bestemd werd, kon aanleiding geven tot het vermoeden dat men het voorbeeld van Leiden heeft willen volgen, waar immers de fondsen der Universiteit hoofdzakelijk zijn voortgekomen uit de bezittingen der oude Benedictijner-abdij te Egmond.

Zelfs zoo de Staten het al hadden wilden laten bij de oprichting van een Seminarie, heeft toch stellig de stad gehoopt, bij deze gelegenheid den nooit opgegeven wensch, het verkrijgen van een Hoogeschool, eindelijk te zien vervullen. Nog in 1580 werd op den 30en Augustus [1]) door de Vroedschap eene commissie benoemd, om de Staten van Utrecht over de oprichting eener Academie te raadplegen. Den 13en November 1581 [1]) en den 26en Maart 1582 [1]) werd besloten, de oprichting eener Universiteit te Utrecht door te zetten. De resolutie van den 8en November 1581 [1]), om alle boeken der collegiën en conventen op te eischen en in eene bibliotheek te vereenigen, zal wel daarmede in verband hebben gestaan.

Maar ook ditmaal mislukten de plannen tot stichting eener Hoogeschool, volgens Drakenborgh [2]), doordat de Katholieke geestelijkheid zich verzette tegen de oprichting eener Academie, waar de Gereformeerde

---

1) *Des Raads Dagelijksche Boek* in dato.

2) *lert-jarig eeuw-getij van 't Utr. Academie* p. 24.

godsdienst zou heerschen; maar zeker niet minder, omdat in de Staten velen van oordeel waren, dat, zoo de stad eene Universiteit verlangde, zij zelve de kosten moest dragen.

Voor Schotels vermoeden [1]), dat Leycester plan zou hebben gehad, de Leidsche Hoogeschool naar Utrecht te verplaatsen, vond ik nergens eenig bewijs.

In 1602 [2]) werd de zaak opnieuw ter hand genomen, en nu door de Staten, die eene Universiteit wilden oprichten; niet te Utrecht echter, maar te Amersfoort. Zij zouden daar reeds eenig fundament vinden, waarop zij konden voortbouwen, want in 1594 waren in die stad ingesteld publieke lezingen over Rechten, Philosophie en Geschiedenis. De secretaris der stad, Laevinus Botterus, was er professor Juris [3]). Jammer genoeg vond ik over die plannen niets in de notulen der Statenvergaderingen, maar des te meer in de brieven van den Rector der Hieronymusschool, Luntius, aan professor Merula te Leiden [4]). Den 13^{en} November 1602, schrijft hij dezen het volgende: „Alterum cujus tua et Academiae interesse dixi est illud de quo aestate etiam ad te scripsi, de nova Academia Amersfordiae instauranda et in ea collegio alumnorum suorum. Ego diu et multum dissuasi. Consului ut Leidae id facerent. Ostendi fieri non posse ut duae Academiae ita vicinae simul floreant, sed necesse esse

---

1) Schotel, *De Academie te Leiden*, p. 22.

2) N. v. d. Monde's *Tijdschrift voor geschiedenis, oudheden en statistiek van Utrecht*, II p. 99 zegt c. 1606. Dat is echter te laat.

3) Zie Buchelius, *Descriptio*, p. 108.

4) Origineelen in het Rijks-archief te Utrecht, archief der oud-bisschoppelijke clerezy Inv. N°. 293: *Stukken betreffende de familie Merula.* 2. *Verzameling brieven van en aan professor Paulus Merula*, c. 1590.

ut una alterius sit ruina, sed videntur vincere alii qui, nescio quibus privatis consiliis corrupti (pene dixerim) per Amersfordianos, huc rem deducunt. Missi fuerunt hac hebdomada delegati a dominis Ordinibus, qui locum Academiae in quo prelectiones haberentur et collegii inspicerent. Vos si putatis aliter expedire aut ipsi poteritis Dominis Ordinibus nostris scribere aut per Ordines vestros cum Ordinibus Generalibus agere, ut certi aliquid semel de una Academia statuatur, constitutis in ea singularum provinciarum collegiis in quibus minore sumptu vivatur, non tantum ab iis qui alumni provinciarum habentur, sed etiam aliis tenuioris fortunae civium filiis. Hoc meum consilium est. Intelligo de Theologis, Jurisconsultis et Philosophis vocandis. A medica professione videntur velle adhuc cessare. Haec volui ne nescius esses, mi Merula. Ceterum nolim ex ore meo aliis haec narrari, satis est si sciatis et certi sitis ita rem se habere. Si putatis aliquid a me fieri posse privatim indicate. Non dissuaserim si ab Academia vestra etiam deputentur qui consilia vestra cum dominis Ordinibus nostris communicent. Verum mature facto opus est antequam longius progrediantur, quod futurum est intra diem decimum quartum. Postremi tamen consilii mei habete rationem. Habebitis multas et nullam Academiam, auditoribus vacuam cum summo virorum doctorum taedio et nullo commodo, qui profitentur."

Het volgende jaar schrijft hij den 5en Februari: „Domino Murdisono quaeso ut significes nihil adhuc etiam esse de Amersfortianis rebus transactum, imo ne mentionem quidem factam ob causam superiorem [1]), sed ex Ordinibus nostris primariis quinque aut sex Hagam

1) Nl.: dat beraadslagingen over geldzaken allen tijd in beslag namen.

hodie aut cras in consessu Ordinum Generalium accersantes et quidem importune (sunt verba formalia Domini Ledenbergii ad me). Habebo rationem occasionis oportunissimam, ipsique scribam primo quoque tempore."

Nog één zinspeelt Luntius op deze plannen in het postscriptum van een brief aan Merula van den 21en Februari 1603: „De Academia Amersfordiana altum silentium. Res pendet. Id meo nomine velim sciat Dominus Merdisonus, quem saluto. Scribam ipsi hodie quia per negotia jam non potui."

De laatste gelijktijdige bespreking dezer plannen vond ik in een fragment van een brief van Bonaventura Vulcanius aan Th. Canter van den 1en Mei 1603 [1]: „De Amersfortianis mirum etiam. Equidem semper in ea sententia fui, si Ordines Ultrajectinae ditionis ad instituendam Academiam animum adjicerent, Ultrajectum potius quam Amersfortium ad eam rem delecturos."

Ook nu weer werd het plan niet verwezenlijkt. Drakenborgh [2]) laat zich scherp uit over de benijders der stad Utrecht, die, wenschende Amersfoort te haren koste te bevoordeelen, door hunne intrigues aan de hoofdstad de lang begeerde Universiteit hadden onthouden. Mij zou het niet verwonderen, zoo ook Luntius mede verantwoordelijk moest worden gesteld voor de mislukking. Blijkens den eerst aangehaalden brief aan Merula toch, was hij met hand en tand gekant tegen de oprichting eener Academie te Amersfoort, hij bezwoer Merula zelfs, maatregelen te nemen

---

1) Uitgegeven door Matthaeus in *De Rebus Ultrajectinis*, *Sylloge Epistolarum* p. 60 Epist. XII onder het opschrift: „*De Academia ab Ordinibus erigenda in dioecesi*" (achter Andreae Alciati, *Contra vitam monasticam*).

2) *Oratio Panegyrica*, p. 22, 23.

om ze te verijdelen; en dezelfde correspondentie getuigt van zijn drukken, intiemen omgang met den invloedrijken Gillis van Ledenberch, Oldenbarnevelts vriend. In bijna elken brief aan Merula is sprake van een korter of langer onderhoud met Ledenberch, soms over deze zaak, van urenlange wandelingen met hem alleen of in gezelschap van andere gelijkgezinden. Het ligt voor de hand te onderstellen, dat de vrienden samen hun invloed hebben aangewend tot verijdeling van een plan, dat Luntius zoo zeer tegen de borst stuitte.

Voor het laatst vond ik Amersfoort genoemd in verband met de Academieplannen bij Buchelius, die onder de gedurende zijn ouderlingschap in den Kerkeraad verhandelde zaken noemt: „1622 September 3 de 3e sessie: De Illustri gymnasio in hac provincia erigendo, cum illud, quod Amersfortie olim et etiam hic tentatum, penitus collapsum sit [1])."

XIII. Oprichting der Illustre School in 1634.

In 1632 eindelijk kregen de oude plannen een begin van uitvoering door het besluit tot stichting eener Illustre School. Veel was veranderd en verbeterd sinds de vroegere besprekingen over het oprichten eener Hoogeschool. De Hieronymusschool was, toen de zaak in 1470 het eerst ter sprake kwam, nog niet eens gesticht en werd eerst na 1580, toen men er weder aan dacht, door de stad gereorganiseerd. In den aanvang der 17e eeuw echter telde deze school onder hare leeraars mannen, die daar reeds onderwijs gaven, dat eigenlijk aan een Academie thuis hoorde,

---

1) A. Buchelius: *Observationes ecclesiasticae sub presbyteratu meo* 1622—1626 (uitgegeven door Mr. S. Muller Fz. in *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap* X, 1887).

en die dus de aangewezen personen schenen voor een professoraat aan eene te stichten Universiteit. Haar talrijke oud-leerlingen, in de eerste plaats wel de gewezene alumnen der Staten of Paulijnen, zouden zonder twijfel de eerste studenten zijn.

Bovendien had na 1580 de stad Utrecht het toezicht gekregen over eenige goederen der Katholieke kerk, de broederschappen en een deel der conventen. Aanzienlijke fondsen waren aldus te harer beschikking gekomen en wat was natuurlijker, dan dat deze werden besteed voor datgene, waartoe ze ook vroeger hadden gediend: voor kerkdienst, liefdadigheid en onderwijs? [1]) Ook de Staten deden uit de door hen bestuurde goederen aanzienlijke uitkeeringen aan de stad, welke naar gelang der meerdere behoeften gedurig zijn vergroot. Hoewel deze sommen hoofdzakelijk bestemd waren voor de Kerk en voor de tractementen der predikanten, kwamen ze toch eenigszins ook aan het onderwijs ten goede.

In 1598 bedroegen die Statensubsidiën: uit de opbrengst der goederen van de balije van St. Catharina *f* 325.10, uit de abdij van Oostbroek *f* 162.10, uit de abdij van St. Paulus *f* 487, uit het klooster der Carthuysers *f* 162.10 en van de Duytsche orde *f* 162.10, terwijl de vijf kapittelen samen *f* 3800 opbrachten, de tweede clergie *f* 1300. In 1611 [2]) werd de bijdrage der Staten uit de goederen der vier conventen verhoogd tot *f* 4000.

---

1) Vgl. Prof. Muller: *Onze Gouden Eeuw*, III p. 327, 328, waar gesproken wordt over het gebruik, om geseculariseerde kerkelijke bezittingen en gebouwen aan te wenden voor de stichting van Illustre scholen, wier oprichting meestal tot hoofddoel had: voorziening in den predikdienst door opleiding van predikanten.

2) De resolutie is afgedrukt bij Verloren van Themaat, *Geschiedenis der Vicariën* enzv. Bijlage A p. 546, 1611 Februari 25.

[illegible] sinds 1586 ook de kosten der
[illegible] voor rekening der stad en de som,
[illegible] jaarlijks als minerval of schoolgeld
[illegible] overhandigd, bedroeg niet meer
[illegible] te tractementen der leeraren; maar toch
[illegible] zooveel over, dat men althans beginnen
[illegible] plannen te maken voor de oprichting eener
[illegible] School. En zeker heeft men ook wel de hoop
[illegible] dat, was deze zaak eens krachtig aangevat,
[illegible] Staten haar hun steun niet zouden onthouden;
[illegible] hoop, die later gegrond bleek.

In aansluiting aan een voorstel van den 3en November 1628 [1]) werd den 14en Maart 1632 [2]) besloten, het tuchthuis, waarvan men niet de verwachte resultaten zag, op te heffen en de daarvoor bestemde gelden te besteden tot oprichting eener Illustre School. Den 3en Mei werd dit besluit aangevuld met de resolutie, dat de stad zelve de kosten der oprichting zou dragen en dat men daarvan kennis zou geven aan de Staten der Provincie [3]). In het volgende jaar, den 4en November 1633, werd eene commissie benoemd, aan welke werd opgedragen, de Driekoningenkerk in te richten tot eene Illustre School en om te zien naar geschikte professoren. Zóó ijverig kweet zij zich van het laatste gedeelte der opdracht, dat nog voor den 24en Februari vier professoren waren beroepen: Liraeus [4]), Rector gymnasii te Utrecht voor

---

1) Aanteekeningen van professor Drakenborgh in de Bibliotheek der stad Utrecht Nº. 2985.

2) Zie hierachter, p. 2.

3) Zie hierachter p. 3. Ook in de aanteekeningen van professor Drakenborgh l. c.

4) Aan Liraeus, die minder geschikt scheen voor het Rectoraat [illegible] Hieronymusschool, werd deze nieuwe betrekking aange-

de Litterae Humaniores, Antonius Aemilius voor Historie, Henricus Renerius professor te Deventer voor Philosophie, en Antonius Matthaeus professor te Harderwijk voor de rechten [1]). Verder was men in onderhandeling over het beroepen van een professor Theologiae[2]). Na vele ernstige beraadslagingen, na overleg met de predikanten te Utrecht en raadpleging van Ds. Teekmannus, die als lid der commissie voor het vertalen van den Bijbel tijdelijk te Leiden verblijf hield, nadat men zekerheid had verkregen, dat Ds. Alting te Groningen wenschte te blijven [3]), werd eindelijk Ds. G. Voetius van Heusden beroepen tot professor in de Theologie mitsgaders de Hebreeuwsche en andere Oostersche talen. Hij zou een tractement van *f* 1200 ontvangen, de huishuur daarin begrepen, en Burgemeesters en Vroedschap zouden eene instructie voor hem vaststellen. Den 16^{en} Juni werd een pedel benoemd, nadat den 16^{en} December 1633 eenige sollicitatiën naar die betrekking als voorbarig waren terzijde gelegd [4]).

Minder vlot dan met de benoemingen ging het met het inrichten der school. Zooals gezegd is, had men de Driekoningenkerk daartoe bestemd en den 11^{en}

---

boden, opdat die van Rector weer beschikbaar zou worden voor zijn voorganger Aemilius, die daarbij ook professor bleef. Zie de instructie voor den laatste in het *Instructie-boek* 3 Mei 1634.

1) *Vroedschapsnotulen* 23 December 1633, 30 December 1633, 15 Januari en 10 Februari 1634.

2) Dat de Medische faculteit in het begin niet vertegenwoordigd was, is weer in overeenstemming met wat in dienzelfden tijd op andere plaatsen voorviel. Zie *Onze Gouden Eeuw*, III p. 351.

3) *Vroedschapsnotulen* 15 Januari, 24 April, 3 Mei, 6 Juni, 9 Juni en 14 Juni 1634.

4) Zie hierachter p. 3, 4.

November 1632 werd dit besluit hernieuwd, nadat aan de Vroedschap was gerapporteerd, dat de localiteit ervoor geschikt was. Later echter kwam ook het Kapittelhuis van den Dom in aanmerking en de zaak bleef slepende, tot er den 24^{en} Februari op gewezen werd, dat, nu reeds vier professoren waren beroepen, men het toch noodzakelijk eens diende te worden over de plaats voor de school. Drie dagen later werd dan ook het Kapittelhuis van den Dom definitief hiervoor aangewezen en dit besluit werd gehandhaafd ondanks eenige moeilijkheden [1]) met het Domkapittel, dat de „gelegenheit te St. Peters" als veel geschikter aanwees. Nog na de sluiting van een accoord [2]) bemoeilijkten de Domheeren de werklieden der stad bij het inrichten van het gebouw voor het nieuwe doel en zij riepen zelfs daartegen het gezag van het Provinciaal Hof in.

Eens begonnen werd het werk met kracht doorgezet en den 17^{en} Juni 1634 [3]) vierde men de plechtige inauguratie der Illustre School; tot bijwoning daarvan werden uitgenoodigd: de leden der Staten, die van den Hove en de predikanten. Voor het feestmaal in het Agnietenklooster op den volgenden dag waren bovendien geïnviteerd: de professoren, de Vroedschap, de officier met zijn substituut-schepen, de stadsadvocaat, de stads-secretarissen en het gerecht met zijn substituten [4]).

---

1) Zie hierachter p. 12—16.

2) In de *Vroedschapsnotulen* op 29 Mei 1633.

3) Zie hierachter p. 16.

4) *Vroedschapsnotulen* 9 Juni 's naernoens. Zie verder over alles wat de inwijding der Illustre School betreft: *Illustris Gymnasii Ultrajectini inauguratio una cum orationibus inauguralibus.* (Bibliotheek der stad Utrecht N°. 358.)

XIV. De Illustre School van 1634—1636. Hare verheffing tot Universiteit in 1636.

Zoo had Utrecht nu eindelijk eene Illustre School. Zij begon met een personeel van vijf professoren en een pedel. Het spreekt vanzelf, dat eerst langzamerhand allerlei bijzonderheden geregeld werden.

Den 4^{en} Augustus 1634 [1]) werd omtrent de financiën aldus besloten: dat de gage van professor Aemilius, tevens Regens Gymnasii, zou blijven ten laste van der stad ordinaris inkomen. De verdere tractementen zouden bedragen:

voor professor Voetius	*f*	1200.
voor professor Matthaeus	„	1000.
voor professor Renerius	„	1000.
voor professor Liraeus	„	850.
voor den pedel	„	150.
voor den capittelbode	„	150.
	f	4350.

Daarvoor zouden jaarlijks bijdragen:

de rentmeester der broederschappen . . .	*f*	1800.
de rentmeester der conventen van Jerusalem, Bethlehem en Brigitte	„	500.
de rentmeester der conventen van Cecilie en Nicolaes	„	1150.
de rentmeester van 't Begijnhof.	„	300.
de rentmeester van het convent van Abraham-Dole	„	600.
	f	4350.

Professoren, pedel en kapittelbode zouden hun tractement ontvangen van den eersten kameraar der stad aan wien de rentmeesters hun quoten moesten betalen.

1) *Vroedschapsnotulen* in dato.

Een week later werd voorgesteld, aan de studenten eenige privileges te verleenen, maar dit werd „gehouden in advys." De Series lectionum werd vastgesteld door de Vroedschap, niet door de professoren [1]). In 1635 [2]) werd vastgesteld, dat den eersten Woensdag van elke maand de Burgemeesters, en wie zij mochten willen assumeeren, met de professoren zouden vergaderen in het belang der Illustre School. Het nemen van besluiten echter behield de Vroedschap zichzelf voor, terwijl ook wijziging van leerstof en collegeuren moest uitgaan van den Magistraat. Den 21[en] September 1634 werd door den Raad aan Henric van Malecoot Absalomszoon een geschenk van *f* 24 toegestaan voor de opdracht van zijne stellingen, de eerste die aan de jonge inrichting in het openbaar waren verdedigd. Den 7[en] December 1635 werd bepaald, dat de stad gedeeltelijk de kosten zou dragen voor het drukken der theses, in collegiis publicis te defendeeren, en dat voor die drukkosten in overleg met de professoren een vast tarief zou worden opgemaakt.

Ook de vacantiën werden geregeld bij Vroedschapsbesluit en wel zoo, dat de hondsdagen-vacantie zou duren van 15 Juli tot 15 Augustus, de Kerstvacantie van 24 December tot 1 Februari, terwijl de Paaschvacantie voor 1635 werd vastgesteld op een week vóór en een week na Paschen [3]). Ook werd bepaald, dat de Secretaris alle resolutiën betreffende de school moest verzamelen in een afzonderlijk boek [4]).

Wat ongetwijfeld door de oprichters der Illustre

---

1) *Vroedschapsnotulen* en hierachter p. 17.

2) *Vroedschapsnotulen* 20 April 1635, hierachter p. 19.

3) *Vroedschapsnotulen* 10 Augustus 1635, 7 December 1635, 16 Maart 1635.

4) Ibid. 9 Mei 1635.

school was gehoopt en voorzien, geschiedde op hun verzoek nog eer eene maand na hare opening was verloopen: in overleg met Festus Hommius, den Regens Alumnorum Ephorus, riepen de Staten hunne alumnen terug uit Leiden, met bevel, hunne studiën te voltooien aan de Illustre school te Utrecht [1]).

Dat de nieuwe stichting aanvankelijk bloeide, bleek uit de spoedige uitbreiding van het doceerend personeel. Het eerste voorstel in dien geest ging uit van de Waalsche gemeente [2]), die verzocht aan een door haar te beroepen predikant het professoraat in de Hebreeuwsche en andere talen op te dragen. Het verzoek werd van de hand gewezen, met de terechtwijzing dat „sulcx nodich synde de Vroetschap daervoor wel sorgen sal." Weldra bleek, dat deze resolutie zich alleen richtte tegen de onbevoegde inmenging, niet tegen het voorstel, dat de Vroedschap zelf weer opvatte en waaraan uitvoering zou zijn gegeven, als niet de Nederduitsch Hervormde gemeente te Leiden haar predikant De Dieu zijn ontslag had geweigerd, zoodat deze voor het beroep naar Utrecht moest bedanken [3]). Nu bleef professor Voet naast zijn Theologische vakken ook met het geven van dit taalonderwijs belast.

Al in Augustus 1635 was er weer sprake van het benoemen van een nieuw professor, nu in de rechten. Eerst werd beroepen Mr. Jacob Mestertius te Leiden, maar reeds twee dagen later, nadat hij slechts voorwaardelijk had bedankt, beriep men in zijne plaats professor Schotanus te Franeker. Het baatte Mestertius niet, dat hij nu zijne eischen zeer matigde: het beroep aan

---

1) Zie boven p. CXXXIII.

2) *Vroedschapsnotulen* 1 September 1634.

3) *Vroedschapsnotulen* 31 Maart, 25 Mei en 8 Juni 1635.

Schotanus werd verzonden en ook aangenomen, nadat bij Vroedschapsresolutie de toekomstige verhouding tusschen Schotanus en zijn ouderen collega Matthaeus was geregeld. Behalve voor de Juridische colleges stelde Schotanus tegen een tractementsverhooging van *f* 300 zich ook beschikbaar voor het geven van twee lessen per week in Mathesis. Den 3^{en} November 1635 aanvaardde hij zijn ambt [1]).

Een professor Medicinae bezat men nog niet, hoewel den 25^{en} Februari 1635 namens de Nationale Synode was aangedrongen op de benoeming van een Hoogleeraar in die faculteit.

Den 7^{en} September 1635 was aan Arnoldus a Goor Meursensis, Theologiae et Philosophiae candidatus, bij provisie toegestaan het geven van twee publieke lessen per week in de Illustre School en den 24^{en} aan A. Senguerdius op dezelfde voorwaarden het geven van twee lessen in de Metaphysica. Den 21^{en} December intusschen kwam de Vroedschap met nadruk op tegen het usurpeeren van den professorstitel door de beide genoemde heeren. Denzelfden dag ontving Martinus Schoock vergunning tot het houden van een Collegium Oratorium of Exercitia Oratoria privata.

Het volgende jaar, den 7^{en} Januari 1636, werden de gebroeders Gillis en Peter Roman voor zes jaar aangenomen als vaste Academie-drukkers.

Maar.... haar ouden wensch had de stad Utrecht nog niet verkregen: een Academie had ze altijd verlangd en al mocht de kameraar in zijne rekeningen reeds in 1634 over de nieuwe school zich de uitdrukking veroorloven „nu Academie" [2]) — ze was voor-

---

1) *Vroedschapsnotulen* 10, 25, 27 Augustus 1635.

2) Dodt, *Gesch. Arch.*, III p. 287.

barig, nòg bezat men niet anders dan een Illustre Gymnasium [1]).

Niet lang zou dit zoo blijven: den 16^en^ Februari [2]) 1636 stelde de eerste burgemeester Van der Hoolck voor, aan de Staten te verzoeken „het recht en auctorisatie op de Professooren om te mogen promoveren en creëeren doctoren, licenciaten, meesters etc. in alle faculteyten en weetenschappen en in effect erectie van de voorsz. schoole tot een Academie". Den volgenden dag reeds werd het verzoek gedaan en door de Staten met eenparigheid ingewilligd [3]).

Zoodra het octrooi was verleend, raadpleegde de Vroedschap de professoren over de vraag, wat haar te doen stond om de nieuwe waardigheid harer stichting op te houden. Naar aanleiding eener door hen ingediende reeks van voorstellen werd den 22^en^ Februari 1636 besloten:

1° een Rector Magnificus te benoemen en wel Barnardus Schotanus, Juris et Matheseos professor;

2° te beroepen tot professor Medicinae Wilhelm

---

1) De naam Illustre Gymnasium, wel eens aan de Illustre School gegeven, zou misschien doen onderstellen, dat deze niet anders was dan eene uitgebreide en verbeterde editie van het gymnasium i. e. de Hieronymusschool. Dat die opvatting onjuist is, blijkt ten duidelijkste uit de instructie (zie *Instructieboek* der stad), welke in Mei 1634 is opgemaakt voor Aemilius, die tegelijk Regens Gymnasii Hieronymiani en professor in de Illustre school was. Daarin wordt van beide als twee verschillende, elk op zichzelf staande, inrichtingen van onderwijs gesproken.

2) Zie *Vroedschapsnotulen* en Drakenborgh's aanteekeningen daaruit in de Bibliotheek der stad Utrecht N° 2985.

3) Het octrooi der verheffing tot Academie is opgenomen in de *Vroedschapsnotulen* op 17 Februari 1636. Gedrukt is het bij Van Asch van Wijck, *Utrecht in hare betrekking tot de hoogeschool*, p. 30.

van Straten, stadsmedicus en professor Anatomiae in 't Nederduitsch;

3° de inauguratie der Academie te bepalen op Woensdag $^{16}/_{26}$ Maart;

4° bij die gelegenheid, van stadswege door den secretaris, en vanwege de Academie door professor Aemilius, eene oratie te doen houden;

5° voor deze plechtigheid zoowel als voor de promotiën, die daarna zouden plaats hebben, het Domkoor in te richten.

Nog in dezelfde maand besloot men, den Rector Magnificus drie assessoren toe te voegen, een uit elk der drie faculteiten, waartoe hijzelf niet behoorde. Ook werd een reglement voor de promotiën, door de professoren opgemaakt, goedgekeurd. Den 14^{en} Maart werd bepaald, dat elk examen voor eene promotie moest plaats hebben ten overstaan van eene commissie uit de Vroedschap, welke de Burgemeesters benoemden [1]). Ook droeg men zorg voor het maken van eigen zegels voor de Academie en van een bonnet voor de promovendi, aan wie de stad telkens vier kan wijn zou schenken. De tweede pedelstok zou bij promoties de stadsknecht dragen [2]).

Na de inauguratie der Academie zou een feestelijke maaltijd worden gehouden in het Agnietenklooster, waarvoor geïnviteerd werden: de Geëligeerden, de Ridderschap, twee gecommitteerden van Amersfoort, en van de drie andere steden elk één, de heeren van den Hove, professoren, predikanten en wie er verder in 1634 waren genoodigd. Een gedrukte catalogus der aanstaande feesten werd in het Latijn uitgegeven [3]).

---

1) Zie hierachter p. 22.

2) *Vroedschapsnotulen* 21, 24 Maart.

3) *Vroedschapsnotulen* 7 Maart.

Op den bepaalden datum, den 26^en^ Maart 1636, had de inwijding der Academie plaats. Zoowel de beide redevoeringen, bij die gelegenheid uitgesproken, als de preek, den voorafgaanden Zondag door professor Voetius in den Dom gehouden, werden volgens Vroedschapsresolutie gedrukt [1]).

L. MIEDEMA.

---

1) *Vroedschapsnotulen* 21 Maart.

RESOLUTIËN,

GENOMEN BIJ DE

VROEDSCHAP VAN UTRECHT,

BETREFFENDE

de ILLUSTRE SCHOOL en de AKADEMIE in hare stad,

van de jaren 1632—1693.

UITGEGEVEN DOOR

Dr. J. A. WIJNNE.

WERKEN VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP,
GEVESTIGD TE UTRECHT.

NIEUWE SERIE N°. 52.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
1888.

Vermits het aan de Redactie voorkomt, dat met de hier uitgegeven Resolutiën de later tot het jaar 1815 genomene besluiten een ongedeeld geheel uitmaken, zoo bestaat het voornemen, dat de Heer Wijnne deze uitgave tot op het genoemde jaar zal vervolgen.

WERKEN,

UITGEGEVEN DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP,

GEVESTIGD

TE UTRECHT.

NIEUWE REEKS.

Nº. 52.

RESOLUTIËN,

GENOMEN BIJ DE

VROEDSCHAP VAN UTRECHT,

BETREFFENDE

de ILLUSTRE SCHOOL en de AKADEMIE in hare stad,

van de jaren 1632—1693.

UITGEGEVEN DOOR

Dr. J. A. WIJNNE.

WERKEN VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP,
GEVESTIGD TE UTRECHT.

NIEUWE SERIE N°. 52.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
1888.

RESOLUTIËN

GENOMEN BIJ DE

VROEDSCHAP VAN UTRECHT,

BETREFFENDE DE

ILLUSTRE SCHOOL en de AKADEMIE in hare stad,

van de jaren 1632—1693.

In *de Tijdspiegel van April* 1887, blz. 488, heb ik in een opstel, getiteld „Uit den tijd der wording en van den wasdom der Utrechtsche Hoogeschool", de aandacht gevestigd op een Resolutie der vroedschap van Utrecht van 11 Mei 1635, waarbij den secretaris werd gelast, een boek aan te leggen, waarin hij had op te teekenen alle besluiten, reeds genomen en nog te nemen, de Illustre School, in die stad gevestigd, betreffende. Mede is op de boven aangehaalde plaats vermeld, dat, ten gevolge van dit bevel, nog aanwezig is, èn op 't archief der gemeente Utrecht, èn in de boekerij van wijlen den Heer Herman Johan Royaards, hoogleeraar in de theologie, een handschrift, bevattende de besluiten nopens de Illustre School en de Acade-

mie, genomen in de jaren 1632—1693. Hier vindt men het meerendeel dier Resolutiën letterlijk afgedrukt. Uitgelaten zijn diegene, van welker bestaan het geschrift van wijlen Dr. Loncq, *Historische schets der Utrechtsche Hoogeschool tot hare verheffing in* 1815, genoegzaam blijk geeft; verder die weinige, welke in het bedoelde artikel in de Tijdspiegel in haar geheel voorkomen; eindelijk dezulke, waarvan de inhoud het inlasschen geenszins scheen te rechtvaardigen.

J. A. Wijnne.

S'Woendaechs den xiiij *Martij* 1632.

Gedelibereert sijnde op de twee poincten aengaende het Tuchthuijs ende de erectie van een Illustre Schole. Is dienstich geacht, alsoo vant voorsch. Tuchthuijs de gewachte vruchten tot noch toe niet en sijn vernomen ende dattet selve streckt tot groote excessive costen soo vant landt als de stadt, dat mede alle raspers daer uijt gebroocken ende seer weijnich wevers ende spinsters aldaer noch sijn ende om andere redenen meer dat men t'voorsch. Tuchthuijs bij provisie t'eenemael sal doen cesseren ende die penningen die tot onderhoudt van dien gedestineert waren, veel liever emploijeren tot een Illustre Schole binnen dese stadt. Ende is voorts geresolveert dat men alvorens naerdor op erigeren van sodanen schole te resolveren sal committeren eenige uijt de vroetschap omme met de Heeren der twee voorstemmende leden van de staten hier over in communicatie te comen ende de selve te sonderen wat subsidie van wegen de Provintie jaerl. tot onderhoudt van de voorsch. schole soude worden gegeven.

S'Donderdaechs den iij^en^ *Maij* 1632.

Sijn Stadts Gecom^den^ gelast ter vergaderiñ vande Staten rondelick te verclaren dat men de Illustre Schole tot stadts costen sal erigeren ende het Tuchthuijs verlaten midtsgrs tot de voorsch. schole emploijeren die penningen die tot noch toe aent Tuchthuijs geexpendeert sijn.

S'Maendaechs den iiij^en^ Novemb. 1633.

Voorgaende Gecom^den^ (Nijpoort, van der Lingen, Foeijt, van der Eggen en van der Hoolck) sijn gelast met de Heer Moreelss te gaen besichtigen de drie Coningen Kerck hoe men die best tot een Illustre Schole sal approprieren ende sijn de voors. Gecommitteerden voorts versocht hun te willen informeren op bequame personen diemen alhier tot Professoren soude mogen beroepen ende daer van rapport te doen. Ende alsoo de penñ. tot d'erectie ende onderhoudt der voors. schole gedestineert noch niet voorhanden sijn soo is goetgevonden dat bij den eersten Cameraer bij provisie de nodige penningen gefurneert ende verschoten sullen werden uijt Stadts ordinaris innecomen tot dat de respective Rentmrs der Broederschappen ende Bagijne Conventen hare gedestineerde penningen gereet sullen hebben] omme daer uijt dan weder aende Stadt remboursement gedaen te worden.

S'Maendaechs den xvi^en^ *December* 1633.

Gelesen sijnde eenige Requesten van sollicitanten om Pedel te wesen jnde Illustre Schole diemen alhier sal erigeren. Is goetgevonden de dispositie van dien

op te houden tot dat de Professoren beroepen ende alles wijder geprepareert sal zijn.

S' Woensdaechs den xv^en^ *Januarij* 1634.

Verhaelde de Heer Burgermr Velthuijsen dat de Gecommitteerden opt stuck vande Illustre Schole eenigen tijdt herwaerts vernomen hadden nae personen diemen beroepen soude mogen tot *Professores Juris* ende *Philosophiae* ende dat haer E. bij ocasie dat alhier gecomen was den Predicant *Teeckmannus* (die als gecommitteert totte resumptie vande oversettinge des Bijbels tot Leijden voor eenigen tijdt resideert) den selven *D. Teeckmanno* mede gegeven hadden een lijste van de Personen die tot de voors. professien in consideratie quamen omme hem bij gelegentheijt tot Leijden op de selve naerder te informeren ende t'oordeel der geleerde luijden van de selve over te schrijven gelijck hij int cort daer van geschreven hadde met versouck dat eenige derwaerts geschickt mochten worden die sijne E. daervan vrijer ende breeder openinge mochte doen, ende dat diensvolgende daertoe gecommitteert waren de Heeren Outburgermr Nijpoort ende Schepen vander Hoolck met den Secretaris Nijpoort, met last omme niet alleen den voorn *D. Tickmannum* maer oock eenige Professoren naerder te horen ende hun soo op de voors. personen als opt geene vorders tot de Erectie vande Illustre Schole gerequireert soude mogen wesen perfectelick te informeren de welcke gereverteert sijnde op gisteren aende Heeren Burgermrn ende Gecommitteerden rapport gedaen hadden. Ende de vroetschap alsnu geconvoceert was omme t'selve rapport mede te horen. Twelck diensvolgende is gedaen ende opgelesen het schrifftel. vervat daer van bij de voorn. Gecommitteerden gemaeckt.

S'Maendaechs den x^den^ *Februarij* 1634.

Verhaelde de Heere Burgermrs dat omtrent drie weecken geleden bij de Heeren Gecom^den^ totte erectie vande Illustre Schole alhier rapport gedaen sijnde vande persoon van *D. Reijnerio Professore Philosophiae* tot Deventer, goetgevonden was den selven alhier te beroepen, gelijck geschiet es, Ende dat alsdoen in advijs worden gehouden het beroepen van den *Professor Juris* daertoe voorgeslagen waren *D. Schotanus* Professor tot Franeker ende *D. Mattheus* tot Harderwijck ende dat de Heeren Gecom^den^ tot dien eijnde meermaels bij den anderen geweest sijnde ende rijpelijck overwogen hebbende t'gene op de voorsch. twee personen in consideratie quam

Eijntelijck hadden goetgevonden de beroepiñ van *Dni Matthei* versoeckende hier op te verstaen de goede meninge ende intentie van desen Collegie, waer over bij de vroetschappe gediscoureert ende gedelibereert sijnde, Is geresolveert datmen denselven alhier beroepen sal. Ende omme sulcx opt spoedichste te doen ende met hem nopende sijn gagie, huijshuijr etc. finalick te accorderen sijn versocht ende geauthoriseert de Heeren voorige Gecom^den^.

S'Maendaechs den xvij^en^ *Februarij* 1634.

D'Heeren Nijpoort ende vander Hoolck met den Secretaris deden rapport van hare verrichtinge jnt beroepen van *D. Ant. Matthei* I. V. D. tot *Professor Juris* inde Illustre Schole alhier volgens haer Commissie vanden x^en^ deser namentlick dat sij hem eijntelick geboden hadden duijsent guldens s'jaers soo voor gagie als huijsvestinge. Ende dat hij daerop sijn beraedt hadde genomen voor den tijdt van acht dagen. Ende sijn de voors. Gecom^den^ voor hare devoiren bedanckt.

S'Maendaechs den xxiij^en^ *Februarij* 1634.

Hier naer verhaelden de Heeren Burgermrs dat voorleden donderdach alhier gecomen was *D. Ant. Mattheus Professor Juris* tot Harderwijck ende voor haer E. ende Gecom^den^ verclaert hadde te accepteren de professie vande Rechten inde Illustre Schole alhier hem aangeboden om duijsent gul^s^. s'jaers soo voor gagie als huijsvestinge midts dat hij mede sal hebben t'recht van borgerschap deses stadt ende vrij wesen van tochten wachten eñ foueringen, dat men hem oock sal goet doen een halff iaer huijre van t'huijs twelck hij tot Harderwijck gehuijrt hadde ende daer enbouen inde oncosten vant transporteren van sijn meublen herwaerts te goede comen, in alle twelcke bij de vroetschap belieft is.

Copie.

Op huijden den xx^en^ Februarij 1634 ben ick ondersch. met de Heeren Burgermrn ende Gecom^den^ vande Vroetschap der stadt Utrecht overcomen dat ick aennemen sal, gelijck ick aenneme bij desen, de Professie vande Rechten inde Illustre Schole die de vroetschap voors. geresolueert heeft opte rechten ende dat opde gagie van duijsent gul^s^ s'jaers de huijshuijre ofte vrije wooninge daerinne gereeckent waer voor ick doen sal seuen lessen s'weeckx op alsulcke dagen ende Ordre als de voorgemelte vroetschap sal goetvinden, onderst *Antonius Mattheus.*

Verhaelden voorts de Heeren Burgermrn ende de andere voorgemelte Gecommitteerden dat alsoo nu vier Professoren beroepen waren die te Maij in hare bedieningen treden souden alsnu tijdt was datmen

resoluere opde plaetse diemen tot de voors. Illustre Schole sal gebruijcken opdat de selue tegen den voors. tijdt behoorlick toegestelt ende geapproprieert mach worden, narrerende dat daertoe in consideratie quamen t'groot Capittelhuijs vanden Dom ende de drije Coningen Kerck waerouer veele ende verscheijden discoursen gevallen sijnde, Eijntelick goetgevonden is dat de Heeren vañ vroetschap die de voors. plaetsen niet gesien hebben deselue sullen gaen besichtigen, ende dat toecomeñ Donderdach s'naenoens de vroetschap weder sal vergaderen om hierop te resolueren.

S'Maendaechs den iij*en Martij* 1634.

Rapporteeren de Heeren Ruijsch eñ Moreelsen in absentie vande Heer Schepen vander Hoolck dat haer E. met den seluen Heere vander Hoolck volgens commissie vañ xxvij*en* Februarij lestleden geweest waren bij mijn Heere van Renswoude &c. Domdeken ende sijne Ed. voorgedragen hadden de jntentie vande vroetschap om int groot Capittelhuijs vanden Dom toe te stellen de *Auditoria* vande Illustre Schole ende dat den selven Heere Domdeecken wel getoont hadde sijne particuliere genegentheijt tot dienst ende accommodatie vande stadt maer niettemin openinge gedaen hadde van eenige difficulteijten die bij andere ouer dit werck werden gemoveert, de welcke de voorñ Gecom*den* hadden gedilueert, ende dat eijnteleijck sijne E. geseijt hadde dattet Capittel op huijden vergaderen ende sijne E. dese saecke aldaer favorabelick voorstellen soude ende des Cap̄ls Resolutie de Heeren laten toecomen.

S'Maendaechs den xj*en Martij* 1634.

De Heeren Ruijsch ende Moreelsen rapporteerden dat hare E. inde verleden weecke bij de Heere Dom-

deken hadden wesen vernemen dat bij die vañ Caple gedaen mochte sijn aengaende t'groot Capittelhuijs te ruijmen omme t'emploijeren tot de Illustre Schole ende dat den voors. Heere Domdeecken geseijt hadde dat sijne E. de sake opt schoonste voorgestelt hebbende bevonden hadde dat bij t'merendeel der Domheeren swaricheijt was gemaeckt omme in diervoegen als beraemt was ten behoeve vande stadt t'voors. Capittelhuijs ende panden te laten pretexerende eenige inconvenienten ende discommoditeijten in reguarde vande woninge van haer E. Secretaris architect ende andere, waerouer bij de vroetschap gediscoureert ende gedelibereert sijnde,

Is goetgevonden dat de Heeren Burgermṛn ende Gecomden morgen naenoen t'voors. Capittelhuijs ende annexe gelegentheijden noch eens sullen gaen besichtigen oock met den voorgemelten Heere Domdeecken daerouer wat naerder communiceren ende van alles rapport doen,

S'Vrijdaechs den xiiijen *Martij* 1634.

Verhaelde de Heere Oudt Burgermeester Nijpoort dat nae dat de Heeren Burgermṛn ende Gecommitteerden volgens resolutie vanden xien deser noch eens hadden wesen besichtigen t'groot Capittelhuijs vañ Dom ende annexe gelegentheijden sijne E. met de Heeren vander Hoolck ende Ruijsch Schepenen ende Moreelse Raedt door last vande gemelte Heeren Burgermṛn op gisteren d'Heer Domdeecken hadden wesen notificeren in welcker voegen men van sins was t'voors. Capittelhuijs totte Illustre Schole te approprieren. Doch dat den selven Heere Domdeken haer E. versocht hadde naerder te willen besien de gelegentheijt vant Choor Ste Peters doende haer E. daer van aenwijsinge, ende

dat desen morgen d'Heere Domdeken voorñt geseijt hadde t'Caple vanden Dom hier op vergadert gehadt te hebben, ende dat de Heeren vañ Caple verclaert hadden geerne te willen cederen t'voors. Capittelhuijs midts dat niet souden gediscomodeert worden haer Officianten, daerbij voegende dat sijne E. van eerstaen last heeft gehadt de voors. plaetse die vande stadt te presenteren doch evenwel alle middelen van jnductie te gebruijcken omme haer daervan te doen desisteren, Gevende alsnoch te bedencken off de Heeren vande vroetschap niet souden goetvinden alvorens noch eens oculaire inspectie te nemen vande gelegentheijt te S^{t}. Peters die sijne Ed. veel bequamer was oordelende, om redenen alhier verhaelt waer ouer gediscoureert ende gedelibereert sijnde is verstaen dat men persisterende bij voorgaende Resolutiën t'voors. groot Capittelhuijs. totte voors. Schole accomoderen ende gebruijcken sal.

Eadem die post prandium.

De vroetschap weder vergadert wesende verhaelde de Heere Eerste Burgermr Velthuijsen dat huijden morgen was geresolueert datmen totte Illustre Schole accommoderen ende gebruijcken soude t'groot Capittelhuijs vanden Dom, ende dat sijn E. sedert bericht was dat de Heeren vanden Dom laten verluijden noijt weijgerich geweest te sijn t'voors. Capittelhuijs daer toe te laten emploijeren maer dat haer E. niet souden toelaten datmen den inganck tottet voors. Capittelhuijs soude nemen vant Oudemunsters Kerckhoff door haer E. pandt gelijck bij stadts Gecom^{den} beraemt was, twelck in deliberãe geleijt sijnde, Heeft de vroedschap met eenparige stemmen gelast ende geauthoriseert hare voorgaende Gecom^{de} gelijck deselue gelast ende ge-

authoriseert worden bij desen omme stadts werckluijden int voors. Capittelhuijs te werck te stellen ende aldaer bij provisie een *Auditorium* met gestoelte ende bancken te doen approprieren nae behooren. Verstaende alsnoch (gelijck van eerst aen verclaert is) dat men de Officianten vañ Dom ofte andere die hier door souden mogen worden geinteresseert behoorlijck sal contenteren ende stellen buijten clachten. Ende omme dese resolutie alvorens d'Heere Domdeken te communiceren Sijn gecommitteert d'Heeren Nijpoort vañ Hoolck ende Ruijsch Schepenen ende Moreels Raedt.

S'Maendoechs den xvijen Martij 1634.

Gehoort het rapport van de Heeren Gecom^ten die den E. Heere Domdeken gecommuniceert hadden s'vroetschaps resolutie vant groot Capittelhuijs vañ Dom te approprieren tot d'Illustre Schole, ende al weder gedelibereert sijnde over den ingan k is verstaen datmen persisterende bij voorgaende resolutiën ingaen sal opt Oudmunsters Kerckhoff, ende datmen alsnu bij provisie de scheijtmuijr vant *Auditorium* sal doen leggen ende het gestoelte eñ bancken maecken. Twelck de voors. Gecom^ten gelast sijn den gemelten Heere Domdeken te notificeren.

S'Maendoechs voorss. s'ouduens.

Gehoort de lecture vañ Reg^t *Dñi Rectoris Joan Lin.* als op den xxvijen Decembris lestleden beroepen tot *Professor Litterarum humanarum* inde Illustre Schole alhier op sijn oude gaige van vij gul^n ende vrije woninge. Versouckende alsoo de huijsinge des convents van Agnieten staende inde Heerenstraet hem voor

sijne wooninge geassigneert seer vochtich ende voor sijn menagie ende meublen te engh ende te cleijn was, dat hij met een ander bequamer wooninge geaccommodeert mochte worden ofte dat hem in plaetse van dien een seeckeren penn̄ jaerlicx toegeleijt mochte worden waer voor hij seluer een huijsse mochte huijren. Is nae deliberatie goetgevonden hem te accorderen als geaccordeert wordt bij desen in plaetse van vrije woninge de somme van hondert ende vijftich gulr s'iaers.

S'Woensdaechs den xxvjen *Martij* 1634.

Verhaelde de Heere Burgermr Velthuijsen datde Gecomden totte erectie vande Illustre Schole wt crachte vande resolutie vanden xxiiijen deser op gisteren stadts werckluijden int groot Capittelhuijs vanden Dom hadden int werck gebracht ende dat d'selve werckluijden huijden morgen meenen weder int werck te gaen, de deuren alomme gesloten gevonden hadden sonder ergens inne te cunnen comen Ende dat de voors. Heeren Gecomden daer ouer bij den anderen geweest sijnde hadden goetgevonden den Heere Domdeken door den Subt Secretaris de Ridder te beseijnden, omme sijne E. sulcx te notificeren ende versoucken de sleutele vande deure waerdeur d'voors. werckluijden mochten binnen geraecken ende haer werck voltrecken, Doch dat den gemelten Heere Domdeken voor antwoort hadde gegeuen, Dat de Heeren vanden Cāple desen morgen vergadert sijnde vreemt waren voorgecommen de proceduren in desen bij de Heeren vañ stadt gepleecht alsoo sijne Ed. diuerse voorslagen van accommodatie, als mede presentatie vant selve Capittelhuijs hadde gedaen, oock een inganck te doen maecken ende approprieren buijten stadts costen, waer

door men bequamer daerinne soude cunnen gaen ende dat sulcx bij de Gecom^den vande vroetschap niet aengenomen sijnde haere E. alsnu hierinne handelden als off het ware haer eijgen goet daerop niemants eenige actie hadde willende den jnganck alsnu maken opt Oudemunsters Kerckhoff waerdoor eenige officianten souden worden gediscommodeert ende de panden aldaer voor die vanden Caple onbruijckbaer gemaeckt twelck bij de Heeren vanden seluen Caple die eedt gedaen hadden Capittels goederen te sullen helpen bewaren ende conserveren alsoo niet conde worden verstaen, Dat oock sijne Ed. d'sleutel niet hadde, maer meende die te wesen onder den Lootsmr, Ende dat dienvolgende den onderCamer gesonden was aende lootsmr omde sleutel d'welcke in dese vergaderinge quam relateren dat hij den lootsmr niet hadde gevonden maer wtten Secrets vanden Domcaple verstaen, dat de sleutel was gebrocht onder den Domdeecken, versouckē gemelten Heere Burgermr te verstaen wat hierinne tot maintenue van stadts auctoriteijt vorder diende gedaen. Ende is daer op goetgevonden dat den voors. Sub^t Secretaris nochmael bij d'Heer Domdeecken soude gaen Ende sijn Ed. aenseggen dat de Heeren vande vroetschappe door den Secretaris vanden Caple bericht sijnde dat de sleutel onder sijn Ed. was gebrocht versochten d'selue te mogen becommen, Geleijck diensvolgens hij Sub^t Secretaris gegaen is aen sijne Ed. Huijsinge alwaer hij verstonde dat sijne Ed. gegaen was naer de Staten Camer daer hij Sub^t Secretaris naer toe gegaen ende sijne Ed. t'selue aengeseijt ende d'sleutel versocht hebbende voor andtwoort kreech dat de sleutel terwijlen hij uijtgegaen was moste t'sijnen huijse weesen gebracht, Ende hier op bij den Sub^t Secretaris voornt geseijt wesende dat aengaende de discommodatie vande officianten d'Hee-

ren vande vroetschap nochmael presenteren schriftel. acte vande selue tot laste vande stadt te accommoderen repliceerde sijn E. dat al t'geene hier inne was gedaen geschiet was stucksgewijs, dat daeromme goet soude wesen dat de vroetschap committeren omme absolutel. met die vanden Caple te handelen, dat mede sijne E. daer voor hem sterck maeckte dat die vanden Caple geen swaricheijt sullen maecken omme de Heeren vande stadt t'voors. groot Capittelhuijs inne te ruijmen als men aengaende den inganck haer wilden accommoderen. Twelck ter vergaderinge vande vroetschappe gerapporteert sijnde, Is geresolueert ende goetgevonden dat den officier stadts werckluijden aldaer weder sal int werck brengen, Ende ist noot de deure die tot verhijnderinge vandien soude mogen gesloten sijn opt gevoechlickste doen openen sulcx dat d'selve stadts werckluijden aldaer weder int werck commen.

Ondertusschen is binnen gebracht een missive vande Heeren presiderende ende Raiden s'Hooffs van Utrecht aende vroetschap deser stadt, daer bij haer Ed. verhaelden, Dat van wegen Heeren Deecken ende Caple vanden Dom aen haere E. gepresenteert was requeste tenderende ten fine omme te hebben citatie met interdictie tegens dese stadt, ende dat hare E. sodane provisie niet en hadden willen verleenen, nemaer goetgevonden deselue req^{te} over te seijnden omme verstaen hebbende de gelegentheijt vande saecke vorders daerinne gedaen te worden t'gene naer recht ende reden bevonden sal worden te behoren. Versouckē niettemin dat de vroetschap middelertijdt alles wilde houden in state ende hare E. op morgen bericht laten toecommen. Hierop gedelibereert sijnde is goetgevonden dat den Sub^{t} Secret^{s} d'Heer presiderende vanden Houe sall versoecken tegens twee uijren na de mid-

dach t'hoff te willen doen laden, Ende dat de Gecommitteerden totte Illustre Schole haer alsdan daer sullen laten vynden ende gemelten Heeren vañ houe volcommen bericht doen vande gelegentheijt deser saecke ende hoe tot noch toe daerinne is geprocedeert, met versoeck alsoo dit is een saecke de policie concernerende dat hare E. die niet willen intreden, maer haer d'selve ontledigen. Eñ is geresolueert dat t'selue gedaen sijnde de werckluijden door den officier datelijck tot werck sullen worden gebracht.

S'Woensdaechs voorss. s'nanoens, 1634.

Rapporteerden de voors. Gecom^den volgens hare commissie van huijden morgen geweest te sijn inde vergaderinge vande Heeren vanden Houe, Ende naer behoorlicke groetenisse, aldaer te hebben verthoont dat op het schrijvens twelck gemelte Heeren vanden Houe desen morgen aende Heeren vande stadt hadden [illegible] te doen haer E. goetgevonden hadden d'selue te [illegible] ende te berichten dat de Heeren vande stadt [illegible] lange iaren voorgehadt hebben binnen deser stadt te erigeren een Illustre Schole tot gerijff ende accommodatie vande burgers ende innewoonders deser stadt [illegible] hare kinderen met minder costen, [illegible] van [illegible] ende beter opsicht te [illegible] ende bequaem worden om *ad Academiam* [illegible] te worden, Ende dat hare E. alsnu [illegible] bequaemste plaetse daertoe gevonden hadden [illegible] vanden Dom, Ende best ge[illegible] te [illegible] opt Oudemunsters [illegible] een gedeelte vant pant, welck pant [illegible] houden van [illegible] die eenich bier [illegible] het setten van

een oude wagen ende anders. Ende dat de Heeren van de stadt door hare Gecommitteerden aen den Heere Domdeken t'selve hadden doen notificeren oock haer volck alrede int werck doen brengen omme t'voors. Capittelhuijs daertoe te accommoderen naer behoren, Ende dat de Heeren vande stadt niet gemeent hadden dat haer E. hierinne ijmandt soude soecken beleth te doen, als wesende een saecke de policie concernerende daerinne hare E. alleen hadden te disponeren gelijcx haer E. ouer lange iaren in reguard van Kercken, Chooren ende diergelijcke plaetsen binnen dese stadt altijdt hadden gedaen, ende dat daeromme hare E. oock niet verwachten dat mijne Heeren vañ Hove heml. souden soecken in desen eenigen hijnder te doen, maer dat haer Ed. haer van dese saecke sullen ontledigen sonder daerinne te treden, Bedanckende voorts de Heeren vanden Hove voor de goede correspondentie in desen met aenbiedinge van in voorvallende occasie van gelijcken te sullen doen.

Hiernaer rapporteerde de Heere Burgermr Velthuijsen dat desen morgen bij de voors. Heeren Domdeecken en Caple desen aengaende mede Reqe was gepresenteert ter vergaderinge van de Heeren Gedepden van de Staten, ende dat de twee voorstemmende leeden goetgevonden hadden te committeren de Heeren Schoolaster Wijck ende van Nederhorst omme dese saecke te accommoderen, met versoeck dat die vande stadt van gelijcken wilden doen, Waer over gedelibereert sijnde is nochmael verstaen dat de Heeren Staten noch de Heeren van de Houe in desen niet en hebben te disponeren d'selve in desen niet als Rechters, maer alleen voor middelaers houdende, Dat mede de Resolutiën vande vroetschappe in desen genomen blijven in weerde ende datmen die ist noot int werck stellen sall, Ende voorts goetgevonden dat de voors. Heeren

stadts Gecom^den^ hun nae de middach sullen voegen bij de voorgaenderen Gecommitteerden der twee voorstemmende leden omme derselver voorslagen van accommodatie te horen.

S'Donderdaechs den xxvij^en^ *Martij* 1634.

Rapporteerden de Heeren Gecom^den^ tot erectie vañ Illustre Schole op gisteren gehoort hadden de voorslagen van accommodatie bij d'Heeren Gecom^den^ der twee voorstemmende leden vande Staten voorgeslagen haer wedervaren. Ende naer dat gelesen was seeckere schriftel. memorie van beramingh bij den Secretaris van den Dom Caple op papier gebracht sijn daer ouer verscheijden debatten gevallen, ende eijntel. d'Heeren Nijpoort, Moreels ende vander Woerdt versocht nochmael aldaer in loco te gaen omme de gelegentheijt daermen de officianten vanden Dom soude accommoderen naerder te besichtigen ende daer van rapport te doen omme op alles geleth hierinne gedaen te worden t'geene men sal bevijnden te behoren.

S'Vrijdaechs den vi^den^ *Junij* 1634.

Opt geproponeerde diensaengaende is verstaen ende geresolueert dat d'Heeren Professoren vande Illustre Schole elcx eens vooral tottet maecken van een Tabbaert van goet swart laecken met satijne ofte effen fluwele schoenen ende opslagen sullen hebben de somme van vijff ende seuentich gul^s^ eens, Des haer E. continuel. met de voors. Tabberden sullen moeten doen haere lessen etc.

S'Maendaechs den ix^den^ *Junij s'nanoens* 1634.

Is geresolueert datmen op dijnsdach den xvij^en^ deser des middaechs nae de gedaene inauguratie vande

Illustre Schole een eerlijcke maeltijdt sal hebben inde Raetcamer deser stadt op de welcke behaluen de Professoren versocht sullen worden alle de Heeren vande vroetschap in de stadt sijnde, als oock de Heere officier ende sijn Sub^{t} Schepen Boot, stadts Advocaet Vijanen de secretarissen vañ stadt ende t'Gerecht ende haer Sub stituten, — ende sijn gecommitteert d'Heeren vander Eggen Schepen, Moreels vañ Woerdt ende Cosijns Raden omme alles tot de voors. maeltijdt nodich te bestellen nae behoren.

S'Vrijdaechs den iiij^{den} *Julij* 1634.

Is eendrachtelijck gearresteert *Series Lectionum Illustris Gijmnasii* met den aencleuen van dien sulcx t'selue gedruckt is. Ende is in advijs gehouden wat den *Preses*, *Adsessor* ende Pedel sullen hebben van ijder Student bij d'eerste immatriculaē eñ wat bij t'recenseren alle jaer.

S'Maendaechs den xiiij^{den} *Julij* 1634.

De gemelte Heeren Burgermr̄n rapporteerden t'gepasseerde ter vergaderinge vande Gedep^{den} vande Staten aengaende *d'Alumnien* deser provincie te doen studeren inde Illustre Schole alhier, doende lesen copie vanden brieff diensaengaende geschreven aeñ Heere *Regens Festus Hommius Alumnaorum* (lees: *Alumnorum*) *Ephorus* inde Academie van Leijden als mede t'nabes. appoinctement gestelt op de requeste van de Gedep^{den} des Sijnodi rcs.

De Gedep^{den} vande Staten s'lants van Utrecht geleth opden inhouden deser, Daer beneffens gehoort het aengeven vande Heeren Burgermr̄n der stadt Utrecht

ende der seluer versouck ten regarde van de Illustre Schole, ende het beneficieren van dien gedaen, consstenteren ende ordonneren bij dese, datmen hare Ed. Mo. Alumnen tot leijden iegens den xiiij^en Augusti naestcommende naer coustuijme sal doen betaelen, Omme te geuen een preuve vañ voortganck van haere studien, Als mede dat d'selue studenten gelast sullen werden hare respectiue woningen montkosten ende huijshuijren tot Leijden op te seggen, Omme voortaen hare studien alhier binnen Utrecht te continueren eñ absolueren naer behoren. Gedaen t'Utrecht viij Julij 1634. Leger stont ter ordonnantie als boven. Ondert. Ant. van Hilten.

S'Maendaechs den xx^sten *October* 1634.

Opt geproponeerde vande Heeren Burgermrn ten versoucke vanden *Professor Æmilius* Heeft de vroetschap goetgevonden dat den seluen *Professor* vermidts sijne indispositie bij prouisie maer twee lessen sweecx sal doen in de Illustre Schole alhier inde plaets van vier lessen die hij gehouden was ter weeck te doen.

S'Maendaechs den xv^den *December* 1634.

Op de Req^e van vijff *Studiosi Theolog. Alumni* der Ed. Mo. Heeren Staten s'lants van Utr. Versoeckende subsidie alsoo sijl. achtervolgende het bevel van haer Ed. Mo. opt versouck van de Regierders deser stadt hun tot hare groote costen vañ Academie van Leijden herwaerts begeuen hadden, eñ dat sijl. alleen de Ordinarise weeckel. disputatien inde Illustre Schole alhier moeten waernemen ende daertoe verscheijden boecken hebben moeten coopen, oock geleth op d'eernstige recommandatie *D. Professoris Voetij* onder de selue Req^e staende, Is geapponcteert,

De vroetschap considererende dat de suppⁿlten d'eerste sijn die de *Theologische* lessen ende disputatien onder de wijse directie *D. Professoris Voetij* waergenomen hebben ende noch waernemende sijn, Accordeert heml. gratieusel. ende sonder dat sulcx in regarde van andere in consequentie sal worden getogen een subsidie van hondert vijff ende twintich gul. eens alss. ijder vijff ende twintich gul. etc.

S'Donredaechs den xxj^sten *Januarij* 1635.

Opt schriftel. versouck van Jan van Noortdijck Pedel vande Illustre Schole alhier is sijn gaige van hondert enⁿ vijftich gul. s'jaers verhoocht tot 200 gl.

S'Maendaechs den ix^den *Martij* 1635.

Opt voordragen van d'Heer Burgermr vander Hoolck Is verstaen dat *D. Mattheus Professor Juris* inde Illustre Schole alhier die tot nochtoe s'naemiddaechs heeft geexpliceert *textum codicis* voortaen in plaetse van dien *materias* int cort bij forme van *Paratitla* sal tracteren.

S'Maendaechs den xx^sten *Aprilis* 1635.

Is goetgevonden datmen *D. Gisberto Voetio Theologiae Professori* inde Illustre Schole voor verschijden sijne goede extraordinarise diensten boven sijn ord. gaige noch jaerl. tot een gratuiteijt vereeren sal Drijehondert gul. ingegaen victoris 1634.

Opt geproponeerden desen aengaende is nodich ende dienstich geacht dat de Heeren Burgermrn ende die t'haer E. belieuen sal t'assumeren den eersten Woensdach in elcke maent inde Camer vanⁿ Illustre Schole

sullen vergaderen met d'Heeren Professoren ende horen de voorslagen die aldaer tot dienst eñ bevorderinge vande voors. schole gedaen sullen worden sonder nochtans daerop te resolueren dan bij de vroetschap die t'selve aen haer reserveert.

S'Maendaechs den xxi^sten *September* 1635.

Rapporteerden d'Heeren Burgermrn dat haer E. met den *Professor Schotanus* gehandelt hadden in conformité van de resolutie vanden xvij^en deser ende daervan schriftel. contract ingestelt doende t'selve alhier oplesen.

Op huijden den xviij^en Septemb. 1635 sijn de Heeren Burgermrn ende Regeerders der stadt Utrecht ouercomen met den E. Hoochgeleerden *D. Bernardo Schotano* jegenwoordich *Professor Juris* inde Academie van Franeker, dat sijn E. aennemen sal gelijck d'selue aenneemt bij desen *Professionem pandectarum et institutionem* (lees: *institutionum*) in de Illustre Schole alhier omme d'selue gelijckel. met *D. Ant. Matthaeo* iegenwoordich *Professor Juris* alhier te bedienen, met sulcken verstande dat een van hun beijden t'eene jaer *Pandectas vel Codicem* ende d'ander *Institutiones Juris* interpreteren sal ende dat soo *reciproce vice versa*, ende dat E. hierinne doen sal vier publicque lessen des weecx ende daer voor genieten een gagie van twaelff hondert guldens s'iaers ingaende metten aenvanck van sijner E. lessen, dat sijn E. daer en boven noch doen sal twee lessen *in Mathesi* ofte in sulcken gedeelte vande rechten als d'Heeren regeerders voorñt t'eeniger tijde souden mogen goetvinden ende daervoor genieten drie hondert guldens s'iaers, soo lange sijn E. daerinne sal willen continueren, ende ingevalle sijn E. te rade

wierde dese twee lessen nae te laten, dat sijn E. sulcx sal vrijstaen midts dat van die tijdt aff sal cesseren de voorschreuen gagie van drie hondert guldens. Actum ten jare ende dage voors. ende bij den Secretaris der voors. stadt ende *D. Schotano* onderteijckent.

S'Maendaechs den vij^den *December* 1635.

Is mede geresolveert datmen de costen vant drucken der *Theses* die in *Collegijs publicis* inde voors. Illustre Schole bedisputeert worden van stadts wegen te gemoet comen ende subsidieren sal met drij gul. ouer ijder disputatie ende datmen ter naester bij een comste met d'Heeren Professoren sal overleggen wat de druckers vant drucken der seluer de defendenten sullen mogen affnemen.

S'Maendaechs den iiij^den *Januarij* 1636.

Gelesen sijnde de requesten van Gillis ende Peter Roman te kennen geuende dat sij van Abraham van Herwijck ende Hermanno Ribbio gecoft hadden haer druckerije ende versouckende mede geimploijeert te worden omme stadts ordonnantiën eñ billetten als oock de *Theses* vande Illustre Schole te drucken gelijck de voorñ Herwijck ende Ribbius tot noch toe gedaen hebben, Is voorgeslagen datmen heml. in aensien van hare bequaemheijt ervarentheijt ende presentatie vande *Theses* betercoop te leueren alsde voorñ Herwijck ende Ribbius tot nochtoe gedaen hebben, haer versoeck bij provisie voor den tijdt van ses jaren soude mogen toestaen onder seeckere conditien bij d'Heeren Burgermrn ende Gecom^den met advijs vande Professoren te beramen ende alhier te arresteren.

S'Donderdaechs den vij^den^ *Januarij* 1636.

De vroetschap heeft aengenomen bij provisie voor den tijdt van ses iaren tot druckers vande Illustre Schole alhier Gillis ende Peter Roman hemluijden octroijerende omme binnen de selue tijdt alleen te drucken deser stadts latijnsche billetten Theses ofte disputatiën der studenten eñ andere saecken de voors. Illustre Schole aengaende, midts dat sijl. haer behoorl. voorsien van alle nodige, sonderl. oock Grieckse ende Hebreusche letteren, ende dat sijl. de twee hondert bladeren der *Theses* t'sij in *quarto* ofte *octavo* opt beste pot papier sullen drucken ende leveren de Augustijn Mediaen ofte andere groter letter om vijff guldens ende de Descendiaen om ses guldens.

S'Maendaechs den xiiij^den^ *Martij* 1636.

Verhaelt sijnde dat D. Schoock, versoeckende gepromoveert te worden inde Philosophie desen voormiddach, Soude worden geexamineert van thien tot twaelff uijren ende nade middach alsmede morgen naemiddach van twee tot vier uijren, Soo heeft de vroetschap goetgevonden dat alle *examina* omme ijmant te promoveren sullen geschieden ten ouerstaen van Gecommitteerden wt desen collegie, Des dat niemandt gecommitteert sal worden die dengeenen die geexamineert sal worden in maechschap off swagerschap bestae, Ende sijn diensvolgens alsnu gecommitteert omme te wesen ouer het examen vanden voorñ Schoock d'Heeren Boot, D'Leeuw, Dennerden ende Heurnius.

Ende sijn de Heeren Burgermrn geauctoriseert omme als soodanige *examina* sullen geschieden daertoe te committeren wt desen collegie die het haer E. goet duncken sall.

S'Donredaechs den xxiiij^sten^ *Martij* 1636.

Gehoort de lecture van eenige poincten bij d'Heeren Professoren beraemt aengaende de solemniteijten te observeren inde disputatiën *pro gradu* Ende de promotiën die voortaen inde Academie alhier sullen comen te geschieden. Sijn de selue geapprobeert ende gearresteert. Dan is verstaen dat de twede Pedelstock ten tijde der promotiën gedragen sal worden bij een Letterdienre ofte bode deser stadt daertoe t'elcken reijse te lasten.

Ende is goetgevonden dat men de gepromoveerde t'elcken reijse vereeren sal vier deser stadts kannen wijns ende daer voor betalen xxv wijnpenninxkens.

Omme de zegels voor d'Academie te doen maken sijn geauthoriseert d'Heeren Burgermrn ende die haer E. daertoe belieuen sal te assumeren tottet maecken vant Bonet dat de gepromoveerde opt hooft geseth sal worden d'Heeren Moreels ende Booth.

S'Maendaechs voorss. s'nanoens.

Is goetgevonden dat men *D. Martino Schoock* als d'eerste gepromoveerde *Magister Artium* in de Academie alhier sal vereeren thien off twaelff ponden vlaems ter discretie vande Heeren Burgermrn ofte eenich present van die weerde daervoor.

S'Vrijdaechs den i^sten^ *Julij* 1636.

Opt te kennen geven van Gilles ende Peter Roman druckers vande Academie alsdat contrarie t'octroij hemluijden op den vij^en^ Januarij verleden vergonst

eenige hen onderstonden *Theses* te drucken, Is geinterdiceert allen boeckdruckers eenige *Theses* de Academie raeckende te drucken, op poene van thien guldens ende de exemplaren te verbeuren.

S'Maendaechs den xxiiij^sten *October* 1636.

Sijn nae versochte ende verleende audientie binne erschenen d'Heeren *Joan Breierus* ende *Andraeas Suavius ministri* Harman van Velthuijsen, Ouderlingh ende Johan van Mansfelt, Boeckhouder vañ Diaconie als Gecommitteerden vande Kerckenraedt der gereformeerde gemeente alhier, verhalende hoe dat onlancx opt versouck vande voors. Kerckenraedt bij de E. Magistraet toegestaen was dat men soude mogen uijtsien nae een bequaem persoon omme (volgens d'ordre daerinne tot noch toe geobserveert) voorgestelt ende beroepen te mogen worden tot dienaer des Goddelijcken woorts alhier in plaetse *D. Cornelij Dungani* Za. Ende dat de Heer Burgermr Velthuijsen mede Ouderlingh ter vergaderinge vande voors. Kerckenraedt geproponeert hadde dattet de Magistraet niet onaengenaem soude sijn, alsoo de Heer *Professor Voetius* alleen de Theologische faculteijt inde Academie alhier waerneemt datmen tottet voors. Predickampt soude een soodanigen persoon beroepen die den selven *D. Voetium* inde voors. professie voor een gedeelte soude cunnen ontlasten ende secunderen voor welcke goede ordre eñ communicãe die vanden Kerckenraedt voors. de Magistraet ten hoochsten waren bedanckende genegen sijnde daerinne naete commen der selver goede intentie. Doch dewijle haer E. hier over delibereerden haer voorgecommen was dese difficulteijt dat qualijck te becommen soude sijn een die beijde de diensten van Professor ende Predicant alleen soude cunnen

waernemen als sijnde beijde de selue Ampten swaer eñ ijder een geheel persoon vereijschende. Dat mede in consideratie genomen wesende dat de persoon eñ gaven *D. Voetij* voorñt alhier nu bekent ende de Kerckenraedt ende gemeente ten hoochsten lieff ende aengenaem sijn de selue Kerckenraedt heml. compten gelast hadde vande Magistraet te versoecken datmen beroepende een persone als voren te gelijck mede t'ooch soude mogen slaen op *D. Voetij* persone, om de selue mede te beroepen tot Predicant alhier, ende dat de verclaringe eñ toestant des Magistraets desen aengaende voorgegaen sijnde bequamelicker een ander persoon na wensch tot Professor ende Predicant te becomen soude sijn, die neffens *D. Voetium* voorñt in plaetse *D. Dunganij* Za. succederen ende te samen een quartier inde besoeckingen ende anders bedienen soude cunnen, Welck versoeck in rijpe deliberatie geleijt sijnde is geresolveert als inde volgende Acte, die den President des Kerckenraedts voorsch. is toegesonden.

De vroetschap der stadt Utrecht in deliberatie geleijt hebbende de propositie bij de Gecom^den^ vañ Eerw. Kerckenraedt der Christelijcke gereformeerde gemeente alhier op huijden gedaen, Heeft verclaert ende verclaert bij desen de selue Kerckenraedt te verlenen consent omme met eñ neffens een persoon gequalificeert totte bedieninge van het Predickampt ende de Theologische professie gelijckelijk mede te mogen beroepen *D. Gisbertum Voetium* iegenwoordich *Professor Theologie* iñ Academie alhier tot Predicant binnen dese stadt die dan beijde samentlick souden waernemen ende supporteren den dienst en de lasten van een seste Predicant.

Ende is verstaen dat twee personen als voren beroepen sijnde in cas van haer voor affsterven hare weduwen getracteert sullen worden als andere Predicanten weduwen alhier, Houdende de vroetschap in advijs de jaerl. gaige tot dat bij de Kerckenraedt een persoon als voorseijt voorgestelt sal sijn.

S'Dijnsdaechs den i^sten^ *Novembris* 1636.

Sijn ter vergaderinge vande vroetschap gecompareert d'Heeren *Andreas Suavius* Bedienaer des Goddelicken woorts, Herman van Velthuijsen Ouderlingh ende Johan van Mansfelt, Boechouder vande Diaconije der Christelicke gereformeerde gemeynte alhier naer toewenschinge van Godes zegen proponerende datde Eerw. Kerckenraedt der voors. gemeente becomen hebbende des vroetschaps goede resolutie vañ xxiiij^sten^ October verleden rijpelijck gedelibereert hadde over t'beroep van een bequaem persone die neffens t'Predickampt te gelijck mede soude cunnen waernemen de Theologische professie inde Academie alhier dat tot dien eijnde verscheijden personen waren voorgeslagen, doch van alle de selue (sonder andere d'eer die haer toecomt iets te detraheren) een vañ gequalificeerste ende aengenaemste gevonden was *D. Carolus Dematius* predicant tot Middelburch in Zeelandt, van dewelcke hoewel veele ende seer ample soo mondelinge als schriftelicke getuijchenissen waren van sijn Godtvruchticheijt eñ geleertheijt ende andere goede qualiteijten, hadde euenwel de Kerckenraedt goetgevonden volgens deser kercken gewoonte te committeren die derwaerts reijsen, sijne gaven horen ende hun op sijn qualiteijten naerder informeren souden ende die behagende voorts sonderen sijner E. genegentheijt tottet aennemen vant voors. Predickampt, Versoeckende

daertoe consent ende authorisatie vande E. vroetschap als oock adiunctie van Gecommitteerden uijt dit collegie omme hun mede derwaerts te vervoegen ende te letten op de qualiteijten tot de voors. professie nodich ende voorts daerinne te doen t'gene bevonden sal worden te behoren, Waer ouer bij de vroetschap gedelibereert sijnde js goetgevonden te committeren d'Heeren vander Lingen eñ Wijck (waerbij de Heeren Burgermrn naderhandt gevoecht hebben den Secretaris) ten fine als inde volgende twee acten haer E. medegegeuen.

De regierders der stadt Utrecht op huijden gecomt hebbende d'Heeren Peter vander Lingen Outburgermr ende Andries van Wijck Schepenen, mitsgaders Mr. Johan vander Nijpoort Secretaris deser stadt omme de Gecomden des Eerw. Kerckenraedt der gereformeerde gemeente alhier te assisteren int informeren op de gauen ende qualiteijten *D. Caroli Dematij* dienaer des Goddel. woorts tot Middelburch in Zeelandt lasten deselve Gecommitteerden hun met een oock te informeren opde qualiteijten inden voors. *D. Dematio* sijnde dienstich totte professie der H. Theologie inde Academie alhier ende diensaengaende mede contentement hebbende te sonderen sijner E. intentie ende genegentheijt tottet bedienen vande voors. professie, Actum den isten November 1636.

De regierders der stadt Utrecht gehoort het voorstel ende versouck vande Gecommitteerden vande Eerw. Kerckenraedt der Christelijcke gereformeerde gemeente alhier hebben goetgevonden te committeren ende committeert bij desen de Heeren Peter vander Lingen Outburgermr ende Andries van Wijck Schepenen, Midtsgaders Mr. Johan vañ Nijpoort Secretaris deser

[illegible] Middelburch in [illegible] Gecommitteerden [illegible] de gaven ende [illegible] *D. Caroli Dematij* be- [illegible] ende diensaen- [illegible] hebbende [illegible] ende gene- [illegible] van Predicant [illegible] Za.

[illegible] 1636.

[illegible] bij de Heeren [illegible] deser daer bij [illegible] bij *D. Dematio* [illegible] te sien is. [illegible] ten drie uijren [illegible] op den Jnnehouden van [illegible]

[illegible]

[illegible] omme te resol- [illegible] huijden morgen [illegible] bij d'Heeren Gecom^den^ [illegible] Predicant tot Middelburch te be- [illegible] Professor de H. Theologie [illegible] deser geschreven uijt [illegible] het aengeven van̄ Heeren [illegible] Eerw. Kerckenraedts in dese [illegible] hare Eerw. volcommentl. [illegible] Godtvruchticheijt, geleertheijt [illegible] qualiteijten des voorn̄ *D. Caroli* [illegible] in plaetse wijlen *D. Cor-* [illegible] in sijn leuen Bedienaer des Goddel.

woorts alhier te procederen tot beroepinge des seluen *D. Dematij* tot Predicant alhier, versoeckende daertoe consent eñ approbaē, Soo ist dat de vroetschap houdende sodane beroepiñ voor aengenaem d'selue heeft geapprobeert ende approbeert midts desen. Hier naer sijn gelesen de minuten der missiuen daer bij d'voors. stadts Gecommitteerden vorders worden gecommitteert omme aenden Eerw. Kerckenraedt van Middelburch alsmede de regierders der selver stadt ende oft noot ware aende classis aldaer te versoucken des seluen *D. Dematij* dimissie, ende sijn d'selve gearresteert in voegen als aende Liache der minuten is te sien.

Als mede gelesen ende gearresteert is de naevolgeñ Acte,

De vroetschap der stadt Utrecht bericht sijnde vande godtvruchticheijt, geleertheijt ende andere goede qualiteijten *D. Caroli Dematij* Bedienaer des Goddel. woorts tot Middelburch Heeft gecommitteert ende committeert midts desen d'Heeren Peter vander Lingen Oudtburgermr, Andries van Wijck Schepen ende Mr. Johan vañ Nijpoort Secretaris deser stadt, omme den gemelten *Carolum Dematium* te beroepen tot een mede Professor der H. Theologie inde Academie alhier, ende sijne Eerw.s dimissie te versoucken daer het behoort.

Ende is goetgevonden datmen de voors. brieuen ende Acte *in forma* d'voorñ Heeren Gecommitteerden sal toesenden bij missiuen ende haer E. daerinne vermanen te willen voortgaen opt tractement van 1500 gul. jaerlicx d'huijshuijr daerinne begrepen ende dat sijne wede in cas van afflijvicheijt sal worden getracteert als andere Predicanten weduwen, Ende al waert een hondert guldens meer boven die 1500 guldens

dat haer E. daer aen niet sijn gebonden Eñ daerinne sullen mogen doen na de gelegentheijt vereijsschen sall als geschiet ende bij de minuten aende Liache te sien is.

Saterdaechs den iij^den^ *Decembris* 1636.

S'nanoens.

De Heeren vander Lingen ende Wijck metten Secretaris gereverteert sijnde uijt Zeelandt deden rapport van haer verrichtinge aldaer doende daer van verbael lesen als oock de resolutie des classis van Walcheren, waerbij geconsenteert wordt mette beroepinge *D. Dematij* tot Professor ende Predicant alhier te mogen voortgaen, ende met sijn Eerw. ende die geene aende welcke sijner E. ontslaginge staet te mogen handelen, Gelijck mede gelesen is de resolutie vande consistorie tot Middelburch waerbij de dimissie des voorñ *D. Dematij* geweijgert wordt.

S'Maendaechs den ij^den^ *Januarij* 1637.

Bij *D. M. Arnoldo Sengverdio* die inde Academie alhier extraordinarise lessen doet in *Philosophia* aende E. vroetschap gepresenteert eñ gedediceert sijnde *Collegium disputationum Metaphysicarum ipso praeside in Academ. Ultraject. disputatarum* bestaende in xvj disputatiën, Heeft de vroetschap geauthoriseert de Heeren Burgermrn om hem daer voor een eerlijcke vereeringe te doen hebben.

S'Maendaechs den iij^den^ *Aprilis s'nanoens.*

Int resumeren der Resolutiën gelesen sijnde eenige notulen de erectie vande Illustre Schole aengaeñ, soo

worden vermaendt dat den Secretaris Mr. Johan vander Nijpoort van stadts wegen hadde gedaen twee Oratiën tot loff soo vande Illustre Schole als vande Academie, tijde als de respe inleijdingen vande selue worden gecelebreert, eñ datmen hem daer voor wel een eerlijcke vereeringe hadde behoren gedaen te hebben, doch dat sulcx tot noch toe niet en was geschiet, waerop de vroetschap verstaen heeft sulcx billick ende redelick te wesen, Ende hebben diensvolgende geauthoriseert d'Heeren Burgermrn, omme hem daer voor een eerlijcke gratuiteijt toe te voegen, als haer E. tot conservatie vandes stadts eere oordelen te behoren.

S'Donderdaechs den vjden *Aprilis* 1637.

Gehoort het voorstel vande Eerw. *D. Joan Flaman* Bedienaer des H. Evangelij, Harman van Velthuijsen Ouderling ende Johan van Mansveldt Boechouder vande Diaconie Gecomden des Eerw. Kerckenraedts der Christelijcke gereformeerde gemeente alhier, als dat vermits 't overlijden *D. Cornelij Dungani* Za. d'selve gemeente gedestitueert sijnde van een Predicant, haer Eerw. over eenigen tijdt vande Achtbare Magistraet consent vercregen hadde, omme tot suppletie van desselffs plaetse nae een ander bequaem persone te mogen wtsien, Ende want haer Eerw. was gerecommandeert haer ooch principal. te willen slaen op sodanen persone, die neffens 't predickampt te gelijck mede soude cunnen waernemen de Theologische professie inde Academie alhier, dat alsulcx bij haer Eerw. (die genegen waren de goede intentie des Achtb. Magistraets in desen te secunderen) onder anderen mede sonderling in consideratie gecomen was den Eerw.Hoochgeleerden *D. Meijnhardus Schotanus*, *Doctor* ende *Professor Theologie*

S'Donderdaechs den xx^en^ *Aprilis* 1637.

D'Heeren Zijll ende Wijck, die neffens Gecom^den^ vande Kerckenraedt waren geweest tot Franeker omme soo tot *Professor Theologie*, inde Academie deser stadt, als tot Predicant inde kercke alhier te beroepen *D. Meinardum Schotanum Doctorem et Professorem Theologiae* tot Franeker voors. deden van haer verrichtinge rapport, overleverende 't naebes. schriftelick accoort, ende sijn van haer goede dewoiren bedanckt.

Alsoo d'Eerw. Kerckenraedt der Christelijcke gereformeerde gemeente binnen Utrecht, bericht zijnde vande godtvruchticheijt, geleertheijt ende andere goede qualiteijten *D. Meinardi Schotani Doctoris et Professoris S. Theologiae* tot Franeker, den voorn *D. Schotanum* beroepen hebben tot Predicant, Ende dat de selue beroepinge bij de Achtb. Magistraet der stadt Utrecht was geapprobeert, die oock belieft hadde door haer E. Gecom^den^ den gemelten *D. Meinardum Schotanum* mede te doen beroepen tot *Professor S. Theologiae* inde Academie tot Utrecht voors. Soo ist dat Sijn E. de selve twee beroepingen mitsdesen heeft aengenomen, waer voor Sijn E. jaerl. tot een tractement genieten sal sestienhondert guldens, de huijshuijr daerinne gerekent, ende in sulcker voegen oock als d'Heere Professor *Voetius* getracteert sal worden, boven d'oncosten vant transport Sijner E. meubilen mitsgaders dat bij aldien den gemelten *D. Schotanus* deser werelt quame te overlijden, nalatende een wed.^e^ de selve Sijn E. weduwe jaerlix getracteert sal worden als weduwen van andere Predicanten binnen Utrecht, In oirconde der waerheijt bij ons onders. ondertekent, op den xiij^en^ *Aprilis* 1637, ouden stijls, getekent *R. v. Zijll*, *A. van Wijck*, *Meinardus Schotanus.*

Saterdachs den xiijen Maij 1637.

Is verstaen dat d'Heer Professor S. S. *Theologiae Melchardus Schotanus* die op Dijnsdach sal worden innegeleijdt als oock alle andere Professoren die hier nae noch sullen worden aengenomen, sijne oratie sal doen opt choor vanden Dom. Ende daemen sal gebruijken de ceremonien voor desen geuseert.

S'Maendachs den xven Maij 1637.

Is goetgevonden dat opmorgen d'Heer *Professor S. S. Theologiae Schotanus* door de twee oudste comparerende Heeren van 't Stadthuijs sal worden geleijdt inde camer vande *Senatus Academicus*. Ende vandaer int choor vanden Dom, ende dat sulcx voortaen ten regarde van andere aencomen Professoren mede sal worden geobserveert.

S'Maendachs den xxvjen Februarij 1638.

De vroetschap voor aengenaem houdende de dedicatie aen haer gedaen bij den wel Edelen Erentfesten ende Hoochgeleerden Jo^r Dirck vander Does van Sijner E. onlangs tijtgegevene *Lusus [illegible] sive Echus a Varijs Poetis varijs [illegible]* etc. met presentatie van 36 ingebonden exemplaren. Heeft goetgevonden tot erkentenisse van dien Sijne wel Ed^t te vereeren een oxhoofd goede Fransche wijn. Ohijs ende impost vrij.

Ende *M. Martinus Schoock* voor de presentatie sijner discours *de [illegible] Ecclesia* bij 't voors. boeck gedruckt twee goede dubbelde Nederlantsche Rijders.

S'Maendaechs den vj^en^ *Augusti* 1638.

Is verstaen dat de vier onlangs aengenomen *Extraordinarij Professores* mede Tabberden sullen hebben van gelijcke prijs ende fatsoen als d'andere Professoren.

Item dat inde Academie voort gestoelte der Professoren voor haerl. een sitting apart gemaeckt sal worden, ende dat sijl. inde kercke sullen zitten bij d'andere Professoren ende dat neffens de Pedel elcke maendt een vandeser stadts Boden des Sondachs oppassen sal, ten eijnde niemant anders de plaetsen inneme.

S'Maendachs den viij^en^ *October* 1638.

Is naer verleende audientie binnen erschenen *D. Andraeas Suavius* Bedienaer des Goddelijcken woorts alhier, verhalende dat Sijner E. schoonsone *D. M. Arnoldus à Goor* ontrent vier jaren alhier *publice* gedoceert hebbende *Philosophiam Practicam* ende onlangs beroepen tot *Professor eiusdem Philosophiae* sedert bij Sijn Hoocheijt d'Heere Prince van Orangien etc. vereert was mette charge van Landt Rentm^r^ Richter ende Leen-Griffier vande stadt ende Graeffschap Moeurs ende uijtten Hage aen hem comparant had geschreven, dat hij van herten gewenscht hadde dese winter hier noch te blijven, doch dat aldaer geacht worde sijne absentie tot Moeurs schadelick, ende nodich dat hij tot bedieninge sijner ampten sich derwaerts zoude begeven, ende ouersulcx hem compñt versocht hadde van Sijner E. wegen alhier te willen versoecken honorable dimissie ende affscheijt met presentatie van Sijner E. diensten tot voordeel van dese stadt ende Academie, waerop bij d'Heere Eerste Burgermr geant-

woort is alhoewel wij ons te beclagen hadden dat Sijner E. voorn schoonsone ons ende onse Academie dus vroech en inden beginne sijner professie ontrocken wordt, Dat nochtans de vroetschap Sijner E. bevorderinge ende avancement gunstich sijnde ende over de beroepinge totte voors. honorable charges gratulerēn, Sijn E. niet en hadde cunnen off willen weijgeren een eerlicke dimissie, met getuijchnisse nae Sijner E. meriten, Ende is goetgevonden dat d'Heeren Burgermn die voor desen geauthoriseert waren, omme den voorn Heere Professor Goor een vereeringe te doen hebben voor de dedicatie van sijn *Colleg. Disp. Philos. Pract.* deselve vereeringe alsnu te grooter sullen doen maken ten aensien van Sijner E. verdiende gaige, daer voor verstaen worde dattet beter waer Sijn E. iets hadde tot een gedachtenisse.

S'Vrijdaechs den xij^en^ *October* 1638.

'S nanoens.

Is gelesen de naebes. Missiue van Burgermn Schepenen ende Raedt der stadt Deventer aende Regierders deser stadt geschreven.

Edele Erentfeste Hoochgeleerde wijse voorsienige seer discrete, insonders goede vrunden en naburen.

Wij hebben voor goet aengesien te committeren den E. Hoochgeleerden ende Godsaligen *D. Nicolaum Videlium S. S. Theol. Drem et Professorem* alhier om volgens d'Instructie denselven daer van gegeven tot voortsettinge vande jonge studerende jeught te voceren ende te beroepen *Clarissimum Dm Martinum Schoockium* tot *Professorem Eloquentiae et Historiarum* alhier. Ende

off wij wel niet en twijffelen, U Ed. sullen ons in soo een loffelijcken voornemen van selffs ende uijt haer eijgen bewegingen te gemoet comen ende niet ongenegen sijn welgte *D. Schoockio* sijne dimissie te accorderen, ende te laten toecomen. Soo ist nochtans sulcx. Dat wij evenwel niet en hebben connen affwesen V Ed. daeromme door desen expressen aen te wesen, vrundt ende nabuijrlick versoeckende desselffs goede geliefte te sijn, ten insichte voors. meergeseijden *D. Schoockium* te dimitteren, waer aen ons sonderlinge vrundtschap sal geschieden, die wij in meerderen bij alle voorvallende gelegentheijt seer gaerne sullen erkennen, Dus dan hiertoe verlatende.

Edele Erentveste Hoochgeleerde wijse, voorsienige seer discrete insonders goede vrunden ende nabuijren, Bidden wij den Almogenden, U Ed. bij goede voorspoedige regieringe in gesontheijt lange te willen erholden. Datum Deventer desen ixe October 1638. Onder stondt V Ed. grootgunstige goede vrunden ende nabuijren, Burgermrn Schepenen ende Raedt der stadt Deventer. Ter ordonnantie vande selve was ondert *D. Rouse.*

Naer lecture van welcke voors. Missive ende onderlinge deliberatie goetgevonden is alvorens hier opte resolveren door de Heeren Burgermrn, en die thaer E. believen sal te assumeren, daer op te doen horen *D. Schoockium* voornt.

Saterdaghs den xiijen *October* 1638.

Wt het rapport vande Heeren Burgermrn ende die den *Professor Schoock* gehoort ende gesondeert hadden op de missive ende beroepinge der Heeren van Deven-

ter vernomen sijnde dat den vooꝛn *D. Schoock* verclaert hadde dat de selve Heeren hem neffens het maintien ende bescherminge tegens sijne partijen ende vijanden belooft hadden een eerl. jaerl. *Stipendium*, sonder t'selve beroep eenichsints gesolliciteert te hebben, doch indien hij evenwel gelijcke tractement alhier mochte becomen dat hij wel soo lieff hier soude blijven. Is nae deliberatie, ende sonderlinge mede in consideratie dat d'Academie alhier genoch versien blijft van goede Professoren, ende dat d'augmentatie van gaige bij consequentie ende anders dese stadt seer schadelijck soude wesen verstaen datmen den gemelten Professorem *Schoock* sal eerlijck dimitteren, ende de Heeren van Deventer rescriberen als volcht.

Edele Erentfeste etc. Den E. Hoochgeleerden ende godvruchtigen *D. Nicolaus Videlius S. S. Theolog. Doctor et Professor* in uwer E. Illustre Schole heeft ons overgelevert uwer E. missive van credentie, om volgens de Instructie Sijn E. gegeven te voceren *D. M. Martinum Schoock* tot *Professorem Eloquentiae et Historiarum* in uwer E. voors. schole, ende voorts geallegeert de redenen, die ons behoorden te bewegen om de persoon van den voorn̄ *D. Schoock* tenfine voors. U E toe te staen, ende vande professie die Sijn E. alhier becleet te dimitteren, Ende off wel de diensten bij den selven *D. Schoock* tot voordeel vande studerende jeught alhier gedaen tot avancement van onse Academie hebben gestreckt, ende daeromme ons seer aengenaem sijn geweest, dewijle nochtans d'selve onse Academie van Professoren redelijck wel voorsien blijft, ende ons oock noch in verscher memorie is de courtoisie ende faveur bij V. E. ons soo goetgunstelijck bij den aenvanck ende opbouw *Athenaei nostri* bewesen met soo vermaerden ende excellerenden *Philosophum*

als is *D. Professor Renerius* t'onsen versoecke promptelick te dimitteren. Soo hebben wij gelijcke dimissie ten regarde meergemelten *D. Professoris Schoockij* alsnu niet willen weijgeren, wenschende ende vertrouwende dat dese sijne beroepinge ten besten ende tot eere soo van Sijn E. als van V E. stadt eñ schole sal comen te strecken. Hier mede &c.

S'Donderdaghs den xv^en^ *November* 1638.

Is verstaen ende goetgevonden dat men *D. M. Martino Schoock* opden xj^en^ Julij verleden beroepen tot Extraordinaris *Professor Human. Literar.* eñ den xiij^en^ October lestleden opt beroep tot *Professor Eloquentiae et Historiarum* tot Deventer bij de vroetschap gedemitteert voor sijne verdiende gaige ende alle voorgaende goede diensten albier gedaen sal vereeren de somme van tweehondert gul.

S'Maendaechs den xxv^en^ *Februarij* 1639..

Omme met *Dño Senguerdio* extraord^s^ *Professor Philosophiae* inde Academie alhier op een tractement van m^c^ gulden 's jaers te handelen op rapport aengaende de verhoginge vant selve sijn tractement, op conditien dat hij hem sal verbijnden voor eenige jaren dese Academie niet te verlaten, Sijn gecommitteert de Heeren Burgermr̃n mette Gecommitteerden ter Bes^r^ ende der voors. Academie.

Gelijck hare E. oock sijn geauthoriseert, omme te sunderen den Heere *Professor Æmilius* aengaeñ 't verhogen van sijn tractement, ende Sijne E. contentement te doen, mede op rapport.

Item sijn de voors. Heeren Gecommitteerden versocht omme te adviseren offmen den tegenwoordige *Rector Magnificus* noch voor een jaer sal continueren ofte een ander stellen.

Van gelijcken sijn haer E. geauthoriseert, omme tot onderhoudinge ende bevorderinge vande faculteijt der medicijnen een bequame plaetse te doen approprieren ende beplanten met alsulcke cruijden als tot oeffeninge vande practijck inde medicijnen aldermeest nodich worden bevonden, omme door den Heere *Professor Medicinae Dr. de Roij* de studenten vertoont te worden.

S'Maendaechs den xj^en^ *Martij* 1639.

Opt rapport vande Heeren Gecommitteerden die volgens hare commissie vanden xxv^en^ Februarij lestleden gehandelt hadden met *Dno Senguerdio* extraordinaris *Professor* indeser stadts Academie is den selven *Senguerdius* aengenomen tot ord^s^ *Professor Philosophiae* op een tractement van seven hondert gul. s' iaers voor den tijt van vier jaren, gedurende de welcke hij de Academie niet en sal mogen verlaten.

Is goetgevonden datmen het Bolwerck Sonnenburch sal doen approprieren ende beplanten met cruijden nodich tottet oeffenen van de studenten inde medicijnen, als inde notule vanden xxv^en^ Februarij voorleden.

S'Maendaghs den xxij^en^ *Aprilis* 1639.

Bij de Heere Eerste Burgermr vermaendt sijnde dat bij de Professoren alhier beraempt was dat *D. Sen-*

guerdius Philosophiae Professor soude doen alle weeck twee *Lectiones in Physicis* ende twee in *Logicis*, ende dat Dr. de Roij *Medicinae et Botanices Professor* metter tijt oock lessen eñ demonstratien doen soude in *Horto Academico* op Sonnenberch geapproprieert, daer voor haer E. de Magistraet dienstelick bedancken, Item dat tot toerustinge vande selve *Hortus* uijt den Hoff vande Academie van Leijden groote quantiteijt van alderleij *Semina* vereert waren, Is goetgevonden datmen den knecht vande voors. Leijdtsen Hoff voor sijn diensten vereeren sal een dubbelden gouden Nederlantsen Rijder.

S'Maendaghs den iiij^en^ *November* 1639.

Is geresolveert datmen voortaen van stadts wegen geene Theses off disputatien die alhier zouden mogen worden gepresenteert sal aennemen off iemant iets daer voor toeleggen, dan alleen van burgers kinderen deser stadt.

S'Maendachs den xj^en^ *November* 1639.

De vroetschap voor aengenaem houdende de dedicaē bij *Dno Bernhardo Schotano Juris Professore et p. t. Rectore Magnifico* inde Academie alhier mede aen haer Ed. gedaen van Sijner E. onlangs uijtgegeven *Examen Juridicum* etc. ende daerbij in achtinge nemende de goede diensten die Sijn E. aende Academie ende studerende ieught is doende. Heeft goetgevonden Sijn E. voor de dedicatie te vereeren hondert Rijcxdalers.

S'Maendaghs den xxiiij^en^ *Augusti* 1640.

De vroetschap voor aengenaem houdende de dedicatie *D. Meinardi Schotani S. Theolog. Doct. et Professoris*

[illegible] Academie van het *Systema Concionum* [illegible] Eerw. in druck uijtgegeven. Heeft om Sijn Eerw. te meer te animeren tot continuatie van soda[illegible] ende andere goede diensten tot voordeel [illegible] ende Academie alhier, Sijn Eerw. voor [illegible] vereert de somme van tweehondert [illegible] guldens.

's Maendags den xxiij^en^ *November* 1640.

[illegible] ses exemplaren vande disputationes [illegible] onder den *Professor Philosophiae* inder stadts [illegible] *D. Senguerdius*, Ende voorts de Heeren Bur[illegible] geauthoriseert omme hem van stadts wegen in [illegible] goede diensten te doen een vereeringe.

's Vrijdaghs den xij^en^ *Februarij* 1641.

[illegible] vergaderinge vande vroetschap erschenen [illegible] ende Hoochgeleerde Heeren Mr̄n Clemens [illegible] Burgermr̄ ende Johan van Wevelick[illegible] Pensionaris der stede Leijden, verhalende dat [illegible] vande Heeren *Curatores* van de Academie van [illegible] gecommitteert waren, omme alhier te [illegible] en d'Heeren regierders deser stadt te [illegible] vander selver goede [illegible] ende [illegible] met eenen te wenschen [illegible] geluck, [illegible] ende prosperiteijt, [illegible] te leveren [illegible] van credens, d'welcke gelesen zijnde, [illegible] voorts in substantie de Heere Pensionaris [illegible] dat door het afsterven van verscheijden [illegible] ende geleerde [illegible] Aca[illegible] was commen te [illegible] ver[illegible] door het overlijden van [illegible] eerste [illegible] Rechten. Dat de Heeren haer E. com-

mittenten omme 't vorder verval te stuijten, goetgevonden hadden uijt verscheijden Academien inde plaets vande affgestorvene andere Professoren te versoecken, Eñ dat haer E. daerinne de Academie deser stadt hadden verbij gegaen maer dat haer E. commende opt beroepen van een Professor inden Rechten, naer datse hun op alle andere Academien geinformeert ende omme gehoort hadden het oogh hadden moeten laten vallen opden Hoochgeleerden *D. Bernardum Schotanum Professor* inden Rechten in deser stadt Academie ende *Rector Magnificus* inder tijdt omme Sijn E. te beroepen tot *Primarius Professor Juris* ofte *Professor Codicis* ende dat op eerlicke conditien. Doch dat haere E. goetgevonden hadden alvorens secretelick sulcx den gemelten Heere *Schotano* te openen, omme indient quame te elimineren geen oorsaecke te geven dat de Magrt deser stadt genootsaeckt souden worden de Professoren alhier meerder tractementen inde beurse te jagen, die eerst daer op aengenomen hadde sulcx met sijne vrunden te communiceren, ende daer naer verclaert tot dese beroepinge niet ongenegen te wesen, doch dat hij sich selven te gemoet voerende alle die eeren, deugden ende beneficien die hij van dese stadt genoten heeft, oordeelde dat van noode soude wesen sijne dimissie alhier te faciliteren. Ende dat de Heeren haer E. committenten sulcx nodich achtende heml. gelast hadden uijt haren name alhier vrundelick te versoecken, dat de Heeren deser stadt de versochte beroepinge belieffden toe te staen, ende Sijne E. een favorable dimissie te verleenen. Verhalende voorts dat haer versoeck niet nieuws oft vreemt was, maer dat daer waren verscheijden exempelen dat de Professoren uijtte eene in de andere Academien beroepen eñ geobtineert waren, selfts oock in desen Heere *Schotano* die de regierders deser stadt uijt de Academie

van Franeker alhier hadden beroepen ende vercregen, waeromme sij verhoopten dat haer versoeck alhier niet soude worden geweijgert, seggende voorts dat onder de ongevallen de Academie van Leijden overcommen mede een is geweest de groote sterfte tijde der peste a°. 1635. Waer door d'selve geheel was commen te declineren, ende deser stadts Academie te floreren ende toe tenemen, soo men gemeenlick sach dat des eens ondergangh, des anders opgangh was. Verhopende over sulcx dat dit Collegie geen swaricheijt sullen maken omme tot wederopbouwen haerder Academie d'selve met weijnich materialen te dienen, onder presentatie om bij alle gelegentheijt deser stads Academie van gelijcken te bejegenen, Waer mede haer E. vertrocken, ende eenige discoursen gevallen zijnde. Is goetgevonden heml. voor andtwoort te geve alsoo dit is een saecke van jmportantie, dat de Heeren d'selve naerder sullen examineren, ende der selver resolutie haer E. laten weten, 't welck haer E. weder binnen versocht zijnde is aengeseijt, die daer op versochten corte ende favorable expeditie.

Saterdaghs den xiij^en^ *Februarij* 1641.

Verhaelden d'Heeren Burgermrn ende Gecom^den^ dat haer E. gisteren gesondeert ende gehoort hadden *D. Professorem Scholanum* op Sijn E. beroep inde Academie tot Leijden, ende versochte dimissie alhier, ende dat hij rondelijck verclaert hadde dat hij de professie die de Gecommitteerden van Leijden hem hadden gepresenteert ende dee selver beroep hadde aengenomen, Ende oock geseijt dat hij aen dese stadt off Academie niet verbonden was. Ende over sulcx soo veel zijn persoon aenginck met geen goet gemoet hier soude connen blijven.

Waer naer in rijpe deliberatie geleijdt ende geexamineert sijnde het geproponeerde ende versoeck der Heeren Gecommitteerden voorñt gisteren mondel. hier ter vergaderinge gedaen, mitsgaders de redenen bij heml. geallegeert. Heeft de vroetschap verstaen de voors. geallegeerde redenen in haer reguard niet pregnant te sijn, om daer op de versochte dimissie vanden voorñ Heere *Professor Schotanus* toe te staen, ende dat de Heeren Burgermñ de voorñ Heeren Gecommitteerden sulcx sullen voor andtwoort geven, Ende daer beneffens dat inden jare 1635 als alreede geresolveert was een voorname *Professor* uijt haer E. Academie alhier te beroepen, de sake bij de vroetschap in naerder deliberatie genomen Zijnde om aen soo goede naburige stadt, mitsgaders de provincie van Hollandt geen occasie van misnoegen te geven, goetgevonden was sodanich beroep nae telaten, dat men oversulcx vertrouwt ende versoeckt, dat haer E. van dit haer beroep om gelijcke redenen mede gelieven te desisteren, alles onder aenbiedinge van alle vordere goede correspondentie.

S'Maendaghs den xv^en^ *Februarij* 1641.

Is geresolveert dat de Professoren inde Academie alhier jaerlicx tot Tabbergelt soo veel zullen genieten als de Professoren tot Leijden, die daer voor ijder dertich gul^s^. s'jaers hebben.

S'Dijnsdaghs den xvj^en^ *Februarij* 1641.

D'Heeren Burgermñ ende die 't haer E. believen sal te assumeren sijn geauthoriseert om van eenige Professoren toesegginge becomende van niet van hier te vertrecken elders daer haer E. beroepen mochten

worden, sonder goetvinden vande Magistraet alhier der selver gaige te augmenteren nae discretie.

S'Maendaghs den xxij^en^ *Februarij* 1641.

Is gelesen een Missive van de Heeren Curateurs van de Academie van Leijden ende Burgermrn der selver stadt vanden lesten deser *st. novo* — waerbij haer E. schrijven niet verwacht te hebben dat bij de vroetschap deser stadt haer E. versoeck van ontslaginge *D. Professoris Bernardi Schotani* soo plat aftgeslagen soude hebben geworden, te min overmits haer E. presentatie vande Academie alhier in diergelijcke gelegentheden met gelijcke accommodatie als bij haer E. versocht is te bejegenen, dat oversulcx haer E. voor den dienst haerder Academie nodich bevonden hadden den voorn *D. Schotanum* te sommeren om de beroepinge te volgen in conformité vanden contracte nopende d'eerste professie der Rechten in haer E. universiteijt tusschen haer E. ende hem volcomentlijck gesloten, ende dat haer E. daer van bij desen notificatie deden, ten eijnde d'Heeren deser stadt d'Academie alhier met een ander bequaem persone in gemelte *D. Schotani* plaatse tijdel. voorsien.

S'Maendaghs den viij^en^ *Martij* 1641.

D'Heeren Burgermrn ende Gecommitteerden ter sake vande Academie sijn geauthoriseert om ordre te stellen opde jnauguratie vanden nieuwen Rector Magnificus ende de twee nieuwe Professoren.

Ende rapporteerden haer E. dat d'Heer *Professori Matthaeo* seer aengenaem ende danckelick bij hem geaccepteert was dat hij voortaen *Primarius Juris* ofte *Codicis Professor* soude wesen.

S'Maendaghs den xxiij^en^ *Martij* 1641.

Omme de Mathematicque Instrumenten dese stadt toebehorende ende onder den gewesen *Profess. Matheseos D. Bern. Schotano* berustende bij Inventaris t'ontfangen ende bij provisie te doen brengen ten huijse van d'Heer Professor de Roij tot dat den nieuwen *Matheseos Professor D. Ravenspergh* van een goede woninge versien sij, oock met den voorn̄ *D. Schotano* te handelen, om van zijn E. ten behoeve vande Academie in coop over te nemen eenige Instrumenten zijn E. toebehorende, diemen verstaet Sijn E. wel wil affstaen, Sijn gecommitteert d'Heeren Booth Deuverden, ende Secretaris.

S'Maendachs den xix^en^ *Aprilis* 1641.

S'Nanoens.

D'Heeren Deuverden ende Booth sijn geauthoriseert, omme vanden Heere *Professor Bern. Schotano* ten dienste vande stadt ofte Academie te copen seeckere *jnstrumenta Mathematica* met een *Atlas tribus volum.*

S'Woensdaghs den xxj^en^ *Aprilis* 1641.

Rapporteerden d'Heeren Deuverden en̄ Booth in gevolge van haer E. commissie van manendage voorl. overgenomen te hebben van *D. Professor Bern. Schotano* ten dienste vande stadt verscheijden *Instrumenta Mathematica* met een nieuwe *Atlas* in driestucken, al te samen voor de somme van driehondert ende vijftich gul^s^., 't welck de vroetschap heeft gelaudeert, ende belast daer van te depescheren behoorlicke ordonnantie.

S'Maendags den [illegible] Maij 1641.

Is gearresteert de navolgende verclaringe.

Wij Burgermeesteren en Vroetschap der stadt Groningen doen condt eenen ijgelijcken dat den E. Hoochgeleerden *D. Bernardus Schotanus I. U. D. et Lib. art. Magister* bij ons over eenige jaren hebben tot *Professor Juris et Mathesis* ende daer naer gecreeert *Rector Magnificus Academiae* sich daer in, als oock in beijde de voors. professien met sijne wackerheijt, wijsheijt ende onverdroten arbeijd ten dienste ende avance vande studente jeughd sulcx gequeten heeft, dat wij ende een ijgelijck daerinne sonderlinge contentement ende behagen gehadt hebben. Welcke verclaringe wij Sijn E. niet hebben willen weijgeren. Teenen [illegible] hebben wij ons stadts signeth [illegible] doen drucken ende desen door onsen Secretaris doen onderteijckenen.

S'Maendags den xxijen Maij 1641.

Is bij provisie verstaen dat voort drucken van jeder der disputatien die *Colleguaeter Publice* gedaen worden inde Academie alhier *sub praesidio* vanden Professor de Roij ende vanden Professor Berckringer voortaen bij de stadt betaelt sall worden vijf gul. gelijck voor desen toegestaen is ten regarde vande disputatien onder D. *Scharvardus*.

S'Maendags den [illegible] September 1641.

Gedelibereert [illegible] aengaende het afschaffen vande maeltijden ende banquetten, die bijde studenten gehouden worden nae gedane disputatien [illegible] vande [illegible] vande privee [illegible] der Professoren tot groote [illegible] der studenten ende der-

seluer ouders, js den Secretaris gelast *D. Rectorem Magnificum* te versoecken dat Sijn E. de samentlicke Professoren wil voordragen dat de vroetschap verstaet, dat om de voors. costen te amputeren de Professoren geen disputatien ofte collegien sullen aennemen, off sullen de studenten eerst doen beloven soodaene banquetten off maeltijden 't eenemale te sullen nalaten.

Belangende het modereren der promotie maeltijden ten eijnde de selve mede niet costelijck en vallen, Is verstaen datmen met de Professoren sall communiceren.

Den anderen Cameraer Nellesteijn is gelast bijden ingang vanden Dom neffens 't choor iets bequamer te doen maken tot waterlosinge ende daer over met den Cameraer vanden Dom te confereren.

Houdende de vroetschap in advijs 't maecken van een grooter ende aensienlijcker poort ofte ingang van de Academie aent Oudemunsters Kerkhoff.

S'Maendachs den viij^en^ *November* 1641.

Den Pedel vande Academie alhier js op sijn eernstich versoeck tot Mantel ende Tabbertgelt toegeleijt twintich gulden 's jaers ingegaen j^en^ October voorl.

S'Maendaghs den xxiiij^en^ *Januarij* 1642.

S'Nanoens.

De vroetschap voor aengenaem houdende de dedicatie ende presentatie *jnstitutionum oeconomicarum D. Berckringeri Philosophiae Professoris* inde Academie al-

hier. Heeft de Heeren Burgermeesters geauthoriseert, om den selven *Berckringen* voor sijne voorsz. dedicatie, ende mede ten aensien vande goede diensten bij hem de voorsz. Academie gepresteert te doen hebben een eerlicke vereeringe.

's Vrijdags den xij^en Augusti 1642.

De vroetschap interdiceert ende verbiedt alle Boeckdruckers wonende binnen dese stadt ende de vrijheijt van dien te drucken eenige boeckgens ofte geschriften tegens *Theses* ofte *Corollaria* bij d'Heeren Professoren ofte Studenten opde Academie alhier om te disputeeren voorgesteld. Gelijck oock verboden wordt allen Boeckvercopers alhier eenige sodaene boeckgens ofte geschrifte hier ofte elders gedruckt te veijlen ofte vercopen, alles op de verbeurte van hondert gulden ende d'exemplaren boven arbitrale correctie. Blijvende voorgaende placcaten tegens het inbrengen, drucken, vercopen ofte strojen van alrehande argerlicke ende seditieuse boeckgens rel in vigeur. Waer nae een ijder hem vorders sal hebben te reguleren, op pene als inde selve.

's Dijcsdags nae Paschen den vij^en Aprilis 1642.

Alsoo den sesjarigen tijt vant Octroij den vij^en Januarij 1636 verleent aen Gillis Roman drucker vande Academie alhier is geëxpireert. Soo verstaet de vroetschap dat voortaen vrij sal staen latijnse billetten *Theses* ofte disputatien der studenten ende andere zaecken de voorsz. Academie aengaende te doen drucken een ijder daer hij wil.

S'Maendaghs den xv^en^ *Maij* 1642.

Verhaelden d'Heeren Burgermrn dat d'Heere *Rector Magnificus* ende eenige *Professores* van deser stadts Academie uijtte naem van alle haer E. geremonstreert hadden, dat somwijlen saecken van cleijne jmportantie alsse van schulden van boecken camerhuijr ende diergelijcke die de studenten schuldich sijn hun voorcomen, soo van borgers als studenten die van hun versoecken decisie haerder differenten, waerinne sijl^s^. bij faulte van Jurisdictie niet cunnen doen, tot groote disreputatie deser Academie, daer selffs verscheijden cleijne Illustre Scholen Jurisdictie hebben, ende de studenten oock nae beschreven Rechten hierinne geprivilegieert zijn, versoeckende oversulcx dat voorgaende besoignes desen aengaende hervat, ende daerinne gedaen mochte worden 't geene tot meesten dienst ende eere vande voors. Academie bevonden zal worden te strecken. Naer deliberatie heeft de vroetschap versocht ende gelast de Heeren Burgermrn ende andere Gecommitteerden totte Academische zaken met de Professoren hier over innaerder conferentie te comen ende twerck te prepareren, omme naer gedaene rapport alhier gearresteert te worden.

S'Maendaghs den xiiij^en^ *Augusti* 1643.

Omme een stempel te doen snijden van een goude Madaille tusschen twee ende drie ponden grooten vls weerdich, diemen vereeren sal den geenen die inde Academie alhier gepromoveert sullen worden, Sijn gecom^t^ d'Heeren Domburch ende vanden Helm.

S'Maendachs den xvi^en^ *October* 1643.

Is verstaen datmen voor het derde *Auditorium* der Academie alhier gebruijcken sal de jegenwoordige

Kercken Camer vanden Dom, ende datmen een bequame Kercken Camer approprieren ende maken sal van Victors Capelle annex den Domkercke. Omme 't welcke de Eerw. Kerckenraedt te communiceren gecom^{t} sijn d'Heere andere Burgermr de Goijer ende d'Heeren Nellesteijn Wttewael ende Almeloveen.

Saterdaechs den xxj^{en} *October* 1643.

De jaerl. gaige *D. M. Arnoldi Sengwerdij Philosophiae Professoris* is ten aensien vande goede diensten die hij inde Academie alhier presteert geaugmenteert met hondert gulden 's jaers, opt vertrouwen dat hij sich niet en sall laten bewegen door eenich beroep op andere Academien, omme dese te verlaten, sonder communicatie vande vroetschap.

S'Maendaghs den xix^{en} *Februarij* 1644.

Is verstaen dat *D. M. Arnoldus Senguerdius* voortaen den titel sal hebben van *Primarius Philosophiae Professor* inde Academie alhier.

Ende is *D. M. Jacobus Ravenspergh* van *extraordinarius* gecreeert tot *Ordinarius Professor Matheseos* doch sonder augmentatie van gaige.

D. Christiano Ravio is op sijn eernstich versoeck ende presentatie toegestaen des morgens van seven tot acht uijren *exercitij gratia* inde Academie alhier te doen een lesse *in linguis orientalibus.*

D'Heeren Burgermrn ende andere Gecom^{den} ter saken vande Academie sijn versocht nochmael te willen despicieren een bequame plaets voor een derde *Auditorium* ende t'adviseren hoe 't selve te effectueren.

S'Vrijdaghs den xv^en^ *Martij* 1644.

Gehoort het rapport vande Heeren die met d'Heer Oud Schepen vander Egge ende Sijn E. schoonsone nu meermaels in conferentie waren geweest aengaende Sijner E. huijsinge opt Oudemunsters Kerckhoff naest aent groote *Auditorium* vande Academie. Sijn d'Heeren Cameraers gelast opt erff tusschen 't selve Auditorium ende de voors. huijsinge een derde Auditorium te doen timmeren, sulx de gesworens ende andere hun dies verstaende sullen oordeelen geoorlooft te sijn, ende daerinne d'selve huijsinge soo weijnich te praeiudiceren als doenlick sal wesen.

S'Maendaghs den xxv^en^ *Martij* 1644.

De vroetschap voor aengenaem houdende de dedicatie *D. Professoris Senguerdij* van sijn introductie *ad Phisicam*, Accordeert hem daer voor ende voor de gepresenteerde exemplaren een vereeringe van hondert eñ twintich gul^s^.

S'Maendaghs den xvij^en^ *Junij* 1644.

D. Christiano Ravio is soo voor alle sijne vereerde boecken in verscheijden orientaelse talen ten behoeve uan deser stadts Bibliotheke als uijt andere goede consideratien vereert de somme van vier hondert guldens. Ende daer bij verstaen dat hij noch een jaer sal mogen continueren int doceren der voors. talen *publice exercitij gratia.*

S'Maendachs den xxix^en^ *Julij* 1644.

De vroetschap geleth hebbende op de presentatie van vijftich exemplaren ende de dedicatie *D. Antonij*

Mathaei I. V. D. *et in Academia huius urbis Professoris Primarij* van Sijner E. in druck uijtgegevene *Commentarius de criminibus* Heeft om te bethoonen hoe aengenaem haer 't selve is ende om Sijn E. te animeren tot continuatie in diergelijcke wercken ende andere goede diensten die Sijn E. aende Academie ende studerende jeught is doende, goetgevonden Sijn E. bij desen te vereeren de somme van ses hondert guldens.

S'Maendaghs den xxj^en^ *October* 1644.

De vroetschap verstaet dattet *vinum honorarium* d'Heeren Professoren vande Academie alhier 't verleden jaer bij de wetten ende privilegien vañ Academie belooft in plaetse vande exemptie die de studenten inde impositien genieten, betaelt sal worden met xxiiii gul^s^. 's jaers.

S'Maendaghs den iiij^en^ *November* 1644.

Den Pedel vande Academie is op sijn versoeck in plaetse van exemptie inde jmpositien toegeleijt twaelff gul^s^. 's jaers, Ende alsulcx de helft vant geene de Professoren den xxj^en^ October lestleden geaccordeert is.

S'Maendaghs den xj^en^ *November* 1644.

Is goetgevonden dat d'Heeren Burgermr̃n ende Gecommitteerden totte Academische zaken concipieren sullen een Reglement opt getal der Professoren.

S'Maendags den ix^en^ *December* 1644.

De gaige *D. Henrici Moreelsen Professoris Juris* inde Academie alhier is verhoocht tot acht hondert gulden 's jaers, jngegaen vts.

S'Maendaghs den xxx^en^ *December* 1644.

D'Heeren Gecom^de^ voorñt sijn oock gelast te horen t'advijs ende oordeel der Professoren inde Theologie aengaende de Rabbinische lessen die *Christianus Ravius* inde Academie alhier *exercitij gratia* soude doen.

S'Maendaghs den vj^en^ *Januarij* 1645.

Gehoort het rapport vande Heeren Gecom^den^ totte Academische zaken, js verstaen datmen *Christianum Ravium* bij provisie noch aenhouden zall ende alsnu hem subsidieren met hondert ende vijftich guldens.

S'Maendaghs den xiij^en^ *Januarij* 1645.

Is geresolveert dat den drucker vande *Theses* die bedisputeert sullen worden, bij d'handt der studenten aēn welcke hij die uijtgedeelt heeft *Magnifico Rectori* sal moeten vertoonen hoeveel hij vande selue *Theses* heeft gedistribueert, ende die onder hem overgebleven zijn den gemelten Heere *Rector* daechs voor de disputatie onder recepisse overleueren.

Hebben noch de welgemelte Heeren aengenomen *Rectori Magn.* ende de vier eerste Professoren in elcke faculteijt te communiceren ende voor te houden dat de vroetschap goetgevonden heeft ordre te beramen dat de Professoren niet en sullen mogen d'een d'anders faculteijt roeren, 't sij in Collegien, disputatien, lessen ofte Oratien, dan met consent vanden *Rector et Senat. Academ.* Ende in cas d'selve malcander daer over niet cunnen verstaen, zullen 't selve de Magistraet hebben aen te dienen, sonder welckers toestant (toestemming?) sijl^s^. oock niet en zullen hebben te tracteren zaken de regieringe alhier aengaende.

S'Maendaghs den ijden *Martij* 1645.

D'Heeren Burgermrn ende Gecommitteerden tot d'Academische zaken sijn geauthoriseert, om *Christianum Ravium* te remunereren voor sijne diensten aende Academie 'gedaen ten hoochsten met ses hondert gulr., Ende is voorts goetgevonden den selven te geven dit affscheijt.

Wij Burgermrn ende vroetschap der stadt Utrecht. Doen condt eene ijgelijck dat den welgeleerden *M. Christianus Ravius Berlinas* den tijdt van anderhalft jaer in onse Academie geconverseert, ende met onse authorisatie de Orientaelse talen *publice et privatim* gedoceert heeft tot goet genoegen van sijne discipulen ende toestemminge vande Heeren Professoren, hebbende inde publicke Biblioteque alhier soo vereert als anders bestelt verscheijden raré boecken ende manuscripten in allerhande Orientaelse ende andere vreemde talen, gelijck hij oock gedurende sijn residentie alhier uijttet Arabisch in Latijn getranslateert heeft *Apollony Pergaei Conicarum Sectionum Libros VII* met noch eenige andere Autheuren daer aen dependerende, als oock den Turcxsen Alcoran, de welcke hij van meijninge is eerstdaechs in druck uijt te geven, doch alsoo daertoe alhier soo goede gelegentheijt niet en is als in andere vermaerde steden deser landen, soo hebben wij hem in sijn goet voornemen niet willen beletten, Ende hem voor de goede diensten alhier gepresteert geremunereert hebbende eerlick gedimitteert, om zich te cunnen vervoegen ter plaetse daer tottet drucken der voors. boecken beter gelegentheijt sal zijn.

S'Dijnsdaghs na Paschen den viij^en^ *Aprilis* 1645.

M. Christianus Ravius is nae versochte audientie binnen erschenen bedanckende de vroetschap voor alle eer ende gunst bij hem genoten inden tijdt die hij hier geresideert ende inde Orientaelse talen sich ende andere geoeffent heeft, als oock voor de eerlicke acte van dimissie hem gegeven.

S'Dijnsdaghs den xxij^en^ *Julij* 1645.

Gehoort het rapport vande visitatie der Memorien vande pachters vande wijnen, ende conferentie der selver tegens des pedels Register aengaende de vrijdom vande helft der jmpositien opde wijnen de studenten deser Academie ijder tot hondert kannen int jaer in September 1643 toegestaen, Sijn de selve belieft om bij den eersten Cameraer aende voors. pachters diensvolgende goetgedaen te worden, alsse vanden xj^en^ September voors. tot Lichtmisse 1644 voor 4530$^{3}/_{4}$ kannen wijns de somme van *f* 368.2.8. Ende van Lichtmisse 1644 tot Lichtmisse 1645 voor 12910$^{1}/_{4}$ kannen de somme van *f* 1048.18.12. Ende is den pachter Schulperoort voor de moeijten bij hem gehadt int Register houden over 't voors. eerste jaer, twelck hij op die last niet gepacht hadde toegevoecht een vereeringe van twee en veertich gul^s^.

Op de specificatie vande druckers Noordijck ende Strick alhier geexhibeert, is verstaen datmen niet meer passeren sal als vijff gul^s^. voor elcke disputatie bij hem gedruckt, ende dat sijl. 't vordere sullen hebben te eijsschen vañ studenten die de *Theses* gedefendeert hebben, volgens resolutie *in actis et decretis Academicis* geregistreert *ult^o^. Januarij* 1644. Ende is ver-

staen dat de Professoren hun nae de selve resolutie precisel. zullen hebben te reguleren.

S'Maendaghs den xxij*en* *September* 1645.

Opt rapport vande Heeren Burgermrn ende vordere Gecommitteerden die hier over met de Professoren vande Academie alhier meermaels geconfereert hadden, is goetgevonden dat de Professoren volgens haer voorslach elck niet meer als tien mael int jaer tot stadts costen disputeren sullen, ende dat elcke disputatie niet excederen sal een quaterne.

Item dat den drucker ofte distributor *Thesium* die gedisputeert sullen worden onder recepisse sal verclaren hoe veel *Theses* onder hem sijn gelaten om te distribueren ende gehouden sal wesen deselve getrouwelijck te distribueren, sonder eenige achter te houden ofte te vercopen ofte daer voor iets te genieten, op de verbeurte van twaelff gul*s*. soo namaels bevonden wordt contrarie gedaen te hebben, boven arbitrale correctie.

Om te voorcomen dat niet op eene tijdt verscheijden disputatien concurreren, nochte oock de *Theses* te laet gedistribueert worden, Sal den Pedel alvorens de titels te affigeren *Mag*co *Rectori* een exempl. vandien ten minsten acht dagen voor den dach vande disputatie communiceren sonder die alvorens te mogen aenslaen, opde verbeurte van ses guldens, Ende sullen de *Theses* moeten gedruckt sijn 's Woensdachs te voren alsmen Saterdachs sal disputeren, ende Saterdachs alsmen 's Woensdachs daer aen disputeren sal.

Dat d'jnaugurale disputatien ten negen uijre precise beginnen sullen, ende tot tien uren ofte een quartier

daer over int opponeren gepraefereert sullen worden *Studiosi* ende nae die tijt *Doctores et Magistri*, ende onder de selve die geene in wiens faculteijt het is.

Dat de Praeses ofte *Moderator disputationis* reguard neme dat geweert worde 't drincken voor de disputatie, als oock de maeltijt int geheel, ten minsten geuseert worde moderatie in getal van gasten, ende overdaet van spijs, ende sonderling suijcker banquet.

S'Maendags den iij^en^ *November* 1645.

Compareerden d'Heere *Senguerdius Magnificus Rector*, *Dematius*, *Matthaeus*, *Regius* ende *Berckringer Profess.* versoeckende alteratie vant iij^e^ arel vande ordre den xxij^en^ September lestleden opt drucken van *Theses* etc. bij de vroetschap gearresteert, waer over d'Heeren Gecommitteerden totte Academische zaken gelast zijn met haer E. in naerder conferentie te comen.

S'Dijnsdaghs den ix^en^ *December* 1645.

Refereerde d'Heere eerste Burgermr de Goijer dat bij sijne E. hadde geweest d'Heer Straten *Med. Doct.* ende *Professor Primarius* indeser stadts Academie, ende Sijn E. genotificeert dat hij neffens vijff andere Doctoren versocht sijnde te commen in 's Gravenhage, omme te adviseren opde indispositie van Sijne Hooch^t^ d'Heer Prince van Orangien instantelick was versocht omme hem te laten gebruijcken als *ords. Medicus* van Hoochgemelte Sijne Hooch^t^ ende tot dien eijnde aldaer te commen wonen, ende dat op sijne gedane excusen daertoe noch serieuser ende jterativer instantien waren gedaen, ende sijne E. evenwel niet hadde cunnen goetvinden hierinne iets te doen sonder communicatie

ende advijs vañ Heeren Regierders deser stadt, Nae deliberaē is goetgevonden, jn aensien van meer Hooch gem. Sijne Hooch^{t} hem liber te stellen, om 't selve aen te nemen off niet, ende dat men in cas van aenneminge Sijne E. sal geven dimissie *in amplissima forma*.

S'Maendachs den xxij^{en} *December* 1645.

Gehoort de lecture vant geene de Heeren Professoren hadden bij geschrifte gestelt tot corroboratie vande propositie den iij^{en} November alhier mondelingh gedaen bij haer E. Gecommitteerden. Is goetgevonden dat d'Heeren Burgermrn ende Gecommitteerden tot de Academische zaken desen aengaende met haer E. communiceren zullen.

S'Maendaghs den v^{en} *Januarij* 1646.

Gelijck oock gelesen is die daer bij overgesonden resolutie vande Ho. Mo. Heeren Staten Grael vanden 5^{en} ende vj^{en} deser *stilo novo*, waer bij d'Heer Willem vander Straten *Medicinae Doct.* eñ *Professor* inde Academie deser stadt wordt aengenomen ende commissie verleent tot *Medicus* van Sijn Hooch^{t} d'Heere Prince van Orange etc.

S'Woensdaghs den xxix^{en} *Januarij* 1646.

Is gelesen de naebes. Missive van Zijne Hooch^{t} ende de rescriptie daer op in advijs gehouden

De Prince van Orange etc.

Edele erentfeste wijse, voorsienige seer discrete besondere goede vrunden. Naer dien wij in conformiteijt vande goede intentien van Hare Ho. Mo. te rade geworden zijn, ons nu ende dan bij voorvallende occa-

sien te laten dienen vanden persoon van doctor W. van Straten ten aensien van sijne bijsondere wetenschap ende ervarentheijt int stuck der Medicine. Hebben wij UE. mits desen gansch vrundelick willen versoecken, dat haer gelieve goet te vinden, volgens 't geene in gelijcken gevalle dagelicx bij andere Republiquen ende Academien wordt gepractiseert, dat hij vander Straten gedurende de voors. functien t'onsen dienste bij UE. gelijck als tot noch toe getracteert ende gecontinueert worde in sijn rang onder UE. ordinarise Medicijns, mitsgaders iñ bedieninge sijner Professie in UE. Academie mits dat hij den tijt die hem sal overich wesen van onsen dienst effectivel. in sijne voorñ andere vocatien ten dienste van UE. ende hare jngeseteñ kome besteden, ende alsdan door dagelicxe ende frequenter oeffeningen eeniger maten suppleere, 't geene aen sijne ordinarise functie sal mogen ontbreken, emmers ter tijd toe dat hij sijne dimissie van UE. formelick sal mogen hebben versocht ende geimpetreert.

Aende E. Mo. Heeren ordinarise Gedep^den^ vande staten 's Lants van Utrecht hebben wij gelijck versoeck gedaen, nopende de bedieninge haerer Gasthuijsen, waer aen wij vertrouwen dat UE. des te liever de goede handt sullen willen houden, vermits hare Academie aende combinatie vande selve bedieniñ met de professie werckel. schijnt gelegen te sijn, des op 't geene voors. is UE. vrundelicke rescriptie verwachtende, bidden wij God.

Edele erentfeste in 's Gravenhage den 5^en^ Februarij 1646. Ende was ond. *F. Henry de Nassau.*

S'Dijnsdaghs den xxiiij^en^ *Februarij* 1646.

Refereerden d'Heeren Burgermr̃n dat haer E. ende d'andere Gecommitteerden tot d'Academische zaken

rijpelijck geexamineert hebbende de missive van Sijn Hooch^{t} vanden 5^{en} deser *St. no.* hier voor bij de notulen vanden xxix^{en} Januarij geregistreert alvorens daerop te rescriberen, goetgevonden hadden met den Professor van Straten naerder te handelen, gelijck haer E. met hem opt behagen vande E. vroetschap overcomen waren dat hij sal mogen aenveerden den dienst van *Doctor Medicus* van hare Hoocheijden, ende niettemin in sijn qualiteijten van ordinaris Medicijn deser stadt ende *Primarius Medic. pract. et Anatom. Profess.* inde Academie alhier continueren, des hij in plaetse vande gaige van duijsent gul^{s}. 's iaers die hij alsnu geniet voor sijne voors. professie naer expiratie vant lopende vierendeel jaers ses hond^{t} gulden 's jaers hebben zall, mits dat hij in conformité van Hoochgemelte Sijn Hooch^{ts} schrijvens den tijt die hem sal overich wesen van Sijn Hooch^{ts} dienst (soo veel doenlijck) in sijne voorschreven vacatien alhier come besteden, ende dan door dagelicxe ende frequenter oeffeningen eeniger maten supplere 't defect sijner voorverhaelde functie. Beheltelijck dat bij 't verlaten ofte cesseren vanden voors. dienst van Hare Hoocheijden hij weder comen sal inde vorige bedieninge van sijn professie ende van sijne jegenwoordige gaige van 1000 guldens. Nae deliberatie heeft de vroetschap 't voors. gebesoigneerde gelaudeert ende geapprobeert, met onderlinge belofte vant selve secreet te sullen houden, om redenen, mitsgaders daer bij gearresteert de volgende rescriptie bij gemelte Heeren Gecommitteerden geconcipieert.

Doorluchtige etc.

Bij ons hehoorl. aengemerckt zijnde de goede diensten van do^{r} Willem vañ Straten, ende de sonderlinge nutticheijt die onse Academie ende stadt van hem

genoten heeft, ende noch meer eñ meer te verwachten hadden, vermits sijne groote ervarentheijt ende sonderlinge geleertheijt inde Medicijnconste, hadden wij wel gewenscht sijne gestadige continuatie daerinne, doch daer tegens considererende de weerdicheijt van uwer Hooch^{ts} persoon, ende hoe veel desen staet aende goede dispositie ende welvaert vande selve ende die van uwer Hooch^{ts} Illustre huijs gelegen is, mitsgrs de inclinatie ende genegenheijt van uwe Hooch^{t} om van den gemelten doctor gedient te zijn, hebben wij liever willen postponeren d'jnteresse die de jngesetenen deser stadt ende studenten onser Academie door sijn absentie sullen comen te lijden, dan dat wij belet zouden geven int contentement 't welck uwe Hooch^{t} heeft inde persone vanden gemelten Do^{r} zullen hem daerom in sijn rang onder d'Ordinaris Medicijns deser stadt ende inde professie onser Academie tot sijn genoegen continueren. Ende hadden wel gewenscht dat d'Heeren der twee voorstemmende leden vande staten deser Provincie ten reguarde van haer E. Mo. Gasthuijs insgelijcx gedaen hadden, ende daer in gevolcht 't advijs vande Heeren Burgermrn onser stadts Gecom^{de} alsoo onse Academie aende combinatie vande bedieninge vant voors. Gasthuijs met de professie (oock volgens uwer Hooch^{ts} Hoochwijs oordeel) merckel. is gelegen. Vertrouwen oversulcx dat Uwe Hooch^{t} vorders degoede handt daeraen houden sal, dat de voors. bedieninge vant Gasthuijs vande professie niet en worde gesepareert. Hier mede etc. den 24^{en} Febr. 1646. *Sti. loci.*

Burgermrn eñ vroetschap.

S'Donderdaghs den xij^{en} *Martij* 1646.

SNANOENS.

Opt geproponeerde vande Heeren Gecom^{den} totte zaken vande Academie deser stadt, Is de gaige *D. M.*

Jacobi Ravensperg Mathes. Profes. geaugmenteert met twee hondert gul^{s} 's jaers.

S'Maendaghs den x^{en} *Augusti* 1646.

Is belieft de Memorie vande pachters vande wijnen geconfereert tegens des Pedels Register aengaende de vrijdom vande helft der jmpositien opde wijnen bij de studenten deser Academie genoten ijder tot hondert kannen int jaer van j° Februarij 1645 tot 1° Februarij 1646. Omme bij den eersten Cameraer deser stadt goetgedaen te worden tot 17035$^{1}/_{4}$ kannen Fransche wijn, bedragende voor den pachter vanden Excijs, middelen ende impost elffhondert seventich guldens seven stuijvers, ende voor den pachter van de nieuwe specien twee hondert twaelff gul^{s}. vijftien stuijvers acht penñ.

S'Maendaghs den leste Maij 1647.

De Heer Professor Mr Henrick de Roij is voor de dedicatie van sijn *Fundamenta Medica* toe gevoecht een vereeringe van hondert eñ vijftich guldens, daer van Ordonnantie verleent is op den anderden Cameraer Johan vande Poll.

S'Vrijdachs den j^{en} *October* 1647.

Gehoort 't mondeling versoeck *Petri Wassenaer Med. Stud.* ten eijnde hem gepermitteert soude worden op morgen voort te gaen met sijne aengestelde disputatie inde Medicijnen *sub praesidio D. Professoris Henrici Regij* waer van hem door ordre vanden *Rector et Senat. Academ.* jnhibitie was gedaen, Is goetgevonden dat d'Heeren Burgermñ ende vordere *Curatores Academiae*

nae noen hier op sullen horen *Magnificum D. Rect.* ende *Praesidem Regium* neffens den comparant.

S'Maendachs den iiij^en^ *October* 1647.

Gehoort sommier rapport vant gehandelde met den *Magnifico Rectore* ende *Professore Regio* aengaende d'aengestemde disputatie *Petri Wassenaer*, Is dese saecke in advijs gehouden, doch is den selven Wassenaer ontboden tegen twaelff uren, om te hooren 't bevel vande Heere Anderde Burgermr ende andere te assumeren Heeren van sijn tonge te bedwingen over 't seggen vanden Heere Rector voors.

S'Maendaghs den xj^en^ *October* 1647.

Is verstaen dat de wedue vande Heer *Professor Liraeus* Za., gestorven in November 1646, sall genieten een halff jaer vande res.^e^ xxiiij ende xxx gul^s^., die de Professoren jaerl^s^. den j^en^ *October* uijtgereijckt worden voor wijn ende Tabber geldt.

S'Donderdachs den ij^en^ *December* 1647.

Is goetgevonden dat de goude medailles die van stadts wegen worden vereert den geenen die opde Academie alhier *publice* gepromoveert worden voortaen sullen worden gemaeckt van Croonen goudt, blijvende niettemin op de selve weerde.

S'Maendachs den xvij^en^ *Julij* 1648.

Voor de dedicatie ende presentatie van vijftich exemplaren *D. Professoris Cypriani Regneri ab Oosterga Censurae Belgicae* ofte *Not. ad Instit. Jur.* is Sijn E. toegeleijt een vereeringe van twee hondert ende vijftich gul^s^.

S'Maendachs den vj^en^ *November* 1648.

Opt te kennen geven van Roeloff van Cuijlenb. Stempel snijder, dat de medaille diemen de studenten die inde Academie alhier gepromoveert worden, van stadts wegen vereert, van ducaten goudt gemaeckt veel te swack ofte buijchsaem valt op harder goudt niet wel is te prenten, vermits de stempel wat te diep is gesneden, ende hier bij geleth dat bij veele geoordeelt wordt dat 't beeldt daerop staende een Tabbert ofte rock aent lijff behoorde te hebben, mitsgaders een Bonet opt hooft ende een boeck inde handt als int model ofte teeckeninge alhier vertoont. Soo is goetgevonden dat den voorn Cuijlenburch sal maken een nieuwe stempel conform 't voors. model, om daer mede den voors. penning te munten van Pistoletten ofte Croonen gout, blijvende bij den prijs vande voorgaende. Ende is den voorn Cuijlenburch voort maken vanden voors. stempel toegeleijt de somme van hondert gul^s^.

S'Maendachs den xiij^en^ *November* 1648.

Opt geproponeerde vande Heere eerste Burgermr, dat d'Heeren *Magnificus Rector* ende Professoren inde Academie alhier versochten advijs hoe hun te dragen opt versoeck van *D. Loenius Med. Doct. et Phiae Professor* tot Deventer om alhier zonder *examen* ofte *disputatie* gepromoveert te worden tot *Magister artium* etc. Is verstaen dat hij ten aensien van sijne publiq. bedieninge vrij sal zijn vant *examen*, doch dat hij *pro gradu consequendo publice sine Praeside in superiore cathedra* sal moeten defenderen *Theses inaugurales* bij hem uijt te geven.

S'Donderdaghs den j^en^ *Martij* 1649.

Nae deliberatie is goetgevonden 't augmenteren de respective gaiges vande Heer *Mag.^cus^ Rector Berckringer* ende de Professoren *Cyprianus*, *Moreelse*, *Regius* ende *Ravenspergh* ijder met twee hondert gul^s^. 's jaers, ende die vanden Professor *Paulus Voet*, met vierhondert gul^s^. alle ingegaen met ijder resp^e^. lopende vierendeel jaers.

S'Dijnsdaghs den j^en^ *Maij* 1649.

Nae verscheijden discoursen ende deliberatien over 't beroepen van noch een *Professor Medicinae* jnde Academie alhier, js eijntelijck goetgevonden de saecke noch eenige weijnige dagen in advijs te houden ende ondertusschen naerder informatie te nemen aengaende 't humeur van Do^r^ *van Linden Professor* tot Franeker.

S'Vrijdaghs den viij^en^ *Junij* 1649.

Weder wijdtlopich gediscoureert ende gedelibereert sijnde aengaende de Professie inde Medicijnen in deser stadts Academie, oock gehoort 't geene een vande Heeren in Vrieslandt geweest zijnde hadden vernomen vañ *Professor Lindanus* tot Franeker. Is bij de vroetschap geresolveert ende goetgevonden, datmen omde dolerende studenten niet langer op te houden aenstonts sal beroepen tot *Extraordinar. Professor* op een gaige van drije hondert gul^s^. 's jaers d'Heer Do^r^ *Diemerbroeck* opt presuppost dat sijn schoonvader Do^r^ Gessel hem behoorl. ende genoechsaem exercitie ende emploij tot voordeel vañ studerende jeught sal toestaen int Catharijnen Gasthuijs alhier, Ende dat men niettemin sal doen sonderen gemelten *D. Lindanum* off hij

op een jaerl^{s}. gaige van 10 à 1200 gul^{s}. te becomen soude sijn, om daer voor alhier als *ordinarius Medic. pract. et Anatom. Professor* te dienen ende datmen voorn̄ *D. Diemerbroeck* dese intentie van noch een *ordinarium* te beroepen bekent sal maken, Ende is daer bij verclaert, datmen met sijn beroep niet en verstaet te krencken voorgaende resolutien medebrengende datmen niemant met eenige ampten ofte offlcien voorsien sal als die notoirlijck bekent sijn te wesen vande ware Christelicke gereformeerde religie.

S'Maendaghs den xviij^{en} *Junij* 1649.

Gehoort 't rapport van d'Heer Oudborgermr Ruijsch, die de schoonmoeder *D. Lindani* naerder gesondert hadde 't Amsterdam aengaende 't aennemen vande Professie inde Medicijnen alhier, js dese saecke voor den tijdt van acht dagen in advijs gehouden.

S'Maendaghs den ij^{en} *Julij* 1649.

Gehoort 't rapport vande Heeren Burgermrn ende andere Gecommitteerden die Do^{r} Diemerbroeck ende sijn schoonvader Do^{r} Gessel voorgehouden hadden des vroetschaps resolutie vanden viij^{en} Junij voorleden, js na deliberaē verstaen dat den voorn̄ Diemerbroeck als Extraordinaris Professor sal hebben te doen 's weecks twee lessen inde Academie ende twee lessen ofte demonstratien int Gasthuijs, ende dat hij daer voor genieten sal een gaige van vier hondert gul^{s}. 's jaers.

Is noch geresolveert datmen *D. Joannem Antonidem van Linden Professor* tot Franeker volgende resolutie vanden viij^{en} Junij verleden sal presenteren beroep tot tweede ord^{s}. *Professor Medicinae* inde Academie al-

hier op een jaerl^{s}. gaige van tien off uijterlijck van twaelff hondert guldens, omme welcke presentatie ofte beroepinge te doen gecom^{t}. sijn ende gecommitteert worden bij desen de Heeren Nijpoort ende Ruijsch Outborgermrn.

S'Maendaghs den xvj^{en} *Julij* 1649.

Rapporteerden d'Heeren Oudborgermrn Nijpoort ende Ruijsch in Vrieslandt geweest zijnde, dat haer E. tot Leeuwaerden gevonden hadden *D. Joan Anton. van Linden Medicinae Profess.* inde Academie van Franeker, ende opde beroepinge bij haer Ed. volgende last en commissie vanden ij^{en} deser maent hem gepresenteert, tot antwoort becomen hadden dat hij aldaer goede conditien hadde, niettemin sijn bedencken nam opde presentatie, ende dat hij hem daer over beraden soude met sijn huijsfrouw en vrunden, oock met eenige der Heeren Curateurs der voors. Academie, vande welcke hij faveur en vrundschap genoten hadde: Ende dat hij sijn resolutie overschrijven zoude, na dat hij alvorens tot ord^{s}. *Medic. Pract. Professor* alhier bij missive beroepen ende daer bij bericht soude sijn vande emolumenten die de Professoren hier boven haer ordinaris gaige genieten. Nae deliberatie is goetgevonden datmen eens sal vernemen off 't een sekere costume is dat een *Professor Med. Pract.* altijts gaet voor een *Professor Theoret.*

S'Woensdaghs den xxv^{en} *Julij* 1649.

D'Heeren Burgermrn ende vordere Gecom^{den} totte Academische zaken sijn versocht te resumeren voorgaende resolutie, aengaende de commissie der Heeren, t^{en} overstaen vande welcke bijde Professoren geexa-

mineert worden die geene die inde Academie alhier tot *Doctores Licentiati* ofte *Magistri* gepromoveert worden, Eñ sullen de gemelte Heeren hun oock informeren wat andere Professoren voor sodaene promotie betaelt wordt.

S'Maendaghs den xx^en^ *Augusti* 1649.

Is gearresteert de nabes. missive aen *D. Joan. Anton. vander Linden Medic. Profess.* inde Academie van Franeker.

E. Hoochgeleerde, wijse seer voorsienige Heere.

Alsoo vermits 't emploij vande Professor Straten tot *Medicus* van Hare Hoocheijden onse Academie niet gedient is van een *Ord.s Medic. Pract. et Anatom. Professor*, Soo hadden wij om te suppleren 't selve defect goetgevonden V. E. te beroepen tot tweede *Ord.s Professor Medic.* alhier, Ende om de selve beroepinge V. E. te presenteren gecommitteert d'Heeren Outborgermrn Nijpoort ende Ruijsch, die ons gerapporteert hebben, dat 't selve bij haer Ed. gedaen zijnde op een tractement van twaelff hondert gul^s^. 's jaers V. E. de saecke in bedencken hadde genomen voorstellende niettemin de gewoonte te sijn dat de *Professor Med. Pract.* gaet voor de *Professor Theoret.* 't welck wij ondersocht hebbende bevinden tot noch toe diensaengaende geen vastevoet ofte ordre te sijn. Dient alsulcx desen om V. E. nochmael tot het aennemen der voors. professie te versoecken, waer op wij metten eersten uwer E. antwoordt sullen verwachten. Boven haere gaige genieten de Professoren alhier jaerlijcx dertich gul^s^. voor Tabbert gelt ende vier en twintich gul^s^. in plaetse vande vrijdom inde impositien opde wijnen. Hier mede enz· Den xx^en^ *Augusti* 1649.

Burgermrn en vroetschap verclarende de vroetschap mettet geene voors. *D. Henr. Regio* iegenwoordige *Medic. Profess.* alhier geen praerogative van *Primarius Medic. Professor* ofte anders toe testaen.

S'Maendaghs den 27^en^ *Augusti* 1649.

Op de schriftelijcke Memorie d'Heeren Burgermrn overgelevert bij *Dor. Diemerbroeck* onlangs aengenomen *Extraordinar. Medic. Professor*, Is provisionel. goetgevonden dat hij sijn lessen inde Academie doen sal des voornoens ten tien uren ende dat hij *Collegijs privatis* sich alleen bemoeijen sal met *Colleg. Pract.* gel. de *Professor Regius* alleenlijck *Collegia Theoretica* sal houden, Item dat hij beneffens andere Professoren sal genieten gewoonlick Tabbert ende wijngelt, dat hij op promotien en andere solemnele actien achter alle de ordinaris Professoren mede *togatus* sal compareren eñ *in Senatu Academico* geen sessie hebben, maer bij provisie tot datter noch een *ords. Medicinae Professor* sal wesen, mede examineren die tot Promotie *in Medicina* aspireren, ende genieten soo veel vant selve examen als gemelten *Profess. Regius*,

Dat seker persone kennisse en experientie van *Medicine* hebbende, doch onervaren inde latijnsche tale versocht geexamineert ende hem dan verleent te worden acte van licentie om te mogen *praxin medicam* exerceren, is verstaen datmen 't selve versoeck affslaen sal.

Gesien d'afdrucksels vande nieuwe stempel vande Medaille voor de geene die iñ Academie alhier gepromoveert worden, d'eene van ducaten d'ander van Cronen goudt, Is verstaen datmen se van ducaten goudt sal munten, ende dat ijder vande Magistraets personen alhier een sodaene. medaille van silver sal

hebben, Ende sijn d'Heeren Gecommitteerden geauthoriseert met den stempelsnijder t'accorderen, midts niet excederende de somme van hondert vijftich gul^{e}.

S'Maendaghs den x^{en} *December* 1649.

Compareerden nae geimpetreerde audientie d'Heeren Professoren Hoornbeeck, Moreelse en Berckringer, uijt last vañ *Senatus Academicus* voordragende dat hoewel 't xvj^{e} art. vañ *Leges & Statuta Academica* mede brenght dat niemant alhier inde Medicijnen practiseren mach, sonder alvorens sijn Promotiebrieff aende *Medic. Facult.* vertoont te hebben, evenwel ter contrarie veele soo vrouwen als manspersonen hun de selve practijck onderwinden. Versoeckende dat daerinne penalick mochten worden voorsien.

Ten anderen, alsoo de *Studiosi Medicinae* bij dese winter tijt geerne hadden *exercitium Anatomicum*, dat de E. vroetschap believe te disponeren doer wien 't selve gedaen sal worden. Ten derde, dat den Professor *Regius* vreemt voorgecomen is de resolutie vande Ed. vroetschap, dicterende dat *Collegia Theoret.* bij hem, ende *Pract.* bij *D. Diemerbroeck privative* gehouden souden worden, daer in andere faculteijten geen distinctie gemaeckt wordt tusschen *Pract. & Theor. Collegia* ende de studenten somtijts geerne onder een ende de selve *Profess.* haer *Stud. Med.* absolveren. Ten vierden, dat voorñ *D. Regio* ende d'andere Professoren oock vreemt voorgecomen is dat gemelten *extraord^{s}. Profess.* present sal sijn in *examin. Cand. Medic.* alsoo de costume in andere Academien ter contrarie is, ende den Professor Ravenspergh als hij noch extraordinaris was 't selve geweijgert is, Ende is goetgevonden dat d'Heeren Burgermñ ende Gecommitteerden vande Academie hier op adviseren sullen.

S'Maendaghs den lesten December 1649.

Gehoort 't advijs vande Heeren Burgermrn en vordere Gecomden totte Academische zaken op 't geproponeerde bij Gecomde Professoren den xen deser maendt. Is op 't eerste poinct, rakende personen hun de practijcke inde medicijnen alhier onderwindende sonder promotie bij de vroetschap verstaen datmen d'Heeren Professoren sal geven copie van 't artikel, 't welck die van 't chirurgijns gilde daer tegen sijn hebbende in haerl. Gilden Ordonnantie. Op 't ije is bij provisie goetgevonden dat den *Ordinarius* ende *Extraordinarius Medic. Professor* bij beurten een *Subiectum* sullen voornemen eñ d'Anatomische demonstratien doen. Op 't iije dat gemelte twee Professoren *promiscue* door den anderen soo *Practica* als *Theoretica Collegia* sullen mogen houden. Op 't iiijen persisteert de vroetschap bij voorgaende resolutie bij proe. soo lange hier maer een *Ordinar. Medic. Professor* is.

S'Maendaghs den xijen *Maij* 1651.

Sijn na versochte audientie binnen erschenen *D. Cyprianus ab Oosterga Rector Magnif.* item *Hoornbeeck* en *Regius Assessores* van wegen de samentlicke Professoren vande Academie alhier bij occasie vant overlijden vañ Pedel Noortdijck, overleverende hare schriftel. memorie ende consideratien 't Pedelampt rakē die goetgevonden is te stellen in handen vañ Heeren Burgermrn ende vordere Gecomden totte Academische saken, om naer examinaē van dien te rapporteren ende adviseren naer behoren.

S'Vrijdaghs den vijen *Maij* 1652.

Ontfangen ende gelesen een latijnse missive *D. Samuelis Retorfortis* Predicant en Professor tot St. André in

Schotlandt, gedateert aldaer den iien Martij 1652, naverhael van zijne twijfelachtige deliberatien over 't aennemen vande professie Theologie inde Academie alhier Sijn E. aengeboden, ten aensien vanden onsekeren en turbulenten staet aldaer eijntel. schrijvende *sibi religionem esse nisi fugato et expulso stationem deserere, neq. posse matrem Ecclesiam laceram concussam, fractam et suae saluti privatae anteponendam derelinquere nisi Dominus ipsum inde avolare iusserit. Neq. etiam audere nos longiore procrastinatione orare ut ipsius adventum exspectemus*, daer bij voegende *quanquam futurum est hoc meo, ut praescio et metuo, malo et sera poenitentia, sed malle se in suum privatum comodum, quam vel in conscientiam suam fluctuantem vel in nostram benignitatem peccare.* Ende noch breder schrijvende aen d'Heer *Professor Voetius*, welck schrijvens alhier mede gelesen is.

S'Dijnsdaghs den xxij*en Junij* 1652.

Na deliberatie is verstaen dat het privilegie den xxiij*en* Martij 1640 bij de vroetschap gegeven aen die geene die op d'Academie deser stadt haer promotie becomen, dat namentlijck d'selve vrij sijn vande contributien tot verval vande oncosten vande borgerwacht, sich niet en extendeert tot der selver weduwen.

S'Vrijdags den xx*en Augusti* 1652.

Verhaelden d'Heere eerste Borgermr Ruijsch dat *D. M. Joannes á Leusden, Hebr. Ling. Professor Extraord*s. bij die van Sluys beroepen wordt tot Predicant aldaer, voorstellende off voor d'Academie niet dienstiger waer hem alhier te behouden. Na deliberatie is goetgevonden dat d'Heeren Burgermrn en vordere Gecom*den* tot d'Academische zaken met d'Heer Rector

ende Professoren confereren sullen over de nootsaeckelijckheijt deser professie ende sijne diensten inde selve.

Saterdaghs den xxj^en^ *Augusti* 1652.

Uijt 't rapport vande Heeren Burgermrn en vordere Gecommitteerden vernomen sijnde de getuijgenisse vanden Rector Magnificus ende Professoren vande Academie alhier vande goede diensten die den Extraord^s^. Professor Leusden was doende, soo met publique lessen als private collegien. Is goetgevonden op sijn voorgaende versoeck sijn gaige te verhogen tot ses hondert gul^s^. 's jaers.

Is noch opt versoeck hier toe bij req.^e^ gedaen de gaige van *Dor. Isbrandus Diemerbroeck Med. et Anatom. Profess. Ord^s^.* geaugmenteert met twee hondert gul^s^. 's jaers ingegaen j^en^ *Aprilis* lestleden.

Saterdaghs den v^en^ *Februarij* 1653.

Nae deliberatie is verstaen datmen *D. Georgio Csipkes Comarino Pannonio* die overmorgen nae gehoudene publique disputatie in d'Academie Camer gepromoveert sal worden *Dor. Theologiae* ende sijne *Theses Inaugurales* de Magistraet deser stadt hadde gedediceert, sal vereeren d'Academische Medaille in goudt ende silver, ende dat in consideratie dat hem d'uijtterlijcke pompe van Promotie was affgeraden, ende hij in verre gelegen landen de renommée deser stadt ende Academie gaet verbreijden.

S'Maendaghs den xxv^en^ *Aprilis* 1653.

Opt geproponeerde dat *D. Michael de Haes Daventriensis* na private examinatie ende publycke Inaugurale

disputatie eñ d'Academische Senaet alhier weerdich ende bequaem geoordeelt om op morgen openbaerlick int choor vanden Domkercke naer gewoonte gepromoveert te worden doctor in beyden Rechten, sulcx bij affixie van billetten hadde genotificeert met invitatie van alle geleerde ende lieffhebbers van geleertheijt om de selve solemniteijt met haer presentie te vereeren, doch dat vermits sijn vader eergisteren int herwaerts comen door 't springen van een hollende wagen sijn eene been seer deerlijck gebroken hadde, hij d'uijtterlicke pompe hadde moeten affsnijden ende op huijden inde besloten Camer sijn voors. promotie becomen, Is bij de vroetschap verstaen dat hij vermits gedaene preparatie ende *funestum impedimentū* vande publijcke *solemnia* niettemin vereert sal worden met de goude Medaille, diemen gewoon is die geene, die *publice* gepromoveert worden, om den hals te hangen.

S'Maendaghs den ix^en^ *Maij* 1653.

Nae deliberatie ende omvrage is verstaen datmen door de druckers ende anders bekent sal maken dat de dedicatien van *Theses* ende diergelijcke aende Magistraet voortaen gestelt sullen moeten worden aldus: *Nobilissimis amplissimisq. D. D. Consulibus et Senatui Reip. Ultraject.*

S'Maendaghs den iiij^en^ *Julij* 1653.

SNANOENS.

Rapporteerden d'Heeren Burgermr̄n ende vordere Gecom^den^ dat haer E. volgens resolutie vanden iiij^en^ Junij verleden met d'Heeren Rector Magnif. ende Professoren hadden gecommuniceert over de abusen

inde cedeltgens vande vrijdom der studenten in bier ende wijn jmposten ende met communicatie der selver daerop hadden op papier gebracht een Reglement, 't welck alhier opgelesen sijnde bij de vroetschap gearresteert is, als oock den geconcipieerden Eedt der Pedellen, ende goetgevonden dat d'Heeren Gecom^den^ alsnu een revue sullen doen vande Registers der Pedellen ende pachters ende uijttet kerckenboeck doen extraheren de namen der studenten die tot haer vertreck onlangs versocht hebben kerckel. attestatie,

Reglement op d'exemptie ende vrijdom vande Studenten in bier ende wijn excijs.

Inden eersten sal den *Rector Magnificus* curieuselijck daer op letten dat geen andere geimmatriculeert ofte ingeschreven worden dan die actuele studenten sijn ofte het selve bij *Testimonio* van een der Professoren connen vertonen.

De studenten uijt de Triviale Schole deser stadt op d'Academie comende sullen gehouden wesen te vertonen *testimonium* waerbij den *Rector* der voors. schole haer bequaem verclaert om de Academie te frequenteren.

Sonder dat d'Utrechtse scholieren de voors. exhibitie sullen mogen jlluderen met voorgeven dat sij de Triviale wel vroech verlaten echter haere studien onder Predicanten ten platten lande ofte domestique Pedagogen voltrocken hebben, ten ware sij claerlijck conden doceren soo langen tijt onder de selve gecontinueert te hebben haere *Studia Scholastica* datmen manifeste conde affnemen dat sij de selve onder sodaene directie behoorlick hadden geperficieert.

Ende sullen niet mogen worden geimmatriculeert doctoren ofte Licentiaten, noch oock die in dienst vant landt, stadt ofte kercken zijn, noch oock militaire

personen nochte suppoosten vanden Hove ofte Gerechte deser stadt, jnsgelijcx geene clercken, knechts van eenige Heeren, van Apothekers van Chirurgijns off diergelijcke, nochte oock die eenige borgerneringe ofte handtwerck doen, alwaert schoon de selve eenige jnstrumenten maecken tot de studien dienende, veel min Taelmrs, Schermmrs off diergelijcke.

Dat oock voortaen niet sullen mogen worden geimmatriculeert die haer noemen *Studiosus Matheseos* ende nochtans geen latijn connen spreken, oock d'Academie noijt frequenteren, noch oock gequalificeerde luijder kinderen haer pretexerende te sijn studenten inde philosophie ofte Historien, ende nochtans ipso actu niet studerende.

De studenten sullen gehouden sijn haere vrijbriefkens personen ten huijse van den Pedel te halen, ende op des selfs register met haer eijgen handt haer van aentekeninge te doen, sonder daertoe den dienst van haer Hospites ofte yemant anders te mogen gebruijcken.

Ende sullen de studenten hoewel geimmatriculeert niet mogen vrijdom genieten, tensij de selve jaerl. gerecenseert sijn.

[illegible]

[illegible]

tijdts verhuijsende bij 't halen vande vrijbriefkens den Pedel daer van kennisse te geven. Ende ten eijnde confusie inde saisoenen werde geweert, sal voortaen den *Rector Magnificus* gestelt worden alle jaer j^e *Februarij*.

De Registers vanden *Rector Magnif.* Pedellen ende Pachters respective sullen t'eijnde elcke vierendeeljaers bij Gecom^den^ vañ Magistraet nagesien, ende op der selver deughdelickheijt nau ondersoeck gedaen worden.

De studenten sullen de voors. vrijdom niet langer mogen genieten als den tijt van ses jaren ten langsten.

Soo wie bevonden worden tegen eenige der voors. poincten gepecceert te hebben, diens name sal *in albo Academ.* uijtgeschrapt, ende hij geen student sijnde arbitral. gestraft worden.

Ende opdat alle frauden des te beter geeviteert mogen worden, sullen de Pedellen bij eede moeten beloven de selve sooveel in haer is te sullen weeren ende geensints daertoe cöopereren.

Verhopende d'Heeren Burgermrn eñ Regierders deser stadt met dit voors. Reglement te sullen voor het toecomende weeren de defraudatien die in desen waren ingecropen, Ende verclarende jndien niettemin daerin worde gecontinueert ende dit Reglement geilludeert, dat haer Ed. genootsaeckt sullen wesen d'exemptie ofte vrijdom te revoceren ende in te trecken.

Eedt bij de Pedellen Fockenberch ende Camp gedaen den j^en^ *September* 1653.

Dat sweere ick als Pedel vande Academie van Utrecht, dat ick mij poinctuel. sal reguleren na de Instructie op mijn ampt gearresteert ofte noch t'arresteren, ende specialijck dat ick na alle mijne vermogen sal helpen weeren de frauden die onder pretext vande exemptie ende vrijdom der studenten in bier ende wijnjmpositien

souden mogen worden gepleecht, sonder selff off door de mijne directel. off indirectel. int minste off meeste daerinne te cöopereren.

S'Maendaghs den j^en^ *Augusti* 1653.

Het Reglement op d'exemptie ende vrijdom vande studenten inde bier ende wijnexcijs hier voor opden iiij^en^ Julij geregistreert, is goetgevonden *in patenti* te doen uijtschrijven ende op een bordeken geplacht ophangen inde Camer vande Academie ende ten huijse vañ Pedels.

Ende is verstaen datmen de selve Pedels alsnu sal affnemen den eedt mede als voren geregistreert.

Item dat inde Secretarije deser stadt opgesloten ende bewaert sullen worden de stempels vande vrijdom brieffkens der studenten, en dat int drucken vande selve altijts present sullen moeten sijn den sub.^t^ Secretaris ofte Clerck die dan de gedruckte billetgens ende stempel sullen in haer bewaringe nemen.

S'Maendaghs den xx^en^ *Februarij* 1654.

Op 't rapport vañ Heeren Gecom^den^ desen aengaende, js goetgevonden bij 't seste arle vant Reglement opde exemptie ende vrijdom der studenten in bier en wijn excijs, te voegen, dat de studenten gehouden sullen sijn haere vrijbriefkens binnen den tijt van drie dagen te brengen off doen brengen ten comptoire vande pachters vande bier en wijn jmpositien, op poene dat d'selve ouder geworden sijnde, de pachters geen bier off wijn daer op sal laten volgen.

Ende sal de Pedel met expiratie van yder saisoen sijn boeck inde Secretarije deser stadt brengen precisel. voor den eersten dach vant volgende saisoen, omme

met des pachters register gecollationeert en nagesien te worden.

S'Maendaghs den xvij^en^ *April* 1654.

Bij d'Heeren Gecom^den^ tot de Academische saken verhaelt sijnde dat de drije *Professores Theologiae* geaduiseert hadden datmen in plaetse vañ overleden Professor de Bruijn Za. soude mogen voceren *D. M. Matthiam Nethenum* Predicant tot Cleve van wiens goede qualiteijten haer E. loffelick getuijght hadden, Is goetgevonden dat *D. Professor Voetius* hem daer over sonderen sal.

Conform 't advijs der gemelte Heeren Gecom^den^ sijn de jaerlixe gaiges der nabeschreven Professoren geaugmenteert ijder met twee hondert gul^s^.

D. Cyprianus Regneri ab Oosterga Juris Prof.
D. Isbrandus Diemerbroeck Med. Prof.
D. Joannes de Bruijn Mathes. Prof.
D. Daniel Voet Philos. Professor.

S'Dijnsdaghs den ij^en^ *Januarij* 1655.

Alsoo den seer vermaerden Rechtsgeleerden *D. Antonius Matthaeus* die van begin van d'exercitie eerst vande Illustre Schole, ende na vande Academie alhier, de selve grooten luijster ende de studerende ieught ongemeynen dienst bijgebracht heeft, overleden is ende op morgen begraven sall worden, Soo is verstaen dat achter de vrunden met de lange mantel sullen gaen d'Heeren Burgermr̃n ende vordere Curateuren vande Academie met een Deurweerder voor ende alle de stadts Letterdienres ende Boden achter haer E. ende dat jmmediate daer aen sullen volgen de Heeren Professoren met een vande Pedellen voor haer, sullende

den anderden Pedel gaen voor de dode aende rechterhandt vande groefbidder, de Pedelstocken met floers overtogen, dat mede overmorgen bijt doen vande lijck-oratie de Cathedra int Choor vanden Domkercke met swarten baeij overtogen sal worden, Ende dit alles ten aensien den voorn *D. Matthaeus* was *Rector Magnificus* inder tijdt.

S'Maendaghs den ix*en April* 1655.

Refereerden de Heeren Burgermrn en vordere Gecommitteerden tot d'Academise saecken, nae deliberatie ende communicatie hierover gehouden bij provisie hebben goetgevonden mede t'admitteren tot *d'examina Philosophiae* d'extraordinaris *Professores de Bruijn* ende *D. Voet*, ten aensien in die faculteijt maer een ordinaris Professor is.

S'Maendaghs den xxx*en April* 1655.

In gevolge vant genotuleerde den 9 deser is verstaen dat d'extraordinaris Professoren Philosophiae na inaugurale disputatie in die faculteijt daer over mede oordelen sullen, ende neffens andere Professoren genieten vande penn bij den *Candidato* te geven.

S'Woensdaghs den xxij*en Maij* 1655.

Bij resumptie vande notule vanden xxij*en* Aprilis verleden Is verstaen dat in plaetse vandien int betalen vant drucken der disputatien achtervolght sal worden de resolutie vanden xxij*en* Septemb. 1645 mede brengende dat de Professoren ijder niet meer als tien collegiale disputatien int jaer tot stadts costen sullen disputeren, ende dat elcke disputatie niet exce-

deren sal een quatern, Ende sijn gecommitteert d'Heeren Ram ende van Voordt om dienvolgende notitie te doen houden vande disputatien van ijder Professor.

Gelijck dan oock noch goetgevonden is voortaen geen vereeringen meer te betalen voor de dedicatien van *Theses* aende Heeren Burgermrn ende vroedschap, waer van de disputanten sullen gewaerschouwt worden door d'Heeren Professoren die daer toe versocht worden bij desen.

S'Maendaghs den xxij^en^ *October* 1655.

De Heer Professor *Paulus Voet* is voor de dedicatie sijnder E. *Theologia naturalis reformata* vereert met tweehondert gul^s^.

S'Maendaghs den xix^en^ *November* 1655.

D. Joanni Leusden Oriental. Ling. Professori is voor de dedicatie sijns boecks geintituleert *Jonas illustrats.* toegeleijt een vereeringe van hondert vijftich gul^s^.

S'Maendaghs den xiiij^en^ *Julij* 1656.

De gaige van Do^r^ *Isbrandus Diemerbroeck Medic. & Anatom. Profess.* inde Academie alhier is verhoocht tot duysent gul^s^. 's jaers, in te gaan 2 Octobris 1656 toecomende.

S'Maendaghs den x^en^ *November* 1656.

De vroetschap inhererende haer Ed. resolutie vañ xxiij^en^ Maij 1655 verstaet alnoch dat niet meer als thien collegiale disputatien van ijder Professor int jaer tot stadts costen sullen worden gedruckt, ende alsulcx

oock geene jnaugurale noch de billetten van jnvitatie tot het sien der promotien.

S'Maendaghs den xvj^en^ *November* 1657.

De vroedschap heeft *D. Joanni Leusden linguae sanctae Professori* inde Academie alhier voor de dedicatie van sijn *schola syriaca una cum Dissertatione de literis et lingua Samaritanorum* ten aensien vande gedaene costen int eerst alhier te doen maken de Syrische letters ende *matrices* vandien toegeleydt ende vereert twee hondert en vijftich gul^s^.

S'Maendaghs den vij^en^ *Junij* 1658.

De gaige *D. Cypriani Regneri ab Oosterga*, *Professoris Juris & p. t. Rectoris Magnif.* inde Academie alhier, js om goede redenen geaugmenteert met twee hondert gul^s^. 's jaers ingaende den 15^en^ September toecomende.

Is noch opt geproponeerde desen aengaeñ verstaen dat d'exemptie ende vrijdom die de studenten deser Academie toegestaen is vañ borgerwacht druckcosten van disputatien, item van een goude medaille ende stadts kannen voor die geene die *publice* gepromoveert worden niet sal worden genoten bij die geene die in *albo Academico* niet en sijn geimmatriculeert ofte gerecenseert.

S'Maendaghs den xxx^en^ *Augusti* 1658.

Opt geproponeerde desen aengaende is verstaen dat ijder Professor inde Theologie en Philosophie inde Academie alhier jaerlix tot stadts costen sal mogen laten drucken xiiij disputatien, blijveñ 't oude getal van thien disputatien vrij voor de Professoren inde Rechten ende Medicijnen resp^e^.

S'Maendaghs den xxvij^en^ *Junij* 1659.

De gaige van *D. Matthias Nethenus Theol. Prof.* alhier is verhoocht van elff tot twaelff hondert gul^s^. 's jaers, ingaende 1° October eerstcomende. Dewijle beijde d'Heeren Professoren *Gisb. Voetius* ende *Cyprianus Regneri ab Oosterga* over het schrijven van seker boeckgen bij *D. Cyprianus* uijtgegeven ten wedersijden sijn verdragen volgens besloten acte reconciliatoir alhier geexhibeert, Is goetgevonden de selve te seponeren inde secrete casse ter secretarije deser stadt.

S'Donderdaghs den j^en^ *December* 1659.

Opt voordragen vande Heeren Burgermr̄n, die hier over geconfereert hadden met d'Heeren Gecommitteerden tot d'Academische saken, als oock met d'Heer *Rector Magnificus* ende *Assessores*, is verstaen dat Gerard Melder Bataillons ende fortificatiem^r^. deser stadt int cleijnste Auditorio vande Academie alhier sal doen int Nederduijts twee lessen 's weecx ten dienste der studenten ende andere lieffhebbers, alsse des woensdaghs ende Saterdaghs t'elff uijren bij provisie op een tractement van hondert en vijftich gul^s^. 's jaers.

S'Maendachs den xx^en^ *Augusti* 1660.

De vroedschap committeert d'Heeren vañ Voordt ende vañ Poll, haer Ed. *Collegas*, mitsgaders Professor de Roy ende do^r^. Henric van Gessel ofte 't meerendeel van dien daer toe cunnende vaceren, om tot becominge van planten ende cruijden voor den Hoff vande Academie alhier, hun te transporteren nae Leyden ende Amsterdam, waer toe haer E. bij d'Heer Cameraer Solingen hondert gul^s^. ter handt gestelt sullen worden.

S'Maendachs den xxvij^en^ *Augusti* 1660.

Is nae deliberatie ende omvrage nodich geacht en verstaen, dat de Professor de Bruijn, vermits dode van den Professor Daniel Voet *Logicam* inde Academie alhier sal lesen bij provisie, ter tijd toe een ander in die faculteijt worde gesurrogeert, ende dat sonder tractement des sullen de *Collegia Logica* alleen bij hem ondertusschen worden gehouden.

S'Maendachs den j^en^ *April* 1661.

Refereerden d'Heeren Burgermrn, dat in gevolge van des vroedschaps last ende commissie den *Rector Magnificus* ende *Assessores* vande Academie nochmael gehoort sijnde aengaende de vacerende *Professio Historiarum* deselve eenige personen daertoe voorgeslagen hadden, waer bij de Heeren deser vergaderinge noch eenige voechden, volgens d'aenteeckeningen daer van ter secretarije berustende.

Voorts gehoort t'rapport vant advijs der gemelde Professoren aengaende de suppletie der plaetse vanden overleden Bataillon ende fortificaē M^r^. *Gerrit Melder*, is nae deliberatie en omvrage daertoe verkosen ende gecommitteert *Hugo Ruijsch* opt voorgaende jaerlix tractement van hondert en vijftich gul^s^., mits dat alvorens commissie uijt te geven, hij sijn proeve vertoone van sijn bequaemheijt.

S'Maendachs den xv^en^ *Julij* 1661.

Gerefereert sijnde bij d'Heeren vañ Voordt en Poll gecom^t^. om te dispicieren een bequaem persoon tot Hovenier vañ *Hortus Academicus* dat haer Ed. gesproken hadden met *Puschier Baert* die sulx wel genegen was

aentenemen om 150 gul^{s}. s'jaers, Heeft de vroedschap haer E. E. geauthoriseert, om met den selven finalick te handelen ten meesten oirbaer vande stadt, gelijck haer Ed. den xxvj^{en} Augusti rapporteerden op die voet met hem gesloten te hebben, doch sonder borgerschap.

S'Donderdachs den vij^{en} *November* 1661.

Ontfangen ende gelesen een missive der Ed. Mo. Heeren Staten van stadt Groeningen ende Ommelanden, gedateert Groeningen den j^{en} deser maend November, continerende haer Ed. Mo. doleantien over seecker boeck onlangs alhier in druck uijtgegeven bij den *Professor Nethenus* geintituleert *Necessaria defensio concordiae Pastorum Ultrajectinorum* &c., met versoeck alsoo daer bij soowel haer Ed. Mo. als der selver *Professor Maresius* getraduceert en geledeert worden, dat gelijck haer Ed. Mo. onlangs daer over mede gedoleert ende versocht hebben aende Ed. Mo. Heeren Staten van Utrecht alsnu d'Heeren Burgermr̄n ende vroedschap deser stadt (als de welcke gemelde *D. Nethenus* immediatel. subject is) deselve metten aller eersten daer over wilden te reden stellen ende corrigeren nae behoren. Ende is dese saecke in advijs gehouden tot Maendach naestcomende.

S'Maendags den xj^{en} *November* 1661.

Bij resumptie gehoort de lecture vant genotuleerde den vij^{en} deser maendt opden ontfang vande missive der Ed. Mo. Heeren Staten van Groeningen ende Omlanden, dolerende over 't boeck vañ *Professor Nethenus* geintituleert *Necessaria defensio concordiae Pastorum Ultrajectinor.* &c. Is goetgevonden te versoecken en comitteren gelijck versocht ende gecom^{t}. worden bij desen

d'Heeren Wijck Deuverden, Nellesteijn en Hamel Oud-Borgermrn, mitsgaders d'Heeren Foeijt, Someren ende Moreelse ofte 't meerendeel van haer Ed. daer toe cunnende vaceren, om t'oversien off ende waer in haer Ed. Mo. ofte den *Professor Maresius* int voors. boeck geledeert worden, ende 't geexcerpeerde daer van bij het doen van rapport alhier getranslateert over te brengen, de vordere proceduren eñ sententie vide fo. 69, 72, rect. & verso 73 et seqq. 77.

S'Donderdachs den xxviij^en^ *November* 1661.

Meijnardus van Dreunen borger ende Boeckdrucker alhier is bij provisionel. geadmitteert en aengenomen tot ordinaris drucker vande Academie deser stad.

S'Maendaghs den ij^en^ *December* 1661.

Opt gerapporteerde ende geproponeerde desen aengaende is goetgevonden dat d'Heeren Gecom^den^ tot d'Academische saken de Professoren eernstelick voorhouden sullen, dat de selve in haer lessen, disputatien oratien ende geschriften haer sullen hebben 't abstineren van malkander ofte d'een d'anders faculteijt professie ofte bedieninge te taxeren ofte traduceren.

Is noch verstaen dat *D. Professor Henr. Regius* voortaen sal hebben ende voeren den titel van *Primarius Medicinae Professor.*

Instructie voor Paschier Baart, Hovenier vande *Hortus Academicus.*

1.

Eerstelick sal hij van alle de bomen en kruijden ten overstaen van stadts Gecom^den^ ende den Professor van-

den Hoff vande Academie aenteijckening ofte register maecken ende houden ende der selver ordres behoorl. nacomen.

2.

Sal hij de voorñ boomen ende kruijden soo veel doenlick trachten te conserveren ende met alle mogelijcke middelen te avanceren.

3.

Item sal sijn eijgen kruijden ende boomgewassen die hij sal comen inden Hoff te brengen, de voorñ Gecom^den^ ende Professor bij een memorie hebben op te geven.

4.

Ende indien den voorñ Pasquir quame te overlijden sal de stadt in sulcken gevalle de weduwe ofte kinderen daer voor vergeldinge doen.

Aldus gedaen ende provisionel. gearresteert ter vergaderinge vande vroedschap den 15^en^ Julij 1661.

S'Maendaechs den ix^en^ *December* 1661.

Opt iteratijff versoeck alsnu bij requeste gedaen bij *D. M. Joanne de Bruijn Philosophiae Professore* inde Academie alhier, is sijn gaige verhoocht tot duijsent gul^s^. 's jaers, ingegaen den j^en^ deser lopende maendt.

S'Maendaechs den x^en^ *Februarij* 1662.

Opt versoeck vande fortificatiem^r^. Ruijsch, om van sijne twee publique lessen een int latijn te mogen

doen, sijn om alvorens hier op te disponeren gecom^t. ende versocht d'Heeren Gecom^den tot d'Academische saken.

S'Maendaeghs den xvij^en *Februarij* 1662.

Sijn naer versochte audientie binnen erschenen de *Rector Magnif.* ende twee *Assessores* uijt de naem vande *Senatus Academicus*, versoeckende dat voortaen naer 't exempel van andere Academien bij 't overlijden vanden Secret. Nijpoort Za. een *Scriba* uijt d'ordinaris Professoren mach worden vercoren, ende dat de selve chargie mochten wesen ambulatoir, jtem dat bij de vroedschap ondertusschen mochte ordre worden gestelt tottet ondertekenen van Promotiebrieven als Secretaris. Twelck in deliberaē geleijt sijnde, is goetgevonden dat d'Heeren Gecom^den tot d'Academische saecken gemelte vroedschap sullen dienen van advis op de twee eerste poincten, ende nopende 't derde, is den sub^t. Secretaris Quint geauthoriseert tot het teeckenen der voors. Bullen- of Promotiebrieven.

S'Vrijdaechs den xiiij^en *November* 1662.

SNANOENS.

De vroedschap in acht genomen hebbende de goede diensten die *D. Antonius Matthaeus Juris Professor Extraord.* inde Academie alhier is doende, ende genegen sijnde den selven inden voortganck van dien meer ende meer te animeren. Heeft eenpaerlick hem gepromoveert tot Professor ordinarius, ende sijne gaige geaugmenteert tot achthondert gul^s. jaerlix mits bij boven de twee lessen die hij ter weke in *Institutionibus* is doende, voortaen weke^l. noch gehouden sal weesen te doen twee lessen in *pandectis*.

S'Maendaeghs den j^en^ *Junij* 1663.

Op de requeste van Regnerus van Mansfelt ordinaris Professor inde Philosophie alhier, versoeckende vermeerderinge van tractement, Heeft de vroedschap in consideratie van sijn neersticheijt ende goede diensten die den supplt aende Academie alhier bewijst, sijn ord^s^. gaige met tweehondert gul^s^. jaerlijcx verhoocht, sullende inganck nemen den vij^en^ Maij laetstleden.

S'Maendaechs den iij^en^ *Augustus* 1663.

D. *Joanni Leusden Prof. Hebraicae Linguae* is voor de dedicatie van sijn boeck geintituleert *Philologus Hebreo-mixtis* &c. (lees: mixtus) vereert met 150 guldens.

S'Maendaeghs den xxvj^en^ *October* 1663.

Opt geproponeerde desen aengaende gedaen, sijn de Heeren tot de Academische saken versocht ende gelast des vroedschaps resolutie van date den 13^en^ Januarij 1645, raeckende 't getal van Professoren inde Academie alhier naerder te examineren, ende te overleggen ofte de Academie met de selve luijster niet met minder getal van Professoren bequamelijck soude cunnen worden gedient, ende deselve op een sekere gagie gereguleert, ten eijnde de finantie deser stadt hierdoor ten deele soude cunnen worden gesubleveert, ende hierinne de vroedschap te dienen van bericht ende advis.

S'Maendaeghs den xxij^en^ *Maij* 1664.

Is *Daniel Berckringer Philos. et Eloq. Professor* inde Academie alhier, die sijn boeck geintituleert *Institu-*

tiones et exercitationes Ethicae aende Heeren Burgermn ende vroedschap hadde gedediceert ende verscheijden exemplaren geoffereert, tot een vereeringe daer voor toegeleijt tweehondert guldens.

S'Maendaeghs den xiij^en^ *Martij* 1665.

Heeft de vroedschap voor den aenstaenden jare vercoren tot *Rector Magnificus* deser Academie *D. Regnerus van Mansvelt Philos.* ende tot *Assessores D. D. Franciscus Burmannus Theol. Antonius Matthaeus Juris* ende *Henricus Regius Medicinae et Botanices Professores.*

S'Maendaeghs den v^en^ *Februarij* 1666.

Op de memorie vanden *Rector Magnificus* ende Professoren deser Academie, Heeft de vroedschap gehoort het advis vande Heeren tot de Academische saecken gecom^t^ goetgevonden ende verstaen dat de *Subjecta Anatomica* die bij den gemelten Rector ende Professoren vanden Gerechte deser stadt, T Hoff Provinciael ende andere Gerechts-bancken tot de publijcke demonstratien der Academie sullen worden geobtineert, geheel. tot kosten vande stad in het *Theatrum Anatomicum* sullen worden gelevert, ende dat de vordere onkosten bij resolutie vañ 22^en^ September 1656 gespecificeert, alleenlick bijden Professor anatomiae sullen worden gedragen. Des sal den gemelten Professor hebben te vigileren, dat bij voorvallende occasien sodanige *Subjecta Anatomica* bekomen, ende de Heeren Borgermn daer van tijdelijcke notificaē gegeven moge worden.

S'Maendachs den xxij^en^ *October* 1666.

Is wegens den Senaet deser Academie hier ter vergaderinge geexhibeert ende gelesen een memorie ten

principale continerende een doleantie over de censure bijde Eerw. Kerckenraedt der gereformeerde gemeijnte gedaen aen Absolon Malecoot student inde Theologie ter saecke van seecker *Corollarium* bij hem in Academie alhier gedefendeert. Waer op gedelibereert sijnde, is goetgevonden dese memorie te stellen in handen vande Heeren tot de Academische saecken gecom^{t} omme de selve te examineren, ende naer ingenomen bericht de vroedschap te dienen van advis.

S'Maendaghs den v^{en} *November* 1666.

Refereerde d'Heer Eerste Borgermr Hamel dat de Professor *Ant. Matthaeus* Sijn Ed. hadde comen bekent maecken dat d'Heeren Regenten der stad Groeningen voornemens waren hem *Matthaeus* te beroepen tot *Primarius Professor Juris* inde Academie aldaer, ende hem ten dien eijnde te presenteren een considerabel tractement ende andere voordeelige conditien. Waer op gedelibereert sijnde, Heeft de vroedschap de Heeren Borgermrn versocht ende geauthoriseert desen aengaende met den gemelten Professor Matthaeus in bespreck te comen, ende uijt den selven opde bequaemste wijse te verstaen in welcker voegen Sijn E. soude te disponeren sijn, omme alhier in sijne Professie te continueren.

S'Maendaghs den xix^{en} *November* 1666.

Refereerde de Heeren Borgermrn, dat haer E. vermogens des vroedschaps authorisatie vanden v^{en} *November* laetstleden met den Professor *Ant. Matthaeus* waren in bespreck geweest ende den selven naer verscheijden gedaene devoiren eijndelick gedisponeert hadden, omme het beroep bijdien van Groeningen

op sijn persoon voorgenomen te ontseggen, ende alsulx hier in sijne professie te continueren, onder conditie dat desselfs jaerlix tractement van acht hondert gl. soude worden verhoocht met vier hondert gūl., waer op gedelibereert sijnde, Heeft de vroedschap 't selve geconvenieerde indier voegen gelaudeert en geapprobeert.

Exhibeerden de Heeren inde Academische saecken gecom^{t} eenige bescheijden, dienende tot verificaē van het geposeerde inde memorie wegens den Senaet deser Academie den 22^{en} *October* lestleden alhier ingedient, rakende de saecke van Mathias Westfrisius: welcke documenten gelesen sijnde, js verstaen, dat tot naerder openinge deser saecke de resp^{e} Academien van Harderwijck ende Franeker bij missive sullen worden versocht ten eijnde haer E. E. communicatie souden willen geven vant geene aldaer omtrent het aengeven ende de promotie vanden gem^{en} Westfrisius soude mogen wesen gepasseert.

S'Maendachs den xxiiij^{en} *December* 1666.

Is gelesen een missive vanden Rector en samentl. Professoren der Universiteijt tot Franeker van date den 11^{en} December laetstleden, raeckende de versochte en geweijgerde promotie in Medicina van Mathias Westfrisius aldaer, waer op, als mede op 't geene voor desen bij den Rector ende Professoren van Harderwijck, mitsgaders vanden Senaet onser Academie alhier desen aengaende respectivel. is overgesonden ende geexhibeert, gedelibereert sijnde is verstaen, dat alle de stucken dese sake concernerende gestelt sullen worden in handen van d'Heer Officier deser stadt, die bij desen gelast ende geordonneert wordt, omme tegens den selven Westfrisius te procederen sulcx hij naer rechten ende ordonnantie bevinden sal te behoren.

S'Maendaghs den vij^en^ *Januarij* 1667.

Weder voortgebracht sijnde de saecke van Math. Westfrisius, Heeft de vroedschap hare Gecom^den^ bij desen gelast ende versocht ter vergaderinge vande Kerckenraad over te brengen hare resol^e^ vanden 24^en^ *December* lesttleden genomen over de saecke vanden gemelten Westfrisius, omme te dienen tot der selver naerichtinge.

Saterdaghs den xxvj^en^ *Januarij* 1667.

De vroedschap gehoort de lecture vande memorie ende vordere stucken wegens den Rector ende Senaet harer Academie ter vergaderinge ingedient, bijde welcke haer E. E. vertonen hoe dat Absalom Malecotius student den 16^en^ *Junij* des laetstleden jaers Praeside *D. Francisco Burmanno* achter sekere *Disputatio Theologica* gevoeght eñ gedefendeert hebbende onder anderen dese corollaria

> *Socinianorum errori imprudenter velificantur illi qui dicunt sub veteri Testamento plenam peccatorum condonationem fuisse quoniam ad illam oeconomiam* [παρεσις?] *seu pretermissio id est non punitio peccatorum seu remissio tantum ad N. T.* [αφεσις?] *quoq. pertinet.*

Item

> *Observatio diei septimae qualis nunc est sub N. T. non introducta est per speciale aliquod divinum praeceptum, sed per politiam id est Ecclesiasticam, quae certum ordinem cultus divino* (lees: divini) *ita observandum duxit.*

Den selven Malecotius opden 16^den^ *Julij* daer aen volgende versocht hadde sijne kerkel. attestatie welcke

hem Malecoot bijden Kerckenraed alhier was gedifficulteert eñ niet toegestaen, dan met dese clausule.

> Absalom Malecotius student versoeckende kerckelijcke attestatie js eerst gehoort over een corollariū etc. ende daer over aeñ vergaderiñ genoegen gevende, met betoninge van berouw, js de selve hem toegestaen.

Doch dat dese attestatie opden 23en Julij des selven maents wat was versacht ende aldus te boeck gestelt.

> N. N. versoeckende kerckelijcke attestatie js eerst gehoort over een corollarium etc. ende daer over aeñ vergaderinge genoegen gevende, met bekentenisse van onvoorsichtichlijck die manier van spreecken gebruijkt te hebben, js de selve hem toegestaen.

Versoeckende de meergeme Rector en Senaet om redenen int breede bij hare voorñ memorie gededuceert, dat sodanige exorbitantien ingetoomt, ende in 't toecomende volgens het exempel van naburige Academien, belet eñ tegen gegaen mochten worden, gelijck dan op diergelijcke klachten bijden Rector *Schotanus*, *Gisb. Voetius* ende *Antonius Matthaeus Assessores* inden jare 1637 aen ons gedaen ter occasie dat de E. classis van Rhenen Wijck inde classicale vergaderinge van Utrecht een *Gravamen* hadde ingebracht, waerbij gepretendeert wierd, dat de Deputatis Synodi competeerde d'inspectie ofte examen vande Theologische disputen, sodanige pogingen door ons effectivel. te dier tijd waren gestuijt, ende vervolgens mede gelesen sijnde het schriftelijck bericht wegens de kerckenraed desen aengaende overgegeven, versoeckende dat sij inde vers. haere oeffeningen niet verhindert nemaer in de selve bij ons geprotegeert ende beschermt soude

mogen worden, op alle het welcke naer behoren gelet ende gedelibereert sijnde, Heeft de vroedschap tot conservatie vande behoorl. liberteijt van hare Academie en tot voorcominge van alle onlusten ende verwijderingen die door dusdanige altercatien tusschen de Academie en de Kerckenraed meer en meer souden mogen comen te verrijsen, goetgevonden en verstaen, dat de Kerckenraed onbevoeght is sich te bemoeijen met saecken inde Academie omgaende, ende alsulx Professoren ofte studenten te censureren, ofte oock kerckel. attestatien te weijgeren ofte die te clausuleren over ende ter saecke van lessen, disputatien, corollarien ofte onvoorsichtige soo zij die noemen, manieren van spreecken inde selve gebruijckt, ende dat voor soo veel alle sodanige poincten de confessie, gemeene formulieren ende de besluijten vande nationale synoden niet en sijn gedecideert nochte gecondemneert. Ende dewijle de Kerckenraad toecomt de opsicht en kennisse niet alleen over leven maar oock leere, sulx die bijde synode nationael van Dordrecht is vast gestelt, ende dat ten regarde van alle de ledematen harer gemeijnte, ende voor soo veel oock over Professoren ende studenten, die ledematen sijn, verstaet de vroedschap, dat soo wanneer de gemelte Kerckenraad 't eeniger tijd mochte vermeijnen bijde Professoren off studenten tegen de selve leere te sijn gepecceert ofte door onvoorsichtige stellingen de waerheijt van dien in eeniger wijse te wesen geprejudiceert ende dat bij Professoren ofte studenten contrarie wierde gesustineert, sal de Kerckenraed alvorens daer over te oordeelen ofte eenige censure te oeffenen, gehouden wesen de Heeren Borgermn en Gecomden tot de Academische saecken ofte oock de Ed. A. vroedschap daer van kennisse te geven, ten eijnde bij haer Ed. over sodanige gevallen in dier voegen moge worden geoor-

deelt en gedisponeert alsmen tot rust en vreede van Academie en Kerckenraed bevinden sal te behoren. Ende worden d'Heeren commissarissen gelast dese onse resolutie ter eerste vergaderinge vande Kerckenraad over te brengen ende aldaer te doen registreren tot des kerckenraeds narichtinge, ende wijders te besorgen, dat het genotuleerde rakende het geven vande attestatie vanden student Malecoot uijt het kerckenboek worde gelicht. Gelijck mede den Secretaris bij desen gelast word de selve resolutie aenden Rector vande Academie te verhandreijken omme in het register vande Senaet der Academie insgelijcx aengetekent te worden, oock tot haer narichtinge.

S'Maendaghs den xviij^en^ *Februarij* 1667.

Proponeerde d'Heeren eerste Borgerm.^r^ Hamel dat *D. Heijnenberg* uijt den naem vande Kerckenraed aen Sijn Ed. versocht hadde copije vande aenmerckingen, die bij den Senaet deser Academie opde antwoord vanden gemelten Kerckenraed inde saecke vanden student Malecoot alhier sijn ingedient, welk versoeck in deliberatie geleyd en geconsidereert sijnde, dat de vroedschap bij hare resolutie vañ xxvj^en^ Januarij lestleden op dese saecke final. gedisponeert ende bij 't nemen vande selve resolutie alleenlick reflexie genomen hadde op het geene inde Kerckenraad vande censure ofte attestatie Malecotij is gepasseert ofte aengetekent, als mede op het recht de vroedschap naer het exempel van andere Fundateuren ende Regenten van Academien competerende sonder gelet te hebben opde vordere ingredienten der wedersijds ingediende stucken, daer bij de Senaet vande Academie ofte de Kerckenraed elckanderen mochten hebben gegraveert. Ende wijders in bedenckinge genomen sijnde, dat

door 't verleenen vañ voorñ copije de Kerckenraed occasie soude mogen nemen omme dese aenmerckingen der Professoren te debatteren, waer door dan questien ende oneenigheden tusschen de gemelte collegien souden worden gevoedet. Heeft de vroedschap hare Gecom^den^ gelast de versochte copije om de voorverhaelde redenen ter vergaderinge vande Kerckenraed te excuseren.

S'Maendaghs den xxv^en^ *Martij* 1667.

Sijn d'Heeren Someren ende J. van Mansvelt commissaren versocht ende gelast ter vergaderinge vande E. Kerckenraad alsnoch voor te stellen ende te urgeren, dat het genotuleerde rakende het geven vande attestatie vanden student Malecoot uijt het kerckenboeck worde gelicht, doende naestcomende Maendagh van haer wedervaren rapport.

Dijnsdaghs den ix^en^ *April* 1667.

Op het bericht alhier gedaen, dat eenen N. Hochepied Diacon deser kercke gelust heeft ter vergaderinge vanden Kerckenraad onder anderen voor te stellen, datter veele bedroeft waren inde gemeijnte ter saecke twee schriften waren uijtgecomen van *D. Burmannus* rakende den Sabbath ende bijsonderl. seggeñ dat *D. Essenius* 130 dwalingen hadde in sijn geschriften, ende dat derhalven ofte d'eene was een irreligieus man, ofte d'ander een lasteraer, seggende dat hij daer over niet en wilde oordeelen, maer dat hij gaff aen dese vergaderinge te oordeelen, om den onnoselen voor te staen ende den schuldigen tot boete te brengen, ende gelet door 't geene voors. directel. word tegen gegaen en overtreden des vroedschaps resolutie soo onlangs ter occasie van gelijcke proceduren des Kerckenraeds genomen, ende bij de welcke haer E. wel expresse-

lijcken word verboden eenige censure te exerceren over ende ter saecke van lessen, disputatien, corollarien ende alsulcx veel meer over publique boecken en schriften van onse Professoren; soo is na rijpe deliberatie goetgevonden en verstaen dat het geene desen aengaende int kerckenboeck mochte wesen geregistreert, daer uijt sal worden gelicht, ende de Kerckenraad bekent gemaeckt, dat sulcke ende diergel. saecken in het toecomende in haer vergaderiñ bij ijmand vande leden wordende voorgebracht, deselve haer punctuel. sal hebben te reguleren na de resolutie bij ons den 26en Januarij lestleden over saecken de Academie en Professoren raeckende gearresteert, Ende worden de Heeren Gecomden inde Kerckenraed gelast dese onse resolutie aldaar over te brengen omme geregistreert te worden tot des E. Kerckenraads narichtiñ.

S'Maendags den xxijen *April* 1667.

De vroedschap uijt hare Gecomden verstaen hebbeñ hoe dat de Kerckenraad na iteratiff refuys eijndel. bij omvrage en daer op gevolght besluijt hadde geresolveert niet te pareren haer Ed. resolutie vanden 26en Januarij lestleden genomen, rakende het lichten der notulen vañ student Malecoot, breder bij de selve resol. gementioneert. Heeft goetgevonden ende verstaen, dat haren Secretaris sich ter vergaderinge vande Kerckenraed sal vervoegen ende het kerckenboeck becomen hebbende, de geseyde notule troncheren ende doorslaen, eñ opde kant aentekenen, dat hij sulx door onse expresse last heeft gedaen.

S'Maendaghs den ijen *September* 1667.

Gerefereert sijnde, dat de Heeren Curateuren der Academie tot Leijden onder anderen haer ooge mede

hadden geslagen opden Do^r. Diemerbroeck Professor Medicinae alhier, omme hem totte selve Professie aldaer te emploijeren. Heeft de vroedschap de Heeren Gecom^den tot de Academische saecken versocht ende gecom^t. te overleggen, in welcker voegen den voorn Professor best doenlijck soude connen worden gedispon^t omme in sijnen dienst alhier te continueren.

S'Maendaghs den ij^en *December* 1667.

Exhibeerde de Heer Borgerm^r. Hamel den sommieren staet van deser stads conventen volgens welcke bevonden is, dat alle de renten die deselve tot laste van het comptoir van Heere Tresorier tot noch toe getrocken hebben enz.

Gelijck dan tot meerder egalisatie van lasten der resp^e. conventen beraemt ende vastgestelt is de navolgende lijste. Dat den Heere Splinter als Rentm^r. vant Bagijnhoff in consideratie van het verlos dat Sijn E. bijde reductie vande renten comt te lijden ontheft sal worden vant jaerl. tractement vanden Rector Magnificus tot 150 gl^s.

Dat de Heere Mansvelt insgelijcx sal verlicht worden van het tractement van Professor Juris Ant. Mattheus van 1200 gul^s. jaerl. met desselfs wijn en Tabbert geld tot 80 gl^s., Als mede enz.

Ende alsoo de Heere Zuijlen als Rentm^r. van Cecilien ende Nicolai conventen een merckel. somme niet tegenstaende de gedane reductie te boven comt. Soo word Sijn E. gechargeert met de volgende lasten: alsse het tractement vanden Professor Mattheus voornt met desselfs wijn ende Tabbaert geld tot 1280 gul^s., het welcke den Heere Mansvelt hiervorens is affgenomen: Item met de augmentatien vande tractementen, D.^is Profess.^s *Cypriani* tot 100 gul^s., Ende dat vanden Pro-

fessor *Graevius* tot 400 gul^{s}. haer beijde op huijden toegevoeght, ende ingang nemende den j^{en} ende 15^{en} deser maend resp.^{e} wordende tot naerder egalisatie van het incomen en lasten van 't voors. Rentm̃rschap het selve wederom verlicht en ontheft vañ tractementen vañ Extraord.^{s} Professor Ruijsch tot 150 gul^{s}., ende dat vañ Pedel Fockenb. tot 300 gul^{s}.

Ende alsoo den Heere Brevelt als Rentm.^{r} van Abrahamdoly en Magdalene conventen, ende daer bij hebbende den ontfang vande pachten der landen langs de nieuwe gegraven griften aende westsijde deser stad aengecoft, een goede somme te boven comt. Soo word de selve belast met de navolgende tractementen. Alse dat vanden Rector Magnificus de Heer Spinter hier vorens affgenomen tot 150 gl^{s}. jaerlix, het tractement vanden Extraordinaris Professor Ruijsch den Heere Zuijlen affgenomen tot 150 gul^{s}. jaarl., dat vañ Pedel Fockenbergh den selven mede afgenomen tot 300 gul^{s}. jaarlix enz. Item met de recognitie aende wed^{e} vanden Heere Professor Antonius Mattheus Za. voor desen toegevoeght opde huijsgelden der buijten gerechten, eñ alsnu daervan affgenomen tot 250 gul^{s}. jaarlijx, Ende word daer en boven gemelten Rentm.^{r} noch belast met de navolgende nieuwe tractementen op huijden aende nabenoemde personen respectivel. geaccordeert eñ toegevoeght.

Alse aende Heer Ludovicus Wolzogen extraord.^{s} Professor *Historiae Sacrae* sonder tractement soo in consideratie van sijne goede diensten als gedaene dedicatie, een jaarl. tractement van 300 gul^{s}., ingaende met date deser.

Aen M^{r}. Lucas vande Poll die bij desen aengestelt word tot *Lector Juris cum facultate disputandi* een tractement van 200 gul^{s}. jaerlix, waer voor hij weeckel. sal doen twee lessen over de *Institutiones Juris.*

Ende aen *D. Philippo Matthaeo* aen wien opden 21en September 1663 is gegeven de faculteijt van collegien te mogen houden en publice in *Medicina* te disputeren, een tractement van gelijcke twee hondert guldens jaarlix met den titul van *Lector in Medicinae* (lees: *Medicina*) en doende twee lessen in die faculteijt weeckel., etc.

Wijders geconsidereert sijnde, dat door 't overlijden vanden Professor *Daniel Berckringer* is comen te vaceren de professie *Philosophiae practice* ende dat de lessen in die scientie weder dienden te worden waergenomen, Is goetgevonden ende verstaen, dat den Professor Regnerus van Mansvelt voortaen nevens de lessen die hij in *Logicis et Metaphysicis* is doende oock Ethicam sal doceren, ende dat de Professor Joan. Georg. Grevius boven de *Lectiones in Litteris et Historijs* mede *Politicam* sal profiteren met den titul van *Eloquentiae Historiarum et Politices Professor* behoudens dat Sijn E. hier door niet en sal gequalificeert sijn om in *Senatu Academico* eenige examina in *facultate Philosophica* te houden.

S'Maendaghs den xxvjen *October* 1668.

De vroedschap consenteert dat Philippus Matthaeus *Medicinae Lector* en *Doctor* bij gelegentheijt in het Catrijne Sieckhuijs alhier sal mogen aenstellen en houden Anatomische demonstratien, ende daertoe alleenlick mogen gebruijcken de *Subjecta* ofte lijcken van vreemde personen aldaer overleden ende die hier onbekent sijn, mits de selve alvorens presenterende aende Heer Professor Diemerbroeck.

S'Maendaghs den vijen *December* 1668.

Op de req.e van Carolus de Maets *Philosophiae et Medicinae Do.r* Heeft de vroedschap hem supplt conform

sijn versoeck toegestaen *Collegia Chymica* te mogen houden.

S'Maendaghs den 25^{en} *Januarij* 1669.

Proponeerde d'Heer Borgerm.^{r} van Someren dat de Heer Velthuijsen gecom^{t}. inde Kerckenraed Sijn Ed. hadde gecommuniceert, hoe de selve onlangs bij occasie hadde voorgestelt, dat Matthias Nethenus inde dedicatie van seecker Tractaet van *D. Samuel Retorfortis* geintituleert *Examen Arminianismi* geseyd wierde gebruijckt te hebben eenige prejudiciable termen en expressien, ende Sijn E. daerom de Kerckenraed in bedencken hadde gegeven of niet betamelijck ende raedsaem souden wesen gemelte dedicatie te laten nasien. Ende dewijle tot noch toe in die sake hoewel ordentl. ende nabehoren voort gebracht, bij de E. Kerckenraed niets en was ondernomen, ende hij bericht wierde verscheijden aenstotelijcke passagien inde voors. dedicatie te sijn gestelt off de Ed. vroedschap niet goed en soude vinden dat de selve wierde nagelesen en geexamineert, om na ondervindinge daerinne te werden gedisponeert, soo als haer Ed. dienstich sullen oordeelen. Waer op gedelibereert sijnde, sijn, om redenen voor verhaelt de Heeren Borgermn versocht, omme met assumptie vande Heeren Oud-Borgermn Nellesteijn Hamel, Foeijt vande Voort mitsgaders de Heeren vander Dussen ende Velthuijsen desse dedicatie na te sien, ende bij geschrifte op te geven 't geene int voors. boeck ende principal. in desselfs dedicatie tot prejudicie van de regeringe deser Provin ofte stad mochte ter nedergestelt sijn dienende de vroedschap deser aengaende van hare consideratien ende advis.

S'Maendaghs den j^en^ *Februarij* 1669.

Heeft de vroedschap amplierende hare resp.^e^ resolutien vanden xxiij^en^ *Maij* 1655 ende den xxx *Augusti* 1659 tot voortsettinge vande publique Academische disputatien goetgevonden ende verstaen dat ider Professor inde Theologie ende Philosophiae de vrijdom sal behouden, omme jaerlicx veertien collegiale disputatien, ende ider Professor inde Rechten ende Medicijnen tien van sodanige disputatien op stads costen te mogen doen drucken, behoudens dat van ider der voors. disputatien groter sijnde als anderhalff blad, echter niet meer als anderhalve quaterne ofte blad tot coste vande stad sal worden gebracht.

S'Vrijdaghs den ij^en^ *Julij* 1669.

Sijn d'Heeren Oud-Borgerm.^r^ Hamel, de Wijckersloot ende Velthuijsen gecom.^t^ omme te examineren de disputatie *de Sabbatho* die den Professor *Essenius* onder sijn *Praesidie* den 30^en^ *Junij* laatstleden in dese Academie heeft gedefendeert, waer bij den Professor *Burmannus* ende andere gereformeerde Theologanten van contrarie sentiment sijnde geseght worden benadeelt te sijn, ende wijders te adviseren in welcker voegen de publique disputatien sulx souden connen worden gereguleert, dat daer door de dissentien, die uijt sodanige disputatien comen te resulteren, wierden voorgecomen ende geweert.

S'Maendaghs den v^en^ *Julij* 1669.

De vroedschap in ervaringe gecomen sijn̄ dat vanden Professor Essenius opden 30^en^ *Junij* laatstleden gehouden is een publiq̄ disputatie *de origine et primaeva obligatione Sabbathi* waer van *Author et Respondens* was

[illegible] disputatie [illegible] de argu- [illegible] Burmannus [illegible] sijner [illegible] Theses *De Ecclesia* etc. [illegible] gevoelen [illegible] gestelt. Be- [illegible] gebruijken [illegible] Burmannum en andere rechtsinnige [illegible] verdacht te [illegible] dat die [illegible] tegens de goede ordre [illegible] Academie [illegible] 1658 [illegible] beraemt en dat [illegible] groote disputen en oneenig- [illegible] onder de Professoren als Studenten staen [illegible] deliberatie tot voorcominge [illegible] en twisten goetgevonden [illegible] de Professoren deser Academie van [illegible] mogen wesen, hun voortaen [illegible] te ontnouden van te disputeren sodanige Theses ende *Corollaria* met de welcke de een Professor den anderen komt te provoceren ofte sijn opinie be- strijden ende ingevalle in hare disputatien ten opsichte vande materie iets vereijscht gestelt worden 't welck strijden mochte tegens het gevoelen van een ander Professor, dat het selve sal moeten geschieden met sodanigen moderatie, dat daer ontrent geen scherpe verachtelijcke ofte scheldende woorden en worden ge- bruijckt. Lastende den Secretaris dese onse resolutie aenden Rector Magnificus over te brengen om *in Actis Academicis* geinsereert te worden, ende te mogen strecken tot der Professoren narichtinge.

---

1. Vg. *Dr. Loncq, Hist. schets der Utrechtsche Hoogeschool*, bis. 95.

S'Maendaghs den xxiiij^en^ *Januarij* 1670.

Opde Req.^e^ vanden Professor Regnerus van Mansvelt, in substantie vertonende, Hoe dat hem bij het overlijden vanden Professor Berckringer aenbevolen sijnde benevens sijne ord.^s^ functie mede *Eticam* te profiteren, hij 't selve met behoorl. neersticheijt tot nu toe hadde waergenomen, versoeckende, dat sijn tractement twelck sedert die tijd niet en is verbetert, in consideratie van sijnen verswaerden dienst na discretie souden mogen worden geaugmenteert. Heeft de vroedschap na gehouden deliberatie sijn supplts iegenwoordich tractement ten desen insichte verhooght met twee hondert gul^s^. jaerlix, sullende dese augmentatie ingaen naer expiratie van dit lopende vierendeel jaars.

Op het versoeck van Lucas vande Poll ende Philippus Matthaeus die bij resolutie vanden 2^en^ *December* 1677 (lees: 1667) tot *Lectores Juris et Medicinae* respectivel. sijn geadmitteert ider op een tractement van 200 gul^s^. jaerlijx ende sedert goede preuven van hare bequaamh.^t^ ende neersticheijt hebben gegeven, sijn de selve ider bij dese vereert met den titul van Professor extraord.^s^ in hare resp.^e^ faculteijt, op deselve gaige van 200 gul^s^. jaerlix, die sij iegenwoordich sijn genietende.

S'Maendaghs den vij^en^ *Martij* 1670.

Geproponeert sijnde, dat de Heeren Curateuren der Academie tot Leijden aenden Professor *Antonius Matthaeus* hebben doen aen presenteren de Professie inden Rechten, en datmen beducht is, dat Sijn E. die geoffereerde mochte comen aentenemen. Sijn de Heeren Burgermn versocht ende geauthoriseert, omme met den gemelten Professor te spreecken ende te handelen ten eijnde Sijn E. alhier in sijne professie blijve continueren.

Dijnsdaghs den viij^en Martij 1670.

De vroedschap opden Eed vergadert sijnde, rapporteerden de Heeren Borgermr̄n omstandelijck vande officien ende devoiren die haer Ed. hadden aengewend omtrent den Professor *Antonius Matthaeus* ten eijnde hij de Professie, welcke hem bij die van Leijden is aengepresenteert soude willen excuseren: Waer op gedelibereert sijnde, js goetgevonden en verstaen, dat ingevalle de gemelte Professor sich laet disponeren, om in sijne Professie alhier te continueren, hem alsdan gepresenteert en toegestaen sal worden drie hondert gul^s. jaarlix tot augmentatie van sijn iegenwoordich tractement. Ende worden d'Heeren Borgermr̄n geanthoriseert, omme best doenlijck te procureren en uijt te wercken, dat als de meergem^e Professor in revisie sal worden geemploijeert, hij voortaen de preseance soude mogen nemen boven de ord^s Advocaten.

Dijnsdaghs den v^en April 16[illegible]

Refereerden de Heeren Borgermr̄n dat den Professor Antonius Matthaeus haer Ed. hadde gecommuniceert, dat hij in achtinge genomen hebbende de presentatie bij haer Ed. conform des vroedschaps resolutie van 8 Martij laetstleden aen hem gedaen, nu geresolveert was alhier in sijne professie te continueren, waer op gedelibereert sijnde. Heeft de vroedschap den selven bij dese geaccordeert drie hondert gul^s. jaarlix tot augmentatie van sijn jegenwoordich tractement, welcke augmentatie ingangh nemen sal den [illegible] April laetstleden [illegible] worden de Heeren Borgermr̄n om de preseance bij de gem^e resolutie vermelt best doenlijck uijt te wercken.

Ende is vorders bij die occasie de Professor [illegible] begunstigt met den titul van [illegible]

ende daer en boven met hondert gul^{s}. jaarlijx augmentatie van sijn tractement, ingaende insgelijcx den j^{en} April laetstleden.

S'Maendaghs den xviij^{en} *April* 1670.

Refereerden d'Heeren Borgermr̄n dat Philippus Mattheus Medicinae Professor Extraord.^{s} deser Academie haer Ed. hadde gecommuniceert, dat de Curatoren der Academie tot Franeker hem hadde beroepen tot ord.^{s} *Medicinae Professor* versoekeñ gemelten Professor, dat hem ten desen eijnde sijne dimissie soude mogen worden gegunt. Waer op gedelibereert sijnde, is aenden selven Professor sijne versochte dimissie *in debita forma* geaccordeert, luijdende als volght: Wij Borgermr̄n eñ vroedschap der stadt Utrecht certificeren en doen conr̄ aen een ygel. ten versoecke van *D. Philippus Matthaeus Medicinae Doctor* en Professor Extraord.^{s} in onse Academie, Hoe dat Sijn E. bij ons eerstel. tot *Lector Medicinae* en naderhand om sijne goede studien en qualiteyten tot Professor extraord.^{s} geavanceert sijnde gedurende dien tijdt dese sijne functie met alle neerstícheijt en goeden loff tot ons contentement heeft waergenomen, ende dewijle de gemelte Mattheus bij de Heeren Curatoren der Academie tot Franeker tot ord.^{s} Professor Medicine sijnde beroepen, voornemens is hem tot dien eijnde derwaerts te transporteren, Hebben wij hem die onse certificatie en dimissie niet willen weijgeren die wij met de onderteyckeninge van onsen Secretaris ende deser stadts gewoonlijcke signature hebben doen bekrachtigen. Actum etc.

S'Maendaghs den xv^{en} *Augusti* 1670.

Refereerden d'Heeren Borgermr̄n omstandel. het geene haer Ed.^{n} volgens des vroedschaps goetvinden

van Maandagh laetstleden hadden verhandelt met *Do Burmanno*, op wiens persoon d'Heeren Curatoiren vande Academie tot Leijden het ooge hebben geslagen, om hem aldaer tot Professor Theologie te beroepen: waerop gedelibereert sijnde, Heeft de vroedschap in consideratie nemende dat de gem.e *D. Burmannus* in conformité van 't gem.e bespreck genegen is alhier in sijne professie te continueren desselfs jaarlix tractement van vijftien hond.t gul.s. twelck hij als Professor Theologie is genietende bij dese geaugmenteert met vijfhondert gul.s.

S'Maendaghs den 22en *Augusti* 1670.

Refereerden d'Heeren Borgermrn hoe dat haer Ed. bericht waren, dat *D. Wolzogen* France Predicant en Professor Extraord.s *Historiae Ecclesiasticae* deser Academie bij de Heeren Curatoiren vande Academie tot Leijden was gedispicieert tot ord.s Theologie Professor, ende daer en boven bij de Heeren Regenten der stad Amsterdam wierde aangesocht tot den dienst vande Walsche Kerck ende de Illustre Schole aldaer. Versoeckende de gem.e Heeren Borgermrn desen aengaende des vroedschaps meeninge te verstaen. Waer op gedelibereert sijnde, sijn de Heeren Borgermrn geauthoriseert, omme met D. Wolzogen over dese saecke te spreecken ende den selven met alle bedenckelijcke redenen te induceren ten eijnde hij in sijne bedieninge come te continueren, doende van haer wedervaren rapport.

S'Maendaghs den ven *September* 1670.

Refereerden d'Heeren Borgermrn omstandel. hoe dat haer Ed. nevens eenige Heeren Gecomden vermogens

des vroedschaps resolutie vanden 22en *Augusti* laetstleden met den Professor Wolzogen heden in bespreck geweest zijnde aengaende het beroep 't welck hem bij d'Heeren Curatoren der Academie tot Leijden was doen presenteren, de gem.e Professor Wolzogen aen hare Ed.n rondelijck verclaart ende belooft hadde de voors. aengebodene professie te sullen excuseren. Waer op gedelibereert sijnde, Heeft de vroedschap den selven Professor Wolzogen bij dese vereert met den titul van ord.s *Historiae Sacrae Professor* augmenterē van nu aff aen het tractement 't welck hij als Professor is genietende met drie hondert gul.s jaarlix met conditie dat hij in dese sijne Professie weeckel. twee Academische lessen sal hebben te doen.

S'Maendaghs den 24en *October* 1670.

Exhibeerde de Heer eerste Borgerm.r vañ Dussen, en is vervolgens gelesen een missive vande Heeren Borgermrn ende Regierders der stad Amsterdam, geaddresseert aende Heeren Borgermrn ende Regierders der stad Utrecht van date den jen November *st. n.* laetstleden in substantie continerende, hoe dat haer Ed.n haren Secretaris Mr. Dirck Schaep waren affsendende, om te remonstreren, dat haer Ed. den Professor *Lodewijck de Wolzogen* versocht ende beroepen hadden tot Professor *Historiae Ecclesiasticae* in hare Illustre Schole, ende daer benevens gansch vriend en eernstich te versoecken, dat aen dese sijde geen swarigheijt soude mogen worden gemaeckt om hem sijne commissie te accorderen: Wienvolgens den gemelten Secretaris Schaep naer versochte audientie binnen erschenen sijnde, Heeft Sijn E. het voors. versoeck bij monde gesecondeert. Welcke saecke na dat Sijn E. vertogen was, in deliberatie geleyd sijnde, is goetgevonden aen Sijn E. te

doen aenseggen, dat de vroedschap hare meijninge desen aengaende aende Heeren Borgermrn en Regeerders der stad Amsterdam bij missive sal laten toecomen.

S'Maendaghs den xxxj^en^ *October* 1670.

Is bij de Heer eerste Borgermr vañ Dussen ter vergaderinge ingedient ende gelesen een tweede Missive vande Heeren Borgermrn en Regierders der stad Amsterdam, mede van date den j^en^ November *st. n.* laetstleden, bijde welcke haer Ed. bekent maken, dat *D. Wolzogen* oock bijde Walsche Gemeijnte tot de bedieninge van het Ministerium aldaer was beroepen, met gansch vrundel. en serieus versoeck dat de voorñ D. Wolzogen bij ons gunstel. soude mogen worden gedimitteert, ende refereerde Sijn Ed. vervolgens 't geene op het besoigne vande Heeren in dese saecke den 24^en^ deser maend gecommitteert, was voorgevallen: Waer op gedelibereert ende gelet sijnde dat *D. Wolzogen* genegentheijt toont, omde geoffereerde beroepinge inde Kercke ende Illustre Schole aldaer aen te nemen, is goetgevonden en verstaen dat hem bij dese sal worden geaccordeert ende verleent de nabes. dimissie, ende dat sulx aende Heeren Borgermrn ende regierders der stad Amsterdam bij antwoord op haer Ed. missive sal worden bekent gemaeckt.

Dimissie.

Wij Borgermrn eñ vroedschap der stadt Utrecht maken kennelijck ende certificeren bij desen, Hoe dat *D. Ludovicus Wolzogen Historiae Ecclesiasticae Professor* in onse Academie ende Predicant der Walsche gemeijnte alhier jegenwoordich bij de Heeren Regenten der stad Amsterdam tot deselve Professie in hare Il-

lustre Schole, ende bij die vande Walsche gemeijnte aldaer tot den Predickdienst sijnde beroepen, ons serieus versocht heeft, dat wij hem sijne dimissie souden believen te vergunnen: Weshalven wij gelet dat den voorn *Wolzogen* sijne functie in onse Academie en Kerck door sijne geleertheijt en goede gaven, gedurende den tijd van over de ses jaren met luijster en tot ons contentement heeft becleed, ende daer benevens in consideratie nemende het gansch vrundel. versoeck bijde gemelte Heeren Regenten der stad Amsterdam ten desen eijnde aen ons gedaen. Hebben wij den voorn *D. Wolzogen* sijne versochte dimissie gunstel. bij dese geaccordeert ende toegestaen, die wij met onser stads gewoonl. signature ende met de onderteeckeninge van onsen secretaris hebben doen bekrachtigen op den laetsten *October* 1670.

S'Maendaghs den vj^en^ *Martij* 1671.

Geproponeert sijnde dat door het vertreck van Professor *Wolzogen* de *Lectiones in Historia Ecclesiastica* sijn comen op te houden, ende dat den Professor *Burmannus* vrijwillich presenteert om op het aenhouden vande studenten inde gem.^e^ professie weeckelix eenige lessen gratis te doen. Heeft de vroedschap de voors. presentatie haer wel laten gevallen en dienvolgende den gemelten *D. Burman* bij dese gegeven de faculteijt, om weeckel. een ofte twee lessen in *Historia Sacra* 't sijner optie waer te nemen, in plaetse van gelijck getall van Lectiones die Sijn E. jegenwoordich in d'andere deelen vande *Theologia* is doende. Ende is vorders goetgevonden en verstaen, dat de Professor vande Poll boven de twee lessen die Sijn E. weeckelix *ad instituta* is doende noch twee lessen inde selve functie ter weeck sal hebben waer te nemen, ende word in consideratie

vande voors. belastinge sijn iegenwoordich tractement bij dese verhooght met twee hondert gul^{s}. jaarlix.

S'Maendaghs den xiij^{en} *Maij* 1672.

Is aenden Professor Isbrandus de Diemerbroeck, die sijn boeck geintituleert *Anatome Corporis humani* mede aende Heeren Borgermr̄n en vroedschap deser stad hadde gededicceert, daar voor tot een erkentenisse bij dese geaccordeert de somme van twee hondert en vijftich gul^{s}.

S'Maendaghs den xvi^{en} *September* 1672.

Is op het versoeck vande Professoren deser Academie toegestaen, dat de gewoonlijcke lessen weder haer aenvang sullen nemen, ende dat ten dien eijnde besorght sal worden, dat de *Auditoria Academica* die eenigen tijdt herwaerts tot het nederleggen van amunitiebrood en meel sijn gebruijckt, daervan ontledicht ende inde plaetse vandien de Reguliers-kerck sal worden ingeruijmt.

S'Maendaghs den xj^{en} *Augusti* 1673.

Is geexhibeert ende gelesen de decisie vande Heeren Rector ende Senaet deser Academie die bij d'Heeren Borgermr̄n en Gecom^{den} tot de Academische saecken, vermogens acte van date den 18^{en} Januarij laetstleden geauthoriseert waren om te disponeren op het different ontstaen tusschen de Professoren de Roy ende Diemerbroeck over de ord.^{s} leges ende recht hen competerende ter saecke van het examen en promotie van Joseph Abab Vaaz voorgevallen in *Junio* 1672, als mede van Gerardus Croockius gepromoveert den 14^{en} Januarij

deses jaars ende vorderen gevolge van dien; waerop gedelibereert sijnde, heeft de vroedschap de gemelte decisie van date den *Augusti* 1673 *pro ut jacet* geapprobeert.

S'Maendaghs den 27^en^ *April* 1673.

Naer versochte audientie sijn ter vergaderinge verschenen de Professoren *D. D. Essenius Rector Magn. Cyprianus* ende de *Bruijn Assessores*, Ende hebben uijt last ende naem vande *Senatus Academicus* dese regeringe gecongratuleert ende toegewenscht alle Heijl en Segen, met aenbiedinge van haren dienst ende versoeck van nodige sorge tot welstand vande Academie. Waer over d'Heer eerste Borgerm.^r^ haer E. E. hartel. heeft bedanckt.

S'Maendaghs den iiij^en^ *Maij* 1673.

Borgermēn en Gecom^den^ tot d'Academische saecken sijn versocht ende gecom^t^. om de vroedschap te dienen van advis, soo nopende het reduceren vande tractementen der Professoren als het suppleren vande vacerende Professien die hooghnodich vereijscht worden tot opheffing vant verval inde Academie alhier.

S'Maendaghs den xj^en^ *Maij* 1673.

De vroedschap heeft conform 't advis vande Heeren Gecom^den^ tot d'Academische saecken bericht sijnde vande goede qualiteijten *Do. Gerardum de Vries Phil. Doct.* et *pro Regens* in Theologische Collegie tot Leijden beroepen tot ord.^s^ Professor vande Philosophie inde Academie alhier. Authoriserende haer E. E. die professie hem t'offereren mits nopende het tractement niet

excederende de somme van ses hondert gul^{s}. 's jaars gedurende deses tijts ongelegentheijt, met toesegginge, dat bij beter toestant van stads comptoir hij d'eerste sal sijn dergeenen wiens tractement sullen worden verhooght.

De vroedschap heeft noch conform 't advis der gem.^{t} commissarisen *D. Joannem Voet* Professor Juris tot Herborn, beroepen tot d'ord.^{s} Professie inden Rechten, mits inde twee eerste jaren volgens 't gepresenteerde geene gaige genietende.

Ende is den Extraord.^{s} Professor Juris *Lucas van Poll* aengenomen tot ordinaris Professor op het selve tractement van vier hondert gul^{s}., waerna in deliberatie geleijd sijnde den rang der gem.^{e} twee Professores Juris. Is verstaen dat den Professor Voet sal hebben den voorrang, ende indier qualité publicé lesen *Pandectas.*

De vroedschap bemerckende, dat stads comtoir seer is verachtert door den druckenden oorlogh heeft verstaen, dat de tractementen der Professoren sullen worden vermindert nae bevind vanden staet door commissarisen te formeren, welcke reductie sijn ingang sal nemen met *October* 1672, van welcke tijd aff mede sullen cesseren de jaarlixe 200 gul^{s}. ijder Predicant te vorens extraord.^{s} toegeleijd. Ende sal in minderinge vande te reduceren tractementen aen ijder Professor ende Predicant door den Tresorier getelt worden hondert gul^{s}.

S'Maendaghs den j^{en} *Junij* 1674.

De vroedschap gehoort 't advis van d'Heeren Matthisius ende Goutman gecom.^{t} opde Req.^{e} van Aert Aertz Poel, bij Sijn Hoogheijt aengestelt tot Pedel vande Academie, committeert den selven neffens . . . Fockenb.

tot een Pedels plaetse op het ord.s tractement ende emolumenten halff ende halff, volgens overcoomste te genieten haer beijder leven gedurende.

S'Maendaghs den xxxj^en^ *Augustus* 1674.

Gelesen sijnde een Req^e^ van Matthias Nethenus *S. Theologiae Professor* ende Bedienaer des Goddelijcken woords tot Herborn, narrerē 't gepasseerde in hem t'ontsetten vañ Professie alhier, versoeckende dat d'onrechtveerdige sententie des vroedschaps vanden 10^en^ *April* 1662 [1]) mach werden herroepen, gecasseert en geannulleert. Sijn om de vroedschap daer op te dienen van advis, gecommitteert d'Heeren Oud-Borgerm.r Booth, Dinter Straet ende Suijlen.

S'Maendaghs den xij^en^ *October* 1674.

Is gelesen een *Programma* tot weeringe vande *Collegia Nationalia* der studenten het welcke bij de vroedschap is gearresteert om gedruckt ende geaffigeert te worden.

S'Maendaghs den 4^en^ *October* 1675.

Proponeerde d'Heer Borgerm.r Straten hoe dat den Professor Graevius met lof hadde gedaen een oratie tot bijsondere luijster van dese Academie. Ende is hem ten dien reguarde voor de dedicatie ende andere consideratien toegeleijd een vereeringe van vijftich silvere ducatons.

S'Maendaghs den xiij^en^ *November* 1676.

Opt geproponeerde bij d'Heer eerste Burgerm.r Strick sijn d'Heeren Gecom^den^ tot d'Academische saecken

1) Vgl. boven blz. 87, 88, en *Dr. Loncq*, blz. 71.

versocht neffens Gecom^den^ ter directie van stads finantie te overleggen wat tractement jaerl. na de gelegentheijt van stads comptoir soude konnen worden geaccordeert aeñ Professor Johan Voet, in gevolge vañ resol.^e^ vañ xj^en^ *Maij* 1674.

S'Maendaghs den 29^en^ *Januarij* 1677.

Bij d'Heer eerste Borgerm.^r^ Strick voorgestelt sijnde ingevolge vande resolutie commissoriael vanden 13^en^ *November* 1676, wat tractement jaerl. den Professor Johan Voet behoort te worden geaccordeert. Is goetgevonden alvorens daerop te disponeren de voors. comissie t'amplieren ten regarde vant tractement vañ Professor vande Pol, ende vañ gedane reductie der Professoren Burmannus ende Graevius.

S'Maendaghs den v^en^ *Februarij* 1677.

Is noch gelesen een missive van d'H.^r^ Vorst Maurits, recommanderende d'H.^r^ Beckmannum Professor tot Franckfurt totte Professie Philosophiae alhier, ende gestelt in handen vande Heeren Gecom^den^ tot d'Academische saecken.

S'Maendaghs den xij^en^ *Martij* 1677.

De vroedschap gesien ende geexamineert hebbeñ etc.

In gevolge vande resolutie vanden 5^en^ deser maend in deliberatie gelegd sijnde 't rapport vande Heeren Borgermñ en Gecom^den^. Soo tot d'Academische saecken als tot directie van finantie. Heeft de vroedschap na rijpe overweginge goetgevonden het jaerlijx tractement vanden Professor Johan Voet te stellen op acht hondert

gul^{s}., ingaende met expiratie vanden dienst sijnder eerste twee jaren conform de resolutie vanden xj^{en} *Maij* 1674. Ende is vorder verstaen, dat bij provisie verhooght sullen worden de nabeschreven tractementen, alse vande Professoren Essenius ende Burmannus ijder op twee duijsent gul^{s}., daerinne begrepen den halven Predickdienst, vanden Professor vande Poll op acht hondert gul^{s}., Professor Vallan op acht hondert gul^{s}., ende Professor Graevius op achttien hondert gul^{s}. Ende sijn bij resumptie de Professoren Cyprianus, de Roy, Leusden ende de Vries ijder verhooght met een hondert gul^{s}., alle in te gaen met den beginne vanden jare 1678.

S'Maendaghs den iiij^{en} *November* 1678.

Opt doen vande rekeninge vande Heeren Tresorier ende Cameraer eenige poincten aangetekent sijnde, om daer over naerder te resolveren inde vroedschap. Is de verleende ordonnantie vant jaer van gratie tot elff hondert gul^{s}. voor de wed^{e} vanden Professor ende Predicant Gisb. Voetius geapprobeert. Ende verstaen, dat gelijke ordonnantie sal worden gedepescheert voor de wed^{e} vanden Prof.^{r} ende Predicant Andr. Essenius, wordende de dispositie opde volgeñ poincten uijtgestelt totte naeste vergaderinge.

S'Maendaghs den xj^{en} *November* 1678.

Weder voorgebracht sijnde het aengetekende op het doen vande rekeningen vañ Tresorier ende Cameraer. Is na rijpe deliberatie en omvrage verstaen, dat d'obligatie van xij^{c} gul^{s}. den Prof.^{r} Burmannus verleent over d'augmentatie van 400 gul^{s}. 's jaers over de jaren 1674, 1675 ende 1676 ende de betalinge van gelijcke

400 gul^{s}. gedaen opt Manuael over den jare 1677 opde naem vande Heeren Burgermr̄n, ende dat voor den tijd bijde resolutie vanden 12^{en} *Martij* 1677 vermelt, sullen worden ingetrocken eñ verandert opden naem van Borgermr̄n ende vroedschap. Gelijck mede verstaen is ten reguarde vañ twee hondert gul^{s}. den Professor vañ Poll over 't halff jaer augmentatie mede betr. voor den tijd vande voors. resolutie.

S'Maendaghs den ij^{eu} *Augusti* 1680.

De vroedschap gehoort 't rapport eñ advis vande Heeren Gecom^{den} ter finantie die inspectie hadden genomen vanden Smeetoren ende een overslach van kosten gemaeckt, heeft verstaen dat de selve sal worden gerepareert ende herstelt tot het doen vande Anostromise (lees: astronomische) demonstratien, Ende worden haer E. E. geauthoriseert tottet effectueren van dien.

S'Maendaghs den 14^{en} *Martij* 1681.

Bij d'Heeren Borgermr̄n voorgestelt sijnde dewijle nu en dan besonderlijck bij vacature vande Professien inde Theologie loffelijck word gesproken vanden Predicant van Halen ende alsdaen inclinatie vertoont voor sijn persoon, off dese vergaderinge alsnu niet soude connen goetvinden hem te vereeren mette extraord.^{s} professie Theologie op een tractement na gelegentheijt vañ finantie. Item off niet het tractement vanden Professor Leijdecker behoorde te worden geaugmenteert, vermits sijnen bijsonderen ijver en bequaamheijt, heeft de vroedschap opden eed vergadert sijnde naer rijpe overlegginge gem.^{e} Predicant van Halen gelet op sijne goede qualiteijten, geadmitteert ende gestelt tot extraord.^{s} Professor Theologiae, om die (lees: in die)

qualiteijt te lesen alleenlijck *Historiam Sacram seu Ecclesiasticam* op een tractement van 250 gul^{s}. jaerlicx. Ende het tractement vañ Professor Leijdecker uijt consideratie als voren geaugmenteert tot xij^{c} guldens op vertrouwen, dat hij hem voor eenigen tijd sal houden verplicht aen dese Academie.

S'Maendaghs den 4^{en} *Julij* 1681.

Is bij den Professor *Witzius* gedediceert aeñ Heeren Borgermr̄n ende vroedschap desselfs boeck geintituleert *Exercitationes Sacrae in Symbolum Apostelorum* (lees: Apostolorum), daervoor Sijn E. is vereert met hondert silvere rijders.

S'Maendaghs den 12^{en} *December* 1681.

D'Heeren Borgermr̄n rapporteerden dat met Gecom^{den} tot d'Academische zaken hadden conferentie gehouden over 't voorstel van voorleden Maendag, het welcke in serieuse deliberatie geleyd sijnde, heeft de vroedschap gehoort de lecture vañde resolutie vanden 9^{en} *Februarij* 1680 den Prof.^{r} Munnix geaccordeert een tractement van ses hondert gul^{s}. jaerl. Ende het tractement vanden Prof.^{r} Luijts geaugmenteert met twee hondert gul^{s}., beijde in te gaan den 29^{en} *October* lestleden.

S'Maendaghs den 28^{en} *Augusti* 1682.

Sijn bijden Professor Leusden geoffereert aen ijder lid deser vergaderinge drie boecken bij Sijn E. gemaeckt over de Hebreeusch en Griekse talen, en daer van 't eene geintituleert *Clavis Hebraica* gedediceert aen haer Ed. Achtb. heeft de vroedschap de voors. offres ende dedicatie geaccepteert ende voor aengenaem gehouden,

ende gem.e Professor daer voor vereert mette somme van hondert silvere rijders.

D'Heeren Gecomden totte Academische zaken zijn versocht hare gedachten te laten gaen over den welstand vande resp.e faculteijten eñ bijsonderlijck vande Juridische Professie iñ Academie alhier.

S'Maendaghs den 22en *October* 1683.

Bij d'Heeren Burgermrn omstandel. voorgestelt sijnde, hoe dat het tractement den Professor Graevius te vorens geaccordeert met desselfs bewilliginge a°. 1674 was vermindert, heeft de vroedschap een paarl. Sijn E. geaccordeert 't volle voorgaende tractement tot twee duijsent gul.s. jaerlix.

S'Maendaghs den xijen *Januarij* 1685.

Op het gerepresenteerde desen aengaende heeft de vroedschap uijt goede consideratien en na het exempel van andere Academien verstaen, dat den tegenwoordigen drucker Francois Halma in die qualiteijt alleen, ende met seclusie van allen anderen van nu aff aen sal drucken alle de Theses soo inaugurale als die *sub praesidio* in dese Academie worden gedisputeert, Lastende allen en een ijgelijck die dit aengaet, sich hier na te reguleren.

S'Maendaghs den 23en *Februarij* 1685.

Voorgestelt sijnde, dat aende vergaderplaets vant *Senatus Acad.* nodige reparatie werde vereijscht, ende in bedencken genomen sijnde de voorgeslagene verbeteringe van dien, heeft de vroedschap haer 't selve wel laten gevallen, ende d'Heeren Cameraers oud en Nije

geauthoriseert om 't selve overslagh ende besteck met communicatie vande Heeren Borgermrn te perfecteren.

S'Maendaghs den ij*en* *Martij* 1685.

Ter vergaderinge voorgedragen zijnde, dat de Prof.r de Vries op seer favorable conditien wierde aengesocht om sich 't engageren tot declaratie over het aennemen vande Professie inde Philosophie en̄ sub regents plaets inde Academie ende collegie tot Leijden, heeft de vroedschap die saeck in serieuse overlegh gebracht sijnde in consideratie vant merckel. nadeel 't welck d'Academie alhier deswegen soude comen te lijden, d'Heeren Borgermrn versocht ende geauthoriseert, om met gemelte Professor de Vries in gespreck te comen, ende den selven door alle bedenckel. ende meest krachtige redenen ende motiven, selffs met presentatie van meerder tractement en̄ andere favorabele conditien tot verblijff alhier te induceren, ende van haer wedervaren rapport te doen.

S'Woensdaghs den iiij*en* *Martij* 1685.

De vroedschap tot dien eijnde geconvoceert ende gehoort sijnde het rapport vande Heeren Borgermeesteren, die in gevolge van des vroedschaps resolutie ende authorisatie vanden 2*en* deser met d'Heer Professor de Vries in bespreck waren geweest, om den selven met alle meest krachtige officien te bewegen tot het declineren van alle engagementen van declaratie ontrent de Professie en sub regens plaetse tot Leijden. Sijn d'Heeren Burgermeesteren voor de genomene moeijte ende aengewende devoiren bedanckt, Ende is vervolgens eenpaerlijck goetgevonden ende verstaen het tractement vande voors. Professor de Vries

in consideratie van desselfs groote meriten ende seer goede diensten bij Sijn E. eenige jaren herwaerts in dese Academie gedaen, te vermeerderen met vier hondert guldens jaerlijcx, aenvanck genomen hebbende metten eersten *Februarij* 1685. Ende heeft de vroedschap den selven Heer Professor de Vries noch daer en boven gehonoreert met den titul van Extraordinaris Professor Theologiae in dese Academie, omme in die qualiteijt sich tot de selve minder off meerder na eijgen genoegen, Ende soo veel het de Professio Philosophica sal connen lijden, te mogen appliceren.

S'Maendaghs den xvj^en^ *Martij* 1685.

De vroedschap heeft verstaen dat volgens 't oude gebruijck geene vendu van boecken sal worden gehouden ten sij alvorens de catalogus van dien worde vertoont aenden *Rector Magnificus* deser Academie ende den dagh van vercopinge bij Sijne E. geprefigeert. Item dat oock alle *Programmata* van *Invito* etc. op desselfs naem sullen worden gestelt, oock bij sijn absentie.

Bij d'Heeren Borgermeesteren voorgedragen sijnde een concept op 't drucken van Theses, heeft de vroedschap naer lecture 't selve bij provisie gearresteert, ende gelast te registreren int resolutieboeck vande Academische saken.

Ordre ende Reglement waer na den ordinaris drucker vande Academie binnen Utrecht sich sal hebben te reguleren in 't drucken van disputationes etc.

1.

Eerstelijck sullen de disputationes gedruckt worden met een goede bequame letter mediaen soort, ende

sal het formaet genomen worden, gelijck tot nochtoe gebruijckel. is geweest, ofte sodanig als de *disputatio Philosophica de cognitione Dei congenita* laetst is gedruckt, off anders nade keur vañ candidaten.

2.

Sal voort drucken van ider blad der Theses tot het getal van 500 incluys betaelt worden vijff gul^{s}., 't sij dat het groot ofte cleijn formaet is; ofte dat het oock met groote letter 't sij augustijn off text letter gedruckt word, blijvende het ter keure vande candidaten, sulcken letter formaet ende getal te nemen, als hen best behaeght, des dat vande Theses boven de 500 betaelt worde naer advenant.

3.

Bij aldien merginale aenwijsinge op een disputatie stonden, sullen de selve off onder aen worden geplaetst, off aende kant gestelt behoudende met deselve de breette ende lenghte van het grootste formaet, ende sal oock niet meer voor deselve als de voorñ somme gerekent worden.

4.

In gevalle een candidaet ongenegen mochte sijn de correctie sijner disputatie te doen, sal den drucker op sijn eijgen costen de eerste proeff laten corrigeren, door een die des verstaet, doch sal bij de candidaten de revisie vande proeff in sulchen geval moeten worden gedaen.

5.

Sal voor het drucken van een *programma* alse *jnvito* enz. met het pampier te samen betaelt worden een ducaton, ende voor een titul van een dispuyt met een kransie

rontom op een halfblad een halve ducaton, doch voor een titul op een quartie, gelijck voor de Theses staet, sal niet dan alleen het pampier gerekent worden staende aenden candidaet sodanige titul te verkiesen als hem best behaeght, waer van hij het aenplacken (sijnde tien strs.) noch daer boven sal moeten betalen, als den drucker niet rakende.

6.

Den drucker sal moeten leveren behoorl. wit groot pampier, postruijter, ende sal hem het boeck worden betaelt tot ses stuijvers, mits de boecken tot 25 bladen volmakende, ende voor de proeff off correctie bladen niet rekenende.

7.

Soo iemand der candidaten genegen ware kleijn pampier te hebben, sal den drucker hem leveren goede witte schild, het boeck tot vier st. mits oock de boecken volmakende als voren, ende voor de proefbladen niet rekenende, ende sal voor het drucken (als het selve formaet sijnde) mede worden betaelt de voors. somme van vijf gl^{s}. Edoch sal den drucker in sulcken gevalle xxv Theses voor de Heeren Professoren doen drucken op groot pampier, ende het formaet op sijn eijgen costen versteken, opdat alsoo alle de disputationes bij malcanderen gedruckt connen worden.

8.

Den drucker sal sorge dragen, dat alles op sijn behoorlijcke tijd vaerdig ende gedruckt sij, ende dat de candidaten met alle beleeftheijt op sijn winckel ontfangen worden, ende sal tot een disputatie *sub praesidio* staen twee schellingen tot een vereeringe voor de

knechts, ende tot een generael dispuyt vier schellingen, waer mede de knechts haer ten volle sullen moeten vergenoegen.

9.

Den drucker sal voor de Academie van ider disputatie een overdrucken, ende de selve alle jaren, met het affgaan van d'Heer Rector Magnificus vervolgens na malcanderen binden in een hoorne bandt, ende de selve aende Academie vereeren, ten eijnde altijd na gesien can worden wat disputationes onder ider Heer Rector gehouden sijn.

10.

Eijndelijck sal de reeckeninge des druckers desen aengaende bij de candidaten voldaen worden, aleer hen hunne Bullen worden over behandicht.

Aldus provisionel. bij de vroedschap der stad Utrecht gearresteert opden xvi^en^ *Martij* 1685.

S'Maendaghs den xxv^en^ *Maij* 1685.

De vroedschap gehoort 't advis vande Heeren Borgermrn ende Gecom^den^ tot de Academische saecken, Heeft Willem van Santen aengestelt tot mede Pedel deser Academie, op de Instructie algereets gemaeckt ende noch te maken, mits dat den Pedel Fockenburg geniete 't geheele jaer tractement van hondert vijftich gul^s^., ende den supplt met hem te samen off halft ende halff d'andere emolumenten.

Lunae den vij^en^ *December* 1685.

Gehoort het rapport vande Heeren Burgermrn en Gecom^den^ tot d'Academise saken heeft de vroedschap

na deliberatie ende omvrage tot meerder luijster vande Academie alhier, goedgevonden aen alle die geene de welcke *publice* met de cap sullen worden gepromoveert, op der selver versoeck gratis te accorderen het Borgerschap deser stad met sodanige gerechtigheden als aengecofte Borgeren sijn genietende, boven vrijheijt van tocht ende wacht, Ende aen de geene, de welcke naar publique inaugurale disputatie sullen worden gepromoveert, alleenl. exemptie en vrijheijt van tocht ende wacht ingang genomen hebbende 't sedert onse resolutie commissoriael vanden 25^{en} September 1685.

Ende verder reflecterende opde merites ende cleijne tractementen vande Heeren Professoren Muijden, Munnicks ende Luijts. Heeft der selver tractementen verhooght tot acht hondert gul^{s}. respective, in te gaen na expiratie van het lopende vierendeel jaers.

Maendag den x^{en} *Maij* 1686.

De Heer Johan Georgius Graevius *Polit. Historiarum et Eloquentiae Professor* js voor het doen vande Oratie over het jubileũ vereert met de somme van twee hondert vijftich gul^{s}. ende daer toe behoorlijcke ord.^{tie} op d'H^{r}. tresaurier de Vrij.

Lunae den xvij^{en} *Januarij* 1687.

Pieter van Santen mede Pedel vande Academie alhier js op sijn versoeck bij req.^{e} gedaen ten insichte den selven eenige jaren sonder tractement tot genoegen vañ Heeren Professoren in alle neerstigheijt de voors. functie heeft waergenomen, geaccordeert jaerlijcx de somme van 't sestich gul^{s}., het leven vanden Pedel Fockenbergh gedurenũ ingang genomen hebbende metten j^{en} October 1686, te betalen bij d'H^{r}. thesaurier inder tijd.

Lunae den xix^en^ *December* 1687.

De vroedschap ten dien fine opden eedt vergadert sijnde ende gehoort mitsgaders ingenomen hebbende het omstandich rapport bijde Heeren Borgermr̄n ende Gecom^den^ tot de Academische saecken gedaen, die voor den welstand ende dienst vande Academie opden 17^en^ deser met den anderen in conferentie waren geweest, om te overleggen op wat bequame en meest gevoegelijckste wijse de *Juridice* faculteijt die t'allen tijden seer considerabel is gehouden soude connen worden voorsien met een Professor, door wiens renommé de selve faculteijt luijster ende aensien souden worden toegebracht. Dat haer Ed. volcomen kennisse hebbende vande uijtstekende qualiteijten ende bequaamheden vande Heer Johan Voet jegenwoordich Professor tot Leijden, gelijk die gedurende den tijd van sijn Ed. Professie alhier tot groot genoegen sijn gebleecken, van eenparig sentiment sijn geweest, dat sonder tijd versuijm alle bedenckelijcke devoiren behoorden te worden aengewend om gemelte Heer Professor Voet tot het weder aenveerden ende aennemen vande Professie alhier te disponeren. Dat men tot dien eijnde behoorden te gebruijcken alle middelen van civiliteijt eñ inductie die men tot beste uijtwerkinge van de saecke soude oordelen te behoren. Dat men specialijck Sijn Ed. souden behoren op te dragen den titul van Professor Juris Primarius en *Juris Publice*, Dat oock te gelijck behoorde te worden geresolveert tot een sortabel tractement ten minsten van ij^m^. gul^s^., waerop serieusel. gedelibereert eñ in achtinge genomen sijnde de voorverhaelde redenen. Heeft de vroedschap welgem.^e^ Heeren Borgermr̄n ende Gecom^den^ voor derselver goede voorsorge ten dienste vande Academie, ende genome moeijte bedanckt ende voorts eenparig goed-

gevonden ende verstaen, Dat aenden Heer Professor Voet inde beste forme ende wijse sal worden opgedragen de Professio *Juris* in dese Academie, met den titul van Professor Juris Primarius et *Juris Publici* op een tractement van twee duijsent gul^{s}. jaerlijcx, ende worden de Heeren Borgerm^{r}n versocht en geauthoriseert de voors. beroepinge in beste formeere (lees: forme) ende alomme daer het van vrucht sal connen geoordeelt worden te helpen faciliteren ende uijtwercken soo ende daer sulcx behoort, sullende tot dien eijnde eenige Heeren uijt het midden vande vroedschap worden gecommitteert, om de beroepinge in voegen voors. aen den opgedachten Heer Professor Voet voortedragen, Ende Sijn Ed. tot het aennemen van dien met alle meest crachtige redenen ende officien daer te (lees: toe) applicabel te induceren ende permoveren.

Lunae den ix^{en} *Januarij* 1688.

Is gelesen een missive van d'H^{r}. Professor Johan Voet, waer bij Sijn Ed. in seer civile ende obligante termen is excuserende de honorable vocatie bijde vroedschap op Sijn Ed. tot de Professie *Juris* inde Universiteijt alhier gedaen.

Lunae den xj^{en} *Junij* 1688.

De vroedschap gehoort het rapport eñ eenparig advis vande Heeren Gecom^{den} tot de Academise saecken geexamineert hebbende het versoeck van Hendrick van Fockenbergh Pedel vande Academie alhier, om te mogen worden gehouden voor *Emeritus*, mits behoudende sijn tractement ende emolumenten bij hem wordende genoten, mitsgaders het versoeck van Herman Schouten, om met het voors. Pedelampt te mogen

worden gebeneficeert, Is goedgevonden eñ verstaen dat den voorñ Hendrick van Fockenbergh ten insichte van sijne hooge jaren eñ impotentie gehouden word voor *Emeritus*, ende behouden sal het tractement ende emolumenten, soo bij hem worden genoten. Ende dat Peter van Santen mede Pedel in desselfs plaetse het Pedelampt sal bedienen op het tractement ende voordeelen hem van Santen als mede Pedel geaccordeert. Ende is vervolgens Herman Schouten aangestelt tot mede Pedel sonder iets daer voor te profiteren, het leven van Hendrick van Fockenbergh gedurende, Na welckers overlijden Pieter van Santen ende Herman Schouten ijder sal worden toegevoecht een tractement van hondert vijftich gul^{s}. jaerlijcx, boven de ord.^{s} emolumenten, en sulcx twee ord.^{s} Pedellen wesen als van ouds.

Lunae den x^{en} *December* 1688.

Op het geproponeerde desen aengaende, Is den *Rector Magnificus* Johannes Luijts *Philosop̄ Professor* vereert de somme van driehondert vijftien gul^{s}. voor de dedicatie van sijn boeck geintituleert *Instituto* (lees: Institutio) *Astronomica* aende Heeren Borgermr̄n ende vroedschap deser stad gedaen, ende daertoe behoorlijcke ordonnantie opde Heer oud-tresaurier vander Muelen.

Lunae den xviij^{en} *Martij* 1689.

Op het geproponeerde desen aengaende bijde Heeren Borgermr̄n, Heeft de vroedschap uijt sonderlinge considératien eenparig goedgevonden de wed^{e} vanden Professor Essenius haer leven lang gedurende tot sustentatie van hare familie jaerl. toe te leggen een somme van tweehondert gul^{s}., in te gaen j° Januarij voorleden, ende te betalen bij d'H^{r}. thesaurier inder tijd.

Lunae den xv^en^ *April* 1689.

Bij d'H^r^. Burgerm.^r^ Spoor sijnde bekent gemaeckt, dat op voorleden Vrijdagh ter vergaderinge van hare Ed. Mo. ord.^s^ Gedep^den^ was geresolveert, dat d'H^r^. Professor Graevius voor het doen vande oratie opden dag vande croninge van hare Coninckl. Majesteijten van Engeland soude werden vereert met een somme van hondert ducatons. Dat mede de selve oratie soude werden gedruckt op costen van haer Ed. Mo. Heeft de vroedschap 't selve gehouden voor notificatie.

Lunae den xxvij^en^ *Maij* 1689.

D'H^r^. Johan Munnicks *Med. Professor* is vereert met de somme van hondert silvere ducatons voor de dedicatie van sijn boeck geintituleert *Praxis Chirurgica* aende Ed. Heeren Burgermr̄n ende vroedschap deser stad gedaen, ende daertoe behoorlijcke ordonnantie op de Heer tresaurier Bosschaert.

Lunae den xxx^en^ *December* 1689.

Proponeerden d'Heeren Borgermr̄n, Dat d'H^r^. Professor Leijdecker beroepen sijnde tot Professor Theologie inde Universiteijt tot Groeningen op een tractement van achtienhondert gul^s^. jaerlijcx boven een vrije woninge ende andere avantagieuse conditien, Haer Ed. de vergaderinge in bedencken gaven, off niet behoorde gem.^c^ Heer Professor Leijdecker te worden versocht ende gepermoveert om alhier te verblijven, waerop gedelibereert sijnde, heeft de Heeren Borgermr̄n versocht, om de Heer Professor Leijdecker dienaengaende te spreecken, ende sijn haer Ed. beneffens de Heeren Gecom^den^ totte Academise saecken geauthoriseert om

te overleggen, in wat voegen men de Heer Professor Leijdecker bij verhoginge van tractement behoorde contentement te geven.

Lunae den vj^en^ *Januarij* 1690.

Rapporteerden de Heeren Borgermr̄n, dat haer Ed. in gevolge van des vroedschaps resol^e^ commissoriael van voorleden Maendagh met d'Heer Professor Leijdecker hadden gesproken, ende Sijn Ed. versocht ende geinduceert om het beroep vande Universiteijt tot Groeningen op sijn persoon gedaen, hoe eerder hoe liever te willen afschrijven ende alhier te verblijven, Dat de Heer Professor Leijdecker twee a drie dagen versocht hebbeñ om sich daerop te beraden, eijndelijck verclaert hadde, dat onaengesien verscheijden consideratien ter contrarie, geresolveert hadde het gemelte beroep beleeffdelijck te excuseren, ende in sijne Professie alhier te continueren latende t'eenemael aende Ed. Heeren Borgermeesteren ende vroedschap 't geene haer Ed. Achtbaerh. in faveur van sijn persoon ende dienst vorder sullen believen te resolveren.

Dat wijders welgemelte Heeren Borgermr̄n beneffens de Heeren Gecommitteerden tot de Academise saecken, in gevolge vande bovengemelte resolutie in besoigne sijn getreden omte overleggen in wat voegen men den Heere Professor Leijdecker contentement behoorde te geven, eenparich van sentiment sijn dat het ordinaris tractement van twaelffhondert gul^s^., ende de hondert die Sijn Ed. uijt het Burgermr̄s beursje jaerlicx geniet behoorden te worden geaugmenteert met twee hondert gul^s^. ende alsulcx Sijn Ed. toegevoeght een ord.^s^ tractement van vijftien hondert gul^s^. jaerlijcx opde tresaurije deser stad. Waerop gedelibereert sijnde heeft de vroedschap haer het selve wel laten gevallen, ende den

Heer Professor Leijdecker voor een ord.e tractement geaccordeert jaerl. vijftien hondert gul.e geheel te betalen bij den tresaurier inder tijd, inte gaen met den j^en^ Januarij 1690. Noch gehoort de consideratien ende advis van welgemelte Heeren Burgermr̄n ende Gecom^den^ tot de Academise saecken, Heeft de vroedschap goedgevonden ende verstaen dat de hondert gul.e. die de Heeren Professoren Witzius, van Halen ende Leusden ijder jaerl. uijt het Burgermr̄s beursje genieten, voortaen mede opde tresaurije sal worden gebracht ende der selver ord.e tractementen daer mede respectivel. worden verhooght.

Lunae den viij^en^ *September* 1690.

Refereerden de Heeren Borgermr̄n, dat haer Ed. eenige dagen herwaerts was voorgecomen dat de Heer Professor Coccejus op het versoeck aen hem uijt den naem ende van wegen den Heer Churfurst van Brandenburgh gedaen tot het aennemen vande Professie Juris inde Universiteijt tot Franckfort aenden Oder sich selven tot het aennemen van dien soude hebben verclaert. Waerop gedelibereert sijnde js goedgevonden ende verstaen den gemelten Heer Coccejus door den secretaris de Ruever te doen begroeten, ēn van Sijn Ed. te onderstaen off sich volcomentl. hadde geobligeert de offres aen hem gedaen geaccepteert ende daervan op morgen ter vergaderinge rapport te doen.

Martis den ix^en^ *September* 1690.

De vroedschap opden eed vergadert sijnde rapporteerde de secretaris de Ruever, dat Sijn E. ingevolge van des vroedschaps resolutie van gisteren gesproken hadde met den Heer Professor Coccejus, ende dat

gemelten Heer Coccejus hadde geantwoort dat hij beschaemt was, dat om sijnent wille sooveel moeijte wierde gedaen, eñ de Heeren vande regeringe op het hoogste bedanckte voor sooveel eere ende beleeftheijt, als aen Sijn E. haddē betoont, doch dat hij van sich selven niet hadde connen verwerven, ende het hem noch voor sich selve, noch voor sijne familie niet te rade conde wesen, om soo avantagieuse, honorable ende profitable conditien vande hand te wijsen, ende dat noch in sijn macht, noch inde macht des expressen daertoe affgesonden, was geweest, om eenichsints daer in te dilayeren, maer genootsaeckt geworden sich selven per missive te verclaren ende de Professie volgens aen presentatie te accepteren. Waerop gedelibereert sijnde, heeft de vroedschap goedgevonden ende verstaen, dat door den secretaris de Ruever aen gemelten Hr. Professor Coccejus sal werden gerecommandeert, dat dewijle haer Ed. Achtbaerheden daerdoor geobligeert wierden haer gedachten tot een ander Professor te laten gaen, Sijn E. sich van alle acten Professorael gelieffde te abstineren, doch dat ingevalle eenige veranderinge inde saeck ende beroepinge mocht voorvallen, dat alsdan versocht wierde de Heeren Borgermeesteren daer van kennisse te geven.

Lunae den XV^en^ *September* 1690.

Naer gedane resumtie vant geresolveerde op voorleden Maendagh den 8^en^ en Dijnsdagh den 9^en^ deser hebben de Heeren Borgermrn geexhibeert ende doen lesen een brieff door de Heere Professor Coccejus geschreven aende Ed. Achtbare Heeren Borgermrn ende vroedschap der stad Utrecht, rakeñ desselfs beroepinge tot Professor *Juris* etc. inde Universiteijt tot Francfort aenden Oder, ende de redenen die Sijn Ed. daertoe

hebben aengedrongen ende geobligeert, om het selve te accepteren, luijdende de selve als volght:

Magnifici Amplissimiq. viri Domini maximopere mihi colendi.

Haud incompertum vobis esse existimo quam amplis dignitatis commodorumq. accessionibus invitatus ego a Serenisso Principe Electore Brandenburgico ad Consiliarij Electoralis primariiq Professoris munera fuerim, quas manu praecipui alicuius Ministri Electoralis ad me perscriptas hic vobis exhibeo.

In iis cum omnia mihi laeta acceptaq. videuntur (lees: *videantur*), *id tamen luctuosissimū tristissimumq. accidit, quod angustiora eius temporis, quo hic commoratus sum, spacia fuerint quam ut tam prolixae vestrae in me voluntati ex voto respondere penitusq. satisfacere potuerim nimisq. propere ab ejus in me affectus sensu significationeq. avelli me videam. Verum facile pro vestra viri Magnifici et Amplissimi, aequitate planeq. excusatum me iri confido, ubi perspectum vobis fuerit nullam inveniri mihi potuisse stationem quae vitae meae instituto rationibusq. magis conveniret, ut de commodorum excessu comparatione imprimis locorum precii facta nihil addam. Cum enim semper id egerim, ut si fieri posset cum studijs meis Academicis negotia publica partemq aliquam administrandae reip. coniungerem nullam alibi stationem oportunam esse video in qua utrumq. id mihi contingere posset. Sed et veterum prudentibus hanc maxime votorum summam fuisse potum* (*compertum?*) *est, ut in ocio literario cum dignitati* (lees: *dignitate*) *versari possent, ea quoq. cum primis de causa ne aliorū injurijs obvij obnoxiiq. facile forent. At quod longe Amplissima sit oblati mihi muneris dignitas & continens proximusq. Antecessorib. meis ad intimi consiliarii Electoralis summam dignitatem gradus fuerit, rerum experimentis plurimis jam constat.*

Fateor equidem a summis Amplissimisq. viris, quos et patronos mihi fautoresq. hic cognovi monitum me, ut ne pricipitarem (lees: *praecipitarem*) *consilium, sed audirem, quae hic mihi forte offerendae essent conditiones: verum cum, ne in superiorū quidem qui me accersiverant arbitrio fuerit moram mihi aliquam permittere nedum in meo facere* (*quod norunt ii quibus id imprimis ex ipsis literis ad eum qui missus huc fuit datis demonstraveram cujusq. nunc rei et causae nimiae ambagis tediumq hic foret*): *etiam atq. etiam a vobis, Viri Magnifici Amplissimiq. contendo, ut ex eo, meae potius erga vos venerationis observantiaeq. quam pertinatiae alicuius arrogantiaeq. argumentum capiatis, quod cum relatum mihi jam esset, in honoribus meliorem hic conditionem meam fieri non posse caeteraq. oblati officij commoda praecipuaq. talia esse cognoscerem ut hic* (*hoc?*) *loco paria quodamodo referri non possent, aut saltem absq. summa invidia non possent quin nec ullum mihi ea de* (lees: *de re*) *retractandi spacium relictum esset, ego rem candide aperire, quam expectationem vestram frustra, praecisa mihi negataq. omni morâ suspendere nedum aliquid dissimulare & aucupari honorem oblatarum mihi hic accessionum maluerim; quibus deinde rejectis alieniorem adhuc mihi vestrū in me animum reddidissem. Vos igitur, Magnifici Amplissimiq. Proceres par est observantia rogo obse.... ut hoc meum consilium quod rerum mearum necessitas familiaeq. cui obstrict. sum, cura expressit, aequi boniq. consulere, et cum publicas a serenissō Principe Electore literas heri acceperim quib. imprimis maturare discessum moneor, quasq. nisi Alemannica linguâ conscriptae essent, una exhibuissem, nihil ideo de vestra erga me eximia benevolentia remittere dignemini. Mihi vicissim aeterna erit vestrorum in me meritorum memoria memoriaeq. aeterna veneratio &, si quendoq.* (lees: *quandoq.*) *ea mihi felicitas contingat, ut ex hac Trajectina Urbe Iuvenes vestrosq. imprimis necessarios peregrinas regiones viscutes* (*visentes?*) *aspicere liceat*

faciam profecto uticunq. (lees: *ubicunq.*) *fuero, ut vos illiq. intelligatis nihil mihi antiquius esse quam ut debitas pro vestra humanitate gratias referre possim.*

Deus S. O. M. vos Magnifici Amplissimiq. viri Reip. atq. Academiae vestrae inclutae quam ductissimae (lees: *diutissime*) *incolume praestat* (*praestet?*) *eumq. huic loco virum substituat, ut integro affecta* (lees: *affectu*) *vestro dimissum me esse nunquam vos peniteat.*

Vestrum.

Magnifici Amplissimiq.

Trajecti die xj *Sept. st. jvl.*

Viri Proceres
Observantissimus Studiosissimusq.
Cultor
Subsignatum
Henr. Coccejus.

Ende is de selve voor notificatie aengenomen.

Lunae den xxix^en^ *September* 1690.

Gehoort het rapport vañ Heeren Gecom^den^ ter directie van stads finantie, Heeft de vroedschap aende Heer Professor Coccejus geaccordeert de somme van hondert sevenen tachtich gul^s^. tien stuijvers tot remboursement van desselfs verschot aēn tollen etc. mitsgaders het transporteren van sijn meubilen ende boecken van Heijdelbergh tot hiertoe volgens mem^e^. daervan overgelevert, eñ daertoe ordonnantie op d'Heer tresaurier Bosschaert.

Lunae den xxiij^en^ *Februarij* 1691.

Opt voorstel vande Heeren Borgermr̄n dat den Professor vande Poll genegen was over de geluckige expeditie van Sijn Coninckl. Maj^t^. van Groot Brittannien en Yrland ende desselfs behoude aencomste in dese landen *publice* een oratie te doen, js daertoe aengestelt den dagh van Donderdach toecomende.

Lunae den ij^en^ *Martij* 1691.

Op het geproponeerde desen aengaende, Is goedgevonden toecomende Maendagh.

Lunae xxvj^en^ *October* 1691.

Op het geproponeerde bijde Heeren Borg.^mrn^ Heeft de vroedschap den Adv^t^. Theodorus Graevius bij provisie ende sonder consequentie aengestelt tot *Lector Eloquentiae et Historiarum* inde Academie alhier sonder eenig tractement, ende buijten laste vande stad.

Lunae den 2^en^ *November* 1691.

Gehoort het rapport vande Heeren Gecom^den^ tot de Academise saecken, Heeft de vroedschap na serieuse deliberatie ende omvrage eenparichlijck goedgevonden Bernard van Lin Mathematicus aen te stellen tot Lector Mathesios, om *publice et privatim* te doceren de Mathematique inde Nederduijtse ende andere talen, ende dat den selven alle Woensdag ende Saturdag int bovenste *Auditorium* daer over sal lesen sonder dat den selven hier door sal wesen gequalificeert, om als een Lidt vande Academie eenige Academise solemniteijten bij te wonen.

Lunae den 29^en^ *Februarij* 1692.

Op het gerepresenteerde desen aengaende sijn de Heeren Gentman ende de Milan Gecom^den^ tot het Boeckvercoper Gilde versocht ende gecom^t^ omde weduwe van Willem de Clercq voor haer te ontbieden ende aff te vragen de naem vande persoon die haer heeft toegesonden een duijts translaet van het boeck

onlangs int latijn uijtgegeven door den Heer Professor Leijdecker geintituleert *dissertatio Historico Theologica de vulgato nuper Cl. Beckeri volumine* twelck malitieuselijck ende ter quader trouwe is overgeset, ende daer van ter vergaderinge rapport te doen.

Lunae den xxvj^en^ *September* 1692.

De vroedschap heeft den Extraord^s^. Professor Paulus Bauldrij vereert hondert silvere ducatons voor de dedicaē van sijn boeck geintituleert *Lactantius de mortibus persecutorum cum notis* etc. Ende daer toe behoorlijke ordonnantie op de Heer tresaurier van Aelst.

Lunae den xiij^en^ *Martij* 1693.

Op het geproponeerde bijde Heeren Borgermr̄n heeft de vroedschap goedgevonden ende verstaen den Heere Professor Graevius uijt sonderlinge consideratie te dispenseren van sijne vierde ord^s^. weeckelijcxe publique lessen die Sijn E. tot nutoe des Vrijdags gewoon is geweest te doen.

Lunae den xxvij^en^ *Martij* 1693.

De Heeren Borgermr̄n ende Gecom^den^ ter Be^s^. sijn versocht, om ter vergaderinge van haer E. Mo. het daer heenen te dirigeren dat aende Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Holland staatsgewijse mach worden geschreven, ten eijnde de resolutie rakende het reglement opde studien, door de Heeren Curatoren vande Universiteijt tot Leijden Ende de Borgermr̄n aldaer opgestelt, ende aen haer Ed. Groot Mog. versocht te mogen worden gearresteert, geen voortgang mach hebben, als streckende tot praejudie (lees: praejudicie) vande Academie alhier en elders.

Op het gerepresenteerde desen aengaende, js de Heer Cameraer de Ridder geauthoriseert om met communicatie vande Heeren Borgermrn eenig redres te maecken omtrent de Heeren ende Professoren sitplaetsen in het groot *Auditorium* deser Academie.

Lunae den 3en *April* 1693.

Refereerden de Heeren Burgermrn, dat bij haer Ed. ende de Heeren Gecomden ter Bes. in gevolge vande resolutie ende authorisatie van voorleden Maendag ter vergaderinge van staten sijnde voorgedragen het groot belang dat d'Academie vandese Proviñ was hebbende in het arresteren van seecker concept reglement opde studien inde Universiteijt tot Leijden bijde Heeren Curateuren van gemelte Universiteijt, ende de Borgermrn der stad Leijden, ter vergaderinge vande Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Holland ende West-Vriesland voorgebracht ende geurgeert wordende. Haer Ed. Mo. naer deliberaẽ goedgevonden ende verstaen hadden, dat aen welgemelte Heeren Staten van Holland eñ West-Vriesland staetsgewijse sall worden afgesonden de navolgende missive.

Edele Groot Mogende Heeren.

Bij Borgermrs eñ Gecomden der stad Utrecht uijt den naem vande Heeren hare principalen, is in onse vergaderinge voorgebracht, dat ter vergaderinge van U Ed. Gr. Mo. hadde gedient seeckere missive off bericht vande Heeren Curateuren over de Universiteijt tot Leijden ende Borgermrn der voors. stad opgestelt, naar ingenomen consideratien vanden Rector ende Senaet van U Ed. Gr. Mo. Universiteijt, en inhoudende der selver consideratien en advis opde Propositie vande

Heeren Gedep^den der selver stad, rakende het verval der studien en int bijsonder inde rechten, mitsgrs seecker concept Reglement tot redres vant voors. verval der studien continerende de ordre van studeren int generael ende in het bijsonder de methode van het examineren van Doctoren en Licentiaten inde rechten.

Doch van welck Reglement geen groote vrucht soude wesen te gemoet te sien sonder eenige nootsaeckelijckheijt voor eerst aende jeught op te leggen die andersints hierdoor aenleijdinge soude worden gegeven, om promotien op andere Universiteijten te soecken, ten ware daer tegens bij U Ed. Gr. Mog. wierde voorsien, voorslaende daertoe voor een billijck ende convenabel middel, indien U Ed. Groot Mog. bij resolutie quamen vast te stellen dat intoecomende geen van U Ed. Gr. Mo. ingesetenen, Inboorlingen wesende van Holland ende West-Vriesland souden worden geadmitteert als advocaten voor de hoven van justitie, off eenige collegien van judicature binnen den selven lande, ten sij de selve hun *Gradum* van Doctor off Licentiaet inde rechten hadde becomen op U Ed. Gr. Mo. Universiteijt, Dat wijders oock geene personen inboorlingen sijnde vañ gemelten lande als voren, tot eenige staten off bedieninge (tot welcke vereijscht de voors. qualiteijt van Doctor of Licentiaet iñ rechten) souden worden genomineert off vercoren ten sij de selve hun *gradum* van Doctor off Licentiaet opde gem^e U Ed. Gr. Mo. Universiteijt onder voldoeninge aen 't voors. reglement als voren souden hebben geobtineert.

En hebben op gemelte Heeren Borgermēn ende Gecom^den aen ons omstandig vertoont de onbillijckheijt en groote laesie die door het vast stellen van sodanigen ordre soude worden toegebracht aende voorrechten

vañ Universiteijt in dese stad ende Provincie, door onse authoriteijt opgericht als waerdoor aeñ selve ten respecte vande inboorlingen van U Ed. Gr. Mo. Provincie soude werden benomen de authoriteijt om op de selve te confereren de *Gradus* van Doctor off Licentiaet inde rechten, welcke authoriteijt aen geene gequalificeerde Academien in eenige staten of landen word geweijgert off bedisputeert, maer de welcke gewoon sijn hare brieven van promotie van Doctoren off Licentiaten inde rechten te extenderen om hare scientie *Ubiq. terrarum* te exerceren sulcx dat dit altijd is aengesien als een gemeen recht vande volckeren, onder de welcke de studien worden gecultiveert.

En aen het welcke des te minder praeiuditie behoorde te worden toegebracht tusschen provintien de welcke aen malcanderen als geenclaveert leggen, en daer en boven aenden anderen verbonden sijn door soo solemnelen Unie eñ confoederatie om ten eeuwigen dage bij den anderen te blijven, onvermindert een ijgelijcke proviñ hare particuliere privilegien, Vrijheden etc. en allen anderen haerlieden gerechtigheden ende waerinne sijlieden den anderen niet alleen geen praejuditie, hinder of letsel sullen doen maer sullen den anderen daerinne met alle behoorlijcke en mogelijcke middelen helpen handhouden, Stijven ende stercken, beschutten ende oock beschermen jegens alle ende een ijgelijck etc.

Waer bij in desen accedeert, dat door het arresteren van 't voors. concept reglement dit praejuditie soude worden toegebracht aen het selve *auditorium* ende plaetse waerinne de voors. Unie soo heijlsamen fondament vanden Staat is gesloten, ende inde welcke nu nabij de 60 jaren de liberteijt van promoveren van inboorlingen van U Ed. Gr. Mo. provincie is geexerceert..

Dat oock de intentie vande Hr. fundateurs van U Ed. Gr. Mo. Universiteijt in die difficile tijden, als de selve is geerigeert uijt de redenen bij het octroij gededuceert blijckt wel geweest te sijn om de ingesetenen te subleveren vande costen eñ de periculen daerinne de kinderen souden geraecken in andere Universiteijten, mits de verscheijdenheijt van Religie, ende opdat bij lange ophoud en gebreck van goed onderwijs leeringe ende oeffeninge in alle sedigheijt scientie en geleertheijt niet vergaen ende te niet comen soude, eñ dat Hoochgeme. Heeren fundateurs om seeckere insichte liever wilden verhoed sien de kinderen te versenden in andere uijtheemsche scholen en Universiteijten buijten dese landen maer geensints om de bondgenoten te bedisputeren een incontestabel *jus Majest.* van soo wel inboorlingen van U Ed. Gr. Mo. provincie als andere wettig te declareren Doctoren eñ Licentiaten soo inde rechten als andere faculteijten.

Dat oock de goede meijninge van Hooghgemelte Heeren fundateurs van U Ed. Gr. Mo. Universiteijt wel blijckt geweest te sijn de stad Leijden met de borgeren ende inwoonders van dien ten aensien van den grooten last ende noot vanden oorlogh bij hen luijden in alle getrouwigheijt gesustineert ende gedragen, bij alle wegen ende middelen te gratificeren, ende te vorderen maer geensints tot soo merckelijcken bedwangh ende belastinge van alle de andere steden van Holland eñ West-Vriesland in alle de welcke (hoewel constituerende een vrije republicq) geen goede familie soude werden gevonden waerinne aende ouders soude blijven gelaten de vrijheijt van educatie harer kinderen noch oock aen vooghden van hare weesen ende dat inden periculeusen cours van des minderjarigen ouderdom, maer soude general. die vrijheijt voor altoos wesen benomen aen alle die de hoope

conde hebben van hare kinderen ooijt tot eenige digniteijten te sien aspireren.

Sonder dat daer tegens soude gepermitteert sijn eenige keure aen ouders off voogden om hare kinderen off onmundigen te mogen stellen onder de directie ende toesicht van een Professor de welcke uijt consideratie 't sij van geleertheijt 't sij van methode van instrueren 't sij van maegschap, 't sij van goede recommandatie off andersints den ouderen en voogden soude de aengenaemste sijn.

En soude dit alles dus worden gereguleert op een bedencken van dat Doctoren off Licentiaten inde rechten opde Academie deser provincie wordende gepromoveert van soo veel nuttigheijt en dienst voor het publicq niet souden wesen als die onder Leijdse Professoren souden hebben gestudeert.

Het is wel waer ende alomme bekent, dat de Universiteijt deser provincie veel heeft geleden door beroepingen van Professoren van Utrecht naer Leijden, maer blijkt daeruijt oock vande voorsorge die van tijd tot tijd bij de Heeren Curateuren is gedragen om hare Universiteijt van sodanige Professoren te voorsien die van die considerae sijn geweest.

Datter generalijck verval is inde studien is bekent, de Heeren Curateurs vande Academie deser provincie spreecken oock 't selve niet tegen, gelijck mede niet dat 't selve verval veroorsaeckt is door het versuijm vande studien inde goede konsten eñ wetenschappen, doch oordeelen onder anderen daer toe mede veel te hebben gecontribueert de admissie van candidaten tot private disputen, welcke inde Universiteijt van dese provincie niet sijn toegestaen, dan lange nadat de selve op alle naburige Universiteijten waren gepermitteert.

En connen wij U Ed. Gr. Mo. wel verseeckeren dat

het redres van 't verval der studien ende de applicatie tot liberale consten en wetenschappen het eenige oogmerck sijnde vande Heeren Curateuren van U Ed. Gr. Mo. Universiteijt, men deser sijde altijd overbodich sal wesen dienthalven met welgemelte H.ren Curateuren te concerteren ende sodanige reglementen te helpen beramen als tot bereijkiñ van soo salutairen oogmerck onderlinge dienstich geoordeelt sal mogen worden.

Alle 't welcke wij aen U Ed. Gr. Mo. geern vrundnabuurlijck hebben willen representeren, met versoeck dat dese sake daer henen magh worden gedirigeert dat het voorrecht van promoveren dat de Universiteijt deser provincie nevens alle andere heeft, ongekrenckt magh blijven.

En sijn welgemelte Heeren Borgermrn ende Gecomden ter Bes. voor der selver moeijte ende goede officien in desen geadhibeert, bedanckt.

Ende is na deliberatie goedgevonden Heere Borgermr Spoor te versoecken en te committeren gelijck Sijn Ed. versocht ende gecommitteert word bij desen, om sich te transporteren naer den Hage ende met den Heere van Dijckvelt over de voors. saeck te communiceren, ende Sijn welgeboren te versoecken met desselfs veel vermogende credit bij Sijne Majt. ende daer het verder van dienst sal connen wesen te recommanderen, ten eijnde aende Universiteijt van dese provincie soo grooten nadeel eñ praejuditie niet magh worden toegebracht, als bij het arresteren van gemelte concept reglement, eñ de resolutie bij haer Ed. Gr. Mo. daer ontrent te nemen en soude geschieden.

Lunae den xen *April* 1693.

De Heere Borgermr. Spoor heeft ter vergaderinge gerapporteert dat Sijn Ed. tot voldoeninge van haer

Ed. Achtbare resolutie commissoriael vañ 3^{en} deser sich hebbende getransporteert naer den Hage, aldaer den Wel Ed. Heere van Dijckvelt gecommuniceert hadde de missive van haer Ed. Mo. geschreven aen haer Ed. Groot Mog. de Heeren staten van Holland eñ West-Vriesland, rakende het concept reglement opde studien inde Universiteijt tot Leijden, en dat Sijn Welgeb. veele goedwilligheijt hadde getoont, om ter intentie van haer Ed. Achtbarheden daer over met Sijn Maj^{t}. van Groot Brittannien te spreken ende verder daer het van dienst sall oordelen, ten meesten dienst vande Academie deser stad te recommanderen. Ende is welgemelte Heer Borgerm^{r}. Spoor voor desselfs moeijte eñ aengewende devoiren, mitsgaders de communicatie deser bedanckt.

Door het HISTORISCH GENOOTSCHAP zijn uitgegeven onderstaande werken:

KRONIJK van het Historisch Gezelschap te Utrecht.

2e jaargang. 1846 (*) *f* 5.—.	4e jaargang. 1848. . *f* 3.70.
3e jaargang. 1847. . - 2.70.	5e jaargang. 1849. . - 6.—.

(*) De eerste jaargang is nimmer in druk verschenen.

KRONIJK van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht.

2e *serie*	
6e jaargang. 1850. . *f* 6.—.	19e jaargang. 1863. . *f* 7.40.
7e jaargang. 1851. . - 6.40.	20e jaargang. 1864. . - 7.20.
8e jaargang. 1852. . - 6.80.	5e *serie*
9e jaargang. 1853. . - 6.80.	21e jaargang. 1865. . - 7.60.
10e jaargang. 1854. . - 6.80.	22e jaargang. 1866. . - 7.20.
3e *serie*	23e jaargang. 1867. . - 9.20.
11e jaargang. 1855. . - 3.20.	24e jaargang. 1868. . - 9.40.
12e jaargang. 1856. . - 3.60.	25e jaargang. 1869. . -10.70.
13e jaargang. 1857. . - 4.80.	6e *serie*
14e jaargang. 1858. . - 5.10.	26e jaargang. 1870. . - 8.00.
15e jaargang. 1859. . - 4.60.	27e jaargang. 1871. . - 8.20.
4e *serie*	28e jaargang. 1872. . - 6.20.
16e jaargang. 1860. . - 5.40.	29e jaargang. 1873. . - 8.30.
17e jaargang. 1861. . - 5.80.	30e jaargang. 1874. . -10.30.
18e jaargang. 1862. . - 6.60.	31e jaargang. 1875. . - 8.40.

BERIGTEN van het Historisch Gezelschap te Utrecht.

1e deel. 1e stuk. 1846. *f* 3.40.	2e deel. 2e stuk. 1849.
1e deel. 2e stuk. 1848. - 2.20.	(Verhooren van JOHAN
2e deel. 1e stuk. 1849. - 2.20.	v. OLDENBARNEVELT). - 3.80.

BERIGTEN van het Historisch Genootschap te Utrecht.

3e deel. 1e stuk. 1850. *f* 3.—.	5e deel. 2e stuk. 1856. - 2.50.
3e deel. 2e stuk. 1851. - 3.—.	6e deel. 1e stuk. 1857. - 2.50.
4e deel. 1e stuk. 1851. - 3.—.	6e deel. 2e stuk. 1857. - 2.10.
4e deel. 2e stuk. 1851. - 2.50.	7e deel. 1e stuk. 1861. - 5.50.
5e deel. 1e stuk. 1853. - 3.20.	7e deel. 2e stuk. 1863. - 6.50.

CODEX DIPLOMATICUS in 4°. 1848. - 5.20.

2e *serie* in 8°.

1e deel. 1e afd. 1852. *f* 3.75.	3e deel. 2e afd. 1856. - 3.40.
1e deel. 2e afd. 1852. - 3.10.	4e deel. 1e afd. 1859. - 3.10.
2e deel. 1e afd. 1853. - 6.20.	4e deel. 2e afd. 1860. - 5.20.
2e deel. 2e afd. 1853. - 3.20.	5e deel. 1860. . . . -12.00.
3e deel. 1e afd. 1855. - 6.50.	6e deel. 1863. . . . - 1.20.

REGISTER op de onderwerpen behandeld in de Kronijk, de Berichten en den Codex Diplomaticus . . . . . - 1.80.

WERKEN van het Hist. Genootschap te Utrecht.
Nieuwe Reeks.

N°. 1. Bronnen van de geschiedenis der Nederlanden in de middeleeuwen. — Annales Egmundani . ƒ 1.20.

N°. 2. Verbaal van de buitengewone Ambassade naar Engeland in 1685 . . . . . - 1.80.

N°. 3. Memoriën van Roger Williams, uitgegeven door Mr. J. F. Bodel Nyenhuis . . . . . - 2.10.

N°. 4. Bronnen van de geschiedenis der Nederl. in de middeleeuwen. — Kronijken van Emo en Menko, uitgegeven door Mr. Feith en Dr. Acker Stratingh. - 3.70.

N°. 5. Hortensius over de opkomst en den ondergang van Naarden. Met 2 kaarten, uitgegeven door Prof. Peerlkamp en A. Perk . . . . . - 4.50.

N°. 6. Bronnen van de geschiedenis der Nederlanden in de middeleeuwen. — Kronijk van Holland van een ongenoemden geestelijke (Gemeenlijk geheeten Kronijk van den Clerc uten laghen landen bi der see). . . . . - 2.30.

N°. 7. Kronijk van Eggerik Egges Phebens van 1565—1594, uitgegeven door Mr. H. O. Feith. . . - 2.40.

N°. 8. De oorlogen van Hertog Albrecht van Beieren met de Friezen in de laatste jaren der XIVe eeuw, uitgegeven door Dr. E. Verwijs . . . . . - 9.80.

N°. 9. Verbaal van de Ambassade van Gaspar van Vosbergen bij den Koning van Denemarken, den Neder-Saxischen Kreits en den Koning van Zweden. 1625. . . . . - 2.30

N°. 10. Verbaal van de Ambassade van Aersen, Joachimi en Burmania naar Engeland. 1625. . . - 1.90.

N°. 11. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Eerste Deel.* 1584—1618 . . . . . - 4.00.

N°. 12. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Tweede Deel. Eerste Afdeeling.* 1618—1621. - 2.80.

N°. 13. Memorials and Times of Peter Philip Jurisaan Quint Ondaatje, by Mrs. Davies . . . . . - 4.00.

N°. 14. Verhooren en andere bescheiden betreffende het Rechtsgeding van Hugo de Groot, uitgegeven door Prof. R. Fruin . . . . . *f* 4.80.

N°. 15. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Tweede Deel. Tweede Afdeeling.* 1621—1626. - 5.50

N°. 16. Memoriën en Adviezen van Cornelis Pieterszoon Hooft . . . . . - 4.90.

N°. 17. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Eerste Afdeeling.* 1626, 1627. - 6.50.

N°. 18. Onderzoek van 's Konings wege ingesteld omtrent de Middelburgsche Beroerten van 1566 en 1567; naar 't oorspronkelijke handschrift uitgegeven door Dr. J. van Vloten . . . . . - 3.40.

N°. 19. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Tweede Afdeeling.* 1628, 1629. - 8.20

N°. 20. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Derde Afdeeling.* 1630 . . . - 6.10.

N°. 21. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Eerste Deel* . . . . - 5.80.

N°. 22. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Vierde Afdeeling.* 1631—1644 . - 4.50.

N°. 23. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, van 21 October 1688 tot 2 September 1696 (Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam). *Eerste Deel.* - 6.70.

N°. 24. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Tweede Deel.* . . . - 7.20.

N°. 25. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, van 21 October 1688 tot 2 September 1696 (Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam). *Tweede Deel.* - 7.90.

N°. 26. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Derde Deel* . . . . - 6.20.

N°. 27. Brieven van en aan Joan Derck van der Capellen van de Pol. Uitgegeven door Mr. W. H. de Beaufort . . . . . *f* 10.80.

N°. 27*b*. Brieven van en aan Joan Derck van der Capellen tot den Pol. Uitgegeven door Mr. J. A. Sillem. Aanhangsel van de Brieven uitgegeven door Mr. W. H. de Beaufort. Met twee registers. - 1.40.

N°. 28. Bellum Trajectinum Henrico Bomelio autore . - 1.40.

N°. 29. De Rekeningen der Grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Eerste Deel* . . . . . - 6.80.

N°. 30. De Rekeningen der Grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Tweede Deel* . . . . . - 5.30.

N°. 31. Lijst van Noord-Nederlandsche Kronijken. Met opgave van bestaande Handschriften en Litteratuur, door Mr. S. Muller. Fz. . . . . - 1.40.

N°. 32. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, gedurende de veldtochten der jaren 1673, 1675, 1676, 1677 en 1678 . . . . . - 3.50.

N°. 33. Négociations de Monsieur le comte d'Avaux, ambassadeur extraordinaire à la cour de Suède, pendant les années 1693, 1697, 1698, publiées pour la première fois d'après le manuscrit, conservé à la bibliothèque de l'Arsenal à Paris, par M. le Prof. J. A. Wijnne. Tome premier. - 8.00.

N°. 34. Idem. Tome deuxième . . . . . - 5.40.

N°. 35. Idem. Tome troisième. (première partie) . . - 5.60.

N°. 36. Idem. Idem. (deuxième partie) . . - 3.90.

N°. 37. Brieven van Lionello en Suriano uit den Haag aan Doge en Senaat van Venetie in de jaren 1616, 1617 en 1618, benevens Verslag van Trevisano betreffende zijne zending naar Holland in 1620 . . . . . - 6.10.

N°. 38. Brieven aan R. M. van Goens en Onuitgegeven Stukken hem betreffende. *Eerste Deel* . . . . - 6.60.

N°. 39. Dagverhaal van Jan van Riebeek, Commandeur aan de Kaap de Goede Hoop. *Eerste Deel.* (1652—1655) . . . . . - 7.80.

N°. 40. Rijmkroniek van Melis Stoke, uitgegeven door Dr. W. G. Brill. *Eerste Deel* . . . . . *f* 5.00.

N°. 41. De geschillen over de afdanking van 't krijgsvolk in de Vereenigde Nederlanden in de jaren 1649 en 1650 en de handelingen van Prins Willem II, toegelicht met behulp van ongedrukte stukken uit het Huis-archief van Z. M. den Koning, door Dr. J. A. Wynne. . . . - 5.40.

N°. 42. Rijmkroniek van Melis Stoke, uitgegeven door Dr. W. G. Brill. *Tweede Deel* . . . . . - 4.80.

N°. 43. Brieven aan R. M. van Goens en Onuitgegeven Stukken hem betreffende. *Tweede Deel*. . . - 4.60.

N°. 44. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Jonkheer Arend van Dorp, Hr. van Maasdam enz., uitgegeven door Mr. J. B. J. N. Ridder de van der Schueren. *Eerste Deel* . . . . . - 6.60.

N°. 45. Memorien van Mr. Diderik van Bleyswijk, vrijheer van Eethen en Meeuwen, heer van Babylonienbroek, Raad in de Vroedschap, burgemeester van Gorinchem enz. enz. 1734—1755. Uitgegeven met inleiding en aanteekeningen, door Theod. Jorissen . . . . . - 4.50.

N°. 46. Journalen van Constantijn Huygens, den Zoon, (Handschrift van de Koninklijke Akademie v. Wetenschappen te Amsterdam). *Derde Deel*. - 2.20.

N°. 47. Correspondentie van en betreffende Lodewijk van Nassau en andere onuitgegeven documenten verzameld door Dr. P. J. Blok. . . . . - 2.90.

N°. 48. De kroniek van Sicke Benninge 1e en 2e deel (kroniek van van Lemego) uitgegeven en met kritische aanteekeningen voorzien door Mr. J. A. Feith, Commies-Chartermeester bij het Oud-Archief in Groningen met eene inleiding van Dr. P. J. Blok, Hoogleeraar te Groningen . . - 2.40.

N°. 49. Quedam Narracio de Groninghe, de Thrente, de covordia et de diversis aliis sub diversis episcopis Trajectensibus, uitgegeven door Mr. C. Pijnacker Hordijk . . . . . - 2.10.

N°. 50. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Jonkheer Arend van Dorp, Hr. van Maasdam enz., uitgegeven door Mr. J. B. J. N. Ridder de van der Schueren. *Tweede Deel*. . . . . - 7.80.

[illegible] van het
[illegible] gevestigd te Utrecht. I^e Deel. *f* 5.60.
[illegible] I^e Deel . . . . . - 5.20.
[illegible] IIe Deel . . . . . - 5.20.
[illegible] IIIe Deel . . . . . - 8.80.
[illegible] IVe Deel . . . . . - 5.40.
[illegible] Ve Deel . . . . . - 6.00.
[illegible] VIe Deel . . . . . - 5.00.
[illegible] VIIe Deel . . . . . - 3.60.
[illegible] VIIIe Deel . . . . . - 6.10.
[illegible] IXe Deel . . . . . - 5.80.

KATALOGUS der Bibliotheek van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht. 3^e uitgave. 1872. . - 1.60.

SUPPLEMENT-KATALOGUS der derde uitgave in 1872 van de Bibliotheek van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht. 1882 . . . . . - 1.10.

ABRAHAM DE WICQUEFORT Histoire des Provinces-Unies des Pais-Bas, depuis le parfait establissement de cet estat par la paix de Munster. Tom. I—IV. . . - 26.00.

Jhr. Mr. A. M. C. VAN ASCH VAN WIJCK. Een Woord in het belang van het Nederl. Archiefwezen. 1846. - 0.20.

Bovenstaande werken zijn, voor zoover zij voorhanden zijn voor de Leden tegen de helft van den prijs te bekomen.

Lunae den xxvj^en^ *Martij* 1694.

Refereerden de Heeren Borgerm^rr^, dat den Rector *Magnificus* ende Adsessoren, mit de naem van de *Senatus Academicus* hadden begroet ende geremonst het nadeel, dat de Academie int gemeen ende de Professoren int particulier wierde toegebracht door N. Luijting met het diverteren van veele studenten soo tot sijne particuliere institutie als deselve te permoveren ende obligeren om hare promotien op andere Academien te gaen nemen etc. Waerop gedelibereert synde, Heeft de Vroedschap de Heeren Borgerm^rr^n ende Gecom^den^ tot de Academise saecken geauthoriseert om den gemelten Luijting voor haer te ontbieden, ende daeromtrent sodanige ordre te beramen, als haer Ed. ten dienste vande Academie oordelen sullen te behoren.

Lunae den xxviij^en^ *October* 1695.

De Heeren Borgerm^rr^n hebben ter Vergaderinge gerapporteert, dat haer Ed. in gevolge van het laetste

[illegible]teerde reglement tot [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]erck ende de Academie deser Provincie, op het [illegible] van Haer Ed. Mo. voor haer ontboden hadden [illegible] Professores Theologie, ende deselve [illegible] gerecommandeert, dat na den inhouden van het voors. [illegible] [illegible] sorge dragen, ende daertoe te con[illegible] [illegible] tot bereyckinge van soo salutai[illegible] [illegible] Haer Ed. Mo. ende de Magistraet deser [illegible] [illegible]. Ende dat gemelte Heeren Pro[illegible] [illegible] [illegible] haer ende de Academise exer[illegible] [illegible] aengenomen hadden 't selve na te [illegible]. [illegible] [illegible] Vroedschap voor aengenaem heeft [illegible] [illegible] [illegible] heeren Borgermeesteren voor der[illegible] [illegible] [illegible] goede voorsorgen bedanckt.

[illegible] [illegible] xxi[illegible] Augusti 1698.

[illegible] [illegible] [illegible] vergaderd zijnde refe[illegible] [illegible] Borgermeesteren, dat Haar Ed. [illegible] [illegible] [illegible] deser haar ge[illegible] [illegible] [illegible] over de bestellinge van [illegible] Theologiae [illegible] die door het [illegible] [illegible] Professor [illegible] naar Leijden [illegible] [illegible] met een [illegible] [illegible] Professor mogte wor[illegible] [illegible] ingenomen [illegible] [illegible] [illegible] Heeren [illegible] [illegible] gezamentlijk [illegible] [illegible] vande Heer [illegible] [illegible] Professor Theologie [illegible] [illegible] welkers solide [illegible] [illegible] qualiteyten ten [illegible] [illegible] zijnde, van een-

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-exemplaar der [illegible]

parig sentiment waren, dat tot luijster vande Academie alhier aan gemelten Heer Vitringa de Professio Theologiae sonder tijdtversuijm behoorden te worden geoffereerd, waarop gedelibereerd zijnde, heeft de Vroedtschap naa dat alvorens, naa gedane omvrage eenpariglijk verstaan was, geen bisonderen dag tot het doen vande voors. beroepinge aangesteldt behoorde te worden, maar heden om zonderlinge redenen zonder tijdtversuijm daarmede voortgegaan, de Heeren Borgermrn en Gecomden voor derzelver genome moeite en aangewende devoiren bedankt ende vervolgens Haar Ed. geauthoriseert, om aan gemelten Heer Campegius Vitringa metten aldereersten de Professio Theologiae in de Academie alhier per missive te presenteren, op een tractement van twee Duijsendt gul. jaarlijks, midtsgaders hetgeene tot uijtwerkinge van dien verder sal vereijsschen te perfecteren, zoo ten meesten dienste van de Stadt ende Academie sullen oordelen te behoren.

Lunae den xixen *September* 1698.

De Vroedtschap opden Eedt vergadert zijnde heeft de Heer eerste Borgermeester Zijpesteijn de vergaderinge bekendt gemaakt, dat zijn Ed. op voorl. Vrijdag avondt een brief ontfangen hebbende, waarbij uijt de naam van Sijne Majt van Groot Britannien versogt wierde met den eersten op het Loo te komen om over de zaak vande Professio Theologiae te spreken. Des anderen daags 's morgens vroeg zig derwaardts hadde begeven om het welgevallen van zijne Majt. te mogen verstaan, ende dat eerst in 't breede door den Heere Grave van Portlandt ende naderhandt van zijne Majt. selve bij verklaringe verstaan hadde, Hoogstgeachte zijne Majesteijts genegentheijdt ende meijninge te wesen, dat de Heeren van de Rege-

ringe wel zouden doen de Heer Professor Vitringa tot Franequer aan te schrijven ende te versoeken, dat zijn Ed. vande Professie Theologie, die tot Franequer bekleedt, zig niet beliefde los te maken, nogte daarvan te ontdoen. Waarop gedelibereerdt ende omvrage gedaan zijnde, is eenparig goedtgevonden de Heeren Borgermeesteren ende Gecom^den tot de academische zaken te versoeken ende te authoriseren, om metten aldereersten door een expresse aan den Heer Professor Vitringa de intentie van Zijne Majesteit per missive bekendt te maken, ende zijn Ed. op de beleefdste maniere te versoeken, van de gedaane beroepinge te willen afzien ende zig van zyne Professie tot Franequer niet te ontslaan.

Lunae den iij^en October 1698.

Rapporteerden de Heeren Borgermeesteren, dat Haar Ed. neffens de Gecommitteerdens tot de Academische zaken, ingevolge vande authorisatie en resol. van den [illegible] Maij en [illegible] Augt 1698 de zaken daarheenen hadden gedirigeerdt, dat den Chimicus Berchausen bij den Lector Magnificus ende den Senaat gecreëert was [illegible] ende dat Haar Ed. vervolgens gemelten Berchausen hadden aangesteldt tot Lector in de Chimie om deselve publice te doceren.

Lunae den xvij^en October 1698.

Gebruikt het Rapport vande Heeren Oudt-Borgermeesteren Van der Nijpoort ende Van Lidt de Jeude, mitsgaders den Raadtsheer Van Weede, die, ingevolge vande Resolutie Commissoriaal van voorleden Donderdag den [illegible] deses, gesproken hadden met gecom^den van de Eerw. Kerkenraadt over de bestellinge vande Predikbeurten des zondags avondts inde Jacobi ende Catharijne kerken, als van oudts, heeft

de Vroedtschap welgemelte Heeren gecom^den^ voor derselver moeite bedankt. Ende is vervolgens goedtgevonden ende verstaan de Heeren Borgermrn ende voorn. Gecom^den^ te versoeken ende te authoriseren om twee bequame proponenten te dispicieren, die Haar Ed. zullen oordelen tot meeste stichtinge van de gemeente ende tot ontlastinge vande beswaarnisse der Predikbeurten, bij provisie souden konnen dienen, op sodanigen sortabelen recognitie als haar Ed. zullen oordeelen te behooren.

Lunae den xix^en^ *Februari* 1700.

Toegestaan 100 dukatons aan professor Lucas van de Poll voor de opdracht van zijn boek *De exhaeredationibus.*

Lunae den xj^en^ *Maart* 1700.

Besluit om den volgenden Woensdag een Rector Magnificus te kiezen.

Woensdag den xiij^en^ *Maart* 1700.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Lunae den xviij^en^ *Maart* 1700.

Verzoek aan de Cameraars om de retroacta na te zien over het onderhouden en repareeren van de panden in de Academie.

Lunae den xvij^en^ *Juni* 1700.

Autorisatie aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de stadsbibliotheek om, overeenkomstig vertoonde memorie, eenige boeken aan te koopen.

Lunae den [illegible] *September* 1700.

[illegible] der Burgemeesters wordt professor Pontanus bij provisie vrijgesteld van een zijner 4 wekelijksche publieke lessen in de Academie.

Lunae den xxx^en^ *September* 1700.

Aan Mr. [illegible] van Leeuwen en Henricus Johannes Bert wordt, omdat zy publice gepromoveerd zijn te [illegible] het burgerschap van Utrecht verleend met exemptie van [illegible] ende wacht.

Lunae den [illegible] *November* 1700.

Adrianus Reelandt, professor Philosophiae te Harderwijk, wordt beroepen tot ordinaris professor in de Oostersche talen op een door de burgemeesters vast te stellen tractement.

Er wordt eene commissie benoemd, om met de gecommitteerden van het Domkapittel te onderhandelen over het repareeren van de panden der Academie.

Lunae den xj^en^ *November* 1700.

Heeft de Vroedtschap goedtgevonden ende verstaan, dat de heeren professores Theologiae Maastricht ende Van Halen ijder alleenlijk tweemaal des weeks hare publicque lessen zullen doen, alse de heer professor Maastricht des Maandags ende Dijnsdags na noen ten drie uren, ende de heer professor Van Halen des Donderdags ende Vrijdags insgelijx des naanoens ten drie uren.

Lunae den xxvij^en^ *December* 1700.

De commissie, benoemd om met de gecommitteerden van het Domkapittel te onderhandelen over het

repareeren van de panden der Academie, wordt gemachtigd, deze onderhandelingen voort te zetten.

Lunae den vij^en^ *February* 1701.

Goedgekeurd de minnelijke schikking, waarbij wordt bepaald „dat het Capitulle vanden Dom tot haar Ed. laste zal houden de reparatie ende onderhoudt van het dak, gewulfte, bogen, pijlaren ende vloer van het oosterpandt, beginnende uyt de gevelmuer van de archives des Capittels, ende zoo zuijdtwaarts aan strekkende tot aan de lode geute, leggende in de keel tusschen dé oost en zuijdtzijde van 't voorseyde pandt. Item het dak ten wederzijde van de keel, leggende tusschen de zuijder ende westerpanden, met de vloer, bogen ende pijlaren daaraan behorende, alles boven het geheele westerpandt, hetwelcke altijdt tot laste van het Capittule is gerepareerdt geworden.

Dat daarentegen de heeren Regeerders der Stadt Utrecht tot haar Ed. Achtbare laste zullen nemen het repareren en onderhouden van het dak, verwulfsels, bogen, pijlaren, midtsgaders de vloer van het zuijderpandt, beginnende van het hoge auditorium ende zoo oostwaarts aan, strekkende tot de lode geute, leggende in de keel tusschen het voorseijde zuijderpandt, ende het oosterpandt, welcke lode geute mede tot lasten van de stadt zal komen, blijvende voorts in volle kragt ende vigeur het geconvenieerde van den 19^en^ Maij 1634."

Lunae den vij^en^ *Maart* 1701.

Besluit om een Rector Magnificus te kiezen.

Lunae den xiv^en^ *Maart* 1701.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Lunae den xj^en^ *Juli* 1701.

Het jaarlijksch tractement van professor Petrus Burmannus wordt met *f* 200 verhoogd.

De vroedschap verklaart, dat Paulus Bauldry sedert zijne beroeping tot professor Historiae sacrae te Utrecht (4 Mei 1685) met zijne vrouw en kinderen recht heeft verkregen op het burgerschap aldaar.

Lunae den vij^en^ *November* 1701.

Toegestaan *f* 300, waarvoor professor Grevius voor de Bibliotheek boeken mag aankoopen op de auctie van den heer de With, Secretaris te Dordrecht.

Lunae den xiij^en^ *Maart* 1702.

Besluit om een Rector Magnificus te kiezen.

Lunae den xx^en^ *Maart* 1702.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Aan professor Pontanus wordt vergund, zijne predikbeurten in de week door „een bequaam persoon" te doen waarnemen „buyten kosten van de stadt."

De jaarlijksche tractementen der professoren Vallan, Munnix, Luyts en Burman worden elk met *f* 200 verhoogd.

Lunae den vj^en^ *Juni* 1702.

Voorstel tot het beroepen van een professor Theologiae.

Lunae den iij^en^ *Juli* 1702.

Autorisatie aan den cameraar, om de Senaatskamer van de Academie te repareeren en, met de gecommitteerden van kerken en torens, de panden van de Academie te inspecteeren en in behoorlijken staat te brengen volgens de overeenkomst met het Domkapittel.

Lunae den x^en^ *Juni* 1702

Campegius Vitringa, professor Theologiae te Franeker, wordt beroepen tot professor Theologiae te Utrecht op eene jaarwedde van *f* 2000.

Lunae den xvij^en^ *Juli* 1702.

Missive van professor Vitringa voor notificatie aangenomen.

Lunae den xxiv^en^ *Juli* 1702.

Professor Vitringa te Franeker bedankt voor de benoeming tot professor Theologiae te Utrecht.

Lunae den xxj^en^ *Augustus* 1702.

Voorstel tot benoeming van „een bequaam persoon tot het doceren van de Mathesis in de Academie."

Lunae den xj^en^ September 1702.

Opdracht aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken, om een professor in de Mathesis te benoemen.

Lunae den xj^en^ *December* 1702.

Gecommitteerden tot de Bibliotheek worden verzocht, rapport uit te brengen over de administratie van den custos Willem van Walcheren [1]).

---

1) Zie in het stads-archief van Utrecht No. 1032: Lijsten van boeken door den custos van Walcheren uit de stadsbibliotheek vervreemd of uitgeleend.

ordinaris professor Anatomices et Chirurgiae „buyten laste van de stadt."

Johannes Conradus Berkhusen lector in de Chemie wordt vereerd met den titel Extraordinaris professor.

Lunae den xxvi^en^ *Martij* 1703.

Is goedgevonden voor de laatste reijse te insinueren aan den prokureur Versteeg, als borge voor de getrouwe administratie van Willem van Walcheren, gewesene custos van de Bibliotheecq, dat binnen den tijd van vier en twintig uren den voorseyde Van Walcheren, die niet langer tot lasten van den lande in zijne detentie kan blijven zitten, voor desselfs interesse te laten recommanderen, of dat bij ontstentenisse denzelven zal afgaan, ende dat de Vroetschap haar actie tegen den borge zal institueren, alzoo den principaal verklaart niets in bonis te hebben.

Lunae den xvj^en^ *April* 1703.

Verzoek aan de Gecommitteerden tot de Bibliotheek, om zoo spoedig mogelijk „een besoigne te maken wegens den toestand van de Bibliotheecq."

Lunae den xxj^en^ *Mei* 1703.

Herhaling van het verzoek van 16 April.

Besluit dat de boeken van de Bibliotheek, die berusten bij de erfgenamen van professor Grevius, „onder recepisse aldaar zullen worden gelicht ende in de Bibliotheecq gebracht met de memorie daartoe relatief."

*Lunae d^en^* ix^en^ *Juli* 1703.

Professor Petrus Burmannus wordt benoemd tot scholarch over de triviale scholen.

Lunae den xxvij^en^ *Augusti* 1703.

Besluit om nog een professor in de Philosophie en Mathesis aan te stellen, namelijk professor Bernoulle te Groningen op een tractement van *f* 1400.

Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken worden „op rapport" gecommitteerd om aan professor Leusden „een sortabel tractement toe te leggen."

Lunae den i^en^ *October* 1703.

De Vroedschap verzoekt de politieke Gecommitteerden in den kerkeraad, te zorgen voor eene copie van de missive van Ds. Pontanus aan den kerkeraad, opdat de Vroedschap daarover nader zal kunnen beraadslagen. Deze missive bevat de mededeeling, dat Ds. P. door ongesteldheid voorloopig verhinderd is, den predikdienst waar te nemen en het voorstel, om „dit gebrek te vervullen, hetzij doordat de kerkeraad tijdelijk een proponent aanstelt op kosten van Ds. Pontanus, hetzij doordat die een ander predikant beroept, waarmede hij wel tevreden zal zijn. Te meer wijl hij zijne kragten, zoo dezelve al ten volle weder bequam, echter in zijne andere functie, namentlijk de Professie in de h. Theologie, voor de eere Godts zoude kunnen employeeren."

Lunae den viij^en^ *October* 1703.

De copie van de memorie van Ds. Pontanus aan den kerkeraad wordt in handen van de Gecommitteerden tot de kerkelijke zaken gesteld, om met de politieke Gecommitteerden in den kerkeraad die te onderzoeken en daarover rapport uit te brengen.

Veneris den xij^en^ *October* 1703.

Professor Bernouilje te Groningen bedankt voor het professoraat in de Philosophie en Mathesis te Utrecht.

Maandag den iij^en^ *December* 1703.

De Vroedschap verzoekt de Gecommitteerden tot de Bibliotheek een custos aan te stellen.

Lunae den xxj^en^ *Januarij* 1704.

Op het geproponeerde door de heeren Burgemeesteren, rakende het oprechten van een rijdschool tot dienst ende luijster van de stadt ende Academie, ende om daartoe te dispicieren een bequaam persoon, die een convenabel getal van paerden tot zijnen koste zoude onderhouden ende het reguleren van het pensioen als anders aan denzelven toe te leggen te reguleren, ende bij wien de onkosten dienaangaande zouden worden gedragen, heeft de Vroetschap na deliberatie en omvrage eenparig goetgevonden ende geresolveert, de heeren Burgemeesteren te versoeken ende te authoriseren om communicative met de heeren van de voorstemmende leden dienaangaande te confereren, ende te handelen zoo ten meesten dienste ende voordele van de stadt bevinden zullen te behoren, zelfs tot de helfte van het tractement ende vordere onkosten aan den equier toe te leggen en te accorderen.

Lunae den xxviij^en^ *Januari* 1704.

Aan den extra-ordinaris professor Medicinae et Anatomes Leusden wordt toegestaan een jaarlijksch tractement van *f* 500, terwijl het tractement van den extra-ordinaris professor Chimicae van *f* 250 wordt verhoogd tot *f* 400.

[illegible] 1774.

[illegible] met prof [illegible] aan [illegible]

[illegible] 1774.

[illegible] Pontar [illegible] de leden [illegible]

[illegible] 1774.

[illegible] worde [illegible] nader t [illegible] kerkeraad.

[illegible] worden met den [illegible] plaats aan te [illegible] chirurgische instru- [illegible]

[illegible] 1774.

[illegible] den titel te [illegible] tractement [illegible] verhoogen. Hij [illegible] en afzien [illegible] weduwenpensioen, [illegible]

[illegible] 1774.

[illegible] met de provin- [illegible] oprichting van [illegible] ten laste van [illegible]

[illegible] 1774.

[illegible] tot Custo [illegible] tractement van

Dynsdag den xxv^en^ *Maart* 1704.

Besluit om een nieuwen Rector Magnificus te kiezen.

Donderdag den xxvij^en^ *Maart* 1704.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Lunae den xxj^en^ *April* 1704.

Verzoek aan Gecommitteerden tot de Academische zaken om rapport over een pasquil tegen den extraordinaris professor Berkhausen.

Lunae den xxviij^en^ *April* 1704.

Besluit om de zaak van bovengenoemd pasquil „te laten aanden Gerechte deser stadt."

Lunae den ix^en^ *Juni* 1704.

Professor Roël te Franeker wordt benoemd tot professor Theologiae te Utrecht op eene jaarwedde van f 2000.

Woensdag den xix^en^ *Juni* 1704.

Aan professor Roël, die de benoeming tot professor Theologiae te Utrecht aanneemt, wordt toegestaan f 2200 jaarlijksch tractement, het recht om de studenten te onderwijzen in het studium Theologiae [illegible] en (volgens vroedschapsresolutie van 16 [illegible] 1671) het burgerrecht te Utrecht voor hen en zijne kinderen.

Lunae den xxiij^en^ *Juni* 1704.

Autorisatie aan den Tresaurier om aan professor Pontanus te betalen zijn driemaandelijksch tractement als predikant en professor, verschenen op 26 Mei 1704.

[illegible]

[illegible] op die der [illegible] voor [illegible]

[illegible]

[illegible] Burgemeesters en Gecommitteerden [illegible] der [illegible] aan te [illegible] met [illegible]

[illegible]

Autorisatie aan Burgemeesters en Gecommitteerden [illegible] te [illegible] dat in zake de benoeming van een Rijdermeester moet worden gehouden, wat de Gecommitteerden overeenkwamen met kapitein Staffa.

[illegible]

Toegestaan [illegible], waarvoor professor Munnix eenige planten voor den Hortus Medicus mag aankoopen op de verkooping van Botanische planten op het Vijverhof.

Lande den 1en September 1704.

Ter vergaderinge geexhibeert en gelesen zijnde zekere copije ofte extract uijt de acta van den kerkenraat van Utrecht den 18en Augustij 1704, luijdende als volgt:

Copia.

Acten van den Kerkenraadt van Utrecht 18en Augusti 1704.

Is voorgesteld, dat de heer professor Roël, wiens gevoelens bekendt zijn, alle dagen herwaarts staat

over te komen, worden uijt dien hoofde de directores ende den ouderling Van Doelen gelast met haar Ed. Achtbare de heeren Burgemeesteren te spreken ende te versoeken, dat voor de orthodoxie gelieven zorge te dragen ende daarvan rapport te doen.

Dus geextraheert in kennisse van mij

HENDRICUS BRINK,
Sijned: P. T. Sciba.

Waarop gedelibereert zijnde heeft de Vroetschap eenparig goedgevonden ende verstaan, die van den kerkenraad te ordonneren de voorseijde acte aanstonts te ligten en te roijeren.

Lunae den viij^en^ *September* 1704.

Bij gelegentheit van de resumptie der resolutie op voorleden Maandag genomen, sprekende van het roijeren der notule des Eerwaarde Kerkenraats op het subject van den heer professor Ruël ternedergesteld, gevraagt zijnde aan de heeren Politicque commissarissen, of de voorseyde vroedschapsresolutie al was gepareert en of er ook iets vorders desenaangaande was voorgevallen, hebben dezelve verhaaldt, dat op het zien en horen lezen van die resolutie bij de pluraliteijt van stemmen was goetgevonden alvorens daarop te delibereren enige leden te committeren om de retroacta na te zien en daarvan aan de vergaderinge rapport te doen, 't welk mogelijk nademiddag staat gehoordt te worden; maar dat niettemin eene nieuwe propositie wierde gedaan, zijnde tweeledig, namentlijk, of men den voornoemden professor hier komende, zoude toelaten tot den predikstoel, en ten tweden, of men hem als lidtmaat van de gemeente zoude erkennen, welke zake men voorgaf, dat t'enemaal kerkelijk was en derhalven daar te discutieren stonde.

de goede borgerije ten hoogsten gelegen is, denzelven alhier hebben beroepen ende alzoo in te dringen in de politie ende het ampt der regenten, hetwelke een zaak is van zeer verre uijtziende gevolgen, die de Vroetschap niet zonder gevoelig te zijn kan nog vermag te passeren. Behalven dat men wil delibereren over een zaak, die in de provintie, daar hij gewoondt heeft, nog bij kerkenraat nog bij Classe, nog Sijnode, zelfs in 't hevigste van de dispuiten in questie hem niet alleen niet zijn verhindert, maar daar men geen zwarigheit heeft gemaakt hem naderhandt met het ouderlingschap te decoreren en met die caracter op de Sijnode te committeren. Ende derhalven, persisterende bij de resolutie van voorleden Maandag, eenparig goetgevonden en verstaan, dat zij heeren Politicque commissarissen op de eerste vergaderinge van den kerkenraadt zullen urgeren, dat aanstonts de gemelte notule met alle degeene die daarna zijn gehouden desen enigsints concernerende, de facto zullen worden geroijeert, of bij ontstentenisse van dien wordt den secretaris De Reuver van nu af aan gelast, om ter gemelte kerkenraadt binnen te treden ende die roijeringe te doen, stellende in mergine, dat dit is geschiet door hem secretaris in conformite van deze resolutie. En worden welgemelte heeren politicque commissarissen verzogt om in deze zaak te vigileren, dat daarover geene deliberatien meer werden gehouden, maar de zorge over de orthodoxie der professoren ende de ruste en vrede op de Academie en in de kerke de regeringe aanbevolen laten, bij dewelke bereijts zoo ernstige resolutie of reglement tot bereijkinge van dat oogmerk is genomen en gearresteert op den 8^{en} Junij 1695, en die de Vroetschap voor zooveel hun aangaat tegen alle, die dezelve mogten willen contrarieren, voornemens is vigoureuselijk te maintineren.

Den xv^en^ *September* 1704.

Mededeeling van de politieke Gecommitteerden in den Kerkeraad, dat het bevel van de Vroedschap, om al wat betrekking heeft op professor Roëll uit de notulen te schrappen, niet is gehoorzaamd. Mededeeling van den secretaris, dat hij daarop namens Burgemeesters en Vroedschap dat bevel heeft volvoerd.

Woensdag den xvij^en^ *September* 1704.

Besluit om aan de drie professoren Theologiae op hun verzoek nog tot 's middags 5 uur bedenktijd te geven over de vraag, of ze bereid zijn met hun aanstaanden collega Ruël in vrede en vriendschap te leven.

Lunae den xxix^en^ *September* 1704.

Besluit om een door Burgemeesters vertoond concept-rapport betreffende professor Roël van Haar Edelmogenden, Gecommitteerden bij Haar Edele, te stellen in handen van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken, om daarover rapport uit te brengen.

Donderdag den ix^en^ *October* 1704.

Besluit aangaande bovengenoemd concept-rapport om „Burgemeesteren en Gecommitteerden ter Beschrijvinge te authoriseren, om hetzelve communicative met ende beneffens de heeren van de voorstemmende Leden te helpen adjusteeren ende in een Staatse resolutie te converteren, met de clausule van suspensie, cassatie als andersints, na exigentie van zaacken."

Lunae den xx^en^ *October* 1704.

Bevel dat het Reglement, 9 October 1704 door Haar Edelmogenden gearresteerd in zake professor Roël,

waarvan ook eenige exemplaren aan den Senatus Academicus zijn gezonden ter uitdeeling onder de professoren, door den Rector Magnificus worde opgenomen in de Academische Acta [1]).

Lunae den xxvij^en^ *October* 1704.

De heeren Burgemeesteren hebben ter vergaderinge gerapporteert, dat op den 24^en^ October 1704 door Haer Ed. Mog. gecommitteerden is aenbesteet het arbeitsloon van het timmerwerk van de picqueurschuer op Vredenburg voor de somme van 880 gulden, mitsgaders het metzelwerk voor 120 gulden, alles behalven de premie.

. . . . . .

Toegestaan *f* 500 aan den heer Mauritz van Nierop, dat is: het contingent der stad in de *f* 1500, hem door de Staten beloofd voor het afzien van huur voor het huis Schaffenburg achter Klarenburg, dat door H. E. M. is gekocht om te worden ingericht tot een rijschool.

Lunae den iij^en^ *November* 1704.

De Vroedschap verzoekt de Gecommitteerden ter directie van stads financien, de kosten te ramen voor het bouwen eener „Ryderschole" met woonhuis en verder toebehooren, het bedrag te bepalen van het contingent der stad in die som en aan te wijzen, waaruit dat kan worden voldaan.

---

1) Deze resolutie der Staten provinciaal is werkelijk opgenomen in de „Acta Academiae Ultrajectinae." Daaruit blijkt dat de „saacke van den heer professor Roël" betrekking heeft op geschillen, die reeds voor 1691 in Friesland „als domesticq synde" geassopieerd waren.

Lunae den [illegible] December 1704.

[illegible] stuivers 10 penningen [illegible] stuivers [illegible] aandeel van de stad [illegible] Klarenburg, [illegible] om te worden ver- [illegible]

[illegible] dat het [illegible] van professor Roël zal [illegible] 1704.

Lunae den [illegible] December 1704.

[illegible] aan den Tresaurier, om voor de kosten [illegible] provisie ten fine voor- [illegible] van de Tresaurier dezer stadt op los- [illegible] per cento zonder kortinge te nego- [illegible] de somme van [illegible]

Lunae den xxij^ste December 1704.

Verzoek om advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken over het regelen van de vacanties der professoren.

Lunae den xxix^ste December 1704.

Opdracht aan Burgemeesters enz. om onderzoek te doen naar hetgeen professor Luyts als ouderling in den kerkeraad heeft gezegd over professor Roël, en wel naar aanleiding van een brief van de classis Walcheren aan den kerkeraad van Utrecht.

Lunae den v^en Januarij 1705.

De op 29 December benoemde commissie deelt mede, dat professor Luyts heeft erkend, de geincrimineerde woorden over professor Roell te hebben ge-

sproken, „omdat hij van verscheide studenten 't zelve gehoort hadde ende geconsidereert hadde vox populi vox Dei." Hij had niets tot zijn verontschuldiging aan te voeren. Professor Luyts wordt daarop voor de Vroedschap ontboden en hem aangezegd, dat hij had verdiend van zijn professorsambt te worden ontzet, maar dat men het voor ditmaal zal laten bij een ernstige waarschuwing.

Lunae den ix^en^ *Februari* 1705.

Toegestaan aan den „rijdermeester" Staffa *f* 583 6 stuivers en 10 penningen, d. i. een derde van zijn halfjaarlijksch tractement, vervallen 29 Januari 1705. Deze post zal voortaan geregeld geplaatst worden onder het capittel: Professoren en appendentien van dien.

Lunae den xvj^en^ *Maart* 1705.

Besluit om een Rector Magnificus te kiezen.

Het jaarlijksch tractement van Pieter Burmannus, „Historiarum, Eloquentiae et Politici professor" wordt verhoogd van *f* 1000 tot *f* 1400; de extraordinaris professor Rudolphus Leusden wordt aangesteld tot ordinaris professor Medicinae, Anatomes et Chirurgiae met verhooging van zijn tractement van *f* 500 tot *f* 800.

Lunae den xxij^en^ *Maart* 1705.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Toegestaan *f* 38 aan Willem van de Water voor het boekwerk *Theatrum urbium urbis*, door hem voor de Bibliotheek aangekocht.

Lunae den xxxj^en^ *Augustus* 1705.

Autorisatie aan Burgemeesters en Gecommitteerden van de Academische zaken, om de noodige maatregelen

te nemen, ten einde professor Bernoulje te bewegen tot het aannemen van het professoraat in de Philosophie te Utrecht.

Lunae den v^en^ *October* 1705.

Toegestaan *f* 60 aan N. Paskier voor Oranjeboomen, die hij voor den Hortus Academicus gekocht heeft op de vendutie van juffrouw de Flines.

Lunae den xij^en^ October 1705.

Besluit om „verscheide specificatien van arbeitsloon ende leverantien gedaen ende gelevert aen de Ryderschoole" te stellen in handen der Gecommitteerden ter directie van stads finantien.

Lunae den xix^en^ *October* 1705.

Toegestaan een som van .....[1]) ter betaling van een derde der onkosten, voor de „Rijderschool" gemaakt.

Lunae den xxx^en^ *November* 1705.

Voorstel tot benoeming van een professor Philosophiae.

Lunae den vij^en^ *December* 1705.

Autorisatie aan de Burgemeesters om voor het aandeel der stad in den koopprijs van het huis Schaffenburgh achter Klarenburgh „geapproprieert tot een Rijderschoole" ten behoeve der verkoopers „boven de reeds betaelde penningen en de overgenomene plechte van *f* 1500..... te doen depescheren en te parapheren een obligatie van *f* 833 zes stuivers capitaels tegens 4 per cento jaerlijx zonder kortinge."

1) Het bedrag is in de notulen niet ingevuld.

Lunae den xiv^en^ *December* 1705.

Besluit dat de aanstaande wintervacantie voor de Academie zal eindigen den 3^en^ Maandag in Januari. Verzoek om advies van den Senaat over het regelen en verkorten der volgende vacanties.

Lunae den xxj^en^ *December* 1705.

Joseph Serurier, Dr. Medicinae en Philosophiae te Amsterdam, wordt in plaats van wijlen Gerardus de Vries benoemd tot „professor Philosophiae en Mathesios" op eene jaarwedde van *f* 800.

Lunae den xxviij^en^ *December* 1705.

Besluit dat bij de komst van Dr. Joseph Serrurier nader zal worden gesproken over het bestellen der voor hem noodige instrumenten.

Lunae den iv^en^ *Januari* 1706.

Officieel bericht van den Heer Joseph Serrurier, dat hij het professoraat „Philosophiae et Mathesios" te Utrecht aanneemt.

Lunae den viij^en^ *Februari* 1706.

Autorisatie aan Burgemeesters en Cameraar om instrumenten voor professor Serruriers colleges te koopen en eene bewaarplaats daarvoor aan te wijzen.

Lunae den xv^en^ *Martij* 1706.

Verbod aan den boekverkooper Van de Water, om te verkoopen of te verspreiden de lijkoratie over professor Van Maestricht, omdat deze is opgedragen aan Gerhard Van Maestricht, syndicus der stad Bremen,

wien de titels worden gegeven, die alleen Haar Edel Achtbare toekomen. De reeds verspreide exemplaren moeten worden teruggehaald.

Lunae den xxij^en^ Maart 1706.

Besluit om een nieuwen Rector Magnificus te kiezen.

Mededeeling dat professor Pontanus bij het opstellen der lijkoratie over prof. Maestricht te goeder trouw had gehandeld en zijne excuses aanbood voor het geval, dat hij te kort was geschoten in eerbied voor de Vroedschap. „Waerop gedelibereert zijnde, heeft de Vroetschap eenparig goetgevonden en verstaen, dat met aflatinge van de dedicatie en bijvoeginge van het woordt *Nobilissimi* in de aensprake, de oratie zal mogen worden uitgegeven en gedistribueert naer ouder gewoonte, conform de resolutie en ordre van den 9^en^ Maij 1653."

Dynsdach den xxiij^en^ *Maart* 1706.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Martis den vj^en^ *April* 1706.

Het jaarlijksch tractement van professor Adrianus Relandt wordt van *f* 700 gebracht op *f* 800.

Lunae den xix^en^ *April* 1706.

Toegestaan *f* 100 aan Willem Van de Water voor de dedicatie van zijn boek: *Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt en Westfrieslandt ten tijde van den Heere Raidt-Pensionaris de With genomen enz.*

Lunae den iij^en^ *Mei* 1706.

Autorisatie om op de auctie van Mr. Jacob De Goyer eenige boeken en manuscripten te koopen voor de stadsbibliotheek.

Lunae den ij*en* *Augustus* 1706.

Eene missive van den oud-burgemeester Quint, Gecommitteerde ter Generaliteit, betreffende professor Roël wordt gesteld in handen van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de kerkelijke zaken met verzoek om advies.

Lunae den xxij*en* *Augustus* 1706.

Toegestaan *f* 200 aan Nicolaes Chevalier voor de aanbieding van eenige exemplaren van een „*Beschrijvinge van de Rijderschoole*" met afdruksels van penningen op dat subject gemaakt.

Lunae den xxvij*en* *September* 1706.

Autorisatie om voor de Bibliotheek aan te koopen de werken van professor Grevius getiteld: *Thesaurus antiquitatum Romanarum* en den *Thesaurus antiquitatum Grecorum* van professor Gronovius; voorts om eenige boeken, waarvan de Bibliotheek twee of meer exemplaren heeft, te verkoopen en het daarvoor ontvangen geld te besteden voor andere zeldzame boeken; en om den catalogus der Bibliotheek in orde te doen brengen en te laten herdrukken.

Lunae den xxv*en* *October* 1706.

Toegestaan *f* 265 aan den boekverkooper Willem Van de Water voor den *Thesaurus antiquitatum Romanorum* Grevii en *Theatrum antiquitatum Grecarum* Gronovii, voor de Bibliotheek bestemd.

Lunae den vij*en* *November* 1706.

Besluit dat de Tresorier, eer zijn manuaal wordt

„gedresseert", zal betalen de in October, November en December 1707 verschijnende renten van het kapitaal „tot de Weertse sluyzen en de Ryderschool genegotieert."

Den xv^en^ *November* 1706.

Besluit dat de redevoering, die professor Burman op verzoek der Gedeputeerden zal houden over „de gelukkige successen van deze campanje", zal plaats hebben den 25^en^ November op de gewone plaats en tijd.

Verzoek om advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken over een boek van Ds. Fruitier te Rotterdam, gericht tegen professor Roël, waarvan men vreest dat het nadeelig zal werken op de vrucht van diens onderwijs in de Academie.

Toegestaan aan Willem Van de Water *f* 125 voor boeken voor de Bibliotheek gekocht; machtiging aan den Tresorier om de opbrengst in ontvangst te nemen van de dubbele en defecte boeken uit de stadsbibliotheek, verkocht op de auctie van professor Bouldry.

Lunae den xiij^en^ *December* 1706.

Op verzoek der meesters chirurgijns wordt aan prof. Leusden opgedragen, een college over Anatomie en Chirurgie te geven in de Nederduitsche taal.

Ieder, die dezen cursus wenscht te volgen, zal den professor per college *f* 10 moeten betalen [1]).

---

1) Zie Stads-archief van Utrecht N°. 1023: Request van de zonen en knechts der chirurgijns aan B. en Vr. houdende verzoek dat door prof. Leusden een college over de anatomie en chirurgie in het Hollandsch worde gegeven. 1706. Met verzoek om continuatie daarvan. 1708.

Lunae den x^en^ *Januarij* 1707.

Heeft de Vroetschap den heere cameraer Breijer geauthoriseert, om in het groot auditorium van de Academie een bequame plaetze te approprieren voor de musicanten, die ten tijde van promotiën en andere publicque actien in de academie voorvallende, gewoon zijn te speelen [1]).

Lunae den vij^en^ *Maart* 1707.

Autorisatie om den nieuwen catalogus der Bibliotheek te doen drukken.

Lunae den xxj^en^ *Maart* 1707.

Besluit om een Rector Magnificus en assessoren te kiezen.

Lunae den xxviij^en^ *Maart* 1707.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Voorstel om een professor Juris Publici te beroepen [2]) en het tractement van Conradus Barkhuyzen, Chymiae professor Extraordinaris, te verhoogen.

Lunae den iiij^en^ *April* 1707.

Toegestaan *f* 200 ten behoeve der Bibliotheek voor

---

1) Zie Stads-archief van Utrecht N°. 1029: Beschrijving van het ceremonieel bij het installeeren van een Rector Magnificus en van een Professor en bij promotien met de kap (18e eeuw).

2) Zie Stads-archief van Utrecht N°. 1016: Opgaaf van de redenen waarom de hoogeschool te Leiden meer toeloop heeft, dan die te Utrecht. Daarin worden verschillende privileges der Leidsche studenten opgesomd en betoogt men, dat het beroepen van een Professor Juris Germanici niet zal baten om de Utrechtsche hoogeschool te verheffen.

aankoop van de *Bibliotheca Maxima Patrum* Margarini de la Bigné in 27 deelen folio.

Lunae den xj^en^ *April* 1707.

Het tractement van Johannes Conradus Berkhausen wordt van *f* 400 gebracht op *f* 600.

Lunae den xxiij^en^ *Mei* 1707.

Toegestaan *f* 75 per jaar boven zijn gewoon tractement aan den Hortulanus Pasquier Baart, mits hij daarom verzoekt, wegens een ongeval hem in stads dienst overkomen.

Lunae den xxij^en^ *Augustus* 1707.

Verzoek om advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken over het al of niet wenschelijke der benoeming van een professor Juris publici.

Lunae den x^en^ *October* 1707.

Autorisatie om voor de Bibliotheek te doen inkoopen de volgende boeken:

Vossii Opera omnia.		6 vol.
Coccei Opera omnia		10 vol.
Carthesii Opera omnia.	4°. . .	9 vol.
Calvini Opera omnia .	fol. . .	9 vol.
Petavi Doctrina Tempor.	fol. . .	3 vol.
Suidas Lexicon . . .	fol. . .	3 vol.
Erasmi Opera Omnia		8 vol.
Voet Ad pandectas . .	fol. . .	2 vol.
Charta majori.		
Polucis Onemasticum .	fol. . .	2 vol.

Lunae den xxviij^en^ *November* 1707.

Verzoek aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken, om de retroacta na te zien betreffende het burgerrecht voor professoren en predikanten, die te Utrecht beroepen worden, en voor dier kinderen en om advies uit te brengen over de vraag, of zij den burgereed moeten afleggen, eer ze dat recht kunnen genieten.

Lunae den xxvij^en^ *Februari* 1708.

Autorisatie aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken om met professor Leusden te onderhandelen over een schadeloosstelling voor de onkosten, die hij heeft moeten maken voor het houden van een college over Anatomie en Chirurgie in de Nederlandsche taal [1]).

Lunae den v^en^ *Maart* 1708.

Toegestaan *f* 300 aan professor Leusden

Lunae den xij^en^ *Maart* 1708.

Verzoek aan Burgemeesters enz. om bij gelegenheid om te zien naar een geschikt professor Juris publici, wiens aanstelling herhaaldelijk „door veelderhande personen" is verzocht.

Lunae den xix^en^ *Maart* 1708.

Besluit om een nieuwen Rector Magnificus te kiezen.

Woensdag den xxj^en^ *Maart* 1708.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

---

1) Zie het besluit van 13 December 1706.

Lunae den iv^en^ *Juni* 1708.

N. Vitriarus, professor Juris civilis et publici te Heydelbergh, wordt beroepen tot professor Juris civilis et publici te Utrecht op eene jaarwedde van *f* 1000.

Lunae den ij^en^ *Juli* 1708.

Professor Johan Jacob Vitriarius neemt zijne benoeming tot professor Juris civilis et publici te Utrecht aan.

Lunae den xxiv^en^ *September* 1708.

Met beroep op het vroedschapsbesluit van 13 November 1671 wordt vastgesteld, dat de professoren en predikanten, te Utrecht beroepen, in actueelen dienst moeten zijn en voor zich en hunne kinderen den burgereed moeten hebben afgelegd, eer ze met die kinderen het burgerrecht te Utrecht kunnen genieten.

Lunae den xviij^en^ *Maart* 1709.

Besluit om een Rector Magnificus te kiezen.

Lunae den xxv^en^ *Maart* 1709.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Lunae den xxvij^en^ *Januari* 1710.

Professor Leusden wordt op zijn verzoek ontslagen uit het ambt van steensnijder in de stad Utrecht.

Maendagh den ij^en^ *Februari* 1710.

Opdracht aan den Academiedrukker Willem Van de Water, om op kosten der stad 500 exemplaren van den *Catalogus Bibliothecae Ultrajectinae* te drukken.

's Maandaags den xxiv^en^ *Februarij* 1710.

Op verzoek van D. v. d. Hengel Philosophiae Cand. wordt zijn disputatio inauguralis pro gradu Philosophiae voorloopig uitgesteld. De Vroedschap verzoekt de Gecommitteerden tot de Academische zaken om nader rapport over Van den Hengels disputatio sub praesidio van professor Luijtz, welke disputatie door de Gecommitteerden was geschorst, omdat professor Roëll zich daarbij achtte „vernadeelt en gechoqueert."

Maandaghs den iij^en^ *Meert* 1710.

Besluit dat de disputatio van D. Van den Hengel niet mag worden voortgezet, maar dat hij zijn disputatio inauguralis pro gradu Philosophiae mag houden wanneer hij wil.

Maendagh den xvij^en^ *Maart* 1710.

Besluit om een Rector Magnificus te kiezen.

's Maandaegs den xxiv^en^ *Maart* 1710.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

's Maandaags den xvj^en^ *Maart* 1711.

Besluit om een Rector Magnificus en assessores te kiezen.

's Maandaags den xxij^en^ *Maart* 1711.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Het jaarlijksch tractement van Johannes Conradus Barchausen wordt met *f* 50 verhoogd „tot remuneratie van de dedicatie" van zijn boek: *Historia Medicinae.*

's Maandaeghs den xxj*en September* 1711.

In plaats van den overleden professor Johannes Munnix wordt tot assessor voor de facultas Medica aangesteld Jacobus Vallan Medicinae professor.

Maandaegs den v*en October* 1711.

Bevel aan den kerkeraad om uit zijn notulen alles te schrappen, wat betrekking heeft op zekere oratie van professor Burman.

's Maandaegs den xij*en October* 1711.

Mededeeling, dat door den kerkeraad nog niet is gehoorzaamd aan de resolutie van 5 October; omdat praeses en scriba zeggen, daartoe niet bevoegd te zijn zonder omvraag in den kerkeraad.

De Vroedschap besluit die omvraag toe te staan, maar wanneer dan niet terstond de geincrimineerde gedeelten uit de notulen gelicht worden, dit te laten doen door haar secretaris.

Een remonstrantie, door den kerkeraad ingezonden, zal niet in de vergadering worden voorgelezen, voordat is gehoorzaamd aan de resolutie van 5 October.

's Maandaghs den xix*en October* 1711.

Mededeeling dat wegens onwilligheid van den kerkeraad de secretaris namens de Vroedschap de bewuste gedeelten in de notulen van den kerkeraad heeft geroyeerd en in margine heeft aangeteekend, dat dit door hem volgens opdracht is gedaan.

's Maandaeghs den ij*en November* 1711.

Benoeming eener commissie tot onderzoek der re-

monstrantie [1]) van den kerkeraad tegen het bevel der Vroedschap, om in de kerkelijke acten eenige notulen te schrappen, die handelen over eene oratie van professor Burman „tot Loff der Commedien." De kerkeraad beroept zich daarbij op de Vroedschapresolutie van 26 Januari 1667.

's Maandaegs den xj^en^ *Januarij* 1712.

Gehoort de lecture van de requeste, aen de Vroedschap gepresenteerd door de professoren van de facultas Theologica van de Academie alhier, daerbij narrerende, dat door de goede devoiren van den heer Hamel Bruijninks, envoije van weegens den staet aen het keijserlijcke hoff tot Weenen, en de genereuse intercessie van syn Hoogheijt den prins Eugenius van Savoijen de Hongarise Protestanten wel eenigh genoegen was gegeeven ontrend haere klagten en wel voornaementlijk weder hersteld in de possessie van haere schoolen off collegia tot Patak en Debrezin, van dewelke het welzijn van de Hongarise kercken afhing, dewyl aldaer haere predicanten wierden geformeerdt en haere studien volbraghten, dogh dat egter volgens de berigten en klagten, soo door brieven aen de voorgemelte facultas Theologica als aen Hungarische studenten, deese Academie frequenterende, nu geinformeerd wierden, dat de voorschreve soo langh verdrukte Hungarische kerken weder door Jesuiten en andere onrustige en geinteresseerde menschen van haere oude geregtigheden en selfs geweldiger handt vant besit van eenige kercken int gebergte ontrend Patak wierden ontset, versoekende dieshalven, dat haer Ed. Achtb. na 't prijselijk exempel van haere pre-

1) De remonstrantie is in haar geheel opgenomen in de notulen.

decesseurs, dien in den jaere 1675 [1]) sooveel hadden gecontribueerd tot de verlossingh van de Hongarische predicanten en confesseurs uijt de slavernije van de Napelse galeyen, alsnu insgelijx het daerheenen gelieven te dirigeren, dat van weegens haer Ed. Mog. de Staeten deeser provintie ter vergaderinge van haer Hoogh Mog. de Staten Generael magh worden versoght, ten eynde door desen staet bij den nieuw verkoren keijser magh worden geintercedeerdt voor de voorschreeve Hongarische kerken, ten eijnde deselve by haere oude geregtigheeden en possessien mogen blijven gehandhaeft, ende den envoyé Hamel Bruijninks aengeschreven, daertoe alle goede officien aen te wenden, ende de klagten der Hungarise Protestanten op de bequaemste en efficacieuse wijse sooveel mogelijck te secondeeren. Omme alt welke te examineren, de retroacta desen aengaende na te sien ende aen de Vroedschap te rapporteeren syn versogt en gecommitteerd de heeren Pesters, Van Papendorp en Van Rijnesteijn.

's Maendaegs den xviij*en* *Januari* 1712.

Het verzoek der Theologische faculteit ten behoeve der Hongaarsche Protestanten wordt toegestaan.

's Maandaegs den xxv*en* *Januari* 1712.

De Vroedschap veroorlooft aan Ds. Anthonius Driessen, om studenten onder zijn leiding te laten preeken in een der kerken van Utrecht, „en vorders gelyck door andere predikanten voor deesen is geschied te doen, alles bij provisie" [2]).

---

1) Hiernaast staat in margine: „N. B. Staten 3e Februarij 1675."
2) Zie Stads-archief van Utrecht n° 1022. Request van Ds. A. Driessen

Commissie benoemd om zoo mogelijk de geschillen tusschen den kerkeraad en professor Burman „in der minne te assopieeren."

's Maandaegs den xxix^en^ *Februari* 1712.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

's Maandaegs den xiv^en^ *Maart* 1712.

Verzoek om advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken over een remonstrantie van den Senatus Academicus, waarin deze zich beklaagt, dat Ds. Driessen de bevoegdheid, hem den 25^en^ Januari door de Vroedschap verleend, overschrijdt en zich professorale functien aanmatigt [1]).

Dingsdagh na Paasschen xxix *Maart* 1712.

Na lezing van een request van Ds. Driessen [2]) wordt dezen vergund onderricht in het preeken te geven „in de duytsche tale", maar verboden, eenig college in het Latijn te geven.

Maandagh den xxxj^en^ *October* 1712.

Besluit om het legaat van wijlen den heer Ameloveen, professor Litterarum humaniorum te Harderwijk, dat bestaat uit „vele onderscheyde edictien off drukken van Quintilianus, bestaende in 12 volumina

---

aan Burgemeesters en Vroedschap, houdende verzoek om verlof tot het geven van gratis onderricht in de methode van het prediken, hetgeen hem door den Senatus Academicus was belet (1712).

1) De remonstrantie is in haar geheel opgenomen.

2) Het request is in zijn geheel opgenomen.

in folio, 15 volumina in quarto en 44 volumina in octavo" voor de stadsbibliotheek met dank aan te nemen.

Maandag xxj *November* 1712.

Besluit om den Gedeputeerden voor te stellen, dat men Nicolaes Chevalier moge bevelen, met zijn „rariteytkamer" te verhuizen uit het Gregoriuskerkje [1]), omdat men vreest dat daardoor brand zal ontstaan.

Woensdagh den iv^en^ *Januari* 1713.

Aan professor Relant wordt toegestaan *f* 200 verhooging zijner jaarwedde van *f* 800, benevens de titel Professor antiquitatum sacrarum, omdat hij voor het hem aangeboden professoraat te Franeker heeft bedankt.

Maendagh den xiij^en^ *Februarij* 1713.

Onder de leden worden uitgedeeld de exemplaren van professor Relandts Oratio inauguralis voor zijn nieuw studievak. De oratie is getiteld „*De usu* [2]) *Antiquitatum sacrarum*". De onkosten zullen den Academiedrukker Van de Waeter worden vergoed.

Maendagh den xx^en^ *Maart* 1713.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

---

1) Een Gregoriuskerk is in dien tijd te Utrecht onbekend. In het minuut-exemplaar der notulen heeft eerst een andere naam gestaan, waarvan alleen de beginletter H. nog leesbaar is. Naar de ruimte te oordeelen kan er Hieronimi hebben gestaan. In den catalogus van Chevaliers rariteitenkabinet van 1707, die aanwezig is in de Stads-bibliotheek van Utrecht, wordt opgegeven dat het zich bevindt „sur le Nouveau Canal dans l'Amonitie-huys, proche de l'école Latine", dus in de St. Hieronymus-kerk, later de Remonstrantsche kerk.

2) In de notulen staat: de use.

Lunae den xj^en^ *September* 1713.

Autorisatie aan de Burgemeesters, om hetzij door het verhoogen zijner jaarwedde met *f* 200, hetzij door iets anders, zoo mogelijk professor Van Eck te bewegen tot het voorkomen of van de hand wijzen eener waarschijnlijke benoeming tot professor te Leiden.

Maandagh den xviij^en^ *September* 1713.

Professor Cornelis Van Eck belooft, voor eene eventueele benoeming te Leiden te zullen bedanken en ontvangt nu den titel Professor juris hodierni en verhooging van zijn jaarlijksch tractement van *f* 1600 met *f* 200.

Maandagh den ii^en^ *October* 1713.

De Vroedschap neemt in dank aan de opdracht van het boek van den advocaat Johannes Van de Waeter: *Observationum Juris Romani libri tres.* De onder de Vroedschapsleden verdeelde exemplaren zullen door de stad worden betaald.

Maendagh den vj^en^ *November* 1713.

Dankbetuiging aan Balthasar Huydecoper voor de aanbieding van eenige gedrukte exemplaren zijner oratie: „*Carmen in Pacem Ultrajectensem* etc."

Maandag den xxij^en^ Januari 1714.

Voorstel om een professor Theologiae en predikant te beroepen.

Maandag den xij^en^ *Maart* 1714

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Maandag den xxv *Juni* 1714.

Besluit om den Gecommitteerde van Utrecht in den Raad van State op te dragen, den raadpensionaris van Holland te verzoeken, dat hij met de „politique commissarissen tot de synode" moge overleggen, of niet de hatelijke acte ten nadeele van professor Roël, van jaar tot jaar opgenomen in de „actis sinodael van Zuyd-Hollant", voortaan kan worden weggelaten.

Maandag den ij^en^ *Juli* 1714.

Bericht van den Gecommitteerde van Utrecht in den Raad van State, dat de (raad)pensionaris zeer bereidwillig op zich had genomen, ernstig te spreken met „de commissarissen politicq", opdat het bedoelde artikel over professor Roël ex actis sinodalibus mocht worden „geroyeert of blijven geomitteert."

Maandag den v^en^ *November* 1714.

Naar aanleiding van de opdracht van het boek van professor Roëll: „*Commentarius in Principium Epistolae ad Ephesios*" wordt besloten in de retroacta na te zien, wat in zulk een geval pleegt gedaan te worden.

Maandag den xxxj^en^ *December* 1714.

In plaats van den overleden professor Pontanus worden de heeren Hieronimus Van Alfen en Fransciscus Burmannus, predikanten te Amsterdam, beroepen tot ordinaris professores Theologiae te Utrecht en tevens tot predikanten aldaar, „yder op den halven beurte", op eene jaarwedde van *f* 2000 elk, „boven de emolumenten, praerogativen en voordelen tot de voorgemelde professie specteerende."

Vrijdag den iv^en^ *Januari* 1715.

Bericht, dat de heeren Van Alfen en Burmannus hun beroep tot professor te Utrecht „hadden in haar beraat genomen", maar dat ze in elk geval noodig hebben twee „credentialen of volmachten in forma ordinaria", om hen los te maken van de kerk en de classis te Amsterdam.

Maandag den xiv^en^ *Januari* 1715.

De Burgemeesters en Regeerders van Amsterdam stemmen toe in de demissie der predikanten Van Alfen en Burmannus, en beide heeren nemen het beroep tot professor te Utrecht aan. Zij verzoeken in plaats van elk een halven predikdienst op zich te nemen, te mogen volstaan met ieder eens per maand te preeken. Daaromtrent wordt besloten, dat zij de eerste zes maanden geheel zullen worden vrijgesteld van den predikdienst en daarna maar één beurt in de 14 dagen behoeven waar te nemen.

Maandag den xxviij^en^ *Januari* 1715.

De heeren Van Alfen en Burmannus verzoeken om vrijstelling van predikbeurten gedurende de twee groote vacantien.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1715.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Dankbetuiging aan den extraordinaris Professor chymiae Johan Conradus Berkhausen voor de opdracht van zijn boek „*Collecta Medicinae practicae generalis*"

met belofte, dat de aan de Vroedschap aangeboden exemplaren door de stad zullen worden betaald.

Maandag den viij^en^ *April* 1715.

Besluit om zoo mogelijk professor Burmannus te bewegen tot bedanken voor eene eventueele benoeming te Leiden in de plaats van professor Perizonius; en tevens „hunne gedachten te laten gaan" over het vervullen der „professio Botanice" en herstel van den Academischen tuin.

Vrijdag den vij^en^ *Juni* 1715.

Aan de Burgemeesters wordt opgedragen, Petrus Burmannus te bewegen tot bedanken voor het hem aangeboden professoraat te Leiden en hem aan te bieden den titel van Bibliothecaris van de stadsbibliotheek met een jaarlijksche vermeerdering van tractement tot *f* 400.

Dingsdag na Pinxteren den xj^en^ *Juni* 1715.

Professor Burmannus neemt het beroep naar Leiden aan.

Maandag den v^en^ *Augustus* 1715.

Johan Herman Schminke, professor te Marpurg in Hessen, wordt beroepen tot professor ordinarius Historiarum et Eloquentiae te Utrecht op een jaarlijksch tractement van *f* 1000 en *f* 50 als scholarch der triviale scholen.

Vrijdag den xxx^en^ *Augustus* 1715.

Professor Sminke bedankt voor het hem aangeboden professoraat te Utrecht. Besluit een ander te beroepen ter vervulling van het vacante professoraat in de Historie en Litteratuur.

Besluit dat de professoren Van Alphen en Burman den 15^en^ September hunne predikbeurten zullen beginnen.

Maandag den xvj^en^ *September* 1715.

Aan den heer G. H. Nypoort, Juris utriusque doctor, wordt op zijn verzoek toegestaan, „om collegium in de verscheyde stukken van de Litterature te houden."

Autorisatie aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de kerkelijke zaken, om te beslissen over het verzoek van de professoren Van Alphen en Burman, dat men hen gedurende de groote vacantie moge vrijstellen van den predikdienst; zoo noodig moeten zij op kosten der stad een of meer proponenten aanstellen tot het waarnemen van den predikdienst gedurende dien tijd.

Maandag den xxvij^en^ *Januari* 1716.

Toegestaan *f* 40 tot betaling der proponenten, die gedurende de vacantie voor de professoren den predikdienst hebben waargenomen.

Maandag den ij^en^ *Maart* 1716.

Dankbetuiging aan den heer G. H. Nieupoort voor de opdracht van zijn boek „*De Ritubus Romanorum.*"

Maandag den ix^en^ *Maart* 1716.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

[illegible]

Arnold Van Drakenburgh, advocaat te Utrecht, en Carolus Andreas Dukerus, conrector in Den Haag, worden beroepen tot professores ordinarios Historiarum et Eloquentiae, de eerste op eene jaarwedde van *f* 800, de andere op een van *f* 950 en *f* 50 als scholarch van de triviale scholen boven de gewone emolumenten enz.

Josephus Serrurier, Philosophiae et Matheseos professor, wordt aangesteld tot professor Medicinae et Botanices met verhooging zijner jaarwedde met *f* 200 boven de gewone emolumenten enz.

Het jaarlijksch tractement van professor Rudolphus Leusden wordt met *f* 200 verhoogd.

Maandag den xx^en^ *April* 1716.

De heer Carolus Andreas Duker, conrector in Den Haag, neemt het beroep tot professor te Utrecht aan.

Maandag den xxxj^en^ *Augusty* 1716.

„Gelet hebbende op het goet succes, luijster en avantages, die dese academie en borgerije ondervondt van de goede diensten en institutie van de heer Johannes Jacobus Vitriarius, Juris civilis et publici professor, om den welken van tyd tot tyd veele heeren van aansien, gedistingueerden rang en middelen uyt vreemde quartieren de academie alhier komen frequenteren," verhoogt de Vroedschap diens tractement van *f* 400 tot *f* 1000 boven de *f* 600 die de Provinciale Staten hem jaarlijks uitkeeren.

Maandag den vij^en^ *September* 1716.

Dankbetuiging aan professor Drakenburg voor de opdracht zijner nieuwe uitgave van „*C. Silii Italici*

Punica", voorzien van commentaren van [illegible] en anderen. De stad zal naar gewoonte de onder de Vroedschap verdeelde exemplaren betalen.

De professoren Theologiae Leydekker en Medicinae Vallan worden wegens hun hoogen leeftijd ontheven van de publieke lessen in de Academie.

Maandag den xvj^en^ *November* 1716.

[illegible]betuiging aan professor Reland voor zijne afwijzing van de voorloopige aanbieding van het professoraat te Leiden, in plaats van wijlen professor [illegible] besluit er bij hem op aan te dringen. [illegible] voor een eventueele definitieve benoeming [illegible] bedanken, en hem aan te bieden zijn [illegible] dat nu *f* 1000 bedraagt, met *f* [illegible] te [illegible].

[illegible] den xxiij^en^ *November* 1716.

[illegible] Reland belooft te Utrecht te zullen blijven.

[illegible] den xviij^en^ *Januari* 1717.

[illegible] wordt op zijn verzoek, den 10^en^ [illegible] bij requeste gedaan, bij provisie ver[illegible] in de methode van het preeken [illegible] als de studenten requireren sullen", [illegible] dezen predikant „in cas van [illegible] te bewegen.

[illegible] den j^en^ *Maart* 1717.

Besluit dat de inauguratie van den nieuwen Rector Magnificus en de assessoren en het houden der oratie

door den aftredenden Rector Magnificus dit jaar 8 dagen vervroegd zal worden, daar het anders zou vallen op Goeden Vrijdag, dus in de Paaschvacantie.

Maandag den viij^en^ *Maart* 1717.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Maandag den xix^en^ *April* 1717.

De exemplaren van de oratie, gehouden door professor Van Eck bij zijn aftreden als Rector Magnificus, zullen als gewoonlijk door de stad worden betaald.

Dingsdag na Pinxteren den xviij^en^ *Mei* 1717.

Aan vertrekkende professoren en predikanten zal het tractement voor de bij hun vertrek ingegane maand worden betaald.

Maandag den xxix^en^ *November* 1717.

Willem Van de Water Sr. wordt in plaats van zijn overleden zoon Willem aangesteld tot ordinaris drukker van de Academie.

Maandag den xxj^en^ *Februari* 1718.

David Mil, candidaat tot den heiligen dienst, woonachtig te Leiden, wordt beroepen tot professor ordinarius Linguarum orientalium in plaats van den overleden professor Adrianus Reland op een jaarijksch tractement van *f* 1000 boven de gewone emolumenten enz.

Maandag den xxviij^en^ *February* 1718.

De heer Mil neemt zijn beroep tot professor in de Oostersche talen aan.

Maandag den xiv^en^ *Maart* 1718.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

De Vroedschap verzoekt de commissie, benoemd tot het installeeren van Rector Magnificus en assessores, ook den nieuw beroepen professor Mill te installeeren en in den Senatus Academicus te introduceeren, nadat deze op den 21^en^ Maart zijne inaugureele oratie zal hebben gehouden.

Maandach den xv^en^ *Augustus* 1718.

Verzoek aan de professoren Van Alfen en Burman, om het collegium Theologiae naturalis, dat professor Roël had gegeven, te hervatten.

Maandag den xxiv^en^ *October* 1718.

Opdracht aan den Academiedrukker, om exemplaren van den nieuwen Catalogus bibliothecae Ultrajectinae, in hoorn gebonden, uit te deelen onder de leden van den magistraat, professoren, predikanten en de verdere heeren, aan wie de catalogus vroeger is toegezonden.

Maandag den xij^en^ *December* 1718.

Besluit om 3 oude Arabische manuscripten te plaatsen in de stadsbibliotheek en te doen inlasschen in den pas gedrukten catalogus. Deze zijn aan de stad vereerd door den Senatus Academicus, die ze tot nog toe op de Senaatskamer bewaarde.

Maandag den xij^en^ *Maart* 1719.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den ij^en^ *October* 1719.

Bij het overlijden van een professor of predikant zal het tractement voor het kwartaal, waarin hij sterft, geheel worden betaald.

Maandag den xxx^en^ *October* 1719.

Johan Christiaan Kirkmeyer, professor te Heydelberg, wordt beroepen tot ordinaris professor Theologiae op een jaarlijksch tractement van *f* 2000.

Barnardins de Moor, predikant te Gouda, wordt beroepen tot extraordinaris professor Theologiae op een jaarlijksch tractement van *f* 500 en tevens aan den kerkeraad gerecommandeerd als predikant.

Maandag den vj^en^ *November* 1719.

Professor Vitriarius heeft het beroep naar Leiden aangenomen.

Maandag den xij^en^ *November* 1719.

Ds. Bernardinus de Moor van Gouda bedankt voor het beroep tot extra-ordinaris professor en predikant.

Maandag den xx^en^ *November* 1719.

Professor Kirkmeyer te Heydelberg neemt het beroep tot professor te Utrecht aan, maar meldt, dat hij nog niet terstond kan komen, gedeeltelijk door de crisis betreffende de verdrukte Paltsische kerken.

[redacted]

mits dat sijlieden haar met een speciale acte verbinden van sig noijt aen niemant anders te engageren of laten emploijeren dan aen de gemeijnte van voorsegde valijen.

Maandag den xv^en^ *Januari* 1720.

Professor Kirkmeyer te Heydelberg, die verklaard had in de tegenwoordige omstandigheden de Paltsische kerken niet te kunnen verlaten, wordt verzocht dan toch na de zomervacantie het professoraat te Utrecht te aanvaarden en vóor Paschen zich daaromtrent te verklaren.

Professor Waldsmidt bedankt voor het professoraat te Utrecht.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1720.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den vij^en^ *April* 1720.

Toegestaan *f* 150 aan den Academie-drukker voor het aanschaffen van „Rabijnse letters."

Maandag den xv^en^ *April* 1720.

Daar professor Kirkmeyer niet voor Paschen een positief antwoord heeft gezonden op zijne beroeping te Utrecht, wordt nu Frederik Adolff van Lampe, predikant te Bremen, beroepen tot ordinaris professor Theologiae op eene jaarwedde van *f* 2000.

Maandag xxij *April* 1720.

Professor Kirkmeyer bedankt voor het beroep te Utrecht.

Everardus Otto, professor Juris ordinarius te Duysberg, wordt beroepen tot professor Juris civilis et publici te Utrecht op eene jaarwedde van *f* 1800.

Johannes Ens, predikant te Utrecht, wordt benoemd tot professor extraordinarius Theologiae op een jaarwedde van *f* 200 en *f* 80 pro toga professorali.

Woensdag den xxiv^en^ *April* 1720.

Aan Frederik Adolf Lampe wordt toegestaan drie weken uitstel voor het antwoord op zijn beroep tot professor Theologiae.

Maandag vj *May* 1720.

Professor Otto te Duysburg neemt het beroep tot professor Juris civilis et publici te Utrecht aan.

Maandag xiij *May* 1720.

Professor Lampe neemt het beroep tot professor Theologiae aan.

Dingsdag naar Pinxteren den xxj^en^ *May* 1720.

Het voorstel van professor Lampe, om den 24^en^ Juni zijne inaugureele oratie te houden, wordt goedgekeurd

Maandag den xxvij^en^ *May* 1720.

De 8^e^ Juni wordt aangewezen voor de inaugureele oratie van den extraordinaris professor Ens; commissie benoemd om hem te installeeren.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot den Academietuin voor het verbeteren van den toestand

van den Hortus en het zoeken van een geschikter plaats, daar de tegenwoordige „te hoog en steriel is."

Maandag den xvij^en^ *Juny* 1720.

Commissie benoemd tot het installeeren van Frederik Adolff van Lampe als Theologiae professor.

Professor Otto schrijft, dat hij van het koninklijk Pruisische hof zijne demissie heeft ontvangen en na de groote vacantie zijne professorale functie hoopt te aanvaarden.

Maandag xxvj *Augustii* 1720.

Professor Lampe wordt opgedragen, de predikbeurten in het Hoogduitsch te houden, die wijlen professor Burman alternis vicibus met professor van Alphen waarnam, en dat voor een jaarlijksch tractement van 100 zilveren ducatons.

Maandag xvi *September* 1720.

Bericht van professor Otto uit Duysburg, dat zware koorts hem verhinderde reeds te vertrekken.

In plaats van den overleden Peter van Santen wordt tot pedel aangesteld Henrik Nuyts.

Maandag den xj^en^ *November* 1720.

Commissie benoemd om den 18^en^ November Everard Otto te installeeren als professor ordinarius Juris civilis et publici.

Maandag x *Maart* 1721.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag v *Maij* 1721.

Voorlezing van een request der Theologische faculteit, waarin wordt gewezen op den nood der Hongaarsche en Zevenbergsche kerken. Die kerken plegen eenige jongelieden naar ons land te zenden, om daar in de Theologie te studeeren, en omdat hun middelen daarvoor niet toereikend zijn, hebben de Staten, tevens curatoren van de Academien in Holland, Friesland en Groningen en Ommelanden, die studenten eenige tegemoetkoming geschonken. Ook de Staten van Utrecht hadden in het afgeloopen jaar *f* 300 ter beschikking van de Theologiae professores gesteld voor de zes te Utrecht studeerende Zevenbergers en Hongaren. Dezelfde som was voor dit jaar toegezegd, maar daar gebleken is, dat ze lang niet voldoende is, verzoekt de faculteit aan de stad, ook van haar kant een bijdrage te geven. Daarop wordt door de Vroedschap *f* 300 daarvoor toegestaan.

Maandag xxvij^en^ *Julij* 1721.

Autorisatie aan de Burgemeesters, om van de Gedeputeerden te verzoeken betaling der *f* 600, die Haar Edelmogenden jaarlijks plegen te betalen voor den professor Juris publici.

Maandag den iv^en^ *Augusty* 1721.

Door de Gedeputeerden zijn de *f* 600 voor den professor Juris publici weer jaarlijks geaccordeerd.

Maandag den xvj^en^ *Maart* 1722.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den j*en* *Junij* 1722.

In plaats van den overleden Herman Schouten wordt tot pedel aangesteld Steven Brassert.

Maandag den xv*en* *Juni* 1722.

Op request van de Theologische faculteit staat de Vroedschap toe *f* 300 voor de zes Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den vij*en* *September* 1722.

Dankbetuiging aan professor Duker voor de opdracht van zijn boek „*L. Annei Flori Epitome Rerum Romanarum*" met ampele commentarien enz.

Maendagh den xix*en* *October* 1722.

Autorisatie aan Burgemeesters, om als weldra Raadpensionaris Hoornbeek en andere Hollandsche regenten te Utrecht komen, hen te gaan verzoeken, „dat in de Hollantsche acta sinodi voortaen geen vermaen meer mochte worden gedaen van den naem van den overleden professor Roël."

Maendagh den xxvi*en* *October* 1722.

De Hollandsche heeren hebben beloofd, het verzoek betreffende professor Roël aan hunne principalen voor te dragen en het toestaan daarvan te bevorderen.

Maendagh den xxx*en* *November* 1722.

Op verzoek der professores Theologiae wordt aan de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten vergund,

Zondags om 11 uur 's voormiddags godsdienstoefening te houden in het bovenste auditorium in de Academie.

Maendagh den iv^en^ Januari 1723.

De Gecommitteerden van Utrecht ter Generaliteit schenken aan de stadsbibliotheek te Utrecht het door hen in die functie ontvangen boek „*Vera Immanuelis Generatio ex Virgine viro desponsata juxta Jesajae prophetiam cap. 7 vers 14 etc. auctore Christiano Meyer ecclesiae Judaicae Hamburgensis ante conversionem ad Christum Doctore Hebraice et Latine*".

Jaarwedde van professor van Alphen verhoogd met 100 dukatons.

De heer Ens wordt van extraordinaris professor Theologiae bevorderd tot ordinaris professor.

Professor Muyden wordt om zijn hoogen leeftijd vrijgesteld van twee colleges per week.

De tractementen der professores Juris van Ek en Otto worden verhoogd elk met *f* 200 per jaar.

Jacobus Ode krijgt verlof tot het houden van collegia Philosophica.

Maendag den j^en^ *February* 1723.

Geen boeken zullen meer aan de stadsbibliotheek worden geleverd, dan op order en resolutie der Vroedschap.

Maendagh den viij^en^ *Maert* 1723.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendag den vij^en^ *Juni* 1723.

Beroepen tot professor Philosophiae et Matheseos ordinarius Petrus van Mussenbroek, professor te Duysberg, op eene jaarwedde van *f* 1000.

Aangesteld Christiaen Bernard Albinus te Leiden tot professor extraordinarius Medicinae, Anatomes et Chirurgiae en Jacob Ode tot professor extraordinarius Philosophiae, beiden op eene jaarwedde van *f* 200.

Professor Leusden ontvangt den titel professor Praxeos, professor Serrurier dien van professor Institutionum, terwijl beider jaarwedde met *f* 200 verhoogd wordt.

Machtiging om het huis van den heer de Wijs onder de Linden te koopen en in te richten tot Hortus met een woonhuis voor den professor Botanices.

Maendagh den xiv^en^ *Juny* 1723.

Professor Mussenbroek te Duisberg neemt het beroep naar Utrecht aan.

De heeren Albinus en Ode accepteeren het hun aangeboden extraordinaris professoraat.

f 300 toegestaan voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Met het oog op de weldra te houden synode van Holland en Westfriesland zal een der Gecommitteerden ter Generaliteit nogmaals met den Raadpensionaris Hoornbeek spreken over de zaak van professor Roël.

Maendagh den xxi^en^ *Juny* 1723.

Antwoord van den Heer Roelands omtrent de zaak van professor Roël, voor notificatie aangenomen.

Dankbetuiging aan professor Otto voor de opdracht van zijn boek „*Dissertationum Juris publici et privati pars prima*," waarvan de uitgedeelde exemplaren door de stad zullen worden betaald.

Mededeeling dat het huis van den heer de Wijs aan de westzijde van de Nieuwe Gracht over St. Servaes,

uitkomende op de Lange Nieuwstraat, is gekocht voor *f* 7725, om te worden ingericht tot Hortus, wanneer het kapittel van Oudmunster wil afzien van het recht van naasting.

Maendagh den ix^en^ *Augustus* 1723.

Verzoek om advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken over de bezwaren, die zich voordoen ten opzichte van het ontslag van professor Mussenbroek te Duisbergh.

Maendagh den xvj^en^ *Augustus* 1723.

Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken hebben rapport uitgebracht over de zaak van professor Mussenbroek.

Maendag den xxiij^en^ *Augustij* 1723.

Mededeeling, dat „ook door de goede officien van den heer secretaris van Wachendorf" professor Mussenbroek te Duysbergh zijn ontslag heeft gekregen.

Dankbetuiging aan den heer Nypoort voor de opdracht van zijn boek „*Compendium Antiquitatum Romanarum*," waarvan de uitgedeelde exemplaren naar gewoonte door de stad zullen worden betaald.

Maendag den xxx^en^ *Augustus* 1723.

Datums vastgesteld voor de inauguratie der nieuwe professoren en wel voor professor Mussenbroek 13, voor professor Albinus 20 en voor professor Odé 27 September; commissies benoemd voor hunne installatie.

Maendag den vj*en* *September* 1723.

Dankbetuiging aan professor Barchusen voor de opdracht van zijn boek „*De Medicinae Originae (l) et Processu Dissertationes.*"

Maendag den xxvij*en* *September* 1723.

Aan professor Albinus zal eenig linnen worden verschaft ten dienste der Anatomie.

Maendagh den xj*en* *October* 1723.

Machtiging om eenige boeken te koopen, benevens eenige skeletten en andere curiosa voor de snijkamer, te plaatsen in het nieuwgekochte huis voor den Hortus.

Professor Albinus mag voor het houden van collegia Chimica gebruiken het Laboratorium Chymicum met bijbehoorende instrumenten, laatst gebruikt door wijlen prof. Barkhausen.

Maendagh den xviij*en* *October* 1723.

Dankzegging aan het kapittel van den Oudemunster voor den afstand van zijn recht van naasting op het huis, dat is aangekocht voor een Hortus Academicus.

Mededeeling dat wijlen professor Barchausen zijne boeken over Historia Rerum naturalium en zijne Libri Botanici aan de stadsbibliotheek heeft vermaakt.

Autorisatie aan den kameraar, om de door professor Mussenbroek opgegeven defecten aan het Theatrum Physicum te doen herstellen.

Goedgekeurd de volgende aankoopen voor de Bibliotheek uit de auctie van Dr. v. Engelen:

Manuscripten in folio.

N° 1. Grafschriften, afgezette wapenen van de adelijke en andere voornaeme familien van Utrecht, uit de kerken bijeenverzamelt. 2 vol.

N° 2. Grafsteenen (zerken) met haere afgezette wapenen en opschriften. Hierop volgen de afgezette wapenen van de doorluchtigste en adelijke familien, misschien van de geheele Zeventien Provintien alsook geslachtboomen . . . . . 255—.—.

N° 4. Allerleije afschriften van privilegien, giften etc., beginnende van 't jaer 914 tot het jaer 1679, alsook de beschrijving van Nieuweldt etc.. . . . . 16—.—.

N° 5. Opstellingen van veele oude familien van Utrecht met derzelver wapenen . 16—.—.

N° 7. Afschriften uit allerhande manuscripten met de doenmaels gebruikelijke zegels afgezet. . . . . 22—.—.

N° 8. Aloude adelijke stamhuizen en riddermatige hofsteden in Utrecht, met d'afgezette hofsteden en wapenen . . . . . 23—.—.

332—.—.

Maendagh den j^en^ *November* 1723.

Machtiging om met de professoren der Medische faculteit te onderhandelen over het inrichten van het van kapitein de Wijs gekochte huis (waarvan op 2 Nov. de overdracht zou plaats hebben) tot Hortus Academicus.

Maendagh den viij*en* *November* 1723.

Mededeeling, dat reeds eenige maatregelen zijn genomen tot het inrichten van den nieuwen Hortus en dat aan een metselaar, die werkte op grond, die naar men meende tot bedoeld erf behoorde, is verboden, daarmee voort te gaan; dit verbod wordt voorloopig gehandhaafd.

Maendagh den xxij*en* *November* 1723.

Besluit, dat de koop- en eigendomsbrieven van den nieuw in te richten Hortus Academicus, zullen worden gedeponeerd „in de gesloten kasse in de secretarije vande politie."

Na de verklaring, dat de bij het besluit van 8 November bedoelde grond niet behoort tot het erf van den Hortus, wordt het verbod om daar te bouwen opgeheven onder eenige voorwaarden.

Maendagh den vi*en* *December* 1723.

De heeren Burgemeesteren en Gecommitteerden tot de Academische zaeken hebben ter vergaderinge voorgebragt een lijste door den heer professor Mussenbroek opgegeven en verzocht als nodigh vereischt, zoo op den Turris Astronomica als op het Theatrum Phijsicum, luidende voorseijde lijst als volgt:

Instrumenten, die vereischt worden op den Turris Astronomica.

Omtrent zal dit kosten.		
	1.	
1000—.—.	Een koper quadrant, wiens radius van drie Rijnlantsche voeten, op zijn pedael met evolutien, penullen en twee telescopia.	

2.

130—.—. Een accuraet penduel horologie, 't geen ueren, minuten en secunden aenwijst.

3.

3—.—. Een klein hout Astronomisch quadrantje.

4.

30—.—. Een micometron. (sic!)

5.

25—.—. Een telescopium van 4 voeten met zijne toebehorende apparatus om de eclipses solares te zien.

6.

Een telescopium van 25 voeten.
Een van 16 voeten.
Een van 10 voeten.
Deze telescopia met noch eenige andere glazen tot grooter van 50, 40, 30 voeten, presenteert heer Hartzoeker te vereeren.

7.

36—.—. Een houte pael in zijn cas beweeglijk om de telescopia op te haelen.

8.

80—.—. Een voet met heugels en radt om het oculair eindt der telescopia op te leggen.

9.

50—.—. Een Sphera Copernicana.

10.

50—.—. Twee spherae om de triangula sphaerica te expliceren.

11.

80—.—. Twee nieuwe globi.

12.

4—.—. Een leije tafel om op te demonstreren.

1488—.—.

Instrumenten die vereischt worden op het Theatrum Phijsicum.

Dit zal omtrent kosten:

1.

50—.—. Een machine met ijvore klooten, regulae en pennen, om alle de leges percussionis te toonen.

2.

10—.—. Eenige lange glaze barrometerpijpen.

3.

15—.—. Eenige wijder en nauwer soorten van glaze pijpen tot verscheide experimenta.

4.

Een brantspiegel van glas van 4 voeten diameter, welke heer Hartzoeker presenteert te maken. 250.

5.

50—.—. Een houte draeitafel en radt om de vires centrales te toonen.

6.

40—.—. Twee goede magneten. Hierop is geen prijs.

7.

20—.—. Een fons Heronis van koper.

8.

6—.—. Een pompje van glas om de natuer der pompen te expliceren.

9.

10—.—. Een houte machine om de leges elasticitatis te toonen.

10.

50—.—. Eenige glazen tot de luchtpomp om de attritus corporum in vacuo en het licht er uit ontstaende te demonstreren.

11.

60—.—. Een houte bak, tafel en pijpen en kranen, om door quikzilver en water de natuer der fonteinen en den wegh der geworpen lichamen te determineren.

12.

20—.—. Een groote houte bak, penduel en ballen om de resistentiae solidorum per fluida motorum te toonen.

13.

100—.—. Zommige machinen uit de mechanica, om de krachten te demonstreren.

431—.—.

Waerop, nae ingenomen advis en consideratien van welgemelte heeren, gedelibereert zijnde, authoriseert de Vroetschap eenparig bij deze den heer cameraer omme de voorseijde instrumenta te doen maken en inkopen ten meesten dienst van de Academie, de concert met den heer professor Mussenbroek; doch heeft de Vroetschap drie posten op voorseijde lijste alse n° 1, een koper quadrant met zijn toebehoren, n° 6, de telescopia door den heer Hartzoeker te vereeren en n° 4 op de andere lijste, zijnde een brantspiegel door den heer Hartzoeker te maken, vooreerst noch gehouden in advis.

Maendag den xx^en^ *December* 1723.

Besluit om twee teekeningen voor den aanleg van den nieuwen Hortus tot nader onderzoek te deponeeren ter secretarie; goedgekeurd de aanbesteding van het spitten of „zinken drie spit diep" van 104 roeden in dien tuin voor 10 stuivers per roede; autorisatie om een huisje bij het St. Servaeshek, behoorende tot het erf van den nieuwen Hortus, te verhuren.

Maendagh den xxvij*en December* 1723.

Autorisatie om „de concert met professor Musschenbroek" al de op 6 December genoemde instrumenten te koopen.

Maendagh den ij*en Januarij* 1724.

Dankbetuiging aan professor Lampe voor de opdracht van zijn boek „*Commentarius in Evangelium Johannis tom. prim.*", waarvan de uitgedeelde exemplaren door de stad zullen worden betaald.

Autorisatie om den bewoners van het huisje ten Noorden van den Hortus Medicus de huur op te zeggen, opdat de Hortulanus daarin zal kunnen wonen.

Maendagh den x*en January* 1724.

Nadat een keus is gedaan uit de twee teekeningen voor den aanleg van den Hortus, worden Gecommitteerden ter directie van stadts finantie gemachtigd, dien aanleg zoo spoedig mogelijk te bewerkstelligen.

Maendagh den xvij*en January* 1724.

Omdat de extraordinaris professor Odé waarschijnlijk zal worden beroepen naar Groningen, worden hij en de extraordinaris professor Albinus bevorderd tot ordinaris professoren, waarbij beider tractement wordt verhoogd van *f* 200 tot 400.

„De heeren Burgemeesteren en cameraer volgens resolutie en authorisatie van den 27*en* December 1723 met den heer professor Mussenbroek over de inkoop van de instrumenta Astronomica en Phijsica daerheen geconcerteert hebbende, dat den voorzegde heer professor diende geauthoriseert te worden omme te Am-

sterdam te onderstaen, of aldaer een quadrant, binnen welken tijdt en voor wat prijs omtrent, boven sekere premie zoude gemaekt en gelevert konnen worden, en in cas zulx aengenomen wierde, hij heer professor de opzicht, aenmoedeging en bevorderingh daervan wilde op zich nemen, terwijle men met de andere instrumenten, tot den quadrant haer relatie hebbende, noch zou konnen supersederen, doch in cas dit werk te Amsterdam of in andere nabijheit niet konde aengaen, in Vrankrijk of elders daernae te laten vernemen; dat hij heer professor mede diende verzocht en geauthoriseert te worden, om bij den heer Hartzoeker de geoffereerde telescopia uit te zoeken en in zijn bewaringh over te nemen, mitsgaders het devis en inscriptie op te geven, waermede de medaille, die de stadt aen voornoemden heer Hartzoeker ter gedachtenis en in erkentenis van de vereerde telescopia zal laten toekomen ter waerde van omtrent tweehondert en vijftigh gulden aen goudt zou worden bestempelt of ingegraveert, en eindelijk, dat hij heer professor bij den voornoemden heer Hartzoeker noch een brantspiegel van zijne inventie tot vier voeten diameters geauthoriseert wierde om tweehondert vijftigh gulden te kopen en in bewaringh te nemen; hebben Haer Ed. Achtb. van deze gehoudene besoigne ter vergaderinge van de Vroetschap omstandigh rapport gedaen en communicatie gegeven, dat ingevolge van de voorszeijde besoigne de heer professor Musschenbroek naer Amsterdam was geweest, en aldaer bij eenen Metsch een quadrant hadden bestelt, om binnen vier jaeren gereedt te maken voor een duizent guldens, boven een gouden penningh tot gedachtenisse naer discretie van Haer Ed. Achtb. Waerop gedelibereert zijnde, heeft de Vroedschap, alsnoch persisterende bij haere voorgaende authorisatie van den 27^{en} December 1723, haer alle

't geene voorseijt eenparigh laten welgevallen en geapprobeert en zijn de heeren Burgemeesteren en cameraer voor derzelver genomen moeite in deze bedankt en verzocht alle 't geene voren gemelt te willen werkstellig maken.

Maendagh den xxiiij*en January* 1724.

Besluit dat de door wijlen professor Barchausen gelegateerde boeken en het door den executeur aangeboden portret van den overledene in de stadsbibliotheek bij elkaar zullen worden geplaatst met eene inscriptie daarboven „*ex legato Jo: Conradi Barchusen Prof.*"

Teekeningen voor de inrichting van het huis in den Hortus Medicus tot woning voor den professor Botanices worden tot nader onderzoek ter secretarie gedeponeerd. Goedgekeurd de verhuring van een huisje op het erf van den Hortus.

Maendagh den xxj*en February* 1724.

Machtiging tot aanbesteding van de vertimmering van het huis voor den professor Botanices.

Maendagh den xx*en Meert* 1724.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Overgelegd het bestek, waarnaar het huis voor den professor Botanices zou kunnen worden aanbesteed, met bijbehoorende teekeningen en modellen.

Maendagh den xxvij*en Meert* 1724.

Bestek voor het huis van den professor Botanices goedgekeurd.

Verzoek om advies van Gecommitteerden ter finantie

over de noodzakelijkheid der gevraagde reparatien aan de Turris Astronomica.

Maendagh den xxiiij^en^ *April* 1724.

Bestek voor de aanbesteding der reparaties aan de Turris Astronomica voor 8 dagen tot nader onderzoek ter secretarie gedeponeerd.

Maendagh den j^en^ *May* 1724.

Machtiging tot aanbesteding van de reparaties aan de Turris Astronomica.

Maendagh den viij^en^ *May* 1724.

De vertimmering van het huis voor den professor Botanices is aanbesteed voor *f* 8000.

Maendagh den xv^en^ *May* 1723.

Dankbetuiging aan professor Mill voor de opdracht van zijn boek „*Dissertationes, selecta varia s. Litterarum et Antiquitatis orientalis Capita illustrantes et exponentes*", waarvan de uitgedeelde exemplaren door de stad zullen worden betaald.

Maendagh den xij^en^ *Juny* 1724.

Teekeningen vertoond voor het Theatrum Anatomicum et Phisicum, te bouwen in de Lange Nieuwstraat achter den Hortus Medicus.

Maendagh den xix^en^ *Juni* 1724.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den x^en^ *Juli* 1724.

Autorisatie om een bestek te maken voor de aanbesteding van den bouw van een Theatrum Anatomicum et Physicum.

Maendagh den xxiiij^en^ *Julij* 1724.

Den aannemer van het huis van den Hortus Medicus wordt toegestaan, het daarvoor benoodigde hout te bewerken in den stal daarachter in de Lange Nieuwstraat, mits hij het hout niet door den tuin haalt, den bouw van het Theatrum Anatomicum et Phisicum niet belemmert en er geen tabak bij rookt.

Maendagh den xxj^en^ *Augusty* 1724.

Toegestaan *f* 203 en 4 stuivers voor metselwerk en *f* 31 en 7 stuivers voor timmerwerk aan den Hortus, dat niet in het bestek begrepen was.

Maendagh den xj^en^ *September* 1724.

Autorisatie tot aanbesteding van het Theatrum Physicum et Anatomicum.

Rapport over het geschil der oud-thesauriers met professor Otto over een kwartaal tractement. Professor Otto belooft het te restitueeren, wanneer de tegenpartij onder eede wil verklaren, hem dubbel te hebben betaald.

Maendagh den xviij^en^ *September* 1724.

Autorisatie aan de heeren van den Edelen Gerechte der stad Utrecht om den oud-thesaurier van Lankeren den eed af te nemen, waarna professor Otto *f* 450 zal moeten restitueeren, zijnde zijn tractement voor een kwartaal.

Maendagh den ix*en* *October* 1724.

Goedgekeurd de aanbesteding van het Theatrum Anatomicum et Physicum en het Laboratorium Chimicum voor *f* 7328 met een premie van *f* 100.

Maendagh den xvj*en* *October* 1724.

Besluit een hortulanus te benoemen.

Maendagh den xiij*en* *November* 1724.

Een memorie der conditiën, waarop Pieter van Leeuwen, knecht in den Hortus Medicus te Amsterdam, tot hortulanus te Utrecht zou kunnen worden benoemd, zal men voorloopig ter secretarie deponeeren.

Maendagh den xxvij*en* *November* 1724.

Wegens sterke vorst wordt het pleisteren van eenige kamers in het huis voor den professor Botanices uitgesteld.

Maendagh den xviij*en* *December* 1724.

Toegestaan bij provisie een pensioen van *f* 50 aan den leeraar in het Italiaansch Nicolaes Ciangulo.

Het huis voor den professor Botanices wordt goedgekeurd en men besluit werkloon en premie daarvoor te betalen.

Woensdagh na Koremis xxvij *December* 1724.

Pieter van Leuwen wordt benoemd tot hortulanus op een jaarlijksch tractement van *f* 400 met vrije

woning, vrij vuur en vrij licht en zoo noodig een knecht op stads kosten.

Dynsdagh den ij*en* *January* 1725.

Toegestaan *f* 1400 in korting op de eerste betaling aan N. Voskuil, aannemer van het Theatrum Anatomicum et Physicum.

Maendagh den xix*en* *February* 1725.

Toegestaan *f* 462 voor instrumenta Phisica, voorloopig te bewaren door professor Musschenbroek.

Toegestaan *f* 1042 tot betaling van de rest van den eersten termijn voor den aannemer van het Theatrum Anatomicum et Physicum.

Maendagh den v*en* *Maert* 1725.

Besluit, een nieuwen Rector Magnificus te kiezen.

Dynsdagh den vj*en* *Maert* 1725.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den ix*en* *April* 1725.

Commissie benoemd om den Hortus Medicus verder in orde te brengen en te voorzien van kruiden, planten, broeibakken etc., bij belangrijke zaken na overleg met de Burgemeesters.

Maendagh den ix*en* *Juny* 1725.

Commissie benoemd om de retroacta na te zien naar aanleiding van het voorstel der heeren van de voorstemmende leden om de Rijschool op te heffen, daar deze niet het verwachte succes had.

Toegestaan *f* 2700 ter betaling van den tweeden termijn aan den aannemer van het Theatrum Anatomicum, dat nu „onder 't dak gebragt" is.

Maendag den xxv^en^ *Juny* 1725.

Toegestaan *f* 300 voor de 9 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

De commissie voor de afschaffing der rij- en schermschool stelt voor, de school in stand te houden, maar met de Provinciale Staten te beraadslagen, hoe men ze minder kostbaar kan maken voor stad en provincie en voor de leerlingen.

Maendagh den j^en^ *October* 1725.

De oude Hortus op het bolwerk Zonnenburgh wordt bij provisie in gebruik afgestaan aan twee particulieren.

Het Theatrum Anatomicum et Physicum wordt goedgekeurd en *f* 2186 toegestaan ter betaling van den laatsten termijn, terwijl de premie van *f* 100 blijft staan, tot ook de laatste kleinigheden zijn gedaan.

Maendag den viij^en^ *October* 1725.

Goedgekeurd de verdeeling van den ouden Hortus met bijbehoorende woning tusschen den klerk de Vrij en Dr. Groenendael; de berm langs de buitengracht beneden de wal, de chemische gereedschappen, de onderste plaats en kachelkluizen blijven aan de stad. Aan Passchier Baert wordt vergund, nog tot Mei 1726 daar te wonen.

Maendagh den xxij^en^ *October* 1725.

Besprekingen over het plaatsen van tafel en banken in het Theatrum Anatomicum.

Maendag den xxix^en^ *October* 1725.

Machtiging tot het maken van een bestek voor de aanbesteding van een Theatrum Anatomicum met tafel en opklimmende banken in het nieuwe Theatrum Academicum; en tot opneming van het werk op den Smeetoren, die wordt ingericht tot Observatorium Astronomicum.

Maendagh den xij^en^ *November* 1725.

Toegestaan *f* 1000 ter betaling van het werk aan den Astronomischen toren.

Maendagh den xxiij^en^ *December* 1725.

Banken enz. in het Theatrum Anatomicum aanbesteed voor *f* 1090.

Maendagh den vij^en^ *January* 1726.

Dankbetuiging aan professor Musschenbroek voor de opdracht van zijn boek: „*Epitome Elementorum Phisico-mathematicorum conscripta in usus Academicos*," waarvan de uitgedeelde exemplaren door de stad zullen worden betaald.

Maendagh den xiij *January* 1726.

Toegestaan bij provisie een pensioen van *f* 75 aan den leeraar in het Italiaansch Ciangulo.

Maendagh den xvij^en^ *Meert* 1726.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den xv^en^ *April* 1726.

Toegestaan *f* 1105 voor werkloon en premie aan den aannemer van het Theatrum Anatomicum.

Maendagh den xxix^en^ *April* 1726.

Dankbetuiging aan professor Odé voor de opdracht van zijn boek „*Principia Philosophiae naturalis*", waarvan de uitgedeelde exemplaren door de stad zullen worden betaald.

Woensdagh den xxix^en^ *May* 1726.

Autorisatie voor den aankoop van boeken voor de Bibliotheek.

Maendagh den iij^en^ *Juny* 1726.

Rudolphus Leusden, verkozen tot Geeligeerde Raad der provincie Utrecht, wordt op zijn verzoek onder dankbetuiging ontslagen als professor Medicinae.

Dyngsdag na Pinxteren den xj^en^ *Juny* 1726.

Gesteld in handen van professor Lampe een brief van de overheid van Bremen, waarin deze zich beklaagt over den titel, dien genoemde professor in de opdracht van een zijner boeken aan een ouderman dier stad geeft.

Toegestaan *f* 406 en 7 stuivers voor boeken, voor die bibliotheek aangekocht.

Maendagh den xxiiij^en^ *Juny* 1726.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht

Voorgelezen het antwoord van professor Lampe op het bezwaar, door de stad Bremen gemaakt tegen zijn dedicatie.

Maendagh den xxix^en^ *July* 1726.

Autorisatie om te zorgen voor de noodige materialen, instrumenten en meubelen voor het Laboratorium Chymicum.

Maendagh den ij*en* *September* 1726.

Verhoogd het tractement van professor Ens van *f* 300 tot *f* 500, van professor van Muiden van *f* 1000 tot *f* 1200, van professor Albinus van *f* 400 tot *f* 800 en van professor Odé van *f* 400 tot *f* 800.

Bestek voor het maken van broeikassen in den Hortus voor 8 dagen ter secretarie gedeponeerd.

Maendagh den ix*en* *September* 1726.

Autorisatie om broeikassen in den Hortus te laten maken.

Maendagh den xvj*en* *September* 1726.

Gelezen een brief, waarin Fridericus Hofmannus, professor Medicinae te Hal in Saxen, Johannes Arnoldus Timmerman, professor Medicinae te Duisburgh, aanbeveelt voor de vacante plaats te Utrecht.

Dankbetuiging aan professor Lampe voor de opdracht van de twee laatste stukken van zijn boek „*Commentarius analitico-exegeticus tam litteralis quam realis Evangelii secundum Joannem*".

De exemplaren van de oratie, door professor Mil bij de overdracht van het rectoraat gehouden, zullen door de stad worden betaald.

Besluit om van de katholieke kerk naast den Hortus eenigen grond te koopen

Besluit dat Jan Alexander Roël, professor Juris te Deventer, zijn burgerrecht te Utrecht zal behouden zoolang hij kanunnik blijft van Oudemunster aldaar.

Maendagh den xxij*en* *September* 1726.

Professor Lampe wordt vereerd met den titel professor Historiae ecclesiasticae en zijn tractement met

f 200 verhoogd, opdat hij moge bedanken voor het beroep naar Bremen.

Dr. Evert Jacob Wachendorf krijgt vergunning tot het houden van collegia Chymica en het gebruiken van stads laboratoria en instrumenten.

Maendagh den vij*en October* 1726.

Professor Lampe meldt, dat hij te Utrecht zal blijven en het professoraat Historiae ecclesiasticae met eene redevoering zal aanvaarden.

Autorisatie om met de katholieke kerk te onderhandelen over het aankoopen van den noodigen grond voor het plaatsen der broeikassen voor den Hortus.

Maendagh den xxj*en October* 1726.

Toegestaan *f* 900 voor den grond, bestemd voor de broeikassen voor den Hortus.

Maendagh den iiij*en November* 1726.

Toegestaan *f* 1500 aan Abraham de Heger, te korten op zijn loon voor het maken der broeikassen in den Hortus.

Maendagh den xxv*en November* 1726.

Verzoek aan Gecommitteerden tot den Hortus Medicus, om te laten maken lijsten en inventarissen van de voorhanden instrumenta, curiosa Anatomica, Chymica, Botanica, Astronomica et Philosophica.

Maendagh den ix*en December* 1726.

Gedurende de naderende Kerstvacantie zal de proponent de Knyf op kosten der stad de predikbeurten der professoren waarnemen.

Maendagh den xxiij^en^ *December* 1726.

Toegestaan *f* 822 en 6 stuivers voor boeken, aan de Bibliotheek geleverd.

Maendagh den xiij^en^ *January* 1727.

Toegestaan *f* 600 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den xvij^en^ *February* 1727.

Autorisatie aan den Hortulanus om op kosten der stad een vasten knecht te huren.

Dankbetuiging aan professor Odé voor de opdracht van zijn boek „*Principia Philosophiae naturalis in usum scholarum privatarum pars altra.*"

Machtiging om een plaats aan te wijzen voor het model van Salomo's tempel, dat professor Mill had laten maken.

Toegestaan *f* 1700, de laatste vordering van den aannemer der broeikassen voor den Hortus.

Maendagh den x^en^ *Maert* 1727.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den xxiij^en^ *Maert* 1727.

Autorisatie tot aanbesteding van een heinmuur om een stuk tuin voor den Hortus.

Maendagh den xxj^en^ *April* 1727.

Het maken van een heinmuur wordt aanbesteed voor *f* 398.

Vrijdagh den xxx*en May* 1727.

Aan professor Lampe wordt aangeboden *f* 500 weduwenpensioen, mits hij bedankt voor zijn beroep als professor en predikant te Bremen.

Dynsdagh na Pinxteren den iij*en Juny* 1727.

Professor Lampe verzoekt uitstel.

Maendagh den xvj*en Juny* 1727.

Professor Lampe neemt het beroep naar Bremen aan. Voorstel tot vervulling der daardoor ontstane vacature in de Theologische en van die in de Medische faculteit.

Toegestaan *f* 180 per jaar voor den knecht van den hortulanus.

Maendagh den xxij*en Juny* 1727.

Op verzoek der stad Bremen krijgt professor Lampe zijn ontslag.

Maendagh den xxx*en Juny* 1727.

Commissie benoemd tot onderzoek van een schrijven der stad Bremen, verzoekende „een vrij toepas" voor professor Lampe en diens bezittingen en voor een Bremenschen schipper en een Bremenschen voerman, om zijn bagage te mogen inladen en wegvoeren.

Maendagh den vij*en Julij* 1727.

Rapport der commissie in zake de verhuizing van professor Lampe. „Waerop is goetgevonden aen den

voornoemden Bremer voerman bij dispensatie van der voerluiden ordonnantie te permitteren, om den heer professor Lampe, deszelfs huisvrouw, kinderen, familie en bagagie alhier te mogen opladen en naer Bremen voeren."

Maendagh den xxv^en^ *Augusty* 1727.

Beroepen tot ordinaris professor Theologiae met een predikbeurt in de 14 dagen Johannes van den Honart, predikant te Haarlem, op eene jaarwedde van *f* 2000 en *f* 315 voor de predikbeurten.

Maendagh den j^en^ *September* 1727.

De heer van den Honart neemt het professoraat aan.

Maendagh den viij^en^ *September* 1727.

De heer van den Honart is ontslagen als predikant te Haarlem en hoopt half October zijn professoraat te aanvaarden.

Maendagh den xv^en^ *September* 1727.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, van wie reeds 11 te Utrecht zijn en nog eenige verwacht worden.

Mededeeling der prinses douairière van Oranje, dat haar zoon „Prince van Oranje en Nassau, stadhouder van Gelderland, erfstathouder van Vrieslandt, Stadt en Lande etc." na de vacantie te Utrecht zal komen studeeren. Commissie benoemd om den prins bij zijne komst te verwelkomen en besloten, twee schildwachten

voor zijn logement te doen plaatsen, evenals indertijd (in 1701, 1702, 1703) voor zijn vader geschied was.

Professor Mill ontvangt den titel professor Antiquitatum Judaicarum en *f* 500 verhooging van jaarwedde, om hem nauwer aan de Academie te verbinden.

Maendagh den xxix*en September* 1727.

Rapport der commissie ter verwelkoming van den prins van Oranje.

De vrouw van den hortulanus wordt belast met het schoonhouden van het Theatrum Anatomicum cum annexis voor *f* 130 per jaar.

Machtiging tot het maken van een ijzeren hek voor het Theatrum Anatomicum in de Lange Nieuwstraat en het opstellen van een reglement voor den Hortus Medicus.

Maendagh den xij*en October* 1727.

Benoeming eener commissie, om op 20 October Johannes van den Honert te installeeren als professor ordinaris Theologiae.

Maendagh den xxvij*en October* 1727.

Besluit dat de oratie van professor Mil ter aanvaarding van zijn nieuw professoraat zal worden gehouden op den 3*en* November.

Maendagh den vij*en December* 1727.

Besluit dat de oratie van professor Odé ter aanvaarding van zijn ambt als professor extraordinaris Theologiae zal worden gehouden op den 15*en* December.

Maendagh den xxvj^en^ *January* 1728.

Voor het laatst toegestaan een jaarwedde van *f* 75 aan den leeraar in het Italiaansch Nicolaes Ciangulo. De opdracht van diens boekje in octavo „*Massime de Principe*" wordt afgewezen.

Aan Jean Barbin, leeraar in het Fransch, wordt toegestaan, ook Engelsch te onderwijzen; zijn verzoek om een jaarwedde wordt afgewezen.

Maendagh den xv^en^ *Maert* 1728.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den xij^en^ *Maert* 1728.

Machtiging om voor de Bibliotheek een ontbrekend deel van het „*Corpus Historiae Bisantinae*" aan te koopen.

Voorstel om een vaste som te bepalen, die men jaarlijks zal besteden voor den aankoop van nieuwe boeken.

Maendagh den xij^en^ *April* 1728.

Besluit, dat de oud-professor Leusden, die aan de Academie ten geschenke gaf zijn Museum Anathomicum, „bestaende in een groote verzamelingh van praeparata Anathomica en verscheidenderhande curiosa, door zijn Ed. sedert veele jaren vergaderdt en ook gepraepareert," als contrapresent zal ontvangen een stuk zilverwerk met het stadswapen daarop, ter waarde van 200 zilveren ducatons.

Maendagh den x^en^ *May* 1728.

Toegestaan *f* 64 voor het in de Bibliotheek ontbrekend deel van het *Corpus Historiae Bisantinae*, en *f* 500 jaarlijks voor den aankoop van nieuwe boeken.

Het tractement van den custos Bibliothecae wordt verhoogd van *f* 80 tot *f* 150, „mits dat hij daervoor gehouden zal zijn om de nieuwe boeken net van achteren te beschrijven."

Maendagh den xxxj^en^ *May* 1728.

Dankbetuiging aan professor Odé voor de opdracht van zijn boek „*Theologia naturalis metaphysicis innixa Principiis more mathematicorum conscripta.*"

Maendagh den ij^en^ *Augusty* 1728.

Alexander van Meegen wordt aangesteld tot Academie-drukker en leverancier der prijzen voor de Latijnsche school.

Maendagh den xxvij^en^ *September* 1728.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den vij^en^ *February* 1729.

Toegestaan *f* 100 jaarlijksch tractement aan den chirurgijn Bosch voor het in orde brengen en houden van de praeparata Anatomica, de sceleta, ook insecta et curiosa in liquore, voor zijn dienst in collegio Anatomico met het prepareeren der subjecta en het schoonhouden en slijpen der instrumenta Chirurgica.

Maendagh den vij^en^ *Maert* 1729.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den xiij^en^ *Juny* 1729.

In plaats van den overleden professor van Muyden wordt tot professor Juris civilis ordinarius beroepen

Johan Gotlieb Heineccius, professor te Frankfort aan den Oder, op eene jaarwedde van *f* 2000.

Beroepen tot professor ordinarius Medicinae, Anatomiae et Chirurgiae Johannes Oosterdijk Schacht, professor Philosophiae te Franeker, op eene jaarwedde van *f* 1000.

Professor Albinus ontvangt den titel Professor Praxeos met eene verhooging van jaarwedde van *f* 200 op voorwaarde, dat hij zal voortgaan de Anatomie te doceeren en demonstrationes anatomicas te houden in Theatro publico.

Maendagh den xx^en^ *Juny* 1729.

Professor Oosterdijk Schacht neemt het aangeboden professoraat aan, maar verzoekt vrijstelling van Anatomische dissectien en demonstratien, „waertoe zijne lichaemsdispositie en ook de gesteltheidt zijner ogen tot diergelijke kleine en subtile dingen niet was strekkende."

Maendagh den iiij^en^ *July* 1729.

Aan professor Heineccius wordt op zijn verzoek toegestaan een maand uitstel voor de beslissing omtrent het aangeboden professoraat te Utrecht en beloofd, dat de transportkosten voor hem met zijne familie en meubelen door de stad zullen worden betaald.

Maendagh den xj^en^ *July* 1729.

Dankbetuiging aan professor van Alphen voor de opdracht van zijn boek „*Oeconomia Catechesis Palatinae.*"

Maendagh den xxv^en^ *July* 1729.

Aan professor Mill wordt aangeboden de titel professor ordinarius Theologiae exegeticae en verhooging zijner jaarwedde tot *f* 2000, mits hij bedankt voor het beroep te Leiden.

Maendagh den j^en^ *Augusty* 1729.

Professor Mill bedankt voor het beroep naar Leiden.

Maendagh den viij^en^ *Augusty* 1729.

Professor Heineccius te Frankfurt aan den Oder bedankt voor het professoraat te Utrecht, omdat de koning van Pruisen zijn vertrek niet goedkeurt.

Autorisatie om met de voorstemmende leden te onderhandelen over het opheffen der Rijschool.

Maendagh den xxix^en^ *Augusty* 1729.

Commissie benoemd tot installatie van professor Oosterdijk Schacht op den 12^en^ September.

Maendagh den v^en^ *September* 1729.

Op het voorstel dezen aengaende is ordonnantie verleent tot betalingh van het verschot en onkosten, t'sedert 't jaer 1727 gedaen door den Heer professor Musschenbroek tot zijne demonstrationes philosophicas et astronomicas. En wordt zyn Ed. noch geauthoriseert, om eenige kleinigheden voor den Astronomischen toorn te kopen off te laten maken. En alzoo Henrik Meijer nu doodt is, een ander bequaem knegt off adsistent tot zijne hulpe in voorszeyde zijne demonstrationes bij provisie te verkiezen tot stadts kosten.

Maendagh den xviij^en^ *September* 1729

De series lectionum in academia posterioris semestris voor het jaar 1729 zal voorloopig niet gedrukt worden, omdat professor Albinus daarop heeft weggelaten zijn titels Anatomes et Chirurgiae professor. Men zal

hem verzoeken, die fout te herstellen en voort te gaan met zijn colleges in Anatomie en Chirurgie, evenals met de demonstrationes anatomicae in Theatro publico.

Maendagh den xxvj^en^ *September* 1729.

Professor Albinus heeft aan een der Burgemeesters gezegd, „dat zijn Ed. de titulen en qualiteiten van professor Anatomes en Chirurgiae weder in de series lectionum academicarum hadde gevuldt ende die omissie gedresseerdt, dat ook de demonstrationes anatomicas publicas voornemens was te doen, doch dat echter scheen zwarigheidt te maken om te houden collegium anatomicum privatum vel domesticum."

Daarop besluit de Vroedschap den genoemden professor met nadruk te bevelen, de professie der Anatomie behoorlijk waar te nemen. En daar zijn nalatigheid reeds oorzaak is geweest van het vertrek van eenige studenten, zal de Vroedschap, bij verderen onwil van zijn kant, beschikken over zijn tractement van *f* 800 voor de professio anatomes.

Maendagh den iij^en^ *October* 1729.

Besluit dat de oratie van professor Mill ter aanvaarding der professio ordinaria Theologiae exegeticae zal worden gehouden op den 10^en^ October.

Maendagh den xvij^en^ *October* 1729.

Toegestaan *f* 300 voor de 17 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den xxiij^en^ *January* 1730.

Toegestaan voor de studien van twee jongelieden uit Piemont *f* 200 aan elk.

Maendagh den xiij^en^ *February* 1730.

Goedgekeurd het namens de stad gedragen consent voor het besluit der Staten van Utrecht, om *f* 600 toe te staan voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maendagh den vj^en^ *Meert* 1730.

De inauguratie van den Rector Magnificus zal plaats hebben op Maendagh den 27^en^ Maart.

Maendagh den xx^en^ *Maert* 1730.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den xij^en^ *Juny* 1730.

Jacobus a Voorda, professor te Franeker, wordt beroepen tot professor Juris civilis ordinarius op eene jaarwedde van *f* 1200.

Maendagh den xix^en^ *Juny* 1730.

Dankbetuiging aan professor van den Honert voor de opdracht van zijn boek „*Institutiones Theologiae Typicae Emblematicae et Propheticae etc.*"

Maendagh den xxvj^en^ *Juny* 1730.

Professor Voorda neemt het beroep aan.

Maendagh den vij^en^ *Augusty* 1730.

Dankbetuiging aan den advocaat van Wachendorff voor de opdracht van zijn boek: „*Johannes Carolii van Wachendorff Dissertationum Trias.*"

Maendagh den xxj^en^ *Augustus* 1730.

De 11^e^ September wordt vastgesteld voor de inaugureele oratie van professor Voorda. Commissie benoemd tot diens installatie.

Maendagh den xvj^en^ *October* 1730.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den xj^en^ *December* 1730.

Autorisatie aan Burgemeesters, om met de voorstemmende leden te onderhandelen over de benoeming van een Rijdermeester.

Maendagh den xxij^en^ *Januarij* 1731.

Het drukken van de series lectionum wordt 8 dagen uitgesteld, om een geschil tusschen den Rector Magnificus en professor Mill over een titel van den laatste.

Maendagh den v^en^ *February* 1731.

De Vroedschap keurt goed, dat in de series zal worden gedrukt, zooals prof. Mill dat opgaf: „David Millius S.S. Theologiae et Philosophiae Doctor, illius et Theologiae exegeticae, necnon Antiquitatum S. et Linguarum Orientalium professor ordinarius."

Maendagh den xix^en^ *February* 1731.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den xij^en^ *Maert* 1731.

Men wil beproeven professor Otto te overreden, om te bedanken voor het beroep te Hal in Saxen.

Donderdagh den xv^en^ *Maert* 1731.

Autorisatie, om aan professor Otto aan te bieden den titel professor Juris feudalis en 100 zilveren ducatons verhooging van jaarwedde, ingeval hij bedankt voor het beroep aan de Pruisische Academie te Hal in Saxen.

Maendagh den xix^en^ *Maert* 1731.

Professor Otto bedankt voor het beroep te Hall.

Dynsdagh na Paesschen den xxvij^en^ *Maert* 1731.

Professor Otto verzoekt, een dag na de Pinksterva-cantie vast te stellen voor het houden zijner oratie ter aanvaarding van het professoraat Juris feudalis.

Besluit, dat de meesterknecht van den hortulanus volgens zijn verzoek voortaan zal worden betaald bij daghuur, des zomers van 16, des winters van 14 stuivers, en niet meer met *f* 180 per jaar.

Maendagh den xxx^en^ *April* 1731.

Autorisatie aan den thesaurier, om de nieuw verschenen deelen van „*le Corps diplomatique de monsieur du Mont*", waarop voor de Bibliotheek was ingeteekend, te doen komen en te betalen.

Verzoek aan Gecommitteerden tot de Bibliotheek om na te gaan, wat daarin ontbreekt van de groote corpora, die ter perse zijn.

Maendagh den xxj^en^ *May* 1731.

De 4^e^ Juny wordt vastgesteld voor het houden der oratio inauguralis van professor Otto als professor Juris feudalis.

Maendagh den xx^en^ *Augusty* 1731.

Autorisatie aan Burgemeesters, om in de vergadering der Gedeputeerde Staten te onderhandelen over de benoeming van een nieuw Rijdermeester, met beroep op de besluiten der Provinciale Staten van 15 Augustus 1731 en 27 December 1730.

Maendagh den xxij^en^ *October* 1731.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den xxiij^en^ *December* 1731.

Aan professor van den Honert wordt aangeboden de titel Professor Historiae ecclesiasticae met eene verhooging van jaarwedde van *f* 200 in de hoop, dat hij zal bedanken voor een eventueel beroep te Leiden.

Maendagh den xxxj^en^ *December* 1731.

Professor van den Honert verklaart te Utrecht te zullen blijven.

Maendagh den vij^en^ *January* 1732.

In plaats van den vrijwillig afgetreden professor Albinus wordt professor Oosterdijk Schacht aangesteld tot stadsdokter op het gewone tractement.

Maendagh den xiij^en^ *January* 1732.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academische zaken over de vraag, of het niet wenschelijk is, dat de gewoonte, om bij overlijden van een professor door een der collega's een lijkrede te laten houden, in stand blijve.

Maendagh den ij^en^ *Marty* 1732.

Benoeming van Rector Magnificus en assessoren.

Besluit om door den Rector Magnificus den Senatus Academicus te doen weten, dat het der Vroedschap aangenaam zal zijn, wanneer voortaan weer bij overlijden van een professor door een collega van dezelfde faculteit eene lijkrede worde gehouden.

Maendagh den xix^en^ *May* 1732.

De Vroedschap draagt aan de Burgemeesters op, de professoren van den Honert en Odé voor zich te ontbieden en hen te verzoeken, hun twistgeschrijf tegen elkander te staken.

Maendagh den xxvj^en^ *May* 1732.

Bericht van de Burgemeesters, dat het geschil tusschen de professoren van den Honart en Odé is bijgelegd.

Maendagh den vij^en^ *July* 1732.

Professor Musschenbroek is beroepen naar Coppenhagen; verzoek om advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken hierover en over de benoeming van nog een professor Juris.

Maendagh den xiij^en^ *July* 1732.

Aan professor Musschenbroek wordt aangeboden de titel Professor Astronomiae met *f* 200 verhooging van jaarwedde.

Maendagh den xxj^en^ *July* 1732.

Professor Musschenbroek verklaart te Utrecht te zullen blijven.

Maendagh den xxix^en^ *September* 1732.

De 6^e^ October wordt vastgesteld voor het houden der oratie van professor Musschenbroek ter aanvaarding van zijn professoraat in de Astronomie.

Maendagh den vj^en^ *October* 1732.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den xiij^en^ *October* 1732.

Verzoek om rapport van Gecommitteerden tot het Theatrum physicum over de door professor Musschenbroek aangeboden lijst van ontbrekende instrumenta astronomica et physica.

Maendagh den iij^en^ *November* 1732.

Rapporteerden de heeren Oudt-burgemeester Ubingh en vordere Gecommitteerdens tot het Theatrum phijsicum, dat Haer Ed. volgens commissie van den 13^en^ October 1732 hadden geëxamineert de navolgende

Lijste van instrumenten, die nodigh zijn op het Theatrum Physicum, luidende als volgt:

1.	Een klein balansje met twee verscheide corpora, om te tonen, dat het dichtste zwaerder is in vacuo als in de lucht.	12—.	—
2.	Een slot van een pistool, geapproprieert om te tonen dat buskruit in vacuo geen vuer vat.	5—.	10
3.	Twee glazen om te tonen dat quik in vacuo vallende, een gloejende regen geeft.	7—.	10
4.	Twee glaze tubi, waervan een zonder lucht, met loot en veeren gevult om te tonen dat alles even ras daelt . .	4—.	10
5.	Twee pijpen om de verbazende electrise kracht te tonen	4—.	12—
6.	Een machine om de natuer van de balans te tonen	50—.	—
7.	Een machine om de drie soorten van unsters te tonen	25—.	—
8.	Om de natuer der katrollen te tonen.	35—.	—
9.	Om de kracht der kraen te tonen .	15—.	—

10.	Om de schroeff te expliceren . . .	22—. —
11.	Om de natuer van het planum inclinatum te expliceren.	16—. —
12.	Een vectis compositus	9—.10—
13.	Een omgeboge vectis	9 .10—
14.	Een schroef van Archimedes . . .	9—.10—
15.	Een machine om de vires centrales der lopende planeten aen te wijzen. . .	160—. —
16.	Een machine om de grootheit van verscheide trekkende krachten te tonen.	18—.18—
17.	Om te tonen dat alle schuins neervallende lichamen een parabola maken.	13—. —
18.	Om de natuer der pendulen te tonen.	12—. —
19.	Een machine om de wetten der elasticiteit te tonen	17—. —
20.	Een machine om te tonen, dat de vloeistoffen drukken na haer hoogte en niet na haer quantiteit	56—. —
21.	Om te tonen dat de zijwaertse drukkingh der vloeistof is als de perpendiculare	16—. —
22.	Een solide cijlinder, accuraet vullende een holle, tot verscheide experimenta.	6—. —
23.	Een cubus van koper om de zwaerte der vochten te wegen	15—. —
24.	Een balansje met verscheide apparatus er bij, om de specifique zwaerte der vochten te wegen	16—. —
25.	Twee spiegels tot de attractie van het water	3—.10—
26.	Twee spiegels tot de repulsie der Mercurius.	10—. —
27.	Een machine om de resistentie der vochten tegen de vaste lichamen te tonen	60—. —

28.	Een machine om te tonen de resistentie der vloeistoffen tegen een penduul .	26—.	—
29.	Een machine met verscheide kranen om te tonen de natuer der fontijnen.	60—.	—
30.	Drie nieuwe soorten van thermometers van Fahrenheijt om de nieuwe experimenten van heer Boerhaven te doen.	45—.	—
31.	De nieuwe laterna magica van heer 's Gravezande uitgevonden	100—.	—
32.	Twee nieuwe globi op de toorn . .	50—.	—

Het volgende moet in Engelandt gemaekt worden.

33.	Twee prismata van heer Newton met haer pedestallen om de natuer der coleuren te tonen.	21—.	—
34.	Een universeel Engels microscopium onlangs uitgevonden.	70—.	—
35.	Een sphaera van heer Desaguilliers uitgevonden, om te tonen de phaenomena der aerde, om de zon drajende.	100—.	—
36.	Een Engelsche micrometer om de grootte der planeten te meten in haer tubus	250—.	—
37.	Een telescopium, vast op zijn middellijn drajende	70—.	—
	Aen de luchtpomp moet een nieuwe kraen zijn en groter plaet voor de glazen	60—.	—
		1481—.	—

Dat ook daerover met den heer professor Musschenbroek hadden gesproken en bevonden dat voorsz. instrumenten nodigh en dienstigh voor Stadts-Theatrum Phijsicum. Dat ook voorsz. instrumenta niet alle te gelijk konden worden gelevert, doch dat daer wel drie of meer jaren toe vereischt wierden. Waerop

gedelibereert zijnde, authoriseert de Vroedschap bij deze de welgemelte heeren om de concert en communicative met de heer professor Musschenbroek te doen maken en inkopen de voorsz. instrumenten, item een kas, waerin dezelve bewaert zullen worden, ook een inventaris van voorsz. instrumenta te doen formeren en bij de leverantie van de instrumenta dezelve door heer Musschenbroek te doen tekenen.

Maendagh den ij*en* *Martii* 1733.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Dynsdagh na Pinxteren den xxvj*en* *May* 1733.

Verzoek aan Gecommitteerden tot den Hortus Medicus, om eene instructie op te stellen voor den hortulanus Pieter van Leeuwen.

Maendagh den v*en* *October* 1733.

Toegestaan *f* 487 en 15 stuivers tot betaling der aangekochte instrumenta mathematica, physica, astronomica; besluit eene lijst te maken van de voorhanden instrumenten.

Maendagh den xix*en* *October* 1733.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den vij*en* *December* 1733.

Besluiten omtrent de door professor Musschenbroek opgestelde inventaris van instrumenten astronomica et physica [1]).

---

1) Zie Stads-archief van Utrecht. II N°. 1030 Inventaris van de astronomische en physische instrumenten der hoogeschool. 1733—1805.

Maendagh den iiij^en^ *January* 1734.

Den hortulanus van Leeuwen, dien men te Amsterdam wil benoemen, wordt toegestaan *f* 100 verhooging van tractement, op voorwaarde, dat hij blijve in zijne betrekking te Utrecht; bij vertrek zal hij het ontvangene moeten restitueeren.

Maendagh den xxv^en^ *January* 1734.

Professor Duker wordt wegens ongesteldheid provisioneel ontslagen van zijne publieke lessen.

Maendagh den viij^en^ *Maert* 1734.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Donderdagh den xj^en^ *Maert* 1734.

Aan professor Otto wordt aangeboden 100 ducatons verhooging van tractement, mits hij bedankt voor het beroep naar Göttingen.

Maendagh den xv^en^ *Maert* 1734.

Professor Otto verzoekt 14 dagen tijd van beraad.

Maendagh den xxij^en^ *Maert* 1734.

Professor Otto belooft te Utrecht te zullen blijven, waarop zijne jaarwedde wordt verhoogd tot *f* 2600.

Maendagh den xij^en^ *April* 1734.

In plaats van professor Duker, die wegens ongesteldheid ontslag heeft gevraagd, wordt Petrus Wesselingh, professor te Franeker, beroepen tot professor ordinarius Historiarum, Eloquentiae et Linguae Graecae op eene jaarwedde van *f* 1200.

Dynsdagh na Paesschen den xxvij^en^ *April* 1734.

Professor Wesselingh bedankt voor het beroep naar Utrecht.

Maendagh den 10^en^ *May* 1734.

Professor Musschenbroek bedankt voor het beroep naar Göttingen.

Maendagh den vij^en^ *Juny* 1734.

Dankbetuiging aan professor Musschenbroek voor de opdracht van zijn boek: „*Elementa Physicae conscripta in usus academicos.*"

Maendagh den xix^en^ *July* 1734.

Professor van den Honart neemt een beroep naar Leiden aan.

Maendagh den xxvj^en^ *July* 1734.

Dankbetuiging aan professor van Alphen voor de opdracht van zijn boek: „*Den eersten algemeenen Zendtbrief van den apostel Petrus, ontledenderwyze verklaerdt en tot zijn oogmerk toegepast enz.*"

Maendagh den ij^en^ *Augustus* 1734.

Commissie benoemd om te onderzoeken en te regelen het aantal exemplaren van boeken die aan de Vroedschap opgedragen worden, en van de personen, aan wie deze moeten worden uitgedeeld. Van het boek van professor van Alphen waren geleverd 45 exemplaren voor de raden en secretarissen en nog twee in fransche banden voor de Burgemeesters.

Maendagh den xiij^en^ *September* 1734.

Voorloopig aangenomen een legaat van wijlen Anna Everwijn te Arnhem, bestaande in de renten van

f 20.000, ten behoeve van de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten in de Theologie te Utrecht [1]).

Maendagh den xx^en^ *September* 1734.

Conrad Iken, professor en predikant te Bremen, wordt beroepen tot ordinaris professor sanctae Theologiae et Historiae Ecclesiasticae op eene jaarwedde van 2515 caroly-gulden.

Het jaarlijksch tractement van professor Drakenburgh wordt verhoogd met 200 caroli-gulden en genoemde professor aangesteld tot scholarch van het Gymnasium Hieronimianum in plaats van professor Duker.

Maendagh den iiij^en^ *October* 1734.

Professor Iken uit Bremen verzoekt 2 à 3 weken uitstel voor zijne beslissing omtrent het aangeboden professoraat te Utrecht.

Maendagh den xj^en^ *October* 1734.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maendagh den xxv^en^ *October* 1734.

Professor Iken te Bremen bedankt.

De erfgenamen van Anna Everwijn weigeren het door haar gemaakte legaat voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten uit te betalen. De Vroedschap besluit het in rechte te vorderen.

---

1) Zie in het Stads-Archief van Utrecht No. 1035: Afschrift van het testament van Anna Everwijn tot Santbrink, waarin een legaat van *f* 18 500 besproken wordt voor Hongaarsche Studenten in de Theologie te Utrecht 1734; met stukken betreffende het proces, door burgemeesters van Utrecht over dit legaat gevoerd tegen Hendrik Brantsen. 1736—1738.

Maendagh den xv^en^ *November* 1734.

Professor Duker wordt Emeritus verklaard met toekenning van een pensioen van *f* 500.

Maendagh den vij^en^ *Maert* 1735.

Petrus Wesselingh, professor te Franeker, wordt beroepen tot professor ordinarius Eloquentiae, Historiarum et Linguae Graecae op eene jaarwedde van *f* 1600.

Voor het Theologisch professoraat, vaceerend door het vertrek van professor van den Honart naar Leiden, worden voorgedragen de heeren Jablonski, professor te Frankfurt aan den Oder, en Clasenius, professor te Herborn.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Maendagh den xxj^en^ *Maert* 1735.

Professor Wesselingh neemt het beroep naar Utrecht aan, maar verzoekt, zijne komst te mogen uitstellen tot Juni; dit wordt toegestaan.

Maendagh den xviij^en^ *April* 1735.

Voorstel tot benoeming van een professor Theologiae.

Maendagh den ij^en^ *May* 1735.

Dankbetuiging aan professor Voorda voor de opdracht van zijn boek „*Interpretationes et Emendationes juris Romani, quibus accedit ejusdem Oratio pro decretalibus pontificum Romanorum epistolis.*"

Dynsdagh na Pinxter den xxxj^en^ *May* 1735.

Commissie benoemd ter installatie van professor Wesselingh op den 13^en^ Juni.

Woensdagh den j^en^ *Juny* 1735.

Albert Voget, professor te Groningen, wordt beroepen tot ordinaris professor Theologiae op eene jaarwedde van *f* 2200.

Maendagh den xx^en^ *Juny* 1735.

Professor Voget neemt het beroep naar Utrecht aan.

Maendagh den xxvij^en^ *Juny* 1735.

Is voorgebracht de specificatie van de heer professor Wesselingh, wegens onkosten van 't transport van zijn WelEd. familie, bibliotheecq en meubilen van Franequer herwaerts. En wijl Haer Ed. Achtb. bekendt is, dat Zijn Ed. aen 't tractement tegens de gewoonte aldaer een goede somme was gekort, zijn de heeren Burgemeesteren geauthoriseert om daerop te informeren en hetzelve insgelijx bevindende, naer discretie goedt te doen en Zijn Ed. specificatie daarmede te vergroten en te doen opmaken.

Maendagh den xxix^en^ *Augustus* 1735.

Commissie benoemd ter installatie van professor Voget op den 12^en^ September. Toegestaan aan professor Voget voor transportgeld *f* 610 en wegens afkoop van zijn verdere huishuur te Groningen, $^3/_4$ jaar tot 75 ducatons, *f* 236.5.

Maandag den xvij^en^ *October* 1735.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht

Dinsdag na Corsmisse den xxvij^en^ *December* 1735.

Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Acade-

mische zaken worden verzocht de viering van het aanstaande eeuwfeest der academie te regelen [1]).

Maandag den ix^en^ *Januarij* 1736.

Besluit om bij het naderende eeuwfeest mutatis mutandis zich te houden aan „den voet bij de inauguratie van de academie anno 1636 geobserveerdt."

Maandag den xvj^en^ *Januarij* 1736.

Besluit een penning te slaan ter eere van het eeuwfeest.

Maandag den xiij^en^ *February* 1736.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessores [2]).

Maandag den xx^en^ *February* 1736.

Besluit dat behalve de groote gedenkpenning voor het eeuwfeest, uit te deelen aan colleges van Staten, stad, hof en Academie, en aan predikanten, nog een kleine zal worden geslagen voor de studenten, ter waarde van 45 stuivers.

Maandag den xxvij^en^ *February* 1736.

Verzoek aan professor van Alphen, om den Zondag vóór het eeuwfeest een rede te houden in den Dom, zooals voor 100 jaar door professor Voet gedaan is.

Verzoek aan den kerkeraad, om het eeuwfeest in

---

1) Zie in het Stads-Archief van Utrecht No. 1018: Notulen der commissien tot voorbereiding van de feestelijke viering der academische eeuwfeesten van 1736 en 1786; en No. 1019: Plan van het ceremonieel bij de viering van het eerste eeuwfeest der hoogeschool. Met plan van de tafel bij den feestmaaltijd, lijst van de uitdeeling der penningen en opgaven der onkosten. 1736.

2) Gewoonlijk waren er 3, soms 4 Assessoren, maar dezen keer 5.

het publiek gebed te doen gedenken en eenige predikbeurten te verschikken.

Besluit om aan Majoor van Beverweerdt en aan den magistraat van Arnhem te schrijven, met verzoek om gedurende het eeuwfeest den pauker en 6 trompetters van het regiment La Lek af te staan.

Donderdag den j^en^ *Maert* 1736.

Goedgekeurd het plan voor het ceremonieel van het te vieren eeuwfeest, met besluit, het aan de voorstemmende leden ter inzage te zenden [1]).

Maandag den v^en^ *Maert* 1736.

De magistraat van Arnhem en de heer van Beverweerdt willigen het hun gedane verzoek in.

De leden van het Hoff provinciaal worden verzocht, met toga en bef op het eeuwfeest te verschijnen.

Dinsdag den xij^en^ *Marty* 1736.

De voorstemmende leden van de Staten van Utrecht noodigen de Vroedschap uit, aan hunne eerstvolgende vergadering deel te nemen, om te spreken over hunne bezwaren tegen het plan van het ceremonieel voor de viering van het eeuwfeest [2]).

Donderdag den xv^en^ *Marty* 1736.

Commissie benoemd om met de voorstemmende leden te confereeren over het plan tot viering van het eeuwfeest.

Saturdag den xvij^en^ *Meert* 1736.

Besluit om bij de viering van het eeuwfeest zich in

1) Het zeer omvangrijke plan is in zijn geheel opgenomen.

2) Het plan met de opmerkingen is in zijn geheel opgenomen.

alles te houden aan het in 1636 gevolgde plan. De voorstemmende leden hadden verklaard, daarmede tevreden te zijn [1]).

Maendag den xix^en^ *Marty* 1736.

Uitnoodigingen gedaan voor het aanstaande jubileum. Machtiging aan de commissie voor het jubileum om eenige zaken betreffende het afhalen van geïnviteerden, de promotie van zes doctores en het slaan van een gedenkpenning zelf te regelen.

Dinsdag den xx^en^ *Maart* 1736.

Commissie benoemd om op het eeuwfeest professor Drakenburg af te halen en naar het gestoelte te leiden tot het houden der oratie.

Vrijdag den xxiij *Marty* 1736.

Allerlei regelingen omtrent het ceremonieel bij het te vieren eeuwfeest.

Maandag den xxvj^en^ *Maart* 1736.

De Vroedschap op den eed vergadert, zijn binnen gebracht de volgende veersen, gedichten en andere werkjens ter occasie van het Jubileum Academie gemaakt en aan haar Ed. Achtb. gededicceert, alsse:

1. 't Hondertjarige jubelgedagtenissen der Academie van Utrecht, bestaande in een beknopt verhaal derselver oorsprong, opkomst, inweijing en jubelfeesten, alsmede in een redenvoering tot derselver inweijding den 13^en^ Maart o. s. 1636, van de nuttigheyd der Academie en schoolen, gedaan door wijlen den heer professor Gijsbertus Voetius, van nieuws beschaaft,

1) Ook dit plan is in zijn geheel opgenomen.

voorts in een naamlijst van alle de heeren professoren deser Academie geduurende de 100 jaaren zedert derselver stigting tot nu toe, beneffens eene korte leevensbeschrijving van den voorseyden heer professor G. Voetius, en eijndelijk volgt er eene lijste van alle de Academie en van de meest vermaarde Illustre schoolen in de christenheyt, eerst ontworpen door de heer professor G. Voetius en thans grotelijx vermeerdert door Izacq le Long, gedrukt en gedediceert door Matt. Visch, boekverkoper.

2. Jacobi Ode, theologi et philosophi Trajectini, Dissertatio theologica de anno Hebraeorum jubilaeo, occasione jubilaei secundi in Academia Trajectina, celebrandi die 27 Marty A. 1736 conscripta.

3. Hymani Secularis de jubilaeo Academiae Trajectinae, compositus per studiosos Hungaros en Transylvanos in academia Trajectina.

4. Carmen Seculare, in almae Academiae quae Trajecti ad Rhenum est centesimum natalum per Ottanem Arentsenium.

5. Canentis vesperae in seculare Academie Trajectinae festum, autore S. S. a Velden.

6. Elogue d'Utrecht et de son Academie a l'occasion du deuxieme jubile par Jennet.

7. Poeme adresse an venerable magistrat et conseil de la ville d'Utrecht a l'occasion du jubile de cent ans et de l'etablissement de l'accademie dans leur ville celebre 27 Mars 1736, presente par C. Formose, licentie et droit de la faculte de Paris, maitre de la langue Francoise en cette ville.

8. Eeuwgeteijde der Utrechtsche Academie met veel plechtigheijt gevierd den 27^{en} Maart 1736, na verloop van hondert jaaren, sedert nu in vaersen beschreven door Cornelis Westerbaan, Remonstrants predikant alhier.

9. Desselfs verklaring van den penning, gegeven van de WelEd. Groot Achtbare heeren Burgemeesteren en Vroedschap der stad Utrecht, ter gedagtenis van het eeuwfeest hunner Academie, gevierdt den 27en Maart 1736.

10. Het 2e 50-jarig jubile der Hoge schoole van Utrecht, toegeweijdt aan de Ed. Gr. Achtb. heeren Borgermeesteren en raden in de Vroedschap deselver stadt, gevierdt den 27 Maart 1736.

Naderhand zijn nog ingekomen twee Latijnsche gedichten, alsse van den rector Reijts en van de heer canonicq Jacob Fabrice Burman, zoon van den raad in de Vroedschap deser stad; item een Nederduyts veers van den predikant Laan, dewelke over de tafel van 't jubileum aan de aansittende heeren zijn gedistribueerdt.

Waarop gedelibereerdt zijnde heeft de Vroedschap alle de voors werkjes en gedigten voor aangenaam aengenoomen en onder de heeren leeden van de Vroedschap en Secretarissen gelast te distribueeren.

Dinsdag na Paasschen den iijen *April* 1736.

De heeren de Milan Visconti en Leusden, Gecommitteerden van Utrecht ter Generaliteit en in den Raad van State, excuseeren zich van het bijwonen van het eeuwfeest.

De heeren van den Steen, Smit en van Rheede, promoti doctores utriusque Juris, verkrijgen als zoodanig burgerrecht met exemptie van tocht en wacht.

Dankbetuiging en gelukwensch voor het eeuwfeest namens de Provinciale Staten, de professoren en de predikanten.

Dankbetuiging aan de Gecommitteerden tot het jubileum voor de genomen moeite met verzoek de nog loopende zaken af te doen.

Maandag den ix^en^ *April* 1736.

Mededeeling, dat aan de heeren Fagel, Griffier van Haar Hoog Mogenden, en Emants, Assayeur Generaall van 's Lands munten, namens de Vroedschap een zilveren penning ter hand was gesteld ter gedachtenis aan het jubileum.

Verzoek aan professor Drakenburgh om zijne Oratio solennis over het eeuwfeest te doen drukken.

Maandag den vij^en^ *May* 1736.

Dankbetuiging aan professor van Alphen voor het laten drukken van zijne predicatie voor het eeuwfeest.

Maandag den xiv^en^ *May* 1736.

Dankbetuiging aan professor Drakenburgh voor de opdracht van zijn *Oratio panegyrica in natalem secularem Academiae Trajectinae* in het Latijn en het Hollandsch.

Maandag den xxv^en^ *Junij* 1736.

Besluit, dat de 40 raden en de 4 secretarissen met den klerk Dragon elk een studentenpenning van het jubileum ten geschenke zullen krijgen en nog 8 ieder kunnen koopen voor *f* 16 bij den klerk Dragon.

Maandag den ix^en^ *Julij* 1736.

Verantwoording van de studentenpenningen en het daarvoor ontvangen geld, waarvoor *f* 704 aan den kameraar is betaald.

Maandag den xxx^en^ *Julij* 1736.

Autorisatie aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken om, daar de oude stempel, bij promoties in gebruik voor het munten der pen-

ningen, versleten is, een nieuwen te laten maken en voor een kap te zorgen.

Besluit om in appel te komen tegen het vonnis der stad Arnhem ten gunste van Hendrik Brantsen in het proces over het testament van Anna Everwijn en het legaat, door haar gemaakt aan de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xij^{en} *Augusty* 1736.

Commissie benoemd tot onderzoek der papieren betreffende het proces tegen Hendrik Brantsen.

Goedgekeurd de teekening voor een stempel voor de promotiepenningen.

Maandag den xvij^{en} *September* 1736.

Wij Borgemeesteren en Vroedschap der stad Utrecht verklare en beloven bij deese, dat wij den heer en Mr. Jan Rijnd^{t}. Pronk, advocaat voor den Ed. Hove van Gelderlandt en het graafschap Zutphen, en den heer . . . . van Hamel, procureur tot Arnhem, zullen indemneren, kost en schadeloos houden van de borgtochte bij henlieden gepasseert, nopende het appel in der zaake van ons in qualite als curateuren van de Academie binnen onse stadt, appellanten op ende jegens den heer Do^{r}. en oud-borgemeester Brandsen, in huwelijk hebbende vrouwe Nalida Everwijn, alsmede juffrouw Willemina Everwijn, geappelleerdens, indecies hangende. Ten oirconde hebben wij Borgemeesteren en Vroedschap der stadt Utrecht voornoemt, deese met stads zignet doen bevestigen en door onsen secretaris doen ondertekenen op den 17^{en} September 1736.

Maendag den j^{en} *October* 1736.

Toegestaan *f* 255 en 6 stuivers voor nieuwe stempels, gouden penning en ring, die noodig zijn bij eene promotie.

Maandag den xxij^en^ *October* 1736.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xix^en^ *November* 1736.

Mededeeling van de daartoe gecommitteerde heeren, dat het proces der stad tegen Hendrik Brantsen voor het Hof van Gelderland en Graafschap Zutfen nog niet verkeert in staat van wijzen en dat zij bij hun tweedaagsch verblijf te Arnhem hebben bevonden, dat de meeste praktizijns reeds door de tegenpartij waren geëngageerd, waarop zij de raadsheeren hebben opgezocht, om de belangen der stad aan te bevelen.

Maandag den xxvj^en^ *November* 1736.

Het tractement van professor Mussenbroek wordt verhoogd met *f* 200 per jaar.

Maandag den xvij^en^ *December* 1736.

Toegestaan *f* 331,6 voor de Arnhemsche praktizijns, die de noodige papieren in orde hebben gebracht voor het appel in de zaak tegen H. Brantsen.

Maandag den xiij^en^ *January* 1737.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Professor Drakenborg ontvangt 100 ducatons als recognitie voor het houden der oratie over het jubileum.

De commissie voor het Jubileum Academiae wordt bedankt voor hare bemoeiïngen, met verzoek een nauwkeurig verslag van al het gebeurde op te stellen.

Maandag den iij^en^ *Maart* 1737.

Voor het houden der oratie van professor Wesseling als aftredend Rector Magnificus wordt vastgesteld de 18^e^ Maart.

Maandag den j*en* *April* 1737.

Door den heere Van Cleeff aan de vergaderinge zijnde berigt, dat in den processe tot Arnhem tusschen de heeren regeerders dezer stad en oud-burgemeester Brandsen, was gediend van gravamina in appel behorende, vervolgens ter deliberatie van haar Ed. Achtb. was brengende, of niet van dienst zoude zijn, dat van stads wegen een missive van voorschrijvinge aant Hof van Arnhem, tot bekoming van korte expeditie van voorsz. processe, wierde afgezonden; alsmede om bedagt te zijn op een project van accoord, soo het geval mogte komen te exteren. En of ook de heeren Van Cleeff en Van Ochten, als gecommitteerden en geauthoriseerden tot de zaken dezer processe, tot het besolliciteren derzelve weder daarheenen zoude afreijzen.

Waarop gedelibereerd, zijn om voorsz. poincten te examineren en de Vroedschap te dienen van haar Eds. consideratien en advis versogt en gecommitteerd de heeren Borgemeesteren en Oud-Borgemeesteren.

Dinsdag na Paasschen den xxiij*en* *April* 1737.

Bezichtiging van het zilveren koelvat ter waarde van *f* 347 en 11 stuivers, dat professor Drakenborg zal worden aangeboden in plaats van de vroeger vastgestelde 100 ducatons voor het houden der oratie over het jubileum.

Toegestaan *f* 200 als de stadshelft van het rapportgeld voor het appel in de zaak tegen H. Brantsen.

Maandag den xxix*en* *April* 1737.

Mededeeling dat het zilveren koelvat aan professor Drakenburg is overhandigd.

Uit twee concept-missiven een gekozen, om te worden gezonden aan het Hof van Gelderland ter zake van het proces tegen H. Brantsen.

Maandag den xiij^en^ *May* 1720.

Mededeeling dat de missive der stad is overhandigd aan den vicepresident van het Hof van Gelderland, dat de gecommitteerden onderscheiden personen hebben opgezocht, om het belang der stad te bepleiten, en de belofte hebben ontvangen, dat na den Landdag het proces spoedig zal worden afgedaan.

Maandag den xvij^en^ *Juny* 1737.

Voorstel tot benoeming van een opvolger voor professor van Alphen, die wegens hoogen leeftijd zijne betrekking niet meer kan waarnemen.

Woensdag den xix^en^ *Juny* 1737.

De heeren Gerardus van Hemert, Philosophiae Professor en predikant te Middelburg, en Wilhelmus Irhoven, Philos. Doctor en predikant te Eede, worden beroepen tot professores Theologiae, de eerste op een jaarwedde van *f* 2000, de tweede op een van *f* 1600 met het recht om een collegium Preumaticum (?) of Theologiae Naturalis te houden.

Professor van Alphen wordt wegens hoogen leeftijd vrijgesteld van predikdienst en colleges.

Maandag den xxiv^en^ *Juny* 1737.

Mededeeling dat de ontheffing van predikdienst en publieke lessen aan professor van Alphen is aangezegd.

Maandag den j^en^ *July* 1737.

Ds. Irhoven accepteert het beroep tot professor te Utrecht.

Maandag den xv^en^ *July* 1737.

De heer v. Hemert bedankt voor het professoraat te Utrecht.

Woensdag den vij*en* *Augusty* 1737.

Aan professor Voorda wordt aangeboden *f* 500 verhooging van tractement en de titel professor Juris hodierni, in geval hij bedankt voor een eventueel beroep naar Leiden.

Maandag den xij*en* *Augusty* 1737.

Professor Voorda belooft te Utrecht te blijven.

Maandag den ix*en* *September* 1737.

De 16*e* September wordt bestemd tot het houden der oratio inauguralis van professor Irhoven en eene commissie benoemd voor diens installatie.

Maandag den xxj*en* *October* 1737.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xxvij*en* *October* 1737.

Toegestaan *f* 478 aan professor Irhoven voor transportgeld enz.

Maandagh den xvij*en* *November* 1737.

Besluit om aan het Hof te Arnhem, dat talmt met het proces tegen H. Brantsen, nog eene missive te zenden.

Maandag den ij*en* *December* 1737.

Mededeeling namens het Hof van Gelderland, dat alvorens uitspraak wordt gedaan in het proces der stad Utrecht tegen H. Brandsen, de beide partijen voor de heeren commissarissen moeten verschijnen ten fine van accomodatie, waartoe de heer Brandsen wel genegen is. De Vroedschap verzoekt de heeren

Verwey en van Ochten, over deze zaak advies uit te brengen.

Maandagh den ix^en^ *December* 1737.

De heeren van Ochten en Verwey worden gecommitteerd tot het bijwonen der conferentie te Arnhem in zake het proces tegen H. Brantsen en gemachtigd om met de Burgemeesters in dezen de noodige beslissingen te nemen.

Maandag den xxij^en^ *December* 1737.

Mededeeling dat de conferentie te Arnhem is afgebroken, doordat de zoon van den heer Brandsen, die daar voor zijn vader optrad, weigerde te onderhandelen, tenzij ook de overige geïnteresseerden, o. a. de familie Sauteyn, aan de beraadslagingen deelnamen; waarop de commissarissen er op aandrongen, dat daartoe nog pogingen zouden worden aangewend bij de Sauteyns.

Maandag den xxvij^en^ *January* 1738.

Besluit om het Hof van Gelderland per missive te verzoeken, de uitspraak in het proces tegen den heer Brandsen nog een weinig uit te stellen.

Maandag den ij^en^ *February* 1738.

Een brief met bijlage van het Hof van Gelderland in antwoord op dien der Vroedschap van 27 Januarij wordt ter beantwoording gegeven aan de heeren van Ochten en Verwey.

Maandag den x^en^ *Maart* 1738.

De 24^e^ Maart wordt bestemd tot het houden der oratie van professor Voget als aftredend Rector Magnificus.

Maandag den xvij^en^ *Maart* 1738.

Benoeming van Rector Magnificus en Assessoren.

Dinsdag na Paaschen den viij^en^ *April* 1738.

Mededeeling van den inhoud van twee brieven van den advocaat Pronk te Arnhem over het proces tegen den heer Brantsen. Machtiging aan de heeren van Ochten en Verwey om daarin namens de Vroedschap te handelen.

Maandag den xxviij^en^ *April* 1738.

Goedgekeurd de mededeelingen van de commissie over het proces tegen den heer Brantsen. Daar bij de behandeling voor de 6 ordinaris raden de stemmen hadden gestaakt, zal de zaak opnieuw worden behandeld. Daarbij zullen 5 adjuncten uit de naburige hoven of andere bekwame rechtsgeleerden worden uitgenoodigd. Deze nieuwe behandeling zal worden gelijkgesteld met een revisie, waarvan geen hooger appel mogelijk is.

Maandag den xij^en^ *May* 1738.

Mededeeling van de namen der personen, die door het Hof van Gelderland zijn aangewezen als adjunct-reviseurs van het proces tusschen de Vroedschap en den heer Brantsen.

Maandag den xxj^en^ *July* 1738.

Verzoek om advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken over een schrijven aan de Staten-Generaal en een aan de Staten van Utrecht van graaf Teleki uit Weenen, betreffende het aannemen en onderhouden van eenige studenten, alumnen voor de Gereformeerde kerken in Sevenber-

gen, aan de Universiteiten te Utrecht, Franeker en Groningen.

Maandag den xxv^en^ *July* 1738.

Mededeeling, dat het Hof te Arnhem in zake het proces der stad Utrecht tegen H. Brandsen bepaald heeft, dat nogmaals beide partijen zouden confereeren, ten overstaan van eene commissie uit de hoven van Gelderland, Friesland en Brabant. De Vroedschap bevestigt de volmacht der heeren Van Ochten en Verwey.

Maandag den xxvij^en^ *Julij* 1738.

Mededeeling van de beslissing in het proces tegen den heer Brantsen, waarbij deze wordt gecondemneerd tot betaling van *f* 20000, door juffrouw Anna Everwijn bij de bekende dispositie gelegateerd.

Saturdag den xxvij^en^ *September* 1738.

Autorisatie aan de heeren Van Ochten en Verwey, om het legaat in ontvangst te nemen, dat door mejuffrouw Anna Everwijn is vermaakt ten behoeve der Hongaarsche en Zevenbergsche studenten in de Theologie te Utrecht, ter waarde van *f* 20000 met de verschenen rente.

Maandag den xij^en^ *October* 1738.

Mededeeling van de ontvangst van het door Anna Everwijn gelegateerde ten behoeve der Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xxvij^en^ *October* 1738.

De Vroedschap besluit, dat de onkosten, door de stad gemaakt in het proces tegen H. Brantsen, zullen worden vergoed uit het legaat van Anna Everwijn. Op de obligaties, waaruit dat legaat bestaat, zal worden

genoteerd, dat deze zijn gelegateerd ten behoeve der Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den x^en^ *November* 1738.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den ij^en^ *Maart* 1739.

De 19^e^ Maart wordt bestemd voor het houden der oratie van professor Irhoven als aftredend Rector Magnificus.

Maandag den xvj^en^ *Maart* 1739.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Woensdag den xxv^en^ *Maart* 1739.

Mededeeling dat professor Otto naar Bremen vertrekt; zijn verzoek om met de colleges te mogen voortgaan, tot nog eenige studenten zijn gepromoveerd, wordt toegestaan.

Maandag den iv^en^ *May* 1739.

Abraham Wieling, professor te Franeker, wordt beroepen tot professor ordinarius Juris civilis et feudalis op eene jaarwedde van *f* 1700.

Maandag den xj^en^ *May* 1739.

Johannes Guiljelmus Hofman, professor te Wittenberg, wordt beroepen tot professor Juris publici et naturalis op eene jaarwedde van *f* 1800.

Dinsdag na Pinxteren den xix^en^ *May* 1739.

Professor Wieling neemt het beroep naar Utrecht aan. De tractementen der professoren Voorda en Wieling worden van *f* 1700 gebracht op *f* 1800.

Maandag den jen *Juny* 1739.

Professor Hofman verzoekt een maand uitstel voor de beslissing omtrent het hem aangeboden professoraat.

Maandag den viijen *Juny* 1739.

Autorisatie aan den stadsthesaurier om aan professor Otto voor zijn vertrek een half kwartaal tractement te betalen.

Maandag den xven *Juny* 1739.

Aan Ds. Elsnerus wordt aangeboden de extraordinaris professio Theologiae op eene jaarwedde van *f* 200, mits hij bedankt voor een eventueel beroep te Amsterdam.

Maandag den vjen *Juli* 1739.

Professor Hofman belooft, binnen 8 à 10 dagen te beslissen.

Maandag den iijen *Augustus* 1739.

Professor Hofman bedankt voor het beroep te Utrecht.

Maandag den xxxjen *Augusty* 1739.

De 14e September wordt bestemd voor het houden der oratio inauguralis van professor Wieling, de 15e voor die van den extraordinaris professor Mattheus Elsnerus, terwijl eene commissie wordt benoemd voor beider installatie.

Maandag den xxviijen *September* 1739.

Johannes Laurentius Fleischer, professor te Frankfort a/O. wordt beroepen tot professor Juris publici et naturalis op eene jaarwedde van *f* 2000.

Maandag den v^en^ *October* 1739.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, uit wier naam de Theologische faculteit ook de Vroedschap dankt voor de trouwe bezorging der renten uit het Arnhemsche legaat.

Maandag den ij^en^ *November* 1739.

Voorgelezen twee brieven, een van baron De Bar en een van professor Fleischer, waarop de Vroedschap besluit den heer Van Ginkel, extraordinaris Envoyé aan het hof van Pruisen, te verzoeken, de demissie van den laatste te bewerken.

Maandag den xxij^en^ *November* 1739.

Bericht van den heer Van Ginkel, dat de koning weigert professor Fleischer ontslag te geven.

Maandag den xxj^en^ *December* 1739.

Voorgelezen twee brieven van baron De Bar, die zijn leedwezen betuigt, dat het beroepen van professor Fleischer geen succes heeft gehad, en een van professor Fleischer zelf, waarbij deze bedankt voor het beroep te Utrecht.

Besluit om te onderzoeken, of het gerucht aangaande een beroep van professor Mussenbroek naar Leiden waarheid bevat, en zoo ja, om te beproeven, hem tot bedanken te bewegen.

Dinsdag den xxij^en^ *December* 1739.

Professor Mussenbroek belooft, dat hij de Vroedschap terstond bericht zal zenden, wanneer hij het verwachte beroep naar Leiden ontvangt.

Maandag den xxiij^en^ *December* 1739.

Professor Mussenbroek ontvangt en accepteert het beroep naar Leiden. De kameraar wordt verzocht, met hem te spreken over het overbrengen der onder hem berustende instrumenten en het maken van een lijst daarvan.

Maandag den xj^en^ *Januarij* 1740.

Den heere cameraar Strik van Lindschoten, hiertoe bij haar Ed. Achtb. resolutie van den 28^en^ December 1739 verzogt ende gecommitteerd, heeft ter vergaderinge ingebragt en overgeleverd twee memorien ofte inventarissen van de instrumenta physica et astronomica, op stads kosten door den heere professor Musschenbroek aangekogt. Welgemelten heer Strik van Lindschoten versoekende te weten waar dezelve instrumenta sullen werden overgebragt, heeft de Vroedschap na deliberatie goed gevonden, dezelve tot nader ordre onder zijn Ed. bewaringe te verblijven, en dat voors. memorien in des Vroedschaps resolutien sullen worden geinsereerd. Zijnde voorts zijn Ed. voor genome moeijten in deze bedankt.

Luydende dezelve memorien als volgd:

> Inventaris van de instrumenta phijsica, gekogt voor het Theatrum academicum der stad Utrecht, door den heere professor Petrus van Mussenbroek.

Een groote lugtpomp.

Een machine tot de percussio van Mariotte.

Een machine tot de percussio en de kragten der lighamen na de nieuwste manier, met twee palmhoute linealen, vier kopere pinnen met schuyfjes, vier schuyvende kopere winkelhaakjes, negen yvore ballen,

seven ho... ...ers. ...
...nhoute ... ...
...le percuss... ...
...pend ge... ...
... essens.
... met zijn ...
... voet, ...
... loorboorie ...
... in vacuo.
... een swart ...
... cravium.
... stukken. ...
... op te ...
... rond ...
... twee yder
... ...ssio cor-
... ...eeren

Vyf hooge sylinderglazen, onder en boven open.

Een glas, zynde een sipho, dienende tot een fontijn, met twee kopere pijpen.

Een glas met een pijpje binnenin, en een koper spuijtje om de zuyginge te expliceren.

Een lang glas met koper beslag, om den barrometer te expliceren.

Zes glaasjes van verscheyde groote, dienende tot de lugtpomp.

Een lange pijp met een glaasje, dienende tot de vis electica van de lugt.

Een vlesje met twee gaatjes ter zijden in, om de zijdtwaardsche drukkingen der vogten te expliceren.

Een lange hooge kelk tot de lugtpomp.

Een lange vles, dienende tot de watermannetjes.

Een groen recipient met zyn koper dexel en andere aparatus om de lighamen in vacuo in brand te steken.

Een glaze sypho op een loode voet en verdere aparatus om te toonen dat de vogten in vacuo door dezelve niet overlopen.

Een glaze bol, om de electriciteijt van het glas te toonen.

Ettelijke kleyne glaze bolletjes.

Een steene kannetje met quiksilver.

Eenige flesjes met verscheyde chimische vogten, om de effervescentie te toonen.

Een tribometrum om de wryvinge en resistentie van de lighamen, die op malkanderen bewogen worden, te meten, met drie sylinders op haare spillen drayende en seven paar pannen.

Een nieuwe-modensche Engelsche kraan van den heer Des Anguliers.

Een digestor van Papijn, om alles int kort murruw te koken.

Twee marmora tot de cohaesio.

Een houte doos met eenige loode plaaten.
Een follis hudrosstaticus met zyne kopere pijp.
Twee balancen, yder met haare schalen.
Een gemeene houte balance.
Een Aeolipila met een kromme pijp.
Een Aeolipila op een houte wagentje.
Zes loode gewigten van verscheyde swaarte.
Een koper pijlgewigt van agt pondt.
Vier kleynder kopere gewigten.
Een bakje met fyn gewigt.
Een fontijn van Nieuwentijt.
Een kopere fonteijn, dienende tot de lugtpomp.
Twee kopere heniesferia(?) tot de lugtpomp.
Twee kopere pijpen om de persingen der vogten naar boven toe te meten.
Een koper bekertje en een kopere kraan, dienende beijde tot de lugtpomp.
Een palmhoute doos met zyn glaze pijp en koper quadrant tot de projectio corporum gravium.
Twee blikke siphones.
Eenige houte catrolletjes.
Een koper machinetje om de natuur van 't geluijd te toonen, volgens 's Gravezande.
Een kopere machine om de experimenten in een gecondenceerde lugt te toonen.
Een groote kopere pot met kraantjes en verschyde pypen, om de stralen van fontynen te toonen.
Ettelijke houten, die gediend hebben om hunne sterkte te vinden, met vier yzere ogen en spilletjes.
Een kleyn termometertje.
Een pyrometer.
Een toverlantaarn.

Voor verschot gedaan op het Theatrum Physicum in den jaare 1736 . . . . . *f* 6—. —.

Inventaris van de instrumenta astronomica, gekogt voor het Observatorium astronomicum der stadt Utrecht, door den heer professor Petrus van Mussenbroek.

Een Engels staande penduel horologie.

Een Engelse graatboog, om de hoogte der zon te meten.

Een Engelse micrometer in een segrijn kasje.

Vier verdeelde glazen tot den micrometer dienende.

Een machinetje om den wind te meten dienende.

Twee oude globi van Blauw.

Twee nieuwe globi van Valk.

Een sphera Copernica.

Een sphera Tholemaica.

Een Engelsche sphera Copernica, uytgevonden van den heer D. Zaguliers, met een lade, waarin vyf globi en verscheyde andere aparatus, om alle de phenomina van de aarde rondom de zonne lopende te demonstreren.

Een groote ronde houte tafel met bewegelijk bled' dienende tot de voornoemde sphera.

Een thelescopium van sestien voeten.

Een thelescopium van twaalf voeten.

Een thelescopium van acht voeten.

Een groote beweeglyke opstaande paal, om de thelescopia op te leggen.

Twee beweeglyke krukken, om de thelescopia op te leggen.

Een kopere machine om de oculaire eijnden der thelescopia op te leggen.

Een heliometrum met zijn bordt, houte kloot, tubus en twee glazen.

Een hamer en een nyptang.

Twee tafeltjes.

Een leije tafel om op te demonstreren.

Drie vaste lantaarns en een slons.
Twee tinne inktkokers.
Drie tinne kandelaars en twee yzere snuijters.
Een groote vierkante tafel.
Twee lange banken en twee korte.

Rekening van verschot, gedaan ten dienste van de Universiteijt van Utrecht, door den heer professor P. van Musschenbroek in den jaare 1734.

Een instrument in Engeland gemaakt, dienende om de gelijke hoogtens der sterren te observeren op het Observatorium astronomicum.		
Een instrument in Engeland gemaakt, om te observeren den waren tyd, wanneer de sterren door den meridiaan doorlopen, dienende op het Observatorium astronomicum.		
Voor deze beyde instrumenten in Engeland betaald aan den maker Mr. Sisson	*f* 770—	—.
Nog voor drie oculairen tot een verrekeijker, hiertoe dienende	11—	—.
Aan vier brieven uyt Engeland hierover geschreven	2—8	—.
Voor het expedieren, wissel, inpakken, kistjes, costuim in Engeland	40—	—.
Voor vragt, inkomende regten en licent te Rotterdam, en van daar tot Utrecht betaaldt	39—10—	.
	f 862—18—	.

Maandag den xxij^{en} *February* 1740.

Professor Irhoven ontvangt *f* 200 verhooging van tractement en den titel Professor Historiae ecclesiasticae.

Professor Drakenburg wordt aangesteld tot Bibliothecaris op eene jaarwedde van *f* 200.

Besluit dat professoren bij vertrek naar een andere Academie de genoten douceurs en tractementsverhoogingen moeten restitueeren.

Maandag den vij^en^ *Maart* 1740.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den xiij^en^ *Maart* 1740.

De 28^e^ Maart wordt bestemd tot het houden der oratie van professor Serrurier als aftredend Rector Magnificus en tot het installeeren van Rector en Assessoren.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot stads finantie over de vraag, of bij overlijden van professoren met het betalen moet worden gehandeld als bij vertrek [1]).

Maandag den xvj^en^ *May* 1740.

De kameraar wordt verzocht, de astronomische instrumenten voorloopig te bewaren en voor het onderhoud daarvan te zorgen.

Maandag den xviij^en^ *Julij* 1740.

Verzoek om advies van de finantiele camere omtrent de regeling der betaling bij overlijden van professoren.

Maandag den xxv^en^ *July* 1740.

Besluit dat aan de erfgenamen der professoren het tractement van de maand, waarin zij komen te overlijden, nog zal worden betaald.

---

1) Zie 18 May 1717.

Maandag den viijen Augusty 1740.

De Vroedschap, bevreesd dat bij overlijden van professor Burman te Leiden een van de professoren Drakenburg of Wesselingh daar mocht worden beroepen, biedt hun f 300 verhooging van tractement aan.

Maandag den xven Augusty 1740.

Professor Drakenburg verbindt zich, te Utrecht te blijven: professor Wesselingh houdt het nog in beraad.

Woensdag den xxiiijen Augusty 1740.

Christiaan Wolf, professor te Merpurg, wordt beroepen tot professor Philosophiae et Matheseos te Utrecht op een tractement van f 2000.

Maandag den xxvjen September 1740.

Besluit den beroepen professor Wolf opnieuw te schrijven, daar men vreest, dat de eerste brief is zoek geraakt.

Maandag den iijen October 1740.

Aan professor Wesseling, te Franeker beroepen wordt na eenige aarzeling een pensioen voor zijne weduwe beloofd.

Maandag den xen October 1740.

Professor Wolf bedankt voor het beroep naar Utrecht.

Maandag den xvijen October 1740.

Verzoek der Theologische faculteit om subsidie voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xxiiij^en^ *October* 1740.

Toegestaan de gewone *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten en voor ditmaal nog *f* 150 voor het winterseizoen.

Maandag den xxx^en^ *January* 1741.

De rijdermeester verzoekt verhooging van tractement wegens de duurte van het paardenvoer.

Maandag den xxvij^en^ *February* 1741.

Autorisatie om te zorgen voor eene reparatie aan het hoog auditorium in de Academie, waarbij „de coupel leggende onder 't dak het maken van een platte solderinge belettede."

Maandag den vj^en^ *Maart* 1741.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den xiij^en^ *Maart* 1741.

Benoeming eener commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Dinsdag na Paasschen den iij^en^ *April* 1741.

Mededeeling dat professor Wesseling heeft bedankt voor een beroep te Franeker, waarna gedelibereerd wordt over het verleenen van een douceur daarvoor. Burgemeesters en Gecommitteerden tot de academische zaken worden verzocht te rapporteeren over zulk een geschenk en over het veranderen van het vroedschapsbesluit van 22 Februari 1740 omtrent het restitueeren van verhoogd tractement bij vertrek der professoren.

Maandag den x^en^ *April* 1741.

Mededeeling dat namens de Vroedschap aan professor Wesseling hare tevredenheid is betuigd over zijn besluit, om te Utrecht te blijven.

Maandag den vij^en^ *Augusty* 1741.

Aan profeszor Wieling wordt *f* 200 verhooging van tractement aangeboden, ingeval hij bedankt voor het ontvangen beroep te Marburg in Hessen.

Maandag den xiv^en^ *Augusty* 1741.

Professor Wieling belooft te Utrecht te blijven.

Maandag den ij^en^ *October* 1741.

Autorisatie om een geschikt persoon te zoeken voor het in orde houden van de mathematische instrumenten der stad.

Maandag den xvj^en^ *October* 1741.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xij^en^ *Maart* 1742.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den ij^en^ *April* 1742.

Besluit om te doen onderzoeken, of de mathematische instrumenten wel behoorlijk in orde worden gehouden.

Maandag den iij^en^ *Juny* 1742.

Aanbeveling van eenige personen ter vervulling der vaceerende plaatsen in de Philosophie en Botanie.

Het tractement van professor Wesselingh, die waarschijnlijk naar Leiden zal worden beroepen, wordt gelijk gemaakt aan dat van professor Drakenborgh, bedragende *f* 1700.

Maandag den xxiij^en^ *July* 1742.

Bij de beraadslaging over het beroepen van opvolgers voor professor Serrurier, die overleden, en professor Mussenbroek, die naar Leiden vertrokken is, staken de stemmen, zoowel ten opzichte van de heeren Burman en Van Wachendorff als van de heeren Du Bois en Horthemels, die allen 14 stemmen kregen.

Maandag den xxx^en^ *July* 1742.

Toegestaan *f* 500 aan professor Drakenburgh voor het aankoopen van boeken voor de Bibliotheek uit de nalatenschap van den secretaris Op den Noord.

Jan Burman, professor te Amsterdam, wordt beroepen tot professor Medicinae et Botanices op eene jaarwedde van *f* 1600 met vrije woning, en Johannes Horthemels, predikant te Westzanen, tot professor Philosophiae op eene jaarwedde van *f* 1000.

Maandag den vj^en^ *Augustus* 1742.

Professor Burman verzoekt eenige dagen uitstel; de heer Horthemels neemt het beroep als professor te Utrecht aan, waarop de Vroedschap besluit, hem de noodige papieren ter losmaking van kerk en classis te zenden.

Maandag den xiij^en^ *Augusty* 1742.

Professor Burman bedankt.

Maandag den xx*en Augusty* 1742.

De extraordinaris professor Elsnerus stelt zijn ambt met de daaraan verbonden jaarwedde van *f* 200 weer ter beschikking van de Vroedschap.

Maandag den x*en September* 1742.

De concept-instructie voor den hortulanus en diens knecht wordt tot nader onderzoek voor 8 dagen gedeponeerd ter secretarie van de politie.

Maandag den xvij*en September* 1742.

Is weder ter vergaderinge voorgebragt en gelesen de concept-instructie voor den hortulanus en onderknegt van den kruijthoff deezer Accademie, door de heeren oud-burgemeester De Reuver en de vordere Gecommitteerden tot den Hortus academicus ontworpen, en luijdende als volgt. Waarop gedelibereert, heeft de Vroedschap zig daarmeede geconformeert.

Instructie voor den hortulanus en den onderknegt van den kruijdhoff van de Academie te Utrecht.

1.

Den dienaar van den tuijn zal een netten en specificquen inventaris maken van alle bomen, gewassen en planten, die in den hof gevonden worden, en daarvan een dubbeld aan de heeren Gecommitteerden ter hand stellen, en alle jaren ten overstaan van die heeren nasien, ten eijnde geweten worde, welcke defecten in den hoff gevonden worden.

2.

Den voorschreven hortulanus en onderknegt sullen vlijtigh oppassen, dat alle gewassen, die in den ge-

melden hoff voorhanden zijn of in het toekomende in denzelven zullen gebragt worden, in een behoorlijke order, die hem volgens de catalogus, tot dien insigte gedrukt, ofte andersints door den professor Botanices zal aangeweesen zijn, worden gecultiveert en gemultipliceert, 't zij door zaad, steekwortels, afzetsels of inleggen; alles tot conservatie en perfectie van de voorschreeve order en luijster van denzelven hoff.

3.

Tot dien eijnde zullen zij ook, en specialijk de onderknegt, alle plantae indigenae off inlandsche gewassen, die in den voorschreeven hoff mancqueren, mitsgaders derzelver zaden off vruchten, ter behoorlijker tijd opsoeken en volgens de gemelde ordre in den voorschreeven hoff ter neder stellen, en op derzelver conservatie een goede acht slaan.

4.

En in cas eenige van dezelve planten, 't zij in- of uytlandsche, in de voorschreeve ordre niet wel geconserveerdt en gemultipliceert konden worden, zullen zij zigh benaarstigen, dat tegelijk in tobben, potten of andere bequaame plaetsen van den hoff worden gecultiveert, ten eijnde dezelve of een afzetsel van dien jaarlijks in de voorschreeve ordre konnen getransporteert worden.

5.

Zullen zij alle vaste planten, die in den gemelden hoff zijn komen te vergaan of die zij bevinden in de voorschreeve ordre te deficieren, alsook meede de annueele of zomergewassen, die geen volkomen off rijp zaadt voortgebragt hebben, op een register te

stellen en 't zelve bij tijts aan den professor behandigen, opdat sulke defecten gesuppleert worden.

6.

Zullen zij alle planten, staande in de bedden, potten off tobben, met pertinente nommers noteren op sodanige wijse als de professor Botanices zal oordeelen te behooren, en vlijtige sorge dragen, dat de voorschreeve nombers bij ijder plante geconserveert, of te soeke, of defect geraakt zijnde, werderom (!) hersteld worden.

7.

Zullen zij gehouden zijn alle zaden, die in den voorschreeven hoff tot perfectie gekomen zijn, ter dispositie van den professor Botanices en tot voordeel van den hof vlijtigh te colligeren, en dezelve distinctelijk en met beschrijving derselver namen in de kasse daartoe geordineerd terneder leggen en onder bewaringe van den professor laten blijven.

8.

Zullen zij alle considerable gewassen en planten, die perijkel lopen om te vergaan, aanstonds aan den professor aanwijsen, ten eijnde op desselfs overlegh en goetvinden tot de subsistentie van dien gearbeijd mogte worden. En in cas eenige derselver mogten komen te vergaan, zullen zij gehouden zijn dezelve aan den gemelden professor te vertonen.

9.

Zij sullen ook geene zaden, bollen off wortels opnemen, verplanten, verzetten, nog eenige veranderinge in den voorschreeve hoff sonder communicatie en consent van den professor maken, die dan vervolgens

van 't gepasseerde kennisse zal geven aan de welgemelde heeren Commissarissen.

10.

Zullen ook geene bomen, planten en kruijden, hoedanigh die ook mogten zijn, verkopen, verruijlen, verhandelen off ook weggeven, zelfs niet eenige zaden daarvan gecollecteert, dan met voorweten en expresse toestemminge van den professor.

11.

Zullen zij niet toelaten, dat eenige takken, stekken, zaden etc., bij de studenten off andere afgetrokken off gecolligeert worden, onder hoedanigen pretexte zulx zoude mogen geschieden.

12.

En opdat voorgekomen worde, dat onder voorwenden van privata collegia, repetitie of andersints, eenige aanleijdinge worde gegeven, dat de studenten off andere in den tuijn komen op ongelege tijden off anders soo dikwils, dat bij den hortulanus of den onderdinaar van den tuijn de nodige voorsorge niet wel gedragen kan worden tegen het plegen van desordres, zal de professor Botanices den dienaar van den tuijn perfecte advertentie doen geven soo van de uuren van zijne publicque lessen als van de privata collegia; zoodanigh reguleren, dat de dienaar en de onderdienaar van den tuijn niet te veel worden gedistraheert van het waarnemen van haeren dienst, en dat diegeene van de studenten, welcke in hun particulier eenige revue of repetitie zouden willen doen in den voorschreven tuijn, niet zullen komen dan op seekere uuren, daartoe te assigneren, als wanneer de voornoemde tuijn zal open staan.

13.

Zij sullen niet toelaten, dat om de voorschreeve kachels des winters geplaatst off geconserveert worden eenige vreemde bomen van buijten ingebragt sonder permissie van de heeren Commissarissen, maar die plaatsen alleen bewaaren en besteden ten dienste der gewassen in den academischen hoff.

14.

Men zal ten behoeve en ten dienste van den tuijn een onderknegt aanstellen en onderhouden, om den dienaar van denzelve in alles 't welk voorschreeve is te helpen; en zal den professor Botanices een bequaam persoon daartoe despicieren en aan de heeren Commissarissen voordragen, om bij hen bevestigt te worden, en dat soowel gemelde professor als de dienaar besorgen, dat de onderknegt tot de kennisse van de tuijnsaken worde aangelegt en geinstrueert, om mettertijd van hem gedient te mogen worden, en zal hij derhalven zigh moeten verbinden ten minsten den tijd van vier jaaren.

15.

Zal op alles moeten passen, sonder sigh met eenige saken, domesticque off anders te bemoeijen of te laten gebruijken dan alleen met zijn tuijnwerk en hetgeene daartoe behoort.

16.

Zal insgelijks op de ordre van den professor Botanices vlijtigh colligeren alle sodanige plantae indigenae en waterplanten, als van tijd tot tijd bij denselven professor tot het houden van zijne publicque lessen andersints nodigh zullen worden geoordeelt, en in de vereijschte

ordre rangeren, en generalijk opvolgen alle sodanige ordres en beveelen, als hem indertijdt door den professor Botanices zullen worden gegeven.

17.

En zal met den ondertuijnman gehandelt en geconvenieert worden op een jaarlijks tractement, soo ten reguarde van zijn loon als zijn kostgeld, daarover hij met den dienaar van den tuijn zal mogen accorderen, of soo hij daartoe niet genegen is, sal hij sig zelven mogen voorsien, met dezen verstande, dat hij sigh altijt zal onthouden soo nae aan den academischen tuijn als eenigsints mogelijk zal zijn, om altijt bij de hand te weesen.

18.

Zij zullen beijde bij alle occasie aan den gemelden professor toedragen alle behoorlijcke respect en gehoorsaamheijd en desselfs ordre, tot dienst van den gesegden hoff strekkende, sonder eenige tegenspreekingh vlijtigh en getrouwlijk nakomen en uijtwerken.

19.

De dinaar van den tuijn zal de rijpe vrugten niet mogen afplukken als met communicatie van den professor Botanices, en zal dezelve met desselfs voorweten doen presenteren aan de heeren Burgemeesteren en heeren Commissarissen.

20.

Van elcken persoon, welcke den academietuijn versoekt te mogen sien, zal aan den dinaar van den tuijn worden betaald drie stuijvers, waarvan den onderknegt een darde part zal genieten (uijtgesondert van

studenten in de medicijnen off knegts der apothecars, indien dezelve op een bequame en gelegen tijdt ietwes hadden naar te sien), mits dat de dienaar ofte onderknegt goede toesicht hebbe, dat door de beschouwers geen nadeel aan boomen, gewassen of planten worde toegebragt, en dat sulks geschiede op bequame tijd en uure.

21.

De dinaar van den tuijn of de onderknegt sullen niet vermogen sig een off meer dagen uijt de stad te begeven, of sigh uijt den huijs mogen absenteeren, zonder permissie en voorweten van de heeren commissarissen en professor Botanices.

22.

De dinaar van den hoff zal geen arbeijders in den hoff meer dan ordinair emplojeren, dan met permissie en voorweten van den heere cameraar.

23.

De jegenwoordige dinaar van den tuijn zal op deese instructie een formelen eedt in handen van de heeren Borgemeesteren doen, van die exactelijk te agtervolgen, gelijck de onderknegt van gelijcken zal moeten doen in handen van de heeren Gecommitteerdens den eedt van getrouwigheijdt en van niets in eeniger maniere te sullen vervreemden.

Aldus gearresteerd in de Vroedschap der stad Utrecht den 17^{den} September 1742. In kennisse van mij

J. V. BAERLE.

Poincten bij forme van gravamina opgegeven ,door den hortulanus Van Leeuwen en door de heeren Gecommitteerdens;ten genoegen aan hem opgelost.

7.

De zaade gecolligeert zijnde, of dezelve niet mogte gelegd worde daar de professor en hortulanus beijde toegang toe hebben, omdat ik des winters dezelve in een boek moet schrijven.

9.

Dit is niet mogelijk als wel op extra-ordinaire en bijsondere veranderinge, als wanneer de professor dan kennisse zal gegeven worde.

14.

Versoeke haer Edele, dat haer Edele Achtb. mij ook mogt authoriseere de knegt off knegts mijn beveelens ook te moeten gehoorsamen, om voor onlusten bewaart te mogen worden.

20.

Indien ijmand uijt beleeftheijd eens meer quam te geven, of de knegt met de darde part van de drie stuyvers zal tevreden zijn, en als ik een vriend oft vrinden kreegh, hij daarvan niet te mooge pretendeere.

21.

Rakende mijn persoon beloove wanneer ik meer als een dag uijt de stad moest gaan, haer Edele Achtbare en de professor Botanices kennis te geeve.

23.

Wanneer ik ijmand eens een blommetje quam te geven of iets dat ik weg moest werpen, hierin niet te mogen sondigen.

Op heden den 27^{en} November 1742 eed gedaan.

Waarop gedelibereerdt heeft de Vroedschap sig daarmeede geconformeerdt.

Maandag den xv^en^ *October* 1742.

De 22^e^ October wordt bestemd voor het houden der ìnaugureele oratie van professor Horthemels en eene commissie benoemd om hem te installeeren.

Maandag den v^en^ *November* 1742.

Ter occasie van 't distribueren der oratien van den heere professor Horthemels, en alsdoen gewaar geworden, dat de aanspraak aan haer Edele Achtbare niet in behoorlijcke terme was geschiet, nog op derzelver rang gesteldt, is na deliberatie goedgevonden tot het examineren deezer saake te versoeken de heeren Borgemeesteren en Gecommitteerdens tot de accademisse zaken, en de Vroedschap deswegens te dienen van derzelver consideratien en advis. Inmidden secretaris van Baarle gelast opgemelte professor Horthemels te versoeken bij provisie geene exemplaren derzelve uijt te geven en de reets uijtgegevene te doen ophalen.

Maandag den xij^en^ *November* 1742.

Besluit dat in de oratie van professor Horthemels de toespraak aan de Vroedschap moet worden veranderd en herdrukt, omdat ze niet overeenstemt met de daarvoor vastgestelde formule, luidende: „*Nobilissimi amplissimi consules et senatores; inclitae hujus Academiae curatores etc.*"; of wanneer een of meer heeren van de voorstemmende leden tegenwoordig zijn: „*Inlustres ac Praepotentes Reipublicae Trajectinae ordines, electi, equites, magistratus.*"

Deze voorschriften moeten in de Acta Senatus Academici worden geregistreerd.

Maandag den xix^en^ *November* 1742.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Toegestaan aan professor Horthemels *f* 506 en 6 stuivers voor transportgeld en voor onkosten bij zijn losmaking van de classis.

Maandag den iij^en^ *December* 1742.

Mededeeling, dat bij testament door den heer van den Enden een stichting van *f* 30.000 is opgericht ten bate van de Academie. De administrateurs, de professoren Mil en Voorda en de predikant van Noorden, stellen voor, dit kapitaal bij de stad te beleggen. De Vroedschap neemt dit voorstel aan en besluit $2^1/_2$ % rente te geven.

Maandag den x^en^ *December* 1742.

Besluit dat de renten van de stichting van den heer van den Ende ten bate van de Academie, door de administrateurs bij de stad belegd, zullen ingaan op den dag, waarop de thesaurier de geheele som ontvangt.

Maandag den xxj^en^ *December* 1742.

Mededeeling van eenige vragen van de professoren Mil en Voorda over het legaat van van den Ende.

Maandag den xxj^en^ *January* 1743.

Aangenomen de door professor Mil aangeboden opdracht van zijn boek „*Dissertationes selecte, varia s. Litterarum et Antiquitatis orientalis Capita.*"

Maandag den xj^en^ *February* 1743.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Besluit dat den 25^en^ Februari professor Drakenborgh eene lijkrede zal houden op professor van Alphen.

Maandag den xviij^en^ *February* 1743.

Commissie benoemd ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1743.

Besluit dat de rede van den aftredenden Rector Magnificus op den 25^en^ Maart zal worden gehouden.

Maandag den xviij^en^ *Maart* 1743.

Door de heeren Borgemesteren ter vergaderinge zijnde voorgebragt, dat haer Edele waren opgewagt ende begroet door de heeren professore Mil, Voget en Irhoven, aanlangende de consternatie onder de Hungarise en Sevenbergse studenten op de Academie alhier, wegens het te huijs roepen van die natie door de koninginne van Hungarijen ende Bohemen, versoekende declaratoir of ook voorschreeve studenten op 's lands Academien daaronder begrepen waren, heeft de Vroedschap den heere Strick van Linschoten, Gecommitteerde ter Generaliteijt, versogt ende gecommitteerd met den heere Raedpensionaris en andere Hollandse heeren, of daar Zijn Edele vermeijnt van vrugt te wesen, te spreecken, en dat verstaan mag werden vorengemelte studenten van dien opbod geëximeert te zijn.

Maandag den j^en^ *April* 1743.

Goedgekeurd de concept-obligatie voor de *f* 30.000 die door J. D. van den Enden, in leven raad van Utrecht, aan de Academie aldaar zijn vermaakt en welke de stad heeft geleend tegen $2^1/_2$ %.

Dingsdag nae Paasschen den xvj^en^ *April* 1743.

Namens den raadpensionaris van der Heym wordt medegedeeld, dat men goede hoop heeft dat de Hon-

gaarsche en Zevenbergsche studenten zullen worden vrijgesteld van het opontbod hunner koningin.

Maandag den xxij^en^ *April* 1743.

Medegedeeld, dat de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten een certificaat kunnen krijgen van baron Reischach, den gezant der koningin van Hongarije en Bohemen.

Maandag den xiij^en^ *May* 1743.

Regeling omtrent de quitantie, te geven aan de erfgenamen van den heer van den Enden voor de *f* 30.000 door hen betaald.

Besluit dat de professoren, onder wie het legaat van den heer van den Enden eerst heeft berust, aan de stad quitantie zullen geven voor de obligatie van *f* 30.000.

Maandag den xxij^en^ *July* 1743.

Gysbertus Matheus Elsnerus en Franciscus Burmannus, predikanten te Utrecht, worden ter vervanging van professor van Alphen beroepen tot professores ordinares Theologię en tot een halve beurt als predikanten, elk op eene jaarwedde van *f* 1800.

Als opvolger van wijlen professor Serrurier wordt tot professor ordinarius Medicinę, Chimię et Botanices gekozen Dr. Evert Jacob van Wachendorff op eene jaarwedde van *f* 600 met vrije woning.

Professor Odé ontvangt *f* 200 verhooging van tractement en den titel professor Astronomi, Matheseos et Physicę experimentalis.

Professor Wieling ontvangt *f* 200 verhooging van tractement en den titel professor Juris publici Romano-Germanici.

Vrijdag den ij*en* *Augusty* 1743.

Ds. Franciscus Burmanius accepteert het beroep te Utrecht.

Maandagh den xij*en* *Augustus* 1743.

Goedgekeurd twee concept-quitantien, opgesteld volgens Vroedschaps-resolutie van Maandag 13 Mei 1743, betreffende het legaat van van den Ende ten behoeve van studenten in de Theologie te Utrecht.

Maandag den ij*en* *September* 1743.

De 16*e* September wordt bestemd tot het houden der oratio inauguralis van professor Elsnerus.

Maandag den ix*en* *September* 1743.

Datums bepaald voor de orationes inaugurales van de professoren Burmannus en Wachendorff en commissies benoemd ter installatie van hen en van professor Elsnerus.

Maandag den xxij*en* *September* 1743.

Besluit omtrent de naamlijst der in den Hortus aanwezige gewassen.

Maandag den xxx*en* *September* 1743.

J. Broedeleth wordt in plaats van den overleden Alexander van Megen aangesteld tot Academie-drukker, onder verplichting van aan de Wed. Meijer en na haar dood aan haar kinderen jaarlijks uit te keeren *f* 350.

Maandag den vij*en* *October* 1743.

Datum vastgesteld voor de oratie van professor Wielingh wegens zijn nieuwen titel als professor Juris publici.

Maandag den iiij^en^ *November* 1743.

Datum vastgesteld voor een oratie van professor Odé wegens zijn nieuwen titel.

Maandag den xviij^en^ *November* 1743.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den ix^en^ *Maart* 1744.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Datum bepaald voor de oratie van professor Odé als aftredend Rector.

De tractementen der professoren Christiaan Bernard Albinus, Johan Oosterdijck Schacht en Jacobus Odé worden met ieder *f* 200 verhoogd.

Maandag den xxij^en^ *Maart* 1744.

Professor Odé ontvangt nogmaals *f* 200 verhooging van tractement en belooft, voor het beroep te Franeker te bedanken.

Maandag den xij^en^ *April* 1744.

Machtiging om met de katholieke kerk te onderhandelen over een stuk land voor een nieuw winterhuis bij den Hortus, daar het oude onbruikbaar is geworden.

Maandag den j^en^ *Juny* 1744.

Autorisatie om het winterhuis bij den Hortus, ter bewaring van oranjeboomen en andere teere planten, te doen herstellen.

Maandag den xv^en^ *Juny* 1744.

Aan professor Oosterdyck Schacht, die te Leiden is beroepen in plaats van zijn vader, wordt *f* 300 verhooging van jaarwedde aangeboden.

Maandag den xxij*en* *Juny* 1744.

Professor Oosterdijck Schacht bedankt voor het beroep te Leiden.

Maandag den xxvij*en* *July* 1744.

Toegestaan *f* 47—19—8 voor een gouden promotiepenning.

Maandag den xiv*en* *September* 1744.

Toegestaan *f* 373 en 10 stuivers voor boeken, die professor Drakenborgh voor de Bibliotheek heeft aangekocht.

Maandag den ij*en* *November* 1744.

Toegestaan *f* 300 subsidie voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, waarbij besloten wordt dat „in 't vervolg en bij nader versoek een lijste van 't getal dier studenten zal worden overgegeven en aan haerlieden de faculteyt gelaten om onder een professor te studeeren, voor welke verkiesing mogte hebben."

Maandag den j*en* *February* 1745.

Machtiging om N. Reth uit Transylvanië, die al meer dan 10 jaar aan de Academie is, niet langer te doen deelen in de som, toegestaan voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten. Besluit om een aantal jaren vast te stellen, gedurende hetwelk men daarvan zal kunnen profiteeren.

Maandag den xxij*en* *February* 1745.

Besluit dat geen Hongaarsch of Zevenbergsch student meer dan 3 of hoogstens 4 jaar subsidie zal genieten.

Maandag den viij^en^ *Maart* 1745.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Datum bepaald voor de oratie van den aftredenden Rector Magnificus.

Maandag den xj^en^ *October* 1745.

Op het jaarlijksch verzoekschrift van de professoren in de Theologie om *f* 300 subsidie voor de Hongaarsche Zevenbergsche studenten wordt besloten deze zaak nog te houden in advies.

Vrijdag den xij^en^ *November* 1745.

Is gehoord het rapport van de heeren Burgemeesteren, die volgens commissie en authorisatie met de heeren Scholarchen hadden gebesoigneerdt over de propositie en communicatie ter vergaderinge gedaan, namentlijk, dat zeer apparent en te dugten was, dat D^r^. Jan Frederick Reitz, rector van de Latijnse School alhier, te Amsterdam in plaatse van den overleden rector aldaar stonde beroepen te worden, en gelet op desselfs geleerdheijt en verdere goede hoedanigheden, waarvan preuves gegeven hadden, nyt dien hoofde vermeynden, dat alle middelen van inductie en persuasien tot zijn verblijff alhier behoorden te worden bij der hand genomen, dat ook haer Edele op gisteren Do^r^. Reitz daarover hadden onderhouden ook met augmentatie van tractement jaarlijcks, welcke afgegeven hadde, dat het hem niet soo zeer om penningen te doen was, maar principalijk sag op een titul. Waarop gedelibereerdt zijnde heeft de Vroedschap ten dienste der scholen goedgevonden denselven Do^r^. Jan Reitz te vereeren met den titul van extraordinaris professor Oratoriae et Poeseos, en augmentatie tot twee hondert gulden jaarlijks, mits maar een uur op den dag collegie houdende.

Versoekende de heer Burman aangetekend te worden, dat zijn Edele van contrarie Sentiment was geweest, wel mogende lijden, dat aan den voornoemden rector Reitz, schoon reeds meerder wedde hadde dan ooijt eenig rector genoten heeft, vermeerdering van jaarlijks tractement, indien alleen de post als rector bleeff bekleeden, worde toegestaan; dogh vermeyndt zijn Edele, dat en de schoolen nadeel en d'Accademie geen dienst nogh luijster zal worden toegebragt, indien gemelde rector tot professor 't zij ordinair 't zij extra-ordinair word aangesteld, omdat de functie van rector, zal se naar behooren worden waargenomen, vereijscht een geheel man, en dezelve met geen vrugt voor de scholen kan worden bekleedt van ijmandt, die boven 't schoolwerk publicque lessen ende collegien moet houden; dat een zeer wesentlijk voordeel word toegebragt en aan de stad en aan de scholen, indien de rector kostkinderen houdt, om welck te konnen doen, aan hem de wooninge van soo een spatieus huijs is toegestaan; dat volgens het rapport door Burgemeesteren aan haer Edele Achtbare gedaan de rector Reitz onder andere redenen, die hem permoveerde om te versoecken tot professor te worden aangesteldt, hadde geallegueerdt, in 't vervolgh geen kostkinderen meerder te willen houden en van dien last zigh te willen ontdoen, waaruyt consteert, dat de schoolen groot nadeel zal worden toegebragt, vermijnende hij heer Burman, met het intrest van de stad en schoolen meerder overeen te zullen komen, indien men middelen aanwendende (!) om den rector Reitz te beweegen te blijve continueeren in het houden van kostkinderen, dan beloninge te geven omdat hij sig den dienst wil onttrekken. Dat ook de Academie geen gebrek aan professoren heeft, vooral niet in de literatuur, werdende de literae humaniores door de heeren Draken-

borgh en Wesselingh met veel ijver, neerstigheijd, roem en luijster gedoceerdt, en dat het schijnen zoude alsoff die heeren in eenigh gedeelte harer professie nalatigh waren ofte niet voldeede, zoo men haer een derde wilde toevoegen, temeer daar in voorige tijden die professie door een hooghleeraar is bekleedt en in 't vervolgh, door vertrek of afsterven van een dier twee voornoemde heeren, bij een zoude konnen worden waargenomen.

Den heere burgemeester Van Cleeff seijde, zijn Edele contra-aanteeckeninge daartegen te reserveeren.

Maandag den xv^en^ *November* 1745.

De heer Johan Frederik Reitz neemt het extraordinaris-professoraat Oratorię et Poeseos op eene jaarwedde van *f* 200 aan. Zijn verzoek om het eerste half jaar te worden vrijgesteld van het houden van publieke lessen wordt toegestaan.

Maandag den xxij^en^ *November* 1745.

Besluit dat de gewone *f* 300 aan de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten zullen worden toegestaan, maar dat de Gecommitteerden tot de academische zaken met de professoren in de Theologie zullen spreken over het uitdeelen daarvan en dat de studenten zelf mogen kiezen onder welken professor zij willen studeeren.

Maandag den xxix^en^ *November* 1745.

Besluit dat jaarlijks een lijst moet worden ingediend van de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, onder wie de subsidie van *f* 300 wordt verdeeld en van de faculteit waarin zij studeeren.

De heer Burman protesteert tegen de contra-aantee-

kening [1]) van burgemeester van Cleeff, waarin eene insinuatie tegen professor Burman voorkomt.

Rapport van de heeren, die op last der gecommitteerden ad causas academicas hebben onderzoek gedaan naar een geschil over de tweede editie der dissertatie van Jo. Blondeel.

„Dat de heer professor Horthemels verklaart hadde, dat tevreden was, dat Do^r^ Blondeel wierde geordonneerd op nieuws te compareeren voor de heeren Gecommitteerden tot de accademische zaken, en aldaar in presentie van den heer Horthemels te erkennen de onwaarheijd van het door hem geavanceerde, namentlijck: *dat hij de voorreede van de tweede editie van zijn dissertatio De Legibus hadde uijtgegeven met communicatie van den professor Horthemels; dat die heer hem geraden hadde de passage rakende den heer professor Irhoven daarin te laten*, met bijvoeging: *dan krijgen de andere ook meede een snee in haer bek*, zijn leedweesen daarover te betuijgen en haer Wel Edele Groot Achtbare excuus te versoeken, dat de stoutheijd hadden gehad, haer WelEdele Groot Achtbare zoo onbetamelijk te abuseeren; als meede zijn leedweesen daarover aan hem heer Horthemels te betuijgen en te bekennen, dat het door hem geavanceerde ten eenemale valsch was, en hem meede daarover excuus te versoeken. Dat zij heeren Gecommitteerdens vermeijnden, dat hetzelve als conform zijnde aan de resolutie door de heeren Gecommitteerden ad causas academicas genomen, door de Vroedschap behoorde geapprobeerdt en een extract van derselver resolutie aan Do^r^ Blondeel, om daaraan te obedieeren toegesonden te worden.

Dat wat betreft het geposeerde van Do^r^ Blondeel rakende den eenen heer gecommitteerde tot zijn

---

1) Zie resolutie van 12 November 1745.

promotie, een van de heeren professoren in de Medicijnen en de heeren Irhoven en Horthemels, die heeren oordeelden, dat hetzelve door Do^{r} Blondeel in een publicq Latijnsch geschrift als onwaar zijnde behoorde gerevoceerd te worden.

Dat eijndelijk de heeren professoren van de Theologische facultijt vorderde, dat het request, bij hetwelcke dezelve haer beswaar tegens het geschrift van Do^{r} Blondeel aan haer Wel Edele Groot Achtbare hebben ingebragt, nevens de resolutie bij UEdele Groot Achtbare op hetzelve te nemen, door Do^{r} Blondeel op zijn kosten door den druk in het Latijn behoorde te worden gemeen gemaakt, met een door hem Blondeel ondertekend declaratoir, dat hij ondergeschreeve de Theologische faculteijt weegens de menigvuldige beledigingen, haer in de tweede editie van zijn dissertatie De Legibus aangedaan en hem door al te groote drift of inattentie ontvallen, excuus versogte.

En alsoo beijde die versoeken meede conform zijn aan hetgeene reets bij de heeren Gecommitteerden ad caussas academicas geresolveert is, zoo zouden zij heeren Gecommitteerdens van advis zijn, dat daarop dusdanige resolutie door de Vroedschap zoude kunnen genomen worden."

De Vroedschap beveelt Blondeel, de gevraagde voldoening te geven aan de beleedigde personen, op grond dat in zijn dissertatie „niet alleen gevonden worden veele onwaarheeden, dewelcke de goede naam en faam van verscheijde persoonen daarinne gementioneert laederen, maar ook groove en onbetamelijke expressien rakende de heeren professoren in de Theologische faculteijt, even alsof dezelve boven andere professoren uijtstekende waren in onwetentheijd, onverstand, ongeregeltheijd en quaataardigheijt. Dat haer Wel Edele Groot Achtbare het ten enemaal onbetamelijk vinden,

dat een jongeling, die pas even van de Academie is gekomen, sigh zoo verre door zijn vaniteijt en drift van de jeugt laat vervoeren, dat hij een geheele faculteijt, die men niet kan seggen, dat ooijt in haer pligt gemancqueert heeft, maar welkers leden met alle vermogen den [1]) luijster van deeze Hooge Schoole niet zonder vrugt soeken te bevorderen, op soo een stoute en indecente manier durft aantasten, te meer als geconsidereerdt word, dat hij is een burger en inwoonder van deeze stad en een onderdaan van haer Wel Edele Groot Achtbare, die verpligt is het beste en welsijn van deeze stad en academie te behartigen." [2])

Maandag den xxvij^en^ *December* 1745.

Gehoort de lecture der requeste op heden gepresenteert bij de professoren der Heijlige Godgeleerdheijd alhier, te kennen gevende, dat seecker werck onder de pers is bij den drukker Besselingh van heer professor Abraham Wielingh tegen haerlieder Theologisse faculteijt, in 't welke men verneemd, dat verscheijde personeele beledigende bijzonderheeden, rakende de leeden van die faculteijt voorkomen, ook sulcke waarover men met professoren elders ligt in strijt konnen raken, breder bij opgemelte requeste vervat. Heeft de Vroedschap goedgevonden te versoeken de heeren Borgemeesteren en Gecommitteerden tot de academissche zaken, om 't gunt voorschreeve te examineeren en daarvan te rapporteeren.

---

1) HS. *en*.

2) Op dit besluit volgt in de notulen een Latijnsche vertaling daarvan en een request der Theologische faculteit, waarin deze in het Latijn zich beklaagt over de beleedigingen, haar door Ds. Blondeel aangedaan. Daarbij zijn de geincrimineerde passages van Blondeels dissertatie afgeschreven.

Maandag den xxiiij^en^ *January* 1746.

Datum bepaald voor de oratio inauguralis van professor Reitz en eene commissie benoemd voor zijne installatie.

Verzoek om rapport over hetgeen in de laatste besoigne is verhandeld met de Theologische professoren en met Dr. Blondeel. [1])

Maandag den xiiij^en^ *February* 1746.

In plaats van den overleden professor Wielingh wordt Johan Georg Estor, professor te Marburg, beroepen tot Ordinaris professor Juris civilis et Juris publici Romano Germanici, „te doceeren in de Latijnse taale", op eene jaarwedde van *f* 2400.

Besluit dat door een deurwaarder aan Dr. Blondeel zal worden gezonden een extract van de resolutie der Vroedschap van 29 November met bevel om daaraan binnen 14 dagen te voldoen.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den xxj^en^ *February* 1746.

Besluit om nader te onderzoeken een request van Mr. Valentijn Jan Blondeel.

Maandag den xxviij^en^ *February* 1746.

Datum bepaald voor de oratie van den aftredenden Rector Magnificus; commissie benoemd ter installatie van den nieuwen Rector.

Het verzoek van Dr. Blondeel wordt afgeslagen en

---

1) Zie in het stads-archief van Utrecht N° 1028 Afschrift van het vonnis van den academischen senaat tegen V. J. Blondeel wegens het beleedigen van eenige professoren in de tweede uitgave zijner dissertatie *De legibus Mosis* (1745).

hem nogmaals bevolen, binnen 14 dagen te voldoen aan de vroedschapsresolutie van 29 November 1745.

Maandag den xxviij^en^ *Maart* 1746.

Besluit om den volgenden Maandag de zaak van Dr. Blondeel te behandelen.

Maandag den iij^en^ *April* 1746.

Besluit om aan professor Estor te Marpurg een derde missive te zenden met copie der vorige en hem te verzoeken, nu binnen drie weken te antwoorden, daar men anders het aan hem gerichte beroep zal beschouwen als niet gedaan.

Maandag den ij^en^ *May* 1746.

Daar Ds. Blondeel weigert te gehoorzamen aan de vroedschapsresolutiën van 29 November 1745 en 14 Februari 1746, wordt hij van zijn burgerschap beroofd en besloten, dat hij nooit eenig ambt zal kunnen bekleeden binnen Utrecht.

De heer van Voorst teekent protest aan tegen deze resolutie.

Maandag den ix^en^ *May* 1746.

In plaats van den overleden professor Wieling worden beroepen Johan Heuman, professor te Altort(?) tot ordinaris professor Juris civilis et Juris publici Romano-Germanici op eene jaarwedde van *f* 2200, en Frederikus Godifridus Houck, professor te Deventer, tot ordinaris professor Juris civilis op eene jaarwedde van *f* 1000.

Maandag den xxiij^en^ *May* 1746.

Professor Houck neemt het beroep naar Utrecht aan.

Dingsdag nae Pinxteren den xxxj*en* *May* 1746.

Datum bepaald voor het houden der inaugureele oratie van professor Houck.

Professor Estor te Marburgh bedankt voor het beroep naar Utrecht.

Maandag den xx*en* *Juny* 1746.

Voordracht voor opvolger van professor Wieling: Uhl, professor te Frankfort a/O, Pestel, professor te Rinkelen (?) en Kaal, professor te Gottingen. Het tractement wilde men brengen op *f* 2000.

De Vroedschap besluit, eerst te onderzoeken, of niet professor Wesselingh genegen zou zijn, de professio juris publici Romano-Germanici op zich te nemen.

Maandag den xxvij*en* *Juny* 1746.

Petrus Wesselingh, professor Historiarum, Eloquentię et Linguę Grecę, wordt nog bovendien aangesteld tot professor Juris naturalis et Juris publici Romano-Germanici op een jaarwedde van *f* 500 boven zijn tractement van *f* 1700, zonder dat daarvan eenige restitutie behoeft te geschieden.

Maandag den iiij*en* *July* 1746.

Professor Wesselingh neemt het aangeboden juridisch professoraat aan.

Maandag den xxiiij*en* *October* 1746.

Ingebragt de memorie van boecken door directie van den heer professor Drakenborg tot Leijden ten dienste van Stads-Biblioteecq ingekogt, bedragende een somme van ses hondert vijff en sestigh gulden.

Memorie van eenige boeken, die ten dienste van de bibliotheecq in de auctie van den overleden heer Vitriarius te Leijden gecoft zijn.

Nummer			
134.	Goldastus De jurisdictione imperiali et requi (?) ac spirituale, Francof. 1621. 3 vol	*f*	15—: —
264.	Bucelini Germania topo-, chrono-stemmato-graphica. Aug. Vind. 1655 4 vol	„	23—: —
275.	Hundij Metropolis Salisburgensis cum notis Gewoldi. Ratisb. 1719 .	„	6—: —
337 338 339 340 341 342 343 344	Varia opera Lunigij. Lips. et Franc. 38 vol	„	355—: —
346.	Des H. Romischen Reicks Staats acta van Ietzigen XVIII Seculo durch Thucelium. Franc. 1715. 5 vol	*f*	36—: —
364.	Theatrum Europeum vom Jahr 1617 bis 1717. Francof. 1643 etc. 21 vol	„	180—: —
	Pagt.	„	19— 5—
	Provisie voor pakken, bestellen, aantekenen, de kisten terug. . .	„	30—15—
		f	665—: —

Is goedgevonden tot laste van 't comptoir van den heer Oud-thesaurier Van Westrenen en behoeven van opgemelde professor Drakenborgh ordonnantie ter betalinge van voorschreeve somme te doen depecheren.

Maandag den xxj^en^ *November* 1746.

Toegestaan *f* 72 en 3 stuivers voor de Bibliotheek.

Maandag den xx*en* *February* 1747.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den xxvij*en* *February* 1747.

Datum vastgesteld voor de oratie van den aftredenden Rector Magnificus.

Maandag den x*en* *April* 1747.

Ingediend eene memorie van professor Drakenborgh betreffende zeldzame boeken, die in de stadsbibliotheek ontbreken.

Maandagh den xvij*en* *April* 1747.

Autorisatie om eenige boeken voor de Bibliotheek te koopen.

Dinsdag na Pinxteren den xxij*en* *May* 1747.

Besluit dat bij de komst van den stadhouder professor Drakenborg eene rede zal houden.

Maandag den xxix*en* *May* 1747.

De vraag wordt gesteld, of bij de ontvangst van Zijne Hoogheid de burgerij den voorrang zal hebben of de studenten.

Maandag den v*en* *Juny* 1747.

De regeling van den rang van burgers en studenten bij de ontvangst van Zijne Hoogheid wordt opgedragen aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken na overleg met den Rector Magnificus.

Maandag den xij*en* *Juny* 1747.

Professor Drakenborg vraagt, of hij bij zijne rede den stadhouder alleen of ook de Staten moet noemen.

Professor Oosterdijck Schacht biedt aan, een boek aan de vroedschap op te dragen.

Maandagh den xix*en* *Juny* 1747.

Professor Drakenburgh zal in zijne rede alleen den stadhouder noemen.

Aan professor Oosterdijck, evenals aan ieder ander, zal het vrij staan, zijn boek op te dragen aan wien hij wil.

De studenten stellen voor, om bij de ontvangst van Zijne Hoogheid de stadsmuziek met eenige instrumenten te accompagneeren.

Toegestaan *f* 263 drie stuivers voor boeken voor de Bibliotheek.

Dinsdag den xxvij*en* *Junij* 1747.

Besluit om aangaande het voorstel der studenten, om bij de oratie voor Zijne Hoogheid de stadsmuziek te accompagneeren met eenige instrumenten, zich te regelen naar hetgeen den 29*en* te Leiden zal geschieden.

Maandag den x*en* *July* 1747.

Aan Zijne Hoogheid zal na zijne aankomst worden verzocht, een dag te bepalen voor het houden der oratie. Bij die gelegenheid zullen de professoren of Gedeputeerden van den Senaat hem recipieeren op straat buiten de deur der Domkerk.

Maandagh den xvij*en* *Julij* 1747.

Op den dag der oratie zullen de studenten gerangeerd staan van de palen op het Domkerkhof tot aan of in de kerk, om Zijne Hoogheid te recipieeren.

Maandag den xxiij*en* *July* 1747.

Besluit dat het vertoonde programma en de bekendmaking over de oratie van professor Drakenburgh in

laudem principis zal worden gedrukt, en dat men aan den Senaat zal toezenden de Vroedschaps-resolutie van den 10en July.

Dinsdagh den xxven *July* 1747.

Besluit om te informeeren, of zijne Hoogheid genegen is, de oratie aan te hooren, en zoo ja, hem te verzoeken, daarvoor dag en uur te bepalen.

Woensdag den xxvjen *July* 1747.

Zijne Hoogheid heeft besloten, de oratie bij te wonen en deze zal plaats hebben op Donderdag den 27en July des morgens om half elf.

Maandag den xxxjen *July* 1747.

Dankbetuiging aan de studenten voor de vele „blijcken van hoogagtinge en vreugdeteekenen" gedurende het verblijf des stadhouders te Utrecht.

Maandag den vijen *Augustus* 1747.

Besluit omtrent het drukken van de oratie van professor Drakenborgh.

Voorstel om aan professor Drakenborgh een douceur te geven, evenals vroeger aan professor Grevius; maar de som van 50 zilveren ducatons, welke deze heeft ontvangen, is nu niet voldoende, daar de tijden zooveel kostbaarder zijn geworden.

Maandag den xiiijen *Augustus* 1747.

Besluit dat bij overlijden van een der professoren in de Theologie hun aantal zal worden gebracht op drie.

Maandag den iiijen *September* 1747.

Dankbetuiging aan professor Oosterdyck Schacht voor de opdracht van zijn boek „*Institutiones medicinæ practicæ ad auditorum potissimum usus etc.*"

Maandag den ij*en* *October* 1747.

Goedgekeurd het voornemen van professor Voorda om den volgenden Maandag eene oratie te houden.

Maandag den ix*en* *October* 1747.

Toegestaan *f* 300 voor de 11 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten. In het vervolg en bij nader verzoek moet een lijst van hun aantal worden gegeven; het zal hun vrijstaan, te studeeren onder den professor, aan wien zij de voorkeur geven.

Maandag den xxx*en* *October* 1747.

Professor Christiaan Bernhard Albinus, gekozen tot lid der Vroedschap van Utrecht, wordt op zijn verzoek en onder dankbetuiging ontslagen als professor in de medicijnen. Voorstel tot spoedige benoeming van een opvolger. Men besluit te informeeren naar Bernhard Neuman, een bekeerden Jood, die een aanstelling had gevraagd als Lector in de Oostersche talen op een jaarwedde van *f* 300 à *f* 400.

Maandag den vj*en* *November* 1747.

Professor Wachendorff meldt, dat de boomen, planten en gewassen in goede orde in den Academietuin zijn gearriveerd; hij krijgt vergunning, om den door hem daarvan gemaakten catalogus op te dragen aan Burgemeesters en Vroedschap als Curatoren der academie.

Maandag den vj*en* *November* 1747.

De Academische Senaat verzoekt de Vroedschap, „dat haer Edele Achtbaere den bekeerden Joode Numan dog niet wilden begiftigen met eenigh publicq emploij of caracter op de Academie, daartoe onder andere allegeerende, dat nog niet was gebleeken, dat hij

belijdenis had gedaan van de Christelijcke religie, dat hij was gedoopt, off dat hij wettig getrouwd was met de vrouw daar hij eenige kinderen bij geteeld had."

Woensdag den viij^en^ *November* 1747.

De Stadhouder beveelt den bekeerden Jood Neuman aan ter benoeming tot lector in de Oostersche talen op een tractement van *f* 300 à *f* 400.

Donderdag den xxx^en^ *November* 1747.

In plaats van professor Albinus wordt professor Albertus Haller van Gottingen beroepen tot ordinaris professor Anatomię et Chirurgię op een jaarwedde van *f* 1500 Hollands „alsmeede nog driehondert Hollandse Ryxdaalders voor het transport van zijn weledele goederen."

Maandag den xviij^en^ *December* 1747.

Een brief van professor Haller in antwoord op zijne beroeping zal nader worden behandeld.

Voorstel tot verhooging van de jaarwedde van professor Wachendorff.

Dinsdag nae nieuwjaer den ij^en^ *Januarij* 1748.

Besluit professor Hallers brief vriendelijk te beantwoorden.

Het tractement van professor van Wachendorff zal van *f* 600 worden gebracht op *f* 1000; aan professor Oosterdyck Schacht zal men den titel verleenen van Institutionum et Praxeos professor.

Maandag den v^en^ *Februarij* 1748.

Datum bepaald voor het houden eener lijkrede op professor Drakenborgh door professor Oosterdyck Schacht.

Maandag den xix^en^ *Februarij* 1748.

De hoofdofficier der stad stelt voor om, nu het stadhouderlijk bewind hersteld is, ook de toespraken bij de oraties der professoren in dien geest te wijzigen.

Maandag den xxvj^en^ *Februarij* 1748.

Met toestemming van den Stadhouder wordt dr. Jacob Gijsbert Woertman beroepen tot ordinaris professor in de Anatomie en Chirurgie op eene jaarwedde van *f* 600.

Maandag den iiij^en^ *Maart* 1748.

Ingekomen een missive van den Stadhouder, waarbij deze de despectie van professor Woertman goedkeurt en den heer Reitz aanbeveelt als opvolger van professor Drakenburgh. Men besluit, te informeeren naar de wenschen van Zijne Hoogheid ten opzichte van de naderende verkiezing van een Rector Magnificus.

De beslissing omtrent de dedicatie der lijkrede op professor Drakenburgh en het zenden van eenige gedistingueerde exemplaren daarvan aan Zijne Hoogheid wordt overgelaten aan professor Oosterdyck Schacht.

Woensdag den vj^en^ *Maart* 1748.

Dr. Jan Frederick Reitz wordt gekozen tot professor in de Historie en de Welsprekendheid op eene jaarwedde van *f* 1600.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1748.

Datum bepaald voor het houden der oratie van den aftredenden Rector. Men besluit met het benoemen van een nieuwen Rector te wachten, tot er antwoord komt van Zijne Hoogheid, maar benoemt reeds een commissie ter installatie.

Maandag den xviij^en^ *Maart* 1748.

De oratie van professor Wachendorff wordt eene week uitgesteld, omdat de stadhouder nog niet heeft geschreven over de verkiezing van een Rector.

Saturdag den xxij^en^ *Maart* 1748.

Met toestemming van den stadhouder wordt tot Rector Magnificus gekozen professor Houck.

Maandag den xxv^en^ *Maart* 1748.

Professor Wachendorff zal op Donderdag den 28^en^ Maart zijne oratie houden als aftredend Rector.

Dinsdagh nae Paasschen den xvj^en^ *April* 1748.

Benoeming eener commissie ter installatie van professor Woertman.

Maandag den xxix^en^ *April* 1748.

Wijziging in de commissie tot installatie van professor Woertman.

Dinsdagh nae Pinxteren den iiij^en^ *Juny* 1748.

Benoeming eener commissie ter installatie van professor Reitz.

Maandag den xxj^en^ *October* 1748.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht onder de oude voorwaarden.

Maandag den iiij^en^ *November* 1748.

Op aanbeveling van den erfstadhouder wordt de heer Sebaldus Ravius aangesteld tot Lector in de Hebreeuwsche en Oostersche talen op eene jaarwedde van *f* 250.

Maandag den xxiij^en^ *December* 1748

Gevraagd, of de heer Sebaldus Ravius, die tot Lector in de Hebreeuwsche en Oostersche talen is aangesteld en daarvoor eene oratie wil houden, moet worden begiftigd met *f* 80 pro toga professorali.

Maandag den vj^en^ *January* 1749.

Besluit dat de Lector Rauw, wanneer hij eene oratie wil houden, dat zal moeten doen zonder toga.

Op het verzoek der pedellen Hendrick Nuys en Steven Brisser om verhooging van tractement zal later worden beslist.

Maandag den xxiij^en^ *February* 1749.

Besluit om den stadhouder te melden, dat men eerstdaags een nieuwen Rector denkt te kiezen en dat professor Wesselingh daarnaar solliciteert.

Maandag den xvij^en^ *Maart* 1749.

Met goedkeuring van den stadhouder wordt als Rector Magnificus gekozen de heer Mr. Petrus Wesselingh.

Datum bepaald voor de oratie van den aftredenden Rector.

Maandag den xxxj^en^ *Maart* 1749.

Besluit om een formulier te maken, waarnaar de professoren bij het houden van orations hunne toespraken moeten regelen.

Dingsdagh nae Paasschen den vij^en^ *April* 1749.

Besluit dat telkens wanneer het programma eener oratie, door een der professoren te houden, in de Vroedschap wordt gebracht, daarbij zal worden gegeven de aanspraak, door hem geconcipieerd.

Maandag den xxvij^en^ *October* 1749.

Toegestaan *f* 300 voor de 10 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xix^en^ *January* 1750.

De Lector Ravius wordt aangesteld tot extraordinaris professor in de Hebreeuwsche en Oostersche talen, waarbij zijn tractement met *f* 250 wordt verhoogd.

Maandag den viij^en^ *February* 1750.

Goedgekeurd eene concept-missive aan Zijne Hoogheid over de aanstelling van een Rector Magnificus.

Maandag den xvj^en^ *February* 1750.

Met goedkeuring van Zijne Hoogheid wordt als Rector Magnificus gekozen Johan Frederick Reitz.

Benoeming eener commissie tot installatie van den extraordinaris professor Ravius.

Maandag den xxiij^en^ *February* 1750.

Goedgekeurd de formule, waaraan de professoren zich moeten houden bij de toespraken in hunne oraties [1]).

Maandag den viij^en^ *Maart* 1750.

Toegestaan *f* 100 aan professor Odé voor reiskosten enz. bij het afhalen van een brandspiegel, dien Willem Hendrick van Broeckhuysen, heer van den Latmeer, aan de Academie wil schenken.

Machtiging om uit de Bibliotheek de boeken getiteld „*Acta Sanctorum*" onder recepisse voor eenigen tijd ten gebruike te zenden aan den heer Kannegieter te Arnhem.

1) De formule is in haar geheel opgenomen.

Maandag den viij^en^ *November* 1750.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den vij^en^ *February* 1751.

Goedgekeurd eene concept-missive aan Zijne Hoogheid ter aanbeveling van professor Woertman als Rector Magnificus voor het volgende jaar.

Maandag den xxij^en^ *February* 1751.

Met goedkeuring van Zijne Hoogheid wordt als Rector Magnificus gekozen Dr. Jacob Gijsbert Woertman.

Maandag den vij^en^ *Maart* 1751.

De aftredende Rector Magnificus zal Maandag den 29^en^ Maart zijne oratie houden.

Maandag den xxij^en^ *Maart* 1751.

Voorstel tot herstel van de rijderschoole „alsmeede 't aanstellen van bequaeme persoonen in de Mathesis, schermen, danssen en andere nuttige exercitien meer."

„Nog is door zijn Edele (burgemeester Verborcht) ingebragt een memorie of specificatie van boecken, door den heer professor Wesseling ten dienste van stads bibliotheecq ingekoft, monterende te zamen een somme van ses en negentig gulden dertien stuyvers. Is goedgevonden die door de stad te betaelen ten comptoire van den heer Thesaurier.

En dat de twee Placcaatboecken van Gelderland onder de aangekofte, ter secretarije van de politie zullen blijven berusten."

Machtiging om de boeken met houten banden op nieuw te doen binden in hoorn.

Maandag den xxix*en Maart* 1751.

Wijziging in de commissie tot installatie van Rector en Assessores.

Maandag den xxj*en Juny* 1751.

Voorstel tot benoeming van een meester in de Mathesis en Phisica.

Maandag den xix*en July* 1751.

Besluit om den heer Jan Castilion, lid van de Societeyt van Londen, te benoemen tot Lector in de Mathesis en Phisica, „mits lidmaat zijnde van de gereformeerde religie."

Maandag den xj*en October* 1751.

Voorstel tot benoeming van Jan Castilion tot extraordinaris professor.

Maandag den xviij*en October* 1751.

Regeling omtrent de toespraken bij professorale oraties, het drukken van programmata en het zenden van briefjes, waarbij men om een commissie van twee leden der Vroedschap verzoekt, om te assisteeren bij examens en promoties.

Maandag den xxv*en October* 1751.

Toegestaan *f* 300 voor de 15 (met name genoemde) Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Voorstel om een beperkt aantal jaren vast te stellen voor het genieten van onderstand door Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, „opdat met meer ijver haere studien voltrecken en niet om 't genot hier langer verblijven."

Maandag den xv^en^ *November* 1751.

Verzoek van Jan Castilion, om in plaats van tot Lector tot extraordinaris professor in Mathesis en Phisica te worden aangesteld. Zijn tractement zal ingaan op den dag van zijne aankomst te Utrecht en de stad zal haar derde deel daarvan, zoowel als van de *f* 250, hem als reiskosten toegezegd, betalen volgens resolutie der Gedeputeerde Staten van 2 November 1751.

Besluit dat geen Hongaarsch of Zevenbergsch student langer dan 4 jaar onderstand zal genieten, tenzij om pressante redenen.

Besluit, dat bij het stellen van programmata en het zenden van briefjes, om een commissie van twee heeren uit de Vroedschap te vragen ter assistentie bij examens en promoties, de professoren zullen blijven handelen zooals gebruikelijk was voor de aanstelling van den hoofdofficier van Lockhorst.

Maandag den xxij^en^ *November* 1751.

De Lector Jan Castilion zal worden benoemd tot extraordinaris professor in Mathesis en Physica.

Maandag den xxix^en^ *November* 1751.

De Lector Jan Castillion krijgt den titel extraordinaris professor Matheseos, Philosophię experimentalis et Astronomię.

Maandag den vj^en^ *December* 1751.

Commissie ter installatie van professor Castillion.

Maandag den xiij^en^ *February* 1752.

Gevraagd wordt, of men Hare Koninklijke Hoogheid zal raadplegen over de verkiezing van een nieuwen Rector.

Maandag den xxj^en^ *Februarij* 1752.

Goedgekeurd eene concept-missive aan Hare Koninklijke Hoogheid, waarbij professor Oosterdyck Schacht wordt aanbevolen als Rector voor het volgende jaar, en waarbij wordt voorgesteld de jaarwedde van professor Woertman van *f* 600 te brengen op *f* 1000 en den extra-ordinaris professor Rauw aan te stellen tot ordinaris professor op een tractement van *f* 800.

Maandag den xxviij^en^ *Februarij* 1752.

Met goedkeuring van H. K. H. wordt gekozen tot Rector Magnificus professor Oosterdyck Schacht.

De jaarwedde van professor Woertman wordt met *f* 400 verhoogd.

De extra-ordinaris professor Ravius wordt ordinaris professor met eene jaarwedde van *f* 800.

Maandag den vj^en^ *Maart* 1752.

Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den xij^en^ *Maart* 1752.

De aftredende Rector zal zijne oratie houden op Maandag den 20^en^ Maart.

Aanvragen van professor Castilion om machtiging tot het repareeren van eenige stads-instrumenten en om vermeerdering daarvan. Over zijn verder verzoek tot het houden van colleges over Logica en het gebruiken van eenige stads-instrumenten te zijnen huize, wordt advies gevraagd van een commissie.

Dinsdag nae Paesschen den iij^en^ *April* 1752.

Professor Castilion krijgt vergunning tot het houden van colleges over Logica en ook tot het gebruiken van stads-instrumenten te zijnen huize, mits hij instaat voor alle schade, een onderteekende lijst inlevert van

de geleende instrumenten en deze afstaat, zoodra een professor zijner faculteit ze noodig heeft voor publieke demonstraties.

De Heeren Burman en Woertman worden afgevaardigd om in den Senatus Academicus te spreken over het publiek defendeeren.

Maandag den xvij*en* *April* 1752.

Professor Rauw zal op Donderdag 27 April eene oratie houden.

Maandag den xvij*en* *April* 1752.

Ingediend een reeks voorstellen van de gezamenlijke professoren:

1°. dat om de publicque exercitia van disputatien frequenter te maken, de stad een gedeelte van het daartoe noodige papier zal bekostigen.

2°. dat de som, die jaarlijks voor de Bibliotheek wordt uitgetrokken, ook werkelijk daartoe zal worden besteed.

3°. dat het onderwijs in de Instituta zal worden geregeld.

4°. dat aan de studenten in de Medicijnen gelegenheid zal worden gegeven, om voor de bedden der patienten te zien practiseeren, en dus twee professoren beurtelings 2 maal per week 2 à 3 patienten in het gasthuis zullen bezoeken.

5°. dat de magistraat er bij Haar Edel Mogenden op zal aandringen, dat de professor in de Anatomie een of meer cadavera, mits niet van militairen, uit het gasthuis zal mogen gebruiken.

6°. dat zij die te Utrecht publice gepromoveerd zijn niet alleen, zooals reeds geschiedt, mogen worden vrijgesteld van tocht en wacht, maar ook van het officierschap in de burger-compagnieën.

7°. dat de Vroedschap haar resolutie, waarbij de professoren worden verplicht om bij vertrek naar elders de douceurs of augmentatie-tractementen, door hen genoten, te restitueeren, moge herroepen.

8°. dat de immuniteiten en exemptien van impositien, vroeger door professoren en studenten genoten, mogen worden hersteld.

9°. dat de Senaat een eigen secretaris zal mogen hebben, door de Vroedschap uit den Senaat te kiezen, en niet langer een secretaris, die tevens voor de stad die betrekking vervult.

Dingsdag nae Pinxteren den xxxiij^en^ *May* 1752.

Machtiging aan professor Castilion, om de stads-instrumenten te doen repareeren.

Maandag den xxiiij^en^ *July* 1752.

Machtiging tot het koopen van boeken voor de Bibliotheek en het aanvullen van den catalogus.

Maandag den vij^en^ *Augustus* 1752.

Ingekomen een schrijven van professor Castilion, waarin deze wijst op de noodzakelijkheid van de reparatie van eenige instrumenten en den aankoop van enkele nieuwe.

De Vroedschap besluit, aan de Staten te verzoeken, $^2/_3$ der onkosten te dragen.

Maandag den xiij^en^ *Augustus* 1752.

Machtiging om in overleg met professor Castilion te zorgen voor den aankoop der noodige instrumenten.

Maandag den xvij^en^ *September* 1752.

Toegestaan *f* 300 à *f* 400 voor instrumenten.

Maandag den xvj*en* *October* 1752.

Mededeeling dat de Senatus Academicus heeft aangedrongen op behandeling der punten, die hij 17 April heeft voorgesteld. Men neemt geen besluit.

Maandag den iiij*en* *December* 1752.

Op aanbeveling der Gouvernante wordt Christoffel Saxe benoemd tot extraordinaris professor Antiquitatum et humaniorum Literarum op eene jaarwedde van *f* 500.

Maandag den xxix*en* *January* 1753.

Commissie ter installatie van professor Saxe.

Toegestaan *f* 665—7—8 aan professor Castilion voor aangekochte instrumenten en andere voorschotten.

Lijst van instrumenten, berustende onder professor Castillion.

Maandag den xj*en* *February* 1753.

Machtiging om eene missive aan Hare Koninklijke Hoogheid op te stellen ter aanbeveling van professor Rauw als Rector Magnificus voor het volgende jaar.

Maandag den xviiij*en* *February* 1753.

Goedgekeurd de missive aan H. K. H.

Men zal omzien naar een opvolger voor wijlen professor Odé.

Maandag den xxvj*en* *February* 1753.

Gekozen tot Rector Magnificus met goedkeuring van H. K. H. professor Sebaldus Rauw.

Goedgekeurd een missive aan H. K. H. met verzoek om advies over de benoeming van den heer Johan David Hahn Heydelberga-Palatinus tot professor Phi-

losophię, Phisicę experimentalis et Astronomię op eene jaarwedde van *f* 1000, als opvolger van professor Odé.

Donderdag den j^en^ *Maart* 1753.

De heer Johannes David Hahn wordt beroepen tot professor ordinaris Philosophię, Phisicę experimentalis et Astronomię op eene jaarwedde van *f* 1000 [1]).

Maandag den v^en^ *Maert* 1753.

Datum bepaald voor de oratie van den aftredenden Rector Magnificus.

Maandag den xxvj^en^ *Maart* 1753.

Den heer Hahn neemt het professoraat te Utrecht aan. Hij verzoekt vrijstelling van de bepaling, dat een naar een andere Academie vertrekkend professor de genoten augmentatie moet restitueeren.

Dinsdag nae Paesschen den xxiiij^en^ *April* 1753.

Toegestaan *f* 115 voor boeken, door professor Wesselingh voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xxx^en^ *April* 1753.

Communiceerden den heer Borgermeester van Cockengen, dat door den heere Nieuwland waren gelegateerdt eenige manuscripten van den heere Gronovius aan deeze Stads-Bibliotheecq, en dat dezelve door Mevrouwe desselfs weduwe waren ter hand gesteld aan den heer grave van Rechteren, om dezelve daaraan over te geven. Heeft de Vroedschap den heer Burgermeester voor desselfs communicatie bedankt en den heer professor Wesselingh geauthoriseerdt om

1) De beroepsbrief is in zijn geheel opgenomen.

dezelve in de Bibliotheecq te schikken zooals zijn Edele best zal oordeelen, en daarboven te noteren door (wien) dezelve aan deezer Stads-Bibliotheecq gemaakt zijn. Verders den secretaris van Baarle gelast een brieff van dankzegginge aan Mevrouwe de Weduwe te coucheeren en haer Edele te laten afzenden.

Libri Msc.

1. Jac. Gronovii Notae in Euang. Matthaei.
2. „ „ „ in Acta Apostol.
3. „ „ „ in E(p)ist. ad Hebraeos.
4. „ „ „ ad Romanos.
5. „ „ „ in Evang. Lucae.
6. „ „ „ in Arriani Exped.
7. „ „ „ Aristophanis Nubes.
8. „ „ „ Sophoclis Oedip.
9. „ „ „ Herodiani hist. Lib. I.
10. „ „ „ Appian. Alexandr.
11. „ „ „ Luciani Insomnium.
12. „ „ „ Hesiodi Eun. K. 2. C.
13. „ „ „ Xenoph. Cijropaed.
14. „ „ „ Arriani var. hist.
15. Jac. Gronovii Praelect. de duabus columnis Sethi. Idem De tribus inscriptionibus, Trajani Siveri et Nervae.
16. J. F. Gronovii Lectiones in Herodian. L. II.
17. „ „ „ Excerpta Plautina Flores-Epla (?).
18. „ „ „ Terentiana.
19. Jac. Gronovii Dictata in Suetonium.
20. „ „ in Tacitum.
21. „ „ in Fragmentum annalium.
22. „ „ in Livium. 2 vol.
23. „ „ in Cicer. de Officiis.
24. „ „ in Florum.

25. Jac. Gronovii in Justinum.
26. „ „ in Salustium.
27. „ „ in Ovidii Metamorph.
28. „ „ in P. Melam.
29. „ „ Excerpta e Cic. Epist.
30. „ „ in Polijb. Hist. L. I.
31. „ „ in Sophoclis Ajacem.
32. „ „ in Homer. Il. A. B. G.

In octavo.

1. J. F. Gronovii Ortus et occasus vet. regum et regnorum.
2. „ „ „ Electa Petroniana.
3. „ „ „ Notae in Cic. Ep. ad Atticum.

Maandag den vij^en^ *May* 1753.

Benoeming eener commissie, die met de professoren in de Theologie moet overleggen, wat er gedaan kan worden voor zeker Hongaarsch student, die in een vlaag van krankzinnigheid uit zijn kamer in het water is gesprongen.

Maandag den xiij^en^ *May* 1753.

Ingekomen een request van den extraordinaris professor Jan Castillion, die verlangt ordinaris professor te worden.

Toegestaan ƒ 50 voor den krankzinnigen Hongaarschen student Gregorius Borsa, voor wien de professoren Theologiae, met name de Decan Burman, zullen zorg dragen, tot hij met anderen naar Hongarije terug kan keeren.

Maandag den iij^en^ *Juny* 1753.

Commissie ter installatie van professor Hahn.

Maandag den ix*en* *July* 1753.

Mededeeling van de overeenkomst tusschen de professoren Hahn en Castillion, om beurtelings een half jaar publieke experimenten te doen in het Theatrum Academicum, waarvoor professor Castillion de door hem geleende stadsinstrumenten aan professor Hahn, die zal beginnen, moet uitleveren.

Maandag den xxiiij*en* *September* 1753.

Toegestaan *f* 92 aan professor Burman als deken der Theologische faculteit ten behoeve van den krankzinnigen Hongaarschen student Borsa.

Maandag den xxij*en* *October* 1753.

Toegestaan *f* 300 voor de 8 met name genoemde Hongaarsche en Zevenbergsche studenten. Voortaan zal op verzoek bij het request moeten worden vermeld, hoe en aan wie het geld is gegeven.

Toegestaan *f* 100 voor den Hongaarschen student Borsa, die van het stads-dolhuys zal worden overgebracht naar het huys van gemak, en voor wien ook de professoren der Theologische faculteit *f* 100 hebben gegeven.

Maandag den xj*en* *February* 1754.

Opdracht om eene missive op te stellen aan H. K. H. over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xviij*en* *February* 1754.

Goedgekeurd de missive aan H. K. H. tot aanbeveling der heeren Hahn en Voorda voor Rector.

Maandag den xxv*en* *February* 1754.

Gekozen tot Rector met goedkeuring van H. K. H. professor Jacob Voorda.

Maandag den iiij^en^ *Maart* 1754.

De aftredende Rector zal zijne oratie houden den 25^en^ Maart.

Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den j^en^ *April* 1754.

Voorstel tot verhooging van de tractementen der professoren Horthemels, Rauw, Hahn en Saxe.

Maandag den xxix^en^ *April* 1754.

De jaarwedde van professor Horthemels wordt verhoogd met *f* 200 en die der professoren Rauw, Hahn en Saxe elk met *f* 300.

Maandag den xiij^en^ *May* 1754.

Besluit dat de stad voortaan het papier zal betalen, waarop de disputen voor de leden der Vroedschap, de secretarissen en de professoren gedrukt worden; dat de hospitaalmeester jaarlijks twee cadavera aan den professor Anatomię zal afstaan, maar niet van militairen, „mits dat sulx altijd in stilte geschiede"; en dat de vroedschapsresolutie van 22 Februari 1740 over het refundeeren van douceurs en augmentatie buiten werking zal worden gesteld.

Maandag den xx^en^ *May* 1754.

Mededeeling van de machtiging aan den Hospitaalmeester door de ordinaris gedeputeerde om den professor Anatomię jaarlijks twee lijken van onbekende personen af te staan.

Dingsdag nae Pinxteren den iiij^en^ *Juny* 1754.

Commissie om met de professoren Theologiae te spreken over het transporteeren van den krankzinnigen student Borsa naar zijn vaderland. Machtiging aan den thesaurier om het daartoe noodige geld te betalen.

Maandag den xxiiij^en^ *Juny* 1754.

Machtiging aan Gecommitteerden tot stads finantie om in den Hortus de kast voor vreemde gewassen te doen repareeren; met verzoek, een bestek in te dienen voor een nieuwe Oranjerie. Professor Wachendorff wordt verzocht, om te zien naar een geschikten tweeden knecht voor den Hortus.

Maandag den xxix^en^ *July* 1754.

Goedgekeurd de benoeming van Dirck van den Breuck tot onderknecht in den Hortus.

Maandag den iij^en^ *November* 1754.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den ix^en^ *December* 1754.

Professor Christiaan Hendrick Trotz van Franeker wordt beroepen tot professor Juris civilis et Juris publici-Belgici op eene jaarwedde van *f* 1600.

Maandag den xxij^en^ *December* 1754.

Professor Trotz neemt het beroep naar Utrecht aan.

Maandag den ij^en^ *February* 1755.

Opdracht om eene missive aan H. K. H. op te stellen over de verkiezing van een Rector.

Maandag den xvij^en^ *February* 1755.

Goedgekeurd eene missive aan H. K. H., waarbij de professoren Voget en Hahn worden aanbevolen voor Rector Magnificus.

Maandag den xxiiij^en^ *February* 1755.

Gekozen op aanbeveling van H. K. H. tot Rector professor Johannes David Hahn.

Maandag den iij^en^ *Maart* 1755.

De aftredende Rector zal den 20^en^ Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den ij^en^ *Juny* 1755.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academische zaken over het voorstel van H. K. H. om den extraordinaris professor Castillon te bevorderen tot ordinaris professor, — het tractement van professor Wachendorff te verhoogen met *f* 200, — en ook den extraordinaris professor Saxe te promoveeren tot ordinaris professor en diens jaarwedde te verhoogen met *f* 200.

Donderdag den v^en^ *Juny* 1755.

Besprekingen over het voornemen der ordinaris gedeputeerden, om professor Castillon namens de provincie *f* 200 per jaar te betalen, ook als hij ordinarisprofessor wordt.

Maandag den ix^en^ *Juny* 1755.

De jaarwedde van professor Wachendorff wordt met *f* 200 verhoogd.

Professor Castillion wordt aangesteld tot ordinaris professor Philosophię et Matheseos, terwijl de Physica experimentalis en Astronomia aan professor Hahn worden overgelaten; hij zal jaarlijks namens de provincie *f* 200 ontvangen.

Professor Saxe wordt bevorderd tot ordinaris pro-

fessor Antiquitatum et Humaniorum Literarum en zijne jaarwedde met *f* 200 verhoogd.

Maandag den xvj^en^ *Juny* 1755.

Commissie benoemd ter installatie van professor Castillon.

Maandag den j^en^ *September* 1755.

Commissie benoemd ter installatie van professor Saxe.

Maandag den xx^en^ *October* 1755.

Toegestaan *f* 152 voor instrumenten ten behoeve der Academie.

Maandag den iij^en^ *November* 1755.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten na een request, waarbij hunne namen en de data van hun komst te Utrecht vermeld zijn.

Maandag den ij^en^ *February* 1756.

Opdracht om eene missive voor H. K. H. op te stellen over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den ix^en^ *February* 1757.

Goedgekeurd de missive aan H. K. H., waarbij als Rector Magnificus worden aanbevolen de heeren Albertus Voget, „als den oudsten der professoren, die nog maar eens 't Rectoraat deezer Accademie bekleed heeft", en Trotz en Castilione, „beijde heeren eerst in den voorleeden jaare als professoren zijnde aangesteld."

Maandag den xvj^en^ *February* 1756.

Gekozen met goedkeuring van H. K. H. tot Rector Magnificus professor Albertus Voget.

Maandag den j^en^ *Maart* 1756.

De aftredende Rector zal zijne oratie houden op den 25^en^ Maart.

Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Dingsdag nae Pinxteren den viij^en^ *Juny* 1756.

Toegestaan *f* 82 aan professor Hahn voor instrumenten, die hij voor de Academie heeft aangekocht.

Maandag den v^en^ *July* 1756.

Lijst van boeken, die voor de Bibliotheek zijn aangekocht.

Maandag den ij^en^ *Augustus* 1756.

Verbod aan ieder behalve den Academiedrukker, om disputen ten dienste der studenten geheel of gedeeltelijk te drukken.

Maandag den ix^en^ *Augustus* 1756.

Voorstel tot benoeming van een opvolger voor wijlen professor Mil, en verzoek om rapport over sollicitatiën der professoren, nu en dan bij de Burgemeesters ingekomen.

Maandag den xvj^en^ *Augustus* 1756.

Verhooging van jaarwedde toegestaan: aan de professoren Irhoven, Elsnerus, Burmannus en Houck *f* 200, aan professor Trotz *f* 200 met den titel professor Juris feudalis, aan professor Woertman *f* 200 met den titel professor Medicinę en professor Rauw *f* 300 met den titel professor Antiquitatum Judaicarum, die door den dood van den heer Mill vacant is geworden.

Professor Voorda wordt vrijgesteld van het houden

van publieke lessen, zoolang hij op verzoek van verscheidene studenten een college geeft de Jure hodierno.

Maandag den xx*en September* 1756.

Machtiging aan den kamerraar, om de noodige kappen en medailles te laten maken voor de aanstaande promotie more majorum cum cappa van de candidati juris Westrenen, Voorda en van Wachendorff; en tevens om de St. Pieterskerk in orde te laten maken voor deze promotie, die daar zal plaats hebben, omdat het groot auditorium te klein is [1]).

Maandag den xxvij*en September* 1756.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academische zaken over een request van professor Castillon.

Maandag den iiij*en October* 1756.

Machtiging aan Gecommitteerden ter directie van stads-financien tot het nemen der noodige maatregelen voor de promotie in de St. Pieterskerk op den volgenden Donderdag.

Maandag den xj*en October* 1756.

Toegestaan ƒ 177, 15 st. ter betaling van drie gouden promotiepenningen „wegende 76 Engels, 28 asen à $46^1/_4$ stuyver het Engels."

Maandag den xvij*en October* 1756.

Geleesen het berigt van den Senatus Academicus, door de Vroedschap gerequireerdt op het request van

1) Zie in het stads-archief van Utrecht No. 1029: Beschrijving van het ceremoniael bij het installeeren van een Rector Magnificus en bij promotien met de kap. 18e Eeuw.

den professor Castillion den 27en September deeses jaars, vervattende verscheijde poincten soo omtrendt het houden van de private lessen, het inteekenen van de studenten alsook het betalen der collegiegelden etc.

WelEdele Groot Achtbaare Heeren,

Op Uwer WelEdele Groot Achtbaere door den heer Secretaris Van der Does mij voorgesteld goedvinden, om de gedagten der leeden van onse Senatus Academicus te vernemen over eenige poincten van den heer professor Castalionii aan uwe WelEdele Groot Achtbaere vertoondt, hebben de eer aan Uwe WelEdele Groot Achtbaere zeer gedienstig te berigten:

1. dat de heeren professooren trachteden, dat het aan de willekeur staa van elck professor aangaande de privaate lessen, om die te houden voor soo weijnige als hij goedvindt.

2. dat die ten vierdemaal in een privaat collegie komt, als de professor het begeert, zijnen naam diene in te teeckenen.

3. dat de hoogste prijs voor de collegien, die geen privatissima zijn, is dertig guldens; de betaalingh diende aanstonds nae het eijndigen van een collegie voor de groote vacansi te geschieden. Die betaeling geschied menigmaal niet; de alumni, die op beursen studeeren, meenen vrij te zijn van het betaelen der collegien, daar egter in het gemeen tot subsidie van hunne studien en de onkosten van dezelve zij van die beurzen trekken; de gewoonte van eerst de collegien te betaelen, wanneer de studenten van de Academie gaan, is ingesloopen, dogh ook alsdan geschied het van verscheijdene niet.

Waaromtrendt de leeden van de Senatus eerbiedend versoeken, dat daarin Uwer WelEdele Groot Achtbaere wijsheijd gelieve te voorsien.

Deese onse gedagten aan Uwer WelEdele Groot Achtbaere goedvinden met schuldigst respect onderwerpende, wenschen wij aan Uwen WelEdelen Groot Achtbaarheden de dierbaarste zegeningen des Allerhoogsten.

Uijt naam en last van de Senatus Academicus,
Uwer WelEdele Groot Achtbaarheden ootmoedigste dinaar,

(en was geteeckendt)
Albertus Voget, Academiae h. t. Rector.

Den 14^{en} October 1756.

Is hetzelve gesteld in handen van de heeren Burgemeesteren en verdere Gecommitteerdens tot de Academische zaken, om 't zelve te examineren en de Vroedschap te willen dienen van hun Edele consideratien en advis.

Maandag den xxv^{en} *October* 1756.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den j^{en} *November* 1756.

Toegestaan *f* 125 en 14 stuivers voor instrumenten, die professor Hahn voor de Academie heeft aangekocht.

Maandag den vij^{en} *February* 1757.

Opdracht om eene missive aan H. K. H. op te stellen over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xiiij^{en} *Februarij* 1757.

Goedgekeurd eene missive aan H. K. H., waarbij de professoren Trotz en Castilione worden aanbevolen als Rector Magnificus.

Maandag den xxviij*en* *Februarij* 1757.

Gekozen met goedkeuring van H. K. H. tot Rector Magnificus professor Christiaan Hendrick Trotz.

Maandag den vij*en* *Maart* 1757.

De aftredende Rector zal den 24*en* Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den iij*en* *Julij* 1757.

Op het request van professor Castillon wordt geantwoord: dat de beslissing omtrent het aantal der studenten, voor wie hij privaat college wil houden, aan hem wordt overgelaten; dat hij van allen, die daar voor de vierde maal verschijnen, mag eischen, zich als auditores ordinarii te laten inschrijven; dat omtrent het betalen der collegegelden voldoende bepalingen bestaan en het de schuld der professoren zelf is, zoo ze daaraan niet streng de hand houden.

Omtrent den vrijdom der alumni wordt voorloopig geen besluit genomen, daar dit punt niet wordt besproken in het request van professor Castillon, „nogte ook het advis van den Senatus Academicus daarop door haer Edele Achtbaere is gerequireerd" [1]).

Maandag den xviij*en* *September* 1757.

Toegestaan 200 gouden ducaten aan mevrouw de weduwe Mill, die een afbeelding van Salomo's tempel, door haar echtgenoot vervaardigd, heeft afgestaan ten dienste der Academie. Aan professor Rauw wordt opgedragen, voor die afbeelding te zorgen en ze met de noodige verklaring te laten zien aan studenten in de Theologie en vreemdelingen van consideratie.

---

1) Vgl. 1756 den 18 October.

Aangenomen de opdracht van het boek van professor Burmannus, getiteld „*de Harmonie, overeenstemminge der vier H. Evangelisten.*" 2e Deel.

Maandag den xxvj*en September* 1757.

Ingekomen een aanbod van den hortulanus van Leeuwen, om den tempel van Salomo schoon te houden en te laten zien, als dit professor Ravius ongelegen komt.

Maandag den x*en October* 1757.

Het aanbod van den hortulanus van Leeuwen wordt nog in beraad gehouden; professor Rauw verlangt dat het zal worden afgeslagen.

Machtiging om Salomo's tempel met toebehooren aan professor Rauw af te leveren en hem te raadplegen over het repareeren daarvan.

Toegestaan f 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Dankbetuiging aan professor Burmannus voor de opdracht van zijn boek „*de Harmonie* enz."

Maandag den vij*en November* 1757.

Het verzoek van den heer Pieter Tancrede, graaf van Hauteville, om eene aanstelling tot extraordinaris professor Juris zonder salaris wordt van de hand gewezen.

Maandag den xx*en February* 1758.

Opdracht om eene missive aan H. K. H. op te stellen over de verkiezing van een Rector-Magnificus.

Maandag den xxvij*en February* 1758.

Goedgekeurd de missive aan H. K. H., waarbij voor Rector worden aanbevolen de professoren Castillon en Saxe.

Maandag den vj^en^ *Maart* 1758.

Gekozen met goedkeuring van H. K. H. tot Rector Magnificus de heer Castillon, professor Philosophię et Matheseos.

Dingsdag nae Paasschen den xxviij^en^ *Maart* 1758.

De aftredende Rector zal den 3^en^ April zijne oratie houden. Commissie ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den viij^en^ *October* 1758.

Verzoek van professor Voorda, om vrijstelling van het geven van publieke lessen.

Maandag den xxij^en^ *October* 1758.

Toegestaan *f* 300 voor de 6 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Professor Voorda wordt om gezondheidsredenen vrijgesteld van het houden van publieke lessen.

Dingsdag nae Nieuwjaar den ij^en^ *January* 1759.

Besluit tot benoeming van een opvolger voor den overleden professor Wachendorff.

Voorstel om in den Hortus een tweeden knecht aan te stellen, ter opleiding door den hortulanus.

Maandag den viij^en^ *January* 1759.

Professor Hahn wordt benoemd tot professor Medecinę, Botanices et Chimię in plaats van wijlen professor Wachendorff, met eene verhooging van jaarwedde van *f* 300 en vrije woning. Hij blijft daarbij zijn oude vakken doceeren: Physica experimentalis en om het andere jaar de Logica; maar de Astronomie wordt opgedragen aan professor Castillon tegen eene ver-

goeding van *f* 150 's jaars. Goedgekeurd de missive, waarbij hiervan kennis wordt gegeven aan H. K. H. Machtiging om de kwartalen te betalen zonder aftrek van den 12^{en} penning.

Maandag den xv^{en} *January* 1759.

Na goedkeuring door H. K. H. worden de besluiten van den 8^{en} January l.l. uitgevoerd.

Maandag den xxvj^{en} *February* 1759.

Voorstel tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den v^{en} *Maart* 1759.

Commissie ter installatie van professor Hahn, die Maandag den 19^{en} Maart zijne oratie zal houden.

Maandag den xij^{en} *Maart* 1759.

De aftredende Rector zal den 26^{en} Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren [1]).

Maandag den xviij^{en} *Maart* 1759.

Toegestaan *f* 165,1 voor boeken voor de Bibliotheek, waarvan de volgende gekocht zijn op de auctie van Van den Honert:

Parkerus, De antiq. Eccles. Britan. fol.
Waraci Annales Hiberniae. fol. . . .
Ejusdem Hibernia Sacra. fol. . . . .
te zamen volgens reeckeninge. . . . . *f* 5.—11—

1) Zonder inmenging van H. K. H.

Maandag den xxvij^en^ *May* 1759.

Mededeeling van professor Hahn, dat hij te Gottingen zal worden beroepen.

Verzoek van professor Castillion om een nieuwen gregoriaanschen telescoop.

Dinsdag na Pinxteren den v^en^ *Juny* 1759.

Dankbetuiging aan professor Hahn, die voor het beroep naar Gottingen heeft bedankt. Deze belooft, nog wel een jaar de Physica experimentalis op zich te zullen nemen, maar verzoekt, dat men dan zijne al te drukke bezigheden wat zal verlichten.

Machtiging om eenige instrumenten te laten repareeren en nieuwe aan te koopen [1]).

Machtiging om de mathematische instrumenten in het Observatorium te laten schoonmaken en daar een eiken tafel te doen maken.

Maandag den j^en^ *October* 1759.

Besluit om professor Woertman uit te noodigen, nog tot 1 January zijne professie te vervullen, terwijl men intusschen zal omzien naar een opvolger; wegens zijne benoeming tot ontvanger van het klein zegel heeft hij zijn ontslag gevraagd.

Maandag den vij^en^ *October* 1759.

Professor Woertman belooft, nog tot 1 Januari zijne betrekking te vervullen.

Maandag den xij^en^ *November* 1759.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

---

1) Zie in het stads-archief van Utrecht No. 1031: Lijst der door professor Hahn op de auctie van prof. v. Wachendorf voor de hoogeschool gekochte instrumenten en preparaten. 1759.

Maandag den xxvj^en^ *November* 1759.

Aanbevolen voor professor Anatomię et Chirurgię, op eene jaarwedde van *f* 1500, professor van Douverden te Groningen, „en, indien Haar Edel Achtbare mogte inclineren om voornoemde professie op te dragen aan een persoon, die alsnog niet gedoceert had, gelijk sulx is gepractiseert geweest van de erectie deser Academie", de heer Petrus Lugtmans, die sinds 9 jaar aan de Academie is geweest, op eene jaarwedde van *f* 600. De beslissing wordt 8 dagen uitgesteld.

Maandag den ij^en^ *December* 1759.

Beroepen tot professor Medicinae, Anatomes et Chirurgiae de heer Petrus Lugtmans op eene jaarwedde van *f* 600.

Maandag den x^en^ *December* 1759.

Voorgesteld, dat de beroepen professor Lugtmans wekelijks in het Nederduitsch een les zal geven in de vroedkunde.

Maandag den xvij^en^ *December* 1759.

De heer Luchtmans neemt het beroep aan.

Maandag den xvij^en^ *February* 1761.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xxv^en^ *February* 1761.

Commissie tot installatie van professor Lugtmans benoemd.

Maandag den ij^en^ *March* 1761.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den x^en^ *Maart* 1760.

Professor Voorda legt om gezondheidsredenen tegen het einde des jaars zijne betrekking neer.

Maandag den xvij^en^ *Maart* 1760.

De aftredende Rector zal den 27^en^ Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores benoemd.

Maandag den xxiij^en^ *Maart* 1760.

Dankbetuiging aan professor Rauw, omdat hij heeft bedankt voor het beroep naar Duysburg.

Dingsdag nae Paesschen den vij^en^ *April* 1760.

Commissie benoemd om professor Voorda te verzoeken, zijne betrekking te blijven bekleeden.

Maandag den xiij^en^ *April* 1760.

Professor Voorda blijft bij zijn besluit om af te treden.

Maandag den xvj^en^ *Juny* 1760.

Als opvolger van professor Voorda wordt professor Hermannus Kannegieter van Franeker beroepen tot professor Juris civilis et Juris hodierni op eene jaarwedde van *f* 1400.

Maandag den xxij^en^ *Juny* 1760.

Professor Cannegieter verzoekt nog 14 dagen te mogen wachten met eene beslissing. De hem toegezegde jaarwedde wordt verhoogd met *f* 200.

Maandag den xxx^en^ *Juny* 1760.

Professor Cannegieter bedankt.

Maandag den vij^en^ *Juli* 1760.

Professor Johannes Gerhardus Christianus Rukker van Groningen wordt beroepen tot professor Juris civilis et hodierni op eene jaarwedde van *f* 1600.

Maandag den xxj^en^ *July* 1760.

Professor Rukker verzoekt, nog 14 dagen te mogen wachten met eene beslissing.

Maandag den iij^en^ *Augustus* 1760.

Professor Rukker neemt het beroep aan.

Maandag den vij^en^ *September* 1760.

Commissie ter installatie van professor Rukker, die Maandag 22 September zijne oratie zal houden.

Maandag den xv^en^ *September* 1760.

Professor Voorda bedankt voor al de vriendelijkheid, die hij gedurende zijn 30-jarig professoraat te Utrecht heeft ondervonden, en ontvangt wederkeerig dank en heilwensch.

Maandag den xx^en^ *October* 1760.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xxvij^en^ *October* 1760.

Toegestaan *f* 400 voor instrumenten.

Maandag den ij^en^ *November* 1760.

Het verzoek van professor Castillon om machtiging tot het inkoopen van een grooten telescoop en andere instrumenten wordt nog in beraad gehouden.

Maandag den xxiij^en^ *November* 1760.

Voorstel tot benoeming van een opvolger voor den overleden professor Irhoven.

Maandag den viij^en^ *December* 1760.

Ds. Gijsbertus Bonnet van 's Gravenhage wordt beroepen tot professor Theologiae op eene jaarwedde van *f* 2000.

Besluit dat de predikbeurten, door den opvolger van professor Irhoven te vervullen, zullen strekken in mindering van die van professor Elsnerus.

Professor Burmannus zal op Donderdag den 18^en^ December eene lijkrede houden op professor Irhoven.

Maandag den xv^en^ *December* 1760.

Ds. Bonnet neemt het beroep aan.

Maandag den xxij^en^ *December* 1760.

Aan Ds. Bonnet wordt eene volmacht of credentiaal gezonden voor zijne losmaking van de gemeente te 's Gravenhage.

Toegestaan *f* 140 voor boeken voor de Bibliotheek.

Maandag den xxvj^en^ *January* 1761.

Verzoek van professor Wyttenbach te Marburg in Hessen, om benoemd te worden tot opvolger van professor Irhoven.

Commissie ter installatie van professor Bonnet.

Maandag den viij^en^ *February* 1761.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xxiij^en^ *February* 1761.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den xvj*en Meert* 1761.

De aftredende Rector zal den 2*en* April zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Toegestaan f 25) à f 28) aan professor Cas[illegible] voor het koopen van instrumenten.

Maandag den [illegible] *Juny* 1761.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Maandag den xiij*en* *September* 1761.

Lijst van instrumenten, door prof. Hahn aangekocht. Daarvoor toegestaan *f* 368.18.

Maandag den xxj*en* *September* 1761.

In plaats van den overleden hortulanus Van Leeuwen wordt benoemd Willem van Haeften op een tractement van *f* 400 met vrij wonen, vrij vuur, vrij licht en een knecht op stadskosten. Voor het schoonhouden der kamers voor Anatomie en Chemie zal hij nog *f* 50 ontvangen; maar dan moet hij „alleen staan ten dienste van den Hortus" en geenerlei ander werk verrichten.

Maandag den xxviij*en* *September* 1761.

Extract uit het testament van Daniel Bernard Guiljamsz., waarbij deze 9000 pond fonds kapitaal Engelsche Bank-actien legateert ten behoeve der Hongaarsche en Paltsische studenten te Utrecht [1]).

Maandag den xviij*en* *October* 1761.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Voorstel van professor Hahn, om Nicolaas Linder aan te stellen als ondertuinman op een jaarlijksch tractement van *f* 350 en hem eenige vergoeding te geven voor de reis.

---

1) Zie in het stads-archief van Utrecht No. 1036: Extract uit het testament van D. Bernard Gz., waarbij beurzen ten behoeve van Paltzische (en Hongaarsche studenten in de theologie aan de Utrechtsche hoogeschool worden gesticht, 1761.

Aldaar No. 1038: Lijst van obligatien, behoorende aan de fundatie ten behoeve der Hongaarsche en Zevenbergsche studenten aan de Utr. hoogeschool. 18e Eeuw.

Aldaar No. 1037. Verzameling van stukken betreffende D. Bernard Gz. 1738—1762.

Maandag den ij*en* *November* 1761.

Nicolaas Liender van Basel wordt benoemd tot eersten knecht in den Hortus op een tractement van 100 zilveren ducatons; hij zal voor reiskosten ontvangen *f* 52, 10 st.

Maandag den viij*en* *November* 1761.

Besluit om een rapport over het legaat van D. Bernard Gzn., ten behoeve der Paltsische en Hongaarsche studenten, gedurende 14 dagen ter inzage te leggen ter secretarie van de politie.

Maandag den xiij*en* *December* 1761.

Resolutie om het testament van D. Bernard Gz. naar vermogen te doen handhaven.

Commissie om toe te zien op het beheer van het aan de Paltsische en Hongaarsche studenten in de Theologie vermaakte legaat.

Maandag den vij*en* *February* 1762.

Besluit tot het kiezen van een Rector Magnificus.

Maandag den xxij*en* *February* 1762.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den vij*en* *Maart* 1762.

De aftredende Rector zal den 29*en* Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessoren.

Maandag den xxx*en* *Augustus* 1762.

Verzoek om advies over een mogelijk beroep van professor Bonnet naar Leiden.

Maandag den xij^en^ *September* 1762.

Toegestaan *f* 146—17 st. aan professor Wesseling voor de Bibliotheek.

Opdracht om alle stadsinstrumenten op den toren en in het Theatrum Academicum te onderzoeken en daarvan jaarlijks een nauwkeurigen inventaris in te leveren.

Maandag den xx^en^ *September* 1762.

Benoemd tot pedel Hendrik Koopman op het gewone tractement enz., „mits jaarlijx uytkerende tot een recognitie eene somme van ses gulden ten comptoire van den Heer Kameraar indertijt volgens resolutie van den 15^en^ Junij 1750."

Maandag den xxv^en^ *October* 1762.

Toegestaan *f* 300 voor de 6 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xv^en^ *November* 1762.

Herhaald verzoek om advies over een mogelijk beroep van professor Bonnet naar Leiden.

Maandag den xxij^en^ *November* 1762.

Commissie benoemd om bij professor Bonnet aan te dringen op bedanken voor een eventueel beroep.

Maandag den xxviij^en^ *November* 1762.

Professor Bonnet belooft, de Burgemeesters kennis te geven van een eventueel beroep.

Maandag den x^en^ *January* 1763.

Aangenomen de opdracht van het boek van professor

Wesseling: „*Herodoti Halicarnassei Historiarum libri novem et de vita Homeri, Graece et Latine.*"

Maandag den xxj^en^ *February* 1763.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xxviij^en^ *February* 1763.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den vij^en^ *Meert* 1763.

De aftredende Rector zal den 24^en^ Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den xxj^en^ *Meert* 1763.

Toegestaan „driehondert guldens vijftig onbegrepen" voor den aankoop van Physische en Mathematische instrumenten.

Maandag den xj^en^ *April* 1763.

Toegezegd *f* 400 hoogstens voor den aankoop van een Astronomisch quadrant.

Maandag den ix^en^ *Meij* 1763.

Toegestaan *f* 357 st. 7 aan professor Castillon voor instrumenten.

Maandag den xiij^en^ *Junij* 1763.

Besluit over de verdeeling van de 41 exemplaren van de door professor Burman gezonden „*Deductie ter verdediginge van hem professor Burman tegen de soogenaamde regtmatige affkeering van Christophorus Saxe professor te Utrecht.*"

De missive van professor Burman wordt in handen van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken gesteld.

Maandag den iij*en* *July* 1763.

Professor Castillon vraagt ontslag, omdat hij naar Berlijn is beroepen.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Goedgekeurd de „leges" voor de administratie van het legaat van den heer Daniel Bernard Guiljamsz en van het fonds Breijer.

Maandag den xviij*en* *July* 1763.

De stad zal 3 exemplaren bekostigen van professor Wesselings „*Herodotus Halicarnasseus*", twee voor de Burgemeesters en een voor de Bibliotheek.

Maandag den xxv*en* *July* 1763.

Aan professor Castillon wordt op zijn verzoek ontslag verleend tegen den 4*en* October.

Maandag den viij*en* *Augustus* 1763.

Besluit tot benoeming van een opvolger voor professor Castillon.

Aan professor Wesseling wordt dank betuigd voor de opdracht van zijn boek en verzocht, zijne rekening in te dienen voor de 3 aan de stad geleverde exemplaren.

Verzoek aan Gecommitteerden tot het chirurgijnsgild om eenige chirurgicale instrumenten, berustend bij den chirurgijn Bosch, te onderzoeken; wat in goede orde is af te leveren aan professor Lugtmans en het overige te verkoopen.

Maandag den xxviiij*en Augustus* 1763.

Machtiging om de Astronomische instrumenten van professor Castillon weer in ontvangst te nemen.

Maandag den xxvj*en September* 1763.

Aangenomen de opdracht van het boek „*De brief aan de Romeinen gespend, ontleed, verklaard en tot zijn oogmerk toegepast, eerste deel, door Gisbertus Matthias Elmerus.*"

Maandag den x*en October* 1763.

Goedgekeurd het reglement voor het beheer der fundatie van D. Bernard Gz. en de artikelen, welke de studenten, die daaruit onderstand genieten, moeten onderteekenen. (Beide zijn in extenso opgenomen.)

Professor Castillon wordt ontheven van de zorg voor de stads-instrumenten, die hij heeft uitgeleverd aan de Gecommitteerden tot stads-finantie.

Maandag den xxiiij*en October* 1763.

Toegestaan *f* 300 voor de 8 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Dankbetuiging van professor Castillon voor de gedurende zijn professoraat genoten welwillendheid.

Maandag den xxxj*en October* 1763.

Machtiging aan Gecommitteerden ter beschrijving om „met de heeren van de voorstemmende leden te concurreren" in de Statenvergadering bij het vaststellen der som, aan professor Castillon te schenken voor de opdracht van het tweede deel van zijn werk over *Arithmetica Universalis.*

Maandag den xiiij*en November* 1763.

De stad zal 46 exemplaren bekostigen van professor

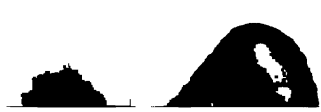

Elsnerus', „*Paulus' brief aan de Romeinen*" enz. enz. met dankbetuiging voor de opdracht.

Maandag den xxviij^en^ *November* 1763.

Mededeeling van professor Hahn, dat hij is beroepen als professor te Gottingen en lijfarts van den Engelschen koning.

Maandag den v^en^ *December* 1763.

Men zal professor Hahn verzoeken, te bedanken voor het beroep te Gottingen en hem daarvoor een geschenk van *f* 700 à *f* 800 in geld, boeken of zilver aanbieden. Zijn tractement is al te groot, om nog verhoogd te worden.

Maandag den xij^en^ *December* 1763.

Professor Hahn belooft, dat, wanneer hij eene beslissing heeft genomen in zake Gottingen, hij den magistraat daarvan kennis zal geven.

Maandag den ij^en^ *January* 1764.

Machtiging aan Burgemeesters, om aan professor Hahn een stuk zilverwerk naar zijne keus van *f* 600 à *f* 700 aan te bieden en dat te laten maken.

Beroepen in plaats van professor Castillon tot extraordinaris professor Philosophiae, Matheseos et Astronomiae op eene jaarwedde van *f* 600 de heer Joannes Fredericus Hennert.

Maandag den ix^en^ *Januarij* 1764.

De Heer Hennert neemt het beroep aan. Datum vastgesteld voor zijne oratie. Commissie benoemd voor zijne installatie.

Maandag den vj^en *February* 1764.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xiij^en *February* 1764.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Maandag den xxvij^en *February* 1764.

Regeling omtrent het drukken van Academische disputen.

Maandag den v^en *Maart* 1764.

De aftredende Rector zal den 26^en Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessoren.

Maandag den vij^en *Maij* 1764.

Van de „*Noodige aanmerkingen van Christoph Saxe professor te Utrecht op de wijdlopige deductie ter soogenaamde verdedigingе van meester Pieter Burman professor te Amsteldam*", zullen de gezonden exemplaren worden rondgebracht bij Burgemeesters en Raden.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek aangekocht.

Maandag den xxviij^en *Maij* 1764.

Beklag van professor Burman te Utrecht over beleedigingen, hem door professor Saxe aangedaan in diens geschrift tegen professor Burman te Amsterdam.

Maandag den xviij^en *Junij* 1764.

Toegestaan *f* 150 per jaar aan professor Hennert voor noodige reparaties aan instrumenten, van welke som hij geregeld verantwoording zal moeten afleggen.

Maandag den xv^en *October* 1764.

Benoeming eener commissie, die professor Bonnet

moet verzoeken, te bedanken voor een eventueel beroep naar Leiden, met aanbieding van *f* 300 jaarlijksch pensioen voor zijne weduwe en *f* 500 verhooging van jaarwedde.

Dinsdag den xvj^en^ *October* 1764.

Professor Bonnet verbindt zich, om levenslang te Utrecht te blijven en over de hem gedane aanbiedingen te zwijgen tegenover iedereen, behalve zijn schoonvader professor Wesseling.

Maandag den xij^en^ *November* 1764.

Besluit om aan professor Pieter Burman te Amsterdam kennis te geven van zekere verklaring van professor Saxe. Deze erkent daarbij, dat hij na het overlijden van den heer Caspar Burman heeft verzuimd, diens erfgenamen de van hem geleende boeken terug te geven of hun daarover te schrijven, (wat hij vergeten had door de vele bezigheden aan zijn nieuw professoraat verbonden.) Hij erkent ook, daardoor zelf de beschuldiging, dat hij deze wilde behouden, te hebben uitgelokt en in de verdediging daartegen veel beleedigends geschreven te hebben, waarover hij nu leed gevoelt.

Ook zal men professor Franciscus Burman te Utrecht laten weten, dat professor Saxe heeft betuigd, hem te houden voor een „eerlijk man op wiens goede naam en agtinge, wandel en gedrag hij nietwes te zeggen heeft"; dat hij hem dan ook volstrekt niet heeft willen beleedigen, maar alleen heeft aangetoond, dat hij zich vergiste in de verklaring, die hij had geplaatst achter de deductie van zijn broeder Pieter Burman.

Maandag den xix^en^ *November* 1764.

Besluit om professor Saxe kennis te geven van een

schrijven van professor Burman te Amsterdam, waarin deze belooft over de zaak der boeken van wijlen Caspar Burman te zwijgen, mits zijne tegenpartij dat ook doet.

Het voorstel door prof. Burman in een Postscriptum gedaan, om in het officieel afschrift van Saxes declaratie in plaats van „de hem toebetrouwde boeken" te zetten „de onder hem berustende boeken" wordt afgewezen [1]).

Toegestaan *f* 272 aan professor Hahn ter betaling van een instrument.

In plaats van professor Wesseling wordt professor Reitz aangesteld tot Scholarch tegen *f* 50 's jaars.

Medegedeeld het verzoek van de professoren Saxe, Reitz en Trotz om vermeerdering van titels en van den eerste om verhooging van jaarwedde.

Maandag den xxvj^en^ *November* 1764.

Toegestaan *f* 300 voor de 6 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Mededeeling van het verzoek der professoren Rauw en Lugtmans om verhooging van jaarwedde.

Maandag den x^en^ *December* 1764.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academische zaken over het besluit der Edelen en, als dat inkomt, van de Staten over een subsidie aan professor Bonnet te verleenen, tot welk besluit de Vroedschap toestemming heeft gegeven [2]).

---

1) Burmans brief is in zijn geheel opgenomen.

2) Zie in het stads-archief van Utrecht N° 1024: Secreete resolutien der vroedschap betreffende het te verleenen provinciale subsidie tot vermeerdering van het tractement van professor G. Bonnet. 1764.

Maandag den xvij^en^ *December* 1764.

De Gecommitteerden beloven, Woensdag den 19^en^ rapport uit te brengen over de zaak van professor Bonnet.

Woensdag den xviij^en^ *December* 1764.

Machtiging aan Gecommitteerden ter beschrijvinge om in de Provinciale Staten te difficulteeren over de bepalingen en restrictien bij het besluit van Haar Edel Mogenden, om professor Bonnet *f* 600 verhooging van jaarwedde te geven, te betalen door provincie en stad tezamen.

Donderdag den xx^en^ *December* 1764.

Mededeeling van de Burgemeesters, dat zij de resolutie van den vorigen dag bij H. E. M. hadden ingediend. Op hun voorstel belooft nu de stad zelve aan professor Bonnet *f* 600 verhooging van jaarwedde en in geval van zijn overlijden aan zijne weduwe *f* 300 jaarlijksch pensioen, dus meer dan hem den 15^en^ October was toegezegd.

Maandag den xxxj^en^ *December* 1764.

Besluit tot benoeming van een opvolger voor den overleden professor Wesseling. Verzoek om advies over de aanvragen van verschillende professoren om verhooging van jaarwedde enz.

Maandag den xiij^en^ *January* 1765.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de middelen over het voorstel der ridderschap, om de ordinaris Gedeputeerden te machtigen tot het geven

van een stuk zilverwerk ter waarde van ± 100 halve gouden rijders aan professor Bonnet, omdat hij zich verbonden heeft levenslang te Utrecht te blijven.

Maandag den iiij^{en} *February* 1765.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xviij^{en} *February* 1765.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

Professor Rauw wordt aangesteld tot Bibliothecaris op eene jaarwedde van *f* 200. Hem wordt aanbevolen de *f* 500, jaarlijks door de Vroedschap toegestaan voor boeken, zóó te besteden, dat ze, tenzij in bijzondere omstandigheden, elk jaar hoofdzakelijk voor ééne faculteit worden gebruikt, het eerste jaar voor de Theologische, het tweede voor de Juridische enz. enz.

Besluit dat ieder student elk privaatcollege dat hij bezoekt moet betalen, behalve de Theologische colleges.

Machtiging aan Gecommitteerden tot de stads-Bibliotheek om de boeken over te dragen aan den bibliothecaris en den catalogus na te gaan.

Maandag den xxv^{en} *February* 1765.

De aftredende Rector zal den 28^{en} Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den xviij^{en} *Maart* 1765.

De boekverkooper Spruyt deelt mede, dat hem door een onbekende 50 exemplaren zijn toegezonden van de Vroedschapsbesluiten van 12 November en 19 November 1764 betreffende professor Saxe; hem wordt

bevolen, deze onder zich te houden. Verder wordt besloten, dat niemand een besluit der Vroedschap mag drukken of verspreiden zonder hare voorkennis.

Maandag den xviij^en^ *Augustus* 1765.

Egbertus Cotius wordt aangesteld tot custos Bibliothecae voorloopig zonder tractement, maar met de belofte, dat bij overlijden van den custos Arend Hendrik van Wijkersloot diens ambt en tractement op hem zullen overgaan. V. W. zal zoolang hij leeft zijn gewone tractement genieten, maar daarvoor den amanuensis der Bibliotheek moeten onderhouden.

Maandag den xvj^en^ *September* 1765.

Machtiging, om twee studenten, die professor Rauw hebben geholpen bij het in orde brengen van de Bibliotheek, elk een boek te geven ter waarde van *f* 25 en aan den amanuensis, die daarbij buitengewone diensten verleende, eene som van *f* 20.

Mededeeling van professor Saxe, dat hij heeft bedankt voor een beroep als eerste bibliothecaris te Berlijn.

Toegestaan aan professor Rauw *f* 187—18 st. voor boeken.

Maandag den xxx^en^ *September* 1765.

Door de erfgenamen van prof. Wesseling is een rekening ingediend voor boeken, die deze voor de Bibliotheek heeft gekocht. Daarvoor toegestaan *f* 240—5 st.

Maandag den vij^en^ *October* 1765.

De extraordinaris professor Hennert wordt aangesteld tot professor ordinaris Philosophię, Matheseos et Astronomię en zijne jaarwedde met *f* 300 verhoogd.

Het tractement van professor Saxe wordt met *f* 300 verhoogd, dat van professor Luchtmans met *f* 400.

Maandag den xxj^en^ *October* 1765.

Machtiging om per Latijnsche missive de curatores van het Brittisch Museum te Londen te bedanken voor den door hen gezonden catalogus der aldaar aanwezige manuscripten van den graaf Harley. De catalogus, in het Engelsch gesteld, bestaat uit twee folianten in rood leer gebonden.

Maandag den iiij^en^ *November* 1765.

Commissie benoemd ter installatie van professor Hennert.

Maandag den xj^en^ *November* 1765.

Door de heeren Burgemeesteren ter vergaderinge zynde ingebragt een memorie van den professor Rau aan hun Ed. ter hand gesteld wegens eenige aangekogte boeken voor de stads Bibliotheecq, bedragende eene somme van *f* 421—5—8.

Specificatie van boeken door professor Rau in deszelvs qualiteyt als bibliothecaris voor deeser stads Bibliotheecq op de verkoping der boeken van den heer Prof. Wesseling gekogt.

Catalogus in folio. Num.		
18.	De Biblie uth der uthlegginge . .	*f* 8—15—
19.	Patres Apostolici Coteleni et Clerici. 1724.	12— —
58.	Cassiodori Senatoris opera. Venet. 1729	8— 5—
215.	Euripides Basnesii. Cantabr. 1694 .	21— 5—

227. Rbetores Graeci veteres cum Scholiast. inedit. . . . . 47—10—
228. Aristotelis et Theophrasti opera apud Aldum . . . . . 61— —
373. Leibnitii Scriptores rerum Brunsvicensium . . . . . 13—15—
365. Trithemii Chronicon Hirsaugiense 1690 . . . . . 10—15—
458. Secularis memoria pacis Olivensis . — 7—
471. Origines Guelficae Leibnitii et Ekhardi etc. . . . . 8—15—
523. Suidas Graece, opera Chalcondijli 1499. . . . . 10—15—
546. Hickesii Thesaurus linguarum Septentr. . . . . 27—10—
579. Columna Trajana Morellii et Gorii. 2—18—
616. Sponii Miscellanea erud. Ant. . . 7—15—
617. R. Pocoke, Inscriptiones Antiq. . . 6—15—

Quarto.
Num.

65. Poetae Christiani veteres, apud Aldum . . . . . 9— 5—
74. Muratorii Anecdota Ambrosianae bibl. . . . . } 10— 5—
75. Muratorii Anecdota Graeca. . . }
447. Rufi Ephesii opera. . . . . 5—10—
448. Scribonii Largi compos. med. . . 7—15—
590. Xenophon de Agesilao et Exped. Cyri . . . . . 7— —
610. Eclogae legationum Hoeschelii . . 2— —
624. Heronis Ctesibii Belopoaeca . . . 6— 5—
626. Maximi Tijrii diss. Davisii et Marcklandi . . . . . 7— —
620. Artemidori Daldiani et Oneirocritica 16— —
639. Chariton Aphrodisiensis. . . . . 8—10—

659.	Aemilii Probi editio antiquissima	3 — 3—
674.	Virgilii Maronis codex antiquissimus	9—15—
693.	M. Manilii Astronomicon Bentleii.	6—15—
696.	Quintus Curtius Snakenburgi. . .	6—15—
719.	Suetonius Burmanni. 2 tom . . .	11— —
1184.	Marmora Taurinensia.	3 - 12—

Octavo.

Num.		
13.	Acta Apostolica ex Cod. Laudiano	3—16—
14.	Otfridi Euangeliorum liber. . . .	4— 5—
600.	Appianus Alexandrinus, Tollii cum MSS. Cl. defuncti	10—10—
608.	Epicteti Manuale cum MSS. defuncti.	4— —
616.	Polyaeni Stratagemata cum MSS. cl. defuncti.	4— 5—
619.	Artemidorus, De Somniis apud Aldum	5—10—
653.	Florilegium Epigrammatum apud eundem.	6— 5—
658.	Geoponica Needhami.	4— 5—
		f 411— 1—
	Opgeld 2 per cent.	8— 4—8
	Voor bewaaren en 't huis brengen .	2— —
		f 421— 5—8

Is goedgevonden, dat tot betalinge van voors. somme ordonnantie zal werden gedepecheert ten comtoire van den heer thesaurier Lons.

Maandag den XXV^en^ *November* 1765.

Toegestaan *f* 300 voor de 4 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten Theologię.

Verzoek om advies over het vergrooten en repareeren der regeeringsbank in het groot auditorium.

Maandag den ij^en^ *December* 1765.

Aangenomen de opdracht van het tweede deel van professor Elsnerus' „*Brief aan de Romeinen*" enz.

Maandag den viij^en^ *December* 1765.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academische zaken over de opdracht van den Senatus Academicus aan professor Reitz, om een rede te houden bij de installatie van Zijne Hoogheid en over het verzoek aan de Burgemeesters, om Z. H. daarvan kennis te geven.

Maandag den xxx^en^ *December* 1765.

Machtiging om de regeeringsbank in het groot auditorium te herstellen, waarvoor *f* 125 noodig zal zijn.

Maandag den xx^en^ *January* 1766.

De zaak betreffende het houden eener rede bij de installatie van Z. H. wordt na aansporing der Provinciale Staten gesteld in handen van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken.

Maandag den xxvij^en^ *January* 1766.

Verzoek der Wittenbergsche Academie, om te Utrecht bekend te maken, hoe in den laatsten oorlog hare Academiekerk vernield is, ten einde de burgers tot milddadigheid te bewegen.

Maandag den xvij^en^ *February* 1766.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Besluit om de missive der Wittenbergsche Academie, waarbij verzocht wordt, voor de Academiekerk aldaar te mogen collecteeren, te houden voor notificatie.

Maandag den xxiij^en^ *February* 1766.

Verkiezing van Rector Magnificus en Assessoren.

De aftredende Rector zal 20 Maart zijne oratie houden.

Machtiging aan den Bibliothecaris om de boeken, waarvan in de Bibliotheek dubbele exemplaren aanwezig zijn, te verkoopen en voor de opbrengst nieuwe boeken te koopen [1]).

De 46 gezonden exemplaren van het door professor Elsnerus aan de Vroedschap opgedragen boek zal de stad betalen.

Maandag den iij^en^ *Maart* 1766.

Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

De Senaat biedt een programma aan van de oratie, die bij de installatie van Z. H. zal worden gehouden.

Maandag den x^en^ *Maart* 1766.

Wegens ongesteldheid van den Rector Magnificus wordt het houden zijner oratie voor onbepaalden tijd uitgesteld.

Maandag den xvij^en^ *Maart* 1766.

Voorstel tot verder uitstel van de oratie van den Rector Magnificus.

Dingsdag na Paaschen den j^en^ *April* 1766.

Wegens ongesteldheid van den Rector zal de Prorector, professor Bonnet, met eene korte rede diens functie waarnemen bij de rectoraats-overdracht.

Na zijn herstel zal dan de Vroedschap gaarne de rede van professor Horthemels hooren.

Machtiging, om professor Böhme te Leipzig te laten

---

1) Hierbij is opgegeven een lijst van boeken, die verkocht kunnen worden.

polsen, of hij geneigd is, een beroep als professor Juris Naturae et Gentium, Juris publici Romano-Germanici op eene jaarwedde van *f* 2000 à *f* 2200 aan te nemen.

Maandag den xxviij^en^ *April* 1766.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xij^en^ *Maij* 1766.

Op advies van Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken wordt den boekverkooper Hanenbrink bevolen, om in den titel van een door hem uitgegeven catalogus de woorden „aartspriester van het sticht Utrecht" te veranderen in „Roomsch priester." Den boekverkoopers wordt op eene boete van *f* 50 verboden, eenig Catholiek geestelijke een anderen titel te geven dan Roomsch Priester, „als zijnde die alleen overeenkomstig met haare functie."

Maandag den viij^en^ *Junij* 1766.

Dankbetuiging aan den heer Pit, die „een Caapsche silvere boom" voor den Hortus had gegeven.

Maandag den xiij^en^ *July* 1766.

Besluit tot benoeming van een opvolger voor den in November 1764 overleden professor Wesseling, in overleg met Z. D. H.

Maandag den xxviij^en^ *July* 1766.

Met goedvinden van Z. D. H. worden beroepen de heeren Meynardus Tijdeman professor te Harderwijk tot professor Juris Nature, gentium et publici Romano-Germanici op eene jaarwedde van *f* 1500, — Ds. Carolus Segaar, predikant te Utrecht, tot professor

in de Grieksche taal op eene jaarwedde van *f* 400 — en Rijklof Michael van Goens tot extraordinair professor in de Historien, Antiquiteiten, Eloquentie en Grieksche taal op eene jaarwedde van *f* 400.

Maandag den iij*en* *Augustus* 1766.

De heeren Segaar, Van Goens en voorloopig ook de heer Tijdeman nemen het hun aangeboden beroep aan.

Machtiging, om tegemoet te komen aan de klachten der studenten over het drukken hunner dissertaties, desnoods door hun te vergunnen, gedurende de ziekte van den Academiedrukker naar een ander te gaan.

Maandag den xvij*en* *Augusti* 1766.

Professor Boehmer te Leipzig bedankt voor het beroep naar Utrecht.

Professor Tijdeman neemt het beroep naar Utrecht definitief aan.

Commissies om de nieuwe professoren te installeeren.

Maandag den xv*en* *September* 1766.

Toegestaan *f* 158.10 voor instrumenten en materialen, vooral voor de chemie.

Maandag den xx*en* *October* 1766.

De heer Voget, professor Theologiae, wordt aangesteld als professor in de kerkelijke Historien.

Maandag den ij*en* *November* 1766.

Toegestaan *f* 300 voor de 4 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den ij*en* *February* 1767.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den viij^en^ *February* 1767.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xvj^en^ *February* 1767.

Goedgekeurd eene missive aan Z. D. H., waarbij voor Rector Magnificus worden aanbevolen de professoren Reitz, Houck en Hennert.

Maandag den xxij^en^ *February* 1767.

Gekozen op aanbeveling van Z. D. H. tot Rector Magnificus professor Reitz.

Maandag den ij^en^ *Maart* 1767.

In dank aangenomen voor de bibliotheek het legaat van wijlen Ds. Guiton te Maastricht, bestaande in eene zeer zeldzame vertaling van het *Nieuwe testament* door de Jezuiten, waarvan alle exemplaren op één na zijn vernietigd en wier bestaan later door de Jezuiten is ontkend. Volgens den wil van den schenker zal het boek in een gesloten kast worden bewaard en alleen vertoond in tegenwoordigheid van den Bibliothecaris of custos. De titel is „*Le nouveau testament de notre Seigneur Jesu Christ, traduit de Latin en François par les Théologiens de Louvain. A Bordeaux chés Elie Routier marchand libraire rue St. James* MDCLXXXVI *avec approbation et permission etc.*"

De nieuwe Rector zal den 26^en^ Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Mededeeling, dat de professoren der Theologische faculteit rekening en verantwoording hebben gedaan van de fundatie van D. Bernard Gzn.

Maandag den iij^en^ *May* 1767.

Door de heeren Borgemeesteren ter vergadering

zijnde ingebragt een memorie van den professor Rauw wegens een aangekogt werk: *B. Ugolini, Thesaurus Antiquitatum Sacrarum. Venet.* 1755 *et sequentibus annis.* 23 vol. ongebonden, met 't salaris daarbij gerekend, voor de stads Bibliotheecq ter somme van *f* 309—2—4.

Op ordre van de heer professor Rau gekogt in de verkoping van de boeken van J. Neaulme den 16^{en} Maart 1767 in 's Hage begonnen door C. Kribber.

In folio.

N°. 43. B. Ugolini, „*Thesaurus Antiquitatum Sacrarum. Venet.* 1755 *et seqq. annis*" 23 vol. ongebonden . . . . . *f* 276— —

N°. 52. C. Joh. Cochlaei, „*Historiae Hussitarum. Libri* XII." *Moguntiae* 1549. lig. gall. . . . . 7—10—

f 283—10—

Opgeld a $^5/_8$ stuiver per gulden . 8—17—4

Vragt van 's Hage en kosten aldaar voor 't pakken en naar de schuit brengen . . . . . 1— —

f 293— 7—4

Aangaande mijn salaris, welke ik hier niet bijgesteld hebbe, ben gewoon te rekenen voor dito commissien binnen deze stad 1 stuijver per gulden en buiten de stad 2 stuijvers per gulden, dog laate deze over naar goedvinden.

Volgens goedvinden van Haar Ed. Groot Achtb^{ren} voor salaris van dezen mij toegelegd de somma van. . . . . 15—15—

f 309— 2—4

(Onder stondt:) Deze bovenstaande somma van driehondert negen gulden twe en een quart stuijver van

den heer prof. Rau op den 4 Maij 1767 ontfangen. (was getek:) C. Kribber.

Is goedgevonden dat tot betaling van voors. somme ten lasten van 't comptoir van den heer thesaurier Van Zurk ordonnantie zal werden gedepecheert.

Dingsdag na Pinxteren den viijᵉⁿ *Juny* 1767.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xiijᵉⁿ *July* 1767.

Besluit om met Z. D. H. te overleggen, of het noodig is, een opvolger te benoemen voor den overleden professor Houck.

Maandag den xxvijᵉⁿ *Juny* 1767.

Beroepen tot professor Juris civilis in plaats van professor Houck de heer Joan Henrik Voorda op eene jaarwedde van *f* 1000.

Het tractement van professor Rucker wordt met *f* 200 verhoogd.

Hendrik Huyssen wordt aangesteld om te assisteeren bij de Physische experimenten, die de professor Philosophiae des Woendags houdt in het Theatrum Anatomicum en wel op een jaarlijksch tractement van *f* 25.

Maandag den ijᵉⁿ *Augustus* 1767.

De heer Voorda verzoekt eenige dagen uitstel.

Verzoek om advies van Burgemeesters en oud-Burgemeesters over den rang der professoren bij begrafenissen, boven sommige gequalificeerde personen.

Maandag den xᵉⁿ *Augustus* 1767.

De heer Voorda neemt het beroep aan.

Maandag den xviij*en* *October* 1767.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xxvj*en* *October* 1767.

Commissie ter installatie van professor Voorda.

Maandag den xviij*en* *January* 1768.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den j*en* *Februarij* 1768.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den vij*en* *February* 1768.

Gekozen op aanbeveling van Z. D. H. tot Rector Magnificus de heer J. F. Hennert.

Donderdag den x*en* *Maart* 1768.

De aftredende Rector zal den 24*en* Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den xxj*en* *Maart* 1768.

Door de heeren Burgemeesteren voorgebracht en gedaan leezen zijnde zekere memorie, continerende eenige verzoeken van den Senatus Academicus, hun Ed. door de professoren Reitz, als Rector Magnificus, en Burman en Hahn ter hand gesteld, luijdende als volgt: *Verslag van den staat der Utrechtsche Academie aan Zijne Hoogvorstelijke Doorlugtigheid door gezamentlijke professoren gedaan.*

Dat hier gene inschrijving der studenten meer geschied en zij dus ook niet weeten, welke de leeden der Academie zijn of niet, noch waar dezelve woonen,

gevolgelijk ook te minder 't oog op derzelver gedrag kunnen houden, nogte bij ziekte of agterblijven naar hen verneemen. Terwijl de ondervinding ook geleerd heeft, dat men na eenige jaaren niet in staat is, om, des versogt, attestatie te kunnen geeven of zodanig een hier gestudeert hebbe of niet.

Dat de oorzaak van 't ophouden der inschrijving alleenlijk te zoeken is in het ophouden van eenige vrijdommen van een gedeelte der belastingen op wijn en bier, voormaals bij hen genooten.

Dat mede een zonderling gebrek op deze Academie bevonden word, dat haar Senaat geen eijgen Secretaris uit zijn eijge lighaam heeft, hoedanig egter genoegzaam alle Academien dezer landen hebben; zodat de Rector alleen alles moet verrichten wat anders 't werk van eenen Secretaris is, als notulen te houden, de acten te coucheren, boetens af te vorderen, het promotiegeld te distribueren, geringere commissien waar te neemen enz., eene last zijnde voor hem al te bezwaarlijk en met deszelvs waardigheid weinig overeenstemmende; terwijl de heer stads-secretaris, teffens secretaris der Academie, niet in onzen Senaat verschijnt, dan alleen wanneer een nieuw professor of Rector Magnificus word geinaugureerd.

Dat professoren derhalven wenschten, om, na overlijden of afgaan van den teegenwoordigen Secretaris Van der Does, hun eigen Secretaris uit een der professoren met jaarlijksche afwisseling, evenals met den Rector Magnificus geschied, te mogen hebben. Alsmede, dat wederom eenige voordeelen aan de studenten mogen vergund worden, ten einde daardoor derzelver inschrijving en jaarlijkse recensie, volgens de grondwet dezer Academie bij hare oprigting gemaakt, stand moge grijpen.

Heeft de Vroedschap de heeren Burgemeesteren en

Gecommitteeerdens tot de Academische zaeken verzogt en gecommitteert om dezelve te examineren en daarvan te rapporteren.

Maandag den xxviij^en^ *Maart* 1768.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xxv^en^ *July* 1768.

De tweede knecht in den Hortus, Dirk van Brenk, wordt aangesteld tot eersten knecht op een jaarlijksch tractement van *f* 300.

Maandag den xviij^en^ *September* 1768.

Professor Horthemels zal den 3^en^ October de oratie houden, die bestemd was geweest voor de rectoraatsoverdracht in 1766.

Gehoord het rapport van de heeren Burgemeesteren en Gecommitteerden tot de Academische zaeken, die volgens Hun Ed. Achtb. resolutie commissoriael van den 21^en^ Maart jongstleden hadden geexamineert zekere memorie, van wegens den Senaat der Academie alhier aan de heeren Burgemeesteren overgegeven, en houdende verzoek om na overlijden of afgaan van den tegenwoordigen eersten Secretaris dezer stad hun eijgen secretaris uit een der professoren met jaarlijkse afwisselinge te mogen hebben, en dat wederom eenige voordeelen aan de studenten mogten vergund werden, ten einde daardoor derzelver inschrijvinge en jaarlijkse recensie volgens de grondwet der Academie stand mochte grijpen, alsmede eene nadere memorie daartoe relativ, welke eenigen tijd daarna door den Rector Magnificus aan de heeren Burgemeesteren was gepresenteert (fiat insertio), heeft de Vroedschap na deliberatie goedgevonden en verstaan, dat aan den

Senaat der Academie alhier zal worden te kennen gegeven, dat de Vroedschap genegen is ten opzigte van het secretariaet der Academie aan het verzoek van den Senaet te voldoen, wanneer de vacature van 't eerste secretariaet dezer stad zal komen te exsteeren. Dat betreffende het weder accorderen van eenige voordeelen of vrijdommen van een gedeelte der belastingen, voormaals bij de studenten op deeze Academie genoten, aan de Vroedschap verscheide gewigtige reedenen zijn voorgekomen om die zake te houden in advis; dat het egter aan de Vroedschap niet onaangenaam zal zijn, dat de inschrijvinge of immatriculatie van de studenten in het Album Academicum worde gereintroduceert, gelijk ook de jaarlijkse recensie, zooveel zulks conform de oude statuten der Academie en buiten merkelijk bezwaer der studenten voor 't tegenwoordige zal kunnen worden gepractiseert. Vermeinende de Vroedschap, dat om de voors. inschrijvinge stand te doen grijpen, de professoren onderling zouden kunnen convenieren, dat de studenten alvorens tot de private collegien te worden geadmitteert off ingeteikend, van hunne immatriculatie in het Album Academicum aan den praetor van ieder privaat collegie zullen hebben te doen blijken. En zijn de heeren Burgemeesteren en Gecommitteerdens tot de Academische zaeken voorts verzogt en geauthoriseert, om met eenige der professoren te spreeken, de summa dewelke zoo voor de immatriculatie als jaarlijkse recensie der studenten zal betaalt worden te fixeren, en 't gene verder in deeze te doen mocht zijn te reguleeren.

Insertio.

Aan Haar Edele Groot Agtbaerheden heeft de Senatus Academicus eenigen tijd geleden de vrijheid genoomen een verzoek te doen, strekkende tot meerdere ordre

en luister dezer Academie en bestaande in deze drie pointen:

1°. om de immatriculatie en jaarlijkse recensie der studenten, bij de eerste grondwet der Academie geboden, maar langsamerhand in onbruik geraakt, publica auctoritate wederom te doen stand grijpen.

2°. ten einde dit nodig middel van goede orde weder in te voeren en niet wederom te zien vervallen, eenige immuniteiten, gelijk d'Academie eertijds genoten heeft, te verleenen.

3°. om eenen Secretaris uit 't corps der professoren te mogen verkrijgen.

Maar dewijl bij heeren Burgemeesteren voornamelijk omtrent 't twede articul swarigheden gemaakt zijn, neemt de Senatus Academicus thans de vrijheid nopens dit stuk eene nadere bepaling onder het oog van Haar Ed. Groot Agtbaarheden te brengen, namelijk:

1°. dat de professoren niet voor zig zelve maar alleen voor de studenten dit verzoek gedaan hebben, eensdeels om deze daardoor tot de nodige inschrijving te verpligten, anderendeels om meer luister aan de Academie bij te zetten en meer studenten aan te lokken.

2°. dat 't verzoek omtrent den impost op bier geheel kan wegvallen, ten einde de swarigheid, dat de burgers meer dan de studenten daarvan souden jouisseren, weg te neemen.

3°. dat daarom de Senatus Academicus thans alleen verzoekt, aan yder student slegts de vrijdom van den impost op drie ankers wijn te vergunnen, 't welk in de tegenwoordige gesteltheid der Academie naauwlijks agthondert guldens voor de stad beloopen kan.

De Senatus Academicus neemt de vrijheid deeze bepaling aan Haar Ed. Groot Agtbaarheden in ernstige en gunstige overweginge te geeven, nadien tot handhavinge der inschrijvinge geen ander middel kan be-

dacht werden, dan dat eenigsins tot eene distinctie en ten voordeel van de studenten strekt. De nuttigheid en noodzakelijkheid der immatriculatie, bij Haar Ed. Groot Agtbaerheden erkend, en daarom in de eerste wet der Academie uitdrukkelijk gebooden, zowel als de nadelige gevolgen van [derzelver omissie, die op zig zelv tot eene minagting deezer Universiteit strekt, zijn nog onlangs uit deze twee notable gevallen gebleken.

Men twistede over de nalatenschap van de heer Hendrik Stork, med. doctor, die reeds voor twintig jaren ab intestato gestorven was. Er waren twee personen van die naam tijdgenooten geweest, d'eene van Lemgow den andere uit Hessen-Cassel. Volgens de doopregisters van die plaatsen was de voornaam van den eene Hendrik Jan en van den andere Hendrik Anthon, maar de overledene plagt bij verkorting maar Hendrik te schrijven. Het was bewezen, dat hij hier gestudeert hadde. De regering van Cassel sond een procureur hier om het Album Academicum in te zien. Na veel soekens heeft men eindelijk in d'acten gevonden, dat het Hendrik Anthon Stork van Lemgow was, die zig hier had opgehouden, waardoor deeze zoo duistere zaak opgehelderd en beslist word.

Het andere geval is van den baron Van Schlabrendorff, die aangestelt zijnde tot canonicus te Halberstad, zijn triennium Academicum bewijzen moest, en dierhalven bij missive een testimonium van den Senaat verzochte. De Senaat deszelvs naam in matricula niet vindende en d'heeren Wesseling en Castillon niet meer zijnde, was in verlegenheid en zoude aan 't billijk verzoek van dien heer niet hebben kunnen voldoen, zo zijn Ed. niet particulier bij d'heeren Ruker en Hahn was bekend geweest. Het kwaem er niet alleen daar op aen, dat Zijn Ed. hier gestudeert hadde, maar voornaemelijk hoe lang?

Maandag den xxvj^en^ *September* 1768.

Rapporteerdeu de heeren Borgemeesteren en Gecommitteerden tot de Academische zaken, dat ter voldoening van de resolutie bij Hun Ed. Achtb^ren^. heden agt dagen genomen aan den Rector Magnificus en Assessoren daartoe uit den Senatus Academicus gecommitteert, hadden gecommuniceert het geresolveerde van de Vroedschap op de verzoeken bij den Senaat gedaan, en met dezelve gebesoigneert over de wijze, waarop de immatriculatie en jaarlijkse recensie van de studenten zouden kunnen worden gereintroduceert en over 't gene bij de studenten zoo voor 't eene als andere zoude worden betaald, dat te dier gelegentheid door de professoren wederom waren opgegeven eenige poincten vervat bij de hier overgelegde lijste, tot dewelke zij heeren Gecommitteerdens zig kortheidshalven refereerden.

De Senaat neemt de vrijheid aan Haar WelEd. Gr. Achtb^ren^ het volgende plan nopens de promulgatie van de immatriculatie en de recensie voor te stellen.

1. Dat de resolutie van Haar Ed. Groot Achtb^ren^., waarbij aan alle studenten, die nog niet ingeteekend hebben, geordonneerd word zig te doen immatriculeeren, in 't Latijn gesteld en na de oratie van den heer Horthemels gedaen werde.

2. En wel door den heer secretaris van de Policie, als secretaris van de heeren curatoren, gelijk zulks geschied is door den heer Niepoort.

3. Dat de resolutie vervolgens ad valvas Academiae geplaetst werde.

4. Dat de promulgatie alvorens door een bijzonder programma aangekondigt werde.

5. Dat de eerste inscriptie in de Senaatkamer dient

te geschieden in praesentie van den Rector en een Assessor.

6. Dat yder student bij de inscriptie betaele drie gulden.

7. En bij de recensie vier sesthalven, waarvan twe voor den Rector, een voor d'Assessoren en een voor de pedellen zullen zijn.

8. Dat de studenten gehouden zijn binnen 14 dagen naar hun aankomst binnen deze stad zich bij den Rector te sisteren om in te schrijven, en de pedellen geordonneerd daarop te vigileren.

9. Dat de studenten conform aan d'eerste wetten van de Academie bij d'inscriptie belofte doen van behoorlijke achting voor den Rector en Senaat, alsmede van goed gedrag en naarstigheid.

10. Dat de jaarlijkse recensie kort na de inauguratie van den nieuwen Rector geschiede.

11. Dat om de recensie staande te houden, Haar Ed. Gr. Achtb^{ren} in de resolutie eenige hoop van een douceur in 't toekomende te verkrijgen laaten invloeien en de studenten, die behoorlijk gerecenseerd zijn, bij hun vertrek van d'Academie met een zilveren penning gelieven te honoreren.

Dog dat zij heeren Gecommitteerden nae rijpe examinatie alle dezelve, except de wijze van immatriculatie en recensie, midsgaders de summa, dewelke daarvoor betaald zoude worden, of ongevoeglijk te introduceeren, of tot bezwaar der stads finantien zullende strekken bevonden hadden en daarom van advis waaren, dat de Vroedschap in geene derzelve behoorde te treeden, maar daarentegen te persisteren bij Haar Ed. Achtb^{r} resolutie op heden agt dagen genomen.

Waarop gedelibereerd zijnde heeft de Vroedschap

zig met voors. rapport geconformeert en goedgevonden te resolveren als volgt:

De Vroedschap, overwogen hebbende het verzoek van wegens den Senaat alhier aan Hun Ed. Achtb^ren gedaan, ten einde de inschrijvinge of immatriculatie van de studenten dezer academie, en de jaarlijkse recensie derzelve weder mochte worden geintroduceert, gelijk bij de erectie van de Academie is gestatueert geweest, ter zaeke bij welgemelte Senaet vermeind wierd, dat zulks tot luister van de Academie en tot utiliteit van de studenten in diverse opzichten zoude dienstig zijn, heeft ten blijke, dat Haar Ed. Achtb^ren geerne willen condescenderen in 't geene ten voors. einde geoordeelt word te kunnen strekken, goedgevonden te verklaaren, dat het Haar Ed. Achtb^ren aangenaam zal zijn, dat bovengemelde inschrijvinge en jaarlijkse recensie weder worde geintroduceert in dezer voege, dat conform het geproponeerde door den Senaat tot de eerste inschrijvinge zal worden gevaceert in den Senaatkamer ten bijwezen van den Rector Magnificus en een der Assessoren, en de jaarlijkse recensie geschiede kort na 't aanstellen van een Rector Magnificus. Wyders dat voor de inschrijvinge door ieder student zal worden betaalt drie guldens, midsgaders voor de jaarlijkse recensie een gulden twee stuijvers. Latende voorts de Vroedschap zig welgevallen, dat door meergemelte Senaat van deeze Haar Ed. Achtb^re resolutie op de gevoeglijkste wijze aan de studenten dezer Academie kennisse worde gegeven.

En zal extract dezer zonder resumtie aan den Rector Magnificus worden ter hand gestelt, ten einde in de acta van den Senaat geinsereert te worden.

Door de heeren Burgemeesteren vervolgens gecom-

niceert zijnde, dat de Rector magnificus haar Ed. dde opgewagt en uit naam van den Senaat gedeareert, dat de Senaat de Vroedschap bedankte voor e permissie tot de reintroductie der immatriculatie a recensie der studenten, op den voet als Haar Ed. chtb^ren gedeclareert hadden de Vroedschap aangenaam te zullen zijn, is 't zelve gehouden voor notificatie.

Maandag den ij^en *October* 1768.

Dankbetuiging van den Academischen Senaat voor de vergunning, om bij overlijden van den toenmaligen eersten secretaris der stad een eigen secretaris te kiezen uit de professoren.

Maandag den vij^en *November* 1768.

Toegestaan *f* 300 voor de 7 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xxvij^en *November* 1768.

Aangenomen de opdracht van het 3^e deel van professor Elsnerus' boek „*De brief aan de Romijnen enz.*"

Maandag den xij^en *December* 1768.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xij^en *February* 1769.

Gekozen op aanbeveling van Z. D. H. tot Rector Magnificus de Heer Sebaldus Rau.

Maandag den xxvij^en *February* 1769.

De aftredende Rector zal den 6^en April zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den viij^en^ *May* 1769.

Toegestaan *f* 250 aan professor Hennert voor het koopen van een telescoop.

Maandag den xxviij^en^ *May* 1769.

Dankbetuiging van professor J. S. Schönenberg te Duysberg voor zijn consilium medicum over *„de thans grasserende sterfte onder 't rundvee."*

Maandag den iij^en^ *September* 1769.

Vergunning aan professor Burmannus, om den 18^en^ September eene oratie te houden en machtiging aan den kameraar, om bij die gelegenheid te zorgen voor de gewone muziek en het behangen van den catheder met een tapijt.

Maandag den xj^en^ *September* 1769.

Verzoek aan Burgemeesters en Gecommitteerden tot de Academische zaken om, met het oog op den ver gevorderden leeftijd der heeren Voget en Elsnerus, om te zien naar een professor Theologiae.

Maandag den xvij^en^ *September* 1769.

Ds. Jacob Albert Vos van Zaltbommel wordt beroepen tot professor in de Theologie, met een voorloopig tractement van *f* 500, dat echter spoedig zal worden verhoogd.

Aan professor Buckert wordt vergund, om gezondheidsredenen tot het einde des jaars in Duitschland te blijven. Gedurende dien tijd zal professor Voorda het Jus hodiernum doceeren, hetgeen vroeger ook diens vader deed. Men zal Z. D. H. kennis geven van deze resolutie.

Maandag den xxv^en^ *September* 1769.

Z. D. H. keurt de beroeping van Ds. Vos en de schikkingen, getroffen omtrent de professoren Rukker en Voorda, goed.

Ds. Vos neemt het beroep tot professor in zijne geboortestad aan.

Vergunning aan professor Burman om zijne oratie op stads kosten te doen drukken en aan de Vroedschap op te dragen.

Maandag den xx^en^ *November* 1769.

Toegestaan *f* 300 voor de 9 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Commissie benoemd ter installatie van professor Vos.

Woensdag na Kermis den xxvij^en^ *December* 1769.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Dingsdag den ij^en^ *January* 1770.

Besprekingen over het toestaan van een langer verblijf van professor Rukker in Duitschland, met toelegging van eenig pensioen.

Maandag den xxij^en^ *January* 1770.

Vergunning aan professor Vos om zijne inaugureele oratie aan de Vroedschap op te dragen.

Vergunning aan professor Rucker, om voorloopig tot herstel van gezondheid in Duitschland te blijven, gedurende welken tijd hem een tractement van *f* 600 in plaats van *f* 1800 's jaars zal worden uitbetaald.

Maandag den xij^en^ *Februarij* 1770.

Besluit om Z. D. H. te schrijven over het aanstellen van een nieuwen Rector Magnificus.

Maandag den xviij^en^ *February* 1770.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Meinardus Tijdeman.

Maandag den v^en^ *Maart* 1770.

De aftredende Rector zal 2 April zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores benoemd.

Maandag den xviij^en^ *Juny* 1770.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandagh den xx^en^ *Augustus* 1770.

Wegens ongesteldheid van professor Voget wordt professor Burman gemachtigd, voortaan de Historia Ecclesiastica te doceeren.

Maandag den xxiij^en^ *September* 1770.

Professor Voget wordt om gezondheidsredenen vrijgesteld van den predikdienst.

Maandag den xxviij^en^ *October* 1770.

Toegestaan *f* 392—13—8 aan den Bibliothecaris professor Rau ter betaling van voor de stad aangekochte boeken.

Machtiging aan Burgemeesters om de dekens van het Boekverkoopersgild voor zich te ontbieden, om hen te herinneren aan de Vroedschapsresolutie, dat de boekverkoopers en -drukkers van elk boek, dat zij drukken of laten drukken, een exemplaar moeten leveren aan de stadsbibliotheek.

Maandag den xviij^en^ *November* 1770.

Toegestaan *f* 300 voor de 7 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, van wie 4 Theologie studeeren, 2 Medicijnen en 1 Wijsbegeerte.

Maandag den xxj^en^ *January* 1771.

Professor Reitz wordt om gezondheidsredenen vrijgesteld van het geven van publieke lessen.

Goedgekeurd eene missive aan Z. D. H. over de benoeming van een Rector Magnificus, naar welk ambt professor Segaar solliciteert als oudste der 3 professoren, welke het nog niet hebben bekleed.

Maandag den xxviij^en^ *January* 1771.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Carolus Segaar.

Dingsdag na Paaschen den ij^en^ *April* 1771.

De aftredende Rector zal den 11^en^ April zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Assessores benoemd.

Maandag den xxij^en^ *April* 1771.

Mededeeling dat professor Rau is gepolst, of hij een eventueel beroep naar Herborn zou aannemen.

Maandag den xxviij^en^ *April* 1771.

Besluit om professor Rau dringend te verzoeken, voor een eventueel beroep te bedanken, aan welk verzoek echter wegens den bekrompen staat der stedelijke financiën geen beloften van geldelijk voordeel kunnen worden toegevoegd.

Maandag den vj^en^ *May* 1771.

Professor Burman wordt aangesteld tot professor Historię Ecclesiasticę in plaats van den overleden professor Voget.

Professor Rau, die belooft voor een eventueel beroep naar Herborn te bedanken, krijgt den titel professor Theologię typicę et exegeticę, waarom hij heeft verzocht.

Wegens het overlijden van professor Voget wordt het tractement van professor Vos van *f* 500 verhoogd tot *f* 2000.

Dingsdag na Pinxteren den xxj*en May* 1771.

Professor Vos zal 10 Junij eene lijkrede houden op professor Voget.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xvij*en Juny* 1771.

Ingekomen eene memorie, waarin de professoren zich beklagen over misbruiken bij het drukken der disputaties.

Maandag den j*en July* 1771.

Rapporteerden de heeren Burgemeesteren en verdere Gecommitteerden tot de Academische zaaken, dewelke ingevolge Vroedschapsresolutie commissoriael van heden veertien dagen gebesoigneert hadden over zekere memorie van de professoren, contineerende klachten over eenige abuijsen omtrent 't drukken van de Academische dissertatien van tijd tot tijd ingeslopen, dat zij heeren gecommitteerden van begrip waaren, dat alle gefundeerde redenen tot klagen zullen cesseeren, wanneer voortaan de Academiedrukker strictelijk bij zijne instructie gehouden word. Edog dat tegelijk van advijs waaren, dat die instructie omtrent de prijs van 't papier en 't drinkgeld voor de knegts, uit consideratie van de verandering in de tijdsomstandigheden, wel eenige alteratie zoude konnen lijden, en dat dezelve teffens met 't contenu van Vroedschapsresolutie van den 27 Februarij 1764, aangaande 't innaaijen van de dispuijten zoude kunnen geamplieert worden. En dat zij heeren daarom een concept van dezelve zooals vermeinden, dat bij de Vroedschap thans behoorde

gearresteert te worden, de eer hadden ter deliberatie van Hun Ed. Achtb. over te leggen.

Instructie voor den Academiedrukker.

1.

Eerstelijk zullen de disputationes gedrukt worden met een goede bekwame letter, mediaensoort, en zal 't formaat genomen worden, gelijk tot nog toe gebruikelijk is geweest, ofte anders na de keuze van de candidaten.

2.

Zal voor 't drukken van elk blad der theses tot 't getal van vijff hondert incluijs betaalt worden vijf gulden, 't zij dat het groot of klijn formaat is, of dat 't ook met groter letter, 't zij augustijn ofte textletter gedrukt word, blijvende 't ter keuze van de candidaten zulken letter, formaat ende getal te neemen, als hen best behaagt, des dat van de theses boven de vijfhondert betaalt worde na advenant.

3.

Bijaldien marginale aanwijzingen in eene dissertatie staan, zullende dezelve of onderaan worden geplaatst of aan de kant gestelt, behoudende met dezelve de breette en lengte van 't grootste formaat, ende zal ook niet meer voor dezelve als de voors. somme gerekend mogen worden.

4.

Ingevalle een candidaat ongenegen mogte zijn de correctie zijner disputatie te doen, zal de drukker op zijn eijge kosten de eerste proeve laten corrigeeren door een die des verstaat, dog zal bij den candidaat

in zulk een geval de revisie van de proeve moeten worden gedaan.

5.

Zal voor 't drukken van een *programma* ofte *invito* met 't papier te zamen betaalt worden een ducaton, ende voor een titul van een dispuijt met een kransje rontom op een half blad eene halve ducaton; dog voor een titul op een quartje, gelijk voor de theses staat, zal niet dan alleen 't papier gerekend worden, staande aan den candidaat zodanigen titul te verkiezen als hem best behaagt, waarvan hij daarenboven 't aanplakken (als den drukker niet rakende) zal moeten betalen.

6.

De helft der inaugurale dispuijten, de 70 voor de stad en de Academie daaronder gerekend, zullen de studenten verpligt zijn bij den Academiedrukker te laten innaaijen, en daarvoor niet meer betalen als voor elk dispuijt in gemarmert papier zes duijten, en voor die met goud papier en verguld op sneede zijn twe stuijvers en agt penningen, van hoeveel bladen die ook zouden mogen weezen. En van de dispuijten sub praesidio, waarvan hem mede op gelijke wijse de helft om in te naaijen zal moeten gelaten worden, zal hij voor elk dispuijt op groot papier zes duijten en op klijn papier vier duijten genieten.

7.

De drukker zal moeten leveren behoorlijk wit groot papier en zal hem 't zelve tegen zes a zeven stuijvers na 't soort conform de keuze van den candidaat, betaalt worden, mits de boeken tot vijf en twintig bladen vol makende, en voor de proef- of correctie-bladen niet reekenende.

8.

Zo iemand der candidaten genegen waare klijn papier te hebben, zal de drukker hem leveren goed wit papier, het boek tot vijf stuyvers, mids ook de boeken vol makende als voren, en voor de proefbladen niet reekenende, en zal voor 't drukken (als 't zelve formaat zijnde) mede worden betaalt de summa van vijf gulden, gelijk boven gemeld is; dog zal de drukker in zulk geval vijf en twintig exemplaren voor de heeren professoren doen drukken op groot papier en 't formaat op zijn eijge kosten versteeken, opdat alzoo alle de disputationes bij malkanderen kunnen gebonden worden.

9.

De drukker zal zorge dragen, dat alles op zijn behoorlijke tijd veerdig en gedrukt zij, en dat de candidaten met alle beleefdheid op zijn winkel ontfangen worden, en zal tot eene disputatie sub praesidio staen dertig stuijvers tot eene vereeringe voor de knegts, en tot een inauguraal dispuijt drie gulden, waarmede de knegts ten vollen genoegen zullen moeten neemen.

10.

De drukker zal voor de Academie van ijder dispuijt een overdrukken, en dezelve alle jaaren met 't afgaan van den heer Rector Magnificus, vervolgens na den anderen binden in eene hoorne band, en dezelve aan de Academie vereeren, ten einde altijd nagezien kan worden, wat disputationes onder ijder heer Rector gehouden zijn.

11.

De rekeningen dezen aangaande zullen aan den

drukker door de candidaten voldaan worden aleer hen hunne bullen worden overhandigt.

Aldus bij de Vroedschap der stad Utrecht gearresteert op den. . . . . .

Waarop gedelibereerd zijnde, heeft de Vroedschap dezelve geapprobeert en gearresteert en voorts goedgevonden, dat copie daarvan aan den Rector Magnificus, om door denzelven aan den Senatus Academicus te worden gecommuniceert, zal worden toegezonden.

Op 't voorstel van de heeren Burgemeesteren heeft de Vroedschap, vermids 't afsterven van Jan Broedeleth, in deszelvs plaats tot ordinaris drukker van de Academie, met de leverancie van de prijsen, dewelke Hun Ed. Achtb. aan de discipulen in de Latijnsche scholen distribueeren, aangestelt Abraham van Paddenburg, met de last, om aan Mevrouw de weduwe De Meijer haar leven lang gedurende jaarlijks twe hondert en vijftig gulden uit te keeren en na haar dood aan ieder van hare twee dogters, met naamen Izabella Maria en Anna Cornelia Christina de Meijer, mede tot een lijfpensioen een hondert gulden.

En word hij ten dezen opzigte gedispenseert van den eed tegens de corrupteele, gearresteert den 15 Januarij 1714, en zal hij voorts gehouden zijn exactelijk naar te komen de ordres, reglementen en instructien, reeds gemaakt of nog te maken.

Maandag den xxviij^en^ *October* 1771.

Toegestaan *f* 300 voor de 8 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, van wie 7 Theologie studeeren en een Medicijnen.

Maandag den iijde *November* 1774.

Aangenomen de opdracht van het vierde deel van professor Elsnerus' boek: *De brief aan de Romeinen* enz.

Maandag den xxvste *November* 1771.

Aangenomen de opdracht van het boek van wijlen professor Voget „*Commentarius over den eersten Zendbrief van Johannes*," door zijne weduwe aangeboden.

Lijst van boeken voor de bibliotheek gekocht.

Maandag den ijde *February* 1772.

Besluit om Z. D. H. te schrijven over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xvijde *February* 1772.

Gekozen op aanbeveling van Z. D. H. tot Rector Magnificus de heer Johan David Hahn.

Maandag den xvjde *Maart* 1772.

De aftredende Rector zal den 30ste Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den vde *October* 1772.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xijde *October* 1772.

Voorstel om van boeken, die aan de Vroedschap worden opgedragen, niet meer dan 3 exemplaren te nemen, tenzij in bijzondere gevallen.

Maandag den xixde *October* 1772.

Toegestaan *f* 300 voor de 11 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten in de Theologie.

De Academiedrukker brengt bezwaren in tegen het betalen der jaarlijksche recognitie van *f* 100 ten kantore van den kameraar, omdat zijn ambt hem was opgedragen, bezwaard met een zoo zware uitkeering.

Maandag den xvj^en^ *November* 1772.

De recognitie van den Academiedrukker wordt, zoolang de weduwe De Meijer leeft, verlaagd tot *f* 50.

Maandag den xxiij^en^ *November* 1772.

Voorstel om, wegens de voortdurende ongesteldheid van professor Trotz, nog een professor Juris te benoemen.

Maandag den xxx^en^ *November* 1772.

Mededeeling, dat professor Bondam te Harderwijk verzocht heeft, het hem onder de hand aangeboden professoraat in het Jus civile Romanum en Jus publicum Belgicum op eene jaarwedde van *f* 1600 nog 14 dagen in beraad te mogen houden. Machtiging om hem *f* 200 meer te bieden.

Maandag den vij^en^ *December* 1772.

Professor Bondam bedankt.

Maandag den xxj^en^ *December* 1772.

Professor Bondam wordt opnieuw beroepen, nu op een tractement van *f* 2000, dat nog met *f* 250 zal worden verhoogd bij overlijden van een der professoren Trotz of Rukker.

Maandag den xxviij^en^ *December* 1772.

Professor Bondam neemt het beroep aan. Men zal Z. D. H. daarvan kennis geven.

Maandag den xviij^en^ *Januarij* 1773.

Besluit tot verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xxv^en^ *Januarij* 1773.

Goedgekeurd eene missive van Z. D. H., waarbij voor Rector Magnificus worden aanbevolen de professoren Saxe en Voorda.

Maandag den i^en^ *Februarij* 1773.

Aangesteld tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Johannes Henricus Voorda.

Maandag den viij^en^ *Maart* 1773.

De aftredende Rector zal den 25^en^ Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van den nieuwen Rector benoemd.

Maandag den x^en^ *May* 1773.

Commissie ter installatie van professor Bondam benoemd.

Maandag den xvij^en^ *May* 1773.

Besluit om van boeken, die aan de Vroedschap worden opgedragen, niet meer dan 3 exemplaren te bekostigen, 2 voor de regeerende Burgemeesters en 1 voor de Bibliotheek.

Maandag den vij^en^ *Juny* 1773.

Besluit om van boeken, die aan de Vroedschap worden opgedragen, alleen 2 exemplaren voor de burgemeesters te bekostigen, daar de boekdrukkers volgens vroegere resolutie reeds verplicht zijn, van elk boek, dat zij drukken, een exemplaar aan de Bibliotheek te leveren.

Maandag den xxvij^en^ *September* 1773.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xj*en* *October* 1773.

Ludolf de With Hoevenaar wordt aangesteld tot custos Bibliothecae, maar zal geen tractement genieten voor het overlijden van de heeren Van Wykerslooth en Cotius.

Maandg den xvij*en* *October* 1773.

Machtiging om in overleg met professor Hahn een kastje te laten maken voor bijna 400 gedroogde en op papier geplakte planten en eenige gedroogde takjes van zeldzame boomen, door een onbekende aan de Academie gezonden, en dat te deponeeren in het Theatrum Anatomicum.

Maandag den xxv*en* *October* 1773.

Toegestaan *f* 300 voor de 11 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xvij*en* *January* 1774.

Besluit om Z. D. H. te schrijven over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xxxj*en* *January* 1774.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Jacob Albert Vos.

Maandag den vij*en* *Maart* 1774.

De aftredende Rector zal den 24*en* Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den xviij*en* *September* 1774.

Een lijst van voorschotten van professor Hahn voor Physica, Botanie en Chymie wordt gesteld in handen van de Gecommitteerden ter directie van stadsfinancie.

Maandag den xxj*en* *November* 1774.

Toegestaan *f* 300 voor de 13 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den ij*en* *January* 1775.

Wegens zijn hoogen leeftijd wordt professor Elsnerus vrijgesteld van de publieke lessen. Zijne predikbeurten mag hij voor 3 maanden overdragen aan een proponent.

Maandag den xxx*en* *January* 1775.

Besluit om aan Z. D. H. te schrijven over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den vj*en* *February* 1775.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Christophorus Saxe.

Maandag den vj*en* *Maart* 1775.

De aftredende Rector zal den 27*en* Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Assessores.

Besluit om een onderzoek in te stellen naar de beleedigende woorden in „*de Nederlandsche Bibliotheek*" tegen een der professoren te Utrecht, wien „droggronden op het sujet van de religie op eene verregaande wijze zijn te laste gelegt."

Maandag den xiij*en* *Maart* 1775.

Mededeeling dat de beleedigende woorden tegen professor Van Goens in „*de Nederlandsche Bibliotheek*" laster bevatten. Daarom en „omdat de Magistraat zelve op eene ingewikkelde wijze voor suspect gehouden worde, als waaren zij onverschillig omtrent de ge-

voelens, dewelken men alhier op het sujet van den dierbaren godsdienst de jeugd inboezemt", wordt het verspreiden van dat tijdschrift verboden. Men zal een missive aan den Amsterdamschen magistraat zenden, met verzoek om den drukker Martinus de Bruin te dwingen tot het noemen van den auteur of de auteurs van het bewuste artikel, opdat men tegen hem of hen kunne procedeeren. In deze missive wordt gezegd, dat zij professor Van Goens beschrijven als een man, „die, daar hij Catullus bewondert, de Heijlige Schrift met opgeschorten neus over zijde aanziet en [wien d'Alembert, Diderot, Hume en Voltaire zo zeer in achting zijn, dat hij zig met Mozes en de Propheeten niet veel kan ophouden."

Maandag den XX^en^ *Maart* 1775.

Besluit om eene uit Amsterdam ontvangen lijst van medewerkers aan „*de Nederlandsche Bibliotheek*" aan professor Van Goens te geven.

Maandag den XXVIJ^en^ *Maart* 1775.

Ingekomen een schrijven van ds. Habbema te Rotterdam, waarin deze, als uitgever van „*de Nederlandsche Bibliotheek*", handhaaft wat daarin is geschreven over professor Van Goens en zich beklaagt over de Vroedschapsresolutie van den 18^en^ Maart.

Maandag den X^en^ *April* 1775.

Besluit om het rapport over den brief van ds. Habbema geheim te houden en aan ds. H. te schrijven, dat de Vroedschap alleen pleegt te delibereeren over verzoeken bij requeste gedaan. Enkele leden achten het beter te schrijven, dat de afkeurende woorden, in de resolutie van 18 Maart gebruikt, niet moeten

worden toegepast op het geheele tijdschrift, maar alleen op het artikel tegen professor Van Goens.

Maandag den viij*en* *May* 1775.

Besluit om een schrijven van ds. Habbema te seponeeren. Wanneer deze daarop aanmerking maakt, zal men antwoorden, dat op dit schrijven geen acht kan worden geslagen, omdat het geen request bevat, maar alleen een beroep op den brief van 26 Maart, waarover de Vroedschap heeft geweigerd te delibereeren.

Maandag den xxvj*en* *Juny* 1775.

Mededeeling dat professor Hahn een beroep naar Leiden heeft aangenomen. Machtiging om de onder hem berustende stadsinstrumenten enz. over te nemen.

Saturdag den xxviij*en* *July* 1775.

Besluit om professor I. F. Rossijn van Harderwijk te beroepen tot professor in de Philosophie, Physica en Metaphysica op eene jaarwedde van *f* 1200, en professor A. P. Nahuijs van Harderwijk tot professor in de Medicijnen, Botanie, Chymie en Physiologie op eene jaarwedde van *f* 1000 met toezegging van *f* 400 verhooging bij overlijden van een der professoren Rucker, Reitz of Horthemels.

Maandag den xxx*j*en *July* 1775.

Beroep van de professoren Rossijn en Nahuys op de bovenvermelde voorwaarden. Besluit om daarvan kennis te geven aan Z. D. H.

Maandag den vij*en* *Augustus* 1775.

De professoren Rossijn en Nahuijs nemen het beroep naar Utrecht aan.

Maandag den xiiij^en^ *Augustus* 1775.

Rapporteerden den heeren Gecommitteerden ter directie van stads-finantien, dat ingevolge Hun Ed. Achtb. resolutie van den 26 Juny laatstleden van den professor Hahn hadden overgenomen en in goede ordre bevonden alle de stads physische, mechanische en andere instrumenten, midsgaders de chijmische praeparata volgens den hierna geinsereerden inventaris.

Lijst der natuurkundige instrumenten, aan het Academie toebehoorende.

Aerometrische.

1. Eene groote luchtpomp met eene schuins leggende buis, welke teffens tot een perspomp kan dienen, gemaekt door I. Musschenbroek met den volgenden apparatus:

A. Vijf geslooten klokken van verschillende groote.
B. Een dito van onder met koper beslag voor de quiksprong.
C. Negen klokken, die van boven open zijn, met hunne dekplaaten, krukken en haaken, eene derzelve geschikt om kruid in 't lugtledige aan te steeken.
D. Twee glaaze cijlinders op elkander passende met de dekplaat voor de vallende lighaamen in vacuo.
E. Eene houte doos met zijne loode cylinder en gewigten voor 't experiment met de blaas.
F. Een glaze bol met koper beslag om de zwaarte der lucht te wegen.
G. Een dito glaze bol, dog kleiner, om de electriciteit in vacuo te toonen.
H. Een glaze bol met een houte in dezelve om de proeven van Hawsbee te toonen. N.B. Gebrooken.
I. Twee kopere halve bollen om de perssing van de lucht te toonen.

K. Een koperen cylinder met eene vlakke glazen, ten zelven einde geschikt.

L. Een uurwerk met klokjes om de vermindering van 't geluid in vacuo te toonen.

M. Twee kleine vlesjes met hunne voeten en toestel om vogten in vacuo te mengen.

N. Een koper tafeltje om vaste lighaamen onder een der klokken sub N°. C. in vochten te werpen.

O. Een ijzere bakje voor de proefneeming met 't kruid.

P. Een quikbak met zijn voet, pijp en voetmaat, om onder aan de pomp te voegen.

Q. Verscheide schroefsleutels.

2. Een kopere cylinder met zijn mahognijhoute voet om de lucht te verdikken.

A. Een tafeltje op vier voeten voor den cijlinder.

B. Twee halve bollen met hunne kraan om in den cijlinder te voegen.

C. Een perspomp om den cylinder (N°. 2) te vullen.

3. Een persfontein met vier pijpen en noch:

A. een pijp met een horisontaal doorboord dekzel.

B. een pijp met een verticaal doorboord dekzel.

4. Een barometer van Bernouilli.

5. Een barometer van Huigens of controlleur.

6. Een in 't donker ligtende barometer.

7. Eene Engelsche, eenigzins defect.

8. Eene oude barometer met een Florentijnsche thermometer.

Electrische werktuigen.

1. Eene electriceermachine volgens Nollet, Leç. de phys. IV tot leçon 20 tab. 1, met zijne glaze standaarts, buiskussens.

A. Vijf verschillende bollen waarvan 2 eirond en 3 bolrond.

B. Dertien versterkingsflessen.
C. Een grote lange in elkander schuifende versterkingbuis.
D. Vier kopere ronde plaaten.
E. Eene groote vierkante met tinzilver bekleede plaat.
F. Een blikke tafel om de plaat op te leggen.
G. Een ronde met tinzilver bekleede schijf.
H. Klokkenspel met zes klokjes.
I. Een schuinshellende vlakte met haare naald.
K. Een koper gestel van drie stijltjes met de naalden.
L. Een dubbele kopere ring.
M. Een dito enkele.
N. Een plankje met vier glaze voeten.
O. Een pikbak.
P. Een dito.
Q. Een electrisch planetarium.
R. Een electrische blixem.
S. Eene lugtledige kwikpijp.
T. Eene lugtledige pijp.

2. Een electrische vlieger met zijn staart, koord, spil en stijl.

Magnetische instrumenten.

1. Zes differente gemonteerde zeilsteenen, zoo groot als klein.
2. Twee hoefijzers met hunne haaken.
3. Een mahognyhoute kistje met twe yzere staven.
3.* Een mahonyhoute kistje met zes yzere staven van 12 duim.
4. Een dito klijner met zes dito.
5. Een dito nog klijner met zes dito.
6. Een koper werktuig met zijn waterpas voor de inclinatie en declinatie van de magneet.

7. Een ledere kistje, waarin vijf differente compasnaalden, een naald voor de inclinatie, een ijzere maatstaf, twee groote en drie kleine staaven.

8. Een zeer lange compasnaald.

9. Vier magnetische ijzerstaven.

10. Een houte kistje, waarin een geheele yzere ring, twee halve, eene ongearmeerde zeilsteen, een ijzere taarling en parallellipipedum.

11. Zes glaze beplakte plaaten.

12. Een zeefje.

13. Een toverdoosje met zijne nommers en buis.

14. Een toverdoosje met bloemen.

Hijdraulische en hijdrostatische instrumenten.

1. Een vierkante staande bak met zijne lange liggende dito, beschilderde plank en koperwerk voor de watersprongen. (*Musschenbroek*, *Introd. ad philos. nat. Tom* 1. *tab.* 9).

2. Een staande bak met zijn catrollen en drijfplank, om de zijdelingsche perssing van 't water te toonen. (*'s Gravezande*, *Element. phys. Tom* 1, *tab.* 47 *fig.* 3).

3. Eene schroef van Archimedes.

4. Een kistje met zijn glazen pijpjes en verdere toestel voor de perssing van lopend water. (*'s Gravezande* 1. *Tab.* 58 *fig.* 2).

5. Een waterblaasbalg met zijn pijp en gewigten.

6. Een rad van Eckhard.

7. Een dito groter.

8. Een blikken trechter om de middelpunt-schuuwende kragten van 't water te toonen.

9. Een werktuig om de terugdrijvende kragt van 't lopend water te toonen.

10. Een kopere cylinder op zijn voeten, met zijn ciderskettingdraad, loode gewigten, houte voet en:

A. Eene blikken conus.
B. Eene blikken cylinder.
C. Eene blikken pijp en bak.
D. Een kopere pijp en bak, alles om te toonen, dat 't water drukt in evenredigheid van de hoogte en den grond.
E. Drie ijzere sleutels. (Zie *Gravezande* 1. *tab.* 45 *fig.* 5, *tab.* 46, *tab.* 47).

11. Een werktuig met zijn pijpen en bol om het waterpas te toonen.
12. Twee blikke vaten, het eene kegelagtig en 't ander cylendricq, voor waterweegkundige proeven.
13. Drie blikke cijlinders van verschillende groote voor dezelve.
14. Drie dito met kopere kranen.
15. Een dito om de beweging door 't water veroorzaakt te toonen.
16. Eene fontein van Hero.
17. Een fontein die door vuur springt.
18. Een mahognyhoute kistje om 't middelpunt van drukking van 't water te toonen.
19. Een houte cylinder met zijn beslagen glas. (*'s Gravezande Tab.* 48 *fig.* 1).
20. De gemeene zuigpomp.
21. Een toverkannetje.
22. Een Tantalusbeker.
23. Een waterhamer.
24. Een dito dubbele.
25. Een waterweegkundige schaal met al zijn toebehooren.
26. Een kurksprong met zijn schaal, bord etc.
27. Eenige glaze pijpen.

Vuurinstrumenten.

1. De pijrometer met zijn verscheide staven.

2. Een stolipila.

3. Een dito met haar wagen.

4. Een dito.

5. Een thermometer (botanische) van Kuff met vocht.

6. Een dito met kwik met de schaal van Wachendorff, Hales etc.

7. Een dito met een uitstekende cijlinder voor de proeven van hitte.

8. Een dito in een kastje voor de observatiën van 't weer met zeven schalen.

9. Een dito met een cijlinder met vocht.

10. Een thermometer van Drebbel.

10.* Een thermometer van Florence.

11. Een machine van Papin.

12. Een dito volgens Nollet.

13. Een bol met zijn voet om de uitzetting der vaste lighaamen te toonen.

14. Een blaker met vier pijpen en zijne kopere trechter.

Optische instrumenten.

1. Een toverlantaarn met zijn glazen.

2. Apparatus om dezelve door de zon te gebruiken.

3. Een standmicroscoop.

4. Drie tafels voor de experimenten van het licht.

5. Een scherm om straalen op te vangen.

6. Een vlakke spiegel met een vergrootglas.

9. Een zwarte plank met een horizontaale opening.

10. Een zwarte plank met een verticaale opening.

11. Een zwarte plank met een verticaale opening en een brandglas.

12. Een zwartgeschildert kastje met inschuivende zijden.

13. Een lang vierkant kasje met drie glaze zijden.

14. Een dito met vier glaze zijden.

15. Een zwart houte kastje met twe holle glazen aan ieder einde.

16. Een kastje met twee holle glazen naast elkander, van agter een breed vlak glas.

17. Een kastje van boven en van voren open, behorende tot N°. 12.

18. Een gestel met zes glazen om de eigenschappen van den verrekijker te toonen.

19. Een glas in zwart hout gevat, behoorende tot N°. 12, 13, 14.

20. Een wit geschildert plankje tot 't zelve behoorende.

21. Een prisma.

22. Een dito van blaauwagtig glas.

23. Een dito met hoeken van 53°, in een foudraal.

24. Een glas in een kogel voor een chambre obscure.

25. Een blikke buis met een glas.

26. Eene zeer holle brandspiegel.

27. Eene zeer groote kopere brandspiegel.

Mechanica.

1. Een machine voor de middelpunt-schuwende kragten met zijn apparatus.

2. Eene machine voor de botzing met zijn apparatus.

3. Een werktuig om den val der zwaare lighaamen te bepaalen, met zijn slinger en verder toebehoren van Kleg.

4. Een werktuig om de vrijving te onderzoeken, met zijn rollen en pannen.

5. Twe marmersteenen met hun beslag voor de cohaesie.

6. Een balans met zijn schaalen.

7. Een zamengestelde hefboom.

8. Eene zeer grote unster met zijn gewigt en steuntouw.

9. Een zeer grote voet voor dezelve.

10. Een schuinshellende vlakte van mahognyhout.

11. Een houte arm om de werking der spheeren te toonen.

12. Een zamengestelde unster.

13. Een kromme hefboom.

14. Een werktuig voor de schuinstrekkende kragten.

15. Een schroef zonder eind met haar rad.

16. Een werktuig om de kragten van de schroef te toonen.

17. Een houten schroef.

18. Een tafeltje met zijn schroef, om de aantrekking van de druppels te toonen.

19. Een model van kraan.

20. Een mahognijhoute cijclois (?) met zijn ballen en tafeltje.

21. Een dubbele kegel op een schuinsche vlakte om de werking der swaarte [te toonen].

22. Een hellende vlakte.

23. Een dito.

24. Een dito.

25. Het heiblok van Valloné.

26. Eene machine voor de condensatie der lucht volgens *'s Gravezande.*

27. Eene machine voor de val der zwaare lighaamen met twee kopere solide ballen en twee dito holle.

28. Drie loden ballen voor 't bewijs van 't swaartepunt.

29. Een grote drievoet voor de halve bollen (N°. 1. I).

30. Een hoog houten gestel voor de schroef zonder eind (N°. 15).

31. Eenige loode en ijvoire ballen tot verscheide gebruik.

32. Een haspel, die tegelijk op- en afwindt.

33. Eene grote Spaense taekel.

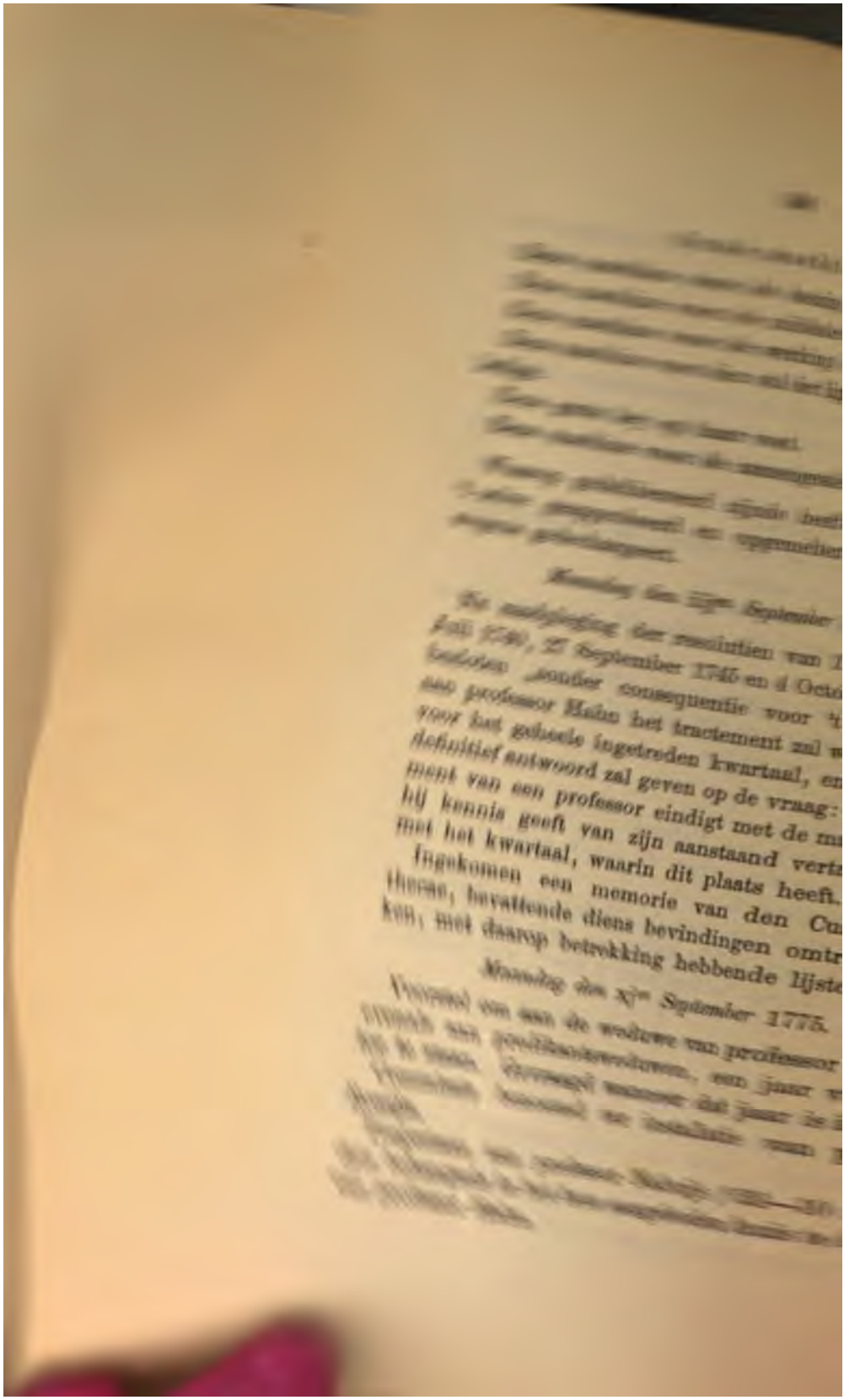

Maandag den xviij*en September* 1775.

Aanvrage van den Heidelbergschen kerkeraad om een afschrift van het testament van Daniel Bernard Guilliamsz [1]).

Mededeeling dat bovengenoemde behangsels van professor Hahn zijn overgenomen.

Maandag den xxv*en September* 1775.

Commissie benoemd ter installatie van professor Nahuijs.

Rapport, dat de weduwe van professor Elsnerus recht heeft op een jaar van gratie à *f* 1500 en op het volle weduwengeld van *f* 250, daar haar echtgenoot alle ambtsbezigheden van een predikant placht te vervullen evenals professor Burmannus dat doet, „en UEd. Achtb. Hun Eerw. in die qualiteit considererende hebben aangestelt tot medescholarchen van 't gymnasium Hieronimianum."

Advies om vast te stellen, of een professor, die een beroep naar elders aanneemt, zijn ontslag moet ontvangen bij resolutie, met opgave van den tijd, gedurende welken men hem nog beschouwt als professor en senaatslid.

Maandag den viij*en October* 1775.

Wegens het plotseling overlijden zijner moeder zal professor Nahuijs eerst den 23*en* October zijne oratie houden.

Machtiging om aan de weduwe van professor Elsnerus een jaar van gratie en het volle weduwentractement uit te betalen, ingaande met den dag van de laatste betaling van het tractement van haar overleden echtgenoot.

---

1) Zie boven 28 September 1761.

Besluit dat voortaan een professor, die kennis geeft van de aanneming van een beroep naar elders, zijn ontslag moet ontvangen bij resolutie, met opgave van den tijd, gedurende welken men hem nog beschouwt als professor en senaatslid.

Maandag den xxiij*en October* 1775.

Verzoek aan Gecommitteerden tot de Bibliotheek om de specificatie der verschotten van professor Rau als Bibliothecaris na te zien.

Maandag den vj*en November* 1775.

Toegestaan *f* 482 als transportkosten voor professor Rossijn c. s.

Maandag den xiij*en November* 1775.

Toegestaan *f* 300 voor de 11 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Toegestaan *f* 576 als transportkosten voor professor Nahuijs c. s.

Voorstel om voor dergelijke transportkosten een vaste som aan te wijzen, zooals ten opzichte van predikanten reeds geschied is.

Maandag den xviij*en December* 1775.

Besluit om het rapport over de verhuiskosten van beroepen professoren gedurende 14 dagen ter inzage te leggen.

Maandag den viij*en January* 1776.

Besprekingen over het betalen van verhuiskosten aan beroepen professoren.

Maandag den xij*en February* 1776.

Authorisatie om aan Z. D. H. te schrijven over het [illegible]n van een Rector Magnificus.

Besluit om het rapport over het betalen van reiskosten aan beroepen professoren gedurende 14 dagen ter inzage te leggen.

Maandag den xviij^en^ *February* 1776.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Petrus Bondam.

Maandag den xxvj^en^ *February* 1776.

Besluit dat aan beroepen professoren, die niet buiten de republiek wonen, in geen geval meer dan *f* 300 voor transportkosten zal worden toegestaan.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1776.

De aftredende Rector zal 25 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Assessores.

Maandag den xxij^en^ *April* 1776.

Authorisatie om te zorgen voor de cappa en de gouden penning voor de aanstaande promotie van den heer Nicolaas Cornelis van Cleef.

Maandag den vj^en^ *May* 1776.

Professor Van Goens wordt op zijn verzoek onder dankbetuiging ontslagen.

Maandag den xij^en^ *May* 1776.

Besluit om Z. D. H. te raadplegen over een voorstel om, naar aanleiding van het aftreden van professor Van Goens, aan professor Saxe *f* 150 en aan professor Hennert *f* 250 verhooging van jaarwedde toe te staan.

Maandag den xx^en^ *May* 1776.

Na gunstig advies van Z. D. H. wordt het tractement

van professor Saxe verhoogd met *f* 150 en dat van professor Hennert met *f* 250.

Dinsdag na Pinxteren den xxviij*en May* 1776.

Toegestaan *f* 86—17 st. ter betaling van de onkosten voor de promotie van den heer N. C. van Cleef en wel voor de medaille, wegende $20^{3}/_{4}$ engels, *f* 58—2 st., voor het gouden ringetje daaraan *f* 5, voor het zilver en rood koordje *f* 2—15 st., voor de kap *f* 21.

Maandag den xv*en July* 1776.

Ingekomen eene lijst van verschotten van den heer Nahuis, professor Chemię et Botanices.

Gevraagd, wanneer de verhooging der jaarwedde van professor Nahuijs, naar aanleiding van het overlijden van professor Horthemels toegestaan, moet ingaan.

Maandag den xxij*en July* 1776.

Machtiging om de verschotten van professor Nahuijs ten bedrage van *f* 185—14 st. 2 penn. te betalen.

De verhooging van professor Nahuis' tractement met *f* 400 zal ingaan met den dag, waarop het laatste tractement aan professor Horthemels is betaald.

Maandag den v*en Augustus* 1776.

De professoren Voorda en Luchtmans ontvangen elk *f* 200 verhooging van jaarwedde.

Besluit, dat voortaan elke verhooging van jaarwedde zal ingaan met het kwartaal, volgend op dat, waarin ze wordt toegestaan.

De secretaris Roëll wordt ontheven van de bewaring van zeker rapport van Gecommitteerden tot de Academische zaken, uitgebracht op 10 April 1776, dat nu zal worden overgebracht in de secreete resolutien van dien dag.

Maandag den ij*en* *September* 1776.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xxj*en* *October* 1776.

Toegestaan *f* 200 aan professor Rau als Bibliothecaris, om daarvoor boeken aan te koopen.

Maandag den iiij*en* *November* 1776.

Toegestaan *f* 62—17 st. aan professor Rossijn voor verschotten ten behoeve van het Theatrum Physicum.

Toegestaan *f* 300 voor de 12 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten, van wie een in de Medicijnen studeert en de anderen in de Theologie.

Maandag den xxiij*en* *December* 1776.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den vj*en* *January* 1777.

Toegestaan *f* 647—1 st. 12 p. aan professor Rossijn ter betaling van door hem voor de stad gekochte physische en andere instrumenten.

Maandag den xxvij*en* *January* 1777.

Machtiging om aan Z. D. H. te schrijven over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den ij*en* *February* 1777.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Petrus Luchtmans.

Dinsdag na Paschen den j*en* *April* 1777.

De aftredende Rector zal 10 April zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den vij^en^ *April* 1777.

Besluit om gedurende 14 dagen ter inzage te leggen een rapport van Gedeputeerden tot de Bibliotheek, dat de volgende voorstellen bevat: om den Bibliothecaris, professor Rau, te verzoeken de lijsten, bedoeld bij de resolutie van 4 September 1775, na te zien en te corrigeeren; — om naar aanleiding van klachten van professor Rau over den Custos Bibliothecae nieuwe instructies te geven aan Bibliothecaris en Custos, waarvoor Gedeputeerden een concept aanbieden; — om het besluit, waarbij de boekverkoopers verplicht worden, van elk boek, dat zij drukken of laten drukken, een exemplaar aan de Bibliotheek te leveren, te verscherpen, daar de boete van *f* 25 te laag is, de schuldige niet wordt gedwongen het boek toch te leveren en van prent- en kaartwerken niet wordt gesproken [1]).

Maandag den xxj^en^ *April* 1777.

De instructies voor Bibliothecaris en Custos Bibliothecae worden goedgekeurd.

Professor Rau wordt verzocht de lijsten, bedoeld in de resolutie van 4 September 1775, na te zien en te corrigeeren.

Bevel aan alle boekverkoopers en boekdrukkers, om alle boeken, die ze nog aan de Bibliotheek schuldig zijn, binnen 2 maanden te leveren op straffe van parate executie voor schuld aan de stad.

Bevel aan boekverkoopers en boekdrukkers, om van alles, wat ze uitgeven of drukken, een exemplaar aan de Bibliotheek te zenden, ook van kaarten, prenten, kaartboeken, prentboeken enz. enz., op een boete van

---

1) Van beide instructies is een gedrukt exemplaar in de notulen ingevoegd.

f 60. Behalve de boete moet dan het boek tòch worden gegeven. Ook van een nieuwe uitgave van een reeds gegeven werk moet weer een exemplaar worden gezonden. Van journalen, mercuriussen en andere periodieke werken moet elke jaargang in eens worden afgeleverd.

Maandag den xxv^en^ *Augustus* 1777.

Afwijzend beschikt op het verzoek van eenige boekverkoopers en boekdrukkers om verzachting der resolutie van 21 April omtrent de levering binnen 2 maanden van nog aan de stad verschuldigde boeken.

Maandag den xxiij^en^ *November* 1777.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xxviij^en^ *December* 1777.

Professor Luchtmans wordt aangesteld tot professor Artis Obstetricię op een jaarlijksch tractement van *f* 200 en eene nog vast te stellen instructie.

Maandag den xij^en^ *January* 1778.

Aan professor Rossijn wordt vergund, in de Aalmoezenierskamer physische experimenten te doen, waarbij de stad vuur en licht zal betalen, en daar een kast te laten maken voor de instrumenten.

Maandag den xviij^en^ *January* 1778.

Dankbetuiging van het Gezelschap tot het beoefenen en bevorderen van de proefondervindelijke natuurkunde voor de vergunning, om in de Aalmoezenierskamer proeven te nemen.

Mededeeling van het besluit, dat, als het gezelschap

tot drie of minder leden mocht slinken, al de daaraan toebehoorende instrumenten, gelden en goederen zullen overgaan aan het Theatrum Physicum der Academie.

Maandag den xxvj^en^ *January* 1778.

Besluit om Z. D. H. te schrijven over het aanstellen van een Rector Magnificus.

Maandag den ij^en^ *February* 1778.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Johannes Theodorus Rossijn.

Besluit om de concept-instructie voor den professor Artis Obstetricię 14 dagen ter inzage te leggen.

Maandag den viij^en^ *Maart* 1778.

De instructien voor den professor Artis Obstetricię en de vroedvrouwen worden goedgekeurd en vastgesteld.

Maandag den xvj^en^ *Maart* 1778.

De aftredende Rector zal 26 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den xxij^en^ *Maart* 1778.

Lijst van al de boeken, die in de Bibliotheek zijn gekomen, terwijl professor Rau Bibliothecaris is, zoowel de gekochte als die, welke door de boekverkoopers en boekdrukkers geschonken zijn.

Maandag den vj^en^ *April* 1778.

Door de heeren Burgemeesteren en Gecommitteerden tot de stads-Bibliotheek ingebracht zijnde het navolgend schriftelijk advis, tendeerende om aan den Custos van de Bibliotheek eenige douceurs toe te voegen:

Edele Groot Achtbare Heeren,

Burgemeesteren en Gecommitteerdens tot dezer stads Bibliotheek kennisse bekomen hebbende, dat de Bibliothecaris en Custos bedenkelijkheden en bezwaren tegens eenige articulen in derzelver jongste instructien maken, welke zij gaarne zouden zien, dat naar hunne bizondre zmaak en inzigten veranderd en ingerigt wierden, zijn wel van gedagten, dewijl en Bibliothecaris en Custos derzelver instructien reeds hebben aangenomen en beëdigd en het daarenboven zonder den gehelen schakel dezer instructien te verbreken en het gehele beleid tegens het ware oogmerk van UwEd. Groot Achtb. te interverteeren ondoenlijk is eenige dier bizondere articulen te altereeren; dat men de beide instructien, zo die van den Bibliothecaris als die van den Custos behoorde te laten in hun geheel, zonder aan dezelve eenige verandering toe te brengen. Dog hebben Burgemeesteren en Gecommitteerden voornoemdt nodig geoordeelt, uit consideratie van het verzwaarde werk van den Custos, wiens dienst ontegenzeggelijk met drie maanden meerder present zijn in de Bibliotheek belast is geworden, UwEd. Groot Achtb. favorabel voor te dragen, dat aan de bediening van den Custos een weinig meerder honneur zoude konnen worden toegebragt door dezelve te eximeeren uit den rang der lagere bediendens, dewelke jaarlijks verplicht zijn hunne bedieningen in den schoot van UwEd. Gr. Achtb. neder te leggen, *waardoor de Custos ontheft zoude worden van deze vernederende ceremonie* [1]), wanneer tevens 't ampt, de naam en woonplaats van den Custos agter die van den Bibliothecaris, dewelke nog heden in de zogenaamde Staten-almanack niet gevonden wordt,

1) Het gecursiveerde in HS. doorgeschrapt.

van stadswege te bedanken voor hetgeen hij reeds lang uit eigen beweging op dat gebied heeft gedaan en te verzoeken, daarmee voort te gaan.

Machtiging aan professor Luchtmans, om een phantome te koopen.

Maandag den xxij*en Juny* 1778.

Toegestaan *f* 138 aan den Bibliothecaris, professor Rau, voor gekochte boeken.

Maandag den xxviij*en September* 1778.

Aan professor Bondam wordt vergund, in presentie van een der secretarissen van de politie de archieven der stad te raadplegen voor eene door hem te houden oratie bij het aanstaande tweede eeuwfeest der Unie.

Maandag den xxiij*en November* 1778.

Toegestaan *f* 300 voor de 15 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Ontvangen voor de Bibliotheek een exemplaar van „*de Unie van Utrecht*", geschonken door den Raad van State.

Maandag den xxx*en November* 1778.

Besluit om den Hortus Academicus te vergrooten met den tuin en het erf van het huis van gemak.

Maandag den iiij*en January* 1779.

Besluit, dat op 29 Januarij bij de oratie, die professor Bondam zal houden ter gelegenheid van het tweede eeuwfeest van de publicatie der Unie, zal gezorgd worden voor de gewone muziek en het gewone tapijt in het groot-auditorium der Academie, waar de Unie indertijd is geteekend.

Maandag den xxv^en^ *January* 1779.

Besluit om Z. D. H. te schrijven over de aanstelling van een Rector Magnificus.

Maandag den j^en^ *February* 1779.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Gisbertus Bonnet.

Besluit omtrent het drukken van professor Bondams oratie en het aantal exemplaren, dat men hem zal bezorgen; de beslissing over zijn verzoek om ze te drukken in hetzelfde formaat als *de Unie van Utrecht*, opdat ze daarmee kan worden ingebonden, wordt aan de Burgemeesters overgelaten.

Maandag den j^en^ *Maart* 1779.

De aftredende Rector zal den 25^en^ Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den viij^en^ *Maart* 1779.

Voorstel tot benoeming van een opvolger voor den Hortulanus, die naar men vreest niet lang meer zal leven.

Het jaarlijksch tractement van den knecht voor de Anatomie wordt tot *f* 40 verhoogd.

Maandag den xxviiij^en^ *Maart* 1779.

Jacobus Lefeber wordt aangesteld tot Hortulanus op eene jaarwedde van *f* 400 met vrij wonen, vuur en licht en *f* 25 voor het schoonhouden van de Anatomiekamer met bijbehooren behalve de Chemiekamer, terwijl hem tevens burgerrecht wordt verleend.

De door professor Nahuis geconcipieerde instructie voor den Hortulanus en zijn knechts zal 3 weken ter inzage liggen.

Maandag den ij^en^ *May* 1779.

De nieuwe instructies voor den Hortulanus en voor diens knechts zullen 8 dagen ter inzage liggen.

Maandag den x^en^ *May* 1779.

Specificatie van boeken, welke door Prof. Rau in deszelfs qualiteit voor de Bibliotheek dezer stad gekogt zijn.

1778.	Rijmer, Acta publica Angliae, 't 9 en 10 deel fol.	*f* 20— —
	voor 't binden in twee ribbe banden	5— 8—
	Histoire de l'Academie des sciences in 4to. Paris 1773, 1774, twee deelen	15— —
	Histoire de l'Academie des inscriptions et des belles lettres. in 4to. Ibid. Tom. 38, 89, 2 deelen	15— —
	De platen tot de Encijclopedie behorende, het 6^e^ en 7^e^ deel . . .	24— —
	Voor 't binden van deze boeken .	8—10—
	Aan Paddenburg voor extra onkosten van 't Corpus juris Gebaueri .	4— —
	Acta eruditorum Lipsiensia van November en December 1774, benevens den index.	—15—
	Van Januarij tot Maij 1775 . . .	1— 5—
	Voor 't binden van 't laatste deel derzelve	—12—
		f 94—10—

Waarop gedelibereerd zijnde, heeft de Vroedschap ordonnantie ter somme van vier en negentig gulden tien stuivers op het comptoir van den heer thesaurier Craeyvanger verleend.

Maandag den xvij*en* *Maij* 1779.

Goedgekeurd de instructie voor den Hortulanus en diens knechts; zij zal gedrukt worden.

Maandag den xxxj*en* *Maij* 1779.

Ingekomen een schrijven van professor Rau, waarbij deze 1° vraagt of niet het „*Capellenwerk*" van Cramer aan de Bibliotheek moet worden geleverd zooals het wordt verkocht, namelijk „met couleuren afgezet", ofschoon die kleuren er te Amsterdam op aangebracht zijn; en 2° verzoekt, de Acta Societatis Palatinę in 6 quarto deelen op verzoek van eenige professoren voor de Academie te mogen koopen.

Maandag den xvj*en* *Augustus* 1779.

Voorstel om professor Oosterdijk Schacht van stadswege geluk te wenschen met zijne 50-jarige ambtsbediening als professor te Utrecht.

Maandag den xxx*en* *Augustus* 1779.

Besluit dat de boekhandelaar Wild zal kunnen volstaan met de levering van een onafgezet exemplaar van het „*Cappellenwerk*"; machtiging aan professor Rau, om de Acta Societatis Palatinę te koopen.

Onder dankbetuiging aangenomen eene schenking van professor Van Goens, bestaande uit twee merkwaardige steenen met inscriptie en verschillende manuscripten, die allen in de Bibliotheek gedeponeerd zullen worden.

Maandag den vj*en* *September* 1779.

Toegestaan *f* 700 hoogstens om boeken aan te koopen, vooral handelende over de stad en de provincie Utrecht.

Maandag den iiij^en^ *October* 1779.

Gelezen en goedgekeurd eene missive aan Z. D. H., waarbij diens goedkeuring wordt gevraagd op het besluit, om een afzonderlijk secretaris voor den Senatus Academicus te kiezen uit de professoren zelf en wel voor de eerste maal professor Oosterdijk Schacht als oudsten hoogleeraar. Voortaan zal de verkiezing dan jaarlijks plaats hebben door de Vroedschap tegelijk met die van Rector en Assessoren. In afwachting van het antwoord van Z. D. H. wordt een der stadssecretarissen gemachtigd tot het teekenen der bullen van promovendi enz.

Maandag den xj^en^ *October* 1779.

Met goedkeuring van Z. D. H. wordt professor Oosterdijck Schacht aangesteld tot secretaris van den Senatus Academicus „op de emolumenten tot nu toe daaraan geattacheerd."

Maandag den xxv^en^ *October* 1779.

Besluit om de professoren der Medische faculteit te vragen, welke voorbehoedmiddelen men zou kunnen gebruiken tegen het indringen van elders heerschende besmettelijke ziekten.

Maandag den j^en^ *November* 1779.

Ingekomen een memorie van de Medische faculteit, bevattende 11 voorschriften tot voorkoming van den Rooden Loop.

Maandag den xv^en^ *November* 1779.

Toegestaan *f* 180 jaarlijks aan den eersten secretaris der stad, ter vergoeding van de voordeelen aan het Academisch secretariaat verbonden. Deze toelage zou

ophouden met den dood van den langstlevende der toenmalige secretarissen.

Maandag den xxij^en^ *November* 1779.

Toegestaan *f* 300 voor de 18 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht, van wie 1 Medicijnen studeert en de anderen Theologie.

Maandag den xij^en^ *December* 1779.

Door de heeren Burgemeesteren ingebragt zijnde de lijst der boeken, door den professor Rau op de auctie van wijlen den professor Petrus Burmannus Secundus voor dezer stads Bibliotheek gekogt ter somme van *f* 712— 8—, heeft de Vroedschap goedgevonden, dat voors. lijst in de notulen van heden zal worden geinsereerd, en den heer thesaurier Craeijvanger geauthoriseerd om gemelde somme aan den professor Rau bij ordonnantie te restitueeren.

Rekening der boeken, welke de heer Vroedschap Van Goens op de verkooping der Bibliotheek van professor Burman voor de stads-Bibliotheek te Utrecht gekogt heeft te Leijden bij S. en J. Luchtmans den 27^en^ September 1779.

In quarto.

N°.		
564.	Quintilianus apud Aldum 1514. .	*f* 4—10—

In octavo.

2654.	Mich. ab Isselt Historia sui temporis. Colonie 1602	3— —

MSS. in folio.

1211.	Ptolemaei Harmonicorum libri tres. Descripti ex cod. Bodlejano etc. .	17— —
1219.	Thom. Magistri Gramm. de vocibus Atticis usque ad vocem ἀτρεμῶ cum plurimis annotationibus Meibomii.	7—10—

1253.	Inscriptiones veteres Graecae et alia antiquitatum monumenta Smyrnae vicinisque in locis, descripta et delineata ab Herm. van der Horst	22— 5—
1255.	Inscriptionum veterum codicis MSS. Graevii excerpta etc.	6— —
1267.	Beka chronicon MS. in pergam. .	12—10—
1268.	W. Heda, De Episcopis Trajectinis bis	14— —
1271.	Excerpta ex Batavia Sacra, impressa Bruxell. 1714, MS.	—10—
1280.	Epistolae doctorum virorum, editae in tom IV. Sylloges P. III . . .	—10—
1283.	Epistolae doctorum virorum autographae ad Heinsium aliosque . .	9— 5—
1285.	Epistolae alibi editae. Schedae varii argumenti etc.	5—10—
1288.*	Epistolae autographae N. Heinsii ad I. F. Gronovium	5— 5—
1289.*	Epistolae autographae Salmasii .	
1292.	J. Lipsii, O. Heurnii, P. Bertii, F. Raphelengii, J. Gruteri, W. Snellii, L. Copperi, Sim. Langii, Fl. Schoonhovii Epistolae et Carmina ad Aem. Rosendalium etc. omnes autographae	2— —
1293.	Aem. et Jac. Rosendaliorum epistolae	
1295.	Collectio epistolarum virorum illustrium ad J. Almelovenium . .	
1295.*	Dito	
1296.	P. Baelii, J. Basnagii, Frescarodetum (?), Pitisci, J. Verwey etc. epistolae ad Almelovenium . . .	8— —

1298.	Epistolae virorum doctorum et epistolae ineditae virorum illustrium .	6—10—
1298.*	Casauboniana, sive excerpta ex Casauboni adversariis etc. Casauboni notata ad Celsum	2— —

In quarto.

N°.		
2339.	Τπομνησικὸν Βιβλίον Τωσηππα . . .	6— 5—
2342.	Britonis glossarium in S.S. Cod. .	6— —
2346.	Eustathius in Basilium	2— —
2352.	Heronis Alexandrini Spiritualia a Frederico Commandino ex Graeco in Lat. versa.	1— —
2360.	Epigrammata inedita Anthologiae Graecae.	12— —
2370.	Beka, Chronicon	7—10—
2371.	Idem.	12— —
2372.	Beka, De episcopis Trajectinis . .	7—10—
2389.	Lucanus in membrana	26— —
2391.	M. T. Ciceronis Cato major a Theod. Gaza Graece versus	3— —
2393.	Codex MS. in quo Philisci consolatoria ad Ciceronem. Val. Prob. etc.	17— —
2397.	Macrobius in Somnium Scipionis .	20— —
2400.	Arusianus Mesjus (?)	8—10—
2401.	Philetae fragmenta	3— —
2412.	Codex MS. Inscriptionum antiquarum	23— —
2416.	Alciati inscriptiones Mediolanenses	7— —
2418.	Inscriptiones antiquae. II vol. MSS.	37— —
2422.	Index inscriptionum.	—17—
2430	A. Junii Batavia cum MSS. et ejus epistolae MSS. aliaque inedita . .	38— —
2435.	Chronicon illustrium dominorum de Brederode	6— —

2455.	Vlitii Notae autogr. ad Gratium et Nemehanum (?)	2— 2—
2456.	Ad quaedam fragmenta Scriptorum Graecorum	
2481.	J. Capellani etc. Epistolae ad Heinsium	3— —
2482.	Th. Ryckii, Cuperi, J. Perizonii, A. Schultingii etc., Epistolae autogr. ad N. Heinsium	7— —
2483.	J. Puteani et E. Bigotii Epistolae ad eundem	3— —
2487.	Almelovenii Observationes ad nonnullos scriptores	3—15—
2488.	Almelovenii Notae in Quinctilianum	
2489.	Almelovenii Notae in Horatii Art. Poet.	
2494.	Almelovenii Collectanea de Balneis veterum	27— —
2495.	Almelovenii Lectiones academicae etc.	
2496.	Almelovenii Epist. autogr ad viros doctos.	
2497.	Almelovenii Epist. ad. V. D. . .	
2498.	Almelovenii Epist. ad. V. D. . .	
2499.	Almelovenii Epist. ad. V. D. . .	
2500.	Almelovenii Orationes. . . .	
2502.	Diversorum ad Almelovenium epistolae	3— —
2503.	Diversorum epist. autogr. ad eundem	
2504.	Wissenbachii etc. epist. ad eundem	
2505.	Cuperi, Graevii etc. ad eundem epistolae	6— 5—
2515.	P. Francii, D. Hoogstratani etc. epist.	1— 2—

2537. P. Burmanni Index autogr. nominum propriorum in inscriptionib. III vol . . . . . 5— —
2541. P. Burmanni Sijlloge eorum ad quos leges in Codice Justiniano scriptae sunt . . . . . 5— —

In octavo.

N°.

3637. Ἱεροδιακονικον . . . . . 1— —
3646. Pamphili Elegiae . . . . . 27— —
3648. Collatio librorum Ciceronis de Inventione . . . . . 1— 8—
3650. Cyriaci Anconiani inscriptiones. . 1— —
3653. B. Aegii Spoletini De pyropo comment. . . . . — 6—
3660. Observata ex Catone De re rustica. —12—
3663. Bulengeri Notae in Juvenalem .
3664. Bulengeri in Statium, Virgil. Georg. etc. . . . . 2— 2—

Auctores Graeci et Latini cum MSS.

In folio.

N°.

1305. Justinus Martyr cum notis Meybomii Mss. . . . . 1—14—
1315. Athenaeus 1535, cum mss. Francii 2— —
1316. Athenaeus apud Aldum 1567, cum mss. . . . . 4—10—
1317. Athenaeus Dalechampii 1583, cum mss. . . . . 2— 6—
1318. Athenaeus Casauboni 1667, cum mss. 21— —
1321. Archimedes 1554, cum mss. Hugenii 10—10—
1348. Anthologia Graeca 1549, cum mss. 4—15—
1351. Grammatici Graeci apud Aldum 1459, cum mss.. . . . . 8—10—

1374.	Quinctilianus 1538, cum mss. . .	2— —
1375.	Quinctilianus 1541, cum mss. . .	
1420.	Heda et Beka 1612, cum mss. Drakenborgii	31—10—
1421.	Heda et Beka 1643, cum mss. ejusdem	
1422.	Heda et Beka 1643, cum mss. P. Burmanni	
1423.	Heda et Beka 1643, cum mss. P. A. C. Burmanni	
1424.	Heda et Beka 1643, cum mss. Buchelii	
1425.	Heda et Beka 1643, cum mss. A. Matthaei.	
1425.*	Idem liber.	3— —
1430—31.	Magirii Eponymologicon 1644, 1687, cum mss.	12—10—

In quarto.
N°.

2585.	Proverbia Arabica 1614 etc. cum mss.	—10—
2586.	Theophilus 1563, cum mss. . .	— 8—
2587.	Aristotelis Rhetorica	
2588.	Aristotelis Poetica, cum mss. Almelovenii	— 6—
2591.	Paraphasis Ethicorum 1607, cum mss.	—10—
2593.	Diogenes Laertii 1533, cum mss. Egberti	1—10—
2594.	Diogenes Laertii 1533, cum mss. Hadii.	
2596.	Simplicius in Epictetum Graece 1528, cum mss.	—10—
2599.	Phile De animalibus 1575, cum mss.	— 9—
2600.	Apostolii Proverbia 1619, cum var. lect.	
2601.	Apostolii Proverbia 1619, cum not. Vossii.	

2602.	Aelianus 1545, cum mss. Falkenburgii	3— 5—
2621.	Euripides Canteri 1602, cum var. lect. et mss.	18— ...
2641.	Nonnus 1569, cum mss. Salmasii. .	4—10—
2669.	Vitruvius 1552, cum mss. . . .	5— —
2670.	Vitruvius 1552, cum mss. Scaligeri	
2685.	Suetonius Burmanni cum mss. editoris	12— —
2686.	Florus, cum mss. Almelovenii. 1698.	1—10—
2688.	Marcellinus 1693, cum mss. P. Burmanni	6— —
2699.	Quinctilianus 1698, cum mss.. .	1— —
2700.	Quinctilianus 1698, cum mss.. .	
2701.	Quinctilianus 1720 Burmanni, cum mss. editoris	22— —
2702.	Burmanni Epistola ad Capperon., cum mss.	— 6—
2712.	Plautus 1621, cum mss. Barbeyracii	1— —
2729.	Propertius 1702, cum mss. H. Relandi	1—18—
2838.	Matthaei Fundationes ecclesiarum, cum mss. C. Burmanni	25— —
2839.	Matthaei Fundationes Drakenborchii	

In Octavo.

N°.

4184.	Muhammedis Alfragani Chronologia, cum mss.	1— 8—
4204.	Hortensii Satijricon 1552, cum mss.	—10—
		f 689—15—
	Opgeld	21—11—
	Voor 't bezorgen der boeken aan de schuit	1— 2—
		f 712— 8—

Maandag den vij^en^ *February* 1780.

Machtiging om aan Z. D. H. te schrijven over de verkiezing van een Rector Magnificus.

Maandag den xiij^en^ *February* 1780.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Alexander Petrus Nahuijs.

Maandag den xxviij^en^ *February* 1780.

De aftredende Rector zal 6 April zijne oratie houden.

Maandag den vj^en^ *Maart* 1780.

Commissie benoemd ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den xiij^en^ *Maart* 1780.

Toegestaan *f* 250 à *f* 300 aan professor Hennert, om in Engeland te laten koopen „een achromatique verrekijker bekwaam tot 't neemen van astronomische observatien."

Dinsdag na Paschen den xxviij^en^ *Maart* 1780.

Lijst van boeken voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xj^en^ *September* 1780.

Met goedkeuring van Z. D. H. wordt professor Vos om gezondheidsredenen vrijgesteld van den predikdienst.

Aan professor Burman wordt op zijn verzoek toegestaan, den 25^en^ September eene oratie te houden.

Maandag den xviij^en^ *September* 1780.

Toegestaan *f* 160 aan den Bibliothecaris professor Rau voor de Bibliotheek.

Maandag den ij^en^ *October* 1780.

De oratie van professor F. Burman zal op stadskosten worden gedrukt.

Maandag den xxx*en October* 1780.

Toegestaan *f* 281—16—14 aan professor Hennert voor een verrekijker.

Maandag den xxvij*en November* 1780.

Toegestaan *f* 300 voor de Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den iiij*en December* 1780.

Aanvrage van professor Saxe om verhooging van jaarwedde en om verandering van zijn tegenwoordigen onbestemden titel in dien van professor Historiarum, Antiquitatum, Eloquentię et Historię Batavę.

Maandag den xj*en December* 1780.

De titel van professor Saxe wordt naar zijn wensch veranderd en zijne jaarwedde met *f* 200 verhoogd.

Maandag den xviij*en December* 1780.

Aanvrage van professor Segaar om verhooging van jaarwedde en om uitbreiding van zijn titel met dien van professor Exegeseos Novi Testamenti.

Voorstel, om aan professor Voorda den titel professor Juris hodierni aan te bieden met eenige verhooging van jaarwedde.

Woensdag na Corsmis den xxvij*en December* 1780.

Professor Segaar ontvangt den titel professor Exegeseos Novi Testamenti; omtrent zijn verzoek om verhooging van jaarwedde wordt nog niets besloten.

Verzoek van professor Bonnet om zijne predikbeurten 's morgens in plaats van 's middags te mogen vervullen, zonder daarom verplicht te zijn, in den Dom de vervolgstof uit het Nieuwe Testament te behandelen.

Maandag den xv^en^ *Januarij* 1781.

Na ongunstig advies der commissie wordt het verzoek van professor Bonnet om verandering in de predikbeurten voorloopig nog in beraad gehouden.

Maandag den xxviij^en^ *Januarij* 1781.

Besluit om Z. D. H. te schrijven over de verkiezing van een Rector Magnificus en een secretaris voor de Academie.

Verzoek van den heer Genersy om te worden aangesteld tot Lector aan de Academie.

Maandag den v^en^ *Februarij* 1781.

Gekozen op aanbeveling van Z. D. H. tot Rector Magnificus de heer Joan Frederik Hennert, en tot secretaris de heer Franciscus Burmannus.

Maandag den xij^en^ *Februarij* 1781.

De heer J. G. Genersy wordt niet tot Lector benoemd, maar ontvangt vergunning om eenige studenten tegelijk te zijnen huize onderricht te geven, mits hij daar alleen hen toelaat, die zich terstond bij een professor hebben laten inschrijven voor het vak, dat hij hun zal doceeren.

Maandag den xxvj^en^ *Februarij* 1781.

De aftredende Rector zal 26 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Onder dankbetuiging aangenomen een door professor Saxe aangeboden steen, die een Romeinsch altaar is geweest. Het geschenk zal geplaatst worden in de Bibliotheek.

Maandag den v^en^ *Maart* 1781.

Voorstel om boeken te koopen voor de Bibliotheek.

Maandag den xij^en^ *Maart* 1781.

Toegestaan *f* 300 voor het koopen van eenige der gedrukte boeken, bedoeld bij de resolutie van 5 Maart.

Maandag den xviij^en^ *Maart* 1781.

Wijziging in de commissie ter installatie van den nieuwen Rector.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Dinsdag na Paaschen den xvij^en^ *April* 1781.

Machtiging aan Gecommitteerden tot de Bibliotheek, om eenige boeken te verkoopen.

Maandag den vij^en^ *Maij* 1781.

Aangenomen de door professor Cannegieter te Franeker aangeboden opdracht van eene Diatribe van zijn vader over zekeren steen, dien professor Van Goens aan de Bibliotheek te Utrecht heeft geschonken.

Maandag den xvj^en^ *July* 1781.

Ontvangen voor uit de Bibliotheek verkochte boeken *f* 219—18.

Toegestaan *f* 115 voor boeken, die voor de Bibliotheek gekocht zijn.

Maandag den j^en^ *October* 1781.

Lijst van stukken, die professor Rau voor de Bibliotheek wenscht te koopen uit de nagelaten manuscripten van Prof. Antonius Matthaeus, welke 11 Oct. door de boekverkoopers A. en J. Honcoop te Leiden verkocht zullen worden. Toegestaan *f* 250.

Maandag den xviiij^en^ *November* 1781.

Door de heeren Gecommitteerden tot de Bibliotheek ingediend zijnde eene specificatie van geschreven boeken en brieven, volgens Vroedschaps authorisatie van den 1^en^ October laatstleden voor dezer stads Bibliotheek gekogt op de auctie der boeken van den heer Antonius Mattheus te Leyden door den heer professor Rau.

Specificatie van geschrevene boeken en brieven, welke volgens resolutie van de Edele Achtb. heeren Borgemeesteren en Vroedschap dezer stad van den 1 October 1781 door professor Rau in deszelfs qualiteit op de auctie van wijlen den heer Antonius Matthaeus te Leijden voor de Bibliotheek gekogt zijn.

N°.		
639.	Miscellanea maximam partem Trajectensia	*f* 26— —
640.	Excerpta e chartulario S. Martini Insularis Trajectini	7— —
641.	Miscellanea fere omnia Trajectensia	10—15—
642.	Miscellanea pleraque Trajectensia. 2 voll.	12—15—
644.	Frederici de Blankenheim, Constitutiones, diplomata, acta publica etc.	11— —
645.	Historia Episcoporum Trajectensium a Willebrordo ad Davidem Burgnndum	1— 4—
646.	Miscellanea Trajectensia. 1 vol. . .	26— 5—
646.*	(Extra catal.) Het twede stuk hiervan.	5— —
647.	Excerpta quaedam e Ms. S. Salvatoris	4—15—
648.	Excerpta quaedam ex archivis S. Johannis.	8—15—

650.	Miscellanea tam diplomata, quam testamenta etc.	41— —
652.	Domini de Ysselstein	1—14—
653.	Narratio de ortu Novae devotionis et domus Windeshemensis, aliaque	
657.	Betreffende de Duitsche order . .	10— —
658.	Excerpta e chartulario Equitum Teutonicorum	
659.	Raakende de fundatie van eenige kerken.	

N°.

2.	Epistolae J. v. d. Waeijen, Philippi Matthaei, Gisberti Cuperi, Lucae v. d. Poll, Arnoldi Monenii, Adriani Parsii, Westenbergii etc.	1— 4—
3.	Epistolae Baluzii, Papebrochii, Janningii etc.	1—16—
4.	Epistolae Ulrici Huberi, J. v. Someren et aliorum	1—12—
5.	Epistolae A. Matthaei ad Casparum Fagelium, ad Mensonem Altingium, Gisb. Cuperum, Arn. Monenium. .	4— 5—
8.	Brieven van den heer Nicol. Witsen en andere zeer aanzienelijke heeren in 't Nederduitsch.	3— 5—
9.	Fascis epistolarum Jo. van Someren et Anselmi a Benthem	— 6—
	Opgeld	5—12—
	Verschot en onkosten	9— 4—
		f 193— 7—

Heeft de Vroedschap gemelde aankoop der boeken geapprobeerd, verleenende dieswegens ordonnantie ter somme van *f* 193— 7— ten lasten van 't comptoir van den heer thesaurier Daunis.

Maandag den xxvj^en^ *November* 1781.

Toegestaan *f* 300 voor de 15 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Voorstel om weer een tweeden knecht voor de Physica aan te stellen

Maandag den xvij^en^ *December* 1781.

Toegestaan *f* 28 aan den Custos Bibliothecae, waarvoor deze het supplement van den catalogus moet completeeren en daarvan drie exemplaren leveren.

Maandag den iiij^en^ *Februarij* 1782.

David Schoneveld wordt aangesteld tot tweeden knecht voor de Physica op een salaris van *f* 2 per week, waarvoor hij ook bij de Chemie zal moeten helpen. Aan den eersten knecht wordt *f* 25 toegestaan voor gemaakte onkosten.

Maandag den xj^en^ *Februarij* 1782.

Goedgekeurd eene missive aan Z. D. H. over de verkiezing van een Rector Magnificus en een secretaris.

Maandag den xxv^en^ *Februarij* 1782.

Verzoek van den Custos Bibliothecae, om wegens vermeerderde werkzaamheden met Nieuwjaar 6 dukaten te mogen ontvangen.

Maandag den iiij^en^ *Maart* 1782.

De aftredende Rector zal 11 Maart zijne oratie houden.

Den tegenwoordigen Custos Bibliothecae wordt voor zijn persoon toegestaan een jaarlijksche gift van 6 ducaten op Nieuwjaar.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1782.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Franciscus Burmannus en tot secretaris de heer Sebaldus Ravius. Commissie benoemd ter installatie van Rector en secretaris.

Maandag den xxviij^en^ *April* 1782.

Aangenomen de opdracht van het gedicht van Sebald Fulco Rau getiteld „*Trajectum.*"

Maandag den j^en^ *Julij* 1782.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den vij^en^ *Julij* 1782.

Toegestaan *f* 180—16— aan professor Nahuys, ter vergoeding van onkosten, die hij heeft gemaakt voor het onderwijs in de chemie.

Maandag den xv^en^ *Julij* 1782.

Pedel aangesteld.

Maandag den xxviij^en^ *Julij* 1782.

Besluit omtrent de recognitie, te betalen door den Pedel.

Maandag den ij^en^ *September* 1782.

Toegestaan *f* 85—17— ter vergoeding van onkosten, die gemaakt zijn voor het Theatrum Physicum.

Maandag den xj^en^ *November* 1782.

Toegestaan *f* 300 voor de 17 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xxv^en^ *November* 1782.

Aanvrage van professor Luchtmans om *f* 20 per jaar voor het aanschaffen van een tweede lijk voor de Anatomie.

Maandag den xvj^en^ *December* 1782.

Toegestaan voor professor Luchtmans *f* 25 per jaar.

Maandag den xx^en^ *Januarij* 1783.

Goedgekeurd eene missive aan Z. D. H. over de verkiezing van een Rector Magnificus en een secretaris.

Maandag den iij^en^ *Februarij* 1783.

Gekozen tot Rector Magnificus op aanbeveling van Z. D. H. de heer Meinardus Tydeman.

Maandag den xvij^en^ *Februarij* 1783.

Het kleine auditorium wordt tijdelijk afgestaan voor oefeningen in den wapenhandel en burger-exercitiën.

Maandag den iij^en^ *Maart* 1783.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den x^en^ *Maart* 1783.

De aftredende Rector zal 27 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xxx^en^ *Maart* 1783.

De oratie van den afgetreden Rector zal op stadskosten gedrukt worden.

Maandag den xiij^en^ *April* 1783.

De gelden, bij besluit van 16 December 1782 toegestaan aan den professor Anatomię, zullen worden betaald door den kameraar.

Maandag den xxvj^en^ *May* 1783.

Machtiging aan Gecommitteerden tot de Bibliotheek, om de platen in het Capellenwerk van Cramer te laten illumineeren voor $7^1/_2$ stuiver per plaat.

Maandag den xxviiij^en^ *September* 1783.

Toegestaan *f* 91— 6— voor de Physica.

Maandag den xvij^en^ *November* 1783.

Aangenomen de opdracht van de dissertatie van Gerrit Greve.

Maandag den xxiiij^en^ *November* 1783.

Toegestaan *f* 300 voor de 10 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den j^en^ *December* 1783.

Voorstel om uit te zien naar een opvolger voor den zeer bejaarden professor Burman.

Maandag den xv^en^ *December* 1783.

Machtiging tot reparatie van de benoodigdheden voor de senaatskamer en van de portretten der hoogleeraren.

Maandag den xxij^en^ *December* 1783.

Ds. Ysbrand van Hamelsveld zal worden beroepen tot professor Theologię op eene jaarwedde van *f* 600, die na overlijden van professor Burman zal worden verhoogd tot *f* 1200, op voorwaarde dat hij gedurende het leven van ds. Bachiene diens geheelen en na zijn dood een halven predikdienst zal vervullen.

Maandag den v^en^ *Januarij* 1784.

Ds. van Hamelsveld wordt beroepen tot professor Theologię op de bovengenoemde voorwaarden.

Maandag den xviij^en^ *Januarij* 1784.

Ds. van Hamelsveld neemt het professoraat aan.

Maandag den xxvj^en^ *Januarij* 1784.

Voorstel tot verkiezing van Rector en Assessoren [1]).

Maandag den viij^en^ *Februarij* 1784.

Verkiezing van Rector Magnificus, Secretaris en Assessoren.

Maandag den xvj^en^ *Februarij* 1784.

Commissie benoemd ter installatie van professor van Hamelsveld.

Maandag den j^en^ *Maart* 1784.

De inaugureele oratie van professor van Hamelsveld zal op stads-kosten gedrukt worden.

Toegestaan *f* 170—16— ter betaling van voor de Bibliotheek gekochte boeken.

Machtiging aan professor Rau, om in te teekenen op zeker werk.

Maandag den viij^en^ *Maart* 1784.

De aftredende Rector zal 25 Maart zijne oratie houden.

Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xxviij^en^ *Maart* 1784.

Verzoek aan Gecommitteerden tot de Academie, om

---

1) In tegenstelling met vroegere jaren wordt nu de stadhouder niet geraadpleegd bij deze verkiezingen; in 1789 geschiedt dat weer wel.

onderzoek te doen naar de beschadiging van een der vaandels, hangende in het groote auditorium der Academie.

Maandag den v^en^ *April* 1784.

Het kleine auditorium van de Academie en de trans aldaar worden aan het Papenvaandel afgestaan om zich te oefenen in den wapenhandel en burger-exercitiën.

Maandag den xxvij^en^ *September* 1784.

Aangenomen de opdracht der Dissertatio inauguralis juridica van Frederik Saxe.

Machtiging om eenige manuscripten aan te koopen voor de Bibliotheek tot een bedrag van hoogstens *f* 84.

Maandag den iiij^en^ *October* 1784.

Machtiging om te zorgen voor de cappa's, penningen en verdere benoodigdheden voor de aanstaande promotie in de rechten van de heeren Lidt de Jeude en Saxe.

Maandag den j^en^ *November* 1784.

Besluit om aan de Gedeputeerden te verzoeken, om namens de provincie financiëele voordeelen te beloven aan professor Rossijn, ten einde dezen te bewegen tot bedanken voor een eventueel beroep naar de Illustre school te Amsterdam en tevens om te onderzoeken, wat de stad zelve bij den bekrompen staat harer financiën in dezen zou kunnen doen.

Maandag den viij^en^ *November* 1784.

Toegestaan *f* 300 voor de 8 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Besluit dat de stad Utrecht het tractement van pro-

fessor Rossijn met *f* 200 zal verhoogen, mits de provincie daaraan *f* 400 toevoegt.

Maandag den xv^en^ *November* 1784.

Toegestaan *f* 300 verhooging van jaarwedde voor professor Rossijn, voor wien de provincie evenveel heeft toegezegd. Over zijn verzoek, om een college in de Mathesis te mogen houden, zal nog nader advies worden ingewonnen.

Ingekomen een verzoekschrift van 40 studenten, waarbij de magistraat wordt gevraagd, al het mogelijke te doen om professor Rossijn te Utrecht te doen blijven.

Maandag den xvij^en^ *Januarij* 1785.

Voorstel tot verkiezing van een Rector Magnificus en een Secretaris.

Maandag den xxiij^en^ *Januarij* 1785.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academie over het al of niet vieren van het 150-jarig bestaan der Academie in 1786.

Maandag den xxxj^en^ *Januarij* 1785.

Besluit dat ondanks den slechten toestand der stedelijke financiën en de vrees voor een oorlog met den keizer, die echter wellicht door Fransche tusschenkomst kan worden afgewend, het 150-jarig bestaan der Academie wel feestelijk zal worden gevierd, zooals in 1686 is geschied, en dat men daarmede rekening zal houden bij het kiezen van een Rector Magnificus.

Maandag den vii^en^ *Februarij* 1785.

Besluit om het Rectoraat aan te bieden aan professor Oosterdijk Schacht, den eenigen hoogleeraar,

die als zoodanig heeft deelgenomen aan het jubilé in 1736. Als Secretaris wordt aanbevolen professor Bonnet.

Maandag den xiij^en^ *Februarij* 1785.

Gekozen tot Rector Magnificus, nadat professor Oosterdijk Schacht wegens zijn hoogen leeftijd heeft bedankt, de heer Ysbrandus van Hamelsveld.

Maandag den xxj^en^ *February* 1785.

Verzoek van eenige studenten, om zich in het kleine auditorium te mogen oefenen in den wapenhandel.

Maandag den vij^en^ *Maart* 1785.

De aftredende Rector zal 7 April zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xiij^en^ *Maart* 1785.

Advies om het kleine auditorium af te staan aan de studenten, die zich willen oefenen in den wapenhandel, mits zij de uren daarvoor vaststellen in overleg met den Rector Magnificus, zoodat ze geen der professoren belemmeren in het houden zijner colleges.

Maandag den xj^en^ *April* 1785.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xvij^en^ *April* 1785.

Het verzoek van de studenten, om in het kleine auditorium zich te mogen oefenen in den wapenhandel, wordt afgewezen.

Maandag den xxv^en^ *April* 1785.

De oratie van den afgetreden Rector zal op stadskosten gedrukt worden.

Maandag den vj^en^ *Junij* 1785.

Op verzoek der Medische studenten zal het gebronsd origineel van het door hen aan de Academie aangeboden „pourtrait in plaister" van professor Oosterdijk Schacht in de Bibliotheek worden geplaatst.

Maandag den xxj^en^ *November* 1785.

Toegestaan *f* 300 voor de 7 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xviij^en^ *December* 1785.

Verzoek om advies over de viering van het 50-jarig jubilé der Academie.

Maandag den viij^en^ *Januarij* 1786.

Advies, om het jubilé der Academie wegens de tijdsomstandigheden niet te vieren.

Maandag den xxij^en^ *Januarij* 1786.

Besluit om het Academisch jubilé wel te vieren, maar op een nader te bepalen dag in Mei, in plaats van den 26^en^ Maart, „in aanmerkinge genomen zijnde de min paisible omstandigheden waarin zich thans de stad bevind."

Verzoek van professor Saxe om zijn zoon Frederik met een „modiecq" tractement aan te stellen tot extraordinaris professor Juris civilis, waarvoor hij dan alleen een college zal moeten geven in Historia Juris civilis.

Voorstel om professor Segaar den titel professor Theologię te geven, zonder verder douceur en zonder dat hij daarom meer Theologische colleges zal houden dan tot nu toe. Voorstel tot verkiezing van Rector en Secretaris.

Voorstel tot aanstelling van een waarnemend Custos Bibliothecę bij ziekte van den custos.

Martis den xvij^en^ *Januarij* 1786.

Aanbevolen voor Rector Magnificus de professoren Rau en Voorda, van wie de eerste de oudste is van hen die tweemaal, de laatste de oudste van hen die slechts eenmaal het Rectoraat hebben bekleed. Verkiezing van Rector Magnificus, Secretaris en Assessoren.

De oratie van den aftredenden Rector zal als gewoonlijk in Maart worden gehouden, ondanks het uitstellen der jubiléviering.

Verzoek aan professor Voorda om met den titel professor Juris Hodierni en eene behoorlijke verhooging van jaarwedde het Jus hodiernum te willen doceeren.

Maandag den xiij^en^ *Februarij* 1786.

Machtiging om te zorgen voor de gouden penningen en verdere benoodigdheden voor eenige aanstaande promotiën cum cappa ter gelegenheid van het jubilé der Academie.

Maandag den xxvij^en^ *Februarij* 1786.

Professor Rau als aanstaand Rector Magnificus wordt verzocht eene oratie te houden bij de viering van het Academisch jubilé.

Maandag den xiij^en^ *Maart* 1786.

De aftredende Rector zal 30 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den j^en^ *May* 1786.

Het 150-jarig jubilé der Academie zal worden gevierd Woensdag den 31^en^ Mei; de promotie van vier

candidaten zal plaats hebben op Donderdag den 1^en^ Juni.

Bij de viering van het jubilé zal men zich in hoofdzaak regelen naar hetgeen 1686 heeft plaats gehad, zoowel wat betreft het luiden van alle klokken en het bespelen van het klokkespel in den Dom- en Nicolaïtoren, als een feestmaaltijd, waarvoor de zaal van het Fundatiehuis der vrouwe van Renswoude zal worden ten gebruike gevraagd; daarbij zullen worden geïnviteerd het college van Ordinaris-Gedeputeerden, de Secretaris van Staat, Burgemeesters, Gecommitteerden ter kamere van financie en tot de Academische zaken benevens alle professoren. Feestcommissie benoemd [1]).

Maandag den viij^en^ *May* 1786.

De Gedeputeerden en de Secretaris van Staat zullen door de Burgemeesters worden geïnviteerd voor den feestelijken maaltijd ter viering van het Academisch jubilé; de professoren door den Rector Magnificus, wien een secretaris der politie dit zal verzoeken, hem tevens meldende, welke data zijn vastgesteld voor de viering en voor de promotie more majorum.

Den predikanten zal worden verzocht om den 28^en^ Mei het Academisch jubilé in het gebed te gedenken.

De predikbeurt op Woensdag 31 Mei in den Dom 's avonds en die op Donderdag 1 Juni in de Jacobikerk zullen stilstaan wegens de viering van het jubilé en de promotie.

1) Zie in het Stad-Archief te Utrecht N°. 1018: Notulen der commissiën tot voorbereiding van de feestelijke viering der Academische eeuwfeesten van 1736 en 1786. — N°. 1020: Rapporten, kladnotulen, aanteekeningen, lijsten van uitgedeelde penningen, entreebilletten, prijsopgave van het diner en plan van de tafel bij de feestelijke viering van het 150-jarig bestaan der hoogeschool. 1786.

Maandag den xv^en^ *May* 1786.

De Gedeputeerden en de professoren nemen de invitatie voor den feestelijken maaltijd op 31 Mei aan.

Maandag den xxij^en^ *May* 1786.

Plan voor het ceremonieel voor het aanstaande jubilé [1]).

Besluit om ter gelegenheid van het Academisch jubilé een penning te slaan voor de studenten.

Maandag den xxviij^en^ *May* 1786.

Commissie benoemd, om de penningen aan professoren en studenten uit te reiken. De secretaris Falck wordt aangewezen om den 31^en^ Mei de studenten te recipieeren.

Verzoek van den organist Nieuwenhuyzen, om Donderdag 1 Juni nog eenige muziekstukken te mogen uitvoeren op het orkest in den Dom [2]).

Woensdag den xxxj^en^ *May* 1786.

Ontvangst van professoren op het raadhuis en vertrek *en corps* van professoren en Magistraat naar den Dom.

Dingsdag na Pinxteren den vj^en^ *Juny* 1786.

Toegestaan *f* 250 aan professor Rau tot dank voor de door hem gehouden oratie ter viering van het Academisch jubilé.

---

1) Het plan is in de notulen in zijn geheel opgenomen.

2) Zie in het Stads-Archief te Utrecht N°. 1021: F. Nieuwenhuysen, Ouvertures en zangstukken voor en na de oratie, gehouden bij de feestelijke viering van het 150-jarig bestaan der hoogeschool 1786 (Origineele partituur).

Mededeeling dat den 30en Mei in de Senaatskamer de penningen aan de studenten zijn uitgereikt en dat die voor de professoren hun zullen worden ter hand gesteld zoodra ze gereed zijn.

Maandag den xijen *Juny* 1786.

Dankbetuiging namens de professoren voor de bemoeiingen van den Magistraat in zake het Academisch jubilé.

Maandag den iiijen *September* 1786.

Professor Voorda wordt op zijn verzoek ontslagen.

Saturdag den xvjen *September* 1786.

Besluit om in de stads- en andere Nederlandsche couranten de geruchten tegen te spreken, als zou het, wegens onordelijkheden en onveiligheid binnen Utrecht, niet wenschelijk zijn, jongelieden daar ter Academie te zenden.

Aanbod van den heer Frederik Saxe, om zoolang het professoraat van professor Voorda vacant is, diens colleges voort te zetten als lector of professor extraordinaris zonder salaris, met verzoek om na vervulling dier vacature te worden aangesteld tot professor Historię Juris.

Maandag den xviijen *September* 1786.

Den Heer F. Saxe wordt opgedragen om, gedurende de vacature, als lector de colleges van professor Voorda over Instituten en Pandecten met de door dezen gebruikte compendia voort te zetten.

Maandag den xxven *September* 1786.

Voorstel tot benoeming van een opvolger voor professor Voorda.

Vrijdag den xxix^en^ *September* 1786.

Besluit om den Senatus Academicus kennis te geven van de benoeming van den heer Saxe tot lector.

Maandag den xij^en^ *November* 1786.

Toegestaan *f* 300 voor de 11 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten te Utrecht.

Maandag den xviij^en^ *December* 1786.

Voordracht voor professor Juris civilis Romani op een tractement van *f* 1400, bestaande uit professor Van der Mark van Deventer, professor Roskam van Harderwijk en professor Valkenaar van Franeker.

Woensdag na Corsmis den xxvij^en^ *December* 1786.

Verzoek van den lector F. Saxe, om, ook wanneer voor dien tijd een opvolger voor professor Voorda wordt benoemd, toch tot de groote vacantie diens colleges te mogen voortzetten en te worden benoemd tot professor Historiae Juris met den titel professor Juris civilis.

Ingekomen eene missive van professor Hennert, waarbij deze ontslag vraagt op grond van een artikel in „*de Haagsche Correspondent.*"

Dynsdag na Nieuwjaar den ij^en^ *January* 1787.

Aanbevolen voor professor Juris civilis Romani en Juris Hodierni de heer Petrus Roskam, professor te Harderwijk, wien men zal vragen of hij ook bezwaar heeft tegen het gebruiken van het compendium van Westenberg in plaats van dat van professor Eck.

Verzoek om advies over het request van 27 December van den lector Saxe.

Maandag den xxij^en^ *January* 1787.

Professor Hennert ontvangt het gevraagde ontslag.

Toegestaan het verzoek van den lector Saxe, die echter als professor geen tractement zal ontvangen.

Maandag den xxix^en^ *January* 1787.

Professor Petrus Roskam van Harderwijk wordt naar Utrecht beroepen.

Maandag den v^en^ *February* 1787.

Professor Roskam neemt het beroep aan.

Maandag den xxvj^en^ *February* 1787.

Voorstel tot verkiezing van Rector en Secretaris.

Maandag den xviij^en^ *Maart* 1787.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren. De benoemde Secretaris, professor Tydeman, moet tegenwoordig zijn bij de overdracht van het rectoraat aan professor Saxe.

De aftredende Rector zal 29 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den ij^en^ *April* 1787.

Mededeeling, dat professor Tydeman bij de Rectoraatsoverdracht tegenwoordig was en dus is aangesteld tot Secretaris der Academie.

Maandag den xxij^en^ *April* 1787.

Professor Roscam zal 8 Mei zijne inaugureele oratie houden.

Maandag den xxx*en* *April* 1787.

Commissie benoemd ter installatie van professor Roscam.

Maandag den vij*en* *May* 1787.

Aan professor Tydeman, die een beroep naar Harderwijk heeft aangenomen, wordt op zijn verzoek ontslag verleend.

Maandag den xiiij*en* *May* 1787.

Commissie benoemd ter installatie van den extraordinaris professor Saxe.

Maandag den xxj*en* *May* 1787.

Besluit dat het tractement van professor Tydeman zal worden betaald tot op den dag, waarop hij zijn laatste college geeft en dat men den Rector Magnificus Saxe zal verzoeken, voorloopig het secretariaat waar te nemen.

Besluit dat, alvorens men kan delibereeren over vrijstelling van inkwartiering voor de professoren op grond eener resolutie van 1643, een door elk hunner eigenhandig geteekend request moet worden ingediend.

De heer Frederik Saxe wordt aangesteld tot professor extraordinaris Historię Juris civilis.

Maandag den iiij*en* *Junij* 1787.

De oraties der pas geïnstalleerde professoren Roskam en Saxe zullen op stadskosten gedrukt worden.

Voorstel tot benoeming van opvolgers voor de professoren Hennert en Tydeman.

Maandag den xviij*en* *Juny* 1787.

Professor Valkenaer van Franeker wordt beroepen

tot professor Juris naturę, gentium et publici Romano-Germanici op eene jaarwedde van *f* 1200.

De heer Petrus van Nieuwland van Amsterdam wordt beroepen tot professor Matheseos Philosophię et Astronomię op eene jaarwedde van *f* 1200.

Maandag den xxv^en^ *Juny* 1787.

Den beroepen professor Nieuwland wordt op zijn verzoek 14 dagen uitstel toegestaan.

Maandag den ij^en^ *July* 1787.

Professor Valkenaer neemt het beroep aan.

Maandag den viij^en^ *July* 1787.

De heer Nieuwland neemt het beroep aan.

Maandag den vj^en^ *Augustus* 1787.

Toegestaan *f* 44 aan den Bibliothecaris voor den aankoop van zeker Lexicon.

Besluit om algemeen bekend te maken, dat de Magistraat bijzondere zorg zal dragen voor de veiligheid der studenten, opdat geene ouders of voogden door geruchten zullen worden afgeschrikt van het zenden hunner zoons of pupillen naar Utrecht.

Maandag den xxvij^en^ *Augustus* 1787.

Voorstel om een professor in de Medicijnen te beroepen tot hulp van den bejaarden professor Oosterdijk Schagt.

Maandag den x^en^ *September* 1787.

Commissie benoemd ter installatie van professor Nieuwland.

Maandag den xxiij^en^ *September* 1787.

Mededeeling namens professor Valkenaer, dat hij

wegens het Zaterdag l.l. gebeurde tijdelijk uit Utrecht is gevlucht en zijn professoraat wenscht neer te leggen. Zijn verzoek om vergoeding van de transportkosten voor zijne verhuizing van Franeker naar Utrecht wordt van de hand gewezen.

Woensdag den xxvj^en^ *September* 1787.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

Verzoek aan Gecommitteerden tot de Academie om een stuk op te stellen, waarbij de studeerende jeugd wordt verzocht, hare studiën aan de Academie te Utrecht te hervatten of te beginnen, zooals ook geschied is door Rector en Professoren der Provinciale Geldersche Academie te Harderwijk.

Maandag den j^en^ *October* 1787.

De beroeping van Pieter Nïeuwland tot professor wordt vernietigd, als zijnde illegaal geschied.

Het verzoek van Pieter Roscam om de publicatie van 22 September ten opzichte van zijn persoon buiten werking te stellen wordt van de hand gewezen en hij, als onwettig beroepen, ontslagen uit zijn professoraat [1]).

De aanstelling van Mr. Frederick Saxe als Extraordinaris professor Historię Juris civilis wordt voor nul en van onwaarde verklaard.

Professor Ysbrand van Hamelsveld, de Custos Bibliothecae. Ludolph de With Hovenaar en de pedel Hendrik Koopman worden gecasseerd wegens hun gedrag bij de jongste troebelen te Utrecht.

Ook professor Johannes Henricus Voorda wordt ontslagen.

---

1) Deze publicatie bevat een herroeping van de besluiten en benoemingen van den „pretensen Magistraat" tusschen 2 Augustus 1786 en 16 September 1787. Een gedrukt exemplaar der publicatie is ingevoegd in de Notulen op 22 September 1787.

Goedgekeurd eene „publicatie ter verzekering aan de studeerende jeugd van veiligheid en protectie", die zal worden afgekondigd, gedrukt, aangeplakt en geadverteerd in de Geldersche, Haagsche en Utrechtsche couranten.

Donderdag den xj^en^ *October* 1787.

Besluit dat aan de ontslagen professoren en verdere ambtenaren extract van de betreffende resolutie zal worden toegezonden en eveneens aan den Kerkeraad aangaande het ontslag van ds. Blanck en professor Van Hamelsveldt.

Donderdag den xxv^en^ *October* 1787.

Machtiging om te informeeren, of de professoren Tydeman en Hennert genegen zijn, hunne vroegere betrekking te Utrecht te hervatten.

Commissie benoemd, om de professoren Bonnet en Bondam te bedanken voor hun weigeren van een aangeboden professoraat te Franeker en om den laatste aan te bieden den titel professor Juris Hodierni.

Maandag den xxix^en^ *October* 1787.

Bevestiging der aanstelling van professor Bondam tot professor Juris Hodierni.

Maandag den xviiij^en^ *November* 1787.

Machtiging aan den kameraar, om de voor den Senatus Academicus benoodigde turf te laten brengen in den kelder onder de Academie en niet aan het huis van den pedel.

Professor Hennert wordt verzocht zijne vroegere betrekking te hernemen. De Magistraat belooft, zijne reiskosten te vergoeden en wanneer de stadsfinanciën in gunstiger omstandigheden zijn, zijn tractement van *f* 1400 te verhoogen.

Maandag den iij^en^ *December* 1787.

Toegestaan *f* 300 voor de 10 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Professor Hennert belooft, zijne oude betrekking te hernemen.

Besluit om wegens den hoogen leeftijd der professoren Burmannus en Vos, ds. William Laurense Brouwn, Engelsch predikant te Utrecht, te beroepen als derden professor Theologię, mits de provincie $^2/_3$ van het tractement, dat is *f* 400 's jaars, wil betalen, zooals vroeger is geschied voor professor Castillon.

Maandag den xvij^en^ *December* 1787.

Professor Meinardus Tydeman wordt verzocht zijne oude betrekking te hernemen met toevoeging van den titel professor Juris civilis Romani en verhooging zijner jaarwedde met *f* 100, zonder verplichting om eene nieuwe oratie te doen.

Maandag den xxiij^en^ *December* 1787.

Ds. William Laurense Brouwn wordt beroepen tot professor ordinaris Historiae Eccelesiasticae et Philosophiae moralis op eene jaarwedde van *f* 600, waarvan $^2/_3$ door de provincie zal worden betaald.

Maandag den xxj^en^ *December* 1787.

Ds. Brown neemt het beroep aan.

Professor Tydeman herneemt zijne oude betrekking.

Maandag den vij^en^ *Januarij* 1788.

Aangesteld tot pedel Bastiaan Borst.

Maandag den xxvij^en^ *Januarij* 1788.

Toegestaan *f* 137— 9 st. ter betaling van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den iij^en^ *Februarij* 1788.

Commissie benoemd ter installatie van professor Brown.

Maandag den xj^en^ *Februarij* 1788.

Voorstel tot benoeming van professoren voor verschillende vakken en het beramen van middelen, waardoor de stadskasse in dezen zoude kunnen gesoulageerd worden.

Maandag den xviij^en^ *Februarij* 1788.

De oratie van professor Brown zal op stadskosten worden gedrukt.

Maandag den xvij^en^ *Maart* 1788.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 3 April zijne oratie houden.

Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xxxj^en^ *Maart* 1788.

Wijziging in de commissie ter installatie van den nieuwen Rector.

Maandag den vij^en^ *April* 1788.

Aanbevolen voor professor Theologiae op eene jaarwedde van *f* 2000 ds. Royaards van 's Hage. Besluit om daarover en over een beroep van professor Cras uit Amsterdam tot professor in het Jus civile Romanum Z. D. H. te raadplegen.

Maandag den xxj^en^ *April* 1788.

Ds. Royaards wordt beroepen tot professor Theologiae op eene jaarwedde van *f* 2000.

Machtiging om te informeeren, of professor Cras genegen zou zijn, het professoraat in het Jus civile Romanum op eene jaarwedde van *f* 1400 aan te nemen.

Maandag den xxviij^en^ *April* 1788.

Ds. Royaards neemt het professoraat aan.

Maandag den v^en^ *May* 1788.

De beroepen Professor Royaards zal 9 Juni zijne oratie houden.

Machtiging om uit te zien naar een professor Juris civilis Romani, voor welke betrekking professor Cras heeft bedankt.

Commissie benoemd om professor Brown te verzoeken, het beroep naar Schotland niet aan te nemen.

Dinsdag na Pinxteren den xiij^en^ *May* 1788.

De oratie van den beroepen professor Royaards wordt tot 12 Juni uitgesteld.

Professor Brown belooft, zoodra hij een besluit heeft genomen omtrent het beroep naar Schotland, den Magistraat daarvan te verwittigen.

Maandag den xviij^en^ *May* 1788.

De beroepen professor Royaards belooft, vóór 12 Juni te Utrecht te komen en op dien dag zijne oratie te houden.

Professor Henricus Johannes Arentzenius wordt beroepen tot professor Juris civilis Romani op eene jaarwedde van *f* 1600, terwijl hij te Groningen *f* 1400 kreeg „boven de collegie-gelden, welke aldaar alle jaaren moeten betaald worden, daar op deze academie de studenten met de betalinge van een jaar voor ieder collegie dat zij houden volstaan kunnen, schoon zij hetzelve collegie twee of meerder jaren frequenteeren."

Maandag den ij^en^ *Juny* 1788.

Professor Brown bedankt voor het beroep naar Schotland en verzoekt, dat zijn gering tractement bij gelegenheid moge worden verhoogd.

Een verzoek van professor Arntzenius om 14 dagen uitstel wordt voor notificatie aangenomen.

Commissie benoemd ter installatie van professor Royaards.

Maandag den viiij^en^ *Juny* 1788.

Aan professor Arentzenius, die het beroep naar Utrecht aanneemt, wordt de titel professor Historiae Juris geschonken.

Maandag den xvj^en^ *Juny* 1788.

Dankbetuiging van professor Arentzenius.

De oratie van professor Royaards zal op stadskosten worden gedrukt.

Voorstel om het portret van den ontslagen professor Van Hamelsveld te verwijderen of te voorzien van een opschrift, waarin de reden van zijn ontslag wordt vermeld.

Maandag den xxx^en^ *Juny* 1788.

Besluit om het portret van professor Van Hamelsveld in de Senaatskamer op eene afzonderlijke plaats te doen hangen met het volgende opschrift: „Deeze Ysbrand van Hamelsveld is ingevolge Vroedschapsresolutie van den 1 October 1787 wegens deszelfs oproerig en allerinfaamst gedrag in de laast ontstane troubles van het borgerschap dezer stad ontzet en als professor in de Heilige godgeleerdheid gecasseerd en onwaardig en onnut verklaard, die professie waar te neemen."

De Senatus Academicus wordt verzocht, een soort-

gelijke opmerking te plaatsen bij Van Hamelsvelds naam op de lijst der Rectores Magnifici.

Maandag den vij*en* *July* 1788.

Ds. Bachiene wordt aangesteld tot professor Theologiae imprimis catecheticae et practicae op eene jaarwedde van *f* 300 met belofte, dat hij, wanneer hij oudste predikant wordt, van den halven predikdienst zal worden ontheven.

Maandag den xvij*en* *Augustus* 1788.

Commissie benoemd ter installatie van professor Arentzenius.

Maandag den j*en* *September* 1788.

Mededeeling dat professor Hennert is gekomen.

Maandag den xv*en* *September* 1788.

De oratie van professor Arentzenius wordt tot 22 September uitgesteld.

Commissie benoemd ter installatie van professor Bachiene.

Maandag den xxij*en* *September* 1788.

Voorstel om aan professor Arentzenius den titel te verleenen van Professor Juris hodierni.

Maandag den vj*en* *October* 1788.

Verzoek der professoren Bonnet en Royaards, om 's morgens in plaats van 's middags te mogen preeken.

De inaugureele oratie van professor Arentzenius zal op stadskosten worden gedrukt.

Maandag den xiij*en* *October* 1788.

De oratie van professor Bachiene zal op stadskosten worden gedrukt.

Maandag den xxvij*en* *October* 1788.

Het verzoek der professoren Bonnet en Royaards van 6 October wordt bij provisie ingewilligd op de volgende voorwaarden: dat zij 's morgens niet langer preeken dan tot 11 uur; dat de predikbeurten worden geregeld in overleg met de predikanten; dat bij de bevestiging van een nieuw predikant de professor, die dan in den Dom zou moeten preeken, zijne beurt vervullen zal in eene andere kerk.

Maandag den xxiiij*en* *November* 1788.

Toegestaan *f* 300 voor de 10 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den viij*en* *December* 1788.

Besluit dat ook de professoren den 17*en* November vastgestelden en door Z. D. H. goedgekeurden ambtenaarseed moeten afleggen.

Maandag den v*en* *January* 1789.

Toegestaan *f* 100 jaarlijksch pensioen aan de weduwe van den hortulanus Lefeber voor den tijd, dat zij weduwe en behoeftig blijft.

Maandag den xij*en* *January* 1789.

Aangesteld tot hortulanus F. G. Lichterfeldt op een jaarlijksch tractement van *f* 400 en vrije woning enz. benevens *f* 25 voor het in orde houden der Anatomiekamer.

Maandag den viij*en* *February* 1789.

Besluit tot verkiezing van Rector en Secretaris.

Maandag den xvj*en* *February* 1789.

Goedgekeurd eene concept-missive aan Z. D. H. over de verkiezing van Rector en Secretaris.

Maandag den xxiij*en* *February* 1789.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

Maandag den viij*en* *Maart* 1789.

De aftredende Rector zal 26 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xxx*en* *Maart* 1789.

Den hortulanus Lichterfeldt wordt het burgerschap gratis verleend.

Dinsdag naa Paasschen den xiij*en* *April* 1789.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xx*en* *April* 1789.

Besluit om, zoo mogelijk, professor Arentzenius te bewegen tot bedanken voor een eventueel beroep naar elders.

Maandag den xxvij*en* *April* 1789.

Aan professor Arentzenius wordt aangeboden de titel Professor Juris hodierni et Praxeos met *f* 200 verhooging van jaarwedde.

Professor Bondam krijgt den titel Professor Antiquitatum Juris Belgici et rei Diplomaticae.

Maandag den iij*en* *May* 1789.

Professor Arentzenius verklaart, te Utrecht te zullen blijven.

Maandag den vij*en* *December* 1789.

Toegestaan *f* 300 voor de 22 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xiij^en^ *December* 1789.

Ingekomen een voorstel om professor Bonnet, als hebbende zulk een verzoek reeds meermalen gedaan, te blijven vergunnen volgens de resolutie van 27 October 1788 des morgens te preeken, maar professor Royaards te verzoeken, zijne beurten na de Kerstvacantie weer 's middags te vervullen.

Maandag den xxviij^en^ *December* 1789.

De Vroedschap handhaaft vooralsnog hare resolutie van 27 October 1788 voor het preeken der professoren.

Maandag den j^en^ *February* 1790.

Het tractement van professor Hennert wordt met *f* 200 verhoogd.

Besluit tot verkiezing van Rector en Secretaris.

Maandag den xxij^en^ *February* 1790.

Goedgekeurd eene concept-missive aan Z. D. H., waarbij de professoren Luchtmans, Rossijn en Royaards voor Rector Magnificus en professor Rossijn voor Secretaris worden aanbevolen en waarbij tevens Z. D. H. bedankt wordt voor de gegeven declaratie omtrent een beroep van professor Hennert naar Groningen.

Professor Tydeman, die de benoeming tot griffier van Overijsel heeft aangenomen, krijgt op zijn verzoek ontslag.

Maandag den j^en^ *Maart* 1790.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal Donderdag 25 Maart zijne oratie houden. Commissie ter installatie van Rector en Secretaris.

Ingekomen een verzoekschrift van het Chirurgijns-

gild, om dr. Greeve aan te stellen tot lector in de Anatomie en Chirurgie in de Nederduitsche taal.

Maandag den xxviiij^en^ *Maart* 1790.

In plaats van een opvolger voor professor Tydeman te benoemen, draagt de Vroedschap aan professor Bondam op de professie van het Jus publicum Romano-Germanicum, aan professor Arentzenius die van het Jus Gentium met *f* 200, en aan professor Brown die van het Jus Naturae met *f* 400 verhooging van jaarwedde.

Dinsdag na Paasschen den vj^en^ *April* 1790.

De oratie van den afgetreden Rector zal op stadskosten gedrukt worden.

Dinsdag na Pinxteren den xxv^en^ *Maij* 1790.

Dr. Gerard Greve wordt aangesteld tot lector in de Anatomie en Chirurgie, waarvoor hij in de chirurgijnsgildekamer in het Nederduitsch zal moeten doceeren, op eene jaarwedde van *f* 250 boven de onkosten voor het aanschaffen van twee lijken.

Machtiging om tijd en wijze voor die lessen te bepalen en eene instructie te maken voor den lector.

Maandag den iij^en^ *October* 1790.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academie over het benoemen van een opvolger voor professor Oosterdijck Schacht, die om gezondheidsredenen niet langer college kan geven.

Maandag den vij^en^ *November* 1790.

Goedgekeurd eene missive aan twee mede-raden, waarin deze verzocht worden aan Z. D. H. het voornemen der Vroedschap mede te deelen, om na overleg

met professor Oosterdijck Schacht in diens plaats professor Matthias van Geuns te beroepen tot professor in de Medicijnen en Practijk op eene jaarwedde van *f* 2000.

Maandag den xxij*en November* 1790.

Door Heeren Borgemeesteren zijnde voorgebracht en gedaan leezen. navolgende missive van de heeren Wieling en Pesters in dato den 11*en* dezer:

Edele Groot Achtbare Heeren,

Ons gechargeert vindende met UEd. Gr. Achtb. commissie om aan Z. D. H. praealabele kennisse te geven, omme Hoogst Deszelvs consideratien en aveu te mogen ontfangen, alvorens tot eene dadelijke beroeping in plaatse van den heer professor Oosterdijk Schacht, wegens zijne hoog geklomme jaeren en bijgekoome lichaamszwakheid buiten staat zijnde zijne professie te kunnen waernemen, over te gaen, — Hebben wij ons daarvan op gisteren geacquiteert. — Z. D. H. betuigde zeer gevoelig te zijn over de attentie van UEd. Groot Achtb. — In de conversatie scheen Z. D. H. in meer dan een adspect den heer professor Matthias van Geuns te kennen, dat een der eerste Practici in de Republiek was, maer ook dat gemelde professor behoorde tot de Mennonite leer, en wel tot de secte die zig Collegianten noemen; 't geene de oorzaak was geweest, dat die heer nog te Groningen nog op andere Academien had kunnen geplaast worden.

Voorts of een jaerlijks honorarium van twee duizent gulden aen gemelde heer professor van Geuns te offereren aen stadscassa convenieert, moeten wij aan UEd. Groot Achtb. beoordeling overlaten.

Hiermede hopende voldaen te hebben aen de com-

missie waermede Ued. Groot Achtb. ons wel hebben willen honoreren.

Hebben wij de eer Ued. Groot Achtb. bevelende in de bescherming van God Almachtig met de diepste eerbied te zijn

Edele Groot Achtbare Heeren

UEd. Gr. Achtbaarheden onderdaenige Dienaeren

(was ondertekent) C. B. Wieling
W. N. de Pesters.

's Hage den 11en November 1790.

Waerover gedelibereerd zijnde heeft de Vroedschap heeren Borgemeesteren en Gecommitteerden tot de Academie verzogd, voorsz. missive te examineeren en de Vroedschap deswegens te dienen van derselver consideratien en advis.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xxixen *November* 1790.

Toegestaan *f* 300 voor de 12 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xxvijen *December* 1790.

Na een nader schrijven namens Z. D. H., waarbij deze zulks aanraadt, wordt professor Matthias van Geuns van Harderwijk beroepen tot professor Medecinae, Institutionum Medicarum en Praxeos op eene jaarwedde van *f* 2000.

Maandag den iijen *Januarij* 1791.

Besluit, om wanneer de beroepen professor Van Geuns tot archiater der provincie wordt aangesteld en de Provinciale Staten volstrekt weigeren het geheele

tractement daarvoor te betalen, daartoe van stadswege *f* 200, dat is $^1/_8$ bij te dragen, als tegenwicht voor de voordeelen, hem te Harderwijk aangeboden.

De Academiedrukker Paddenburg wordt op zijn verzoek ontslagen.

Aangesteld tot Academiedrukker met de leverantie der prijzen voor de Latijnsche school W. van IJzerworst, die als zoodanig jaarlijks aan den kameraar moet betalen eene recognitie van *f* 100 en aan de weduwe van I. M. de Meyer een lijfpensioen van *f* 100.

Maandag den x^en^ *Januarij* 1791.

Mededeeling dat de Gedeputeerden hebben beloofd te adviseeren, dat professor Van Geuns door de Provinciale Staten zal worden aangesteld tot archiater op eene jaarwedde van *f* 600, geheel te betalen door de provincie.

Professor M. van Geuns neemt het beroep naar Utrecht aan.

Maandag den xxj^en^ *Februarij* 1791.

Missive aan Z. D. H. over de verkiezing van Rector en secretaris.

Maandag den xxvij^en^ *Februarij* 1791.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

Maandag den vij^en^ *Maart* 1791.

Verzoek van professor Luchtmans, dat aan iedereen behalve hemzelf de toegang zal worden verboden tot een kamertje voor de Anatomie, daar hij buiten dat niets heeft dan een klein vochtig hokje om beenderen te laten rotten, en daar sinds de verplaatsing van de zaadkamer van den Hortulanus ook niemand daar iets te maken heeft, behalve de oppasser van den pro-

fessor en de custos voor het uitreiken van kaarsen, doeken en jenever.

Maandag den xiijᵉⁿ *Maart* 1791.

Het schrijven van professor Luchtmans, dat deze tegen het verzoek der Burgemeesters handhaaft, zal met de contra-memorie van den custos G. Greeve 8 dagen ter inzage liggen.

Maandag den xxjᵉⁿ *Maart* 1791.

Verzoek om advies van Burgemeesters en oud-Burgemeesters over de memoriën van professor Luchtmans en den custos Greeve.

Maandag den xjᵉⁿ *April* 1791.

Besluit dat gedurende de vijf maanden, waarin de Academische demonstratiën plaats hebben, dus van November tot Maart, alleen professor Luchtmans toegang zal hebben tot het kamertje in het Theatrum Anatomicum, maar dat gedurende de overige zeven maanden ook de custos daarvan gebruik mag maken.

Maandag den xxijᵉⁿ *Maij* 1791.

Commissie benoemd ter installatie van professor Van Geuns.

Dinsdag na Pinxteren den xiijᵉⁿ *Junij* 1791.

De oratie van professor Van Geuns zal op stadskosten gedrukt worden.

Maandag den xxvijᵉⁿ *Junij* 1791.

Ingekomen een schriftelijk voorstel van professor Nahuijs [1]).

---

1) In de resolutie wordt niet vermeld, waarop dat voorstel betrekking heeft.

Maandag den xj*en* *Julij* 1791.

Goedgekeurd eene missive aan Z. D. H. Daarin wordt zijne opinie gevraagd over het voorstel van professor Nahuijs, dat men wegens den slechten staat zijner gezondheid den heer Stephanus Johannes van Geuns, zoon van den professor, zal belasten met het doceeren van de Botanie en Physiologie, waarvoor hij *f* 800 van zijn tractement zal afstaan en, zoo hij nog verder verzwakt, ook het onderwijs in de Chemie, waarvoor hij nog *f* 200 zal afstaan; en dat men verder den heer Van Geuns zal beloven, dat hij bij overlijden van professor Nahuys diens volle tractement van *f* 1400 zal ontvangen, met het gebruik van het huis van den professor Botanices.

Maandag den xv*en* *Augustus* 1791.

Na gunstig advies van Z. D. H. wordt de heer Van Geuns op bovengenoemde voorwaarden beroepen tot professor in de Botanie en Physiologie.

Maandag den xxij*en* *Augustus* 1791.

Verzoek van den heer S. J. van Geuns, die het professoraat te Utrecht aanneemt, om een geschikt lokaal voor het drogen en conserveeren van planten enz. en een voor het houden van colleges.

Maandag den xij*en* *September* 1791.

De beroepen professor S. J. van Geuns zal 26 September zijne oratie houden des voormiddags op het gewone uur.

Maandag den xviiij*en* *September* 1791.

Commissie benoemd ter installatie van professor S. J. van Geuns.

Toegestaan *f* 50 jaarlijks voor huur van een kamer ten gebruike van professor S. J. van Geuns naast het Theatrum Anatomicum in de Lange Nieuwstraat en machtiging om daar eene geschikte kast te plaatsen.

Maandag den ij*en* *October* 1791.

De oratie van professor S. J. Van Geuns zal op stadskosten gedrukt worden.

Maandag den v*en* *December* 1791.

Toegestaan *f* 300 voor de 8 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xij*en* *Februarij* 1792.

Missive aan Z. D. H. over de verkiezing van den Rector Magnificus.

Maandag den xx*en* *Februarij* 1792.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

Maandag den v*en* *Maart* 1792.

Goedgekeurd eene missive aan Z. D. H., waarbij wordt voorgesteld om in plaats van professor Brown, die zich excuseert wegens drukke bezigheden, professor Royaards tot Secretaris van den Senaat te benoemen.

Maandag den xij*en* *Maart* 1792.

De aftredende Rector zal 26 Maart zijne oratie houden. Professor Royaards benoemd tot Secretaris. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.
Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xviij*en* *Maart* 1792.

Machtiging voor een verbetering in den Hortus.

Maandag den xvj^en^ *April* 1792.

De oratie van den afgetreden Rector zal op stadskosten worden gedrukt.

Maandag den j^en^ *October* 1792.

Besluit om, op verzoek der Theologische faculteit, den Hongaarschen student Mohai uit de stad te verwijderen. De faculteit had dezen niet alleen de gewone subsidie uitgekeerd, bestaande in *f* 150 per half jaar, maar bovendien *f* 50 voor reiskosten naar zijn vaderland, omdat ze hem ongesteld achtte. Hij was echter dat geld te Amsterdam in een herberg gaan verteren en daarna naar Utrecht teruggekeerd, om daar verder de gewone subsidie voor de Hongaren te genieten. De faculteit drong des te meer aan op zijn verwijdering, omdat ze voorzag, dat hij krankzinnig zou worden. „De student Mohai is gelogeert bij Frans Kuit in de Twee geruste harten in de Boterstraat."

Maandag den xviij^en^ *November* 1792.

Toegestaan *f* 300 voor de 6 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xxj^en^ *December* 1792.

Verzoek aan professor Luchtmans, om zijne publieke Anatomische lessen voortaan te geven in de Nederduitsche taal ten behoeve der leerlingen in de Chirurgie.

Maandag den xj^en^ *Februarij* 1793.

Missive aan Z. D. H. over de verkiezing van den Rector Magnificus.

Maandag den xxv^en^ *Februarij* 1793.

Machtiging aan de afgevaardigden van de stad om in de Provinciale Staten te stemmen voor goedkeuring

van het onderling contract, aangegaan door de in 1791 opgerichte Weduwe-societeit der Nederlandsche professoren. Daarbij verbinden zich de contrahenten, jaarlijks zekere som te storten in de kas der societeit, waaruit dan later hunne weduwen pensioen zullen genieten.

Maandag den iiij^en^ *Maart* 1793.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren. De aftredende Rector zal 21 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1793.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xxv^en^ *Maart* 1793.

De oratie van den afgetreden Rector professor Bonnet zal met die, welke door denzelfden professor voor 13 jaar is gehouden, op stadskosten worden gedrukt.

Maandag den xxij^en^ *April* 1793.

Verzoek om advies over de vraag, hoe te handelen omtrent het betalen van een jaar van gratie en weduwentractement aan de weduwe van den 11 April overleden professor Burmannus en omtrent de 18 predikbeurten, die hij nog had moeten vervullen.

Maandag den xxviiij^en^ *April* 1793.

Voorstel dat aan de weduwe van professor Burmannus geen jaar van gratie zal worden verleend, omdat haar echtgenoot sinds 1776 was ontheven van den predikdienst en er dus geen predikantsplaats vacant was door zijn overlijden. Weduwenpensioen zal ze

echter wel moeten ontvangen, omdat hij allerlei pastorale functiën was blijven waarnemen. De 18 predikbeurten per jaar, waartoe hij verplicht was gebleven, moeten dan voorloopig stilstaan.

Maandag den xiij^en^ *Maij* 1793.

Aan de weduwe van professor Burmannus zal worden uitbetaald het gewone weduwen-tractement van *f* 250 jaarlijks. De predikbeurten, die genoemde professor nog had moeten vervullen, zullen stilstaan, totdat een opvolger is benoemd.

Donderdag den xxx^en^ *Maij* 1793.

Commissie benoemd om professor Hennert te bewegen tot bedanken voor een eventueel beroep naar Leiden met toezegging van *f* 200 verhooging van jaarwedde.

Maandag den ij^en^ *Junij* 1793.

Professor Hennert belooft te bedanken voor een eventueel beroep naar Leiden.

Maandag den viij^en^ *September* 1793.

Verzoek van professor Brown om ontheffing van den titel professor Historiae Ecclesiasticae.

Maandag den xxij^en^ *September* 1793.

Toegestaan *f* 350 voor boeken voor de Bibliotheek.

Maandag den xxj^en^ *October* 1793.

Door den heere Woertman ingediend zijnde eene specificatie van boeken, op de auctie der boeken van wijlen den heer professor Oosterdijk voor de stads-Bibliotheek gekogt ter somme van *f* 292—13—.

Specificatie van boeken, welke op de auctie van professor Oosterdijk voor de stads-Bibliotheek gekogt zijn:

Paracelsi Opera omnia, Medica, Chemica, Chirurgica. Genevae 1658. 3 tom. 2 vol. in fol.	*f*	5— 5—
Dillenii Historia muscarum. Oxonii 1741, in 4to.		84— —
Michelii Nova plantarum genera. Florent. 1729, fol.		12— 5—
Dillenii Hortus Elthamensis. Lond. 1732. 2 vol. fol.		60— —
Swammerdammi Biblia Naturae, sive Historia Insectorum. Lugd Bat. 1737. 2 tom. 3 vol. fol.		28— —
Monro Observations on the nervous systeni (system) Edinb. 1783 fol. . . .		25— —
Hunter, Anatome uteri humani gravidi. Lond. 1774, fol.		60— —
Seldon, The history of the absorbent system. Lond. 1784. fol.		10—10—
Opgeld, bewaren en thuis brengen . .		7—13—
	f	292—13—

Heeft de Vroedschap den heer thesaurier Nahuijs geautoriseerd, gedagte somme van *f* 292—13— aan den heer professor Rau te restitueren.

Maandag den iiij*en* *November* 1793.

Toegestaan *f* 300 voor de 9 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Maandag den xij*en* *Januarij* 1794.

Voorstel tot benoeming van een opvolger voor professor Burmannus op eene jaarwedde van *f* 2000,

waarvoor hij dan tevens den predikdienst moet waarnemen als een gewoon predikant, zoowel Zondags als in de week.

Maandag den xx*en Januarij* 1794.

Professor Vos, die reeds sinds lang zijne betrekking niet heeft kunnen waarnemen, wordt emeritus verklaard met een jaarlijksch pensioen van *f* 1200.

Machtiging aan Burgemeesters om Z. D. H. te raadplegen over het beroepen van ds. Jodocus Heringa Eliaszoon van Vlissingen tot professor Theologiae en tevens over de verkiezing van Rector en Secretaris.

Maandag den ij*en Februarij* 1794.

Voorstel tot het beroepen van ds. Heringa, hetgeen Z. D. H. heeft goedgekeurd.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

Maandag den xvij*en Februarij* 1794.

Machtiging om te informeeren of ds. Heringa genegen is, een eventueel beroep aan te nemen.

Maandag den xxiij*en Februarij* 1794.

De aftredende Rector zal 31 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den ij*en Maart* 1794.

Beroepen tot professor Theologiae ds. Jodocus Heringa Eliaszoon.

Maandag den xvij*en Maart* 1794.

Goedgekeurd eene missive aan ds. Heringa, waarin dezen wordt gemeld, dat de duur van den hem op-

gedragen predikdienst volstrekt niet afhangt van het leven van ds. Rutgers, zooals hij ten onrechte schijnt te meenen.

Maandag den xxxj*en Maart* 1794.

Ds. Heringa geeft kennis van zijn voornemen, om zelf te Utrecht te komen spreken over de laatste missive der Vroedschap.

Maandag den vij*en April* 1794.

Ds. Heringa neemt het beroep tot professor te Utrecht aan op de gestelde voorwaarden, terwijl hij het aan de billijkheid der Vroedschap overlaat, wanneer deze hem zal ontheffen van den volledigen predikdienst.

De oratie van den afgetreden Rector zal op stadskosten worden gedrukt.

Maandag den xiiij*en April* 1794.

Na het overlijden van professor Nahuys wordt professor Stephanus Johannes van Geuns aangesteld tot professor Chemiae en zijne jaarwedde verhoogd tot *f* 1400 met het gebruik van het huis bij den Hortus.

Maandag den xxviij*en April* 1794.

Commissie benoemd ter installatie van professor Heringa.

Maandag den iij*en Augustus* 1794.

Aangesteld tot tweeden knecht voor de Chemie en Physica Willem Kuyper op een jaarlijksch tractement van *f* 100, met verzoek aan de professoren S. J. van Geuns en Rossijn, om eene instructie voor de knechts van de Chemie en Physica te concipieeren. De betrekking van Arnoldus Bekens als knecht voor de Physica zal bij zijn overlijden vervallen.

Maandag den XXV^en^ *Augustus* 1794.

Door heeren Borgemeesteren overgelegd zijnde een concept-instructie voor de knegts van de Chemie en Physica, door de heeren professoren Van Geuns en Rossijn hun Ed. ter hand gestelt, heeft de Vroedschap na deliberatie verstaan, dat dezelve acht dagen ter secretarije van policie zal voorleggen, luidende dezelve instructie als volgd:

Concept-instructie voor de knegts van Chemie en Phijsica.

1.

De twee bedienden van de Chemie en Phijsica zullen de beide heeren professoren dier wetenschappen alle respect en gehoorzaamheid bewijzen en alles, wat dezelve van hun in hunnen post vereischen, uitvoeren.

2.

De tweede bediende zal daarenboven ook ondergeschikt zijn aan den eersten en gehouden zijn denzelven ten allen tijde in alles, wat tot dienst zoo van het Laboratorium Chemicum als Theatrum Phijsicum vereischt wordt, te assisteeren en te gehoorzamen.

3.

Zij zullen in 't bijzonder alle lessen en collegiën, welke door de beide heeren professoren zo in het Laboratorium Chemicum als in het Theatrum Phijsicum gehouden worden, moeten bijwonen, en dezelve in alles, waarin hun dienst aldaer vereischt wordt, moeten behulpzaam zijn.

4.

Zij zullen ten dien einde zorgen, dat de deuren van het Laboratorium en Theatrum vroegtijdig tegen het

uur van de lessen geopend en voort na dien tijd weder gesloten zijn; dat de vertrekken behoorlijk schoon en swinters met vuur verwarmd gehouden worden, en dat er in dezelve geene ongeregeldheeden voorvallen.

5.

Zij zullen de instrumenten en verderen toestel, door de professoren gebruikt, direct na het gebruik derzelve schoonmaken en wederom op hunne plaats bezorgen.

6.

Zij zullen ook buiten den collegetijd en zelfs in de vacantiën aan de beide heeren professoren ten dienste staan in alzulk werk, tot het Laboratorium Chemicum en Theatrum Phijsicum behoorende, als hen zal gelast worden.

7.

Zij zullen niet buiten de stad mogen gaen zonder verlof van de beide heeren professoren of van dien hunner, welke zich in de stad mogt bevinden, gelijk ook de tweede bediende, bij absentie der heeren professoren, dit niet zal mogen doen zonder toestemming van den eersten.

8.

Een hunner, naar verkiezing der heeren professoren, zal op een door dezelven bepaald uur dagelijks bij dezelven aan huis moeten komen om te vernemen, wat er dien dag ten dienste van het Laboratorium Chemicum of Theatrum Phijsicum verrigt en gereed gemaakt moet worden.

9.

Zij zullen van de instrumenten of producten van het Laboratorium Chemicum of Theatrum Phijsicum voor

zich zelven of voor anderen geen gebruik mogen maeken of aan iemand het gebruik van dezelve ver_ gunnen, noch ook iets voor zig zelven of voor anderen mogen stooken of bereiden, zonder voorkennis en toestemming van de heeren professoren der Chemie en Phijsica respectivelijk.

10.

Voor alle welke diensten, zo wegens het Laboratorium Chemicum als Theatrum Phijsicum de eerste knegt genieten zal een tractement van twee hondert ses en tachtig guldens jaarlijks ofte van vijf en een halve gulden 's weeks, en de tweede knegt een jaarlijks tractement van één hondert guldens, beide door den tijdelijken heer kameraar dezer stad te betalen.

Maandag den j^en^ *September* 1794.

Goedgekeurd en vastgesteld de instructie voor de knechts voor de Chemie en Physica.

Maandag den xxvij^en^ *October* 1794.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xvij^en^ *November* 1794.

Toegestaan *f* 800 voor de 7 Hongaarsche en Zevenbergsche studenten.

Verzoek der professoren, om van inkwartiering verschoond te blijven.

Maandag den xxvj^en^ *January* 1795.

Commissie tot het publiek onderwijs benoemd.

Maandag den ij^en^ *February* 1795.

Besluit dat twee kisten wijn uit het huis van den afwezigen professor Brown mogen worden getranspor-

teerd naar dat van den secretaris Goudoever, die zijne bezittingen administreert, maar dat de daar aanwezige steenkool tegen betaling zal worden gerequireerd ten dienste der stad.

Vrijdag den xiij*en* *February* 1795.

Machtiging aan den kameraar om voor de Senaatskamer te laten maken een groen laken tafelkleed, de noodige kussens en een presidentshamer.

Maandag den xvj*en* *February* 1795.

Besluit om het portret van professor Y. van Hamelsveld weer op zijne plaats te doen hangen in de Senaatskamer en de beleedigende woorden over hem te schrappen uit de Senaatsnotulen.

Donderdag den xviij*en* *February* 1795.

Verzoek van burger Gerbrand Praalder, om te worden aangesteld tot Lector Matheseos.

Dingsdag den x*en* *Maart* 1795.

Voorgelezen een rapport van het Comité van Publiek onderwijs, waarbij wordt aangeraden:

1°. om het portret van professor Van Hamelsveld weer op zijne vroegere plaats te hangen, de Vroedschapsresolutie over hem van 1 October 1787 te schrappen en na onderzoek van het Album Rectorum ook daar te royeeren wat voor hem onteerend mocht zijn;

2°. om den in 1787 afgezetten pedel Koopman in zijn betrekking te herstellen;

3°. om, met voorbijgaan van professor Bachiene wegens diens ergerlijk oproerig gedrag, tot Rector Magnificus te kiezen professor Van Geuns en tot Secretaris professor S. J. van Geuns;

4°. om de in 1787 afgezette professoren Van Hamelsveld en Roskam in hunne betrekkingen te herstellen.

De oratie van den aftredenden Rector zal worden gehouden den 26 Maart.

Donderdag den xij*en* *Maart* 1795.

Voorstel om professor Van Geuns te benoemen tot Rector Magnificus en professor S. J. van Geuns tot secretaris.

Maandag den xvj*en* *Maart* 1795.

Op verzoek van professor S. J. van Geuns wordt in zijne plaats professor Rossijn tot secretaris benoemd.

Donderdag den xviij*en* *Maart* 1795.

Commissie benoemd ter bijwoning van de door professor Rossijn te houden oratie.

Maandag den xxij*en* *Maart* 1795.

Wijziging in de commissie ter bijwoning der door professor Hennert te houden oratie.

Vrijdag den xxvij*en* *Maart* 1795.

Mededeeling dat bij de oratie van professor Hennert alles in goede orde is afgeloopen.

Zondag den v*en* *April* 1795.

Besluit om den geëmigreerden professsor Brown te ontslaan en diens plaats niet te vervullen.

Verzoek van professor Heringa, om hem van den predikdienst te ontheffen.

Maandag den xj*en* *May* 1795.

Rapport van den maire Eyck en zijne mede-gecommitteerden, dat zij sessie hebben genomen in den Academischen Senaat.

Vrijdag den xxij*en Maij* 1795.

Professor Heringa wordt ontheven van de helft van den hem opgedragen predikdienst.

Woensdag den iij*en Junij* 1795.

Toegestaan aan den burger Nieuwenhuysen, om bij de door twee studenten te houden lijkrede op professor S. J. van Geuns de stadsmuzikanten op stadskosten te gebruiken, mits het niet meer kost dan *f* 18.

Vrijdag den xij*en Junij* 1795.

De Senaatskamer der Academie wordt aan de Gecommitteerden van het Publiek onderwijs afgestaan voor hunne vergaderingen.

Woensdag den xvij*en Junij* 1795.

De professoren zullen niet worden vrijgesteld van inkwartiering.

Maandag den xxviij*en Junij* 1795.

Schikkingen omtrent de predikbeurten van professor Heringa.

Aangesteld tot pedel Jacob Raukes.

Maandag den xx*en Julij* 1795.

Benoemd tot professor Botanices professor Matthias van Geuns, met het recht het huis bij den Hortus te bewonen.

Maandag den xxvij*en Julij* 1795.

De door het Comité van Publiek onderwijs opgemaakte voordracht voor professor Physiologiae, Chymiae, Pharmaciae en Historiae naturalis bestaat uit

de heeren professor Driessen van Groningen, Dr. Van Marum van Haarlem en Dr. Bonnet van Leiden.

Verzoek van professor M. Van Geuns, om het een en ander te repareeren aan het hem aangeboden huis.

Door Gecommitteerden tot het Publiek onderwijs zijnde voortgebragt en gedaan leesen deese navolgende en geamplieerde instructie voor de pedellen deeser Academie.

Instructie voor de twee pedellen der Academie van Utrecht.

Art. 1.

De pedellen zullen den Raad der gemeente, bijsonder de Gecommitteerdens tot de Academische zaken, en professooren respecteeren ende haare beveelen gehoorsaamen.

Art. 2.

Een der pedellen zal den Rector Magnificus, wanneer hij in desselvs qualiteijt fungeerend is, beurtelings vergesellen en bij alle plegtige gelegendheijd dienen.

Art. 3.

Wanneer de professooren zullen vergaderen, zal een der pedellen zulks tijdelijk aanzeggen en zorge dragen, dat de vergaderzaal bij tijds geopend zij en in behoorlijke order; zullende geduurende de vergadering voor de deur oppassen.

Art. 4.

Zij zullen, wanneer oratiën, publieke disputatiën ofte dergelijke solemneele actien, dewelke in de Auditoria gehouden worden, (gehouden worden) moeten zorgen,

dat deselve behoorlijk schoon en bijtijds geopend zijn en beijde met de pedelstok in de hand en toga voor de deur oppassen; de leeden van den Raad en Representanten deeses Landschaps en allen, die in eenige regeringsbestuur zijn, hunne zitplaatsen aanwijsen, de Curatooren der Academie en professooren naar den Senaatkamer gelijden en voorder naar hunne gestoeltens, ook na het afloopen der oratie of solemneele actus behoorlijk uytgeleiden, inmiddels zorg dragende, dat geduurende de plegtigheijd zelve behoorlijke rust en goede orde heersche.

Art. 5.

Ingevalle van bijsondere dispuut-collegiën of publieque lessen der professooren, dewelke in de Auditoria, Theatrum Anatomicum, Physicum of elders mogten geschieden, zullen de pedellen bij beurten present zijn en zorge draagen, dat de order en rust bewaard worde, en het uur, op welke die disputatie of lessen eijndigen, behoorlijk significeeren.

Art. 6.

Ook zullen zij aan den Raad der gemeente en professooren aanzeggen, wanneer en waar ter plaatse de publieke lessen door professooren zullen worden gegeeven; alsmeede wanneer deselven ophouden. Ook dit rondzeggen bij diegeenen, dewelke den lesgeevende professor onder zijn gehoor bijsonder mogt begeeren.

Art. 7.

Zij zullen alleen op order van den Rector Magnificus, ter plaatse daartoe gedestineerd, affigeeren titels van theses ende oratien, billetten van auctien van boeken en dergelijke de Academische zaken betreffende; afscheurende alle andere, aldaar geaffigeerd en nodeloos

overblijvende, en voor ydere affictie genieten twee stuyvers; waarvoor zij zorge zullen moeten dragen, dat zij niet voor den tijd afgescheurd worden ende afgerugt (lees: afgerukt) zijnde, anderen in de plaats aanplakken.

Art. 8.

Ook zullen de pedellen de exemplaaren van theses en dissertatien voor den tijd der disputatie of promotie aan de Raaden der gemeente en professooren behandigen en daarvoor van den respondens genieten yder een gulden, gelijk zij ook in tijds aan Curatooren van de Academie en professooren zullen behandigen de catalogus van auctien van boeken.

Art. 9.

In alle publieke promotien zullen beyde pedellen present zijn, dog bij private beurtelings een derselven, en zullen daarvoor genieten van den respondens van ydere promotien zes guldens, 't zij publieke of private.

Art. 10.

Zij zullen alle studenten, van nieuws op de Academie komende, tot den Rector Magnificus brengen, om als Civis Academicus geïnschribeert te worden, en voor de inschriptie genieten zes stuivers, voor de recensie twee stuijvers.

Art. 11.

Zij zullen bij beurte de Auditoria alsmeede het pant en de plaats schoon en zindelijk houden, gelijk ook de Senaatkamer, plaats en voorgang, en zorge dragen, dat de deuren der Academie des somers ten 9 uur en des winters ten 8 uuren gesloten zijn, en zullen pedellen daarvoor 's jaarlijks genieten yder vijf guldens.

Art. 12.

Yder der pedellen zal jaarlijks genieten tweehondert guldens vast tractement en in steede van twee en dertig guldens wijn- en mantelgeld de profijten genieten, dewelken in kermistijden andersints door de marktbode van de winkels in de Academie en auditoria geplaast genoten wierden, mits zorgende, dat het hout der winkels in de Academiekelders behoorlijk bewaard worden en de rust en orde aldaar stiptelijk werde onderhouden.

Aldus gearresteerd bij den Raad der gemeente der stad Utrecht op den 27en Julij 1795.

In kennisse van mij.

Is deselve, na daarover te hebben gedelibereerd, geapprobeerd en gearresteerd.

Maandag den iijen *Augustus* 1795.

Beroepen als professor in de Physiologie, Chymie, Pharmacie en Historia naturalis op eene jaarwedde van *f* 1400 professor Driessen van Groningen.

Maandag den vijen *Augustus* 1795.

Machtiging om de noodige reparaties te doen verrichten aan het huis bij den Hortus Medicus en om met Gecommitteerden tot stadsfinancie te spreken over een door professor M. van Geuns aangevraagde collegekamer.

Maandag den xvijen *Augustus* 1795.

Aan professor Driessen wordt op zijn verzoek 14 dagen uitstel toegestaan.

Vrijdag den xxj^en^ *Augustus* 1795.

Besluit tot eenige wijziging van de instructie voor den hortulanus.

Maandag den xxxj^en^ *Augustus* 1795.

Professor Driessen bedankt.

Machtiging aan het Comité van Onderwijs om eene nieuwe organisatie der Medische faculteit te entameeren, alvorens men overgaat tot het beroepen van een professor in Chemie en Physiologie.

Vrijdag den iiij^en^ *September* 1795.

Professor M. van Geuns neemt de benoeming tot professor Botanices definitief aan met dankbetuiging voor de reparaties van het hem aangeboden huis en voor de wijziging in de instructie van den Hortulanus, waarbij hij wordt gehandhaafd als Praefectus Horti. Hij stelt de volgende wijzigingen in de Medische faculteit voor:

. . . . . .

1°. Dat men den professor Luchtmans met honorabele agreatie van het billijk verlangen van deesen wel verdienden man, ontslagen (lees: ontsla) van de werklijke Anatomie ende onderwijs der Vroedkunde, zijn werk alleen bepalende tot de Osteologie en de Chirurgie, welke hij wilde behouden, met bijvoeging van in deese beyde deelen te onderwijsen niet alleen de studenten maar ook de chirurgijnsleerlingen, elk afsonderlijk, kunnende hij dan voeren den titel van *Prof. Medicinae primarius.*

2°. Dat men op nieuw beroepe een professor ordinarius *Medicinae*, *Anatomes*, *Physiologiae humanae et comparatae*, *Obstetriciae* en mooglijk ook *Medicinae forensis*, met gezinning van ook in de nuttigste deelen der

Anatomie in 't Nederduitsch voor de chirurgijns en in de Vroedkunde voor de vroedvrouwen die lessen te geeven, welke nu stilstaan, zo lang er geen lector weer zij aangesteld in plaatse van den thans gesuspendeerden.

En tot deesen belangrijken post moet men hebben een man van beproevde bekwaamheijd in die vakken, een man van naame en aan het doceeren gewend, die de eere en bloei onser faculteijd, dat hier altijd met reden in 't oog is gehouden, kan ophouden en vermeerderen, en niet iemand, die, hoe bekwaam ook in de verwagting, nog zoude moeten beginnen in dit perk der geleerdheijd.

Ik dring dit aan met allen ernst en vrijmoedigheid, medeburgers, omdat ik mij vleijt, dat men thans, als men spoed maake, zulk een man van beproefde bekwaamheyd en naam voor onse Academie zoude kunnen verkrijgen, mits het honorarium niet bekrompen stellende. Deese man is de professor Bleuland te Harderwijk, thans op het drietal der nominatie te Franeker, dog geloof ik voor ons te verkrijgen, indien het mogelijk zij spoed te maken.

3°. Dat men daarnevens beroepe (waarbij egter mijns insiens die *zo dringende* haast niet is) een professor in de *Chymie*, *Historia naturalis* en *Ars pharmaceutica*, zonder meer, met bepaling van de Pharmacie te doceeren in 't Nederduitsch, ook ten nutte der apothekers. Om hierin een man aan het doceeren gewend te verkrijgen, is thans aan Nederlandsche Academien geen uytzigt, of het moet de professor Ch. P. Schacht zijn van Harderwijk; dan indien desselvs zwakke gesondheyd mogt afschrikken, bied ik mijne volvaardigen dienst aan, om een of meer andere bekwaame voorwerpen aan de beoordeelingen voor te dragen, gelijk ook om door voorafgaande sondatie te zorgen,

dat het honneur der Academie door het afslagen van een openlijk beroep niet gekrenkt worden.

Nog moet ik hier bijvoegen deese consideratie, of niet uwe wijsheyd goed zou vinden om aan de drie professooren der faculteyt op te dragen het praesidium in de stadscollegia Medica, Chirurgica en Pharmaceutica respective, gelijk aan de Lijdsche Academie plaats heeft, en dat alsoo in deese stads Academie nog meer reden en nut scheijnt te kunnen hebben.

Ik betuijg met allen eerbied te zijn:

UE. dienstwillige medeburger,

(getekend) M. van Geuns.

Utrecht, 4 September 1795.

Waarover zijnde gedelibereerd, deselve is gesteld in handen van 't (Comité van) Publiek onderwijs ten fine van consideratie en advys.

Woensdag den viiij^en^ *September* 1795.

Door Gecommitteerden tot het Publiek onderwijs zijnde overgelegd dit navolgende extract:

Extract uijt de Notulen van het Committé tot Publiek onderwijs.

Het Committé van Publiek onderwijs, na alvorens gebesoigneert te hebben met de leeden uijt deesen Raad hun toegevoegt, ten eynde de Medische faculteijt in eene geschikte orde te brengen, steld aan deesen Raad ter approbatie voor:

1°. omme den professor Van Geuns de aan hem gedemandeerde vakken der geneeskunde te laaten behouden.

2°. de afstand van professor Luchtmans van de

Anatomie en Vroedkunde te accepteeren, hem de Osteologie et Chirurgia te laaten doceeren, met offerte van de instructie der Medicina forensis en den titul van Professor Medicinae Primarius, met behoud echter van zijn tractement en emolumenten.

3°. als professor Anatomes humanae et comparatae, Physiologiae et Artis Obstetricae (mids Anatomie en Vroedkunde, 't eerste aan chirurgijnsknegten, 't tweede aan vroedvrouwen, in het Nederduijtsch doceerende) voor te dragen Janus Bleuland, professor te Harderwijk op 't ordinair tractement van *f* 1400.

4°. tot professor Historiae naturalis, Chemiae et Artis pharmaceuticae (mids het laaste in 't Nederduitsch voor de apothecars doceerende) te proponeeren:

Ten Haaf te Rotterdam
Stipriaan te Delft
Fremerij te Haarlem,

ten eijnde deselve te sondeeren of zij ingeval van beroeping zouden aannemen.

5°. te mortificeeren het lectoraat in Chirurgia en Vroedkunde, weleer door G. Greeve minor waargenomen.

6°. alsmeede bij provisie te mortificeeren de post van Custos Anatomes en den fungeerende rekenschap en verandwoording te laten doen bij overgifte van de praeparata Anatomica volgens catalogus aan 't Committé van Onderwijs.

Dat de afstand van professor Luchtmans als professor in de Anatomie en Vroedkunde zal worden geaccepteerd; dat hij daarentegen onder den titul van Professor Medicinae Primarius en met behoud van zijn tractement en emolumenten, de Osteologie en Chirurgie zal blijven doceeren; dat hij ook daarin aan de chirurgijns de nodige lessen in het Nederduitsch zal

geeven, alsmeede ingevolge zijne gedaane offerte de Medicina forensis instrueren;

Dat de voordragt van professor Janus Bleuland te Harderwijk tot professor Anatomes humanae et comparatae, Physiologiae et Artis Obstetricia, (mids de Anatomie aan de chirurgijnsknegts ende Vroedkunde aan de vroedvrouwen in het Nederduitsch doceerende) op het tractement van *f* 1400— — jaarlijks, wordt geapprobeert; dan dat gemelde Bleuland, alvorens door deesen Raad wegens zijne beroeping te worden aangeschreven, vooraf zal worden gesondeert of hij deselve zou aannemen.

Dat de voorgestelde burgers Ten Haaf te Rotterdam, Stipriaan van Delft en de Fremerij van Haarlem tot het professoraat in de Historia naturalis, Chymie en Ars Pharmaceuticae (mids het laaste in het Nederduitsch doceerende) zullen worden gesondeert, of zij ingevalle van beroep hetzelve zouden aannemen.

Dat het lectoraat in de Chirurgie en Vroedkunde, door Greeve minor weleer waargenomen, zal zijn gemortificeerd.

En eijndelijk, dat de post van Custos Anatomes, door G. Greeve senior bekleed, bij provisie meede zal zijn gemortificeerd, en dat hij bij het nederleggen van deesen zijnen post aan het Publiek Onderwijs zal hebben te doen rekening en verandwoording van de Praeparata anatomica, welke volgens eene daarvan gemaakte catalogus onder zijne bewaring en opzigte gesteld zijn.

Maandag den xiiij*en September* 1795.

Beroepen tot professor Medicinae, Anatomes et Physiologiae tam humanae quam comparatae itemque Artis Obstetriciae op eene jaarwedde van *f* 1400, met verzoek de colleges over Anatomie, Chirurgie en Verlos-

kunde te geven in het Nederduitsch, professor Janus Bleuland van Harderwijk.

Donderdag den xxiij^en^ *September* 1795.

Professor Bleuland neemt aan.

Beroepen tot professor Medicinae, Chemiae, Historiae naturalis necnon Artis Pharmaceuticae op eene jaarwedde van *f* 1200, met verzoek de colleges over de Ars Pharmaceutica in de moedertaal te geven, Dr. Nicolaas Cornelis de Fremery van Haarlem.

Besluit om de namen der studenten te laten opschrijven en hun een acte te geven als Cives academicus om te voorkomen, dat iemand wederrechtelijk tocht- en wachtgeld eischt onder voorwendsel van student te zijn.

Maandag den xxviij^en^ *September* 1795.

Dr. De Fremery neemt het aangeboden professoraat aan.

Toegestaan *f* 50 voor den burger Jan Bieren, die reeds drie jaar de Physische instrumenten heeft schoongehouden zonder eenige belooning.

Donderdag den vij^en^ *October* 1795.

Machtiging aan Gecommitteerden tot het Publiek Onderwijs, om samen te werken met de Commissie van 's lands Representanten ter verbetering van het onderwijs.

Maandag den xij^en^ *October* 1795.

Door Gecommitteerden tot 't Publiek Onderwijs zijnde overgelegd deese navolgende memorie van den Academischen Senaat, rakende de inschrijving der studenten in het Album studiosorum, alsmeede een concep(t)-publicatie daartoe relatief, aldus luijdende:

Memorie van den Academischen Senaat aan de burgers, uytmakende het Committé van Publicque Instructie en Academische zaken der stad Utrecht.

Medeburgers!

De Academische Senaat, ten uytersten gevoelig over de attentie door den Raad der gemeente deeser stad, als Curatooren van deese universiteit, betoond voor het welsijn en den bloeij der Academie en in 't bijsonder voor de zorg zo onlangs aan den dag gelegd, om de studeerende jongelingschap te doen genieten de vrijheijd van alle wachten en exercitien, welke aan deselve door de burgerij deeser stad bij het Reglement van den 19^{en} Junij 1795 is toegestaan, waartoe buijten twijffel nodig is, dat de werkelijke studenten door het wederom invoeren van de van ouds gebruijkelijke, en bij alle andere Academien standgrijpende, dog hier zedert verscheijdene jaaren in onbruyk geraakt zijnde inschriptie in het Album studiosorum bij hunne komst op de Academie, en vervolgens bij eene jaarlijksche recensie, van alle andere persoonen, welke somtijds onder voorgeven van student te zijn van deese vrijheijd zouden zoeken misbruijk te maken, kunnen worden onderscheijden, neemt ingevolge de afspraak met de Gecommitteerden van Ul. genomen in de vergadering van den Academischen Senaat op den 23^{en} September l.l., om ten opzigte van de manier, om deese inschriptis(?) en jaarlijksche recensie wederom in train te brengen, met Ul. nader te correspondeeren, de vrijheijd te vertonen, dat reeds meermalen van wegens den Academischen Senaat, bij de Curatooren der Academie instantien zijn gedaan tot het reïntroduceeren(en) van de voorgemelte inschriptie en recensie der studenten, en dat in het bijsonder in 't jaar 1768 dat stuk in

zo verre reeds geappliceerd was, dat de toenmalige regering den Academischen Senaat heeft geauthoriseerd, om die wederinvoering dadelijk te effectueeren, ten welken eynde ook reeds bepaald was, dat ieder student bij zijne inschriptie bij den Rector Magnificus zouden betaalen 3 gulden, en vervolgens jaarlijks voor de recensie 1 gulden 2 stuyvers, doch dat den Academischen Senaat, met reden bedugt, dat de studenten, aangesien zij generhande vrijheeden of emolumenten boven alle andere burgers deeser stad genoten en het hun dus onverschillig was, of zij als Cives academici wierden geconsidereerd of niet, niet gemakkelijk tot zulk eene inschriptie en recensie zouden te persuadeeren zijn, waartoe de Academische Senaat vermeente geene middelen in handen te hebben, dienvolgens aan de regeering hadde verzogt, om door interpositie van hunne auctoriteijt zulks te willen effectueeren, waartoe egter de regering alstoen niet heeft kunnen verstaan en daardoor het geheele werk is blijven steeken. Dan dat thans na het invoeren van het reglement op de schutterij deeser stad, waarbij de studen(ten) van alle burgerwachten en exercitiën worden vrijgesteld, de zaak grotelijks van gedaante verandert zijnde, de Academische Senaat vertrouwd, dat het wederom invoeren der inschriptie en recensie geene merkelijke swarigheijd ontmoeten zal, dog niettemin van oordeel zouden zijn, dat het belang der zaake vordert, dat de gemelde reïntroductie bij een speciaal decreet van den Raad der gemeente als Curatooren der Academie worde gearresteerd en gepubliceerd, waarom de Academische Senaat op het instantelijkst verzoekt, dat Gijl., aan wien de zorg der Academie op eene meer onmiddelijke wijs is toevertrouwd, het bij den Raad der gemeente daarheen gelieven te dirigeeren, dat moge worden genomen en bij

extract aan den Academischen Senaat worde gecommuniceerd eene resolutie van deese of dergelijken aard:

De Raad enz. — considereerende, dat het op alle Academien een constand gebruijk is, dat de studenten zoodra zij op de Academie komen bij den Rector Magnificus worden ingetekend en vervolgens jaarlijks gerecenseerd, een gebruijk, hetwelk ook voorheen op deese Academie heeft plaats gehad, dog zedert ettelijke jaaren in onbruijk is geraakt, maar hetgeen egter voor de goede orde allernuttigst en voor het belang der studeerende jeugd zelve noodzakelijk is, vooral zedert de studenten bij het Reglement op de schutterij der stad Utrecht beraamd en door de burgerij deeser stad op den 19^{en} Juni 1795 vastgesteld en geïntroduceerd, van alle schutterlijke wagten en exercitien zijn vrijgesteld, heeft na deliberatie goedgevonden, de gement(i)oneerde intekening en recensie wederom in te voeren en ten dien eijnde te statueeren:

1°. Dat alle persoonen, welke de Academische lessen der professooren begeeren bij te wonen, zig aanstons bij hunne komst op de Academie zullen vervoegen ten huijsen van den Rector Magnificus indertijd, werwaard hen een der pedellen, des verzocht zijnde, zal moeten geleijden, ten eynde hunne namen op het Album studiosorum in te tekenen en daarvoor aan den Rector Magnificus betaalen 3 guldens.

2°. Dat de Rector Magnificus aan ieder der also ingetekende studenten door den pedel zal doen ter hand stellen een door hem ondertekend getuigenis, dat zulk een student is geïmmatriculeerd lidmaat deeser Universiteijt, waarvoor hij aan den pedel zal betaalen zes stuyvers.

3°. Dat de Rector Magnificus geene andere persoonen tot de intekening zal toelaten dan werkelijke studenten, dat is zulke, die ten minsten een collegie

bij eenen der professoren frequenteeren of denken te frequenteeren; en dat, zo wanneer iemand bevonden mogt worden ter contrarie deeses te hebben gehandelt, zijn naam van het Album zal worden geroijeerd.

4°. Dat ook niemand der professooren op zijn collegie zal toelaten eenige persoonen, welke geene geimmatriculeerde lidmaten deeser Academie zijn, maar dezulke, welke uyt onwetendheijd hiertegen mogten pecceeren, van deese onse resolutie verwittigen en tot het intekenen bij den Rector Magnificus vermanen.

5°. Dat alle jaaren naar het eijndigen der groote vacantie, alle in voorige jaaren ingetekende studenten door den Rector Magnificus, geadsisteerd met den Secretaris, zullen moeten worden gerecenseerd, waartoe de welgemelte Rector Magnificus op drie onderscheydene rysen zal vaceeren en zulks bij affixie aan de Academie bekend maken, zullende ieder der gerecenseerde studenten daarvoor betaalen eene gulden twee stuijvers, door den Rector Magnificus en Secretaris te genieten, ieder voor de helft, benevens nog twee stuyvers voor den pedel, en dat het attest van deese recensie op ieders bewijs van intekening door den Secretaris zal worden aangetekend.

6°. Dat zulke studenten, welken verzuijmen mogten zig op eene der drie genotificeerde zitdagen te laten recenseeren, alsnog gehouden zullen zijn zulks binnen den tijd van drie weeken na den laasten zitdag, ten huijsen van den tijdelijken Secretaris der Academie te doen en daarvoor te betaalen dubbele jura, en dus 2 gulden 4 stuijvers, mitsgaders 4 stuijvers aan den pedel, zullende degeenen, welke daarin zonder wettige reden nalatig bevonden worden, uyt het Album worden geroijeerd en tot geene Academische lessen der professoren worden toegelaten.

7°. Dat egter om deese onse resolutie ter kennis te

brengen zo van de studeerende jeugd als van allen en een ygelijk, welke het mogten aangaan, en om aan deselve te meerder klem bij te zetten, alvorens deselve worde ter executie gebragt, van wegen deesen Raad zal worden gedaan de navolgende publicatie:

Fiat insertio [1]).

Welke publicatie op de gewoone wijse gedaan en geaffigeerd zijnde, worden Rector en Senaat vanwegens desen Raad verzogt en geauthoriseerd, om de daarin gementioneerde inschriptie en rencensie dadelijk in het werk te stellen en daartoe op de bij hun gebruijkelijke wijse de nodige advertentie te doen, zo en in dier voegen als zij zullen oordeelen te behooren.

En zal extract deeses aan den Rector Magnificus Van Geuns worden ter hand gesteld enz.

Heeft de Raad verstaan, dat deese stukken agt dagen ter secretarij zullen blijven voorleggen.

Request van F. Saxe om te worden hersteld als professor extraordinarius Juris.

Maandag den xviij^{en} *October* 1795.

Besluit dat professoren even goed als andere ambtenaren persoonlijk hun beroepsbrief moeten vertoonen bij het Comité van onderzoek [2]).

Gearresteerd een concept-resolutie en publicatie omtrent inschrijving der studenten in het Album studiosorum, ingediend door den Senatus Academicus.

---

1) De gedrukte publicatie is in de notulen ingevoegd.

2) Bij publicatie van 5 October was namelijk voorgeschreven, dat alle stads-ambtenaren en bedienden hunne benoemingen moesten vertoonen aan een commissie, die door het Comité van onderzoek was samengesteld uit eenige harer leden en een lid van den Raad.

De heer F. Saxe wordt hersteld als professor Juris extraordinarius, maar zijn verzoek om aanstelling tot professor ordinarius Juris civilis en Juris naturae afgewezen.

Maandag den xxvj*en October* 1795.

Machtiging tot eenige kleine reparaties aan het Botanische huis.

Donderdag den xij*en November* 1795.

Commissie benoemd ter installatie van professor Bleuland.

Maandag den xxiij*en November* 1795.

Op verzoek van professor De Fremery wordt een datum vastgesteld voor zijn oratie.

Donderdag den ij*en December* 1795.

Afgezet de Academiedrukker Willem van Yserworst, in wiens plaats de vroeger afgezette Ottho Johannes van Paddenburg wordt hersteld.

Toegestaan aan professor Bleuland *f* 500 voor reiskosten en toga.

Professor De Fremery zal 18 December zijne oratie houden.

Verzoek aan professor Van Geuns, om eene lijst te maken van de eetbare inlandsche kruiden en zaden.

Maandag den xiij*en December* 1795.

Voorlezing eener door professor Van Geuns opgemaakte lijst van voor menschen eetbare kruiden en zaden, alsmede van eenige vruchten, die men voor paarden en varkens zou kunnen gebruiken, om zoo haver en aardappelen voor de menschen te besparen.

Maandag den xxviij*en December* 1795.

Besluit om professor Bleuland te verzoeken, de lessen in de Osteologie in het Nederduitsch te geven voor de chirurgijns tegen eene vergoeding van *f* 200, welke gekort zullen worden op het tractement van professor Luchtmans, die ondanks herhaalde aansporing in gebreke blijft deze colleges te geven.

Besluit om te schrijven aan den Amsterdamschen magistraat, met verzoek om, op verlangen van den Utrechtschen professor in de Anatomie, de noodige lijken te doen zenden.

Maandag den iiij*en January* 1796.

Het tractement van professr Bleuland wordt met *f* 200 verhoogd.

Maandag den xxv*en January* 1796.

Toegestaan aan den beroepen professor De Fremery *f* 240 voor transportkosten en *f* 80 voor eene toga.

Maandag den j*en February* 1796.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den vij*en Maart* 1796.

Verkiezing van Rector en Secretaris.

De aftredende Rector zal 14 April zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Dingsdag den xxviij*en Maart* 1796.

Nieuw lid benoemd voor het Comité van Publiek onderwijs.

De Vroedschap verklaart de betrekking van professor William Laurence Brouwn, die zonder kennisgeving vertrokken is, vacant.

Maandag den xj^en^ *April* 1796.

Op het geproponeerde van Gecommitteerden tot het Publiek onderwijs is goedgevonden en verstaan, dat van nu voortaan geene leerlingen in de Pharmacie en Chirurgie tot de gewoone examina's in die konsten zullen worden toegelaten, dan die aan het Collegium Medico-pharmaceuticum of Medico-chirurgicum bij schriftelijke testimonias van de professoren De Fremery of Bleuland zullen kunnen aantonen, dat zij derzelver lessen geduurende twee agtereenvolgende jaaren behoorlijk hebben gefrequenteerd. Zullende diegeenen, welken zig binnen de twee eerstkomende jaaren ter examinatie aangeven, kunnen volstaan met het vertoonen van een testimonium, dat zij die lessen zedert het nemen der resolutie behoorlijk hebben waargenomen.

En zal het extract deezes aan het Collegium Medico-pharmaceuticum en Medico-chirurgicum ter informatie worden toegesonden.

Verkiezing van assessoren.

Maandag den xviij^en^ *April* 1796.

Besluit om professor Van Geuns te verzoeken, de door hem gehouden oratie over het uitroeien der kinderziekten in ons land te doen drukken in het Latijn en in het Nederduitsch.

Maandag den ij^en^ *May* 1796.

Toegestaan aan professor Bleuland 3 ankers moutwijn voor zijne Preparata anatomica, aan den professor Anatomes *f* 89—4 en aan den professor Chymiae *f* 72—7 voor verschotten, *f* 80 aan den professor Anatomes voor het aanschaffen van ontbrekende instrumenten en 20 rijksdaalders aan den professor Chymiae voor 20 ℔ kwik.

Donderdag den xxvj^en^ *May* 1796.

De raadsheer professor Saxe deelt mede, dat men hem in het belang der Universiteit te Harderwijk is komen polsen over de mogelijkheid, dat hij een beroep daarheen zou aannemen.

Maandag den xiij^en^ *Juny* 1796.

Frederik Saxe bedankt voor het professoraat te Harderwijk en zal continueeren in zijn post als raad in den Hove van Utrecht.

Mededeeling, dat reeds eenige professoren in overeenstemming met de publicatie het declaratoir [1]) hebben geteekend, maar dat drie professoren in de Theologie zich hebben aangesloten bij eene memorie der predikanten betreffende deze zaak, waarbij zij als hunne meening uitspreken, dat zij onmogelijk kunnen bedoeld zijn onder de in de publicatie van 30 Mei genoemde ambtenaren, te minder nu men Staat en Kerk geheel wil scheiden.

Het jaarlijksch tractement van den Custos der Chemie wordt met *f* 20 verhoogd wegens de diensten, die hij moet verrichten aan het nieuw opgerichte Collegium Pharmaceuticum.

Maandag den xxvij^en^ *Juny* 1796.

Besluit dat de predikanten het declaratoir moeten teekenen.

Maandag den xj^en^ *Juli* 1796.

Goedgekeurd het volgende voorstel van het Committé tot het Publiek onderwijs:

---

1) Dit declaratoir was opgesteld bij publicatie der representanten van 12 Mei 1796 en moest worden onderteekend door alle lands- of stadsambtenaren. Wat het bevat, wordt niet vermeld. Zie in de Bibliotheek der stad Utrecht de stukken betreffende hetgeen in de jaren 1796—1798 over deze zaak is voorgevallen.

Het Committé steld aan den Raad voor, om (in) de formule, zoowel bij de promotie als in de diplomata van doctoren aan deze Academie in gebruik, de woorden *ex auctoritate ac potestate, ab Ordinibus Provinciae Ultrajectinae* te veranderen op deeze wijze: *ex auctoritate nobis a legislatoria potestate populi Ultrajectini concessa atque tributa.* Uit hoofde dat door de zoogenoemde Ordines het eerste Lid, de Ridderschap en Magistraten van stad en steden en dus de Staten verstaan wierdt, iets dat met de tegenwoordige regeeringsvorm, gegrond op de oppermagt des volks, niet overeenkomstig is. Waarvan het Committé verzoekt zonder resumptie extract te mogen ontvangen om hetzelve aan den Senaat bekend te maaken.

Maandag den viij^en^ *Augustus* 1796.

Professor De Fremery wordt aangesteld tot stadsdokter.

Maandag den xxij^en^ *Augustus* 1796.

Benjamin Senus wordt met toevoeging van zijn zoon aangesteld tot Custos Anatomes, en een tractement van *f* 100 en eene nieuwe instructie voor hem vastgesteld.

Maandag den x^en^ *October* 1796.

Machtiging om te laten maken gordijnen voor de kassen in den Hortus.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot het Algemeen welzijn over het voorstel, om de vleeschmarkt van de gaanderij der Academie te doen verplaatsen naar de Ganzenmarkt.

Maandag den xxj^en^ *November* 1796.

Machtiging aan Gecommitteerden tot het Publiek onderwijs, om over acht dagen in plaats van den knecht

der Anatomie Anthonie van der Rijst een ander op te geven.

Maandag den xxviij*en November* 1796.

Aangesteld tot knecht in de Anatomie op een tractement van *f* 40 Jan Stroeve, in plaats van den afgezetten Van der Rijst.

Toegestaan *f* 20—6 voor verschotten van wijlen professor S. J. van Geuns en *f* 105—3—10 van professor N. C. de Fremery voor het Collegium Chemicum.

Besluit om acht dagen te wachten met de beslissing omtrent het vergoeden van verhuiskosten naar het Botanische huis ten bedrage van *f* 108—10 aan professor M. van Geuns en de *f* 27—9 voor eene gemaakte kast terstond te weigeren.

Machtiging om te beslissen over de noodzakelijkheid van eenige reparaties en veranderingen op den zolder van het Botanische huis.

Maandag den xij*en December* 1796.

Bragten de Gecommitteerden tot het Publiek onderwijs ter tafel dit navolgende rapport:

Rapport van het Committé tot Publieck onderwijs der stad Utrecht.

Maandag den xij*en December* 1796.

Het Committé tot Publiek onderwijs rapporteerd aan deezen Raad: dat het aan deze Academie jaarlijks de gewoonte tot dusverre geweest is, op stadskosten eene series of lijst te laaten drukken van publieke lessen, waarvan de meeste door de professoren nimmer geleezen wierden, zeedert dat men zig aan de Academie op het privaat onderwijs bijzonder is begonnen toe te leggen. Dat het Committé, hiervan

het wanvoegelijke inziende, in die zaak eene verandering gemaakt heeft en de uitgaave van die lijst heeft doen vervangen door eene verbeeterde Series Lectionum, op dewelke de bijzondere uuren en vakken, waarin de professoren hunne gewoone, publieke en private lessen aan deze Academie geeven, zeer naauwkeurig zijn aangeteekend, hoedanig eene lijst het Committé de eer heeft, hiernevens aan den Raad te exhibeeren, dewelke geschikt zal zijn om het publiek van de werkzaamheden aan deze Academie te onderrichten, en daardoor deszelfs luister in de gevolgen uit te breiden.

Maandag den xviij^{en} *December* 1796.

Mededeeling namens het Provinciaal Bestuur des Landschaps, dat de resolutie van 26 Juli, waarbij professoren en predikanten voorloopig worden vrijgesteld van het teekenen van het declaratoir, vastgesteld bij publicatie van 12 Mei, wordt opgeheven en dat zij zoo spoedig mogelijk moeten teekenen.

Maandag den ij^{en} *January* 1797.

Afgewezen het verzoek van de professoren in de Theologie Bonnet, Royaards en Bachiene, om te worden vrijgesteld van het teekenen van het declaratoir.

Maandag den xvj^{en} *January* 1797.

Verkiezing van Rector en Secretaris.

Maandag den xxij^{en} *January* 1797.

Request van den Academischen Senaat behalve de professoren Bonnet, Royaards en Bachiene en twee requesten van eenige studenten, allen verzoekende om gemelde drie heeren vrij te stellen van het teekenen van het declaratoir.

Maandag den xxx*en January* 1797.

Besluit om te berusten in eene verklaring der professoren Bonnet, Royaards en Bachiene, welke beantwoordt aan de intentie van het declaratoir.

Verzoek aan den Rector Magnificus, om nauwkeurig onderzoek te doen naar hen, die zich als student laten inschrijven, „vermids de organisatie voor de gewapende Burgerwacht kort aanstaande is en om daardoor te praevenieeren, dat geene studenten, welke naauwlijks het Latijn verstaan, het Decreet van de Nationaale vergadering illusoir zouden maaken."

Maandag den xij*en February* 1797.

Het tractement van professor De Fremery wordt met *f* 200 verhoogd „en dus..... op het ordinaris tractement gebragt", op grond dat hij als eerste professor in de Natuurlijke Historie veel onkosten heeft moeten maken voor plaatwerken enz., „als zijnde er tot dusverre alhier geen kabinet van de Natuurlijke Historie voorhanden."

Maandag den xx*en February* 1797.

De aftredende Rector zal 28 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Besluit om met het oog op de op handen zijnde revisie der instructie van den academie-drukker een eerstdaags sub praesidio te defendeeren dissertatie in octavo te doen drukken in plaats van in quarto.

Lijst van boeken, voor de Bibliotheek gekocht.

Maandag den xxvij*en February* 1797.

Het tractement voor het „schoonhouden der Anatomie", tot nu toe ten onrechte genoten door den

Hortulanus, wordt overgebracht op den knecht der Anatomie.

Maandag den xx^en^ *Maart* 1797.

Mededeeling, dat van het legaat van Daniel Bernard Guilz. in het afgeloopen jaar maar drie Paltsische studenten hebben gebruik gemaakt en dat er een batig saldo van *f* 14.000 voorhanden is. De Vroedschap machtigt de beheerders van dat legaat, om voor *f* 20.000 provinciale Utrechtsche obligatien aan te koopen.

Maandag den iij^en^ *April* 1797.

De oratie van den afgetreden Rector zal op stadskosten worden gedrukt.

Dingsdag den xviij^en^ *April* 1797.

Geweigerd het verzoek, „dat de studenten voor eene reis comoedien zullen moogen vertoonen."

Maandag den xxiij^en^ *April* 1797.

Advies van Gecommitteerden tot 't Algemeen welzijn, om de Vroedschapsresolutie ter verplaatsing van de vleeschmarkt uit de Academie te handhaven en zekere daartegen strijdende resolutie der Centrale vergadering, als zijnde genomen door een onbevoegd persoon, onbehandeld terug te zenden.

Maandag den vij^en^ *May* 1797.

Loffelijke vermelding van het gedrag van professor Petrus Bondam, die bij het overlijden van professor Arntzenius aangeboden heeft, tot de groote vacantie gratis diens colleges voort te zetten.

Maandag den xxij^en^ *May* 1797.

Besluit om door het Comité tot Publiek onderwijs eene missive te laten concipieeren aan de „Nationale

Vergadering representeerende het volk van Nederland" met verzoek, geen gevolg te geven aan het voorstel van burger B. Nieuwhoff c. s. tot het organiseeren van het Hooger Onderwijs, waarbij éene Nationale Universiteit en verder Hoogescholen zouden worden opgericht, maar de Academie te Utrecht zou worden opgeheven; of zoo dit geschiedt, ten minste aan de stad eene behoorlijke vergoeding te geven.

Besluit dat de Academie-drukker geen programma voor de publieke lessen van afzonderlijke professoren meer mag drukken zonder goedkeuring van het Comité tot het Publiek onderwijs.

Vrijdag den xxvj^en^ *May* 1797.

Besluit om de open plaats in de Galderey der Academie voor één dag te accordeeren aan het Provinciaal Comité tot de Burgerwapening.

Maandag den xxviij^en^ *Mey* 1797.

Bragten de Gecommitteerden tot het Publiek onderwys ter tafel het navolgend rapport:

Rapport van het Committé van Publiek onderwys over de stad Utrecht.

Burgers, Mederaden!

Het behaagde Ulieden by resolutie commissoriaal van den 22 Mey l.l. ons te authoriseeren om te concipieeren en zodra mogelyk aan dezen raad te exhiberen eene missive aan de Nationale Vergadering, representerende het volk van Nederland, waarin ter voorkoming, dat deze stad met het bedreigde verlies van hare Academie niet wierde bezwaard, zoude worden aangetoond de geschiktheid van deze stad en Academie tot het beoeffenen der schoone kunsten en weten-

schappen, het groot nadeel, dat uit eene vernietiging onzer Hogeschool zoude proflueeren voor de goede burgery van deeze stad, en eindelyk het regt, 't welk deeze stad vermeend te hebben op de instandhouding eener Hoogeschool, tot welkers onderhoud zy jaarlyks de kosten gedragen heeft, van hare oprigting af tot heden toe, en waarin eindelyk wierd aangedrongen, om wanneer zulks desniettemin mogt worden geconcludeerd eene geëvenredigde schadevergoeding voor de burgery van deze stad te ontfangen.

Uwe Gecommitteerdens tot Publiek onderwys, aan wien inzonderheid de belangens onzer Academie zyn aanbevolen, hebben zig geen uitstel durven veroorloven, maar zyn tenzelven dage byeenvergaderd geweest. Het gewigt der zake penetrerende, namen zy de vryheid by zich te ontbieden en tot dit werk van de uiterste aangelegenheid voor dezer stads burgery by zich te adsumeeren den hoogleeraar Th. Rossyn, een man by hen bekend als volyverig voor hetgeen de welvaart dezer Academie betreft en van een schrander doorzicht.

Nadat wy in onze gehoudene conferentie de hoofdpunten hadden vastgesteld, nam gemelde hoogleeraar, met eene volvaardigheid die hem eer aandoet, op zich, eene concept-missive te vervaardigen.

Dan, Medeburgers, terwyl uw Committe dus ernstig yverde voor het welzyn van onze Academie en burgery, kundigen ons voorgaande Vrydag de dagbladen den dodelyken slag aan, door de Nationale Vergadering aan onze Academie toegebragt, met dezelve van den rang der Academien uit te schrappen, een slag, Burgers, die wy zo spoedig niet verwagten konden, en die deze beroemde Academie, door den representant Nieuwhoff zelve als de eenige die met luister het hoofd bovenhield geroemd, zeker niet verdiende, te meer daar

deeze stad, door derzelver patriottisme eerwaardig, als zynde om zo te spreken door het bloed van Visscher en Van der Vlerk aan de vryheid toegewyd, op het behouden van haar regt een billyke aanspraak had. Ja, Burgers raden, de voor ons fatale hamerslag is gegeeven, en wy verseren in het denkbeeld, dat vertogen om dit decreet geheel te doen rapporteeren vrugteloos zullen zyn, ja het schynt, Mederaden, dat een angstig voorgevoel in onze harten huisveste, daar Gylieden ons gelastigdet om in de missieve, byaldien men tot de vernietiging mogt besluiten, op eene billyke schaâvergoeding aan te staan.

Uw Committé was dus in de onmogelykheid om letterlijk van (lees: aan) het eerste deel haarer last te voldoen, wilden zy dezen Raad in geen ridicuul aspect doen voorkomen. Egter begrypen wy den geest dezer vergadering in die missive aan den dag te moeten leggen, de billyke gevoeligheid van dezen Raad daarin wel op eene eerbiedige, doch met de achtbaarheid van den Raad overeenkomende wyze te doen kennen en eindelyk op eene geëvenredigde schaâvergoeding aan te dringen, daar men de schade voor de burgery dezer stad veilig op anderhalve tonne gouds 's jaarlyks kan berekenen zonder noch de impositiën te berekenen. Wy hoopen, dat ons verrigte met uwe goedkeuring zal agtervolgd worden, en hebben de eer, de nevensgaande missive ulieden aan te bieden:

De Raad der Gemeente der stad Utrecht

aan

De Nationale Vergadering, representerende het volk van Nederland.

Burgers Representanten!

Daar het oog van geheel Neederland op de verrichtingen van Uwe vergadering in het algemeen en

in het byzonder op dat gewigtig gedeelte van dezelve geslagen is, waarby Gylieden met zulk eenen voorbeeldigen yver en wyze bedaardheid bezig zyt een plan te beraamen voor de toekomende staatsregeling van het Bataafsche Gemeenbest, kan het U geensints bevreemden, dat ook wy, aan wie door de stemgerechtigde burgery van deeze aanzienlyke stad de zorg voor het welzyn van dezelve is toevertrouwd, onzen aandacht steeds gevestigd hebben en niet ophouden geduriglyk te vestigen op al hetgeen in den loop uwer deliberatiën voorkomt, vooral in zooverre hetzelve eene meer onmiddelyke betrekking heeft tot den bloey en welvaard van onze stad en derzelver goede burgery. Buiten twijfel behoort hiertoe het stuk van de Nationaale Hoogeschoolen, hetwelk onlangs een object uwer raadplegingen heeft uitgemaakt, zoodra door de publiciteit uwer vergaderingen tot onze kennis gekomen was, eerstelyk, dat de articulen in het plan van constitutie hiertoe betrekkelyk, commissoriaal gemaakt zynde, de door Ulieden benoemde commissie by haar rapport onder andere schikkingen had voorgeslagen om, behalven ééne Nationale Universiteit te Leiden nog twee Bataafsche academiën, als ééne te Groningen en ééne te Harderwyk te plaatzen. Ten tweede, dat het u behaagd had, na het hooren van voornoemd rapport te decreteeren, om aan de natie voor te dragen, dat er behalven de Bataafsche universiteit te Leiden ook nog Bataafsche Academiën zoude zyn, terwyl gy, ten derde, de verdere deliberatiën omtrend het getal en de plaatsing dier Academiën haddet uitgesteld totdat de voornoemde uwe commissie rapport zoude hebben uitgebragt aangaande het onderscheid tusschen Universiteit en Academie, hetwelk almeede door Ulieden aan dezelve was gedemandeerd. Zoodra, zeggen wy, dit alles tot onze kennis gekomen was, vonden wy

ons, op voordragt van ons Committé tot Publiek onderwys, opgewekt om ulieder vergadering per missive te adiëeren. Wy meenden toch zoo uit den inhoud van het rapport uwer Gecommitteerden als uit den loop der discussien omtrend hetzelve eene geensints ongegronde vrees te moeten voeden, of niet wel somtyds Ulieder deliberatiën aangaande dit stuk op eene voor onze stadt en Academie min gunstige wyze mogten uitvallen, schoon wy aan den anderen kant volkomen vertrouwen stelden, zo op uwe onpartydige zucht, om, ingevolge de last u door de Nederlandsche natie opgedragen, met terzydestelling van alle byzondere belangen, in zoverre dezelve met het algemeene welzyn mogten strydig zyn, alleen het laatste te behartigen, als op uwe ongekrenkte regtvaardigheid in het respecteeren van ieders byzonder recht en eigendom, en oordeelden dus verpligt te zyn om door het suppediteeren van eenige consideratiën deeze beide deugden, welke in zoo menigvuldige decreten uwer vergadering op het luisterrykst uitblinken, waakzaam te houden, indien somtyds dezelve onder uwe veelvuldige gewichtige occupatiën eenigsints mogten in gevaar geraaken van gesurpreneerd te worden.

Doch eer wy noch in gereedheid waaren om dit ons voorneemen uit te voeren, vernamen wy, met niet minder leedweezen dan verbaazing, Ulieder decreeten, waarby niet alleen het recht van gradueeren en promoveeren, het characteristique van eene Universiteit uitmaakende, alleen aan de Nationale Universiteit te Leiden met uitsluiting van alle de overige Academiën word toegekend, maar waarby ook onze Academie zowel als die van Franeker van de lyst der Bataafsche Hoogeschoolen geheel word uitgeschrapt, en dus onze stad en burgery met éénen hamerslag in gevaar geraakt van verstoken te worden van een voordeel, het-

welk dezelve gedurende meer dan honderd en zestig jaaren onafgebrooken genooten heeft en hetwelk wy beschouwen als een voornaam, zo niet het voornaamste middel van den bloei en welvaard onzer stad en uit het gemis van hetwelke wy dus niet anders dan een aanmerkelijk verval en onnoemelyke schaade onzer goede burgery kunnen voorspellen.

Wy kunnen niet ontveinzen, Burgers Repraesentanten, ons altyd gevleid te hebben, dat de uitsteekende geschiktheid onzer stad voor eene Hoogeschool, door de ondervinding van zooveele jaaren bevestigd, eenige(n) meerderen invloed zoude gehad hebben op Uwlieder besluiten dan wy thans tot ons leedweezen moeten ondervinden. Immers indien wy ons eens voorstellen, dat de geheele Bataafsche Republiek reeds tot een één en onverdeelbaar lighaam gevormd en onder één opperbestuur gebragt ware, dat in dezelve nog geheel geene Hoogeschoolen aanwezig waren, en dat men delibereerde om eene éénige Universiteit in dezelve op te richten, zoude men dan niet verwagten mogen, dat de keuze ter plaatzing dezer Universiteit juist op de stad van Utrecht zoude vallen? De situatie toch van deeze stad, midden in de Republiek, de daardoor veroorzaakte faciliteit om van alle oorden gemakkelyk derwaard te komen en de benoodigde goederen te vervoeren, vooral ook de gunstige en aangenaame ligging van dezelve en de gezondheid der lucht, waardoor deeze stad bij uitneemenheid door geheel Nederland beroemd is, zouden zoveele reedenen zyn, die voor dezelve zouden pleiten. — Dan, daar dit het geval niet geweest is, daar er reeds meerdere Hoogeschoolen in Nederland voorhanden waren en onder die de oudere Academie van Leiden, welke zich de burgery dier stad ter belooning van haare dapperheid en trouw in het verdeedigen van de pas ontluikende

vryheid des vaderlands verkreegen heeft, en welke gy thans besloten hebt aan de natie voor te stellen om by uitsluiting tot eene Nationale Universiteit verheeven te worden, zo willen wy ook deezen luisterryke(n) titel dier verdienstelyke stad en burgery geensints misgunnen en zouden volkomen tevreede zyn met den minderen titul van Academie, indien wy slechts van het weezen der zaake niet verstooken wierden; gelyk wy almeede uit consideratie van het algemeene nut, het bestuur onzer Academie volvaardig aan het door Ulieder vergadering geprojecteerde opperbestuur op eene convenabele wyze zouden willen onderwerpen. Het is toch geen eigenbaatlyke zucht, Burgers Repraesentanten, om onze stad teegen recht boven andere steeden onzes vaderlands te verheffen, welke ons in deezen bezield. Wy hebben te hooge gedachten van de waare Gelykheid en Broederschap, welke in eene welingerichte Republiek tusschen derzelver leeden onderling behoort plaats te hebben, om iets dergelycx te kunnen beoogen. Ook weeten wy zeer wel, dat wy daarmeede by Ulieden niets zouden vorderen, by Ulieden, die, door de natie alleenlyk tot het behartigen van het welzyn der geheele Republiek geroepen, geensints vraagd of behoord te vragen, wat tot den welvaard van Groningen, Harderwyk of Bataafs Braband, evenmin als van Utrecht, Franeker of andere steeden en plaatzen, — maar wat tot heil en geluk van de Bataafsche natie dienstig is; — maar wy oordeelen ook aan den anderen kant, dat wy uit hoofde van de waare vryheid, die wij voor ons en onze medeburgeren boven alles waardeeren, verplicht zyn, om naar ons vermogen een avantage voor onze stad te maintineeren, hetwelk wy meenen als een wettig verkreegen recht en eigendom te moeten beschouwen, en van hetwelk onze burgery, die zich

toch ook beroemen kan iets tot praeparatie en daarstelling van de tegenwoordige order van zaaken te hebben toegebragt, zeekerlyk niet verdiend heeft verstoken te worden en hetwelk daarenboven van zulk eene natuur is, dat het verre van aan het welzyn der Bataafsche natie in het algemeen hinderlyk te zyn, integendeel uit zynen aardt geschikt is en ten allen tyde gediend heeft, om door het aankweeken van nuttige kunsten en weetenschappen den bloei en luister van Nederland in geen geringe maat te bevorderen. Wy beroepen ons hier gerustelyk op de historie van ons land, zo van vroegere als van deeze laatste dagen. Ja, wy beroepen ons op uw eigen billyk oordeel. Kan zich de Academie onzer stad niet, zowel als de overigen, beroemen op groote en verdienstelyke mannen, welke haar ten allen tyde voor het oog van de geheele waereld hebben luisterryk gemaakt? Heeft niet de Leidsche Universiteit veele voortreffelyke hoogleeraaren aan de onze te danken? Heeft onze Academie niet een aantal uitmuntende mannen aan het vaderland opgeleeverd? Heeft zy zich niet altoos booven veele andere Academiën gedistingueerd door het zeedig en onbesproken gedrag haarer kweekelingen? En dit alles, Burgers Repraesentanten, is geen voorbygaande(n) lof van vorige dagen. Indien onze Academie thans verre beneeden haaren ouden luister vervallen was, dan zouden wy kunnen begrypen, dat mooglyk het belang der natie zoude kunnen meedebrengen, dat men dezelve vernietigde en op andere plaatzen een gunstiger verblyf voor de weetenschappen opspeurde, op hoop dat dezelve daar beeter zoude(n) aarten. Maar deeze bloei duurd nog tot op deezen dag en heeft zich nietteegenstaande alle weederwaardigheeden steeds staande gehouden of wederom hersteld. Toen in den jaare 1787 deeze stad, als 't ware in het middelpunt

der troubles geleegen, in de akeligheeden van eenen burgeroorlog, zo naby haare muuren gevoerd, moest deelen en met eene totale ruïne scheen bedreigd te worden, toen ja was het zeer natuurlyk, dat alle jongelingen, van elders naar onze Academie toegevloeid, zich verkozen van dezelve te verwyderen, zodat er byna niemand onder de studeerende jeugd overbleef dan de zoonen onzer stadgenooten. Maar hoe schielyk, hoe volkomen heeft zich dit kortstondig verval hersteld? Naar waarheid betuigde [1]) de burger professor Nieuhoff, een uwer Gecommitteerden, in de zaake waarover wy thans handelen, in het begin Uwer vergadering zich beklagende over den kwynenden toestand der meeste Nederlandsche Academiën, dat alleen de Stichtsche Pallas het hoofd nog bovenhield, en wy kunnen u, Burgers Repraesentanten, verzeekeren, dat op dit ogenblik het getal der aan onze Academie studeerende jongelingen nog grooter is, dan in den jaare 1786 by het vieren van het honderd en vyftigjaarig jubilé, een tydstip, hetwelk by ieder voor een der meest bloeyende van onze Academie gehouden word.

Daar wy nu deeze voordeelige gesteldheid onzer Hoogeschoole aan geene andere oorzaaken dan aan de gelukkige inrichting en situatie van dezelve kunnen toeschryven, hadden wy ter goeder trouwe gemeend niet alleen aan onze stad maar aan het geheele vaderland dienst te zullen doen, met deeze en dergelyke consideratiën wat meer uitgewikkeld onder Ulieder verlicht oog te brengen, en schoon wy door het spoedig decreet in deeze zaak gevallen, thans begrypen, dat de gunstige geleegenheid daartoe ons ontsnapt is, hebben wy evenwel geoordeeld niet te mogen nalaten,

---

1) Het Hs. heeft *betuigende*.

het bovenstaande alsnog ten minsten schetsgewyze op te geeven, of Gylieden nog in Uwe wysheid en onpartydige vaderlandliefde middel mogt vinden om, behoudens de achtbaarheid van uwe vergadering, uwe decreeten op dit stuk genomen by ampliatie of interpretatie ten deezen opzigte te mitigeeren, of wel om de bepaaling van het getal en de plaatzing, alsmeede van de auctoriteit om te gradueeren al of niet aan de Academiën toe te staan, geheel buiten het ontwerp der staatsregeling te houden, opdat daardoor de weg tot nadere deliberatiën open blyve.

Niettemin indien Gylieden onverhoopt mogt oordeelen, hierin niet te moeten komen, maar by uw besluit persisteerd om by het ontwerp der Staatsreegeling het degradeeren, ja geheel vernietigen der Utrechtsche Academie aan de natie voor te stellen, zal het ons wel gevoelig smerten, dat onze denkbeelden aangaande het belang van het volk van Nederland in dit stuk zoo heemelsbreedte verschillen van die van zulk eene alleraanzienlykste en verlichte vergadering als wy in die van Ulieden respecteeren; doch zullen evenwel met gelaatenheid afwagten, wat de natie daarop besluiten zal; en wy wenschen van harte, dat nog dit, nog eenig ander gedeelte van uwe genoomen decreeten aanleiding geeven moge, dat de door Ulieden voor te stellen constitutie door het volk word afgekeurd en hetzelve daardoor nog langer verstoken blyven van een welingerichte en vast gevestigde order van zaaken, welke wy als het eenigste middel beschouwen om het deerlyk verval onzer Republiek te herstellen.

Maar Burgers Repraesentanten, vergeeft ons deeze rondborstige taal, wy kunnen niet met dezelfde gelaatenheid de berooving tegemoet zien van een recht, hetgeen wy vermeenen onzer stad onweederspreeklyk

toe te komen. En zodanig is indedaad het recht tot eene gradueerende Academie of eigenlijk gezegde Universiteit. Het souveraine volk van het Sticht van Utrecht heeft in den jaare 1636 door zyne toenmalige repraesentanten, de Staaten 's Lands van Utrecht, dit recht aan onze stad als een wettig en eeuwigduurend eigendom geschonken. Als zodanig heeft onze burgery hetzelve aanvaard, evenals men eenen ongecultiveerden akker aanvaard, welken iemand door den souverain tot zyn gebruik in eigendom word opgedragen. De burgery van Utrecht heeft deezen akker met onnoemelyke kosten gecultiveerd, vruchtbaar gemaakt, onderhouden en verbeeterd, en de vruchten, welke zy daarvan trekt en welke een aanzienlyk gedeelte van haar bestaan uitmaaken, heeft zy alleenlyk, of althans voornaamlyk, aan haar eigen zorg en industrie te danken. De Utrechtsche Academie toch verseert niet in hetzelfde geval met de overige Nederlandsche Academiën, zy ontleend haar bestaan als Academie van den souverain, maar zy werd geensints als de overigen door den souverain onderhouden, bezorgd en bekostigd. Dit alles geschied hier door de stad, welke even daardoor ook buiten twyfel een recht op deeze haare Academie heeft, hetwelk haar door niemand mag benomen worden.

Indien het volk van Friesland of eenig ander gewest, thans nog als een afzonderlyk en souverain volk bestaande, goedvind zich tot één volk met de overige Bataafsche volkeren te vereenigen en door het aanneemen der constitutie zich onderwerpt aan al hetgeen by dezelve is voorgedragen en gestatueerd, dan renuncieerd ook hetzelve volk even daardoor aan alle de voorrechten, welke hetzelve te vooren mogt genoten hebben, doch die by de constitutie worden afgeschaft, en dus zoude dan ook in het onderhorig geval het

volk van Friesland aan zyne Academie te Franeker renuntieeren. En dit kan hetzelve doen met volle recht, als zynde zyn eigendom, hetwelk door hetzelve altyd op eigene kosten gebruikt maar nimmer weggeschonken is. Doch geheel anders is het met het volk van Utrecht geleegen, in hetwelk men geensints de onrechtvaardigheid veronderstellen kan, van by het aanneemen der constitutie een goed, door hetzelve aan de stad geschonken en door deeze ten kosten van de schatten haarer burgery zooveele jaaren in stand gehouden en verbeeterd, te willen herneemen of liever geheel te willen vernietigen. Wy reclameeren hier uwe rechtvaardigheid, Burgers Repraesentanten, en die van de geheele natie, en smeeken van dezelve met vertrouwen, dat ingevalle het al uit hoofde van de reeds door U genomen decreeten onmogelijk mogte zyn, om de Academie onzer stad als Bataafsche Academie te considereeren en als zodanig uit de algemeene schatkist der natie met die faveurs te beneficieeren, als aan de Academiën te Groningen, Harderwyk en Breda toegedagt zyn of vervolgens toegedagt mogen worden, het echter Ulieden behagen moge, by het ontwerp der Staatsreegeling aan de natie voor te dragen, om in gevalle de burgery deezer stad op den duur in staat en gezind mogt zyn om de kosten van haare Academie zelve te dragen, alsdan ook dezelve Academie te conserveeren by die rechten, welke zy tot hiertoe ongestoord genoten heeft en welke tot haar bestaan als Universiteit onontbeerlyk zyn, en specialyk by het recht, om uit naam van den souverain te kunnen graduëeren.

Eindelyk, — en hiermeede, Burgers Repraesentanten, zullen wy deeze onzen ernstigen voordragt op eene eerbiedige wyze besluiten, — indien Gylieden en op Uwen voordragt de Bataafsche natie ook deeze onze

beede niet mogt kunnen goedvinden gehoor te geeven, zullen wy U geensints van onregtvaardigheid verdenken, maar met onderwerping aan uw verlicht oordeel ons alleenlyk bedroeven in die ongelukkige situatie te verseeren, dat het heil van het vaderland gereekend word den afstand van een dierbaar goed, hetwelk ons zo na aan het herte ligt, van ons te eisschen. Wy zullen alsdan gaarne toonen, dat ook by ons het welzyn van het geheele volk voor de hoogste wet gerekend word; doch moeten niettemin in dit geval, ingevolge het zo billyk en door Ulieden zelve geadopteerde principe, dat niemand van zyn wettig eigendom, zelfs ter liefde van het vaderland, beroofd mag worden zonder daarvoor alvorens eene billyke en geëvenredigde schadevergoeding te hebben ontfangen, op het nadrukkelykst insteeren, dat, daar wy vermeenen, dat het supprimeeren van deezer stads Universiteit niet wel overeen te brengen is met de rechten van den mensch en burger, aan de burgery onzer stad voor het gemis haarer Universiteit een zodanig dedommagement door de natie worde toegelegd, als in reedelykheid kan gereekend worden genoegzaam te zyn, om het verlies daardoor geleeden te vergoeden, en dat daarvan in het ontwerp der Staatsregeling door Uwe vergadering, binnen kort, zo wy hopen en vertrouwen, aan het Bataafsche volk aan te bieden, de nodige mentie moge gemaakt worden, opdat het meer en meer aan geheel Nederland blyken moge, hoezeer de billykheid en onpartydigheid alle uwe besluiten vercieren, en opdat daardoor het Nederlandsche volk worde aangespoord, om de Staatsregeling, door Ulieder vergadering ontworpen, als een dierbaar geschenk uit Uwe vaderlyke hand met dankbaarheid te ontfangen.

Waarmeede wy Ulieden beveelen in Godes heilige bescherming en blyven.

De Raad van Gemeente der Stad Utrecht.

(Geparaph.) A. Abeleven vidit.

Ter ordonnantie van dezelve.

(Was geteekend) W. Peiffers Scheidius.

Utrecht den 29 Mey 1797.

En hiermeede vermeenen wy, zo verre de veranderde omstandigheden ons toelieten, aan Ulieder intentie voldaan te hebben, submitteerende dezelve aan Ulieder meer verlicht oordeel en verzoekende, dat dezelve zonder resumptie mag worden afgezonden, en copia van dezelve in deeze stads courant geplaatst.

Aldus gerapporteerd in den Raad der Gemeente op den 29 May 1797.

(Was geteekend) Joachim van Vliet
Joh. Robol en
A. Abeleven.

En daarover gedelibereerd zynde, zyn Gecommitteerden voornoemd bedankt voor hun wel uitgebragt rapport, hebbende de Raad zig met de daarby gevoegde concept-missive aan de Nationale Vergadering geconformeerd, en besloten, dat dezelve op morgen zal worden afgezonden.

Dingsdag den vj^en^ *Juny* 1797.

Toegestaan *f* 106—11 aan professor Bleuland voor verschotten voor cadavera enz.

Maandag den xviij^en^ *Juny* 1797.

Is geleezen eene missive van Rector en professoren, uitmakende den Akademischen Senaat van de Hoogeschool dezer stad.

Aan den Raad der Gemeente van Utrecht.

Burgers Raden!

Rector en Professoren, uitmakende den Akademischen Senaat van de Hogeschole dezer stad, vinden zich door de bedenkelyke omstandigheden, met welke deze Academie bedreigd wordt, in de verplichtinge om zich tot Ulieden te wenden, Burgers, uitmakende den Raad der Gemeente, aan wien de zorg over dezelve is toevertrouwd en die dezer dagen een zoo openbaar bewys hebt gegeven, hoe gy u hare belangens aantrekt.

Wy behoeven U niet te herinneren, welk plan de Nationale Vergadering, repraesenterende het volk van Nederland, omtrent het onderwys der wetenschappen op ééne Nationale Universiteit te Leyden en op drie mindere Nationale Academiën te Groningen, Harderwyk en Breda te plaatsen, hebbe ontworpen, noch ook welk gevaar deze Utrechtsche Hogeschole loopt om zo niet geheel vernietigd te worden, althans een aanzienlyk deel van hare eer en voordeelen te verliezen, byaldien dit plan met het geheele ontwerp eener nieuwe Staatsinrichting door het Bataafsche volk wordt aangenomen, noch eindelyk welke bekommeringen dit vooruitzicht aan de burgery dezer stad veroorzaakt hebbe omtrend een terecht gevreesd verlies van vele voordeelen, welke haar het bestaan dezer Hoogeschoole in geen geringe mate aanbrengt. Dit alles is Ulieden ten vollen bekend.

't Geen wy Ulieden wilden betuigen is alleen de aandoening, die deze toestand van zaken van den beginne aan by ons veroorzaakt heeft en nog veroorzaakt. Wy allen stellen belang in den bloei van eene stad, in welke wy eene aangename woonplaats gevonden hebben, en in den welvaart van eene burgery, onder welke wy ook onze betrekkingen hebben. By-

zonder gaat ons eene Hoogeschoole aan het hart, welke zoozeer als eenige in Nederland, mogelijk meer dan eenige andere, gezegd kan worden te bloeyen; eene Hoogeschole, aan welke de burgery dezer stad zints meer dan honderd en zestig jaren zooveele kosten heeft besteed, op welker luister zooveele groote mannen zich bevlytigd hebben, en welke zoo een groot aantal van bekwame en nuttige menschen aan het vaderland en de geleerde wereld geleverd heeft, eene Hoogeschole, aan welke wy alle onze werkzaamheden verbonden hebben, met welker roem ook onze eer en genoegens verknocht zyn, en voor welke velen onzer hunne beste krachten hebben besteed en wy allen nog gereed zyn te besteeden. Gy begrypt ligtelyk, Burgers Raden! dat ons het toekomstig lot van zulk eene Hoogeschole en de daarmede verbonden welvaart dezer stad en burgery geenszins onverschillig is of zyn kan, en dat wy dus ook niet weinig deelen in hare bekommering.

Wy zouden mogelyk reeds eerder onze aandoening ook aan U hebben opengelegd, ware het niet dat wy door twee redenen ons hadden laten wederhouden. Aan den eenen kant vertrouwden wy, dat Utrechts Raad zelf te wel van het belang der zaak overtuigd, te veel voor het welzyn harer burgery bezorgd was, om onze opwekking of zelfs onze herinnering nodig te hebben. Aan de andere zyde schroomden wy ook zelfs den schyn, of van ons zelven bij Ulieden aan te pryzen, of ook van eenige de minste bekommering over ons eigen lot te hebben, daar wy ons toch, welke ook de uitslag der zake zy, gerust kunnen verlaten op de onschendbaarheid der verbintenissen, welke met elk onzer by de beroeping tot onze posten zyn aangegaan en nog niet lang geleden op meer dan eene wyze vernieuwd.

Doch nadat Gylieden door uwen aan de Naationaale Vergadering gezondenen brief de belangen onzer Akademie met zooveel ernst hebt behartigd en het recht der stad met zooveel kracht bepleit; nadat een zoo aanzienlyk aantal van Utrechtsche burgeren de algemeene wenschen en zorgen door verzoekschriften aan diezelfde vergadering heeft getracht te kennen te geeven, is ons een geheel stilzwygen van den Akademischen Senaat zelven min gepast voorgekomen.

Het is dan daarom dat wy ons gedrongen vinden u dank te zeggen voor de zorge, die Gij reeds tot behoud Uwer Akademie hebt aangewend en door welke Gy zoowel aan de burgery uwe belangneming in haren voorspoed als aan allen, die de wetenschappen beminnen, uwe hoogachting voor dezelve hebt aan den dag gelegd.

Is dan de zorge [1]) Uwer zoo waardig, is ze zoo onafscheidelyk met den plicht van brave volkbestuurderen verbonden, vergunt ons dan, Burgers Raden! dat wy U dezelve met allen gepasten eerbied en met geen ongegrond vertrouwen verder op het nadrukkelykst aanbevelen. De stad, die honderd en zestig jaaren voor hare Akademie gezorgd en genoegzaam alleen gezorgd heeft, terwyl de overige Hoogescholen uit Provinciale kassen wierden onderhouden, zal ook nu niet behoeven dit kweekschool te laten versterven, schoon anderen mogelyk in het vervolg wat ruimer door nationale zorg zullen onderhouden worden. Duldt dan niet, dat zooveele wenschen der goede burgery vergeefs zyn! Duldt niet, dat een goed, 't welk haar zooveel gekost heeft, haar ontnomen worde; dat de akker, welke haar zovele vruchten kan opbrengen, de verwoesting onderga! Gaat voort alles te beproeven,

---

1) Hs. zorger.

wat overeenkomstig het algemeene welzyn des vaderlands kan ondernomen worden tot afwending van het gevreesde onheil en tot het behoud van eene bezitting, die, eens verlooren zynde, mogelyk nimmer weder te herkrygen ware, welks verlies door niets anders zoude kunnen vergoed worden.

En hiermede bevelen wy Ulieden aan Gods bescherming.

Geschreven te Utrecht den 12^en^ Zomermaand 1797.

Uit naam van den Akademischen Senaat,

(Was geteekend) J. Heringa Eliza'sz., Secret.

En is dezelve na deliberatie voor kennisgeving aangenomen en gesteld in handen van het Committé tot Publiek onderwys tot hunlieder narigt.

Advies der Medische faculteit over een raadsbesluit van 6 Juni 1797 tegen het uitoefenen van praktijk door onbevoegden; dat besluit is genomen op aandrang van de Centrale vergadering en zal worden gewijzigd overeenkomstig het advies der faculteit.

Maandag den x^en^ *Julij* 1797.

Voorstel om een professor Juris te beroepen, daar sinds het ontstaan der vacature reeds veel studenten zich hebben laten examineeren en promoveeren, die anders wellicht nog verscheiden jaren zouden zijn gebleven.

Maandag den xvij^en^ *Julij* 1797.

Nadat is voorgesteld, het vroeger door professor Brown gedoceerde Jus Naturae te combineeren met de vakken van wijlen professor Arntzenius, wordt eene voordracht aangeboden voor professor in het Jus civile Romanum, Jus gentium, Jus hodiernum et Jus

naturae, bestaande uit de heeren professor De Rhoer van Harderwijk, Luzac vroeger professor te Leiden en professor Cannegieter van Groningen. Beroepen wordt Mr. Cornelius Wilhelmus de Rhoer op eene jaarwedde van *f* 1600.

Machtiging aan het Comité van Publiek onderwijs om met Rector en Assessoren maatregelen te beramen voor het geregeld betalen der collegegelden of honoraria door de studenten aan de professoren.

Maandag den xxj^en^ *Augustus* 1797.

Aan den beroepen professor C. W. de Rhoer wordt uitstel van beslissing toegestaan, totdat hij zal weten, of hij als representant in de Nationale Vergadering ontslag kan bekomen.

Maandag den xj^en^ *September* 1797.

Gesteld in handen der Gecommitteerden ter directie van stadsfinanciën eene rekening van den Academiedrukker, welke door het Comité van Publiek onderwijs te hoog is bevonden in verband met de nieuwe instructie [1]).

De zorg voor het betalen der collegegelden is overgedragen aan Rector en Assessoren, die deze zaak in den Senaat zullen behandelen.

Het tractement van den beroepen professor De Rhoer wordt gebracht op *f* 2000. Op zijn verzoek, om na de groote vacantie nog eenige weken te Harderwijk te mogen doceeren, wordt niet geantwoord.

Voorstel, om bij de aanstaande aftreding van den kameraar diens recht tot het benoemen van een knecht

---

1) Uit de notulen blijkt niets van eene herziening der instructie, ofschoon daarop den 20^en^ Februari al werd gezinspeeld.

in den Hortus en het toezicht op de Academie-gebouwen over te dragen aan het Comité van Publiek onderwijs.

Maandag den xxv^en^ *September* 1797.

Professor De Rhoer bedankt voor het beroep te Utrecht.

Door den Praefectus Horti wordt eene lijst van benoodigdheden voor den Hortus ingediend.

Maandag den ij^en^ *October* 1797.

Professor De Rhoer wordt opnieuw beroepen, met vergunning om eerst na de wintervacantie te komen, terwijl hij toch vanaf den dag zijner aanstelling zal worden beschouwd als behoorende tot de Utrechtsche professoren.

Maandag den viij^en^ *October* 1797.

Professor De Rhoer neemt het beroep aan.

Maandag den xvj^en^ *October* 1797.

Besluit om de Nationale Vergadering met nadruk te herinneren aan de missive van 29 Mei.

Maandag den xxij^en^ *October* 1797.

Benoeming van drie leden voor het Comité tot de Academische zaken en Publiek onderwijs.

Machtiging om de benoodigdheden voor den Hortus aan te schaffen, met verzoek, eene lijst in te dienen van de in het Arboretum ontbrekende boomen en een plan van verbetering met opgave der kosten.

Maandag den xxx^en^ *October* 1797.

De door het overlijden van professor Bachiene opengevallen betrekking van professor in den Heidelberg-

schen Catechismus wordt gemortificeerd, als niet bestaanbaar met de tegenwoordige orde van zaken.

Maandag den xx^en^ *November* 1797.

Goedgekeurd eene uitvoerige missive aan de Nationale Vergadering met verzoek om, nu het eerste ontwerp eener staatsregeling door het volk is afgestemd, in het tweede niet weder een voorstel op te nemen, dat de Utrechtsche Universiteit in haar bestaan bedreigt. In deze missive wordt gezinspeeld op de oprichting eener Hoogeschool te Breda en gewezen op het verschil tusschen de verhouding der Friesche Universiteit tot hare Provinciale Staten en die der Utrechtsche tot de hare; voor het geval, dat het noodlottige besluit tòch wordt genomen, wordt aangedrongen op eene billijke schadevergoeding.

Maandag den iiij^en^ *December* 1797.

Besluit om het nemen van maatregelen tot het geregeld betalen der collegegelden voorloopig uit te stellen.

Het tractement van den zeer bejaarden professor C. Saxe wordt met *f* 200 verhoogd.

Aan professor Heringa wordt, mits hij bedankt voor het beroep tot predikant en professor te Amsterdam, aangeboden het professoraat in de Theologia Naturalis op een tractement van *f* 500, dat na zijn overlijden ook aan zijne weduwe zal worden betaald, zoolang zij weduwe en te Utrecht woonachtig blijft.

Op verzoek van den Academischen Senaat verklaart de Vroedschap evenals deze van oordeel te zijn, dat de professoren, die in het vorige jaar het declaratoir van 1795 hebben geteekend, niet verplicht zijn, ook dat van 18 October 1797 te teekenen. Evenmin behoeft de beroepen professor De Rhoer dat te doen, daar hij als lid der eerste Nationale Vergadering reeds

zijne onderwerping aan den staat van zaken heeft betuigd. Alleen moeten die professoren, die het vorige declaratoir teekenden onder reserve, òf die reserve terugnemen òf het nieuwe declaratoir teekenen.

Maandag den xj^en^ *December* 1797.

Professor Heringa wordt op de genoemde voorwaarden beroepen tot professor Theologiae tum naturalis tum imprimis Christianae.

Woensdag den ij^en^ *Januarij* 1798.

Afgewezen het verzoek van de professoren Bonnet en Royaards om te worden vrijgesteld van het teekenen van het declaratoir.

Maandag den xv^en^ *Januarij* 1798.

Voorstel van wijk VIII, om geen professor eenig tractement te verleenen zonder goedkeuring van het volk en in verband daarmee de resolutie van 11 December ll. betreffende professor Heringa gedeeltelijk buiten werking te stellen.

Besluit om genoegen te nemen met eene verklaring der professoren Bonnet en Royaards, beantwoordende aan de intentie van het laatste declaratoir.

Maandag den xxij^en^ *Januarij* 1798.

Verzoek om advies van Gecommitteerden tot de Academische zaken en Publiek onderwijs over de vraag, hoe men de lijst dergenen, die het laatst uitgeschreven declaratoir voor de leeraren hebben geteekend, ter kennis van het Provinciaal Bestuur zal brengen.

Maandag den xxviij^en^ *Januarij* 1798.

Besluit om aan wijk VIII te kennen te geven, dat men daar in eene dwaling schijnt te verkeeren om-

trent de verhooging van het tractement van professor Heringa; dit is niet eene vrijwillige gift, maar het welverdiend tractement voor een nieuw geschapen professoraat in een vak, dat de Raad noodig oordeelde te laten onderwijzen ten nutte van belijders van godsdienstige gezindheden; — en aan wijk IX, dat men haar voorstel, om bij eventueel hertrouwen van professor Heringa de hem voor zijne weduwe gedane beloften te herroepen, niet kan behandelen, daar dit geval zich nog niet voordoet en zich misschien nooit zal voordoen.

Machtiging om met den Praefectus Horti te beraadslagen over het aanschaffen van eenige boomen, die in den loop van 3 à 4 jaar noodig zullen zijn, ten bedrage van ruim *f* 200.

Donderdag den j^en^ *Februarij* 1798.

Besluit om, met het oog op „de tegenswoordige verandering der orde van zaaken", de lijst van hen, die het declaratoir van 18 October 1797 hebben geteekend, voorloopig niet ter kennis van het Provinciaal Bestuur te brengen.

Maandag den v^en^ *Februarij* 1798.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

Besluit om in de formule voor de promotiën en in de diplomata der doctoren de woorden „*Ex auctoritate nobis a legislatoria potestate populi Trajectini concessa atque tributa*" te vervangen door „*Ex auctoritate nobis concessa atque tributa.*"

Goedgekeurd eene concept-missive aan de Constitueerende Vergadering representeerende het Bataafsche volk over het behoud der Academie.

Besluit om, naar aanleiding van een door het Pro-

vinciaal Bestuur genomen besluit, nu de lijst dergenen die het declaratoir der leeraren hebben geteekend daarheen op te zenden met de mededeeling, dat de Vroedschap het onnoodig heeft geacht, dat zij, die het declaratoir van 1795 hadden geteekend, ook dit teekenen.

Maandag den xxvj^en^ *Februarij* 1798.

Commissie benoemd ter installatie van professor De Rhoer.

Maandag den v^en^ *Maart* 1798.

Rapporteerden de Gecommitteerden utsupra (tot de Academische zaken en alle Publiek onderwijs) dat zylieden hebben nodig geoordeeld, aan dit Bestuur te moeten voordragen eene concept-missive aan de Constituerende vergadering representerende het Bataafsche volk, dienende ter refutatie van het addres, door de Academie van Leyden aan evengemelde vergadering ingediend, en volgens publieke nieuwspapieren aan dit Committé bekend geworden, luidende deze concept-missive aldus:

Het Provisioneel Gemeentebestuur der stad Utrecht,

aan

De Constitueerende vergadering repraesenterende het Bataafsche volk.

Geschreven te Utrecht den 5^en^ Maart 1798, 't 4e jaar der Bataafsche vryheid.

Burgers Repraesentanten!

Daar wy de instandhouding der Hoogeschool, voor ruim anderhalve eeuw hier ter plaatze op eigene kosten gesticht, reeds by twee adressen hebben aanbevolen,

en ons recht tot het behoud dier Hoogeschool met den ernst, welke het belang der zaak van ons vorderde, aangedrongen, zouden wy thans Ulieden den kostbaaren tyd niet verder ontnemen, ware het niet, dat door eene onlangs by Ulieden ingekomen missive van Curatoren der Leydsche Universiteit, wy ons verplicht vonden, Ulieden te moeten verzoeken, nog eenmaal Uwen aandagt op dit belangryk onderwerp te vestigen.

Wy vernamen niet zonder bevreemding, dat Curatoren der Leydsche Hoogeschool het reeds aanvanglyk zo gelukkig in werking gebracht beginzel van eenheyd dezer Republiek by derzelver missive aanvoerden [1]), als ook behoorende door te straalen in de schikkingen omtrent het Publiek onderwys. Wy vertrouwen vastelyk, Burgers Repraesentanten, dat Curatooren van de Leydsche Hoogeschool Ulieder verlicht oordeel in deze geensints zullen surpreneeren. Of zoude men dan dit staatsprincipe van eenheyd op alle verdere inrigtingen in den burgerstaat, welke daarmede niets gemeen hebben, toepasselyk willen maken? Waar zoude dit ons toch heenvoeren? Burgers Repraesentanten! *ééne* staat, *één* bewind, dierhalve ook *ééne* hoogeschool, *één* algemeen onderwys! dus voortgaande, zoude men ook wel ras tot de eenheyd der kerk kunnen besluyten.

Maar die ééne Hoogeschool moet dan ook in Leiden gevestigd zyn!

Wy vertrouwen niet minder, Burgers Repraesentanten! dat Ulieder wysheid ook zonder onze herinnering gemakkelyk inziet, hoezeer Curatooren der Leydsche Hoogeschool, in schyn alleen die eenheyd aankleevende, welke niet dan het algemeen belang kent en behartigt, echter indedaad hun gewestelyk of zelfs

---

1) H. S. *aanvoerde.*

stedelyk eygenbelang schynen te willen bevorderen.

Het zy verre van ons, Burgers Repraesentanten! dat wy uit eenige byzondere gewestelyke of plaatzelyke belangens zouden aandringen op het daarstellen van eene Nationale Hoogeschool of derzelver plaatsing voor deeze stad trachten te bedingen; schoon deze zeker uyt hoofde van derzelver legging in het midden van de Bataafsche Republiek, gezonde luchtstreek en andere allergunstigste omstandigheeden, verre de geschikste van alle onze steeden zyn zoude. Neen! Wy zullen alleen aandringen op het algemeen welzyn en eene inrichting voor het Publiek onderwys, welke niet alleen voor de tydsomstandigheeden, die wy thans beleeven, zowel tot bestryding en uytroeying van alle vooroordeelen als voortplanting van de daartegenover gestelde verlichting geschikt is, maar ook ten allen [1]) tyden een heilryken invloed hebben moet.

Dit zyn dan onze zuivere grondbeginselen en hieruyt moeten wy nu nagaan, welke middelen de bekwaamste zyn, om aan dit heilzaam oogmerk, ten meeste nutte voor de gansche natie te beantwoorden.

Waardoor zal men de beoeffening der wetenschappen den besten uytslag voor eene natie doen erlangen? Door, gelyk in de tyden van bygeloof, dweepzucht, onkunde, godsdienstige en burgerlyke slaverny een monopolie aan *eene* plaats, aan *een gedeelte* van geleerde mannen in ons vaderland, aldaar gesteld, te vergunnen en toe te vertrouwen, of door den teugel zo ruym mogelyk te vieren aan-, en het opwekken van den nayver in onderscheidene plaatzen van ons gemeenebest voor allen, die door hunne talenten reeds getoont hebben of nog toonen mogten, tot uitbreiding van

---

1) H. S. *alle.*

het ryk der wetenschappen de vereischte bekwaamheden te bezitten?

Wat strookt het meeste met de door Ulieder vergadering uyt naam van het gantsche Bataafsche volk algemeen aangenomene grondbeginzelen? Het oprigten van een byzonder privilegie voor eenige hoogleeraars, waardoor zy in staat zouden zyn aan de jeugd op te dringen vooroordeelen en gevoelens, welke zy over eenige burgerlyke of godsdienstige stellingen by zigzelven koesteren en zonder tegenwerking van anderen over eene geheele natie onder alle standen voortplanten? of eene vrye keuze te laaten aan allen, die zig op de wetenschappen zullen toeleggen, by wien en aan welke Hoogeschool zy naar hunne omstandigheden het beste zullen slagen?

Het *eerste* heeft alle overeenkomst met het opbouwen van een algemeen Gildenhuys van geleerdheid, waaraan men een willekeurig gezag opdraagt, om zowel voor gunst als voor verdiensten gildebrieven van bekwaamheden uit te deelen: daar het tweede en aan de hoogleeraaren den weg openzet om stryd den luyster van de Hoogeschool, waaraan zy geplaatst zyn, door openbaare blyken van hunne werkzaamheden uit te breiden, en by hun die zig op de verkryging der wetenschappen toeleggen eenen nayver verwekt, om in vorderingen die van andere plaatzen te overtreffen. Ja, heeft de ondervinding van andere tyden dit niet bereyds volleedig [1]) betoont? Is er dus wel eenige grond, te vooronderstellen, dat het nut, hetwelk men (ingevolge van het partydig plan van de Curatooren van de Leydsche Hoogeschool) van de oprigting van eene pragtvolle Hoogeschool en de vernieling van alle de daartoe reeds plaats hebbende stichtingen te

1) H. S. tweemaal *volleedig*.

wachten heeft, beantwoorden zal aan de enorme sommen gelds, die er in eene geldelooze tyd toe zouden moeten geëmployeerd worden? Zyn er zoveel te gelukkiger gevolgen voor de studeerende jeugd te wachten, als eene door uytwendigen luyster pragtig en voor de natie kostbaar bevoorrechte Koopplaats van Promotie-brieven word opgericht, daar de hoogleeraars zeker zyn [1]) van door zig hun post gemakkelyk te maken, buiten [2]) alle concurrentie van die van andere Hoogeschoolen geplaatst zynde, geen verlies (te) zullen lyden in hun bezoldigingen of het getal hunner studenten? De hoogleeraaren, zo elders als in Engeland met de regering nauw verbonden, met uytsluytende rechten voorzien, met rykelyke inkomsten bezoldigt, hebben in latere tyden over het algemeen zeer weinig tot verligting van hun vaderland of het menschdom toegebragt; door geen nayver of tegenspraak aangemoedigt blyven zy hunne vooroordeelen koesteren, en het nut van dusdanige Hoogeschoolen beantwoord in geenen deele aan de kostbaarheid van derzelver inrichting.

Zal daarenboven het vuur van de jeugd door alle uitwendige pragt, zeer tot navolging geneegen, niet meerder ontbranden om in hunne levenswyze ook prachtig te zyn, dan om met zedigheid zig naarstig op de wetenschappen toe te leggen?

Wy zouden nu kunnen volstaan, Burgers Repraesentanten, met deze consideratiën aan Ulieder verligt oordeel over te laaten en uwen kostbaaren tyd geen oogenblik langer durven aftrekken, ware het niet dat de Curatoren van de Leydsche Hoogeschool ons, door een byzonder detail van de inrichting der Geneeskun-

---

1) H. S. *zijnde.*

2) H. S. *en buiten.*

dige Faculteit aldaar, noodzaakte ook nog met een woord te verzekeren, dat wy voor dit gedeelte der wetenschappen, overeenkomstig deszelfs gewigt, aan deze plaats geen minder zorg gedragen hebben, en er voor de studerende jeugd in het ziekenhuys van dit voormalig gewest de bekwaamste gelegenheid reeds zedert drie jaaren gemaakt is, om by hunne verkregen kennis ook oeffening onder een kundig toezigt te voegen. En daar wy ook het genoegen hebben, Burgers Repraesentanten! dat een groot gedeelte der natie onze werkzaamheden dadelyk goedkeurt, daar het getal onzer studenten dagelyks zo komt te vermeerderen, dat deze Academie verre van te kwynen de Leidsche in bloei evenaart, zo niet te boven gaat; zo is het, dat wy van uwe wysheid vertrouwen, dat deze stad van derzelver recht tot een Hoogeschool by het aanstaande plan van constitutie niet moge worden verstoken, maar veeleer nevens die van Leyden en andere plaatzen in ons vaderland de onpartydige bescherming der hoogste magt ondervinden mogen.

En hiermede bevelen wy Ulieden in de bescherming Godes en blyven, etc.

Het Intermediair Gemeentebestuur der stad Utrecht,

(was geteekend) W. Testas vidit.

Ter ordonnantie van 't zelve,

(was geteekend) W. Peiffers Scheidius.

En daarop gedelibereerd zynde, heeft het Bestuur Gecommitteerden voor hunlieder betoonde zorg voor het behoud en den bloei dezer Academie bedankt, zich met de evengemelde missive geconformeerd en besloten, dezelve terstond te verzenden.

Benoeming eener commissie tot de Academische zaken.

Woensdag den vij^en^ *Maart* 1798.

Dankbetuiging aan professor De Rhoer voor zijne inaugureele oratie, waarin hij betoogd heeft, „dat de groote waarborg der vrijheid in de opgeklaarde kennis der volken gelegen is"; men verzoekt hem, die oratie op stadskosten te doen drukken.

Maandag den xij^en^ *Maart* 1798.

De aftredende Rector zal 28 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xviij^en^ *Maart* 1798.

Machtiging om uit de auditoria der Academie weg te nemen alle wapenen enz., die moeten worden verwijderd volgens publicatie van 7 Maart van het Intermediair Administratief Bestuur van het voormalig gewest Utrecht.

Maandag den ij^en^ *April* 1798.

Besluit om den afgetreden Rector onder dankbetuiging voor zijne oratie „*Tegen de voorstanders van het Koningschap*" te verzoeken, deze op stadskosten te doen drukken.

Aangesteld tot knecht bij de Physische en Chemische lessen Johannes Kuyper.

Dingsdag den x^en^ *April* 1798.

Besluit om eene missive van den Praefectus Horti op te zenden aan het Intermediair Administratief Bestuur van het voormalig gewest Utrecht; daarin wordt verzocht den hortulanus in zijne betrekking te hand-

haven. Men vreesde namelijk, dat hij wegens zijn denkwijze zou moeten worden ontslagen, volgens de instructie van het Intermediair Gemeentebestuur.

Maandag den xxx^en^ *April* 1798.

P. de Roock wordt herbenoemd als amanuensis voor het Comité tot de Academische zaken op een tractement van *f* 200.

Goedgekeurd eene instructie voor den tweeden handlanger bij de Chemie en Physica [1]).

Maandag den xj^en^ *Juny* 1798.

Toegestaan twee kwartalen van een tractement van *f* 1400 aan Mr. Petrus Roscam, die in 1787 als professor Juris civilis Romani et hodierni zijne inaugureele oratie gehouden en college gegeven had, maar bij het evacueeren der stad zonder eenige betaling was ontslagen.

Maandag den vj^en^ *Augustus* 1798.

Besluit om de professoren in de leerstelsels der voormaals heerschende Kerk volgens art. 1 der Additioneele Artikelen tot de Acte van Staatsregeling niet langer te betalen dan tot 18 April 1798, en verder te renvoyeeren naar het Administratief Bestuur van dit voormalig gewest.

Maandag den xx^en^ *Augustus* 1798.

Goedgekeurd eene missive aan de Eerste Kamer van het Wetgevend Lichaam, waarin wordt aangedrongen op behartiging van de belangen der Utrechtsche Academie, onder verwijzing naar de missives van 29 Mei en 20 November 1797 en van 5 Maart 1898.

In deze missive wordt medegedeeld, dat er 200 studenten zijn [2]).

Maandag den viij^en^ *October* 1798.

Nog gaf de burger Westerbaen te kennen, dat prof. Rau in zyne qualiteit als Bibliothecarius hem had bericht, dat prof. De Fremery gaarne zoude zien, dat de navolgende werken, waarvan hy in zyne lessen over de Natuurlijke Historie wenschte gebruik te maken en welke zich thans op eene auctie van Altheer bevinden, voor de Stads-Bibliotheek mogten worden aangekogt, als:

Seba, Thesaurus Rerum naturalium. 4 vol. in folio, zullende moeten kosten omtrend . . . . . *f* 100—:—

Catesby, Histoire naturelle de la Caroline. 2 vol. in folio . . . . . „ 200—:—

Frisch, Vogel-cabinet in Duitschland. 2 vol. in folio. . . . . „ 100—:—

Latham, General synopsis of birds. 6 vol. in quarto . . . . . „ 60—:—

Waarop gedelibereerd zynde heeft het Bestuur, uit aanmerking van 't belang, 't welk deze stad by den bloei en luister der Academie heeft, besloten, den professor Historiae Naturalis zooveel mogelyk in staat te stellen tot het wel uitvoeren van deze professie, en midsdien den aankoop van deze boeken voor de Stads-Bibliotheek geaccordeerd, mids dezelve voor een redelyke prys te bekomen zyn.

Maandag den xviij^en^ *November* 1798.

Machtiging om eenige benoodigdheden voor den Hortus aan te koopen.

---

1) De instructie is in haar geheel opgenomen.

2) De missive is in haar geheel opgenomen.

Maandag den xvij*en December* 1798.

Is gelezen eene missive van den Agent van de Nationale opvoeding der Bataafsche Republiek, geschreven den 12*en* dezer, houdende verzoek om denzelven zoo spoedig mogelyk te willen onderrichten:

Hoe groot het getal is der hoogleeraaren aan de Hoogeschool alhier, hoe groot hunne jaarwedden en welke de vakken zyn waarin zy leeraaren?

Hoeveele studenten zich aan deze Academie in het algemeen en in welke der vier faculteiten bevinden?

Hoe groot de kosten zyn, welke jaarlyks tot betaaling der hoogleeraaren en alle aan deze Academie verknogte persoonen niet alleen, maar ook tot onderhoud des Kruidkundigen thuins, der Bibliotheek, en in 't algemeen van alles wat tot de Academie behoort, besteed worden?

En eindelyk daar [1]) het bepaalen van het getal der Academiën, één der gewigtigste en moeilykste onderwerpen der (bovengemelde) voordragt zal behooren uit te maken:

Welke de belangen zyn, die voor het in stand houden der Academie, waarover aan deze vergadering het bestuur is opgedragen, kunnen worden bygebragt.

Is dezelve na deliberatie gesteld in handen van Gecommitteerden tot de Academische zaken en alle Publiek onderwijs om consideratiën en advis.

Maandag den xiij*en January* 1799.

Goedgekeurd een missive in antwoord op die van den Agent van de Nationale opvoeding van 12 December 1798.

Daarin wordt o. a. medegedeeld, dat er zijn 242 studenten: 85 Theologen, 84 Juristen, 38 Medici, 35

1) Hs. „door."

Philologen en Philosophen. Onder de laatsten zijn er echter, die, ofschoon ze zich nog slechts bezighouden met Philologische oefeningen, zich rangschikken onder Theologen of Juristen. De gezamenlijke uitgaven voor Academie, Bibliotheek enz. bedragen jaarlijks ongeveer *f* 31314—6.

Wat betreft het voortbestaan der Academie, daarvoor wordt verwezen naar vroegere correspondentiën. Verder wijst men er nog op, dat het met het belang der geheele natie strijdig is, monopolie te geven aan één Academie, en dat in geval van opheffing harer Hoogeschool de stad recht heeft op aanzienlijke schadevergoeding [1]).

Maandag den xviij^en^ *February* 1799.

Missive van den Agent van de Nationale opvoeding, waarbij deze verzoekt, hem kennis te geven van elke resolutie, welke genomen wordt ten opzichte van de Hoogeschool, en in de archieven der stad voor hem de redenen op te zoeken, waarom de Utrechtsche Academie, in tegenstelling met al de andere in ons land, geen eigen rechtbank heeft.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren. Besluit om den Agent van de Nationale opvoeding hiervan kennis te geven.

Maandag den xxv^en^ *February* 1799.

Missive van den Agent van de Nationale opvoeding, waarbij deze als zijne meening uitspreekt, dat de keus van Rector enz. als een huishoudelijke zaak geheel aan „dit bestuur" kan worden overgelaten.

Maandag den iij^en^ *Maart* 1799.

De aftredende Rector zal 3 April zijne oratie hou-

1) De missive is in haar geheel opgenomen.

den. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1799.

Het Comité tot de Academische zaken en alle Publiek onderwijs wordt met twee leden vermeerderd.

Dingsdag den xxvj^en^ *Maart* 1799.

Mededeeling van professor Heringa, dat hij naar Leiden beroepen is.

Wegens ongesteldheid van professor Heringa wordt het houden zijner oratie als aftredend Rector uitgesteld tot 17 April.

Besluit om zekere verhandeling van een Academieburger, die weldra sub praesidio van professor Heringa zal worden verdedigd, te laten drukken in octavo in plaats van in quarto, mits hij zelf de meerdere kosten draagt, en voorts hem dezelfde gunsten toe te staan als voor twee jaar aan den burger Stronck [1]).

Bragten de Gecommitteerden tot de Academische zaken en alle Publiek onderwijs ter tafel dit navolgend rapport op eene missive van den Agent van Nationale opvoeding, geschreven den 12^en^ February l. l. en op den 18^en^ daaraanvolgende in derzelver handen gesteld, om daarop te dienen van consideratiën en advis:

Aan het Intermediair Gemeente-bestuur der stad Utrecht.

By Gecommitteerdens tot de Academische zaaken en alle Publiek onderwijs over deze stad zynde in

---

1) In de resolutiën van 1797 wordt over Stronck niet gesproken; waarschijnlijk heeft die van 20 Febr. 1797 betrekking op zijne dissertatie.

deliberatie gelegd de missive van den Agent der Nationale opvoeding, geschreven aan dit Bestuur in dato 12 February jongstleeden, luidende (Fiat insertio) en van hetzelve, ten fine van consideratiën en advis, gesteld in handen van dit Committé. Waarop uwe Gecommitteerdens vermeent hebben niet beter aan de intentie van dit Bestuur te kunnen beantwoorden dan door U aan te bieden het navolgende ontwerp van antwoord aan den genoemden Agent, dus luidende:

Burger Agent!

Aangemoedigd door uwe goedkeuring onzer pogingen om u zooveel mooglyk het edel doel van uw Agentschap te helpen bereiken, hebben wy ons beijverd om uwen brief van den 12^{en} van Sprokkelmaand laatstleden met die naauwkeurigheid te beantwoorden, welke dergelyke onderwerpen als in denzelven voorkomen, noodzaaklyk vereischen.

Vooreerst dan moeten wy u betuigen zeer gereed te zyn, om u steeds bekend te houden met den loop der voorvallende gebeurtenissen en veranderingen tot deezer stads Academie betrekkelyk, en u ter ontdekking, zoo van plaats hebbende gebreken als van de mooglyke middelen ter verbetering, behulpzaam te zyn, dewyl wy zeer gemaklyk kunnen nagaan, dat gy zulks indedaad behoeft, om iets tot haaren bloei te kunnen toebrengen, weshalven wy ons verslag van den . . . . [1]) zoo dikwyls zullen vervolgen, als wy het ten dien einde nodig achten, en, ten blyke daarvan, zenden wy u hiernevens de *Index Seminum in horto Academico collectorum* 1798.

Om voords uwe vraag wegens de nuttigheid der Academische rechtbanken op die wyze te kunnen be-

1) Hier is in het HS. ruimte voor een datum opengelaten.

antwoorden, welke gy schynt te verlangen, hebben wy de archieven deezer stad vlytig onderzocht, doch niets gevonden, dat ons toescheen u van eenigen dienst te kunnen zyn in het tegenwoordige geval. Immers dat onze Academie geenszins die voorrechten bezit, welke op alle andere Hoogescholen in ons vaderland genoten worden, is ons gebleeken eeniglyk daaraan te moeten toegeschreven worden, dat dezelve niet Provinciaal maar Stedelyk, of liever door het stadsbestuur gesticht en tot hiertoe onderhouden is. De stichting zelve is weliswaar geschied door een octrooi van de Staaten deezer voorige Provincie van den 16^{en} van Sprokkelmaand 1636, waarin het recht van gradueering verzekerd wordt, en waardoor de promotiën wel altyd op naam en gezag van de Staaten 's Lands van Utrecht geschieden moesten, doch de Academie bleef echter stedelyk, en is nooit anders dan door de leden van het stadsbestuur als Curatoren of wel door Gecommitteerden uit hetzelve tot de Academische zaaken, bestuurd. De eer nu, om Curatoren deezer Academie te zyn, schynt altyd een bron van jalousie en twist te zyn geweest tusschen het stadsbestuur en de twee andere Staatsleden van de voorige Provintie Utrecht, willende *deeze* gaarne de Academie Provinciaal maaken en alsdan aan dezelve allerleye gewenschte voorrechten toestaan, doch stellende *gene* te veel prys op hun eens verkreegen recht als Curatoren, om hetzelve met het Provinciaal Bestuur van hunnen tyd te willen deelen. En het is aan deeze onedele eerzucht en geenszins aan eenige beginsels van gelykheid of zucht voor de belangen der vaderlandsch(e) jeugd toe te schryven, dat de stad, schoon reeds een Forum Academicum en eenige vryheden van gewoone belastingen aan de Academie-burgers hebbende toegekend, deswegens met de twee andere Staatsleden in

zulke hevige twisten gewikkeld werd, dat zy geraden vond het Academiesch rechtsgebied den 4^{en} van Slachtmaand 1643 en de vryheid van accynzen den 22^{en} van Zomermaand des jaars 1657 in te trekken, zoodat de voorrechten, welke den professoren en studenten weleer alhier vergund zyn, zich niet verder uitstrekken dan de magt van het stadsbestuur zelve, en alleen bestaan in de navolgende byzonderheden:

De professoren naamlyk zyn beroepen op de vryheid van togten, wachten, contributiën voor de gewapende burgermagt en militaire inquartieringen; doch reeds lang vóórdat wy het Bestuur aanvaardden, schynen deze voorrechten vergeeten te zyn, want wy vonden het gebruik al sedert de komst der Engelschen ingevoerd, om ook by de professoren te inquartieren, terwyl ook het Reglement voor de gewapende burgermagt van den 13^{en} Septembris 1796 tevens de gewoonte heeft in trein gebragt, om ten aanzien der contributiën voor de gewapende burgermagt de professoren met alle andere burgers gelyk te stellen, zoodat zy thands eigenlyk geen genot van eenige voorrechten meer genieten, en de studenten alleen zich in eenige wezenlyke vryheden boven hunne stadgenooten mogen verheugen, als genietende zy vryheid van Hoofd-, Coffy- en Theegeld, alsmede van togten, wagten en allerleye militaire requisitiën, gelyk ook om den Franschen wyn met één anker tegelyk van buite te mogen invoeren, hetwelk hier anders niet geoorloofd is dan met twee ankers tegelyk, en de huur van hunne kamers met de zes weeken aan de verhuurders op te zeggen.

Zietdaar, Burger Agent, de eenigste voorrechten welke tot hiertoe aan deze Academie vergund waren. Zooveel wy weeten heeft zich echter nooit iemand over het gemis van andere op dezelve beklaagd, geen professor daarom ooit een beroep herwaards geweigerd,

[illegible]

[illegible] Burger Agent, ziet Gy de aanleiding ons gegeven om aanmerkingen te maken op de inrichting onzer Academie. — Vergelyken wy nu daarmede andere Universiteiten, dan zien wy dat het Academiesch rechtsgebied meer dikwils een groote last is voor de professoren, welken zy gaarne wenschten te ontduiken, maar het doorgaande de studenten vermetel en woest maakt, en dat het voorrecht van zulk een rechtsgebied alle denkbeelden van gelykheid van rechten in den burgerstaat by de jeugd verdooft, zoodat maar al te dikwyls der burgeren veiligheid van persoonen en goederen door jongelingen, welken men studenten noemt, geschonden wordt, en het eene inrichting is, evenmin bevorderlyk tot het vormen van republikeinen als bestaanbaar met eene constitutie van gelykheid. Wy achten het niet nodig, Middelburger, u alle deeze denkbeelden naauwkeuriger en uitvoeriger te ontwikkelen. Gy toch kunt

zelf de beginselen onzer Staatsregeling, inzonderheid Art. 5 en 9 der Algemeene Beginselen, vergelyken met de voorrechten, welken byvoorbeeld de Leydsche Academie tot hiertoe genoten heeft, en inzonderheid met het Forum Academicum, en gy zult althands van het laatste de onbestaanbaarheid zelve duidlyk ontdekken. Doch wegens het nadeel van zulk een Academiesch rechtsgebied moeten wy nog dit aanmerken, Burger! dat hetzelve zeer dikwyls of verwyderingen baart tusschen de professoren zelve, van welken een ieder onder de studenten zyne lievelingen heeft, wien hy tracht voor te staan, en dus ook partyschappen tusschen de studenten, als aanhangers van verschillende professoren; òf dat hetzelve alle de studenten tegen den Academischen Senaat vereenigt en de party van den misdadigen doet trekken, zoodra dezelve een hunner medgezellen veroordeeld of gestraft heeft. En welke van dit alles de gevolgen zyn voor de letteroefeningen en zedenlykheid der Bataafsche jeugd op de Bataafsche Academiën is U, Burger Agent, te wel bekend, dan dat wy die duidelyker zouden behoeven aan te wyzen.

Eindelyk wilden wy u nog gaarne onze gedachten mededeelen omtrent de vryheden, welke een student op een republikeinsche Academie behoort te genieten. Wy kunnen die met weinige woorden opgeven en behoeven ze min breedvoerig te ontwikkelen en toe te passen, zoo omdat dit reeds geschied is door *S. Werenfels*, in *Oratione de vera studiosorum Libertate*, (Operum T. II, p. 464) als omdat wy de toepassing daarvan op de aanstaande hervorming der vaderlandsche Academiën zeer veilig aan u meenen te mogen overlaten. De bedoelde vryheden zyn dan in het algemeen deeze:

1. Een student behoort zich op een Academie veilig

en zonder eenige vrees voor overlast aan de weetenschappen te kunnen overgeven.

2. Hy behoort dit te kunnen doen zonder groote onkosten en onmaatige uitgaven.

3. Alles moet op een Academie zoodanig ingericht zyn, dat hy zoo min mooglyk van de letteroefeningen worde afgelokt, maar integendeel door gepaste belooningen, ligchaamsoefeningen en andere nuttige uitspanningen, zooveel zulks geschieden kan, daartoe worde aangemoedigd.

4. Hy moet volkomen vry zyn, in het bezigen van alle de hulpmiddelen, welke ter verkryging en uitbreiding van geleerdheid noodzaaklyk zyn.

Dus hoopen wy genoegzaam aan uw verzoek voldaan te hebben, Burger Agent, ten minsten genoegzaam naar de maate van ons doorzicht. Kan het u aanleiding geven tot denkbeelden, welke u tot nog toe niet ingevallen waren, of u slechts eenig licht geven in uw ontwerp van hervorming der vaderlandsche Academiën, wy zullen ons zeer verheugen daartoe iets, hoe gering ook, te hebben bygedragen.

En hiermede tekenen wy ons met schuldige achting
Ter ordonnantie van 't bovengemelde Committé,

(was getekend) P. De Roock.

Waarop gedelibereerd zynde, heeft het Bestuur de Gecommitteerden voor derzelver wel uitgebragt rapport bedankt en zich met hetzelve geconformeerd, en zal de missive by dat rapport voorgesteld aan den voornoemden Agent zonder resumtie worden afgezonden.

Woensdag den xxvij^en^ *Maart* 1799.

Commissie benoemd om professor Heringa te verzoeken, voor het beroep naar Leiden te bedanken en

om te informeeren, waarmede de Raad hem genoegen zou kunnen doen.

Maandag den j^en^ *April* 1799.

Mededeeling dat professor Heringa heeft te kennen gegeven dat, als hem te Utrecht hetzelfde professoraat werd aangeboden, waarvoor hij naar Leiden is beroepen, zijn voornaamste reden tot vertrek zou vervallen. Voorstel om hem eervol ontslag te geven als Theologiae tum naturalis tum imprimis christianae professor en hem aan te bieden de professie in de uitlegkunde van het Nieuw Verbond, waarvan dan de zeer bejaarde professor Segaar kan worden vrijgesteld; en dat op eene jaarwedde van *f* 2500, met aanbieding om na zijn overlijden *f* 500 te betalen voor de opvoeding zijner drie moederlooze kinderen: Elizabeth Coenrada, geboren 1788, Koenraad, geboren 1790, en Eliza, geboren 1795, tot hun twintigste jaar.

Maandag den xxij^en^ *April* 1799.

Na de mededeeling, dat professor Heringa zich opnieuw verbindt aan de Utrechtsche Academie, worden de op 1 April ten opzichte van hem en professor Segaar gedane voorstellen aangenomen.

Maandag den iij^en^ *Juny* 1799.

Besluit om zeker rapport aangaande de ziekenhuizen te stellen in handen van den Archiater M. van Geuns en den Medicus Academicus J. J. Wolterbeek.

Maandag den xviij^en^ *Augustus* 1799.

Besluit om aan zeker leerling van professor Heringa, die weldra onder diens voorzitting eene verhandeling zal verdedigen, dezelfde gunstige voorwaarden toe te staan omtrent het formaat en het aantal op stadskosten

te drukken exemplaren dier verhandeling als vroeger aan de studenten Stronck en Donker Curtius.

Maandag den xxvj^en^ *Augustus* 1799.

Mededeeling van een besluit van het Uitvoerend Bewind over het betalen van een half jaar tractement aan de professoren en predikanten van het Gereformeerd Kerkgenootschap te Utrecht, en van *f* 500 aan Ds. Wolterbeek, die van Deventer naar Utrecht is gekomen. Men zal:

1° de stad Utrecht aansporen om het door haar verschuldigde aandeel daarin ten spoedigste te betalen;

2° het staatssubsidie aan het bestuur der stad overmaken, om dat onder de professoren en predikanten te verdeelen, desnoods in korting op hun tractement.

Maandag den xviij^en^ *November* 1799.

Toegestaan eene jaarlijksche gratificatie van *f* 15 aan den Custos der Anatomie, na afwijzing van diens verzoek om zijn tractement van *f* 40 te verhoogen tot *f* 100.

Maandag den xxv^en^ *November* 1799.

Ingekomen een memorie, waarin gewezen wordt op de ontevredenheid der professoren over de slechte betaling hunner tractementen.

Maandag den x^en^ *February* 1800.

Voorstel tot benoeming van een opvolger voor den overleden professor Bondam.

Maandag den xxiij^en^ *Februarij* 1800.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 26 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Aangesteld voor het schoonhouden van hetgeen tot de Anatomie behoort Pieter Penning, op een jaarlijksch tractement van *f* 25.

Maandag den iij^en^ *Maart* 1800.

In plaats van den overleden professor Luchtmans worden aangesteld: professor Bleuland tot professor Osterologiae et Chirurgiae op eene jaarwedde van *f* 400, en professor De Fremery tot professor Medicinae forensis op eene jaarwedde van *f* 200.

Maandag den xxiiij^en^ *Maart* 1800.

Voordracht voor professor in de plaats van wijlen professor Bondam, bestaande uit de heeren Seerp Gratama professor te Harderwijk, Hermannus Arntzenius conrector te Gouda en Johan Sterke professor te Deventer. De verkiezing wordt tot 31 Maart uitgesteld.

Maandag den xxxj^en^ *Maart* 1800.

Beroepen als professor Juris civilis necnon hodierni et Juris publici Batavi op eene jaarwedde van *f* 1800 professor Gratama van Harderwijk.

Dingsdag den xv^en^ *April* 1800.

Ingekomen de rekening van den Academie-drukker over 1798 ter somme van *f* 705, en die over 1799 ter somme van *f* 640—14.

Maandag den xxj^en^ *April* 1800.

Professor Gratama bedankt.

Maandag den xxviij^en^ *April* 1800.

Besluit dat voortaan niet meer drie, maar twee vaste knechten aan den Hortus verbonden zullen zijn, elk met een tractement van *f* 300 buiten de emolumenten. Beiden moeten zoo dicht mogelijk bij den Hortus

wonen, om daarin nacht en dag hun dienst te kunnen vervullen. In plaats van een derden knecht zal een gewoon stadsarbeider ter beschikking zijn van den professor Botanices.

Maandag den xxvj^en^ *May* 1800.

De Agent van Inwendige politie vraagt inlichtingen omtrent de waarheid van bij hem ingekomen klachten over ongeregeldheden en excessen der studeerende jeugd te Utrecht.

En gaf de voorzitter tevens te kennen, dat hy deze missive uit hoofde van den spoed, waarmede dit antwoord wierdt ingewagt, denzelven terstond copielyk had doen stellen in handen van de Gecommitteerden tot de Academische zaken, ten tweeden in handen van den Algemeenen aanklager dezer stad, en eindelyk in handen van Rector en professoren, uitmakende den Academischen Senaat, ten fine van bericht en advis. Dat hy tengevolge hiervan ook reeds op heden terug had ontvangen en thans ter tafel bragt:

ten eersten een missive van den Algemeenen aanklager dezer stad, geschreven op heden en houdende bericht, dat het aan denzelven niet bekend is, dat er door de studeerende jeugd dusdanige verregaande ongeregeldheden en excessen zyn gepleegd, waardoor de goede orde en politie gestoord zyn; dat weliswaar eenige onaangenaamheden hebben plaats gehad tusschen eenen nu kortlings op deze Academie gekomen student en de overige studenten, als willende de eerste zich niet submitteren aan de aangenomen usantie van het zoogenaamde ontgroenen; dat hy deze zaak niet ex officio heeft gepousseerd, daar dezelve in der minne was bygelegd. Dan dat hy van oordeel zoude zyn, dat hierin door eene generale mesure behoorde te

worden voorzien, en dat door den Agent van Politie aan de studenten van alle Academiën behoorde [1]) te worden verboden, eenige ontgroen-senaten op te richten, bullen uit te leveren enz., waardoor op eenmaal alle daaruit voortvloeiende onaangenaamheden zouden worden voorgekomen;

ten tweeden een bericht van Gecommitteerden tot de Academische zaken en alle Publiek onderwys, daarby te kennen gevende, dat dezelve zich verplicht vinden dit Bestuur te informeeren, dat hetzelve geene de minste kennis draagt van dergelyke plaats gehad hebbende ongeregeld(hed)en, naardien noch door professoren, noch door inwooners dezer stad, noch door studenten den een jegens den ander, tot op dit oogenblik eenige de minste klagten ter hunner vergadering zyn ingediend;

en eindelyk eene missive van Rector en professoren, uitmakende den Academischen Senaat, geschreven op heden, houdende bericht, dat het na gedane hoofdelyke omvraag by de leden van den Senaat gebleken en verstaan is, dat niemand der leden eenige kennis droeg van zoodanige verregaande ongeregeldheden en excessen als waaraan de studenten, volgens de by den Agent van Inwendige policie enz. ingekomene berichten, zich zouden hebben vergrepen en schuldig gemaakt.

Waarop gedelibereerd zynde, heeft het Bestuur den voorzitter voor het verrichte in dezen bedankt, en deze ingekomene missives met genoegen aangehoord en voor notificatie aangenomen; zullende voords per missive zonder resumtie aan den welgemelden Agent van Policie worden bericht, dat hy nopens deze voorgegevene ongeregeldheden en excessen niet naar waarheid is onderricht. Dan dat het mogelyk niet onge-

---

1) H. S. *behoorden*.

past zyn zoude, ingevolge het geadviseerde van den Algemeenen aanklager, het houden van zoogenaamde ontgroen-senaaten, het uitgeven van bullen en al wat daartoe betrekking heeft, door eene generale mesure op alle de Academiën binnen deze Republiek te verbieden.

Maandag den xvj^en^ *Juny* 1800.

Voords wierdt gelezen eene missive van den Agent van Inwendige policie enz., geschreven den 12 dezer, houdende in antwoord op de missive van dit Bestuur van den 28 Mey l.l. en waarby wierdt voorgesteld, om tot wegneming der aanleiding van ligte oneenigheden onder de studeerende jeugd en tot bevordering haarer zeedelykheid eene generale mesure daar te stellen, waarby aan de studeerende jeugd van alle de Academiën binnen de Bataafsche republiek wierd verboden, eenige zoogenaamde senaten op te richten, ontgroeningen te doen, bullen uit te geven enz., dat het hem Agent, na ingenomen te hebben de gedachten van den Agent van Opvoeding, is voorgekomen overbodig te zyn zoodanige maatregel opzigtelyk deze Academie te nemen, nademaal dit Bestuur als exercerende de politike jurisdictie over de in deze stad [1]) studerende jongelingen, alleszins het vermogen heeft en verplicht is, de goede orde en rust door efficacieuse middelen onder hen te handhaven, waartoe hy Agent deze vergadering alsnu serieuslyk vermaande, en 't welk dezelve ten sterksten wierdt aanbevolen. Waarop gedelibereerd zynde is deze missive gesteld in handen van Gecommitteerden tot de Academische zaken en alle Publiek onderwys om consideratiën en advis.

---

1) H. S. *stads*.

Maandag den xxx^en^ *Juny* 1800.

Besluit om den Academischen Senaat te verzoeken, zijn invloed op de studeerende jeugd aan te wenden, ten einde de ontgroeningen en wat daartoe behoort te doen ophouden.

Maandag den xiiij^en^ *July* 1800.

Uit de voordracht, bestaande uit de heeren Hermannus Arntzenius, conrector te Gouda,.... Kemper professor te Harderwijk en.... Falck advocaat te Amsterdam, wordt gekozen de heer Arntzenius, als professor Juris civilis necnon hodierni en Juris publici Batavi op eene jaarwedde van *f* 1600.

Maandag den xxj^en^ *July* 1800.

De heer Arntzenius neemt het beroep aan.

Maandag den xxviij^en^ *July* 1800.

Officieele mededeeling, dat de heer Arntzenius het beroep aanneemt.

Maandag den iij^en^ *Augustus* 1800.

Missive van den Agent van Nationale opvoeding der Bataafsche republiek, meldende de ontvangst der missives van 5 Maart en 28 Juli over het overlijden der professoren Luchtmans en Bondam en over de vervulling der daardoor ontstane vacatures.

Maandag den xxij^en^ *September* 1800.

Verzoek van het Departementaal Bestuur van den Rijn om inlichtingen over den aard van de betrekking van den knecht in den Hortus Medicus en over de redenen, waarom deze zich voor of op den 31^en^ Juli 1798 niet heeft doen inschrijven in het stemregister.

Commissie benoemd ter installatie van professor Arntzenius.

Maandag den xxviij^en^ *September* 1800.

Eindelyk wierdt nog gelezen eene missive van Rector en professoren, uitmakende den Academischen Senaat alhier, strekkende ter beantwoording der missive van dit Bestuur in dato 14 July nopens het te keer gaan der zoogenaamde ontgroeningen en soortgelyke ongeregeldheden, welke aan deze Academie mogten plaats hebben, en voords houdende, dat zylieden deze missive gelezen en in deliberatie gebragt hebbende, na ernstige dankbetuiging aan dit Bestuur voor deszelfs zorg en waakzaamheid ter handhaving der rust en bevordering der bloei dezer Hoogeschool hadden besloten, van hunlieder kant al derzelver invloed aan te wenden, ten einde deze opgenoemde ongeregeldheden werden tegengegaan. Dan dat zylieden, door de ondervinding reeds geleerd, vreezen, dat deze hunne vermaningen zonder dwangmiddelen, waarvan zylieden verstoken zyn, ook in 't vervolg niet genoegzaam zullen worden bevonden, om het lang ingewortèld kwaad te stuiten, en hierom dit Bestuur instantelyk verzoeken, henlieden met eenig nader blyk van deszelfs welmeenen in dezen, admonitie of comminatie te willen voorzien, ten einde hetzelve door henlieden uit naam van dit Bestuur aan de studerende jeugd werde voorgehouden. Waarop gedelibereerd zynde, is deze missive gesteld in handen van Gecommitteerden tot de tusschenkomende zaken, ten einde daarop te dienen van consideratien en advis.

Besluit om op het 22 September behandelde schrijven van het Departementaal Bestuur van den Rijn het volgende te antwoorden:

1°. dat de bedieninge van de knecht van de Hortulanus voornamentlyk bestaat in het verrichten van alle soort van tuynwerk, als snoeyen, planten, pooten;

dat dezelve wyders moet assisteeren by het houden der botanische lessen van de hoogleeraar Van Geuns, en dadelyk staat onder het toeverzicht van gemelde hoogleeraar en van de Hortulanus;

2°. dat hy sweeklyks, gelyk alle stads-daglooners, werd betaald uit stads-kassa door den cameraar;

3°. dat zyne bediening niet kan werden beschouwd als een ampt, terwyl door hem nog amptgeld noch recognitie is betaald, zynde zyn weeklyksch salaris ook evenredig met dat van andere daglooners;

en eindelyk ten 4° wat aangaat de redenen, waarom dikmaals genoemde knecht van den Hortulanus zich niet voor (of) op den 31en July 1798 als stemgerechtigd in het stemregister heeft doen inschryven, dat dit Committé gebleken is zulks veeleer door onwetenheid dan wel door opzettelyk verzuym was veroorzaakt geworden, terwyl meergenoemde burger verklaard heeft niet dan zeer gebrekkiglyk te kunen lezen en schryven, zynde uit dien hoofde veeltyds ignorant van hetgeen door de nieuwspapieren word geadverteerd.

Maandag den xiijen *October* 1800.

Besluit om professor Arntzenius te verzoeken, zijne oratie „*De causis* [1]) *praestantiae Jurisprudentiae Romanae*" op kosten der stad te laten drukken.

Maandag den ijen *November* 1800.

Besluit om den knecht in den Hortus Medicus kennis te geven van het besluit van het Departementaal Bestuur van den Rijn, dat hij zijn betrekking kan behouden.

---

1) H. S. *caussis.*

Maandag den x^en^ *November* 1800.

Machtiging om met de Theologische faculteit te onderhandelen over eene leening van *f* 10.000 uit het fonds van D. Bernard Guiljamszoon, ten behoeve der stad.

Maandag den j^en^ *December* 1800.

Toegestaan het verzoek van professor Heringa, om den Academie-burger Christiaanse te vergunnen eene door hem te verdedigen verhandeling in octavo te laten drukken, met dezelfde gunstige bepalingen omtrent het aantal op stadskosten te drukken exemplaren, als vroeger aan de burgers Stronck en anderen zijn toegestaan.

Machtiging om eene obligatie te passeeren voor *f* 12000, uit het fonds van D. Bernard Guiljamsz. tegen 3,5% te leenen aan de stad, en om dat geld in ontvangst te nemen.

Maandag den xv^en^ *December* 1800.

Ingekomen een extract-besluit van de financieele commissie van het voormalig gewest Utrecht over de tractementen van predikanten en hoogleeraren. Daarin wordt verwezen naar eene publicatie van 11 October 1798.

Maandag den xxij^en^ *December* 1800.

Mededeeling dat de professoren van de Theologische faculteit als administrateurs van het Fonds van Daniël Bernard Guiljamsz, na eerst zich verbonden te hebben om uit dit fonds *f* 12000 aan de stad voor te schieten, nu bezwaar maken die som te betalen, wanneer niet het Gemeentebestuur tot het sluiten der leening is gemachtigd door het Wetgevend Lichaam. Besluit den deken der faculteit aan te zeggen, dat hij oogenblikkelijk de aangegane verplichting moet nakomen.

Maandag den xxviiij^en^ *December* 1800.

Mededeeling, dat de zaak aangaande de leening van *f* 12000 in orde is en dat de som den volgenden Zaterdag zal worden uitbetaald.

Maandag den ij^en^ *Maart* 1801.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 25 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xvj^en^ *Maart* 1801.

Toegestaan *f* 300 verhooging van jaarwedde aan professor Ch. Saxe, die, 87 jaar oud en 47 jaar aan de Academie te Utrecht werkzaam zijnde, wel aanspraak heeft op emeritaat salvo honore et stipendio, maar liever zijn ambt wil blijven vervullen.

Maandag den xiij^en^ *July* 1801.

Goedgekeurd de rekening van den Academie-drukker over het jaar 1800, tèn bedrage van *f* 374—14; zij zal echter niet worden betaald, eer hij heeft voldaan aan de resolutie van 21 April 1777 over het leveren van boeken aan de Academische bibliotheek, wat hij sinds 1795 verzuimd heeft.

Maandag den x^en^ *Augustus* 1801.

Aankoop van een kabinet van naturalia van wijlen den apotheker Juliaanse.

Maandag den xx^en^ *July* 1801.

Mededeeling van een besluit van het Vertegenwoordigend Lichaam van 27 Maart 1801: dat alle personen

of lichamen, die eenig geestelijk goed der voormaals heerschende kerk beheeren, daarvan ten spoedigste opgave moeten doen, evenals van alle betalingen, door hen gedaan aan professoren, predikanten enz. Gedurende de deliberatiën zal met het betalen der tractementen van hoogleeraren en predikanten nog een jaar lang op den bestaanden voet worden voortgegaan.

Maandag den viij^en^ *November* 1801.

Bevel aan alle boekverkoopers te Utrecht om binnen zes weken, overeenkomstig het besluit van 21 April 1777, van elk boek, dat zij hebben doen drukken, een exemplaar te bezorgen aan de Bibliotheek, hetgeen sinds 1794 verzuimd is.

Woensdag den xxx^en^ *December* 1801.

In verband met het overlijden van Ds. Rutgers wordt besloten, professor J. Heringa Ez. te qualificeren, om met het Ministerie der Nederduitsche Gereformeerde gemeente ten aanzien van zijnen predikdienst schikkingen te maken.

Maandag den xviij^en^ *January* 1802.

De Gecommitteerden tot de Academische zaken en alle Publiek onderwijs zullen voortaan alleen heeten *Comité tot de Academische zaken*, daar de zorg voor de Nederduitsche scholen aan een afzonderlijk college is opgedragen.

Maandag den vij^en^ *Maart* 1802.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 31 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xxviiij^en^ *Maart* 1802.

Het besluit van 22 April 1799, waarbij professor Heringa wordt ontslagen als professor Theologiae, wordt gedeeltelijk buiten werking gesteld, omdat het toen dreigende gevaar, dat predikanten en professoren in de Theologie weldra van tractement zouden verstoken zijn, nu niet langer bestaat. Genoemde professor wordt nu opnieuw aangesteld tot professor Theologiae et Exegeseos Novi Testamenti zonder verhooging van jaarwedde.

Maandag den xij^en^ *April* 1802.

Verzoek aan den afgetreden Rector om zijne oratie op stadskosten te laten drukken, vooral ook omdat daarin melding wordt gemaakt van de daags te voren ontvangen tijding van het sluiten van den vrede van Amiens.

Woensdag den xxviiij^en^ *September* 1802.

Toegestaan *f* 500 aan professor De Fremery, om daarvoor eenige voorwerpen aan te koopen voor het Kabinet van Natuurlijke Historie.

Woensdag den xxij^en^ *September* 1802.

Besluit om aan den te Utrecht beroepen predikant, Ds. Ewaldus Kist van Dordrecht, tevens aan te bieden het sinds 1795 door het vertrek van professor Brown vaceerende professoraat in de Ethica Christiana met sessie in de Theologische faculteit, op eene jaarwedde van *f* 600; verder zal hem worden kennis gegeven van het tot het Departementaal bestuur 's Lands van Utrecht gerichte verzoek om hem, evenals zijn voorganger vroeger, *f* 400 per jaar uit 's Lands kasse te betalen.

Maandag den xxvij^en^ *December* 1802.

Machtiging om aan professor De Fremery *f* 504—1—4 te betalen voor naturalia, door hem aangekocht op de verkooping van burger Meyer.

Maandag den ij^en^ *January* 1803.

Ds. Kist bedankt voor het aangeboden professoraat.

Maandag den x^en^ *January* 1803.

Ontvangen van het Departementaal bestuur 's Lands van Utrecht de *f* 600 subsidie voor den professor Juris publici.

Woensdag den viij^en^ *February* 1803.

Commissie tot de Academische zaken benoemd.

Maandag den xiij^en^ *February* 1803.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 30 Maart zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xiij^en^ *Maart* 1803.

Aangesteld tot eersten pedel Jacob Roukens op een tractement van *f* 200, waarvan hij jaarlijks moet betalen eene recognitie van *f* 12, en gedurende het leven van Jan Nieuwenhuyzen aan dezen *f* 37—10.

Aangesteld tot tweeden pedel Bastiaan Borst op een jaarlijksch tractement van *f* 150, waarvan hij ieder jaar moet betalen een recognitie van *f* 12, en gedurende diens leven *f* 37—10 aan den oud-pedel Jan Nieuwenhuyzen.

Aangesteld voor het sluiten en ontsluiten der Academie Jan Bilders op het gewone tractement.

Maandag den xxviij^en^ *Maart* 1803.

Goedgekeurd de tusschen het kerkbestuur en professor Heringa gemaakte overeenkomst, dat de laatste, nu de plaats van Ds. Rutgers vervuld is, zal preeken in de vacature, ontstaan door het emeritaat van Ds. Kortenhoef.

Maandag den xxv^en^ *April* 1803.

Besluit om den afgetreden Rector te verzoeken, zijne oratie op stadskosten te laten drukken.

Maandag den iij^en^ *July* 1803.

Voorstel om aan de professoren Segaar en Chr. Saxe wegens hun hoogen leeftijd het emeritaat aan te bieden met behoud van tractement.

Maandag den xj^en^ *July* 1803.

Aangesteld als Academie-drukkers Otto Johannes van Paddenburg en Willem van Yzerworst, die ieder jaarlijks moeten betalen eene recognitie van *f* 50, en aan Isabella Maria Meyer *f* 25.

Concept-instructie voor de Academie-drukkers.

Maandag den xviij^en^ *July* 1803.

Rapporteerden de Gecommitteerden tot de Academische zaken, in wier handen op l. l. Maandag gesteld was eene concept-instructie voor de Academie-drukkers, dat zylieden gehoord hebbende de gegronde bezwaren van gemelde Academie-drukkers nopens eenige artikelen van de instructie van den 6^en^ July 1771, en na behoorlyke revisie van gemelde instructie vermeend hebben aan den Raad te moeten voordragen, dat meergemelde instructie op de navolgende wyze zoude behooren te worden gearresteerd.

Instructie voor de Academie-drukkers.

Art. 1.

Al hetgeen tot de Academie, Senaat, Latynsche schoolen en Bibliotheek behoort, zal door beide Academie-drukkers gezamentlyk, ofte yder voor de helfte worden geleverd.

2.

De oratiën en disputationes zullen gedrukt worden met eene goede bekwame letter, mediaan soort, en zal 't formaat genomen worden gelyk tot nog toe gebruiklyk is ofte anders na de keure van den candidaat.

3.

Zal voor 't drukken van elk blad der oratiën, dissertatiën of theses, tot het getal van 500 incluys, betaald worden vyf guldens en tien stuivers, 't zy dat het groot of klein formaat is, of dat het ook met grooter letter, 't zy Augustyn ofte textletter gedrukt word, blyvende ter keure van de candidaten zulken letter, formaat ende getal te nemen, als hen best behaagd, des dat boven de 500 stuks betaald worde na advenant.

4.

Byaldien marginale aanwyzingen in eene dissertatie staan, zullen dezelve of onderaan worden geplaatst of aan den kant gesteld, behoudende met dezelve de breedte en lengte van 't grootste formaat ende zal ook niet meer voor dezelve als de voorsz. somma gerekend mogen worden.

5.

Ingevalle een candidaat ongenegen mogte zyn de correctie zyner disputatie zelve te doen, zal de drukker

op zyn eige kosten de eerste proeve laten corrigeren door een die des verstaat, doch zal by den candidaat in zulk een geval de revisie van de proeve moeten gedaan worden.

6.

Zal voor 't drukken van een Programma ofte Invito met het papier te samen betaald worden een ducaton, ende voor een titul van een disput met een kransje rondom, op een half blad, een halve ducaton, dog voor een titul op een quartje, gelyk voor de theses staat, zal niet dan alleen 't papier gerekend worden, staande aan den candidaat zodanigen titul te verkiezen als hem best behaagd, waarvan hy daarenboven 't aanplakken (als den drukker niet rakende) zal moeten betalen.

7.

De helft der dissertatiën sub praesidio of theses, die voor de stad en de Academie daaronder gerekend, zullen de studenten verpligt zyn by de Academiedrukkers te laten innayen, en daarvoor niet meerder betaalen als voor elk dispuyt in gemarmerd of chitspapier $1^1/_4$ stuyver, en voor die met goudpapier en verguld op snede zyn, drie stuivers, van hoeveele bladen die ook zoude mogen wezen.

8.

De drukkers zullen voor ordinaris papier moeten leveren behoorlyk fyn groot wit drukmediaan en zal hun 't zelve provisioneel en voor zoo lange het papier zoo hoog in prys blyft als thans plaats heeft, betaald worden tegens 9 stuivers per boek, en voor het best papier, zynde zwaar schryfmediaan, 20 stuivers per boek, mits de boeken van het eerstgenoemde tot 25

bladen, en van het best papier tot 24 bladen vol makende, en voor de proef- of correctiebladen niet rekenende.

9.

Zoo iemand der candidaten genegen ware klein papier te hebben, zal de drukker hem leveren goed wit papier, het boek tot 7 stuivers, mits ook de boeken vol makende en voor de proefbladen niet rekenende, en zal voor 't drukken (als 't zelve formaat zynde) mede worden betaald de summa van 5 guldens 10 stuivers, gelyk boven gemeld is, dog zal de drukker in zulk geval 25 exemplaren voor de heeren professoren doen drukken op groot papier en 't formaat op zyn eigen kosten versteken, opdat alzo alle de disputationes by malkanderen kunnen gebonden worden.

10.

De Academie-drukkers zullen zorgen, dat de exemplaren vroegtydig in gereedheid zyn en den avond voor den dag der promotie, of des morgens voor 9 uuren van den dag der promotie, by den heer candidaat in orde worden bezorgd, moetende zylieden vooral zorge dragen, dat de exemplaren voor de Senaat en verdere collegien den dag voor de promotie tydig genoeg by de pedels worden bezorgd, om des voormiddags te kunnen worden rondgebragt.

11.

De Academie-drukkers zullen de heeren candidaten met alle beleefdheid op hunne winkel ontfangen of ten hunnen huyze ontboden wordende by hun komen, en voor zooverre de promotie betreft alle nodige opheldering geven. En zal de candidaat verpligt zyn, aan de knegts der beide drukkers te vereeren drie

guldens, welke onder beiden zullen worden verdeelt. Terwyl het geven van een douceur aan de knegts op de drukkery aan zyn goedvinden zal worden overgelaten.

12.

De drukkers zullen voor de Academie van yder disput een overdrukken en dezelve alle jaaren met 't aftreden van den heer Rector Magnificus vervolgens na den anderen binden in een hoorne band, en dezelve aan de Academie vereeren, ten einde altyd nagezien kan worden wat disputationes onder yder heer Rector gehouden zyn.

13.

De rekeningen dezen aangaande zullen aan den drukker door de candidaten voldaan worden, aleer hen hunne bullen worden overhandigt.

14.

De recognitie van dit ambt, ter somma van eenhonderd guldens, zal door beide Academie-drukkers ieder voor de helfte jaarlyx worden voldaan.

Waarop na deliberatie besloten is, dezelve 14 dagen op de Secretary ter lectuur voor de leden te doen voorleggen.

Maandag den j^en^ *Augustus* 1803.

Missive van het Departementaal bestuur, waarin wordt aangedrongen op het nemen van maatregelen ter verbetering van het voorbereidend onderricht, dat de professoren Saxe en Segaar wegens hun hoogen leeftijd niet meer zoo kunnen geven als noodig is.

Vastgesteld de instructie voor de Academie-drukkers,

Maandag den xv^en^ *Augustus* 1803.

Goedgekeurd eene missive aan het Departementaal bestuur, meldende dat de stad de op 1 Augustus aanbevolen maatregelen niet kan nemen, eer ze is ontheven van de betaling van het tractement van den professor Theologiae Heringa.

Maandag den v^en^ *September* 1803.

Dankbetuiging aan het Departementaal bestuur, dat aan het Staatsbewind heeft voorgesteld, om het tractement van professor Heringa, evenals dat van andere professoren Theologiae, uit 's lands kas te betalen.

Maandag den xviij^en^ *September* 1803.

Mededeeling van professor Heringa omtrent de schikking, die hij met het ministerie der Nederduitsch Gereformeerde gemeente heeft getroffen over den predikdienst.

Maandag den xxvj *September* 1803.

Voorstel om Ds. Husly Viervant een professoraat aan te bieden, uit vrees dat hij anders naar Amsterdam zal terugkeeren.

Maandag den ij^en^ *October* 1803.

Voorstel om, na hernieuwde aansporing van het Departementaal bestuur, uit te zien naar een geschikt persoon ter vervanging der professoren Saxe en Segaar.

Maandag den x^en^ *October* 1803.

Voorgedragen voor professor Historiarum, Antiquitatum, Eloquentiae necnon Linguae Graecae, op eene

jaarwedde van *f* 1200, Dr. Ph. W. van Heusde [1]) van Rotterdam, schrijver van een boek over Plato.

De professoren Saxe en Segaar behouden hun volle tractement, het recht van zitting in den Senaat en de bevoegdheid tot het houden van colleges.

Maandag den xvij^en^ *October* 1803.

Dr. Van Heusde [1]) wordt beroepen met verzoek, tegen het einde van January 1804 zijne betrekking te aanvaarden.

Verzoek van dr. Van Heusde [1]), om hem gedurende het eerste jaar vrij te stellen van het doceeren der Algemeene Historie en Romeinsche Oudheden en om zijne jaarwedde te verhoogen bij overlijden van een der professoren Segaar of Saxe.

Maandag den xxiiij^en^ *October* 1803.

Dr. Van Heusde neemt het beroep aan.

Maandag den xxxj^en^ *October* 1803.

Dankbetuiging van de professoren Saxe en Segaar voor de toevoeging van dr. Van Heusde.

Maandag den xxj^en^ *November* 1803.

Besluit om het Departementaal bestuur te verzoeken om betaling van het jaarlijksche subsidie van *f* 600 voor den professor Juris publici.

Maandag den ij^en^ *Januarij* 1804.

Goedgekeurd eene missive aan het Departementaal bestuur met verzoek, om bij het Staatsbewind aan te dringen op het nemen van een besluit betreffende de betaling van het tractement van professor Heringa.

---

1) Hs. Heusden.

Maandag den viiij^en^ *January* 1804.

Commissie benoemd ter installatie van professor Van Heusde.

Aangesteld tot tweeden pedel Jan Nieuwenhuyzen op een tractement van *f* 150, waarvan hij jaarlijks eene recognitie van *f* 12 moet betalen. De eerste pedel wordt nu vrijgesteld van de jaarlijksche uitkeering aan Nieuwenhuyzen.

Maandag den xxiij^en^ *January* 1804.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 12 April zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xxx^en^ *January* 1804.

Besluit om de inaugureele oratie van professor Van Heusde op stadskosten te laten drukken.

Maandag den xiij^en^ *February* 1804.

Aangeboden aan Ds. D. Huisman het professoraat in de Philosophia moralis en Historia ecclesiastica op een tractement van *f* 400, in de hoop dat hij dan zal bedanken voor een eventueel beroep tot professor te Groningen.

Maandag den xx^en^ *February* 1804.

Mededeeling van het Departementaal bestuur, dat het Staatsbewind niet wil toestaan, dat het de betaling van het tractement van professor Heringa van de stad overneemt, maar dat het heeft besloten de stad voor dit jaar een subsidie van *f* 1400 te verleenen.

Ingekomen een missive van professor Heringa, waarbij deze zich beklaagt, dat zijn recht tot het

waarnemen van het decanaat der Theologische faculteit hem wordt betwist door zijn ambtgenooten Bonnet en Royaards, evenals dat ook voor 3 jaar is geschied.

Aan Ds. Huisman wordt 14 dagen uitstel van beslissing toegestaan.

Maandag den v^en^ *Maart* 1804.

Professor Bonnet wordt wegens zijn hoogen leeftijd van het vervullen van predikbeurten vrijgesteld met behoud van tractement.

Maandag den xij^en^ *Maart* 1804.

Mededeeling van de Gecommitteerden tot de Academische zaken, dat zij professor Royaards hadden voorgesteld het decanaat, over welks vervulling de faculteit het blijkbaar niet eens kon worden, neer te leggen en te stellen in handen der Curatoren. Na het opperen van eenige bezwaren tegen de inmenging van Gecommitteerden in een domestieke zaak, had professor Royaards daarin toegestemd. Den 9^en^ Maart echter in een gemeenschappelijke vergadering van de faculteit, de Curatoren en de Gecommitteerden had professor Royaards verklaard, het decanaat alleen te willen neerleggen in den schoot der faculteit. Bij schriftelijk protest had hij verklaard, dat hij de zaak van het decanaat beschouwde als domestiek en dus alleen competeerende aan de faculteit; en verder, dat hij geen vrijmoedigheid gevoelde, het decanaat over te dragen aan professor Heringa, „als wiens godsdienstige gevoelens door hem als heterodox beschouwd wierden." Vruchteloos was hem onder het oog gebracht, dat hij vroeger had beloofd, het decanaat te stellen in handen der Curatoren. — Tot nader opheldering voegde de raad Van Dielen hieraan toe, dat professor Royaards later te zijnen huize had verklaard,

dat hij niet opzettelijk de Curatoren had teleurgesteld, maar dat het geval berustte op een misverstand. Hij meende dat de bedoeling was, dat hij het decanaat zou neerleggen in handen der faculteit, en dat in tegenwoordigheid der Curatoren, die daarop over het decanaat zouden beschikken.

Het gemeentebestuur, na van dit alles te hebben kennis genomen, benoemt nu zelf professor Heringa tot deken voor het volgende jaar.

Maandag den xviiij^en^ *Maart* 1804.

Beroepen tot professor Historiae ecclesiasticae et Philosophiae moralis op een tractement van *f* 500, dat na overlijden van professor Saxe met *f* 300 zal worden vermeerderd, Ds. D. Huisman met vergunning, om eerst na een of twee jaar te beginnen met het doceeren der kerkelijke Historie.

Dankbetuiging van eenige studenten voor het aan Ds. Huisman gedane aanbod; aan hun daarbij gevoegd verzoek, om dezen eenigszins te verlichten in zijn predikdienst, is reeds voldaan, zoodat dit niet verder behoeft te worden besproken.

Dingsdag na Pinxteren den xxij^en^ *Mey* 1804.

Missive van het Departementaal bestuur, waarin dit verklaart aan Ds. Van Oordt, wanneer deze op verzoek van den 80-jarigen professor Bonnet hem wordt toegevoegd, na overlijden van professor Bonnet diens tractement van *f* 2000 te willen betalen, tevens verzoekende, dat bij eventueele vacature geen professor Theologiae zal worden beroepen zonder voorkennis van het Departementaal bestuur. Ds. Van Oordt te Haarlem wordt nu beroepen tot professor Theologiae op een voorloopige jaarwedde van *f* 400 boven zijn gewoon predikants-tractement, te verhoogen na overlijden

van professor Bonnet; de laatste zal al zijne rechten en bevoegdheden behouden tot dank voor zijne gedurende 42 jaar aan de Academie bewezen diensten.

Maandag den xxviij^en^ *Mey* 1804.

Ds. Van Oordt neemt het beroep aan.

Maandag den iij^en^ *Juny* 1804.

Commissie benoemd ter installatie van professor Huisman.

Verzoek aan den afgetreden Rector om zijne oratie op stadskosten te laten drukken.

Maandag den xxv^en^ *Juny* 1804.

Verzoek aan professor Huisman om zijne inaugureele oratie op stadskosten te laten drukken.

Maandag den xxx^en^ *July* 1804.

Voorstel, om weer een lector Chirurgiae et Anatomiae aan te stellen.

Maandag den x^en^ *September* 1804.

De Rector der Latijnsche scholen, S. Nijhoff, wordt aangesteld tot lector Linguae Graecae met behoud zijner tegenwoordige betrekking.

Commissie benoemd ter installatie van professor Van Oordt.

Maandag den xvij^en^ *September* 1804.

Mededeeling dat de heer Nijhoff het lectoraat aanneemt en dus bedankt voor het beroep als Rector te Zierikzee.

Maandag den vij^en^ *October* 1804.

Rapport van Gecommitteerden tot de Academische

zaken, waarbij deze sterk afraden, Dr. Heyligers aan te stellen als lector Chirurgiae et Anatomiae; dit zou groot ongenoegen veroorzaken aan professor Bleuland, die daarin onderwijs moet geven en er ook voor betaald wordt en tevens een noodelooze bezwaring der stedelijke kas zijn, daar men toch op den duur de diensten van den lector niet voor niet zou kunnen aannemen.

Wijziging in de commissie ter installatie van professor (Van) Oordt.

Maandag den XV^en^ *October* 1804.

Besluit om nog 14 dagen te wachten met eene beslissing over het benoemen van een lector Chirurgiae et Anatomiae.

Toegestaan aan professor De Fremery *f* 175, om daarvoor op eene aanstaande auctie voor de Bibliotheek aan te koopen „*L'entomologie d'Olivier*".

Maandag den XXVIIIJ^en^ *October* 1804.

Gerenvoyeerd naar de Theologische faculteit het verzoekschrift van Carl Weber, student in de Theologie, vragende, dat men de executeurs van het testament van Daniel Bernard Guiljamsz. moge bewegen, hem, evenals de andere Neder-Paltzische studenten, *f* 100 extra-subsidie uit te reiken en hem het stipendium te betalen, dat ieder student, door gemeld fonds gebeneficieerd, pleegt te trekken.

Maandag den V^en^ *November* 1804.

Nader rapport der Gecommitteerden tot de Academische zaken over het lectoraat Chirurgiae et Anatomiae met beroep op de aanstelling van professor Bleuland 20 November 1795 en op de Vroedschapsresolutiën van 28 December 1795, 4 Januari 1798 en 3 Maart 1800.

Maandag den xij^en^ *November* 1804.

Aangesteld tot onbezoldigd lector Chirurgiae et Anatomiae in de Nederduitsche taal Dr. Philippus Franciscus Heyligers.

Maandag den xxvj^en^ *November* 1804.

Besluit dat de chirurgijnsleerlingen niet tot het examen zullen worden toegelaten, wanneer ze niet kunnen bewijzen, gedurende hunne leerjaren de publieke lessen van professor Bleuland en den lector Heyligers te hebben gevolgd.

Maandag den x^en^ *December* 1804.

Professor Hennert wordt op zijn verzoek wegens de verzwakking van zijn gezicht emeritus verklaard salvo honore met een jaarlijksch pensioen van *f* 700.

Machtiging om te informeren, of professor Calkoen van Leiden genegen is, eene eventueele benoeming tot opvolger van professor Hennert aan te nemen.

Maandag den xxxj^en^ *December* 1804.

Missive aan het Departementaal bestuur met verzoek, om al het mogelijke te beproeven, ten einde van het Staatsbewind vergunning te verkrijgen tot het overnemen van de betaling van het tractement van professor Heringa, maar indien dat niet gelukt, toch aan de stad voor het jaar 1805 een extra-subsidie van *f* 1400 toe te staan.

Maandag den xiij^en^ *January* 1805.

Verzoek aan administrateurs van het fonds van D. Bernard Guiljamsz. om een jaar uitstel te vergunnen voor de aflossing van *f* 1000.

Maandag den xxj^en^ *January* 1805.

De administrateurs van het fonds van D. Bernard Guiljamsz. verleenen het gevraagde uitstel.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 4 April zijne oratie houden.

Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Beroepen tot professor Philosophiae, Matheseos en Astronomiae op een tractement van *f* 1100, na overlijden van professor Hennert te brengen op *f* 1800, professor J. F. van Beek Calkoen te Leiden.

Maandag den xxviij^en^ *January* 1805.

Professor Van Beek Calkoen neemt het beroep aan.

Maandag den xviij^en^ *Februarij* 1805.

Missive aan het Departementaal bestuur met verzoek om, nu professor Bonnet overleden is, aan den professor en Academieprediker Van Oordt het tractement van *f* 2000 te willen betalen.

Maandag den xj^en^ *Maart* 1805.

Missive van het Departementaal bestuur, waarbij dit verklaart, geene pogingen meer te hebben aangewend bij het Staatsbewind omtrent de betaling van het tractement van professor Heringa, daar die toch vruchteloos zouden zijn, maar aan de stad ook voor dit jaar een extra-subsidie van *f* 1400 te willen toestaan.

Maandag den viij^en^ *April* 1805.

Toegestaan *f* 100 per jaar hoogstens aan Dr. Heyligers, lector in de Ontleed-, Heel en Vroedkunde, voor benoodigdheden voor zijne lessen.

Commissie benoemd ter installatie van professor Van Beek Calkoen.

Machtiging aan de Academie-drukkers, om de oratie van professor Rau, door hem den 4en April 1805 als aftredend Rector gehouden, met die van 29 Maart 1787 op stadkosten te drukken.

Maandag den xxixen *April* 1805.

Aangesteld tot kapelmeester der Academie de stadsklokkenspeler Frederik Nieuwenhuizen.

Dinsdag na Pinxsteren den iiijen *Junij* 1805.

Goedgekeurd eene missive aan het Departementaal bestuur, waarbij dit verzocht wordt, maatregelen te nemen voor de betaling van het tractement van professor Van Oordt van af 10 April 1805, sinds welken tijd het hem gedurende het leven van zijn voorganger uitbetaalde tractement is opgehouden.

Maandag den xvijen *Junij* 1805.

Machtiging aan den thesaurier, om aan professor Hennert het ingetreden kwartaal tractement voluit te betalen en voortaan te zorgen voor de uitkeering van diens pensioen van *f* 700.

Aangesteld tot Custos Bibliothecae Justus Heinrich Koch op een tractement van *f* 150 en *f* 25 voor zijn oppasser, terwijl hij jaarlijks eene recognitie van *f* 15 moet betalen.

Maandag den xxiiijen *Junij* 1805.

Verzoek aan professor J. F. van Beek Calkoen om zijne inaugureele oratie op stadskosten te laten drukken.

Maandag den xxijen *Julij* 1805.

Voorstel van den heer W. J. B. van Dielen, om

wegens den treurigen toestand van de financiën der stad, geheel ter beschikking en ten laste van het Departementaal bestuur te brengen de Academie met al wat daarbij behoort, behalve het Kabinet van Natuurlijke Historie en de Bibliotheek. Deze beide worden uitgezonderd om de geldswaarde, die ze vertegenwoordigen. Het zou noodig kunnen zijn, ze te verkoopen. Als conditio sine qua non zal intusschen worden gesteld, dat de Academie moet blijven bestaan binnen de stad [1]).

Maandag den xxix^en^ *Julij* 1805.

Advies van Gecommitteerden tot de Academische zaken, om met het Departementaal bestuur in onderhandeling te treden over het afstaan van het bewind over de Academie, zonder terstond te spreken van den afstand van gebouwen enz. en om aan Gecommitteerden tot het werk der stedelijke belasting tevens machtiging te geven tot den afstand van zoodanige stedelijke eigendommen, als in het belang der stedelijke kas noodzakelijk mocht worden bevonden.

Maandag den xix^en^ *Augustus* 1805.

Machtiging om met het Departementaal bestuur te confereeren over het afstaan van het bestuur der Academie.

Dingsdag den j^en^ *October* 1805.

Toegestaan *f* 250 à *f* 300 voor den aankoop van een nieuw horologie of pendule voor den Astronomischen toren.

---

1) Het voorstel is in zijn geheel opgenomen.

Maandag den ij^en^ *December* 1805.

Aan professor De Rhoer wordt *f* 400 verhooging van jaarwedde aangeboden, wanneer hij bedankt voor een beroep naar Leiden.

Maandag den ix^en^ *December* 1805.

Professor De Rhoer belooft, binnenkort eene beslissing te zullen nemen.

Toegestaan *f* 100 aan Dr. Heyligers, om een lokaal te huren voor zijne lectorale lessen in de Ontleedkunde en dit van vuur en licht te voorzien.

Maandag den xxij^en^ *December* 1805.

Professor De Rhoer, die voor het beroep naar Leiden bedankt heeft, ontvangt *f* 400 verhooging van jaarwedde.

Maandag den vj^en^ *January* 1806.

Verkiezing van Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal 24 April zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xvij^en^ *February* 1806.

Dankbetuiging aan den ridder Van Kingsbergen voor een aan de Academie geschonken Engelsch astronomisch sextant.

Maandag den xxiij^en^ *February* 1806.

Dankbetuiging aan professor Calkoen voor zijne bereidwilligheid, om te zorgen voor het plaatsen van den ontvangen sextant op den Astronomischen toren.

Maandag den xvij*en Maart* 1806.

Toegestaan *f* 150 voor boeken ten behoeve der Bibliotheek.

Maandag den xxiij*en Maart* 1806.

Mededeeling van den Bibliothecaris, dat hij de bedoelde boeken niet heeft kunnen koopen voor de bepaalde som.

Dingsdag na Paasschen den vij*en April* 1806.

Rekening en verantwoording over het fonds van Daniël Bernard Guiljamsz., sluitende met een batig saldo van *f* 12212—16—2.

Missive aan het Departementaal bestuur met verzoek om een extra-subsidie van *f* 1400 voor het tractement van professor Heringa.

Maandag den v*en Mey* 1806.

Op het voorgedragene van den heer Van Dielen, mede uit naam van de heeren Gecommitteerden tot de Akademische zaken, heeft de Raad de instructie voor de pedellen veranderd en deswegens de navolgende vastgesteld:

Instructie voor de twee pedellen der Academie van Utrecht.

Art. 1.

De pedellen zullen de Curatoren der Academie, derzelver Gecommitteerden en de professoren ten dienste staan in al hetgeen dat de Academie, den Senaat of de faculteiten betreft.

2.

Zij zullen byzonderlyk de bevelen van den Rector

Magnificus opvolgen en op de bepaalde tyden aan deszelfs huis zyne orders komen vragen.

3.

Een der pedellen zal den Rector Magnificus, wanneer hy in die qualiteit fungeert, beurtelings vergezellen en by alle plegtige gelegendheden dienen.

4.

Vergaderingen van den Academischen Senaat, van Rector en Assessoren of van een der faculteiten zullen zy op order van den Rector of van den tydelyken decanus [1]) aanzeggen, en zorgen dat de Senaatkamer by tyds geopend en in behoorlyke orde zy; geduurende die vergaderingen zullen zy voor de deur oppassen.

5.

Ook zullen zy, wanneer er oratiën, publieke disputatiën of dergelyke solemneele actus in de Auditoria gehouden zullen worden, moeten zorgen, dat dezelve behoorlyk schoon en by tyds geopend zyn, en beiden in hunne tabbert, met den Academie-staf of scepter voor de deur oppassen, de leden van het stads- of landsbestuur of van de gerechten en alle die in eenige regeringsposten zyn hunne zitplaatsen aanwyzen, de Curatoren der Academie en professoren naar de Senaatkamer geleiden en voorder naar hunne gestoelten, ook vervolgens weder uitgeleiden, en voor de rust en goede order gedurende de plechtigheid zorg dragen.

6.

By de byzondere dispuit-collegiën of de publieke lessen, die door professoren in de Auditoria, den

1) Hs. *decanis*.

Hortus, het Theatrum Anatomicum, Physicum of elders gehouden worden, zullen de pedellen by beurten, dog zonder plegtgewaad, present zyn en zorgen, dat de orde en rust bewaard worden, ook het uur, op hetwelk de disputatiën en lessen eindigen, behoorlyk te kennen geven.

7.

Zy zullen aan het Gemeentebestuur en aan de professoren aanzeggen, wanneer en waar ter plaatze de publieke lessen door professoren zullen worden gegeven, alsmede wanneer dezelve ophouden, ook dit rondzeggen by diegeenen, dewelke de lesgevende professor byzonder onder zyn gehoor mogt begeeren.

8.

Zy zullen zorgen dat de Series Lectionum en de aankondigingen der professoren voor het begin der lessen op zynen tyd opgehaald en aangeplakt worden ter plaatse daartoe geschikt, afscheurende hetgeen niet meer nodig is, maar zorg dragende, dat niets voor den tyd worde afgescheurd of afgescheurd zynde, andere in de plaats aanplakken. Terwyl (zy) niet dan op order van den Rector Magnificus zullen aanplakken eenige theses, titels van dissertatiën of oratiën, billetten van auctiën van boeken of dergelijke, en voor iedere dezer affictiën genieten twee stuivers.

9.

Zy zullen de exemplaren van theses en dissertatiën voor den tyd der disputatie of promotie aan de raden der gemeente en de professoren behandigen, en daarvoor van den respondens genieten ieder pedel een gulden, gelyk zy ook in tyds aan bovengemelde heeren zullen bezorgen de catalogussen van auctiën van boeken.

10.

In alle publieke promotiën zullen beide pedellen present zyn, doch in private beurtelings een derzelven en zullen daarvoor, hetzy in publieke of private, van den respondens genieten zes guldens voor beide pedellen samen. Terwyl zy voor het aanzeggen der examina en het opwagten daarby aan de Senaatkamer van den candidaat samen drie guldens zullen ontvangen.

11.

Zy zullen de van nieuws op deze Academie komende studenten tot den Rector Magnificus brengen, om als civis academicus [1]) ingeschreven te worden, en wegens die inscriptie van elk student genieten 6 stuivers, en wegens de recensie 2 stuivers, mits hun tevens gevende een Series lectionum.

12.

Zij zullen de Academie-scepters, gelyk ook de zegels der Academie, aanstonds na het gebruik, telkens brengen ten huize van den Rector Magnificus.

13.

Zy zullen by beurte de Auditoria alsmede het pand en de plaats schoon en zindelyk houden, gelyk ook de Senaatkamer, plaats en voorgang, en zorge dragen, dat de deuren der Academie des somers ten 9 uuren en des winters ten 8 uuren gesloten zyn, en zullen pedellen daarvoor genieten jaarlyks ieder vyf gulden.

14.

Ieder der pedellen zal jaarlyks genieten tweehonderd guldens vast tractement en in stede van twee en

1) Hs. *Academicis.*

dertig guldens voor wyn- en mantelgeld hebben de profyten, dewelke in kermistyden opleveren het marktgeld van de kramen, die in de Academie staan, benevens het staangeld van de elf kramen, tevoren aan den bode der jaarmarkt en den substituut-schout betaald, hetwelk by Art. 20 van het reglement op de jaarmarkt van den 10^{en} Juny 1805 den twee pedellen voor de helft, onderling door hen te verdeelen, is toegelegd, blyvende de andere helft voor den bode en substituut-schout voornoemd, met uitzondering nogtans, volgens resolutie van het Gemeentebestuur van den 16^{en} September 1805, van de kramen, geplaatst tusschen het Auditorium en de trappen in de Academie, kort naby den ingang, Agter den Dom genaamd, waarvan het markt- en staangeld voor de eene helft door het kapittel van den Dom en de andere helft door [1]) den bode en voornoemden schout zal worden genoten.

15.

Wanneer de drukker van het jaarlyks uitkomend Ampte-boekje zig by hun intyds vervoegd, om een correcte opgave van den tydelyken Rector Magnificus, Secretaris, professoren, en lectoren der Academie te mogen hebben, zal een hunner die opgave van den Secretaris des Senaats verzoeken, en dan dien aan den drukker doen toekomen.

Aldus gearresteerd by het Gemeentebestuur der stad Utrecht op den 5^{en} Mey 1806.

In kennisse van my

(was getekend) P. D. Roock.

---

1) Hs. *voor*.

Maandag den xij^en^ *Mey* 1806.

Mededeeling van eenige Staten-besluiten betreffende de toepassing van de zègelwet ook op academische stukken.

Ontvangen van het Departementaal bestuur toezegging van een extra-subsidie van *f* 1400 voor het tractement van professor Heringa.

Voorstel om, naar aanleiding van het overlijden van professor Saxe, het tractement van professor Van Heusde te brengen van *f* 1200 op *f* 1800 en dat van professor Huisman van *f* 500 op *f* 800 en voorts het tractement van professor Van Beeck Calkoen met *f* 300 te verhoogen.

Maandag den xix^en^ *May* 1806.

Het tractement van professor Van Heusde wordt met *f* 600 en dat van professor Huisman met *f* 300 verhoogd.

Maandag den xxj^en^ *Juli* 1806.

Machtiging om den pedel Jan Nieuwenhuizen zijn tractement uit te betalen volgens de op 5 Mei 1806 gearresteerde instructie, te beginnen met het toen ingetreden kwartaal.

Maandag den xxviij^en^ *July* 1806.

De Gecommitteerden tot de Academische zaken maken, met het oog op artikel 33 van het Reglement voor de Gemeentebesturen, den 20^en^ December 1805 door H. H. Mog. gearresteerd, bezwaar tegen het verleenen van gratificatie of weduwe-tractement aan Anna Juliana Novisadi, weduwe van professor Chr. Saxe.

Maandag den iiij^en^ *Augustus* 1806.

Aan Frederik Godtlieb Lichterfeld wordt, na raad-

pleging zijner aanstelling van 12 Januari 1789, jaarlijks *f* 30 toegestaan, mits hij daarvoor de Anatomie-kamer met toebehooren schoonhoudt na den dood van Pieter Penning, wiens betrekking na zijn dood niet begeven, maar gemortificeerd zal worden.

Maandag den XV^en^ *September* 1806.

Toegestaan *f* 92-8 om eenige dieren in liquor en insecten van professor De Fremery over te nemen.

Maandag den XX^en^ *October* 1806.

Besluit om de weduwe van professor Saxe geen weduwe-tractement toe te staan, maar haar voor eenmaal *f* 500 te schenken voor begrafeniskosten enz.

Maandag den XXVij^en^ *October* 1806.

Missive aan het Departementaal bestuur, verzoekende om bij den Minister van Binnenlandsche Zaken aan te dringen op het koopen van eenige manuscripten uit de nalatenschap van professor Saxe voor de Bibliotheek te Utrecht, en daarvoor aan de weduwe Saxe toe te staan een jaarlijksch pensioen van *f* 500 en na haar overlijden aan hare dochters *f* 300 tot den dood der langstlevende.

Maandag den XVij^en^ *November* 1806.

Toegestaan *f* 40, om daarvoor zeker boekwerk voor de Bibliotheek te koopen.

Maandag den XV^en^ *December* 1806.

Missive aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ter begeleiding van eene door hem gevraagde naamlijst van Curatoren, professoren en lectoren.

Maandag den xxij^en^ *December* 1806.

Missive aan de Departementale commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzicht, met opgave over het te Utrecht gegeven onderwijs op Medisch gebied.

Maandag den xij^en^ *January* 1807.

Mededeeling van de volgende Koninklijke Besluiten:

1°. dat alle Hoogescholen onder het opperbestuur des Konings zullen staan;

2°. dat bij het openvallen van een professoraat de Curatoren terstond een voordracht zullen zenden aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en de Koning den hoogleeraar zal benoemen.

Maandag den xix^en^ *January* 1807.

Besluit om de Ministerieele resolutie van 9 Januari [1]) voor notificatie aan te nemen en te stellen in handen van Gecommitteerden tot de Academische zaken om casu quo daarnaar te handelen.

Maandag den xxvj^en^ *January* 1807.

Missive aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, bevattende een voordracht voor Rector, Secretaris en Assessoren.

De aftredende Rector zal Donderdag 26 Maart zijne oratie houden.

Maandag den ij^en^ *February* 1807.

Missive van den Academischen Senaat, meldende dat de professoren bereid zijn, op hunne colleges de studenten bekend te maken met de invitatie van den Gemeenteraad om deel te nemen aan den optocht, die

---

1) Zie op 12 Januari 1807.

gehouden zal worden bij de aanstaande komst van Zijne Majesteit.

Maandag den ix^en^ *February* 1807.

Aangesteld tot Custos Anatomes Petrus de Koning op een jaarlijksch tractement van *f* 100, waarvan hij de helft moet afstaan aan zijne beide voorgangers.

Maandag den xvj^en^ *February* 1807.

Mededeeling van een Koninklijk Besluit van 6 Februari, waarbij Rector, Secretaris en Assessoren worden benoemd volgens de voordracht van 26 Januari.

Verzoek aan het Departementaal bestuur om ook voor 1807 een subsidie van *f* 1400 voor het tractement van professor Heringa te verleenen, of pogingen aan te wenden tot het overnemen der betaling van dat tractement.

Maandag den xxij^en^ *February* 1807.

De Commissie tot de formatie der openbare en koninglijke Hoogescholen verzoekt aan Curatoren, haar inlichtingen te verschaffen over de Academie te Utrecht.

Maandag den ij^en^ *Maart* 1807.

Goedgekeurd eene missive aan den Koning, waarin dezen wordt verzocht, de Universiteit te Utrecht te proclameeren tot „Université royale" op voet van volkomen gelijkheid met die te Leiden. Volgens deze missive zou de Utrechtsche Academie zelfs beter recht van bestaan hebben dan de Leidsche, omdat de eerste was gesticht door de souvereine Staten, de laatste door Willem I in qualiteit van Stadhouder van Filips II, met wien hij toen in open strijd leefde. De stad

Utrecht, ofschoon geheel uitgeput, had toch nu *f* 47000 bijeengebracht, om te toonen, wat ze over had voor het behoud der Academie. Verder wordt gewezen op Utrechts gunstige ligging, op de goede verhouding tusschen studenten en burgerij, omdat de Academie geen eigen rechtspraak heeft; op de vele groote mannen, die deze heeft voortgebracht [1]).

Aanleiding tot dit schrijven was een voorstel tot verbetering der Leidsche hoogeschool, ontworpen door Van der Kasteele. Eene copie der missive wordt gezonden aan het Departementaal bestuur, met verzoek de belangen der Academie bij Zijne Majesteit te behartigen.

Saturdag den xiiij*en Maart* 1807.

Men zal professor Van Heusde verzoeken, te bedanken voor het beroep naar Leiden als opvolger van professor Luzac.

Maandag den xvj*en Maart* 1807.

Besluit om bij de eerste gelegenheid het Departementaal bestuur te bedanken voor de pogingen, bij den Minister van Binnenlandsche Zaken aangewend voor het behoud der Hoogeschool te Utrecht.

Mededeeling dat professor Van Heusde nog niet heeft beslist omtrent het beroep naar Leiden.

Maandag den xxiij*en Maart* 1807.

Commissie benoemd om professor Van Heusde te bedanken, omdat hij het beroep naar Leiden niet heeft aangenomen.

Ontvangen van het Departementaal bestuur, in ant-

1) De missive, in het Fransch gesteld, is in haar geheel opgenomen.

woord op de missive van 16 Februari, een subsidie van *f* 583-6-10, voor den tijd van 1 Augustus—31 December 1806.

Dingsdag na Paasschen den 31^en^ *Maart* 1807.

Missive van het Departementaal bestuur, waarbij de stad Utrecht namens Zijne Majesteit wordt gerustgesteld omtrent het behoud der Academie.

Dankbetuiging van professor Van Heusde voor de hem bewezen eer.

Maandag den xiij^en^ *April* 1807.

Besluit om den afgetreden Rector te verzoeken, zijne oratie op stadskosten te laten drukken.

Maandag den xxvij^en^ *April* 1807.

Verzoek aan Gecommitteerden tot de Academische zaken om onderzoek te doen naar de waarheid van het door professor Van Geuns medegedeelde bericht, dat de Koning een Decreet heeft uitgevaardigd, dat de Hoogescholen in dit rijk zullen blijven bestaan. Dit verzoek wordt gedaan naar aanleiding van een voorstel van een der raadsleden, om, „bewust,.... dat het opperste Bewind over onze Academie onlangs.... in handen van den Koning van Holland is overgebragt", pogingen aan te wenden, om de kosten der Academie aan de nationale kas te doen overdragen wegens den allertreurigsten toestand der stedelijke financiën.

Maandag den xxj^en^ *September* 1807.

Aangesteld tot Academie-drukker voor de helft Joannes van Schoonhoven, die als zoodanig eene recognitie van *f* 50 moet betalen en *f* 25 aan Isabella Maria de Meyer. Na haar dood zal deze uitkeering

vervallen en zijne recognitie, evenals die van den anderen Academie-drukker Otto Johannes van Paddenburg op *f* 75 worden gebracht.

Besluit dat de Academie-drukkers elke keer, dat zij ander papier leveren dan het bij hunne instructie bepaalde, *f* 25 boete zullen betalen.

Maandag den xviij^en^ *January* 1808.

Dankbetuiging aan maarschalk Van Kinsbergen voor de door hem ten behoeve der Bibliotheek geschonken *Dictionnaire van Bayle*, eerste uitgave.

Maandag den xxv^en^ *January* 1808.

Missive aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, behelzende de voordracht voor Rector, Secretaris en Assessoren.

Besluit om „wegens de aanstaande organisatie van dit Bestuur" voorloopig te wachten met het vaststellen van een dag voor de Rectoraats-overdracht en het benoemen eener commissie tot installatie.

Vrijdag den xij^en^ *Mey* 1808 [1]).

De aftredende Rector zal Donderdag 19 Mei zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xvj^en^ *Mey* 1808.

Verzoek aan professoren van de Theologische faculteit, om te willen antwoorden op een schrijven van den landdrost van het Departement Utrecht, waarbij deze namens den Minister van Binnenlandsche Zaken

---

1) De besluiten tusschen 1 Februari 1808 en 31 December 1810 zijn ontleend aan de notulen van Burgemeester en Wethouders.

inlichtingen vraagt over een te Utrecht bestaand stipendium Bernhardinum ten behoeve van 12 à 15 Paltzische studenten.

Maandag den xxiij*en* *Mei* 1808.

Verzoek aan den afgetreden Rector om zijne oratie op stadskosten te laten drukken.

Dingsdag na Pinxteren den vij*en* *Juny* 1808.

Uitvoerige missive aan den Landdrost over het stipendium Bernhardinum.

Verzoek aan professor Rau om het door den Landdrost gezonden exemplaar van het eerste deel der vertaling van *Chaptal*, *La chimie appliquée aux arts*, die de Directeur-Generaal der Kunsten en Wetenschappen door professor De Fremery heeft laten vervaardigen, in de Bibliotheek te plaatsen.

Maandag den xx*en* *Juny* 1808.

Voor informatie aangenomen het Koninklijk Besluit, dat de Astronomische toren in orde zal worden gebracht.

Maandag den xj*en* *July* 1808.

Machtiging om de ramen aan het huis van professor Van Geuns bij den Hortus te doen repareeren.

Maandag den v*en* *September* 1808.

Mededeeling van het Koninklijk Besluit, dat de Astronomische toren te Utrecht zal zijn rijkseigendom, dat dus het rijk zal voorzien in alle maatregelen, te nemen ten behoeve van den toren en de instrumenten, en ook het tractement van den professor, die daaraan is verbonden, zal betalen. Intusschen blijft professor Van Beeck Calkoen zijn zetel behouden aan de Universiteit te Utrecht.

Dingsdag na Kersmis den xxvij^en^ *December* 1808.

Toegestaan *f* 200 aan professor Rossyn, om op eene aanstaande verkooping van physische instrumenten te Amsterdam eenige instrumenten te koopen voor het nemen van proeven over het galvanisme.

Maandag den xxiij^en^ *January* 1809.

Missive aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, behelzende een voordracht voor Rector, Secretaris en Assessoren.

Maandag den xxvij^en^ *van Sprokkelmaand* 1809.

Mededeeling van het Koninklijk Besluit, waarbij de voordracht van 23 Januari wordt goedgekeurd.

Maandag den xxvij^en^ *van Lentemaand* 1809.

Professor De Fremery wordt op zijn verzoek ontslagen als stadsdokter.

Maandag den x^en^ *van Grasmaand* 1809.

De aftredende Rector zal den 27^en^ zijne oratie houden. Commissie benoemd ter installatie van Rector en Secretaris.

Maandag den xxiiij^en^ *van Grasmaand* 1809.

Machtiging aan de Akademie-drukkers, om op stadskosten 125 exemplaren in octavo te laten drukken van de dissertatie, die de student Scholten onder professor Heringa zal verdedigen.

Maandag den xv^en^ *van Bloeimaand* 1809.

Machtiging aan de Academie-drukkers, om op stads-

kosten 125 exemplaren in octavo te laten drukken van de dissertatie, die de student Wildschut zal verdedigen onder professor Royaards.

Maandag den xix^en^ *van Zomermaand* 1809.

Opdracht aan den Burgemeester, om Zijne Majesteit dank te betuigen voor het afstaan van twee huizen aan het Munsterkerkhof voor het plaatsen der Bibliotheek.

Maandag den xxvj^en^ *van Zomermaand* 1809.

Schrijven van den Landdrost, meldende eene hem verleende authorisatie ten opzichte der beide huizen, door Z. M. aan de stad afgestaan. Rapport van den Burgemeester over zijne reis naar het Loo, om Z. M. daarvoor te bedanken.

Maandag den xviij^en^ *van Herfstmaand* 1809.

Verzoek aan professor Sebaldus Rau, om voorloopig onderricht te blijven geven in de Oostersche talen; deze is namelijk op zijn verzoek bij Koninklijk Besluit van 2 September eervol ontslagen met behoud van tractement en andere voorrechten.

Maandag den ij^en^ *van Wijnmaand* 1809.

Goedgekeurd eene missive aan den Minister van Eeredienst en Binnenlandsche Zaken, waarbij de heer I. H. Pareau, professor te Harderwijk, wordt aanbevolen als opvolger van professor Rau.

Maandag den ix^en^ *van Wijnmaand* 1809.

De Minister van Binnenlandsche Zaken bericht, dat het tractement van den emeritus-professor Rau uit de stedelijke kas moet worden betaald, daar ten opzichte der Hoogescholen voorloopig alles op den ouden voet

zal blijven, behalve de benoeming van professoren, die door Z. M. zelf zal geschieden.

Maandag den xij^en^ *van Sprokkelmaand* 1810.

Goedgekeurd eene missive aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, behelzende de voordracht voor Rector, Secretaris en Assessoren. Daarbij wordt op nieuw de heer Pareau aanbevolen als opvolger voor professor Rau.

Vrijdag den xxiij^en^ *van Lentemaand* 1810.

Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, meldende dat Z. M. Rector, Secretaris en Assessoren heeft benoemd volgens de voordracht van 12 Februari en dat de Minister professor Pareau aan Z. M. ter benoeming heeft voorgedragen.

Maandag den xiij^en^ *van Bloeimaand* 1810.

Professor I. H. Pareau van Harderwijk is door Z. M. benoemd tot Theologiae typicae et exegeticae necnon Linguarum orientalium et Antiquitatum sacrarum professor op eene jaarwedde van *f* 1600, terwijl bij de reorganisatie nadere maatregelen zullen worden genomen omtrent het bibliothecariaat.

Maandag den xx^en^ *van Bloeimaand* 1810.

Professor Pareau neemt de benoeming aan.

Vrijdag den x^en^ *van Oogstmaand* 1810.

Goedgekeurd eene missive aan den Landdrost, behelzende eene opgave van benoodigdheden voor de publieke Bibliotheken, Kabinetten van Natuurlijke historie, Kruidtuinen, Observatorien en geleerde maatschappijen, welke hij namens den Minister had gevraagd.

Maandag den xxij*en van Wijnmaand* 1810.

Missive van den Directeur-Generaal der Wetenschappen en Kunsten, verzoekende gedetailleerde opgaven omtrent de Hoogeschool en van motieven tot het instandhouden derzelve.

Vrijdag den xxvj*en van Wijnmaand* 1810.

Goedgekeurd ter verzending aan den Directeur-Generaal der Wetenschappen en Kunsten de volgende uitvoerige opgave van den toestand en de inrichting der Hoogeschool:

De Burgemeester der stad Utrecht

aan

Den Heer Directeur-Generaal der Wetenschappen en Kunsten.

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Ter voldoeninge aan U Hoog Ed. Gestr. verzoek, vervat bij missive van den 19 dezer lopende maand, hebbe ik, na deliberatie met heeren Wethouderen, de eer U Hoog Ed. Gestr. betrekkelyk de in- en uitwendige toestand der Hogeschole binnen deze stad gevestigd te informeeren, dat dezelve zederd den jare 1636 heeft bestaan en hare erectie ontleend uit het octroi der heeren Staten van het voormalig gewest Utrecht aan de Burgemeesteren en Vroedschap dezer stad verleend, waarby de Hogeschole met de magt van promoveeren of creëren van doctoren is begiftigd, met hetzelfde effect als by de overige Universiteiten in het Vaderland plaats heeft, blykens het octroi zelve, in het III deel van het Utrechts Placaatboek bl. 485 te vinden; terwyl de stedelyke regering, als

Curatoren van dezelve, niet heeft nagelaten alles wat voor haar nodig was, overeenkomstig het vermogen der stedelyke geldmiddelen, te verzorgen en de onderscheiden leerstoelen by de oprigting en by eventueele vacatures te vervullen met mannen, die der Hogeschole tot nut en der wetenschappen tot cieraad konden verstrekken, zoals dezelven nog heden ten dage daarvan is voorzien, en geene kosten zyn gespaard om der studerende jeugd gelegenheid te geven zich toe te leggen op de beoeffening van de onderscheiden takken van studie, welke ieder voor zich zoude goedvinden te kiezen, en welke op andere Hogescholen binnen ons vaderland worden gedoceerd.

Om in de byzondere opgave hiervan met alle mogelyke kortheid te werk te gaan, gelieve U Hoog Ed. Gestr. te zyn geinformeerd, dat volgens de ook op andere Hogescholen plaats hebbende verdeeling in vier faculteitein, namelyk Theologische, Juridische, Medische en Philosophische by welke de talen behoren, zo ook alhier die verdeling is gevolgd, gelyk zulks aan U Hoog Ed. Gestr. zal consteren uit de Series lectionum, welke ik de eere hebbe hiernevens te voegen, welke jaarlyks even voor de grote vacantie wordt gedrukt en aan de studenten gedistribueerd; waaruit U Hoog Ed. Gestr. niet alleen de namen der actuëel docerende hoogleeraren en lectoren zal konnen afneemen, maar ook de leerstoelen, welke aan ieder hoogleeraar en lector zyn toevertrouwd, zowel als de collegiën welke dit Academische jaar gelezen worden, doch welke nu en dan vermeerderd en veranderd worden, na mate het belang der studerende jeugd zulks vorderdt en waartoe ik mij kortheidshalve de vryheid neeme te refereeren.

Ten aanzien der stipendiums gelieve U Hoog Ed. Gestr. te zyn onderrigt, dat de hoogleeraren in de

Theologie H. Royaards en G. van Oordt ieder genieten een jaarlyks stipendium van 2000 gulden, doch welkers betalinge by het land is overgenomen, terwyl die der volgende hoogleeraren uit stads casse worden voldaan, namelyk:

Dr. Jodocus Heringa jaarlijks *f* 2500.

Dr. Sebaldus Ravius, thans door Zyne Majesteit salvo honore et stipendio emeritus verklaard, jaarlyks *f* 1600, waaronder 200 gulden als Bibliothecaris.

Dr. Joannes Henricus Pareau jaarlijks *f* 1600.

Mr. Cornelis Wilhelmus de Rhoer *f* 2400.

Mr. Hermannus Arntzenius *f* 1600.

Dr. Mathias van Geuns *f* 2000.

Dr. Janus Bleuland *f* 2000.

Dr. Nicolaas Cornelis de Fremery *f* 1600.

Dr. Johannes Theodorus Rossyn *f* 1700.

Mr. Philippus Wilhelmus van Heusde *f* 1800.

Dr. Ditmar Huisman *f* 800.

Dr. Janus van Beeck Calkoen *f* 1100.

Dr. Joannes Henricus Hennert een pensioen van *f* 700, hetwelk by overlyden aan het stipendium van den hoogleeraar Van Beeck Calkoen moet accresceren.

Een der heeren hoogleeraaren bekleed jaarlyks de post van Rector Magnificus en geniet daarvoor, behalven de gewoone emolumenten uit de promotiën, een tractement van *f* 150.

By de Hogeschole zyn door de stadsregering aangesteld twee pedellen op een tractement van 200 gulden ieder en dus te samen jaarlyks *f* 400.

De ontsluiter der Academie geniet jaarlyks een douceur van 18 gulden.

Bovendien betaald de stad jaarlyks een derde in het tractement van den rydermeester, bedragende *f* 483— 7.

Utsupra aan den schermmeester *f* 50.

Item aan den dansmeester *f* 83.— 6, doch welke post thans vaceerd.

Tractement van den Custos Anatomes *f* 100.

Voor het schoonhouden van het Theatrum anatomicum *f* 25.

Aan de knecht der Anatomie *f* 40.

Aan de knecht bij de Chemie *f* 156.

Tractement van den Hortulanus *f* 400.

Voor onderhoud van den tuin plus minus de somme van *f* 1000.

Run *f* 40.

Mist *f* 40.

Turf *f* 500.

Brandhout *f* 50.

Den Hortulanus 50 ℔ kaarssen *f* 25.

De knecht der Chemie 104 ℔ *f* 52.

Aan de knecht der Anatomie *f* 40.

De pedels voor kaarssen en vuur *f* 60.

Tractement van den Custos Bibliothecae *f* 175.

Tractement van den opzigter van den Astronomischen toorn *f* 20.

Aan denzelven voor olie *f* 12.

Aan de knecht van 't Theatrum physicum *f* 225.

Voor schoonmaken van 't zelve *f* 25.

De kosten van het onderhoud der Academische gebouwen, als Theatrum anatomicum, physicum, chemicum, het huis van den professor Botanices en van den Hortulanus, de Bibliotheek, Observatorium, Auditoria en Senaatkamer bedragen ten allerminsten jaarlyks *f* 2000, waarby nog zoude moeten gevoegd worden het onderhoud der huizen Agter den Dom, tot plaatzing van de Bibliotheek, Theatrum [1]) physicum en Kabinet van Natuurlijke Historie geschikt, zodra

---

1) Hs. *Theantrum*.

die daartoe dadelyk zullen kunnen worden geëmploieerd, doch waarvan hierna nog met weinige (woorden) zal worden gesproken [1]).

Wanneer nu in aanmerking wordt genomen welke aanmerkelyke posten nog overblyven, die uit derzelver aart geheel onzeker zyn, als het aankoopen van boeken voor de Bibliotheek, aanvulling van het Kabinet van Physische instrumenten en van Natuurlyke historie, de verschotten voor de professoren in de Anatomie, Chemie en Natuurlijke historie, wegens de op de Theatra en collegiën nodige proeven, het aankopen en onderhoud van Astronomische instrumenten, gelyk mede van planten in den Academietuin, en voords de rekeningen der Academie-drukkers, ten minsten jaarlyks 800 gulden bedragende, zonder hierby te voegen, dat ieder nieuw beroepen professor voor togageld ontvangt *f* 80, behalven voor transport van meubilen en boeken *f* 300, zal het zeker niet te veel gerekend zyn, wanneer men alle de kosten der Utrechtsche Hogeschool te samen genomen jaarlyks brengt op eene somme van veertigduizend gulden.

Uit de hiervoren gemelde succincte opgave der kosten, jaarlyks tot onderhoud der Hogeschole benodigd, zal U Hoog Ed. Gestr. reeds geremarqueerd hebben, dat alhier eene Bibliotheek, een Kabinet van Physische en Mechanische instrumenten, een kabinet van Natuurlijke historie, een Theatrum anatomicum en chemicum, alsmede eene welingerigte kruidtuin en een wel gesitueerd Observatorium voorhanden is,

---

1) Hs. aanvankelijk: *doch twelk nog geen voortgang heeft kunnen hebben doordien die huizen hebben moeten worden geëmploieerd tot provisioneele berging der kinderen uit het gereformeerde kinderhuis, hetwelk tot een hospitaal voor de Fransche troupes alsnog wordt gebruikt*, later veranderd in: *zodra die — gesproken.*

en dat de stedelyke regering het overzulks niet heeft doen ontbreken, zoveel maar immer de stedelyke geldmiddelen zulks gedoogden, aan alles wat tot nut en cieraad der Hogeschole wierd vereischt; omtrent welke objecten ik alleen de vryheid zal nemen kortelyk hierbij te voegen, dat de stedelyke regering, zo uit legaten van boeken, van tyd tot tyd aan dezelve gemaakt, als uit stadscasse gefourneerde penningen, ten dienste en nutte van de Hogeschole alhier gevestigd, eene Bibliotheek heeft vergaderd en aangekocht, welke tweemaal ter weke gedurende de Academische lessen ten dienste van de hoogleeraren en der studerende jeugd, alsmede der verdere ingezetenen pleeg open te staan, en over welke een der hoogleeraren tot Bibliothecaris is aangesteld, benevens een Custos bibliothecae; dan welke zederd eenige jaren uithoofde der penurie van stadscasse niet genoegzaam heeft kunnen worden gecompleteerd of verrykt met eenige daarin ontbrekende werken.

Het kan ook aan U Hoog Ed. Gestr. niet onbekend zyn, dat het 't verlangen Zyner Majesteit geweest is, om die Bibliotheek meer ten algemeenen gebruike te doen verstrekken, en dat Hoogstdezelve daartoe aan de stad geschonken heeft drie huizen, staande Agter de Domkerk alhier, ten fine daarin de stads-Bibliotheek te doen plaatzen, alsmede het Kabinet van physische instrumenten en de verzameling tot de Natuurlijke historie behorende, dan waaromtrent U Hoog Ed. Gestr. verder gelieve te zyn geinformeerd, dat wy aanvrage ontvangen hebbende, om het Ambachtskinderhuis in te ruimen, om hetzelve voor een militair hospitaal voor de Fransche troupes te doen dienen, verplicht zyn geweest, die kinderen provisioneel in de voorschreven huizen te plaatzen, alzo wy geene andere huisvestinge voor hun wisten te vinden, waar-

door wy dan voor het tegenwoordige nog verhinderd zyn om dit nuttig gebruik van die huizen ten dienste der Hogeschole te maken, terwyl voords ons oogmerk daarheenen strekt, om langzamerhand, zoveel de stedelyke geldmiddelen zulks zullen toelaten, het incomplete te completeeren en hetgeene ontbreekt aan te vullen, terwyl het ons voornemen was om de Bibliotheek meer dagen in de week open te stellen, op geschikter en meer met de veranderde leefwyze overeenkomende uuren, om dezelve alzo tot meer algemeen gebruik te doen verstrekken, dan hetwelk ook noodwendig tot eene vermeerdering van tractement voor den Custos bibliothecae en andere jaarlijksche uitgaven aanleiding zal geven.

Dan hoezeer deze verzameling altyd als eene stads-Bibliotheek moet worden aangemerkt, vergaderd grotendeels uit stedelyke geldmiddelen, kan dezelve niet worden vergeleken met andere bibliotheken, welke uit 's lands casse zijn bekostigd; egter is dezelve verrykt met veele notabele werken en ook voorzien van eenige zeldzame handschriften, waaronder die van wylen den hoogleeraar Saxe [1]) mede uitmunten.

Ten aanzien van het Kabinet van Physische, Mechanische, Hydraulische en Optische instrumenten zal het genoeg zyn alhier op te merken, dat het ook hierin aan geenen ruimen voorraad ontbreekt van alle zodanige objecten, welke ten nutte der Hogeschole benodigd waren en konden verstrekken, zodat ook dezelve geene onaanzienelyke verzameling met den anderen uitmaken, te meer nadat dezelve zederd den jare 1776 jaarlyks door de aankoopen van het alhier door den vermaarden hoogleeraar in de Physica J. F. Rossyn

---

1) Hs. hierachter: *door Zyne Majesteit de Koning in dezelve gedeponeerd*, later doorgehaald.

opgerigte Physisch gezelschap meer en meer is verrykt en met veele kostbare en nieuwe instrumenten is vermeerderd. En zo is het ook gelegen met het Kabinet van Natuurlijke historie, hetwelk de stad eenige jare(n) geleden van een particulier ingezeten op voordracht van den hoogleeraar in die wetenschap N. C. de Fremerij ten nutte der Hogeschole heeft aangekocht en voornamenlijk bestaat uit zoogdieren, vogelen, amphibiën, visschen, eenige crustociën (sic!), insecten en mollusken, alle in liquor, alsmede uit eene groote en tamelyk ryke verzameling droge insecten en eene kleine verzameling conchylien.

Voor de Anatomie is een Theatrum anatomicum voorhanden, waarin regelmatig gedurende het geschikte saisoen ontleedkundige lessen, ook van tyd tot tyd openbaar, gehouden worden door den hoogleeraar Bleuland, welke tevens de Physiologie doceerdt en zich ten nutte der studenten eene verzameling van praeparata van het menschelyk lichaam vervaardigd heeft, welke de bewondering van alle kenners tot zich trekt en voor geen der beroemste verzamelingen in die soort behoeft te wyken. Dezelvde hoogleeraar onderrigt ook de vergelykende ontleedkunde van het lichaam der dieren met dat der menschen, alsmede de Chirurgie en de Vroedkunde. Ook is het Scheikundig laboratorium zeer goed ingerigt en met eenen groten overvloed van praeparata en producten voorzien.

De kruidtuin draagt mede blyken van de byzondere zorge der stedelyke regering voor die tak van studie; zij bestaat, behalven uit eenen kleinen tuin of verzameling der planten ten gebruike der apothekers benodigd, uit eenen groten tuin, voorzien van de vereischte stookkassen om de gewassen te bewaren en verzorgen; zy bevat een getal van meer dan 4000 planten en gewassen, zo in- als uitlandsche, waarvan

200 in de stookkassen; zy is voorzien van een ruim en goed huis, 't welk aan den professor Botanices, thans de beroemde hoogleeraar Van Geuns, ter bewoning van stadswegen wordt gegeven, benevens eene convenabele wooning voor den Hortulanus, welke met zyne arbeiders van stadswegen wordt bezoldigd.

Eindelyk heeft de stadsregering ook ten nutte der Hogeschole een Observatorium gesticht, hetwelk wel is gesitueerd en van tyd tot tyd van benodigde instrumenten tot het doen van Astronomische observatiën uit stadscasse is voorzien; zoals voor weinige iaaren aan hetzelve een nieuw Astronomisch horologie, door een Amsterdamschen kunstenaar vervaardigd, is toegevoegd, en door den vermaarden hoogleeraar Van Beeck Calkoen wegens zynen by uitstek nauwkeurigen gang zeer wordt geroemd. Echter is het niet te ontkennen, dat niet alle de instrumenten, welke door buitenlandsche astronomen zyn uitgedacht en vervaardigd, by dit Observatorium voorhanden zyn, alzo de bekrompenheid van stads-geldmiddelen niet heeft toegelaten, die allen aan te koopen. Dan heeft Zyne Majesteit de Koning dit observatorium tot een Koninglyk observatorium verheven en aan hetzelve een aanzienlyk geschenk in boeken gegeven, terwyl Hoogstdezelve ook verscheide ontbrekende instrumenten, tot de nieuwere ontdekkingen en waarnemingen geschikt, voornemens was aan hetzelve toe te voegen.

Hoezeer wy meenen ons ten aanzien der onderscheidene takken van studie tot de bygevoegde Series lectionum te mogen refereeren, meenen wy met eenige weinige woorden ook nog gewag te moeten maken, dat het in het vak der Theologie geenzints aan nuttige stichtingen of beurzen ontbreekt, welke by uiterste willen of giften plegtig zyn geschonken om minvermogende jongelingen in de kosten hunner theologische

studiën tegemoet te komen, zoals daar zyn de beurs van J. L. van Frankendaal en vrouwe J. Pels, die van wylen professor P. van Mastricht, eene andere van J. D. van den Enden, en eindelyk die van wylen J. Breijer. Ook is er nog een beurs van Daniel Bernard Guilliamsz. van Nieuw-Hellevoet, byzonder ten behoeven van eenige studenten uit de Nederpaltz en nog een afzonderlyk fonds voor Hungarische studenten, welke alle respectivelyk door byzondere administrateuren, veelal door hoogleeraren in de Theologie, worden bestuurd. Doch alzo de meesten van dezelve genoegzaam geheel, zoo niet alleen, uit obligatiën of effecten op dit land bestaan, is het te vrezen, dat dezelve in 't vervolg haar weldadig doel zullen moeten missen, en voor de Hogeschole zowel als voor de studenten onnut worden, tenwaar het Zyner Keizerlyke en Koninglyke Majesteit gunstig mogte behagen, dezelve stichtingen niet onder het Decreet van reductie te comprehenderen, opdat deze nuttige inrichtingen, tot hulpe en aanmoediging van minvermogende jongelingen geschikt, ter bevordering der wetenschappen mogen blyven stand houden.

Voords is nog hier, behalven de bovengemelde hulpmiddelen van studie, ten dienste der Hogeschole eene welingerigte manege of ryschool, welke voor een derde door de stad bekostigd wordt, gelyk ook overvloedige gelegenheid om door bekwame meesters onderwijs in de muziek, tekenkunst en andere schoone kunsten, welke den menschelyken geest beschaven of tot eene beschaafde opvoeding behoren, te ontvangen.

Deze korte opgave en overzicht zal genoegzaam zyn zo wy vertrouwen ten bewyze van de waarheid onzer assertie, in den beginne dezes met een enkel woord vermeld, dat de zorg van de regering dezer stad, als Curatoren dezer Hogeschole, zich steeds heeft uitgestrekt

tot alles, wat tot bevordering van de onderscheiden takken van wetenschappen wierd vereischt en de hoogleeraren benodigd hadden, om de studerende jeugd te vormen tot nuttige leden der maatschappij in die wetenschappen, waarin zy zich by voorkeur verlangden te oeffenen, zoals dan ook veelen uit deze kweekschool zyn voortgekomen en nog voortkomen, welke hunne geslachten tot eer, der maatschappij tot nut en der geleerde wereld tot cieraden hebben verstrekt en nog verstrekken.

En hiermede overgaande tot het twede gedeelte van het door U Hoog Ed. Gestr. gerequireerde, aangaande het Academisch bestuur etc., gelieve U Hoog Ed. Gestr. te zyn geinformeerd, dat de Hogeschole steeds onmiddelyk pleeg bestuurd te worden door de tydelyke regering dezer stad, als Curatoren der Universiteit, welke ook pleegden tot de laatste aanschryving vanwegen Zyne Majesteit den Koning gedaan, de hoogleeraren te beroepen, derzelver jaarwedden te regelen, alsmede jaarlyks den Rector Magnificus, den Secretaris der Senaat en vier hoogleeraren tot Assessoren te benoemen, namelyk een uit elke faculteit, benevens de officianten en bedienden der Universiteit. Dan heeft Zyne Majesteit by Hoogstdezelfs decreet in het beroepen van professoren en lectoren, alsmede de aanstellinge van den Rector Magnificus en Secretaris van den Senaat die veranderinge gemaakt, dat zulks door Zyne Majesteit zoude geschieden, doch heeft Hoogstdezelve de voorstellinge aan my, als belast met het Curatorschap der Hogeschole, door middel van Zyne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken overgelaten en gedemandeerd.

Het inwendig bestuur der Hogeschole wordt uitgeoeffend door den Rector Magnificus, vier Assessoren en den Secretaris van den Senaat.

De Rector Magnificus zit voor in alle vergaderingen van den Senaat, de Secretaris houd de aanteekeningen en de vier Assessoren vergezellen den Rector Magnificus in naam van den Senaat bij alle plegtige gelegenheden

De stipendiums der professoren bestaan zeker uit geringe jaarlyksche honoraria, als men tyden en elders plaats hebbende betalingen in aanmerkinge neemt, zoals zulks hierboven specifiek is opgegeven, en zy genieten buitendien, met uitzondering der Theologische professoren, welke daarvan niet jouisseren, matige collegiegelden.

De Academische Senaat oeffent alhier geene regterlyke magt of jurisdictie over de leden der Universiteit uit, welke allen, evenals alle overige burgers en ingezetenen der stad, aan de stedelijke rechtbank onderhevig zijn. De hoogleeraren van andere Hogescholen, waar eene Academische rechtbank plaats heeft, hier geroepen, plegen doorgaans de schikking, welke zy hier vonden, als voor de Universiteit voordeliger te roemen, omdat veele ongeregeldheden, veroorzaakt door het zogenaamde *esprit de corps*, waaraan zulk een afgescheiden rechtbank doorgaans voedzel geeft, op deze wyze worden voorgekomen, terwyl ook de beoordeling van somtyds zeer aangelegen rechtszaken nimmer kan komen aan diegeenen, welke der rechten niet kundig zyn nog daarvoor opgeleid, maar by hun verblyven moet, aan wie het belang van alle de inwoners wordt aanbetrouwd.

Van de voorrechten der Universiteit, in het Utrechts Placaatboek III d. bl. 386 en 387 voorkomende, wordt alleen vrydom van wacht by alle de leden der Hogeschole genoten, schoon wij vertrouwen, dat zodanige vrydommen of dedomagementen, welke aan hoogleeraren en studenten elders mogten worden verleend,

ook aan de leden dezer Hogeschole niet zullen worden ontzegd.

Het getal der studenten zoude voorzeker aanmerkelyk groter zyn, indien niet een buitengewoon aantal gedurende de vacantie en by het begin der Academische lessen van dit jaar waren gepromoveerd, zodat door deze buitengewoone omstandigheid het getal, hetwelk anders zeer verre over de tweehonderd zoude hebben bedragen, thans nog uit eenhonderd zeven en negentig werkelyk studerende jongelingen bestaat, waarvan in de Theologische faculteit 86

in de Juridische	„	59
in de Medische	„	40 en
in de Philosophische	„	12
dus tezamen, als gezegd,		197,

doch waarby nog in aanmerkinge moet worden genomen, dat, alzo alhier geen forum Academicum plaats heeft, er geene andere op de lijste der Academieburgers vermeld staan, dan welke de collegiën en lessen der hoogleeraren dadelyk bijwoonen.

Wy zullen ons niet veroorloven omtrent de wyze van examineren en promoveeren, 'twelk alhier op dezelfde wyze geschied als op andere Hogescholen van dit land, eenige aanmerkingen hierby te voegen, omdat zulks meer onmiddelijk aan U Hoog Ed. Gestr. zo algemeen bekende diep doorzicht met zoveel recht is aanbevolen; dan wy durven U Hoog Ed. Gestr. niettemin verzekeren, dat de wyze van doceeren der hoogleeraren de algemeene goedkeuring wegdraagt en in het byzonder, dat de beoeffening der Geschiedkunde en der Westersche talen, met een woord der Litteratuur, onder het geleide en den voorgang van onzen hoogleeraar Van Heusde, zederd eenige jaaren alhier merkelyk is aangewakkerd en toegenomen, terwyl het U Hoog Ed. Gestr. niet zal bevreemden, dat maar 12

studenten in de Philosophie, waaronder de talen behoren, staan vermeld, wanneer U Hoog Ed. Gestr. daarby in aanmerkinge gelieve te nemen, dat zeer veele jongelingen, welke in de Theologie, Rechten of Medicynen hebben ingetekend, daarom de lessen in de Litteratuur niet verzuimen, maar dezelve evenzeer naarstig bywoonen en veelen vlytig beoeffenen.

En hoezeer my Zyne Doorluchtige Hoogheid de Prins algemeene Stedehouder onlangs de beste uitzichten heeft gelieven te geven op het voortdurend aanzyn dezer Hogeschole, mag ik nochtans deze gelegenheid niet laten voorbygaan, om ingevolge van uwe vrijvergunninge uwen aandacht by dit voor deze stad zo aangelegen onderwerp eenige oogenblikken te bepalen. Wy mogen dan daartoe bybrengen, dat onze Hogeschole, in 1636 gesticht door de heeren Staten van deze voormalige Provincie, op dezelfde titels zich kan beroepen als die der andere Hogescholen van dit land; dat onze stad, gelegen byna in het midden van dit land, omgeeven is van een aanmerkelyk getal steden en plaatzen, werwaards men zich in eenen dag gemakkelyk kan begeven, zo door hare zo gunstige ligging als door de gezonde luchtsgesteldheid en de aangenaamheid harer wandelwegen, steeds boven andere steden geschikt scheen, om de zetel eener Hogeschole daarin te vestigen, hetgeen ook ten allen tyde een menigte ouders heeft geëngageerd hare kinderen na hier te zenden, en ook veele vreemdelingen in tyden van kalmte en rust heeft aangelokt, om hunne studiën in deze stad te volbrengen. Niet weinige ouders verkiezen [1]) ook hunne kinderen naar deze Hogeschole te zenden, omdat zij in haren jeugdigen leeftyd [2])

1) Hs. *verkizen.*

2) Hs. *die jeugdige harten*, veranderd in: *hunne kinderen*, op nieuw veranderd in: *zij in haren jeugdigen leeftyd.*

alhier geen afgezonderd lichaam, als boven is geremarqueerd, uitmaakten, maar dat dezelve aan den dagelykschen regter onderhevig waren, en op gelyke regten en voorregten konden staat maken, als alle andere burgers en ingezetenen, en in de byzondere gezelschappen en verkeeringe met beschaafde lieden wierden toegelaten, terwyl ook voor de gelegenheid tot onderwys in alle takken van studie, vooral geene mindere zorg was gedragen ('t zy zonder benadeling van anderen gezegd) dan op andere Hogescholen van dit land, en wy mogen nog heden ten dage in alle faculteiten op het bezit van mannen ons beroemen, die by hunnen gevestigden roem der ware geleerdheid eere aandoen en der Hogeschole tot cieraad verstrekken.

Bovendien is deze Hogeschole steeds onderhouden tot op dit oogenblik uit de stedelyke casse, en dus uit de beurzen der ingezetenen, en heeft alzo voor 's lands casse geen noemenswaardig bezwaar opgeleverd, daar de andere Hogescholen uit 's lands casse zyn onderhouden. En daar deze stad door de inquartiering van troupen van den jare 1795 af, meer dan eenige andere stad in dit land heeft geleden, daar de aangekondigde reductie der renten haar meer dan andere treffen zal, doordien zy buiten eenige weinige fabrieken alleen uit renteniers bestaat, die van hare inkomsten moeten leven, zo is, na zoveele geleeden en nog te vrezen verliezen het behoud der Hogeschole voor haar een dubbel dierbaren schat, naardien daardoor welvaard en vertier wordt aangebracht, inwoners gelokt, winkeliers en werkbazen bevoordeeld en de middelclasse der ingezetenen door het verhuren van kamers in hunne huishuren aanmerkelijk worden gesoulageerd, om van geene andere avantages te spreken. Wy nemen dus de vryheid het appui van deze onze zo wezenlyke

belangen aan U Hoog Ed. Gestr. eerbiedig en m[et] vertrouwen op te dragen en aan te bevelen, terwijl ik de eer hebbe met verschuldigde eerbiedt en hoog-[ach]ting te zyn:

Hoog Edele Gestrenge Heer!

U Hoog Ed. Gestr. zeer onderdanige
en gehoorzame dienaar,

De Burgemeester voornoemd.

Utrecht den 26sten van Wynmaand 1810.

Den xxviijen *Januari*, *den* iiijen, xxvijen *Februari* 1811 [1]).

Voordracht over de verwisseling van Rector enz.

Den xxven *Maart* 1811.

De weduwe Balders wordt aangesteld voor het openen en sluiten der Academie.

Den iiijen *Augustus* 1811.

Missive aan den Prins Gouverneur-Generaal over de vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van professor Van Beeck Calkoen.

Den vjen *Augustus* 1811.

Antwoord op bovengenoemde missive.

Den xixen, xxven *November* 1811.

Missive van den prefect over het formeeren van een

---

1) Voor het jaar 1811 heb ik niet meer de al te omvangrijk wordende notulen zelf, maar alleen het register daarop geraadpleegd en wel voor 1 Januari—12 Juni 1811 van de notulen van den Provisioneelen Maire en zijn adjuncten en daarna van die van den Maire.

inventaris der goederen; rescriptie aan den onder-prefect.

Den xxiij*en* *December* 1811.

Inventaris van Chemie en Anatomie verzonden.

Den xiij*en* *Januarij* 1812.

Missive aan den Onder-prefect met staten van het door de keizerlijke schatkist over 1811 verschuldigde.

Woensdag den xxij*en* *Januarij* 1812.

De Maire der stad Utrecht, ontvangen hebbende een missive van den heer Onder-prefect van het arrondissement Utrecht, van gisteren gedagteekend, ten geleide van een brief van den heer Prefekt van het departement van de Zuiderzee van 's daags te voren betreffende de voormalige Academie als daarbij vermeld:

Amsterdam le 20 Janvier 1812.

Le Maitre des requêtes, comte de l'Empire, Membre de la Légion d'honneur, Préfet du département du Zuiderzee

à

Monsieur le Sous-préfet de l'arrondissement d'Utrecht.

Monsieur le Sous-préfet.

J'ai l'honneur de vous prévenir, que le décret Impérial du 22 Octobre dernier [1]) relatif à l'instruction

---

1) Het Keizerlijk decreet van 22 October 1811, waarbij de Utrechtsche Hoogeschool als zoodanig wordt opgeheven en tot eene école secondaire wordt gemaakt, is gedrukt op p. 27—29 van *A. van Berkel, Utrechts Hoogeschool veertien jaren na het begin en veertien jaren voor het einde der negentiende eeuw.* 1814 - 1886.

publique en Hollande a du être exécutoire du moment de sa publication. Son Excellence le Ministre de l'Intérieur l'a decidé ainsi; c'est donc à dater de cette époque, que la ci-devant Université d'Utrecht a du prendre le titre d'école secondaire.

J'ai l'honneur d'être etc.

Zendt die missives bij deze kopielijk aan den voormaligen Academischen Senaat met aanschrijving om zich daarnaar te gedragen.

UITGAVEN

VAN HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP TE UTRECHT.

KRONIJK. 1846—1875.

2e jaargang.(*)	ƒ (5.—)	1.50.	17e jaargang .	ƒ (5.80)	1.50.
3e jaargang . -	(2.70)	1.50.	18e jaargang . -	(6.60)	1.50.
4e jaargang . -	(3.70)	2.50.	19e jaargang . -	(7.40)	2.—.
5e jaargang . -	(6.—)	2.50.	20e jaargang . -	(7.20)	2.—.
6e jaargang . -	(6.—)	2.—.	21e jaargang . -	(7.60)	2.—.
7e jaargang . -	(6.40)	3.—.	22e jaargang . -	(7.20)	2.—.
8e jaargang . -	)5.80)	3.—.	23e jaargang . -	(9.20)	2.50.
9e jaargang . -	(6.80)	3.—.	24e jaargang . -	(9.40)	2.50.
10e jaargang . -	(6.80)	3.—.	25e jaargang . -	(10.70)	3.—.
11e jaargang . -	(3.20)	1.—.	26e jaargang . -	(8.00)	2.50.
12e jaargang . -	(3.60)	1.—.	27e jaargang . -	(8.20)	2.50.
13e jaargang . -	(4.80)	1.50.	28e jaargang . -	(6.20)	2.50.
14e jaargang . -	(5.10)	1.50.	29e jaargang . -	(8.30)	2.50.
15e jaargang . -	(4.60)	1.50.	30e jaargang . -	(10.30)	3.—.
16e jaargang . -	(5.40)	1.50.	31e jaargang . -	(8.40)	2.50.

BERIGTEN. 1846—1863.

1e deel. 1e stuk.	ƒ (3.40)	1.50.	4e deel. 2e stuk.	ƒ (2.50)	1.50.
1e deel. 2e stuk. -	(2.20)	1.50.	5e deel. 1e stuk. -	(3.20)	1.50.
2e deel. 1e stuk. -	(2.20)	1.50.	5e deel. 2e stuk. -	(2.50)	1.—.
2e deel. 2e stuk. -	(3.80)	3.80.	6e deel. 1e stuk. -	(2.50)	1.—.
3e deel. 1e stuk. -	(3.—)	1.50.	6e deel. 2e stuk. -	(2.10)	1.—.
3e deel. 2e stuk. -	(3.—)	1.50.	7e deel. 1e stuk. -	(5.50)	1.50.
4e deel. 1e stuk. -	(3.—)	2.—.	7e deel. 2e stuk. -	(6.50)	2.50.

CODEX DIPLOMATICUS.

EERSTE SERIE. (IN 4°.) 1848. 1 deel. M. 9.60 ƒ 5.20.

TWEEDE SERIE. (IN 8°.) 1852—1863.

1e deel. 1e afd.	ƒ (3.75)	2.50.	3e deel. 2e afd.	ƒ (3.40)	1.50.
1e deel. 2e afd. -	(3.10)	2.50.	4e deel. 1e afd. -	(3.10)	1.50
2e deel. 1e afd. -	(6.20)	3.50.	4e deel. 2e afd. -	(5.20)	1.50.
2e deel. 2e afd. -	(3.20)	2.—.	5e deel . . .	(12.00)	4.—.
3e deel. 1e afd. -	(6.50)	2.—.	6e deel . . . -	(1.20)	1.—.

(*) De eerste jaargang is niet in druk verschenen.

BIJDRAGEN EN MEDEDEELINGEN. 1878—1898.

1e deel . .	*f* (5.20)	2.50.	12e deel	*f*	4.10.
2e deel . .	- (5.20)	2.50.	13e deel	-	5.—.
3e deel . .	- (5.20)	2.50.	14e deel	-	3.80.
4e deel . .	- (8.80)	4.—.	15e deel	-	4.90.
5e deel . .	- (5.40)	3.—.	16e deel	-	4.75.
6e deel	*f*	6.—.	17e deel	-	4.—.
7e deel	-	5.—.	18e deel	-	5.75.
8e deel	-	3.60.	19e deel	-	5.25.
9e deel	-	6.10.	20e deel	-	3.25.
10e deel	-	5.80.	21e deel	-	4.50.
11e deel	-	6.60.			

Register op de Kronijk van 1846—1854. 1857.	*f*	(5.80)	1.50.
Register op de onderwerpen, behandeld in de Kronijk, de Berigten en den Codex diplomaticus (1877).	-	(1.80)	1.50.

WERKEN.

NIEUWE SERIE.

1.	Annales Egmundani	*f*	(1.20)	1.—.
2.	Verbaal van de ambassade naar Engeland. 1685	-	(1.80)	1.—.
3.	Memoriën van Roger Williams	-	(2.10)	1.—.
4.	Kronijken van Emo en Menko	-	(3.70)	1.50.
5.	Hortensius, Opkomst en ondergang van Naarden	-	(4.50)	1.50.
6.	Kronijk van Holland van den Clerc uten laghen landen bi der see	-	(2.30)	1.—.
7.	Kronijk v. Eggerik Egges Phebens. 1565-1594	-	(2.40)	1.—.
8.	Verwijs, De oorlogen van Albrecht van Beieren met de Friezen	-	(9.80)	2.50.
9.	Verbaal van de ambassade naar Denemarken, enz. 1625	-	(2.30)	1.—.
10.	Verbaal v. d. ambassade n. Engeland. 1625 .	-	(1.90)	1.—.
11.	Brieven van J. Wtenbogaert. I. (1584-1618)	-	(4.00)	1.50.
12.	Brieven v. J. Wtenbogaert II 1. (1618-1621)	-	(2.80)	1.—.
13.	Memorials of P. P. J. Quint Ondaatje. .	-	(4.00)	1.50.
14.	Verhooren van Hugo de Groot	-	(4.80)	2.—.
15.	Brieven v. J. Wtenbogaert. II 2. (1621-1626)	-	(5.50)	2.—.
16.	Memoriën van Cornelis Pieterszoon Hooft.	-	(4.90)	2.—.
17.	Brieven v. J. Wtenbogaert. III 1. (1626-1627)	-	(6.50)	2.—.

18.	Onderzoek omtrent de Middelburgsche beroerten van 1566 en 1567.	*f* (3.40)	1.50.
19.	Brieven v. J. Wtenbogaert. III 2. (1628-1629)	- (8.20)	2.50.
20.	Brieven v. Joh. Wtenbogaert. III 3. (1630).	- (6.10)	2.—.
21.	De rekeningen der grafelijkheid van Holland. I.	- (5.80)	2.50.
22.	Brieven v. J. Wtenbogaert. III 4. (1631-1644)	- (4.50)	1.50.
23.	Journaal van Constantijn Huygens den zoon. 1688—1696 I.	- (6.70)	6.70.
24.	De rekeningen der grafelijkheid van Holland. II.	- (7.20)	2.50.
25.	Journaal van Constantijn Huygens den zoon. 1688—1696. II.	- (7.90)	7.90.
26.	De rekeningen der grafelijkheid van Holland. III.	- (6.20)	2.50.
27.	Brieven van en aan J. D. van der Capellen van de Poll	-(10.80)	3.—.
27*b*.	Brieven van en aan J. D. van der Capellen van de Poll. (Aanhangsel.).	- (1.40)	1.—.
28.	Bomelius, Bellum Trajectinum	- (1.40)	1.—.
29.	De rekeningen der grafelijkheid van Zeeland. I.	- (6.80)	3.—.
30.	De rekeningen der grafelijkheid van Zeeland. II.	- (5.30)	3.—.
31.	Muller, Lijst van Noord-Nederlandsche kronijken	- (1.40)	1.—.
32.	Journalen van Constantijn Huygens den zoon. 1673—1678	- (3.50)	3.50.
33.	Négociations de d'Avaux à la cour de Suède. 1693—1698. I.	- (8.00)	2.50.
34.	Négociations de d'Avaux. II.	- (5.40)	2.—.
35.	Négociations de d'Avaux. III 1.	- (5.60)	2.—.
36.	Négociations de d'Avaux. III 2.	- (3.90)	1.50.
37.	Brieven van Lionello en Suriano en verslag van Trevisano aan den Senaat van Venetië. 1616—1620	- (6.10)	3.50.
38.	Brieven aan R. M. van Goens. I. . . .	- (6.60)	3.50.
39.	Dagverhaal van Jan van Riebeek. I. (1652-1655).	- (7.80)	7.80.
40.	Rijmkroniek van Melis Stoke. I. . . .	- (5.00)	2.50.
41.	De geschillen over de afdanking van het krijgsvolk. 1649—1650.	- (5.40)	2.50.
42.	Rijmkroniek van Melis Stoke. II. . . .	- (4.80)	2.50.

43.	Brieven aan R. M. van Goens. II. : .	*f* (4.60)	1.50.
44.	Brieven van Jhr. Arend van Dorp. I. . .	- (6.60)	3.—.
45.	Memorien v. Mr. D. v. Bleyswijk. 1734—1755	- (4.50)	3.—.
46.	Journalen van Constantijn Huygens den zoon. 1680—1682.	- (2.20)	2.20.
47.	Correspondentie van Lodewijk van Nassau	- (2.90)	2.90.
48.	Kroniek van Sicke Benninge	- (2.40)	2.40.
49.	Narracio de Groninghe, de Thrente et de Covordia.	- (2.10)	2.10.
50.	Brieven van Jhr. Arend van Dorp. II. .	- (7.80)	2.50.
51.	Documents concernant les relations entre le duc d'Anjou et les Pays-Bas. I. (1576-1578).	-	6.80.
52.	Resolutiën van de vroedschap van Utrecht betreffende de akademie. 1632—1699 . .	-	2.—.
53.	De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht. 1325—1336. I.	-	7.30.
54.	De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht. 1325—1336. II.	-	8.—.
55.	Documents concernant les relations entre le duc d'Anjou et les Pays-Bas. II. (1578-1579)	-	6.25.
56.	Brieven aan R. M. van Goens. III . . .	-	3.—.
57.	Documents concernant les relations entre le duc d'Anjou et les Pays-Bas. III. (1579-1581)	-	8.90.
58.	Dagverhaal v. Jan v. Riebeek II. (1656-1658)	-	8.—.
59.	Dagverhaal v. Jan v. Riebeek III. (1659-1662)	-	8.—.
60.	Documents concernant les relations entre le duc d'Anjou et les Pays-Bas. IV. (1581-1583).	-	4.50.
61.	Documents concernant les relations entre le duc d'Anjou et les Pays-Bas. V. (1583-1584).	-	8.50.

DERDE SERIE.

1.	Fr. Dusseldorp, Annales. 1566—1616 .	-	7.50.
2.	De oudste stadsrekeningen van Dordrecht. 1284—1424.	-	2.40.
3.	Het oudste cartularium van het sticht Utrecht	-	4.60.
4.	Brieven van Willem V aan Van Lijnden van Blitterswijk	-	3.50.
5.	Lettres de Pierre de Groot à Abraham de Wicquefort. 1668—1674	-	5.25.
6.	Rekeningen van de gilden van Dordrecht. 1438—1600	-	2.80.

7.	H. Bontemantel, De regeeringe van Amsterdam. 1653—1672. I.	*f* 5.50.
8.	H. Bontemantel, De regeeringe van Amsterdam. 1653—1672. II.	- 6.—.
9.	Rekeningen d. stad Groningen u. d. 16e eeuw.	- 4.—.
10.	Briefwisseling tusschen de gebroeders van der Goes. 1659—1673. I.	- 6.—.
12.	Diarium Everardi Bronchorstii. 1591—1627.	- 2.40.

Abraham de Wicquefort, Histoire des Provinces-Unies des Païs-Bas. 4 vol.	- 26.—.
Bullarium Trajectense. 2 tom.	- 24.—.
Verslag van de algemeene vergadering der leden op 16 April 1895	- 0.60.
Verslag van de algemeene vergadering der leden op 20 April 1897	- 0.90.
Bepalingen over de uitgave van handschriften. .	- 0.25.
Bepalingen over het uitgeven van handschriften, betrekking hebbende op de nieuwe geschiedenis .	- 0.20.
Catalogus der boekerij van het Historisch Genootschap. 3e uitgave. (1872)	- 1.60.
1e Supplement op den Catalogus der boekerij van het Historisch Genootschap (1882)	- 1.10.
2e Supplement op den Catalogus der boekerij van het Historisch Genootschap (1895)	- 2.10.

UITGAVEN

VAN HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP TE UTRECHT [1]).

Lijst van Noord-Nederlandsche kronijken, met opgave van bestaande handschriften en litteratuur. Door S. Muller Fz. 1880 . . . . . *f* (1.40) 1.—.

Volledige lijst van alle Noord-Nederlandsche kronijken en wegwijser door de bestaande handschriften van uitgegevene en onuitgegevene kronijken.

Annales Egmundani. 1863. . . . . *f* (1.20) 1.—.

Oudste bron voor de geschiedenis van het graafschap Holland.

Rijmkroniek van Melis Stoke. Uitgegeven door W. G. Brill 2 deelen. 1885. . . . . *f* (9.80) 5.—.

Belangrijk verhaal van een grafelijken klerk omtrent de geschiedenis van de laatste tijden van het Hollandsche en het optreden van het Henegouwsche huis.

Kronijk van Holland van een ongenoemden geestelijke (gewoonlijk genaamd Kronijk van den Clerc uten laghen landen bi der see). 1867 . . . . . *f* (2.30) 1.—.

Kronijk, waarvan de tekst nauw verwant is aan de Hollandsche vertaling der belangrijke kronijk van Beka.

Henricus Bomelius, Bellum Trajectinum. 1878. *f* (1.40) 1.—.

Verhaal van de gebeurtenissen, die aan de annexatie van het sticht Utrecht door Karel V voorafgingen.

Kronijken van Emo en Menko. Uitgegeven door Feith en Acker Stratingh. 1866 . . . . . *f* (3.70) 1.50.

Belangrijkste bron voor de oudste geschiedenis van Friesland, vooral voor de sociale historie.

Quedam narracio de Groninghe, de Thrente, de Covordia et de diversis aliis sub diversis episcopis Trajectensibus. Uitgegeven door C. Pijnacker Hordijk 1888. *f* (2.10) 2.10.

Belangrijk voor de geschiedenis van Groningen en Drente in de 12e en 13e eeuw. Uitgaaf volgens een handschrift, dat aan de uitgevers der Monumenta Germaniae onbekend is gebleven.

---

1) Deze inhoudsopgave der uitgaven van het genootschap bedoelt alleen den hoofdinhoud, niet den volledigen inhoud der werken te vermelden.

De kroniek van Sicke Benninge. 1ste en 2e deel (kroniek van Van Lemego) Uitgegeven en met kritische aanteekeningen voorzien door J. A. Feith; met eene inleiding van P. J. Blok. 1887. . . . . *f* (2.40) 2.40.

Verhaal van een hooggeplaatst getuige van de gebeurtenissen te Groningen in de 15e en het begin der 16e eeuw, hier voor het eerst op betrouwbare wijze uitgegeven. Ook de hier overgenomene kroniek van Lemego over de 15e eeuw is het werk van een tijdgenoot.

Het oudste cartularium van het sticht Utrecht. Uitgegeven door S. Muller Fz. 1892. . . . . *f* 4.60.

Bevat alle keizeroorkonden van het sticht Utrecht en alle andere giftbrieven uit de oudste tijden van het bisdom.

Bullarium Trajectense. Romanorum Pontificum diplomata usque ad Urbanum Papam VI in veterem episcopatum Trajectensem destinata. Edidit Gisb. Brom. 2 tomi. 1891, 92 . . . . . *f* 24.—.

Volledige verzameling van de in het pauselijk archief aanwezige oorkonden, betrekking hebbende op het bisdom Utrecht.

De rekeningen der grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche huis. Uitgegeven door H. G. Hamaker. 3 deelen. 1875—78 . . . . . *f* (19.20) 7.50.

De rekeningen der grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche Huis. Uitgegeven door H. G. Hamaker. 2 deelen. 1879, 80 . . . . . *f* (12.10) 6.—.

Oudst bewaarde rekeningen van de Hollandsche graven, overrijk aan bizonderheden betreffende de geographische, administratieve en sociale toestanden van Holland in de veertiende eeuw.

De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht. 1325—1336. Uitgegeven door S. Muller Fz. 2 deelen. 1889, 91. *f* 15.30.

Eenige bron voor de kennis van de administratie van het bisdom Utrecht in het begin van de veertiende eeuw.

De oudste stadsrekeningen van Dordrecht. 1284—1424. Uitgegeven door C. M. Dozy. 1891 . . . . *f* 2.40.

Bevat o. a. de eenige stadsrekeningen uit de dertiende eeuw, die in Nederland bewaard zijn.

Rekeningen van de gilden van Dordrecht. 1438—1600. Uitgegeven door J. C. Overvoorde. 1894 . . *f* 2.80.

Eenige bewaarde middeleeuwsche rekeningen van Nederlandsche gilden, van belang voor de kennis van de inrichting dezer corporaties.

Rekeningen der stad Groningen uit de 16e eeuw. Uitgegeven door P. J. Blok. 1896 . . . . . *f* 4.—.

Geven een volledig overzicht van de administratie der stad Groningen in de eerste helft der zestiende eeuw.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Memorien van Roger Williams. Uitgegeven door [illegible] Bodel Nijenhuis. 1864 . . . . . f [illegible]

Merkwaardig voor de oorlogsgeschiedenis der jaren 1572—1574; de schrijver was ooggetuige der gebeurtenissen in de eerste jaren van den opstand tegen Spanje.

Brieven en onuitgegeven stukken van Jonkheer Arend van Dorp, heer van Maasdam. Uitgegeven door J. B. J. N. ridder De van der Schueren. 2 deelen. 1887. 88. f (14.40) 5.50.

Papieren van een handlanger van prins Willem I, belangrijk voor de intieme geschiedenis van den opstand tegen Spanje.

Documents concernant les relations entre le duc d'Anjou et les Pays-Bas. (1576—1584.) Publiés par P. L. Muller et Alph. Diegerick. Tome I—V (1576—Juin 1584). 1889, 90 . . . . . f 34.95.

Volledige bronnenuitgave betreffende de tusschenkomst van den hertog van Anjou, broeder van Hendrik III, in de zaken van den Nederlandschen opstand en de aanneming van de souvereiniteit over de Nederlandsche gewesten.

Kronijk van Eggerik Egges Phebens. 1565—1594. Uitgegeven door H. O. Feith 1867. . . *f* (2.40) 1.—.
Groningsche kronijk van een onpartijdigen hervormingsgezinde, bron van Emmius.

Uittreksel uit Francisci Dusseldorpii Annales. 1566—1616. Uitgegeven door R. Fruin. 1894 . . . . . *f* 7.50.
De geschiedenis van den opstand, door een katholiek tijdgenoot geschreven.

Diarium Everardi Bronchorstii sive Adversaria omnium quae gesta sunt in academia Leidensi, 1591—1627. Uitgegeven door J. C. Van Slee. 1898. . . *f* 2.40.
Curieuse aanteekeningen over het onderwijs en het leven aan de Leidsche academie.

Brieven van Lionello en Suriano uit Den Haag aan Doge en Senaat van Venetië in 1616—1618, benevens Verslag van Trevisano betreffende zijne zending naar Holland in 1620. 1883 . . . . . *f* (6.10) 3.50.
Merkwaardige brieven van de bekende Venetiaansche diplomaten over de geschillen tijdens het bestand.

Memoriën en adviezen van Cornelis Pieterszoon Hooft. 1871. . . . . *f* (4.90) 2.—.
Belangrijk voor de geschiedenis van Amsterdam in de jaren 1578—1620 en voor de houding van deze stad in de godsdienstige geschillen.

Verhooren en andere bescheiden betreffende het rechtsgeding van Hugo de Groot. Uitgegeven door R. Fruin. 1871. . . . . *f* (4.80) 2.—.
Belangrijk voor de kennis van den strijd tusschen de twee groote staatspartijen in het begin van de republiek, waarbij Grotius eene belangrijke rol vervulde.

Brieven en onuitgegeven stukken van Johannes Wtenbogaert. 1584—1644. Uitgegeven door H. C. Rogge. 7 deelen. 1868/74. . . . . *f* (37.60) 12.50.
Deze correspondentie van den bekenden Remonstrantschen hofprediker van prins Maurits is in de eerste plaats belangrijk voor de geschiedenis van de kerkelijke woelingen tijdens het bestand.

Verbaal van de ambassade van Aerssen, Joachimi en Burmania naar Engeland. 1625. 1867 . . *f* (1.90) 1.—.
Bevat de onderhandeling over een verbond van onderlinge bescherming na het afspringen van het huwelijk tusschen den zoon van den Engelschen koning en eene Spaansche prinses.

Verbaal van de ambassade van Gaspar van Vosbergen bij den koning van Denemarken, den Neder-Saxischen kreits en den koning van Zweden. 1625. 1867 . *f* (2.30) 1.—.
Behelst de onderhandelingen over een verbond tegen den keizer en den koning van Spanje in het begin van den Dertigjarigen oorlog.

Resolutiën, genomen bij de vroedschap van Utrecht betreffende de Illustre school en de Akademie in hare stad. Uitgegeven door J. A. Wijnne. 1e stuk. (1632—1699). 1888 . . . . . *f* 2.—.

Merkwaardig voor de geschiedenis van het akademisch onderwijs in de zeventiende eeuw. (Zal eerlang vervolgd worden.)

Abraham de Wicquefort, Histoire des Provinces-Unies des Païs-Bas, depuis le parfait establissement de cet estat par la paix de Munster. 4 volumes. I. 1861. II. 1864. III. 1866. IV. 1874 . . . . . *f* 26.—.

De beste gelijktijdige geschiedenis van de Nederlanden in de tweede helft der zeventiende eeuw door een diplomatiek agent.

De geschillen over de afdanking van het krijgsvolk in de Vereenigde Nederlanden in de jaren 1649 en 1650. Toegelicht door J. A. Wijnne. 1885. . *f* (5.40) 2.50.

De bekende geschillen van het jaar 1650 worden hier toegelicht uit onbekende stukken uit het Huis-archief van H. M. de Koningin.

Dagverhaal van Jan van Riebeek, commandeur aan de Kaap de Goede Hoop. 1652—1662. 3 deelen. 1884—93. *f* 23.80.

Merkwaardig verhaal van den stichter der Kaapkolonie omtrent de geschiedenis van deze kolonie.

H. Bontemantel, De regeeringe van Amsterdam, soo in 't civiel als crimineel en militaire. 1653—1672. Uitgegeven door G. W. Kernkamp. 2 deelen. 1897. *f* 11.50.

Gedenkschriften van een Amsterdamsch regent uit den tijd van Jan De Witt, belangrijk voor de kennis van de regeering en de regeeringsintriges van Amsterdam.

Lettres de Pierre de Groot à Abraham de Wicquefort. 1668—1674. Publiées par F. J. L. Krämer. 1894. *f* 5.25.

Brieven van P. De Groot, den zoon van Hugo De Groot, voornamelijk loopende over de Keulsche vredeshandeling in 1673.

Journalen van Constantijn Huygens den zoon. 1673—1678. 1881. . . . . *f* (3.50) 3.50.

Journalen van Constantijn Huygens den zoon. 1680—1682 en 1649—1650. 1888. . . . . *f* (2.20) 2.20.

Journaal van Constantijn Huygens den zoon. 1688—1696. 2 deelen. 1876 . . . . . *f* (14.60). 14.60.

Journalen van den secretaris van Willem III, hoogst belangrijk voor de kennis van personen en de zedengeschiedenis van de laatste helft der zeventiende eeuw.

Verbaal van de buitengewone ambassade naar Engeland in 1685. 1863 . . . . . *f* (1.80) 1.—.

Gewichtig voor de kennis van de verhouding der republiek tot koning Jakob II na diens troonsbestijging en den opstand van Monmouth en zijne aanhangers.

Négociations du comte D'Avaux, ambassadeur à la cour de Suède, pendant les années 1693, 1697, 1698. Publiées par J. A. Wijnne. 4 volumes. 1882, 83 . *f* (22.90) 8.—.

Belangrijk voor de geschiedenis van de diplomatieke betrekkingen der mogendheden ten tijde van den Negenjarigen oorlog.

Memorien van Mr. Diderik Van Bleyswijk, burgemeester van Gorinchem. 1734—1755. Uitgegeven door Theod. Jorissen. 1887 . . . . . *f* (4.50) 3.—.

Belangrijk voor de geschiedenis van de familieregeering en de regentenintriges in de steden van Holland.

Brieven van en aan Joan Derck Van der Capellen van de Poll. Uitgegeven door W. H. De Beaufort. Met aanhangsel door J. A. Sillem. 2 deelen. 1879. *f* (12.20) 4.—.

Brieven van den bekenden adellijken patriotschen leider, hoogst belangrijk voor de geschiedenis van de jaren 1763—1784.

Brieven aan R. M. Van Goens en onuitgegeven stukken hem betreffende. 3 deelen. 1884—90. *f* (14.20) 8.—.

Belangrijk voor de autobiografie van R. M. Van Goens en voor de kennis van zijne verhouding tot de stadhouderlijke partij. Bevat bovendien eene uitgebreide correspondentie met buitenlandsche geleerden.

Brieven van prins Willem V aan baron Van Lijnden van Blitterswijk. Uitgegeven onder toezicht van F. De Bas. 1893 . . . . . *f* 3.50.

Vertrouwelijke brieven van den prins aan zijn vertegenwoordiger als eerste edele in Zeeland.

Memorials and times of Peter Philip Juriaan Quint Ondaatje. By Mrs. Davies . . . . . *f* (4.—) 1.50.

Biographie van den bekenden Utrechtschen patriot van 1784 en volgende jaren.

KRONIJK.

EERSTE SERIE.

I^e^ jaargang. (Is niet in druk verschenen.)

IIe jaargang. 1846 . . . . . *f* (5.—) 1.50.

Behelst tal van bijzonderheden over historische personen, kerkelijke zaken, universiteitswezen enz. — Inventaris van brieven uit het archief der voormalige vijf kapittelen te Utrecht (1380—1513). — Kleine historische mededeelingen enz. enz.

IIIe jaargang. 1847 . . . . . *f* (2.70) 1.50.

Vervolg van den inventaris der brieven uit het archief der voormalige vijf kapittelen te Utrecht (1514, 1515). — Vele wetenswaardigheden over archaeologie, genealogie, archiefwezen. — Verklaring van spreekwijzen (dialecten) en spreekwoorden enz. enz.

IVe jaargang. 1848. . . . . *f* (3.70) 2.50.
Verschillende brieven van prins Willem I, Paulus Merula (minnebrief), Wtenbogaert e. a. — Vervolg van den inventaris der 5 kapittelen (1516, 1517). — Mededeelingen over Czaar Peter en zijne vrouw e. a. — Toestand der archieven van Nijmegen, Utrecht, Groningen, Dordrecht en andere steden enz. enz.

Ve jaargang. 1849. . . . . *f* (6.—) 2.50.
Inventarissen van verschillende stads-archieven. — Brieven van David van Bourgondië, Philips II, prins Willem I, Hugo De Groot, e. a. — Bijdragen tot de geschiedenis van het Nederlandsche zeewezen en krijgswezen (1618) enz. enz.

TWEEDE SERIE.

VIe jaargang. 1850 . . . . . *f* (6.—) 2.—.
Inventarissen van verschillende archieven van steden, gerechten en gasthuizen. — Brieven o. a. van Adolf en Karel van Gelder (1456—1477), Christiaan II van Denemarken (1525), Karel V (1537), Philips II (1561, 67), E. Leoninus (1581), prins Willem I (1582), Maurits van Nassau (1600) e. a. — Bijzonderheden over Utrechtsche bisschoppen, hertogen van Gelre e. a.; over den vredehandel te Utrecht (1713); over aflaatgelden, papiermerken enz. enz.

VIIe jaargang. 1851 . . . . . *f* (6.40) 3.—.
Inventarissen van archieven. — Academie te Franeker. — Middeleeuwsche kerkgebouwen in Friesland en Groningen. — Graftombes in Germaansehen smaak en in dien der Renaissance. — Tien brieven betreffende de Geldersche aangelegenheden in 1535—1537. — Brieven van bekende personen; genealogiën enz. enz.

VIIIe jaargang. 1852 . . . . . *f* (6.80) 3.—.
Reproductie van den „Almanach nae den nieuwen ende ouden stijl. Opt Jaer ons Heeren M.D.XCVIII", in 12° te Delft bij Bruyn Harmansz. — 19 brieven van Anna van Egmond aan haren broeder Maximiliaan. — Keuken-rekening van de grafelijkheid van Holland en Zeeland. 1401. — Stukken over de Oost-Indische Compagnie. — Emigreerende families uit Antwerpen naar Middelburg. 1566 enz. enz.

IXe jaargang. 1853 . . . . . *f* (6.80) 3.—.
Belangrijke onderschepte Portugeesche briefwisseling. 1634. — Stukken van Jan Pietersz. Coen over den handel in Indië. 1622, 1623. — Fragmenten van oude kronieken. — Journaal, gehouden te Batavia door den directeur-generaal Ph. Zwart. 1636. — Chronologische opgave der oorkonden over de 13e en 14e eeuw in het stads-archief te Harderwijk. — Bijdragen tot de geschiedenis van het geschutwezen (1491—1528). — Brieven; genealogische mededeelingen enz. enz.

Xe jaargang. 1854 . . . . . *f* (6.80) 3.—.
Uiterste wil van prins Maurits. — Eenige merkwaardige von-

nissen. 1524—1645. — Handel op Perzië en de golf van Bengalen. 1633. — Stukken over de Oost-Indische Compagnie. — 109 Brieven van Maria van Nassau. 1605—1615. — Charters in het stads-archief van Harderwijk. 1402—92 enz. enz.

DERDE SERIE.

XIe jaargang. 1855. . . . . *f* (3.20) 1.—.
Betrekking tusschen de Nederlanden en Genève in 1589, 1590. — Stukken over de West-Indische Compagnie. — Geslachtswapenen en rouwborden in kerken. — Stukken betreffende de krijgsgeschiedenis. — Brieven enz. van en aan Anna Maria van Schurman. — Onuitgegeven gedichten van Const. Huygens enz. enz.

XIIe jaargang. 1856. . . . . *f* (3.60) 1.—.
Rechtstoestand in het begin der 15e eeuw. — Rechtsgebruiken in de middeneeuwen. — Eenige merkwaardige vonnissen uit den tijd der geloofsvervolging te Amsterdam in de 16e eeuw. — Bijdrage tot de geschiedenis van den bouw van den Dom te Utrecht. — Autobiographie van den gouverneur-generaal P. A. van der Parra. — Grafsteden der oudste bewoners van Denemarken enz. enz.

XIIIe jaargang. 1857. . . . . *f* (4.80) 1.50.
Oorkonden betrekkelijk den twist tusschen den bisschop van Utrecht en den heer van Wisch in 1490. — Inventaris van het stadsarchief te Oudewater. — Begiftigingen en bezittingen van het Carthuizer-convent bij Utrecht. — Charter van 1368, bevattende een overzicht van het bisdom Utrecht in 1278.

XIVe jaargang. 1858. . . . . *f* (5.10) 1.50.
Stukken betrekkelijk den oorlog met Frankrijk in 1672. — Oude doopvonten (met afbeeldingen). — Stukken betrekkelijk de hervormingsberoerten te Utrecht in 1566 en 1567. — Expeditie naar Portugal in Sept. 1657 enz. enz.

XVe jaargang. 1859. . . . . *f* (4.60) 1.50.
Brieven van prins Willem van Oranje aan zijne vrouw Anna van Egmond. — Liefdadige stichtingen te Utrecht. — Charters uit het stads-archief te Harderwijk, 14e en 15e eeuw. — Gevangenneming van Paulus Buys, 1586 enz. enz.

VIERDE SERIE.

XVIe jaargang. 1860. . . . . *f* (5.40) 1.50.
Aanteekeningen betrekkelijk het beleg van Haarlem. — Overlandreis van Indië naar Europa in 1757. — Stukken voor de geschiedenis van de jaren 1588 en 1589 enz. enz.

XVIIe jaargang. 1861. . . . . *f* (5.80) 1.50.
Stukken voor de geschiedenis der jaren 1588 en 1589. — Verdedigingswerken van de IJssel. 1672. — Brieven van Willem

van Liere. — Onkosten der judicature van Oldenbarnevelt. — Onkosten der Dordsche synode enz. enz.

XVIIIe jaargang. 1861. . . . . *f* (6.60) 1.50.
Stukken voor de geschiedenis der jaren 1590 en 1591 enz. enz.

XIXe jaargang. 1863. . . . . *f* (7.40) 2.—.
Stukken voor de geschiedenis van het jaar 1592. — Wicqueforts Mémoires. — Heinrici ab Hovel Speculum Westphaliae enz. enz.

XXe jaargang. 1864. . . . . *f* (7.20) 2.—.
Stukken voor de geschiedenis der jaren 1593 en 1594. — De benoeming van graaf Johan van Nassau tot stadhouder van Gelderland. — Beschrijving van een tocht naar de bovenlanden van Banjermassing in het jaar 1790. — De bekostiging der voormalige fortificatiewerken der stad Utrecht enz. enz.

VIJFDE SERIE.

XXIe jaargang. 1865 . . . . . *f* (7.60) 2.—.
Stukken voor de geschiedenis van het jaar 1595. — Thysius Leere en Order der Ned. Geref. Kerken. — Rapport faict par Monsieur de St. Aldegonde au Conseil d'Estat de sa négociation en France 1581. — Bijdrage tot de geschiedenis der gewevene en andere behangseltapijten, vooral in Denemarken enz. enz.

XXIIe jaargang. 1866. . . . . *f* (7.20) 2.—.
Stukken betreffende de onlusten binnen Utrecht in 1610. — Verbaal van de legatie van Leoninus, van Loozen, Valcke en Franckena naar Engeland in 1596. — Stukken betrekkelijk de Remonstranten enz. enz.

XXIIIe jaargang. 1867. . . . . *f* (9.20) 2.50.
Concept van eene Compagnie van assurantie en van haar octrooi. 1628, 29. — Brieven van Joh. Heinsius over den in 1632 aangeknoopten vredehandel. — Eene bijdrage tot het leven van Onno Zwier Van Haren. — Over den geest en de strekking van het Amsterdamsche patriciaat enz. enz.

XXIVe jaargang. 1868. . . . . *f* (9.40) 2.50.
Brieven van Maarten Harpertsz. Tromp en van Witte Cornelisz. De With. — Brieven van Bilderbeck, Nederlandsch agent te Keulen, betreffende het laatste gedeelte van den Dertigjarigen oorlog. — Aegidius Daalmans, Indiaanse aanteekeningen enz. enz.

XXVe jaargang. 1869 . . . . . *f* (10.70) 3.—.
Stukken betreffende den vrijen handel op Brasilië. 1637. — Originneele brieven van H. Doedens aan Ant. Van Hilten betreffende de West-Indische Compagnie. 1641—1648. — Journaal van Joh. Van Kerkhoven, heer van Heenvliet, hofmeester van de princes-royaal, over de ziekte en den dood van prins Willem II en de kwestiën omtrent de voogdij van den jonggeboren prins. — Geheime correspondentie uit Engeland. 1659, 1660 enz. enz

XXVIe jaargang. 1870. . . . . *f* (8.—) 2.50.
Geschillen te Nijmegen. 1617. — Het Geusen Liedboek. — Vervolging van de Remonstranten in Land en Stad van Utrecht. 1619 enz. — Eenige aanteekeningen wegens het gebeurde te Utrecht in 1786 en 1787. — Reisjournaal uit de 17e eeuw naar het Heilige Land enz. enz.

XXVIIe jaargang. 1871 . . . . . *f* (8.20) 2.50.
Aanteekeningen betrekkelijk het gebeurde te Utrecht in 1786 en 1787. — Stukken rakende de Quadruple Alliantie. — Grondig verhaal van Amboyna. 1621. — Verhaal van eenige oorlogen in Indië. 1622 enz. enz.

XXVIIIe jaargang. 1872 . . . . . *f* (6.20) 2.50.
Uit de papieren van eenen bewindhebber der Oost-Indische Compagnie. — Brieven van R. Hoogerbeets. — Doleantiën over misbruiken in de regeering van Friesland. 1627 enz. enz.

XXIXe jaargang. 1873 . . . . . *f* (8.30) 2.50.
Stukken betreffende de geschiedenis van den oorlog in 1630 en eenige volgende jaren. — Reformatie van 's Hertogenbosch. 1630. — Classicale acta van Brazilië. 1636—1644. — Brieven van Willem Van Oldenbarnevelt aan Hugo De Groot. — Uit de papieren van eenen bewindhebber der Oost-Indische Compagnie. — Aanbevelingen voor scheepskapitein enz., ingekomen bij Johan De Witt. 1653—1672 enz. enz.

XXXe jaargang. 1874. . . . . *f* (10.30) 3.—.
Staat van ontvangsten en uitgaven der geestelijke goederen tot onderhoud van predikanten. 1590. — Politieke brieven uit de jaren 1784, 1785 en 1786, meerendeels van den heer Maxim. D'Yvoy. — Uit de papieren van eenen bewindhebber der Oost-Indische Compagnie. — Verhaal der gevangenschap van Oldenbarnevelt, beschreven door zijn knecht Jan Francken enz. enz.

XXXIe jaargang. 1875 . . . . . *f* (8.40) 2.50.
Rapport der geheime staatscommissie nopens de toekomstige inrichting en huishouding van den staat. 1818. — Journaal van Splinter Helmich, soldaat en later hopman in dienst van den lande. 1572—1598. — De magistraatsbestelling te Utrecht onder de republiek. — De vorming van het Oversticht. — Brieven van prins Willem V. 1786—1793 enz. enz.

BERIGTEN.

Ie deel 1e stuk. 1846. . . . . *f* (3.40) 1.50.
Dodt van Flensburg over Valerius Andreas. — Visscher over Jan van Rode, vertaler der Somme le Roy. — Dodt van Flensburg over Adam en Paul van Vianen. — Utrechtsch handschrift der

Snorra-Edda. — Eyck van Zuilichem, Bouw- en beeldhouwkundige voortbrengselen in ons land.

Ie deel 2e stuk. 1848. . . . . *f* (2.20) 1.50.
Nederlandsche handschriften in de Keizerlijke bibliotheek te Petersburg. — Asch van Wijck, Schuttengilden in Nederland.

IIe deel 1e stuk. 1849 . . . . . *f* (2.20) 1.50.
Verblijf van Christiaan II van Denemarken in Nederland. 1521. — Beroerten te Gent onder Karel V.

IIe deel 2e stuk. 1849 . . . . . *f* (3.80) 3.80.
Verhooren van Oldenbarnevelt.

IIIe deel 1e stuk. 1850 . . . . . *f* (3.—) 1.50.
Geschiedenis van het geslacht Van Mathenesse. — Catalogue de documents manuscrits relatifs à l'historie de la Hollande dans les bibliothèques de Paris.

IIIe deel 2e stuk. 1851 . . . . . *f* (3.—) 1.50.
Journaal omtrent de vredehandeling te Utrecht.

IVe deel 1e stuk. 1851 . . . . . *f* (3.—) 2.—.
Geschiedenis van het geslacht Nijenrode.

IVe deel 2e stuk. 1851 . . . . . *f* (2.50) 1.50.
De Upstalboom bij Aurich. — Bescheiden over het eerste tijdvak van de geschiedenis der hervorming in Utrecht. 1524—1566.

Ve deel 1e stuk. 1853 . . . . . *f* (3.20) 1.50.
Rapport van den gouverneur generaal Loten over Makasser. — Rapport van den heer van Sommelsdijk over zijne legatie naar Venetie in 1620.

Ve deel 2e stuk. 1856 . . . . . *f* (2.50) 1.—.
Rapport van eene reis naar het hof van Candië. 1671. — Autobiografie van den gouverneur generaal Rijklof Van Goens. 1678—1681. — Memorie betreffende het eiland Ceylon door R. Van Goens Jr. 1679.

VIe deel 1e stuk. 1857 . . . . . *f* (2.50) 1.—.
De Wicquefort, Mémoires sur la guerre de 1672.

VIe deel 2e stuk. 1857 . . . . . *f* (2.10) 1.—.
Dagelijksche aanteekeningen over het verblijf der Franschen te Utrecht in 1672 en 1673.

VIIe deel 1e stuk. 1861 . . . . . *f* (5.50) 1.50.
Stukken betrekkelijk de verovering van Malakka. 1641.

VIIe deel 2e stuk. 1863 . . . . . *f* (6.50) 2.50.
Verbaal van de Nederlandsche gezanten in Engeland. 1618—1619. — Rapport van het gebeuzigneerde te Tunis en Algiers. 1622—1623.

CODEX DIPLOMATICUS.

EERSTE SERIE (IN 4°).

Ie deel 1e stuk. 1848 . . . . . *f* (2.60) 2.60.
Oorkonden betreffende het voormalig handelsverkeer van Utrecht.— Oudste kameraarsrekeningen van Deventer. 1337—1347.

Ie deel 2e stuk . . . . . *f* (2.60) 2.60.
Brieven van Leibnitz en Cuperus o. a. over den Utrechtschen vrede.

TWEEDE SERIE (IN 8°).

Ie deel 1e stuk. 1852 . . . . . *f* (3.75) 2.50.
Rekening van de testamentoren van Jacoba van Beieren.

Ie deel 2e stuk. 1852 . . . . . *f* (3.10) 2.50.
Lettres de Paul Choart, seigneur de Buzanval. 1600.

IIe deel 1e stuk. 1853 . . . . . *f* (6.20) 3.50.
Oudste burgemeestersrekening van Middelburg. 1364. — Oudste kameraarsrekening van Utrecht. 1380. — Rekening van de bruiloft van Jan van Touraine. 1406. — Bisschoppelijke rekening van 1377.

IIe deel 2e stuk. 1853 . . . . . *f* (3.20) 2.—.
Verbalen van Van Grijspere en Van Lent, commissarissen in de troubles van 1567 en 1568.

IIIe deel 1e stuk. 1855 . . . . . *f* (6.50) 2.—.
Oude kroniek van Brabant.

IIIe deel 2e stuk. 1856 . . . . . *f* (3.40) 1.50.
Verbaal van de gedeputeerden in Engeland tot vereeniging van de Engelsche en Nederlandsche Oost-Indische Compagniën. 1618.

IVe deel 1e stuk. 1859 . . . . . *f* (3.10) 1.50.
Lettres inédites du comte de Boussu. — Oudste rekening van Antwerpen. 1324. — Rekening van Lier. 1377.

IVe deel 2e stuk. 1860 . . . . . *f* (5.20) 1.50.
Lettres de Marnix de St. Aldegonde et de Jean Casimir, comte Palatin. — Briefwisseling met Don Jan van Oostenrijk. 1576—1577.

Ve deel. 1860 . . . . . *f* (12.—) 4.—.
Toe Boecop, Kronijk der bisschoppen van Utrecht.

VIe deel. 1863 . . . . . *f* (1.20) 1.—.
Kronijken van Brabant, Holland en Vlaanderen.

BIJDRAGEN EN MEDEDEELINGEN.

Iste deel. 1878 . . . . . *f* (5.60) 2.50.
Sautijn Kluit, Utrechtsche courant. — Boele van Hensbroek, Gnicciardini.

IIde deel. 1879 . . . . . *f* (5.20) 2.50.
Rapport van Aubéry du Maurier. 1624.

IIIde deel. 1880 . . . . . *f* (5.20 2.50.
Rekeningen der Buurkerk te Utrecht, 15de eeuw. — Brieven aan den hertog van Brunswijk-Wolfenbuttel.

IVde deel. 1881 . . . . . *f* (8.80) 4.—.
Verloren van Themaat, Geschiedenis van de vicariën in de provincie Utrecht.

Vde deel. 1882 . . . . . *f* (5.40) 3.—.
Staatkundige berichten uit Frankrijk. 1650—1653. — Stukken over de lichting der waardgelders te Utrecht. — Relaas van 't gepasseerde op Alsen. 1658.

VIde deel. 1883 . . . . . *f* 6.—.
Documenten voor de geschiedenis der Nederlanders in het oosten. — Steven Van der Haeghen, Avonturen. 1575—1597. — Trois arrêts du Grand conseil de Malines.

VIIde deel. 1884 . . . . . *f* 5.—.
De Bas, Overgaaf der Bataafsche vloot 1795. — Verslag van Fr. Micheli. 1638. — Visitatie der kerken in het Sticht Utrecht. 1593.

VIIIste deel. 1885 . . . . . *f* 3.60.
Dagboek over 1672. — Apologie van Lodewijk van Nassau.

IXde deel. 1886 . . . . . *f* 6.10.
Stukken betreffende den strijd der bisschoppen van Utrecht met de stad Utrecht. — Stukken over den tegenstand der Utrechtsche katholieken tegen de Unie van Utrecht.

Xde deel. 1887 . . . . . *f* 5.80.
Buchelius, Observationes ecclesiasticae sub presbyteratu meo. — Zending van Dirk Van Hille naar Spanje. — Onbekende kroniek van het klooster Windesheim.

XIde deel. 1889 . . . . . *f* 6.60.
De Wicquefort, Mémoires sur la guerre de 1672. — Drie Briefe der Stadt Londen an die Stadt Dordrecht. 1359. — De Bye, Gedenkschrift betreffende het bewind van Oldenbarnevelt. — Drie Utrechtsche kroniekjes vóór Beka's tijd.

XIIde deel 1890 . . . . . *f* 4.10.
Politiek journaal van 1795. — Bijdragen tot de geschiedenis der Hervormde kerk te Gent. 1578—1584.

XIIIde deel. 1891 . . . . . *f* 5.—.
Gedenkschrift van Don Sancho de Londono. — Vervolg op het Recueil de Hopperus.

XIVde deel. 1892 . . . . . *f* 3.80.
Resolutien der Staten van Holland. 1577 en 1578. — Stadsrekeningen van Dordrecht. 1323—1399. — Reisjournaal van Jhr. Coenders van Helpen.

XV^de deel. 1893 . . . . . *f* 4.90.
Journaal van Const. Huygens' reis naar Venetië. 1620. — Sommaire de la forme du régime des Provinces Unies. 1647. — Memorie van den gouverneur Van der Graaff over de gebeurtenissen aan de Kaap de Goede Hoop. 1780—1806.

XVI^de deel. 1894 . . . . . *f* 4.75.
C. Block, Kroniek van het Regulierenklooster te Utrecht. — Buyck, Aanteekeningen over het geus worden van Amsterdam.

XVII^de deel. 1895 . . . . . *f* 4.—.
L. Reael, Amsterdamsche gedenkschriften. 1542—1567. — Magistraatsverandering te Utrecht in 1618.

XVIII^de deel. 1896 . . . . . *f* 5.75.
Fragment van de autobiografie van Const. Huygens. — Notulen en munimenten van het College van commercie te Amsterdam. 1663—1665. — Simon Van Leeuwen's Bedenckingen over de stadhouderlycke macht.

XIX^de deel. 1897. . . . . *f* 5.25.
Mémoires de M. De B. sur la cour de Guillaume III. — Memorie van Byam over de overgave van Suriname. — Stukken over de Noordsche Compagnie.

XX^ste deel. 1898. . . . . *f* 3.25.
Kroniek van het Goudsche fraterhuis. — Notulen van de Patriottische partijdagen. 1783—1787. — Reisbericht des Mgr. Garampi in Holland, 1764.

XXI^ste deel. 1899 . . . . . *f* 4.50.
Koopmansadviezen aangaande het plan tot oprichting eener Compagnie van assurantie. 1629—1635. — Opgaven omtrent inkomsten, goederen, hoorigen, dienstmannen en rechten der abdij Egmond. 1130—1161. — Reisverhaal van Jacob van Neck. 1598—1599.

REGISTER op de Kronijk van 1846—1854. 1857. *f* 1.50.
Minder goed bewerkt dan het latere register, doch veel uitvoeriger, daar alle voorkomende namen vermeld worden.

REGISTER op de onderwerpen, behandeld in de Kronijk, de Berigten en den Codex diplomaticus. 1877. *f* 1.50.
Voortreffelijk register, bewerkt door Dr. P. A. Tiele; bevat alleen de onderwerpen, waarover de artikelen handelen.

BEPALINGEN over de uitgave van handschriften. 1894. *f* 0.25.